

'Én Xiṭse-la Nainá
ra a'ta 'tse Jesucristo

'Én Xitse-la Nainá ra a'ta 'tse Jesucristo

El Nuevo Testamento
en el
mazateco de Eloxochitlán
de Flores Magón

LigaBíblica®
INTERNACIONAL

Las ilustraciones de las páginas 2, 4, 7, 10, 47, 66, 86, 95, 97, 99, 108, 111, 122, 137, 149, 154, 155, 160, 161, 162, 165, 166, 169, 175, 202, 219, 220, 230, 249, 251, 255, 256, 263, 285, 294, 300, 318, 323, 328, 330, 335, 353, 358, 365, 372, 377, 378, 381, 384, 396, 407, 415, 496, 513, 575 y 593 son propiedad de ©1978 David C. Cook Publishing Co., y son usadas con el permiso correspondiente.

Las ilustraciones de las páginas 271, 650, y 658, realizadas por Horace Knowles, son propiedad de ©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.

Las ilustraciones de las páginas 25, 43, 57, 93, 133, 289, 305, 472, 478, 543, y 618, por Louise Bass, son propiedad de ©The British & Foreign Bible Society, 1994.

Primera edición
El Nuevo Testamento
en el mazateco de Eloxochitlán de Flores Magón
maa 12-006 1M

©Wycliffe Bible Translators Inc., 2013

Versión electrónica
©Liga Bíblica Internacional 2013
www.scriptureearth.org

Usted es libre de: Compartir - copiar, distribuir, ejecutar y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

- ▶ Atribución. Debe reconocer los créditos de la obra de la manera especificada por el autor o el licenciante (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o que apoyan el uso que hace de su obra).
- ▶ No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
- ▶ Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

A'ta 'tse xajon rakì

Jè 'Én Xitse-la Nainá ra tíchja a'ta 'tse Jesucristo, yaá chja-ni jè xajon ra tjí'ta 'Én Tsje-la Nainá ra kó'sín 'yaxkon-la nga Biblia 'mì. Ta nga'tsi xajon rakì, kahítoó libro t́jín-ni ra kja kj'íi kja kj'íi tsò. Nga jngó jngó libro kù, taxkì tsee kjonda tsjá-ná tsa 'kia chjítá'yé.

'Kia nga tì'sa kjòn-ni, nìchjin kjo jò jmi nó, jé 'én griego kisinda-ni. Tanga skanda nìchjin 'ndì, tsatoó kjo jngo jmi masen 'én ra t́jín ta nga t́jngo isà'nde ijye t́jinda nga xajon t́j'ta jè 'Én Xitse-la Nainá. Nìchjin ra titsajneé 'ndì-nì, millón ma-ni xita ra t́jín ra 'ñó kjìn naxindá t́jín-ni, ma bíxkiyajin a'ta 'tse 'én-la.

Jè 'én-ná ra nakjé, kó kó'sín t́jín kjotéxoma-la nga nakjoá, batoó fahatjiya-la koni jè 'én griego kó koni jè 'én-la chikon. Tanga jè 'én-ná, 'ñó kjìn ndiyá t́jín-ni kó'sín ma nakjoá kó kó'sín ma machiyajin-ná mé-ni takó kó'sín ma nakjoá-ná koni 'sín tíchja kjòn-ni jè 'én griego ra kisinda 'kia nga tì'sa kjo'tsia kjòn-ni.

Prólogo

El Nuevo Testamento forma parte de las Sagradas Escrituras, mejor conocidas como la Biblia. Consta de veintisiete libros distintos, cada uno de los cuales es proveedor de ricas bendiciones al que lo lee. Fue escrito originalmente en el idioma griego, pero a través de casi dos mil años se ha traducido en más de mil quinientos idiomas. En la actualidad, millones de personas de miles de pueblos pueden leerlo en su propio idioma.

El vocabulario y la gramática del idioma mazateco son muy distintos a los del griego, y también a los del español; sin embargo, el mazateco posee abundantes formas gramaticales y retóricas que pueden expresar a fondo el significado del griego original.

Aclaraciones sobre el alfabeto

A continuación se presenta el alfabeto mazateco con algunos ejemplos:

a	aso - <i>tibio</i>	l	líka - <i>encuerado</i>
b	ba - <i>tristeza</i>	m	mase - <i>se espesa</i>
ch	chijo - <i>polvo</i>	n	nañá - <i>perro</i>
chr	chroba - <i>blanco</i>	ñ	ñánda - <i>donde</i>
nd	ndobá - <i>calor</i>	o	'oya - <i>muele</i>
nds	ndsako - <i>su pie</i>	p	payo - <i>rebozo</i>
e	te - <i>diez</i>	r	torólí - <i>renacuajo</i>
f	fe - <i>se acaba</i>	s	se - <i>espeso</i>
ng	ngoña - <i>ayer</i>	t	ti - <i>muchacho</i>
h	síhisen - <i>alumbra</i>	ts	tsatse - <i>compró</i>
i	ito - <i>siete</i>	x	xíta - <i>gente</i>
j	ji - <i>tú</i>	y	ye - <i>víbora</i>
k	kixo - <i>apolillados</i>	'	ni'í - <i>lumbre</i>

La **chr** representa un sonido semejante a la **ch**, pero con la punta de la lengua doblada hacia arriba.

chroba - *blanco*

machraña - *se acerca*

La **ts** representa un sonido que se pronuncia como una **t** seguida de **s**, como catsup.

tsatse - *compró*

kitsò - *dijo*

La **x** representa un sonido semejante al sonido que algunas personas producen para calmar o arrullar a un niño.

xíta - *gente*

síxá - *trabaja*

En mazateco la letra **'** representa al saltillo, que es un pequeño corte de voz.

'on - *adolorido*

ni'í - *lumbre*

La **h**, al igual que en español, no tiene sonido. Se usa para separar dos sílabas.

síhisen - *alumbra*

La **b** del mazateco siempre tiene el sonido suave como en la palabra *labio*.

bijchó - *llega*

chiba - *poco*

Cuando la letra **n** se presenta al final de la palabra, no representa una consonante; indica una modificación de la vocal anterior, es decir, que una parte del aire sale por la nariz. En las siguientes palabras se puede notar la diferencia entre palabras con la **n** al final y palabras sin la **n**.

chjoón - mujer

chjó - blanquillo

En algunas palabras del mazateco la **n** se presenta antes de otras consonantes. A diferencia del español, estas combinaciones pueden presentarse al principio de la palabra y no solamente en medio.

nchijá - atole
ndsakó - su pie

nchraja - res
ngojña - ayer

ndobá - calor

En mazateco la **j** se pronuncia de una manera parecida a la del español cuando se presenta antes de una vocal y al principio de la palabra o entre dos vocales.

jò - dos

ndajo - jabón

Pero a diferencia del español, la **j** en mazateco también se presenta antes o después de algunas consonantes y grupos de consonantes. En estos casos, la **j** representa solamente un pequeño soplo de aire antes o después de la consonante. En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las consonantes con la **j** después y las que no la tienen.

tj **tjo** - aire
tsj **tsjò** - tostado
chj **chjinii** - come tú
chrj **chrjòba** - piel
kj **kjaán** - se pelea

t **toò** - fruta
ts **tsò** - dice
ch **chini** - tú comes
chr **chròba** - plato
k **kaàn** - veinte

En los siguientes ejemplos se nota la diferencia entre palabras con la **j** antes de algunas consonantes y palabras que no la tienen.

jt **jti** - enojo
jts **jtsò** - harapiento
jch **jchínga** - viejo
jnd **ijndáa** - ahí
jnch **ijnchi** - Teotitlán
jnchr **ajnchró** - pozo de agua
jng **ijngoò** - otro
jm **jmà** - negro
jn **jnó** - tecolote
jñ **jñò** - oscuro
jy **ijye** - se acabó

t **ti** - muchacho
ts **tsò** - dice
ch **chínga** - marrano
nd **inda-inda** - espacio
nch **nchi** - mojado
ng **ingo** - uña
m **ma** - se puede
n **nó** - año
ñ **ñánda** - donde
y **ye** - culebra

En mazateco la **x** se puede presentar antes de la **t** o la **k**, como en los siguientes ejemplos:

xt **ixti** - niño

xk **xka** - hierba

En mazateco el saltillo (´) se presenta antes de las consonantes y grupos de consonantes **m, n, y, b, nd, nds, nch, nchr** y **ng**; y representa una pequeña pausa antes de la consonante dándole una pronunciación más fuerte a la misma.

'm	nā'miù - cura	'nds	'ndse - su hermano
'n	na'ní - mala mujer (planta)	'nch	'nchán - frío
'y	ni'ya - casa	'nchr	'nchré - oye
'b	ka'biù - tomó	'ng	'nga - alto
'nd	i'nde - lugar		

El saltillo (´) también se presenta antes de las consonantes o grupos de consonantes **t, ts, ch, k, jts, jch, sk, j, s, x, y** y **f**. El saltillo representa una glotalización de la sílaba.

't	'tè - siembren (imperativo)	'j	'ji - vino
'ts	fi'tso - se apaga	's	'se - va a haber
'ch	'choò kji - está feo	'x	'xin - hombre
'k	'ké-lá - le vamos a pegar	'f	'fiù - llega

El mazateco es una lengua tonal. Esto quiere decir que el tono que lleva una palabra es tan importante como las vocales y consonantes que la forman. Cambiar el tono de una palabra tiene el mismo efecto que cambiar una de sus vocales o consonantes; puede resultar una palabra con un significado completamente diferente.

xkón - peligro	xkon - tacaño	xkõn - su ojo
-----------------------	----------------------	----------------------

El mazateco de Eloxochitlán tiene cuatro niveles de tonos. El nivel más agudo se indica por medio de un acento encima de la vocal.

xá - trabajo	kátó - sapo	naxó - flor
yá - árbol	ímá - aguacate	nañá - perro
sá - luna	káló - guajolote	katé - treinta
nátí - mecapan	naxá - costal	baté - techar

En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las palabras que tienen tono agudo y las que tienen tono medio (que se escriben sin acento).

xá - trabajo	xa - león
jé - pecado	je - grande
kátó - sapo	kato - algodón
katé - treinta	kate - bailó
baté - techar	bate - corta

El tono más grave se indica por medio de una raya debajo de la vocal.

je - jilote	niño - tortilla	imá - pobre
tì - pescado	xitì - jitomate	natse - mosquito
ja - águila	xita - gente	kicha - machete
ye - culebra	naxá - sal	
cho - animal	nacho - calabaza	

En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las palabras que tienen tono grave y las que tienen tono medio o tono agudo.

jè - *jilote*

tì - *pescado*

naxà - *sal*

naxè - *mosquito*

ímà - *pobre*

ínaxó - *carrizo*

je - *gordo*

ti - *muchacho*

naxá - *costal*

naxsé - *conejo*

ímá - *aguacate*

ínaxó - *planta de una flor*

El mazateco de Eloxochitlán también tiene un tono medio agudo que se indica por medio de un acento inclinado (´).

jè - *él*

tè - *baila*

jò - *dos*

tíxò - *está hirviendo*

tífi - *está caminando*

títì - *está quemando*

sínè - *está pisando*

En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las palabras que tienen tono medio agudo y las que tienen tono medio.

títì - *se está quemando*

fanè - *se acuesta encima*

tè - *baila*

títi - *se está cortando*

fane - *suenan*

te - *diez*

Corchetes

Las palabras entre [corchetes] expresan ideas que los lectores originales entendían por el contexto cultural e histórico, pero no estaban escritas en el texto original.

Índice

San Mateo	1
San Marcos	98
San Lucas	159
San Juan.	254
Hechos	327
Romanos.	418
1 Corintios.	456
2 Corintios.	493
Gálatas	518
Efesios.	532
Filipenses	545
Colosenses.	555
1 Tesalonicenses.	564
2 Tesalonicenses.	572
1 Timoteo	577
2 Timoteo	587
Tito	594
Filemón	599
Hebreos	602
Santiago	630
1 Pedro	640
2 Pedro	651
1 Juan.	658
2 Juan.	669
3 Juan.	671
Judas	673
Apocalipsis	676

'Én xit̩se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Mateo

Xita jchínga kjin-la Jesucristo

(Lucas 3:23-38)

1 ¹Jè xajon ra baxki 'í-la jñà nàmihí'xtín jchá-la Jesucristo, jè ra tje-la David nchrabá'ta-ni kò tje-la Abraham.

²Jè Abraham, jé kjomà na'in-la Isaac; kò Isaac, jé kjomà na'in-la Jacob; kò Jacob jé kjomà na'in-la Judá kò jñà 'ndse.

³Kò jè Judá, jé kjomà na'in-la Fares kò Zara, kò jè na-la, Tamar tsi'kìn. Jè Fares, jé kjomà na'in-la Esrom; kò Esrom, jé kjomà na'in-la Aram. ⁴Jè Aram, jé kjomà na'in-la Aminadab; kò jè Aminadab, jé kjomà na'in-la Naasón; jè Naasón, jé kjomà na'in-la Salmón; ⁵jè Salmón, jé kjomà na'in-la Booz, kò jè na-la, Rahab tsi'kìn. Jè Booz, jé kjomà na'in-la Obed, kò jè na-la, Rut tsi'kìn; kò jè Obed jé kjomà na'in-la Isaí; ⁶jè Isaí, jé kjomà na'in-la David ra xitaxá ítjòn tsikijna; kò jè David, jé kjomà na'in-la Salomón; kò jè na-la Salomón, jé ra kjomà chjoón-la Urías nga tì'sa ítjòn.

⁷Jè Salomón, jé kjomà na'in-la Roboam; jè Roboam, jé kjomà na'in-la Abías; jè Abías, jé kjomà na'in-la Asa; ⁸kò jè Asa, jé kjomà na'in-la Josafat; kò jè Josafat, jé kjomà na'in-la Joram; kò jè Joram, jé kjomà na'in-la Uzías; ⁹kò jè Uzías, jé kjomà na'in-la Jotam; jè Jotam, jé kjomà na'in-la Acaz; kò jè Acaz, jé kjomà na'in-la Ezequías; ¹⁰jè Ezequías, jé kjomà na'in-la Manasés; kò jè Manasés, jé kjomà na'in-la Amón; kò jè Amón, jé kjomà na'in-la Josías; ¹¹jè Josías, jé kjomà na'in-la Jeconías kò jñà 'ndse, 'kia nga kijiko kjohi'in jñà xita Israel ján nangi Babilonia.

¹²Ra kjomà askan, 'kia nga ijye kiji ya Babilonia, Jeconías, jé kjomà na'in-la Salatiel; kò jè Salatiel, jé kjomà na'in-la

Zorobabel; ¹³jè Zorobabel, jé kjomà nà'in-là Abiud; kò jè Abiud, jé kjomà nà'in-là Eliaquim; kò jè Eliaquim, jé kjomà nà'in-là Azor; ¹⁴jè Azor, jé kjomà nà'in-là Sadoc; kò jè Sadoc, jé kjomà nà'in-là Aquim; kò jè Aquim, jé kjomà nà'in-là Eliud; ¹⁵kò jè Eliud, jé kjomà nà'in-là Eleazar; jè Eleazar, jé kjomà nà'in-là Matán; jè Matán, jé kjomà nà'in-là Jacob; ¹⁶jè Jacob, jé kjomà nà'in-là José, jè ra 'xìn-là María kjomà. Jè María, jé ra kjomà nà-là Jesús, jè ra Cristo [xìtá ra xá isikasén-ni Nainá].

¹⁷Te ijòn skò kjomà jñà xìtá jchínga ra nchrabá-ni 'tse Abraham skanda 'tse David. Kò jñà xìtá jchínga-là Jesús ra nchrabá'ta-ni 'tse David skanda 'kia nga kjo'ño kjomà-là jñà xìtá Israel nga inikasén ya nangi Babilonia ti'koaá te ijòn skò kjomà xìtá jchínga. Kò ngi te ijòn skò kjomà xìtá jchínga skanda 'kia nga kitsin ra Cristo [xìtá ra xá isikasén-ni Nainá].

'Kia nga kitsin Jesucristo

(Lucas 2:1-7)

¹⁸'Kia nga kitsin Jesucristo kíí 'sín kjomà: María ra nà-là Jesús, jé José, ijye tíjna'ño-là nga jè kixan-kò. Tanga 'kia nga tikje bitsajnakò xákjén, kijchaá-là María nga ijyeé i'ndí tíjhi'ma-là ra a'ta 'tse nga'ño-là Inìma Tsje-là Nainá. ¹⁹Jè José ra 'xìn-là kjomà María, xìtá kixi-ní; majìn-là nga kjosabà tsjá-là María; isíkítsjen-ní nga ta kjo'maá tsjín-ni, nga mì yá xìtá ra kji'nchré. ²⁰'Kia nga ijye kò'sín isíkítsjen, jngo ìkjali-là Nainá tsakáko angi nijná. Kitsò-là:

'Kia nga jè José kùchja-là ìkjali ya angi nijná

—José, ra ya nchrabá-ni tje-la David, ki tà chjàn skon-jìn nga kijnakii jè María ra chjoón-li koma. Jè i'ndí ra tjihi'ma-la, 'tseeé nga'nó-la Iníma Tsje-la Nainá. ²¹Jngo ndí i'ndí 'xin jtsín-la ra Jesús si'ta í-la. Kíí kò'sín 'kín-ni, nga jé kochrjekàjin kjohi'in xita naxindá-la a'ta 'tse jé ra tjin-la.

²²Nga'tsi kjoa kii, 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín kitsò Nainá a'ta 'tse xita ra isichjeén nga kiichja ngajo-la kjo'tseeé nga kitsò:

²³Jngo ra chjoón xangó, i'ndí sihi'ma-la,
jtsín jngo-la i'ndí 'xin ra Emanuel si'ta í-la.

Jè í ra Emanuel tsò, Nainá tijnako-ná tsó-ni.

²⁴Kia nga itja'fá-la José, 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín kitsò-la ikjalí-la Nainá; iskábé María nga ixan-ko. ²⁵Tanga skanda 'kiaá tsikitsajnakò xákjién 'kia nga ijye kitsin ndí i'ndí-tjòn-la María; ko 'koaá 'sín tsikí'ta í-la nga Jesús tsi'kín.

Kíí 'sín kjomà nga ijchò Jerusalén xita ra 'nó tjin-la kjoachjine

2 ¹Jesús, yaá kitsin naxindá ra 'mì Belén, nangi ra chja-ni Judea. Jè Herodes xitaxá ítjòn tijná jè nichjin 'kia. Ijchó ya Jerusalén ra naxindá sko-la Judea, xita ra 'nó tjin-la kjoachjine, ra ya inchrabà-ni nándà bitjokátji-ni tsá'bí, ²nga kjonangi, kitsò:

—¿Nándà tijná jè xitaxá ítjòn-la 'tse xita Judío ra ijye kitsin? Kijchaá jngo-jin nitse ya nándà bitjokátji-ni tsá'bí ra tsakón nga ijyeé kitsin. Ngajin, kíí xá kà'fii-najin nga jchaxkón-jin.

³'Kia nga kí'nchré Herodes ra xitaxá ítjòn tijná, ko nga'tsi xita naxindá Jerusalén, ta itsakjón-ní. ⁴Jè Herodes kiichja-la nga'tsi xita ítjòn-la na'mì ko xita ra bakón-ya kjo'texoma ra tsikínda Moisés. Iskonangi-la, nándà-ni nga jtsín ra Cristo [xita ra xá siikasén-ni Nainá]. ⁵Jnà xita kii kitsó-la:

—Yaá naxindá ra 'mì Belén nangi ra chja-ni Judea. 'Koaá 'sín tíchja xajon ra tsikínda xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjo'tseeé nga kitsò:

⁶Jìon ra xita naxindá Belén tsajìon, nangi ra chja-ni Judá,
mì tsa 'nó nangi titsahijyo ya ajin-la naxindá ra tjihijyo
ítjòn ya nangi Judá;

tí'koaá 'nó chjí-no ra jìon.

Nga yaá kitjojin jngo-ni xitaxá ítjòn
ra siikinda naxindá-na Israel.

⁷Jè Herodes, kiichja'ma-la jñà xità ra 'nó tjin-la kjoachjine nga iskonangi-la mé nichjin-ni nga kijtse jè nitse. ⁸'Kiaá isikasén ján Belén, kitsò-la:

—Tangió, nda chjinangio a'ta 'tse i'ndí rakìi. 'Kia nga sakò-no tikjí'nchré-ná, mé-ni nga ti'koa íkatsíjen-la nga skexkón, kò nga ti'koaá jeya sikhjinaa.

⁹'Kia nga ijye kí'nchré jñà xità chjine kii koni 'sín kitsò jè Herodes, kijì-ní; kò jè nitse ra kijtse nándà bitjokátji-ni tsá'bí, 'koaá 'sín kijì ítjòn-la skanda ijchò nándà tìjna i'ndí rakìi, kò yaá tsasijna jè nitse. ¹⁰Jñà xità chjine kii, 'kia nga kijtse nitse rakìi, tsja jchán ki'se-la. ¹¹'Kia nga 'jaha'sen ni'ya jñà xità kii, kijtsee jè i'ndí rakìi kò María jè ra na-la. 'Kiaá tsinchaxkó'nchi'ta-la jè i'ndí rakìi nga kijtsexkón. Kò akjòn iskí'xa jñà kàxa-la, kitsjá-la jñà tòn sinè, kò chrjongó Nainá kò nandá jta ixi ra 'nó nda jne ra 'mì mirra. ¹²Ra kjomà askan ki'tsí-la nijná jñà xità kii nga mì tì kò'sín kjinchrabà-ni jè ndiyá nándà tìjna Herodes. Xìn ndiyá kijì-ni nga kijì-ni nangi-la.

**Kíí 'sín ki'sìn xítà jchíngà-là Jesús
nga tsanga nga kijì ján nangi Egipto**

¹³'Kia nga ijye kijì-ni jñà xítà ra t́jín-là kjoachjine, jngo ìkjali-là Nainá isinijñá-là José, kitsò-la:

—Tísítjiiin, chjíbí jè i'ndí kò nà-la; 'tin ján nangi Egipto; yaá t́jini skanda 'kia nga koxín-la. Nga jè Herodes koàtsjií jè i'ndí rakìi nga mejèn-la siì'ken.

¹⁴'Kia nga ijye itja'fá-la José, iskábé i'ndí kò nà-la, kijì nitjen ján nangi Egipto. ¹⁵Yaá tsikitsajna skanda 'kia nga 'ken Herodes. 'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín kitsò Nainá a'ta 'tse xítà ra isìchjeén nga kiichjā ngajo-la kjetseé nga kitsò: “Yaá kichjā-la i'ndí-nà nangi Egipto.”

'Kia nga ini'ken ndí ixti 'xin

¹⁶'Kia nga kijtse jè Herodes nga jñà xítà ra 'ñó t́jín-la kjoachjine iskondachaá-la, jti jchán kjomà-la. Akjòn 'ñó kitsjá kjohixi nga kiyá ijye ndí ixti 'xin ra jò nó t́jín-la kò nga'tsi ra isa i'ndí-isa kóho'ki ya naxindá Belén, kò jñà naxindá ra t́jihijyo ya andi-là koni 'sín tsi'kénajmí-la jñà xítà chjine, nga mé nichjin-ni nga kijtse jè nitse. ¹⁷'Koaá 'sín itjasòn 'én ra kiichjā Jeremías xítà ra isìchjeén Nainá nga kiichjā ngajo-la kjetseé, nga kitsò:

¹⁸Ya i'nde ra 'mì Ramá kina'yá-la
nga 'ñó t́kjindáya kò t́fahátse-la
jè chjoón Raquel nga t́kjindáyake ndí ixti-la,
kò mì kì t́i 'nchré-la yá ra síje ikon
nga ijyeé 'ken ndí ixti-la.

Mé-ni xítà Nazaret tsi'kìn-ni Jesús

¹⁹'Kia nga ijye 'ken Herodes, jngo ìkjali-là Nainá isinijñá-là José ján Egipto. Kitsò-la:

²⁰—Tísítjiiin, chjíbí jè i'ndí kò nà-la. 'Tin india-ni ya nangi Israel. Ijyeé 'ken jñà xítà ra mejèn-la siì'ken i'ndí rakìi.

²¹'Kiaá tsasítjen José, kijì kò jè i'ndí kò nà-la ya nangi Israel.

²²Tanga 'kia nga kii'nchré José nga jè t́batéxoma Arquelao ya nangi Judea, nga jè t́jna ngajo-ilà nà'in-là Herodes, José itsakjón-ní; mì kì ya kò'sín kijì. Yaá kijì ya nangi Galilea. Nainá, 'koaá 'sín tsi'kénajmíya-la angi nijñá. ²³'Kia nga ijchò

ya i'nde rakii, yaá tsikitsajna ya naxindá Nazaret. 'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín kitsò xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotseé, nga jè Jesús, xita nazareno 'kín.

Mé 'én ra kiichja Juan, jè ra batíndá xita

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)

3 ¹Nichjin kii, ijchó jè Juan ra batíndá xita, ya i'nde a'ta xìn 'tse Judea ñánda nga nangi kixi nga tsi'kénajmíya jè 'én-la Nainá, ²nga kitsò:

—Tikájno-no jè jé ra tjín-no kò kì tì tsja jé fatsji-no, nga ijyee kjochraña'tà-no nichjin nga jcha kó'sín batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi.

³Jè xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotseé ra tsi'kín Isaías, 'koaá 'sín tsikínda xajon-la ra a'ta 'tse Juan nga kitsò:

Jngo xita ra 'ñó tíchja ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixi nga tsò:

“Titsajnanda nga 'kia nga kj'íi Na'ín-ná,

kixi tikíjna iníma-no

koni jngo ndiyá kixi ñánda nga kojmeyá Na'ín-ná.”

⁴Jñà nikje ra tsakjaya Juan, tsja-la cho camelloó tíjnda-ni. Kò jngo xìncho ra chrjaba cho tsikíkjá. Kò jñà tsajmì ra iskine Juan, tsjén-la cho sera ijñá-ní kò likò. ⁵Jñà xita ra inchrabà-ni ya Jerusalén kò kóho'ki nga tíjngo ya nangi ñánda 'mì Judea kò jñà i'nde ra ya machraña-la ya ndáje ra 'mì Jordán nga 'jii'nchré-la jè Juan. ⁶Jñà xita kii, 'kia nga isíkájno-ni jé-la, akjòn jè Juan tsatínda-ní ya ndáje Jordán.

⁷Kia nga kijtse jè Juan nga 'ñó kjìn xita fariseo kò xita saduceo 'ji nga mejèn-la kotínda ijo-la, kitsó-la:

—Jìòn, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa tje-la ye. ¿Yá ra kokitsò-no nga kotojin-no jè kjohi'in ra 'sa nchrabá? ⁸Kò'sín 'tiaàn kjoa ra nda tjín. Kata'ya-la nga ijyee iníkájno jé-no kò mì tì jé inchifatsji-no. ⁹Kì kò'sín níki'tsjen ya ajin iníma-no nga bixó: “Ngajin, mì kì 'se-najin kjohi'in nga yaá nchrabá'ta-najin ya 'tse Abraham.” 'Koaá xín kixi-no, skanda jñà najo kii, maá-la Nainá nga ixti 'tse Abraham 'sjin. ¹⁰Jè nichjin nga tsjá kjohi'in Nainá, ijyee kjochraña, 'koaá jngoya-la koni jngo kichayá ra kjijnanda nga kjijna'ta ya kjama-la yá nga kotesòn.

Nga'tsi yá ra mì kì nda to bajà-la, jtísòn-ní; yaá sìnchájìn ní'í mé-ni nga jti-nì. ¹¹Kixíí kjoa, 'an, ta koó nandá nga batíndá-na mé-ni nga sikhájno-no jè jé ra tjín-no, ko mì tì kì jé kjótsji-no. Tanga jè ra 'sa nchrabátjìngi-na, koó Inìma Tsje-la Nainá nga kotíndá-no ko ní'í. Isaá tse nga'nó tjín-la mì 'koa-ni koni ra 'an. Skanda mì kì tjí'nde-na nga 'an 'koà-la jñà xajté-la. ¹²Ijyè tíjnanda nga kjoahájìn xita ra nda 'sín ko jñà ra mì kì nda 'sín

Kó'sín matsje jñà trigo

koni 'sín ma 'kia nga matsje jñà tjachó ra 'mì trigo, kìncháxkó ijyèé jñà ra trigo ya aya ní'nga, tanga jè tjé-la, yaá kokà ya ajin ní'í ra mì kì kjí'tso skanda tà kjíá-nioo.

Kíí 'sín kjomà 'kia nga isatíndá jè Jesús

(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

¹³Jesús yaá 'ji-ni ya Galilea nga ijchò ya ndájè ra 'mì Jordán nga ijchòjkon Juan nga mejèn-la nga satíndá-te. ¹⁴Jè Juan, 'kia nga tì'sa ítjòn, mì kì kjokjìín-la, kitsó-la:

—'Aán jnchro ra machjeén-na nga jì kotíndá-ná. ¿A ta isaá jì fíjchòn-ná?

¹⁵'Kiaá kitsò Jesús:

—Tíhitjasòn-li ra jì 'ndì 'ndì, nga machjeén-ní nga ko'sín síhitjasén nga'tsi kjoa ra kixí tjín ya ngixkon Nainá.

'Kiaá isíhitjasòn jè Juan. ¹⁶'Kia nga ijyè isatíndá jè Jesús nga itjokájìn-ni ya nandá, akjòn itjá'xajin ya ján ngajmi, ko jè Jesús kijtseé jè Inìma Tsje-la Nainá ra inchrabàjen-nè nga

iskàtjensòn-là, ra koni 'ki tjonìñà 'ki. ¹⁷'Kiaá ina'yá jngo-là 'én ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsò:

—Jé rakìj I'ndí-nà ra 'ñó tsjake; 'ñó tsja tjin-là takoàan ra a'ta 'tse.

'Kia nga iskó'ta xita-níí jè Jesús nga mejèn-là kátátsji-jé

(*Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13*)

4 ¹Jè Inìma Tsje-là Nainá kiiko Jesús jngo i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixì nga iskó'ta jè xita-níí nga mejèn-là nga kátátsji-jé.

²Ichán nìchjin kò ichán nìtjen tsikijnachjan jè Jesús. 'Kia nga kjomà askan-nioo kjòhojó-là. ³Jè xita-níí ra ma-là kondacha ijchò kasi'ta chrañaá-là ñánda tìjna Jesús, kitsò-là:

—Tsa ngi kixíí kjoa nga jíí-ní ra I'ndí-là Nainá 'mì-li, kò'tín-la jña najo kii nga niño katama.

⁴Tanga jè Jesús kitsó-là:

—'Koaá 'sín tíchja ya Xajon-là Nainá, nga tsò: “Mì tsa tà ki tsajmì ra ma chine kítsajnakon-ni jña xita, tí'koaá kíí kítsajnakon-ni nga'tsì 'én ra chja Nainá.”

⁵Jè xita-níí 'kiaá kiiko Jesús ya Naxindá Tsje-là Nainá [ra 'mì Jerusalén]; isíkijnasòn ya ñánda 'ñó 'nga ya asòn-là ingo, ⁶kitsò-là:

—Tsa ngi kjohixi-ní nga I'ndí-là Nainá 'mì-li, tikàtjen-ngi ijo-li, nga 'koaá 'sín tíchja Xajon ra tji'ta 'Én-là Nainá nga tsò:

Jè Nainá kííxá-là jña ikjalì-là mé-ni nga sùkinda-li,
nga koó tsja jtsaba'ñó-li,
mé-ni nga nijngo najo saténgi-ni.

⁷Jesús kitsó-là:

—Tí'koaá tji'ta Xajon-là Nainá nga tsò: “Kì tà chjàn jè chji'ti jè ra Nainá-li ma, jè ra tìjna ítjòn-li.”

⁸Jè xita-níí, india iko-isa jè Jesús ya asòn nindo ra 'ñó 'nga 'ki, nga tsakón ijye-là nga'tsì naxindá ra tjin ya isà'nde kò jña kjoajeya-là, ⁹kitsò-là:

—Jíí tsja ijye-la nga'tsì kii tsa kisen-xkó'nchi'tá-ná kò jchaxkón-ná.

¹⁰'Kiaá kitsò-là Jesús:

—Tisì'taxín-ná xita-níí. 'Koaá 'sín tji'ta Xajon-là Nainá nga tsò: “Jchaxkín jè ra tìjna ítjòn-li jè ra Nainá-li ma, kò ta jè tajngoó tisin-là.”

¹¹'Kiaá kiji jè xita-níí, nga tsasi'taxìn-là jè Jesús. Akjòn ijchó ikjali-là Nainá ra isisin-là Jesús.

'Kia nga tsikí'tsia Jesús nga ki'sin xá-là ra a'ta 'tse Nainá

(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

¹²'Kia nga kií'nchré Jesús nga ndayá tíjna'ya jè Juan ra tsatíndá xita, yaá kiji india-ni ya i'nde-là nándá 'mì Galilea.

¹³Tanga mì tsa ya tsikijna ya nándá 'mì Nazaret; yaá kiì kijna nándá 'mì Capernaum, jngo naxíndá ra kjiijna ya andi-là ndáchikon ya i'nde ra chja-ni Zabulón kọ Neftalí.

¹⁴'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga itjasòn-ni 'én ra tsikínda jè xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là kjotseé ra tsi'kin Isaías nga kitsò:

¹⁵Ján nangi Zabulón kọ nangi Neftalí,
ya nándá fi ndiyá ra 'fahandi ya ndáchikon ya ra ijngo
ndáje Jordán,

ya nándá tíjna nangi Galilea,
ya nándá tíjihijyo xita ra mì tsa xita judío.

¹⁶Jñà xita naxíndá rakì ra jñò tíjn kjobítsjen-là,
kijtseé jngo níí ra 'nó tse 'ki,
kọ jñà xita ra ya tíjmaya ndiyá kjobiya,
kisihiseén jngo-là níí ra kisihisen-là kjobítsjen-là.

¹⁷Skanda yaá tjen-nì nga tsikí'tsia Jesús nga isika'bí 'én-là Nainá nga kitsò:

—Tikájno jé-no, kì tì tsja jé fatsji-no. Ijyeé kjochraña nichjin nga jchaa kó'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi.

'Kia nga jè Jesús kiichja-là ijòn xita ra sí'ken tí

(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

¹⁸'Kia nga tífi Jesús ya andi ndáchikon 'tse Galilea, jò xita kijtse; jngo ra 'mì Simón ra tí'koa Pedro 'mì-te, kọ 'ndse ra 'mì Andrés nga inchisíkatjen-ngindá na'ya-là. Jñà xita kii, tíí bíxkó. ¹⁹Jesús kitsó-là:

—Nchrabátjingi-ná, 'aán tsja-no xá nga xita kíxkóya ra 'an kiji'ta-na koni 'sín nga bíxkó tí.

²⁰Nditoón isikáhijyo jè na'ya-là nga kiitjingi-là Jesús.

²¹'Kia nga inchifi-isa, Jesús kijtseé-te ra 'mì Jacobo kọ 'ndse ra 'mì Juan; yaá títsajnaya chitso-là kọ na'in-là ra 'mì Zebedeo nga inchibíndayá-ni jè na'ya-là. Kiichja-là Jesús

'Kià jè Jesús kùichja-là jè Pedro kò Andrés

nga kitjingi-là. ²²Ndítóón kitsjin chitso-là kò na'in-là nga kiitjingi-là Jesús.

'Kià nga jè Jesús 'ñó kjin xitá tsakón-ya-là

(Lucas 6:17-19)

²³Jesús tsajme tǎjngóo yà nangi Galilea; tsakón-ya ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya xitá Judío nga jngó jngó naxindá. Tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Nainá koni 'sín batéxoma, kò isinda-ni ta mé 'chin ra tǎjín-là xitá nga ajò ma ijo-là. ²⁴Ina'yá-là a'ta 'tse Jesús nga tǎjngó yà i'nde ñándà 'mì Siria, kò jǎà xitá inchrabàkoó-là jǎà xitá ra kiya ra kjin skoya 'chin tǎjín-là, jǎà ra ajò ijo-là kò xitá ra inìma 'cho-la ní tǎjín inìma-là, kò tǎjín ra 'chin biyaxín tǎjín-là, kò xitá ra mì kì ma síkí'bì ijo-là. Jè Jesús isindaá-ni nga'tsi xitá kǎ. ²⁵Kjín xitá kijitjingi-là Jesús ra yà i'nde-là Galilea, kò ra 'tse naxindá ra te ma-ni ra 'mì Decápolis, kò ra 'tse naxindá Jerusalén, kò ra yà 'tse nangi Judea, kò ra yà 'tse ra ijngoa ndáje Jordán.

'Kià nga jè Jesús tsi'kénajmíya yà asòn nindo

5 ¹Jesús, 'kià nga kǎjtse nga kǎjín ma-ni xitá, tsihijín yà asòn nindo kò yaá tsikijna-ni. Kò jǎà xitá ra kotáyá'ta-là ijchò kincha'ta chraña-là. ²Jesús, 'kiá kùichja nga tsakón-ya-là, kitsò-là:

Kjoa ra ngi chjí kiti-la ya ngixkon Nainá

(Lucas 6:20-23)

³—Mé ta nda-la jñà xita ra machiya-la nga machjeén-la jè kjonda ra ngajmi nchrabá-ni; nga jñà xita kii, ijyee 'tsee nga'tsi kjonda ra tjin a'ta 'tse xita ra batéxoma-la jè ra tjna ngajmi.

⁴Mé ta nda-la jñà xita ra kjindáya nga bíxten ndáxkon; nga jé Nainá siijetakòn.

⁵Mé ta nda-la jñà xita ra indakjoa tjin inima-la; nga jñà tjábé-la nangi ra Nainá ijye ko'sín kitsò nga tsjá kjotjò-la.

⁶Mé ta nda-la jñà xita ra ko'sín 'ñó bátsji kjoakixi ra mejèn-la Nainá koni 'sín 'sín jè xita ra 'ñó xándá-la ko ra 'ñó ajò-la; nga sakó-la jñà kjoa ra bátsji.

⁷Mé ta nda-la jñà xita ra tjin-la kjohimatakòn; nga jè Nainá ti'koaá kohimake ngajoó-ni.

⁸Mé ta nda-la jñà xita ra tsje tjin inima-la; jñà xita kii, skeé Nainá.

⁹Mé ta nda-la jñà xita ra sí'nchán-jin kjoa, nga jè Nainá ixti 'tsee kitso-la.

¹⁰Mé ta nda-la jñà xita ra tímihitjingi-la nga ta ngatji-la nga nda síhitjasòn ra kjoakixi; nga jñà xita kii, ijyee 'tsee nga'tsi kjonda ra tjin a'ta 'tse xita ra batéxoma-la jè ra tjna ngajmi.

¹¹Mé ta nda-najìon 'kia nga jñà xita, 'cho kichjajno-no ko nga sketon-no, ko nga koàànè-no ta mé 'én ndiso-ni nga ta ngatji tsa'an. ¹²Ko'sín tsja 'tè-la takòn, ko tsja 'tè-la inima-no. Nga ya ján ngajmi, tsee tjin-ni kjotjò ra tjábé-no. Mì tsa ta jìon ra ko'sín tínìko-no. 'Koaá ti'sín kinìko jñà xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, jñà ra isa kjotsee tsikima koni ra jìon.

Yá-ni ra ma jè naxa ko ni'í 'tse isà'nde

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

¹³Jìon, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa naxa ra machjeén-la xita isà'nde. Tanga tsa 'kia jè naxa mì kì tì jnchra kama-ni, ¿kó'sín siko-lá nga ma kojnchra india-ni? Mì tì mé chjí-la, ta xaájten-ní ko yaá kinchanè jñà xita.

¹⁴Jìon, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa ni'í ra machjeén-la xita isà'nde. Tsa jngo naxindá ra asòn'nga nindo tjna, mì kì koma kijna'ma. ¹⁵'Kia jngo ni'í sité'í, mì tsa ya sijnangi ya kàxa. Yaá

sijna ñánda nga 'nga chon, mé-ni ma kōhisen ijye-la jñà ra tǐtsajna ya ni'ya. ¹⁶'Koaá tǐ'sín 'tiaàn jìòn. Nda katahisen jè ni'í-no ya ngixkōn xǐta, mé-ni, 'kia nga ske jè kǐjonda ra 'nià jìòn, 'ngaá katasíkǐjna jè Na'in-no ra Nainá ra tǐjna ya ngajmi.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kǐjotéxoma-la
Nainá ra tsikínda Moisés**

¹⁷'Kì tà chjàn kó'sín níkǐtsjen nga 'aán 'ji sikǐtsón-ña jè kǐjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kō jñà kjoa ra tsakón-ya jñà xǐta ra kiichja ngajo-la Nainá; majìn-jìn; ta isaá kií xá 'jǐi-na nga ngi ndaá katitjasòn. ¹⁸Ngi kǐjohixǐ ra xin-no, 'kia nga takó tǐhijyo-isa jè isà'nde kō jè ngajmi, jè kǐjotéxoma, nǐmé ra ma tǐhixìn-la, nijngo punto kō nijngo letra, skanda 'kia nga kǐjchò chǐba-la nga kǐtjasòn ijye nga'tsiò. ¹⁹Jè xǐta ra mì kǐ sǐhitjasòn jngo kǐjotéxoma, nǐ'sín nangi tǐjna, kō tsa kō'sín kōkòn-ya-la xǐta ra i'ka nga mì kǐ kō'sín sǐhitjasòn, 'koaá 'sín 'ñó nangi kǐjna ya naxínda ñánda batéxoma jè ra tǐjna ngajmi. Kō jè xǐta ra nda sǐhitjasòn kǐjotéxoma-la Nainá kō ra nda kōkòn-ya-la xǐta ra i'ka, jè xǐta rakǐ, 'ñó 'nga kǐjna ya naxínda ñánda nga batéxoma jè ra tǐjna ngajmi. ²⁰'Koaá 'sín xin kixi-no, jè kjoakixi ra mejèn-la Nainá, tsa mì kǐ isa nda sǐhitjasòn koni jñà xǐta fariseo kō xǐta ra bakón-ya kǐjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, mì kǐ kǐtjáha'seen ñánda tǐbatéxoma jè ra tǐjna ngajmi.

Kó'sín tsakón-ya Jesús ra a'ta 'tse kjoajtitakòn

(Lucas 12:57-59)

²¹'Ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín tsi'kìn-la jñà xǐta jchínga kǐjotseé nga tsi'kìn-la: “Kì xǐta nǐ'ken; nga'tsi ra xǐta sí'ken, kǐjohi'ín 'ki-la.” ²²Tanga 'an, 'koaá xin-no, tsa jngo xǐta ra sǐjchán-kō 'ndse, 'seé-la kǐjohi'in. Jè ra 'cho kǐtso-la 'ndse, jñà xǐtaxá tsjá-la kǐjohi'in. Kō jè ra kǐtso-la 'ndse: “Mì kǐ mé chǐ-li ra jǐ”, bakén-la nga ya kǐjǐ ya ajin ni'í ñánda nga tǐjn kǐjohi'in.

²³'Tsa 'kia tǐjimikǐ kǐjotjò-li ya ngixkōn Nainá, tsa kǐtǐtsjen-li nga kjoaá tǐjn-la 'ndsì ra a'ta tsaji, ²⁴kì tà chjàn kǐjotjò-li 'bi-la Nainá; tikíndajín kǐjòn-la tǐtǐjn kjoa ra tǐjn-la 'ndsì kō ngaji, akǐjòn 'kiaá kōma koaáfa-ni nga 'ki-la kǐjotjò-li Nainá.

²⁵'Tsa tǐjn xǐta ra koàngi-li nga ikō-li ya ni'ya masen, 'kia nga inchimangió ya aya ndiyáa, tǐ'kiaá jchibànda-no, mé-ni

nga mì ya s̀ìngatsja-li x̀itaxá, kò mé-ni nga j̀nà x̀itaxá mì ya s̀ìngatsja-li j̀nà polsiya nga mì ndayá s̀ífkájna'ya-li. ²⁶'Koaá xin kixi-la, nga skanda 'kiaá ma kíjtjoo-nì ndayá 'kia nga kichjítjì ijye ijo-li koni 'ki nga sinè-li.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoachijngi
ra 'sín x̀itá ra ijye ixan**

²⁷Ijyeé asa kina'yá-nájìon koni 'sín ijye kitsò 'én kjotseé, nga tsò: “Kì kjoachijngi 'nià.” ²⁸Tanga 'an, 'koaá xin-no, nga'tsi ra skoòtsíjen-jnó jngo chjoón nga kjoahajin-la, ijyeé kjoachijngi tí'sín ya ajin inìma-la kò jè chjoón ra skoòtsíjen-jnó.

²⁹Tsa jè xkìn kixi bátsji-jé-li, tináchrji, k̀jìn tikàtjìin. Isaá nda-ni tsa tsìn jngo xkìn kò nda mí 'koa-ni tsa ya k̀jìi ijye ijo-li ya ajin ní'í ñánda t̀jín kjohi'in. ³⁰Ti'koa tsa jè ndsìi nga kixi bátsji-jé-li, tichá'tì. Isaá nda-ni tsa tsìn jngo ndsìi, kò nda mí 'koa-ni tsa ya k̀jìi ijye ijo-li ya ajin ní'í ñánda nga t̀jín kjohi'in.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse x̀itá ra ijye
ixan ra tsjin-ni xákjén**

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹'Koaá tí'sín ki'senajmí kjotseé, 'én ra tsò: “Nga'tsi x̀itá ra tsjin-ni chjoón-la, t̀jínè-la nga tsjá-la xajon ra ya kitjo-ni 'tse x̀itaxá ñánda nga tíchja nga tsjin-ni xákjén.” ³²Tanga 'an, 'koaá xin-no: Jngo x̀itá 'xin, ta 'kiaá koma tsjín-ni chjoón-la tsa k̀j'íi x̀itá báko jè chjoón. Tanga ra a'ta 'tse k̀j'íi kjoa, mì kì koma tsjín-ni chjoón-la. Kò tsa tsjín-ni, jé x̀itá 'xin kò'sín tí'sín nga jè chjoón-la skajin jé 'kia nga kichja-la x̀itá ra k̀j'íi. Kò jè x̀itá 'xin ra kíjnako jè chjoón rakìi, tí'koaá tíbátsji-jé-la ijo-la nga tíbjnako jngo chjoón ra ijye kitsjin-ni 'xin-la.

Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse x̀itá ra tsjá kixi 'én-la

³³Ti'koa ijyeé asa kina'yá-nájìon koni 'sín tsi'kìn-la j̀nà x̀itá jchínga-ná, 'én ra tsò: “Tihitjasòn-la Nainá jè 'én-no ra 'bì kixi-la 'kia nga yá ra nikàxkiòo.” ³⁴Tanga 'an, 'koaá xin-no: 'Kia nga 'kiòò 'én-no, kì tà chjàn yá ra nikàxkiòo nga bixó: “Tíbe-ní.” Kì tà chjàn bixó: “Skanda tíbeé ngajmi.” Nga jè ngajmi, jé ma íxile-la Nainá ñánda t̀jina ra jè. ³⁵Ti'koa kì tà chjàn bixó: “Skanda tíbeé jè isà'nde”, nga jè isà'nde yaá inchasòn ndsako Nainá. Ti'koaá kì bixó-jìon: “Jè naxindá

Jerusalén tíbe-ní” nga jè naxindá rakii, 'tseé jè Nainá ra ngi xitaxá ítjòn tíjna. ³⁶Ko kì 'én-no 'biò ra a'ta 'tse skò, nga mì kì koma-najìon nga sijmà jngo ko tsa sichraba jngo tsja skò. ³⁷Tà 'koaá 'sín tixó tsa “jon-ní” o ra “majin-ní”. Nga jñà 'én ra ta kjisòn-isa, yaá 'fiì-ni a'ta 'tse xita-níí.

Kó'sín tíjné-la nga kotsjacheé jñà ra jtike 'sín-ná

(Lucas 6:29-30)

³⁸'Ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín kitsò 'én kjetseé: “Tsa yá ra skajàn-ko xákjién nga kochrje xkon, katachrje ngajo-ni xkon jè ra kosìko. Ko tsa yá ra kojèn jngo ni'ño xákjién 'kia nga skajàn-ko, ti'koaá katajèn ngájo-ni ni'ño jè ra kosìko.” ³⁹Tanga 'an, 'koaá xin-no: Katachíkjoa-no ra a'ta 'tse xita 'tsen. Tsa yá ra siijtsin'tá jtsa nga kixi-li, ti'koa 'ti-la jè jtsa ngaskoán-li nga katasíjtsin'tá-te. ⁴⁰Tsa jngo xita koàngi-li ya ni'ya masen nga mejèn-la skaábé nikje tsja-li, ti'koaá 'ti-la jè nachro-sòn'nga-li. ⁴¹Ko tsa jngo xita kjo'ño 'sijn-no nga siikamijìn-no 'chá-la, koni 'ki kiiñè-no nga jcha-la, ngi ko'ki tahíko-isa-la ra ta kinda tsajiòn. ⁴²Tsa yá ra siijé-no tsajmì ra tíjn-no, 'ti-la; tsa jngo xita tíjn ra mejèn-la skiña-li, kì tà chjàn 'mì-la, tsìn-na.

Kó'sín nga kotsjacheé jñà xita ra jtike-ná

(Lucas 6:27-28, 32-36)

⁴³Ti'koaá ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín kitsò 'én kjetseé, nga kitsò: “Tsjacha 'tiaàn jè xita ra nda báko-no, ko tíjticha jè ra kondra fi-no.” ⁴⁴Tanga 'an, 'koaá xin-no: Tsjacha 'tiaàn jñà kondra-no; [tíjé'tà-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà ra chjajno-no; ndaá tikoo jñà ra jtike-no]; ko titsa'batjiò jñà ra 'cho tsò-no ko jñà ra 'cho síko-no. ⁴⁵Tsa ko'sín 'siaan jiòn, 'koaá 'sín koma-ni nga i'ndí-la koma jiòn jè Nainá ra tíjna ngajmi; jè Nainá ra sítsjè-la ndabá xita ra nda 'sín ko ra mì kì nda 'sín; ti'koa sí'ka-la jtsí jñà ra xita kixi ko jñà ra xita 'cho kjòn. ⁴⁶Nga tsa ta jñá kotsjacha jiòn jñà xita ra nda matsjake-no, ¿mé chjí ra tsjá-no jè Nainá? Ti'koaá skanda jñà xita ra síkíhjtjì tsajmì a'ta 'tse xitaxá Roma, 'koaá ti'sín 'sín-te. ⁴⁷Ti'koaá tsa tà jñà xita xàngioo nda síkjáya-la, ¿mé ra isa nda inchi'nià jiòn? Nga jñà xita ra mì kì bekkón Nainá, 'koaá ti'sín 'sín ra jñà. ⁴⁸Ko'sín ngi xita kixi 'tiaàn koni 'sín nga ngi kixi 'sín jè Na'ín-ná ra tíjna ya ján ngajmi.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoṭjò
ra machjeén nga 'kieé a'ta 'tse Nainá**

6 ¹Tikondaa ijo-no 'kia nga tà mé kjonda ra 'nià jìòn, nga tsa ta jè ra mejèn-najìòn nga ske-no xita nga kitso-no: “Nda jchán xita.” Kò tsa kò'sín 'siaan, mì kì siichikon'tin-no Na'ín-ná ra tíjna ngajmi. ²Tsa 'kia jngo kjoṭjò 'ki-la jñà ndí xita ima, kì kò'sín 'nià koni 'sín 'sín jñà xita ra jò isén tjín-la nga jndíi ra ján síkji'nchré xita ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya jñà xita Judío kò ya aya ndiyá 'kia nga tsjá kjoṭjò tsajmì-la, mé-ni nga jñà xita nda kichja-nì a'ta 'tse; tanga 'koaá xin kixi-no, jñà xita ra kò'sín 'sín, ijyeé tíjtábé ngájo-la kjonda-la [ra a'ta 'tse xita; kò mì tí mé siichikon'tin-ni Nainá]. ³Tsa 'kia mé tsajmì ra 'ki-la xita ima, skanda kì tà chjàn 'bènajmì-la jè xita ra 'ño nda báko-no. ⁴Ta jìòn tijin-tákon jè kjoa ra 'siaan, kò jè Na'ín-ná ra tsijen-la kjoa ra 'ma tjín, jé siikáfa ngajo-no.

Kó'sín tjínè-la jchikonajmié Nainá 'kia nga kinákjoa'ta-lá

(Lucas 11:2-4)

⁵'Kia nga kitsa'ba-la Nainá, kì 'koaá 'sín 'nià koni 'sín 'sín jñà xita ra jò isén tjín-la. Jñà xita kii, jé tsjake nga ya mincha kixi ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío kò ya nga chrjangi-la ni'ya nditsin, nga kjin xita be 'kia nga bítsa'ba-la Nainá. Ra ngi kjohixi, 'koaá xín-no, jñà xita ra kò'sín 'sín, ijyeé tíjtábé ngájo-la kjonda-la [ra a'ta 'tse xita; kò mì tí mé siichikon'tin-ni Nainá]. ⁶'Kia nga kitsa'ba-la Na'ín-ná ra jìòn, tíjaha'seen ya ni'ya-no, kò tichjàto xotjoba-la, akjòn tita'ba tajngo-la jè Na'ín-ná jè ra ta jìòn tíjjin-no; kò jè Na'ín-ná ra tíbe ijye kjoa ra 'ma tjín, jé siichikon'tin-no.

⁷'Kia nga kinákjoa'ta-la jè Na'ín-ná, kì tà chjàn tíjè tíjè 'én ra nímé chjí-la nichjeén jìòn, koni 'sín 'sín jñà xita ra mì kì bexkon Nainá nga 'koaá 'sín síkítsjen nga 'kiaá kji'nchré-la jè Nainá tsa 'kia isa kjin 'én kichja. ⁸Kì kò'sín 'nià jìòn koni 'sín jñà xita kii, nga jè Na'ín-ná ijyeé be-ní mé ra tímachjeén-najìòn, ni'sín tikjè níjé'ta-la jìòn. ⁹'Kia nga kitsa'ba-la jìòn Na'ín-ná, kii'sín tixó jìòn:

Na'in-najin ra tijni ya ngajmi,
kata'yaxkón-li nga Nainá-ní ra ji,

nga tsje tijnì.

¹⁰ Katanchrabá kjotéxoma-li,

ko'sín katama ì a'ta nangi koni 'sín mejèn-li nga koma,
koni 'sín ma ján ngajmi.

¹¹ 'Tì-nájìn 'ndì 'ndì jè niño ra machjeén-najìn nga nìchjìn
nchijòn.

¹² Tijchaà'tá-nájìn jè kjoa'cho ra 'nià-jìn

koni 'sín nga niijchaà'ta-lajìn jñà xità ra 'cho síko-najìn.

¹³ Kì tà chjàn bi'ndì nga yá ra skoó'ta-najìn nga mejèn-la
kjótsji-jé-jìn.

Ta isaá tìkinda-nájìn ra a'ta 'tse xità-ní.

Nga jì-ní ra tjibatexomi,

ko tsaji-ní nga'ño ko jè kjoajeya skanda ta mé nìchjìn ko ta
mé nó-ni.

¹⁴ 'Tsa sijcha'tà-la jìòn jè jé-la xità ra 'cho síko-najìòn, tì'koaá
sìhijcha'tá-no jè Na'ín-ná ra tìjna ya ján ngajmi. ¹⁵ Tanga tsa
mì kì sijcha'tà-la jìòn jñà xità jè jé-la, jè Na'ín-ná ra tìjna ján
ngajmi, tì'koaá mì kì sìhijcha'ta-no jè jé ra tìjn-no.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoa 'kia
nga bitsajnachjeén nga ngi ta jè Nainá chikonajmié**

¹⁶ 'Kia nga kítsajnachjan jìòn, kì tà chjàn ko'sín 'nià jìòn
koni 'sín 'sín jñà xità ra jò isén tìjn-la nga tà baá 'bé isén-la
mé-ni nga kata'ya-la nga tjítsajnachjan-ní. Ra kjohixì, 'koaá
xín-no, jñà xità ra ko'sín 'sín, ijyee títjábé ngajo-la kjonda-la
[ra a'ta 'tse xità; mì tì mé ra sìichikon'tin-ni Nainá]. ¹⁷ Ra jìòn,
'kia nga kítsajnachjan, kì ko'sín 'nià. Ta isaá tìndókjoaan
ko tasijion jñà tsjaskò, ¹⁸ mé-ni nga mì kì ske-ni jñà xità tsa
titsajnachjan-najìòn, ko jè Na'ín-ná ra tsijen-la kjoa ra 'ma tìjn,
jè sìichikon'tin-no.

Kjoa nchíná ra tìjn ya ján ngajmi

(Lucas 12:33-34)

¹⁹ Kì ì minchaxkó kjoanchíná-no ì isà'nde; nga ijndíj,
fitson-ní, cho kixoo síkjehe ko xitàá síhijé 'kia nga 'faha'sen
ni'ya. ²⁰ Ta isaá ya tìnchaxkó ya ján ngajmi. Ya ján ngajmi, mì
kì tsa fitson ko mì kì tsa cho kixo síkjehe; ko ya ñánda mì kì
bijchó chijé. ²¹ Ya ñánda nga tìhijyo tsajmì-no ra 'ño chjì-la,
yaá síkítsjen inìma-no.

Jè ni'í ra síhisen-là ijo-ná

(Lucas 11:34-36)

²²Jñà xkén, jé ma ni'í ra síhisen-là ijo-ná. 'Koaá ma-ni tsa 'kia jñà xkòn jiòn nda tsijen-là, kohiseén-là nga tíjngo ijo-no; ²³tanga tsa mì kì nda tsijen-là jñà xkòn, kojñó-là nga tíjngo ijo-no. Tsa ta jñò chon jè ni'í ra tjín-no, ngi ta kjoajñó kitsajin ki'ta.

Nainá ko kjoanchiná

(Lucas 16:13)

²⁴'Nijngo xitá ra ma jò 'siin ni-là ra síxá'ta-là. Tsa jò ma-ni ni-la, jngo-la ra kojti ke ko jngo-la ra kotsjake; ko ñá tsa jngo ra nda síxá-là ko jè ra ijngo mì kì nda síxá-là. Mì kì ma tsa ko kjoanchiná sixákeé ko ti'koa sixákeé ra kjoa 'tse Nainá.

Kó'sín nga síkinda Nainá jñà ra ixti-là ma

(Lucas 12:22-31)

²⁵'Kíí ko'sín tíxin-no, kì níkájno mé ra chjinee nga sijchá ijo-no, ko mé ra 'siòò, ko ti'koaá kì jè ijo-no níkájno mé nikje ra tsjáya. Isaá 'ñó chjí-là jè kjobinachon-ná koni jñà tsajmì ra chineé. Ti'koaá ijo-ná, isaá 'ñó chjí-là koni jè nikje ra tsjayeé. ²⁶Nda chítsijen-la jñà nise ra tjíma ya ajin isén, mì tsa jno 'bé, mì tsa tsajmì majchá-là ko mì tsa ni'nga tjín-là ñánda nga mincháxkó jñà tsajmì-là; tanga jè Na'ín-ná ra tjína ján ngajmì tsjá-là ra kjine; ko ra jiòn-jiòn, isaá 'ñó chjí-no nda mí 'koa-ni koni jñà nise. ²⁷Ni'sín takó 'ñó síkájno jiòn, mì kì koma sikatonè itsé-la nichjin koni 'ki ijye iskosòn-là Nainá.

²⁸'¿Mé-ni jñà níkájno-no jñà nikje ra tsjaya? Chítsijen-la jñà naxó ra tjín ya ajin ijñá ra 'mì lirio, mì tsa síxá-jin, mì kì tsa ma-là bínda nikje-là. ²⁹Tanga 'koaá xin-no, skanda jè xitaxá ítjòn ra tsi'kìn Salomón, ni'sín 'ñó nda tsikijna ra jè, nda mí tsa ko'sín 'ñó nda kjòn jñà nikje ra tsakjaya koni kjòn jñà naxó. ³⁰Nainá, tsa 'koaá 'sín 'ñó nda síkatsijen jñà xká ijñá ra nda tsijen 'ndi 'ndi, ko nchijòn, yaá skatsajin ya ajin ni'í, jiòn, xitá ra mì kì nda makjiín-no, ¿a mí tsa isa tsjá-no Nainá jñà nikje ra tsjáya? 'Koaá tixó jiòn-ni. ³¹Kì níkájno jiòn, kì tà chjàn bixó: “¿Mé ra chjineé? ¿Mé ra 'sieé? Ko, ¿mé ra tsjáyeé?” ³²Nga jñà xitá ra mì kì makjiín-là a'ta 'tse Nainá, jñà tsajmì kii ra isa

'nó bátsji; tanga ra jìòn, jè Nà'in-no ra tǐjna ján ngajmi, ijyee be nga machjeén-no nga'tsi tsajmì kii. ³³Koaá ma-ni, jè tjatsji ítjòn jìòn kó'sín batéxoma Nainá kò kó'sín tǐjn jè kjohixi-la, kò nga'tsi tsajmì kii, kjabeé jè Nainá tsjásòn-no. ³⁴Kì jè níkájno mé kjoa ra koma nchijòn; nga nchijòn kj'íi kjoaá tjiko ra síkájno. Nga jngó jngó nichjin, kja tjiko kja tjikoó kjoa-la.

Kó'sín nga mì kì ma jién kíndajín-la mé kjoa ra 'sín xita xàngieé
(Lucas 6:37-38, 41-42)

7 ¹Kì jé-la xàngioo níkindaa [kò kì jé fanè-la xàngioo] mé-ni nga jè Nainá mì tsa jé-no síkinda [kò mì tsa jé koàà-nè-no]. ²Koni 'sín nga kjónè jé-la jǎa xita ra kj'íi, jè Nainá, 'koaá tǐ'sín koàà-nè jé-no. Nga jè chiba ra sichiba-la xàngioo, tǐjé kochiba ngajo-no. ³[¿Mé-ni jé-la xàngii níkinda-ni kò mì tsa jè níkindi jè jé-li?] ¿Mé-ni jè chitsǐjen-ila jè tjé ra kjingi xkon xàngii, kò mì tsa jè níkindi jè yá chiso ra kjingi jè xkǐn? ⁴Tsa jngo yá chiso kjingi xkǐn, ¿mé-ni kó'sín 'mì-la jè 'ndsì: “Tǐ'nde-ná nga kochrǐngia jè tjé ra kjingi ya xkǐn”? ⁵Ji, xita ra jò isén tǐjn-li; tináchrǐngi ítjìn chiso ra kjingi tsaji mé-ni nga nda kotsǐjen-li nga ma kínáchrǐngi jè tjé ra kjingi xkon xàngii.

⁶Kì tà chjàn nañá 'bì-la jǎa tsajmì ra tsje a'ta 'tse Nainá mé-ni nga mì ya koaáfa'ta-no kò yaá skǐne-no. Kò kì chinga bitsajo-la jǎa tsajmì-no ra 'nó chǐ-la mé-ni nga mì ya kíchanè-ni.

Kó'sín nga tǐjnè-la nga sǐjé, kjótsjieé, kò síkjaneé jè xotjoba ni'ya

(Lucas 11:9-13; 6:31)

⁷Tǐjé'ta-la Nainá, tsjá-no mé ra sǐjé; tjatsjio Nainá, sakó-no; tǐkjane xotjoba ni'ya ñánda tǐjna Nainá, tjá'xaá-no. ⁸Nga'tsi xita ra síjé, 'kíi-la; jè ra bátsji, sakó-la; jè ra síkjane xotjoba ni'ya, tjá'xaá-la.

⁹¿A tǐtsajnajíin i'ka-no xita ra najo tsjá-la i'ndí-la tsa 'kia níño nchrajín síjé-la? ¿A mí tsa níño nchrajín tsjá-la? ¹⁰Kò, ¿a yeé tsjá-la tsa 'kia tǐ síjé-la? ¿A mí tsa tǐ tsjá-la? ¹¹Jìòn, ní'sín xita 'cho kǐòn jìòn, maá-no 'bì-la íxti-no tsajmì ra nda. Jè Nà'in-no ra tǐjna ngajmi, isaá ta nditon sísin-no nga tsjá-no tsajmì ra nda, tsa jìòn ra sǐjé'ta-la.

¹²'Koni 'sín mejèn-no nga nda s̄ik̄o-no x̄it̄a, 'koaá t̄i'sín nda t̄ik̄o-te ra j̄iòn. Nga 'koaá 'sín tíchja k̄jotéxoma-l̄a Nainá ra tsíkínda Moisés k̄o x̄ajon-l̄a x̄it̄a ra isichjeén Nainá nga k̄iichja ngajo-l̄a k̄jotseé.

Ñáa-ni jè x̄otjoba ra its̄jía t̄i'xá

(Lucas 13:24)

¹³Jé t̄it̄jáha'seen jè x̄otjoba ra 'nchrèya 'ki. Nga jè x̄otjoba k̄o jè ndiyá ra teyá, yaá fik̄o-ná ñánda nga jchijeeé. K̄o 'ñó k̄jìn ma-ni x̄it̄a ra ya 'faha'sen. ¹⁴Jè x̄otjoba k̄o jè ndiyá ra 'nchrèya k̄jòn, jè-ní ra fik̄o-ná ya ñánda t̄jín k̄jòbinachon, k̄o ta chibaá ma-ni x̄it̄a ra sakó-l̄a.

Jngo yá, ta j̄ná to-l̄a bakón mé yá-ni

(Lucas 6:43-44)

¹⁵Nda t̄ik̄indaa ijo-no a'ta 'tse x̄it̄a ndiso ra tsò nga 'én-l̄a Nainá-ní ra síka'bí. 'Kiá nga bijchójkon-no j̄ná x̄it̄a k̄i, ta im̄akjoaá 'sín koni j̄ná forrè, tanga 'koaá 'sín k̄jòn-ni inìma-l̄a koni j̄ná tsijén ra 'tsen. ¹⁶Ta ma ta yaá jcha-najìon kó'sín nga 'sín, koni 'sín t̄jín ra a'ta 'tse yá ra bajà-l̄a to; nga j̄ná to-l̄a bakón mé yá-ni nga jngó jngó; koni j̄ná to uva mì tsa ya bajà-l̄a j̄ná yá na'yá; t̄i'koa j̄ná to iḡo mì tsa ya bajà-l̄a j̄ná x̄ka ra na'yá t̄jín-l̄a. ¹⁷'Koaá 'sín t̄jín nga'tsì yá ra nda, nda to bajà-l̄a, tanga j̄ná yá ra mì k̄i nda, mì k̄i nda to bajà-l̄a. ¹⁸Jngo yá ra nda, mì k̄i k̄oma 'cho k̄jòn to ra koja-l̄a; k̄o jè yá ra mì k̄i nda, mì k̄i k̄oma nda to ra koja-l̄a. ¹⁹Nga'tsì yá ra mì k̄i nda to bajà-l̄a, jt̄isòn-ní, ak̄jòn yaá s̄inchájin ya ni'í nga jti. ²⁰Ta ma ta jè jchaxkon-najìon j̄ná x̄it̄a k̄i, kó'sín nga 'sín.

Yá k̄jòn-ni ra ma k̄joaha'sen ya ñánda nga t̄ibatéxoma Nainá

(Lucas 13:25-27)

²¹'Mì tsa tà nga'tsì-ni x̄it̄a ra tsò-na nga 'aán t̄jina ít̄jòn-l̄a, k̄oma k̄joaha'sen ya ñánda t̄ibatéxoma jè ra t̄jina ngajmi. Ta j̄ná k̄joaha'sen j̄ná ra k̄o'sín síhitjasòn koni 'sín mejèn-l̄a jè Na'ìn-na ra t̄jina ján ngajmi. ²²'Kiá nga kijchò jè nichjin rak̄i, k̄jín x̄it̄a k̄itso-na: “Na'ìn, j̄i ra t̄jina ít̄jòn-nájin, tsì'kènajmíya-nájin 'én-li ra a'ta tsaji, k̄o a'ta tsajií inachrekàjin-najin ya inìma-l̄a x̄it̄a, inìma 'cho-l̄a nií; t̄i'koaá

kjín kjojkón ki'nià-jìn ra a'ta tsaji.”²³ Tanga kií'sín xín-là ra 'an: “Nìkjiá kítsexkon-no ra jìòn. Tìncha'tàxìn-ná ján, jìòn xìta ra 'cho 'nià.”

Xkósòn a'ta 'tse chrjó tjà'tsin ni'ya ra jò ndiyá tjín-ni

(Lucas 6:47-49; Marcos 1:22)

²⁴Jè xìta ra 'nchré kò ra síhitjasòn koni 'sín xiaan, 'koaá 'sín jngoya-là koni jngo xìta ra tjín-là kjobítsjen ra ya tsikíndasòn ni'ya-là ya asòn naxì.²⁵ 'Kia nga 'tsa jtsí, kò 'tsa tjojkón, kò kjoji'i nandá xangá nga 'ji kánè jè ni'ya rakìi, nímé ra kjomà-là ta ngatjì-là nga yaá tjíndasòn ya asòn naxì.²⁶ Tanga jè xìta ra 'nchré-na koni 'sín xiaan kò mì kì síhitjasòn, 'koaá 'sín jngoya-là koni jngo xìta ra mì kì machiya-là mé ra 'sín nga yaá tsikíndasòn ni'ya-là ya ñándà nga ijncha chrjó.²⁷ 'Kia nga 'tsa jtsí, kò 'tsa tjojkón; kò kjoji'i nandá xangá kò jè ni'ya rakìi sasaá ixojen; 'ñó tse kjoa ra kjomà 'kia nga ixojen jè ni'ya rakìi.

²⁸'Kia nga ijye kiìchja Jesús, nga'tsì xìta ra ya títsajna, tà 'koaá kjomà-là koni 'sín tsò 'én ra tsakón-ya-là.²⁹ Nga 'koaá 'sín tsakón-ya-là koni jngo xìta ra 'ñó tjín-là kjotéxoma, mì tsa kò'sín tsakón-ya koni jñà xìta ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo xìta ra tífi'ndojno chrjabà ijo-là

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

8 ¹'Kia nga ijye itjojen-ni Jesús ya asòn nindo, 'ñó kjìn xìta kiìtjìngi-là. ²Jngo xìta ra tjín-là 'chin ra tífi'ndojno chrjabà ijo-là ijchòjkon, tsasèn-xkó'nchi'tá-là, kitsò-là:

—Na'ìn, tsa mejèn-li, chjáaxìn-ná jè 'chin ra tjín-na.

³Jè Jesús tsaká'ta-là tsja kò akjòn kitsò-là:

—Mején-na. Kò'sín katatjahíxìn-li jè 'chin ra tjín-li.

'Kia nga kòkitsò-là, ndìtoón itjahíxìn-là 'chin ra tjín-là xìta rakìi. ⁴'Kiaá kitsò-là Jesús:

—Nda tìná'yi, kì yá xìta ra 'bènajmí-là. 'Tin ya ñándà tjína na'mì kò jch'iì kjotjò-li, jñà tsajmì ra síjé kjotéxoma-là Moisés, mé-ni nga nda kjón kata'ya-là nga kixíi kjoa nga ijyee kjonda-ni jè 'chin ra tjín-li.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè chí'nda-là chíhàn ra ya Roma i'nde-là

(Lucas 7:1-10; Juan 4:43-54)

⁵'Kia nga 'jaha'sen-jin Jesús ya naxindá ra 'mì Capernaum, jngo xita ra Roma i'nde-là ra chíhàn ítjòn tíjna, ijchò síjé jngo-là kjonda. ⁶Kitsò-la:

—Na'in, jè xita chí'nda-na yaá kjijna ya ján ni'ya-na. Batoó 'ño kiya, tseé kjohi'in tísíkjíin, kò mì kì tì ma síkí'bi-ni.

⁷Jesús kitsó-la:

—Nda tjín, komaá kjíán nga sindá-na.

⁸Jè chíhàn ítjòn rakìi 'kiaá kitsò:

—Na'in, mì kì bakèn-na nga ya kitjáha'siin ni'ya-na, isaá nda, ta jé-ní nga 'tìi kjohixi nga katanda-ni chí'nda-na, kò kjabeé konda-ni. ⁹Nga be-náa nga tjín-li kjotéxoma ra ji; nga tì'koaá 'an, tjín-na xita ra batéxoma-na; kò tì'koaá tjín-na chíhàn ra 'an síhitjasòn-na. 'Kia nga xin jngo-la: “'Tin”, fi-ní; kò 'kia nga xin-la ra ijngo: “Nchrabí”, nchrabá-ní; kò 'kia nga xin-la ra jè chí'nda-na: “Kì 'sín 'tìin”, síhitjasón-ní.

¹⁰'Kia nga kí'nchré-la Jesús jè xita rakìi, tà 'koaá kjomà-la. Kitsó-la jñà xita ra tjingi-la:

—Ngi kjohixí ra xin-no, skanda ya naxindá Israel kjè kì sakó jngo-na xita ra kò'sín ta nda makjiín-la koni 'sín nga makjiín-la xita rakìi. ¹¹'Koaá xín-no, kjín xita kj'íi-ni nga tíjngo isà'nde ra kjinchrabà-ni ya nãnda nga bitjokátji-ni tsá'bí skanda nãnda nga kàtji-ni nga kòkjen-kò Abraham kò Isaac kò Jacob ya nãnda nga tíbatéxoma jè ra 'tse ngajmi. ¹²Tanga jñà xita ra ya kjòn bako-ila nga ya kítsajna, kináchrjejín-ní; yaá síkasén ya nditsiaán ya nãnda nga 'ño jñò chon, kò yaá ngi skine-nè ni'ño nga skindaya.

¹³'Kiaá kitsò-la Jesús jè chíhàn ítjòn rakìi:

—'Tin-ni ya ni'ya-li; kò koni 'sín nga nda makjiín-li, kò'sín katama.

Tijé kjón-ni hora kjonda-ni jè chí'nda-là xita rakìi.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè nachíya-là Pedro

(Marcos 1:29-31; Lucas 4:38-39)

¹⁴Jesús kijí ya ni'ya-là Pedro; 'kia nga ijchò, kijtse-ní nga kiyaa jè nachíya-là jè Pedro, nga 'chin tijnga tjín-la. ¹⁵Jesús

tsaká'ta-là tsja jè ndí chjoón rakìi, kò ndítóón kjonda-ni jè 'chin tijnga ra tjín-là; kjomá tsasítjen-ni kò akjòn isìsin-là jè Jesús.

Kó'sín 'nó kjìn xítà ra kiya isinda-ni Jesús

(Marcos 1:32-34; Lucas 4:40-41)

¹⁶'Kia nga ijye kjòjñò, jñà xítà 'jiìkò-là Jesús nga'tsi xítà ra kiya, ra inìma 'cho-là níí tjíjin ya inìma-là. Jesús ta jngoó 'én kiichja-là nga ma itjokàjin-ni ya inìma-là xítà jñà inìma 'cho-là níí; kò tì'koaá kjondaá-ni nga'tsi xítà ra kjíí 'chin tjín-là. ¹⁷Kíí kò'sín kjomà-ni mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín kitsò jè xítà ra tsi'kin Isaías, jè ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là kjotsee nga kitsò: “Jè tsjahíxìn jè 'chin ra tjín-ná kò jè kisikjiín kjohi'in nga kjonda-ni ñánda-nioo nga ajò ijo-ná.”

Jñà xítà ra mejèn-là nga ya kijitjìngi-là Jesús

(Lucas 9:57-62)

¹⁸'Kia nga kijtse Jesús nga 'nó kjìn ma-ni jñà xítà ra kitsendí-là, kitsjá-là kjohixi jñà xítà ra kotá'yá'ta-là nga ya katafi ya ra ijngoa ndáchikon ján. ¹⁹Jngo xítà ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés ijchò kasi'ta-là Jesús, nga kitsò-là:

—Maestro, mején-na nga kojmetjìngi-la ni'sín ta ñánda 'kín.

²⁰Jesús kitsó-là:

—Jñà nìnda tjín-là ngajo-là, kò jñà nise tì'koaá tjín-te-là tjé-là, tanga 'an, ra l'ndí-là Xítà xin-là ijo-na, tsìn-na i'nde ñánda nga ma síkjáya.

²¹Ijngo xítà ra ya kotá'yá'ta-là kitsò-là:

—Na'in, tì'nde ítjòn-ná nga kjín kihíjian jè na'in-na.

²²Jè Jesús kitsó-là:

—Nchrabátjìngi-ná ra ji, tijmí nga kátíhijin-la jñà mi'ken-la ra tì'koa mi'ken.

Kó'sín isíkijnajyò jngo tjojkón kò jtsí xkón jè Jesús

(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

²³'Jaha'sen Jesús ya chitso kò akjòn tsakáhijta-te jñà xítà ra kotá'yá'ta-là. ²⁴Ta ndítóón 'ji jngo tjojkón kò jtsí ra inchrabà-ni ya ajin ndáchikon. 'Nó tsáfangi nandá, kò jè chitso

kjameé iskajin-ndá. Tanga jè Jesús tsakjajnafé-ní. ²⁵ 'Kiaá kii sí'ká-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la ya ñánda nga kjiijnafè Jesús nga kitsò-la:

—Na'ìn, tikinda-nájin. Ijyeé-la skajin-ndé nga'tsi-ná.

²⁶ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Jiòn, ¿mé-ni skon-no? ¿A mí kji'ta takòn Nainá?

'Kiaá tsasítjen Jesús; kitsjá-la kjohixi jè tjojkón ko jè ndáchikon, ko nditoón isijyò-ni ko akjòn kjondayá-ni. ²⁷ Jñà xita ra ya kotá'yá'ta-la tà kjójkón-la, 'kiaá kitsò-la xákjin:

—¿Yá-ni xita rakii? ¿Mé-ni skanda síhitjasòn-la jè tjo ko jè ndáchikon?

Xita Gadareno ra inima 'cho-la níí tjijin ya inima-la

(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

²⁸ 'Kia nga ijchò Jesús ya ra ijgoa ndáchikon ján, ya nangi Gadara, jò xita ijchò kincha'ta-la ra ya itjo-ni ya ngajo ñánda nga kjihijyo mi'ken. Jñà xita kii, inima 'cho-la níí tjijin ya inima-la ko batoó kjàn; skanda mí yá ra ma 'fahaya ya ndiyá rakii. ²⁹ Ko 'ño kiichja nga kitsò:

—¿Mé kjoa ra tjín-nájin ra kondra tsaji, Jesús ra I'ndí-la Nainá 'mì-li? ¿A kíí xá kà'fii-ni nga tjen 'ki-nájin kjohi'in 'kia nga tikje bijchò nichjin?

³⁰ Tiyaá-ni chraña'ta-la, kjín jchán ma-ni chinga ra ya tjíma nga inchibakjèn. ³¹ Jñà inima 'cho-la níí ra títsajin ya inima-la xita kii tsikítsa'baá-la Jesús, kitsò-la:

—Tsa kináchrjekàjin-nájin ya ijdíí, tí'nde-nájin nga ya kitjáha'sen-jin-jin ya ijo-la chinga kiòo.

³² 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Nda tjín, ya tangió.

Jñà inima 'cho-la níí itjokàjín ya ijo-la xita kii, akjòn 'jaha'sen-jin ya ijo-la chinga. Nga'tsi chinga, ta indá tsahachikon-jen-jno kixi skanda ya ajin ndáchikon, ko yaá 'ken nga'tsiòo.

³³ Jñà xita ra inchiko'ndá jñà chinga, jahachinga-ní. 'Kia nga ijchò ya ñánda naxindá, tsi'kénajmí ijye-ní koni 'sín kjomà'tin jñà xita ra inima 'cho-la níí tjijin inima-la. ³⁴ 'Kiaá kiji nga'tsi xita naxindá nga kii katsíjen-la jè kjoa ra kjomà. 'Kia nga kijtse Jesús, tsikítsa'baá-la nga xìn i'nde katafì.

**Kó'sín jè Jesús isinda-ni kò kisìhijchaà'ta-là
jé-là jngo xità kiya ra mì kì ma síkí'bi ijo-là**

(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

9 ¹Kiá nga 'jaha'sen Jesús yá chitso, yaá tsato'ta yá ra ijngoa ndáchikon ján. 'Koaá 'sín ijchò-ni naxindá yá ñánda tsikijna. ²Jñà xità, yaá ijchòko jngo-là xità kiya, jè ra kjiinajyò nga tǵngo ijo-là nga kjiinasòn nachan. 'Kiá nga kijtse Jesús nga makjiín-là jñà xità kii ra a'ta 'tse, kitsó-là jè ndí xità ra kiya:

—Jì ndí na'in, 'ñó 'tè-là takin; jñà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li.

³Tjín 'i'ka jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés ra kitsò yá ajin inima-là: “Jè xità rakii, jé Nainá chjajno-là nga kò'sín tsò.” ⁴Jè Jesús kjòchiya-là koni 'sín nga inchisíkítsjen, kitsó-là:

—¿Mé-ni kotsò kjobítsjen 'cho ra nchrabájin-ni inima-no?

⁵¿Ñáa ra isa chiba chjá tjín, a jè-ní nga kixé: “Jñà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li”, o ra jè-ní nga kixé: “Tísitjiin kò tǵtǵjme-ni”?

⁶Nda kjón kokon-no nga 'an ra l'ndí-là Xità xin-là ijo-na tǵ'ndeé-na i a'ta nangi nga ma sijchá'ta-là jñà jé-là xità.

'Kiáá kitsò-là jè ndí xità ra kiya:

—Tísitjiin, chjibé nachan-yá-li, kò 'tin-ni yá ni'ya-li.

⁷'Kiáá tsasítjen jè xità ra kiya, kò akjòn kijì-ni yá ni'ya-là.

⁸'Kiá nga kijtse jñà xità nga tsasítjen-ni jè xità ra kiya, tà 'koaá kjomà-là; 'kiaá jeya isíkijna Nainá jñà xità kii ta ngatǵi-là nga kò'sín tse nga'ñó kitsjà Nainá a'ta 'tse xità isà'nde.

Kó'sín jè Jesús kiichja-là jè Mateo

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

⁹'Kiá nga kiji-ni Jesús, kijtseé jngo xità ra 'mì Mateo ra ya tǵjna'ta yá ímixa ñánda machjǵtǵi tsajmì a'ta 'tse xitaxá Roma, kitsò-là:

—Nchrabátjǵngi-ná.

'Kiáá tsasítjen jè xità ra 'mì Mateo nga kiitǵngi-là.

¹⁰'Kiá nga tǵbakjèn Jesús yá ni'ya-là Mateo, kjín xità 'ji ra tǵ'koaá tsajmì síkíchjǵtǵi kò jñà xità ra tse jé bátsji. Kò yaá tsikitsajna'ta-te ya ímixa nga tsakjèn ya ñánda tǵjna Jesús kò xità ra ijye yá kotá'yá'ta-là. ¹¹Jñà xità fariseo, 'kiá nga kijtse jñà xità ra inchibakjèn-kò Jesús, iskonangií-là jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús nga kitsò-là:

—¿Mé-ni kò'sín yá bakjèn-kò-ni maestro-najìon jǎnà xítà ra síkíchítjì tsajmì kò xítà ra tse jé tǎjín-là?

¹²'Kíà nga kíí'nchré Jesús, kitsó-là:

—Mì tsa chjìnexki machjeén-là jǎnà xítà ra mì mé 'chin tǎjín-là; jǎnà-ní xítà ra kiya ra machjeén-là chjìnexki. ¹³Tangió kò chjítá'yá-isa kótsò-ni jè xajon-là Nainá ra tsò: “Jé mejèn-na nga kata'se-najìon kjohimatakòn, kò mì tsa jè-jìn nga takó cho sí'ken kjotjò-nájìon.” Mì tsa ki xá 'jíí-na ra 'an nga jǎnà kichjà-là jǎnà ra xítà kixì tsò-là ijo-là, ta jǎnà-ní kichjà-là jǎnà ra machiya-là nga xítà jé-ní, mé-ni nga katasíkájno-ni jé-là kò mì tì kì jé koàtsji-ni.

Kó'sín itjanangi-là Jesús a'ta 'tse kjoa ra bitsachjeén

(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

¹⁴Jǎnà xítà ra kotá'yá'ta-là Juan 'jíí yá ñánda tǎjna Jesús nga iskonangi-là, kitsò-là:

—Ngajìn kò jǎnà xítà fariseo tà bitsajnachjan ki'ta-nájin.

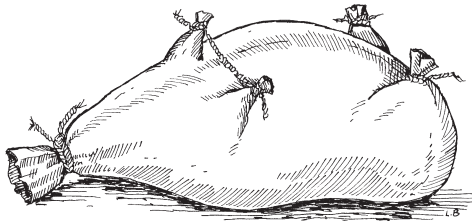
¿Mé-ni nga jǎnà xítà ra kotá'yá'ta-li mì kì tsa bitsajnachjan-ni?

¹⁵Jesús kitsó-là:

—¿A maá baá 'se-là xítà 'kià nga jngo xítà kàbixan, 'kià nga takó yá tǎjnakò-isa jè xítà 'xìn ra kàbixan? Tanga kijchó nìchjin 'kià nga tjá'an-là jè xítà 'xìn ra kàbixan; 'kià-ní nga kítsajnachjan.

¹⁶'Jngo níkje ra ijye jchínga mì kì ma tsa níkje xitse sijto'a-là; nga jè níkje xitse skií'ñóya-ní, kò yaá skííchrjaya-nda jè níkje jchínga. Kò isaá tse tjá'xa-isa yá ñánda nga ichrajndá.

¹⁷Tì'koaá mì kì ma sìnchá xán ixi jǎnà chrjaba ra ijye jchínga; nga tsa kò'sín 'sieén, chrjáyá jǎnà chrjaba, kò xaájteén jè xán kò kjítsón jǎnà chrjaba. Jè xán ixi, chrjaba xitsee sìnchá mé-ni nga nímé ra jchija-ni.

Chrjaba cho ra sìnchá xán

**Kó'sín kjonda-nì jè tsati-la Jairo ko jè chjoón
ra itsabà ya atjòn nikje-la Jesús**

(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

¹⁸Ti'kiaá-ni nga tíchja Jesús, jngo xita ítjòn-la xita judío ijchò ya nándà tíjna, tsasèn-xkó'nchi'ta-la, kitsò-la:

—Jè ndí tsati-na, 'sa kjón 'ken; tanga tsa 'kíin ra ji, ko kjó'ta-la ndsji, kíjnakoón india-ni.

¹⁹Tsasítjéén Jesús ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga kiiko xita rakii. ²⁰Kia nga inchifi, jngo chjoón ijchòkasi'ta chraña-la Jesús, ko ajton í'tsín Jesús tsasijna-nì nga ma itsabà ya atjòn nikje-la Jesús; jè chjoón rakii ijye-ró kjo tejò nó tjín-ni nga kiya nga jní xaájtèn-la. ²¹Nga 'koaá 'sín isíkítsjen nga kitsò: “Ní'sín ta itsé-la ska'ta-la ndsa nikje-la, kondàa-na.” ²²Jè Jesús isíkáfa-ní, kijtsee jè ndí chjoón rakii, kitsò-la:

—Ji ndí chjoón, 'nó 'tè-la takìn, kí-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni.

Ko tijé-ni hora nga kjonda-ni jè ndí chjoón rakii.

²³Kia nga ijchò Jesús ya ni'ya-la jè xita ítjòn-la xita judío, kijtsee jñà xita ra síkjane ko jñà xita ra 'nó ba inchikjindáya.

²⁴Kitsò-la:

—Títjoo ya ni'ya; nga jè ndí tsati rakii mì tsa kàbiya-jìn, tà kijjnafé-ní.

Jñà xita, ta tsijnòke-ní koni 'sín kitsò jè Jesús. ²⁵Tanga jè Jesús tsachrjeé ni'ya nga'tsi xita ra ya tjítsajna; ko akjòn 'jaha'sen ni'ya; iskábé jè tsja ndí tsati. Ko jè tsati ndítóón tsasítjen-ni. ²⁶Ta nga tíjngoó tsabísòn 'én a'ta 'tse kjoa ra kjomà.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jò ndí xita ra xka kjòn

²⁷Kia nga ijye itjo-ni Jesús ya ijndáa, jò xita xka kiitjingi-la, 'nó kiichja nga kitsò-la:

—Jchahimatakón-nájin, ji ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la xitaxá ítjòn ra tsí'kin David!

²⁸Kia nga 'jaha'sen ya ni'ya jè Jesús, jñà xita xka ijchò kincha'tá-la, ko jè Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A makjiín-no nga 'an ma sindá-no?

Kitsó jñà xità ra xka:

—Jon Na'in, 'koaá 'sín makjiín-najin.

²⁹Jesús 'kiaá iskaájno xkon ko kitsò-la:

—Ko'sín katanda-no koni 'sín nga kàmakjiín-no.

³⁰Itjá'xaá-ni xkon jñà xità kii. Jè Jesús 'nó tsikí'tin nga kitsò-la:

—Kì yá xità ra 'bènajmí-la a'ta 'tse kjoa kii.

³¹Tanga jñà xità kii, 'kia nga ijye itjo-ni ni'ya, tì'kiaá tsikí'tsia nga tsì'kénajmí nga tíjngo ya i'nde rakii koni 'sín nga ki'sin jè Jesús.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jngo xità ra mì kì ma chja

³²'Kia nga ijye inçhifi-ni jñà xità kii, jngo xità ra mì kì ma-la chja ra inìma 'cho-la níí tjjin ya inìma-la 'jiikó jñà xità ya ñánda nga tíjna Jesús. ³³'Kia nga ijye tsachrjejin Jesús jè inìma 'cho-la níí ra tjjin ya inìma-la xità rakii, tì'kiaá kjomà kiichja-ni. Nga'tsi xità ra ya títsajna ta kjóxkón-la. Kitsò:

—Ni kjè sa india mé kjoa ra kotjín 'ya-la i i'nde Israel.

³⁴Tanga jñà xità fariseo kitsó-ní:

—Jé xità-níí ra tíjna ítjòn-la nga'tsi inìma 'cho-la níí ra tsjá-la nga'ño jè xità rakii nga ma-la bachrjekàjin inìma 'cho-la níí ra tjjin ya inìma-la xità.

Kó'sín nga 'nó tse tjín-ni xá-la Nainá ra chija'ta-isa

³⁵Jesús tsajmejín-ní nga'tsi naxindá i'li ko naxindá jtobá nga tsakón-ya 'én-la Nainá ya ni'ya sinagoga ya ñánda maxkóya xità Judío ra tjín-la nga jngó jngó naxindá. Tsi'kénajmí 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. Ko isinda-ni nga'tsi 'chin ra tjín-la xità ko ya ñánda nga ajò-la. ³⁶'Kia nga kijtse Jesús nga 'nó kjin ma-ni xità, kjòhimake-ní; nga jñà xità batoó 'nó itsi'on-la ko mì tì mé nga'ño tjín-la; 'koaá 'sín kjòn koni jñà forrè ra tsin-la chjingo ra ko'ndá. ³⁷'Kiaá kitsò-la jñà xità ra kotá'yá'ta-la:

—Kjohixi-ní, 'nó tse xá tjín a'ta 'tse 'Én-la Nainá, koni 'sín ma 'kia nga kjin tsajmì majchá, tanga jñà ch'i'nda ra síxá, chibaá ma-ni. ³⁸Kíí machjeén-ní nga tijé-la jè Ni-la xá, mé-ni nga katasíkasén-isa-ni ch'i'nda.

Kó'sín jè Jesús tsjahíjin jñà xità ra tejà ma-ni ra tsikíxáya-la

(*Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16*)

10 ¹Ra kjomà askan, Jesús kiichjaá-la xità ra kotá'yá'ta-la ra tejà ma-ni, kitsjá-la kjohixi nga ma-la kochrjekàjin jñà inìma 'cho-la níí ra tjíjin inìma-la xità kò nga koma-la sjiinda-ni ta mé 'chin-nioo ta ñánda nga ajò ijo-la xità.

²Jñà xità ra tejà ma-ni ra tsjahíjin jè Jesús nga tsikíxáya-la, kíí'sín 'mì: jè ra tíjna ítjòn, Simón 'mì, ra tí'koa Pedro kitsò-la, kò jè 'ndse, jè ra 'mì Andrés; jè Jacobo, kò jè 'ndse ra 'mì Juan ra ixti-la Zebedeo; ³jè Felipe, jè Bartolomé, jè Tomás, jè Mateo, ra isíkíchítjì tsajmì a'ta 'tse xitàxá Roma; kò jè Jacobo ra ti-la Alfeo; kò jè Lebeo ra tí'koa Tadeo 'mì; ⁴jè Simón ra xità cananista, kò jè Judas Iscariote jè ra isìngatsja xità kondra-la Jesús ra kjomà askan-nioo.

Kó'sín nga tsikíxáya-la Jesús xità-la ra tejà ma-ni nga kii síka'bísòn 'én-la Nainá

(*Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6*)

⁵Jesús isikasén jñà xità ra tejà ma-ni nga kii síka'bísòn 'én-la Nainá kò kitsjá-la kjohixi, kitsò-la:

—Kì yà mangió yà i'nde 'tse xità ra mì tsa xità judío, kò kì yà naxindá-la xità samaritano bitjàha'sen-jion. ⁶Ta isaá jnchro yà tangió yà ñánda nga títsajna jñà xità Israel ra ichijà koni 'sín chija jñà forrè. ⁷Tangió kò kò'sín tinákjoaya nga kixó: “Ijyeé tímachraña nichjin nga kotèxoma jè ra tíjna ngajmi.” ⁸Tinda-no jñà xità ra kiya; tikjaáya-ila jñà ra mi'ken; títsje jñà xità ra chrjaba ijo-la inchifi'ndojno; tináchrjekàjion jñà inìma 'cho-la níí ra tjíjin yà inìma-la xità. Tà itjábé kjotjò-no jè nga'ño rakìi, tí'koaá tí'sín ta kjotjò 'tiaàn kjonda kii.

⁹Kì tòn sinè kò kì tòn chroba kò kì tòn cobre jchaa. ¹⁰Kì mé na'ya jchaa ra a'ta 'tse ndiyá. Kì jò nachro jchaa. Tí'koa kì xajté tsjaya. Kì yá koròti jchaa. Nga jè xità ra síxá, 'koaá 'sín bakèn-la nga yà 'kì-la ra skine yà ñánda nga síxá.

¹¹'Kia nga jngo naxindá-je kijcho kò tsa jngo naxindá jtabá, tjatsjio jngo xità ra nda xità, kò yà títsajnakoo skanda 'kia nga ijye kítjojon naxindá kii. ¹²'Kia nga kitjáha'seen yà ni'ya, tikjáya-la jñà ni-la ni'ya. ¹³Tsa jñà ni-la ni'ya nda skaábétjò-no, tichikon'tion nga nda katitsajna, tanga tsa mì kì skaábétjò-no,

tà jìon s̄ichikon'tin-no Nainá. ¹⁴Tsa mì k̄i skaábétjò-no, k̄o tsa majìn-la nga k̄jì'nchré 'én-no, tíjtjò-no ya ni'ya rak̄i k̄o nax̄indá rak̄i k̄o t̄itsajnè chijo-la ndsakò. ¹⁵Kjohix̄í ra xin-no 'kiá nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in j̄nà x̄ita, isaá tse kjohi'in 'ki-la j̄nà x̄ita k̄i koni j̄nà x̄ita 'tse nax̄indá Sodoma k̄o nax̄indá Gomorra.

**Kó'sín nga sīi s̄iiko-ná x̄ita nichjin ra 'sa
nchrabá ra ta ngatjì 'tse Cristo**

¹⁶'Katasijin-no, 'an, 'koaá 'sín sikásén-no koni tsa forrè ya ajin-la tsjén. Maña t̄ima nga t̄ikonda k̄o-no ijo-no koni 'sín 'sín jè yè, tanga indakjoa 'tiaàn koni j̄nà nise paloma. ¹⁷Nda t̄ikonda ijo-no, nga j̄nà x̄ita yaá s̄iingatsja-no ya ngixkon x̄itaxá, k̄o yaá skajàn-k̄o-no ya aya ni'ya sinagoga ñándá nga maxkóya x̄ita Judío. ¹⁸Skanda yaá iko-no ya ngixkon x̄itaxá ra inçibatéxoma k̄o ya ngixkon j̄nà ra x̄itaxá ítjòn t̄itsajna ra ta ngatjì tsa'an. 'Koaá 'sín kama-ni nga ma kinákjoa-la jìon 'én ra tsa'an j̄nà ra x̄itaxá k̄o j̄nà ra mì tsa x̄ita judío. ¹⁹'Kiá nga kongatsja jìon ya ngixkon x̄itaxá k̄i, k̄i tà chjàn makájno-no mé 'én ra kinákjoaa k̄o kó'sín nga kixó; nga jé Nainá tsjá-no 'én 'kiá nga kijchò ch̄iba-la. ²⁰Nga mì tsa jìon-jìon ra kinákjoaa, jè Inìma Tsje-la Nainá ra s̄iikichja-no.

²¹'J̄nà nichjin k̄i, jè ra t̄jín 'ndse, t̄ijé 'ndse s̄iingatsja-ni ya ñándá nga katani'ken; jè ra na'in ma, t̄ijé s̄iingatsja-ni ti-la nga katabiya; j̄nà ra ixti ma, j̄nà s̄iingatsja na'in-la ya ñándá nga katani'ken-te. ²²Nga'tsi x̄ita koj̄tikeé-no ra ta ngatjì tsa'an. Tanga jè ra chíkjoa-la nga kixi kosen skanda 'kiá nga kjehe'tà j̄nà kjoa k̄i, jè-ní ra kotojin kjohi'in. ²³'Kiá nga jngo nax̄indá k̄ochrjejin-no x̄ita nga koaàtj̄ngi-no, t̄itjáhachinga, k̄o kj'íí nax̄indá tangió. 'Koaá xin kixi-no, t̄ikjeé mangí-najiòn kóho'ki nax̄indá ra chja-ni Jerusalén nga kj'íí india-na, 'an ra l'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na.

²⁴'Nijngo x̄ita ra 'sa t̄íkotá'yá ra isa 'nga t̄ijna koni tsa jè maestro-la; t̄i'koa nijngo chí'nda ra isa 'nga t̄ijna koni tsa jè ni-la xá. ²⁵Jè ra 'sa t̄íkotá'yá, katasijngo ikon tsa tà k̄o'sín 'ki katama-la koni tsa jè maestro-la; k̄o jè chí'nda katasijngo ikon tsa ta k̄o'sín kíjna koni jè ni-la xá. Tsa jè na'in-la ixti, x̄ita-níí tsi'kin-la, ¿a tà j̄nà mì k̄o'sín 'kín-la j̄nà ra ixti-la?

Yá-ni ra ma kiskón-lá

(Lucas 12:2-9)

²⁶'Kì tà chjàn skon-la jñà xità. Nga nga'tsi kjoa ra tjí'ma, takó kotsijen-yá-ní; kò nì'sín bato 'ma tjíhijyo, takó jchaá-lá. ²⁷Jñà 'én ra ítsi'kenajmí'ma-no, 'tènajmíya tsijen-la xità; kò jñà 'én ra ya kíchjàya chijée chíká-no, tika'bísòn nga tíjngo naxindá. ²⁸Kì jñà skon-la jñà ra ta ijo-ná ma-lá sí'ken, tanga mì kì ma-lá siì'ken jè inìma-ná. Jè jnchro tiskón-la jè ra ma-lá siì'ken inìma-ná kò ijo-ná ya ñánda nga tjín kjohi'in ra mì kì fehe'ta. ²⁹'Ya-nájiòn nga ta jngo ixo chí-lá nga jò nise. Tanga nijngo nise kii kiyá tsa mì jè Na'ín-ná kòkítsò. ³⁰Kò ra a'ta tsajiòn, skanda jñà tsjaskò tjíxkiya ijye-lá jè Nainá. ³¹'Koaá ma-ni kì tà chjàn skon jiòn. Nga isaá 'ñó chí-no koni jñá ndí nise, nì'sín takó kjìn ma-ni.

Kó'sín nga machjeén nga 'kieé 'én ra a'ta 'tse Cristo ya ngixkòn xità isà'nde

(Lucas 12:8-9)

³²'Nga'tsi xità ra kòkítsò ya ngixkòn xità nga 'aán fì'ta-na, 'kooá tí'sín xiáan ya ngixkòn Na'ín-na ra tíjna ya ján ngajmi nga tsa'an-ná nga'tsi jñà xità kii. ³³Tanga ta yá xità-ni ra kòkítsò ya ngixkòn xità nga mì tsa 'an fì'ta-na, 'kooá tí'sín xiáan ra 'an ya ngixkòn Na'ín-na ra tíjna ya ján ngajmi nga mì tsa xità tsa'an jiàan.

Kó'sín nga ta ngatjì 'tse Cristo-ní nga jñà xità kondra kiji-lá xákjén

(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

³⁴'Kì tà chjàn bixó jiòn nga kjoa'nchán 'jíi-kò ya isà'nde. Mì tsa kjoa'nchán-jìn ra 'jíi-kò; kjojchán-ní ra 'jíi-kò ra 'an. ³⁵Kíí xá 'jíi-na nga jñà xità, kondra kiji-lá xákjién; jè ti, tíjé-ni na'ín-lá ra kondra kiji-lá; kò jè tsati, tíjé kondra kiji-lá jè na-lá; kò jè ra kja'nda ma, tíjé kondra kiji-lá jè nachíya-lá. ³⁶Nga jngo ni'ya xità, tíjñà xákjén kiji-lá kondra. ³⁷Jè xità ra isa 'ñó tsjake na'ín-lá kò isa 'ñó tsjake na-lá kò mì tsa kò'sín 'ñó matsjake-na ra 'an, mì kì bakèn-lá nga xità-na koma; kò jè xità ra tí'kooá isa 'ñó tsjake ti-lá kò tsa jè tsati-lá kò mì tsa kò'sín 'ñó matsjake-na ra 'an, tí'kooá

mì kì bakèn-te-la nga xit̩a tsa'an koma. ³⁸Ko t̩i'koaá mì kì bakèn-la nga xit̩a tsa'an xián-la jè xit̩a ra mì kì tsò ikon nga nchrabá'ta-na nga chíkjoa-la kjohi'in ra kotojin ra ta ngat̩jì tsa'an koni 'sín nga bato kjohi'in xit̩a ra 'bamijìn krò ra tijè ya biya'tá-ni. ³⁹Jè ra mejèn-la nga mì kì jchija jè kjobinachon-la, ta isaá s̩ijchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-la nga katachija ra ta ngat̩jì tsa'an, ta isaá jnchro sakò-la jngo kjobinachon xitse.

Chjí ra 'kì-la xit̩a

(Marcos 9:41)

⁴⁰Jè xit̩a ra nda skaábétjò-no, 'aán-ní ra skaábétjò-na; ko jè ra skaábétjò-na, jé skaábétjò jè ra isikasén-na. ⁴¹Jè xit̩a ra nda skaábétjò jngo xit̩a ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, ta ngat̩jì-la nga 'én-la Nainá chjaya, ta ngásòn t̩jín kjotjò ra 'kì-la ngajò; ko jè xit̩a ra nda skaábétjò jè xit̩a ra kixi t̩jna ya ngixkon Nainá, ta ngat̩jì-la nga kixi t̩jna, t̩i'koaá ta ngásòn t̩jín kjotjò ra 'kì-la ngajò. ⁴²Ta yá-ni ra ma-la tsjá jngo chitsín-la nandá 'nchán jngo ndí xit̩a ima, ta ngat̩jì-la nga 'an kotá'yá'ta-na, 'koaá xin kixi-no nga isaá tse kjonda-la Nainá sakò-isa-la.

'Kia nga ijchòjkon Jesús jñà xit̩a-la Juan ra tsatínda xit̩a

(Lucas 7:18-35)

11 ¹Jesús, 'kia nga ijye kitsjà-la kjohixi jñà xit̩a ra kotá'yá'ta-la ra tejò ma-ni kó'sín nga síxá, Jesús kijì-ní nga kii kakón-ya ko nga isika'bí 'én-la Nainá ya nga'tsi naxínda ra ya chraña t̩jín.

²Juan, nga ndayá t̩jna'ya ra jè, tanga kí'nchré-ní jñà kjoa ra t̩'sín jè Cristo [xit̩a ra xá isikasén-ni Nainá]. Kí ko'sín isikasén i'ka-ni xit̩a ra ya kotá'yá'ta-la ³mé-ni nga iskonangi-la. Kitsò-la:

—¿A j̩-ní ra Cristo ra xá ko'sín t̩jínè-la nga kj'íí, o ra kj'íí jchíña-isa-lajin?

⁴Jesús kitsó-la:

—Tangió, ko 'tènajmí-la jè Juan jñà kjoa ra inchi'ya ko ra inchina'yá. ⁵Ko'tìn-la nga jñà xit̩a ra xka, ijyeé tsijeén-ila; ko jñà ra tsá'yá, ijyeé maá fi-ni; ko jñà xit̩a ra t̩jín-la 'chin ra fi'ndojno chrjaba ijo-la, ijyeé kjondaá-ni; jñà xit̩a ra jtaya,

ijyeé 'nchré-ni; kò jñà ra biya, faháya-ilà; kò jñà ndí xitá ima, tí'senajmíyaá-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Nainá. ⁶ ¡Mé ta nda-la jè xitá ra nimé kotechjà-la nga kòkjiín-la ra a'ta tsa'an!

⁷ 'Kia nga ijye kijì-ni jñà xitá-la Juan, tsikí'tsiaá Jesús nga tsakákonajmí jñà xitá ra a'ta 'tse Juan. Kitsò-la:

—¿Mé ra tsangì chitsíjen-la jiòn ya i'nde a'ta xìn nándà nga nangi kixì? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jiòn jngo xitá ra inda tíjna koni tsa jngo ínaxò ra síjtiya-la tjo? ⁸ Kò tsa majìn, ¿yá ra tsangì chitsíjen-la? ¿A jngo xitá ra 'ñó nda kjòn nikje ra kjiya? Majìn, nga jñà xitá ra 'ñó nda kjòn nikje-la, yaá títsajna ya ni'ya-la xitaxá ítjòn. ⁹ ¿Tanga mé xá ra tsangì-najìon? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jngo xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la? Jon, kixí kjoa, jé tsangì chitsíjen-la, kò skanda isaá 'nga tíjna-isa koni jngo xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹⁰ A'ta 'tseé Juan nga kò'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tísikásén-la jè xitá-na ra ikò ítjòn-li 'én,
nga koànda-li ndiyá.

¹¹ 'An, 'koaá xin kixi-no, ta nga'tsì jñà xitá ra tíjn i isà'nde, kjè sa yá ra kò'sín 'nga bijna koni jè Juan ra tsatínda xitá; tanga ya ajin naxínda nándà nga tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmi, jè xitá ra isa 'ñó nangi tíjna, isaá 'nga tíjna india-ni koni jè Juan.

¹² 'Skanda 'kia-ni nga 'ji jè Juan ra tsatínda xitá kò skanda 'ndi 'ndi, ya nándà nga tíbatéxoma jè ra tíjna ján ngajmi, tsee kjosi tísakó; kò jñà xitá ra 'tsen tsò-la ijo-la, mején-la nga jñà sìikijne. ¹³ Jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kò jñà kjotéxoma ra kitsjà Moisés, jñà kiichja skanda tikjè 'fiì jè Juan. ¹⁴ Tsa makjiín-no koni 'sín tsò jè kjotéxoma kò jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, ti'koaá kòkjiín-no nga jè Juan, 'koaá 'sín 'ji koni jè Elías ra tíjnè-la nga kjíí. ¹⁵ Nda kjón-ní tina'ya koni 'sín tíxin-no.

¹⁶ '¿Yá ra ma singásòn-keé jñà xitá ra tíjn nichjin 'ndi 'ndi? 'Koaá 'sín kjòn koni jñà íxti ra títsajna ya ajin nditsin. Chjaá-la xákjén nga tsò-la: ¹⁷ "Jin inikjane-nájin ínaxò, tanga mì kì ki'chà jiòn; kò kijndaá-lajin 'én ra ba tsò, kò mì kì ichindáya jiòn." Jñà íxti kii, 'koaá 'sín jngoya-la koni 'sín 'nià jiòn. ¹⁸ 'Kia nga 'ji jè Juan, mì kì tsa tsakjèn kò mì kì tsa mé ra ki'tsi; 'koaá 'sín tsixó jiòn nga inima 'cho-la níí tíjjin ijo-la. ¹⁹ 'Akjòn 'jía ra 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na nga bákjen, ti'koa 'biaa; kò

bixó-nájiòn: “Xità chrjá'a-ní, kò xità 'chì-ní, kò jñá nda báko jñà ra xità-jé kò jñà xità ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xitàxá Roma.” Tanga jñà kjoachjìne-là Nainá, yaá 'ya-là 'kià nga ijye bitjasòn.

Kó'sín kichitiko naxindá ra mì kì ma-là 'nchréhijon

(Lucas 10:13-15)

²⁰ Jesús tsikí'tsia nga tsakátiko nga'tsi xità naxindá ya ñánda nga kjin kjojkón ki'sín, ta ngatjì-là jñà xità ra ya i'nde-là mì kì isíkájno kò mì kì kitsjin jé-là. Kitsò-là:

²¹—iIma-ró-no ra xità naxindá Corazín! iIma-ró-no ra xità naxindá Betsaida! Tsa yaá-la naxindá Tiro kò naxindá Sidón nga kotjín kjojkón ra kjomà, koni 'sín tjín ra tí'ya-là ya ajin tsajiòn, ijyeé-la kjojtseé kitsjin jé-là kò ijyeé-la nikje naxá-skee tsakjaya kò chijo ni'í tsikíxten-jnó ijo-là, nga bakón nga ijyeé isíkájno-ni jé-là kò mì tì jé inçhibátsji-ni. ²²Tanga 'koaá xin-no, 'kià nga kijchò jè nichjin nga 'ki-là kjohi'in jñà xità, isaá tse kjohi'in 'ki-no ra jiòn, nda mí 'koa-ni koni jñà xità naxindá 'tse Tiro kò Sidón. ²³Kò jiòn, ra ya i'nde-no ya naxindá Capernaum, ¿a 'koaá 'sín níkijsjen jiòn nga yaá tjámitjeen skanda ya a'ta ngajmi ján? Majin, tà isaá ya 'ñó nanga kjohjjen-jin-isa skanda ya ñánda tjína i'nde-là kjohi'in. Tsa yaá-la ya naxindá Sodoma nga kotjín kjojkón ra kjomà koni ya tsajiòn, jè naxindá Sodoma takó tjínaa-la skanda nichjin 'ndi-ni. ²⁴Tanga 'koaá 'sín xin-no 'kià nga kijchò nichjin nga 'ki-là kjohi'in xità, jiòn ra titsahijyo ya naxindá Capernaum, isaá tse kjohi'in tjábé-no nda mí 'koa-ni koni jñà xità 'tse naxindá Sodoma.

Kó'sín kitsò Jesús a'ta 'tse kjoa níkjáya-là inìma-ná

(Lucas 10:21-22)

²⁵ Jè nichjin 'kià, jè Jesús kitsó-ní:

—Na'in, ji ra tjina ítjòn-là nga'tsì ra tjín ya ján ngajmi kò ra tjín i a'ta nangi, jeya tjini, nga tsikí'maá-là ji nga'tsì kjoa kii jñà xità chjìne kò ra nda ma-là xajon kò jñà tsakon-là ji jñà ra taxki ndí xità. ²⁶Ta kií-ní nga 'koaá 'sín nda isasèn-li Na'in.

²⁷'Nga'tsì kjojtéxoma, 'aán isingatsja-na Na'in-na. Mì kì yá ra bexkon jè I'ndí-là, tà jé Na'in-là ra bexkon; ti'koaá mì kì yá ra bexkon jè Na'in-là, tà jé I'ndí-là ra bexkon; kò skexkoón-te nga'tsì xità ra jè I'ndí-là kò'sín mejèn-là nga kòkòn-là.

²⁸Nchrabátjingi-ná nga'tsi-no ra ijye itsi'on-no nga ki'chà 'chá-no, kò 'aán kósikò-no nga ma sikjáya. ²⁹Jchamijìn-kò-ná jè yá-la nchraja ra kjingi ísian, mé-ni koma kò'sín 'sian-no koni 'sín 'siaan ra 'an. Chjngí-ná koni 'sín 'kiaa ra 'an nga xita 'ndé-ná kò indakjoáá tjín inìma-na. Kò a'ta tsa'an-ní nga ma sikjáya inìma-no. ³⁰Jè yá-la nchraja ra ya kjingi ísiaan, ndaá 'cha, mì tsa iyí-jìn. Kò jè 'chá ra 'an tsja-no, jna-ní.

**'Kia nga tsate natín jñà xita ra kotá'yá'ta-la
Jesús 'kia nga nichjin níkjáya**

(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

12 ¹Jngo nichjin, 'kia nga nichjin níkjáya, Jesús, kò jñà xita ra kotá'yá'ta-la, yaá tsatojin ya ñánda tjtje trigo. Kò jñà xita kii kjòhó-jà. 'Kiaá tsate i'ka trigo, akjòn iskine.

²Jñà xita fariseo, 'kia nga kijtse, kitsó-la Jesús:

—Chítsijen-la jñà xita ra kotá'yá'ta-li; jñà kjoa ra inchi'sín mì kì tjí'nde nga kò'sín 'siin 'kia nga nichjin níkjáya.

³Tanga Jesús kitsó-la:

—¿A kjè chitá'yá jìon ya xajon ñánda nga tíchja koni 'sín ki'sín india jè xita jchínga-ná ra tsi'kìn David kò jñà xita ra taña tjiko 'kia nga kjòhó-jà? ⁴'Jaha'seén ya ni'ya-la Nainá nga iskine jñà niño nchrajín ra ijye Nainá kjongatsja, niño nchrajín ra mì tsa jñà tjí'nde-la nga skine David kò jñà xita ra kjihjta; nga ta jñà na'mì tjí'nde-la nga ma skine. ⁵¿A tì'koaá kjeé chitá'yá ya ñánda nga tíchja kjotéxoma-la Moisés nga jñà na'mì, ni'sín síxá ya aya ingo 'kia nga nichjin níkjáya, mì tsa mé jé bátsji-jìn? ⁶'An, 'koaá xin-no, jè ra tíjna ijndí, isaá 'ño xkón tíjna nda mí 'koa-ni koni jè ingo ítjòn. ⁷Tsa ndaá-la machiya-najìon kó'sín chja-ni jñà 'én ra tjí'ta xajon-la Nainá ñánda nga tsò: “Jè-ní ra mejèn-na nga kata'se-najìon kjohimatakòn, mì tsa jè-jìn nga ta tsja cho si'ken-ná jìon koni jngo kjotjè.” Tsa ijyeé-la machiya-no, mí-la tsa kò'sín jé kjónè-la jñà xita ra mì tsa jé tjín-la. ⁸Kò 'koaá 'sín tjín, 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, 'aán batexóma-la jè nichjin níkjáya.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jè xita ra kixi'ta jngo tsja

(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

⁹'Kia nga itjotin Jesús ya i'nde rakli, yaá kiji ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, kò yaá 'jaha'sen.

¹⁰Yáá tǐjna jngo xítá ra kixì'ta jngo tsja. Tǐ'koaá tǐtsajna jǎà xítá ra mejèn-là nga koaà nè jé-là Jesús. 'Koaá ma-ni nga iskonangi-là, kitsò-là:

—¿A tǐj'nde-ní nga ma konda jngo-ni xítá 'kia nga nichjin níkjáya?

¹¹Jesús kitsó-là:

—Jìòn, tsa yá ra tǐjna jngo-là forrè, tsa ngajo skaya 'kia nga nichjin níkjáya, ¿a mí tsa kongí kináchrje-no ni'sín nichjin níkjáya? ¹²Nda mí 'koa-ni koni jngo forrè, isaá 'ñó chǐ-là jngo xítá. 'Koaá ma-ni, 'kia nga nichjin níkjáya tǐj'nde-ní nga ma ko'sieén jǎà kjoa ra nda tǐjn.

¹³Jesús 'kiaá kitsò-là jè xítá ra kixì'ta jngo tsja:

—Tjèn ndajì jè ndsii.

Akjòn 'kiaá tsjímé ndajò tsja; kjondaá-ni koni 'sín 'ki ra ìjngo-isa. ¹⁴Jǎà xítá fariseo, 'kia nga itjo-ni ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xítá Judío, tsajoóya-ni nga sǐi'ken Jesús.

Kó'sín itjasòn 'én ra kiichja Isaiás ra a'ta 'tse Jesús

¹⁵Jesús 'kia nga kií'nchré kjoa rakìi, itjoiín ya ì'nde rakìi, ko kjín xítá kijitǐngi-là. Nga'tsì xítá ra kiya isindaá-ni; ¹⁶'koaá 'sín kitsò-là nga mì kì yá xítá ra kata'bénajmí-là yá-ni ra jè.

¹⁷'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga itjasòn-ni 'én ra kiichja jè xítá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là jè ra tsi'kin Isaiás, 'kia nga kiichja a'ta 'tse Cristo nga kitsò:

¹⁸Jé rakìi chǐ'nda-na ra xá tsjahǐjin-na,

jè ra 'ñó tsjake, ko ra 'ñó tsja 'se-là inìma-na.

'Aán tsja-là jè Inìma Tsje-na.

Ko jè kichjajin-là nga'tsì xítá isà'nde kó'sín sindajín-là ra ngi kjohixi.

¹⁹Mì tsa yá ra koaatikjo-ko, ko mì tsa sí 'ñó kichja,

ko mì kì kiná'ya-là jta-là ya aya ndiyá jǎà 'én ra kichja.

²⁰Mì tsa ta skií'tonda jnchro jngo ínaxo ra ijye tí'tò,

tǐ'koaá mì tsa ta sǐikitsón-nda jnchro jè nikje-là kandì, jè ra ijye tífi'tso,

jè ra ta ni'ndi-là tíbitjo-isa.

'Koaá 'sín koma skanda 'kia nga ngi ko kjohixi kǐindajín-là nga'tsì xítá.

²¹Nga'tsì xítá naxínda ra tǐjn isà'nde, tà jé koaà'ta ikon nga skoóna-là.

Jñà x̣iṭa ra chjajno-là Inìma Tsje-là Nainá

(Marcos 3:19-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

²² Jñà x̣iṭa, 'kiaá 'ljiikó jngo x̣iṭa ra x̣kà kò ra mì ma chja, ya ñánda t̄jna Jesús; jè x̣iṭa rak̄i inìma 'cho-là níí t̄j̄jin ya inìma-là; Jesús, isindaá-ni, maá kiũchja-ni kò maá tsats̄jen-ila.

²³ Nga'tsi x̣iṭa, ta kjóxkón-là. 'Kiaá kitsò:

—¿A jè rak̄i tsa'koa, ra ya nchrabá-ni tje-là x̣itaxá ítjòn ra tsi'kìn David [nga jè kíjna ngajo-là]?

²⁴ 'Kia nga kií'nchré jñà x̣iṭa fariseo 'én ra kotsò, kitsó-ní:

—Jè x̣iṭa-níí ítjòn ra 'mì Beelzebú, jè ra t̄jna ítjòn-là nga'tsi inìma 'cho-là níí, jé tsjá-là nga'ñó nga ko'sín ma-là bachrjekàjin inìma 'cho-là níí ra t̄j̄jin ya inìma-là x̣iṭa.

²⁵ Jesús kjòch̄iyaá-là koni 'sín inchisík̄itsjen, kitsò-là:

—Nga'tsi i'nde ñánda batéxoma jngo x̣itaxá tsa jòya t̄jn nga t̄j̄nà kjaán-kjo-ni x̣iṭa-là, siikjehesón xákjién; kò tsa jngo nax̄indá kò ñá tsa jngo ni'ya ñánda títsajna x̣iṭa, tsa jòya t̄j̄n nga t̄j̄nà kjaán-kjo-ni, mì k̄i t̄i mé nga'ñó 'se-là nga kotèxoma-isa. ²⁶ Kò tsa t̄j̄e-ni x̣iṭa-níí t̄ibachrjekàjin-ni níí, t̄j̄é t̄ikjaán-ko-ni ijo-là. Tsa t̄j̄é t̄ikjaán-ko-ni ijo-là, ¿kó'sín koma-ni nga ma kotèxoma-isa? ²⁷ Jiòn, 'koaá 'sín bixó nga jé nga'ñó-là x̣iṭa-níí ra t̄jna ítjòn sichjéen ra 'an 'kia nga bachrjekàjiaaen jñà inìma 'cho-là níí ra t̄j̄jin ya ijo-là x̣iṭa. Tanga, tsa ko'sín t̄j̄n, jñà x̣iṭa tsajìòn, ¿yá 'tse nga'ñó ra síchjéen 'kia nga ko'sín 'sín-te? 'Koaá ma-ni, t̄j̄nà-ni x̣iṭa k̄i kòk̄itso kixi-no nga mì tsa ko'sín t̄j̄n koni 'sín bixó jiòn. ²⁸ Tanga ra 'an, tsa jé Inìma Tsje-là Nainá títsjá-na nga'ñó nga bachrjekàjiaaen jñà inìma 'cho-là níí, ki-ní nga ijyee inchi'ya jiòn kó'sín batéxoma Nainá.

²⁹ 'Ya ni'ya-là jngo x̣iṭa ra 'ñó 'tsen, tsa jngo x̣iṭa mejèn-là kjoah'sen chijé nga siichijé mé tsajmì ra t̄j̄n-là, ¿a mí tsa ítjòn kiíté'ñó jè x̣iṭa 'tsen? Kò ak̄jòn 'kiaá koma siichijé-là.

³⁰ 'Jè x̣iṭa ra mì tsa 'an fi'ta-na, kondraá fi-na; kò jè ra mì k̄i bíxkóyako-na x̣iṭa, ta t̄sík̄jahachinga-ní ra jè.

³¹ 'Kíí ko'sín xin-no, maá sijcha'ta-là ta mé jé ra bátsji x̣iṭa kò ta mé 'én ra 'cho tsò ra chja; tanga jè ra chjajno-là jè Inìma Tsje-là Nainá, mì k̄i sijcha'ta-là. ³² Nga'tsi ra chjajno-na 'an ra l'ndí-là X̣iṭa xian-là ijo-na, maá sijcha'ta-là; tanga jè ra chjajno-là jè Inìma Tsje-là Nainá, mì k̄i sijcha'ta-là jè nichjin ra titsajnéé 'ndi 'ndi kò jè nichjin ra 'sa nchrabá.

Jngo yá, jè to-la bakón mé yá-ni

(Lucas 6:43-45)

³³Tsa jngo yá ra nda, nda to ra bajà-la. Kò tsa jngo yá ra mì kì nda, mì kì nda to ra bajà-la. 'Kia nga jngo yá, jñà to-la bakón mé yá-ni. ³⁴Jiòn, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa tje-la ye! ;Kó'sín ma-ni nga nda tsò 'én ra kinákjoaa, nga xita 'choó-no ra jìòn? Nga 'koaá 'sín chja jñà xita koni 'sín tsò kjobítsjen ra tjíjin ya inìma-la. ³⁵Jè xita ra nda xita, 'én ndaa chja, nga kjoanda tjíjin ya inìma-la, kò jè ra xita 'cho, 'én 'choó chja, nga kjoa'choó tjíjin ya inìma-la. ³⁶Koaá xín-no, 'kia nga kijchò nichjin nga jè Nainá kìndajín-la nga'tsi xita, sába yaá tsjá tsje kindá a'ta 'tse nga'tsi 'én ra nímé chjí-la ra kiichja. ³⁷Nga tijná-ni 'én ra kinákjoaa ra ma kixi kochrjengi-no, kò tijná-te-ni ra ma koaàné jé-no.

Kó'sín jngo kjoaxkón síjé jñà xita ra 'cho tjihijo kjobítsjen-la

(Marcos 8:12; Lucas 11:29-32)

³⁸Tjín i'ka jñà xita fariseo kò xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ra kitsò-la Jesús:

—Maestro, mején-najin nga takón jngo-nájin kjoaxkón.

³⁹Jesús kitsó-la:

—Jñà xita ra 'cho 'sín kò ra mì kì ma-la nga síhitjasòn-la Nainá, kjoaxkón inchisjé jngo; tanga nijngo kjoaxkón ske ra kjíí; ta jé ske kjoaxkón ra mangásòn-kò koni jè kjoaxkón ra kjomà'tin Jonás xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotsee. ⁴⁰Koni 'sín kjomà jè Jonás nga jàn nichjin kò jàn nitjen tsikijnaya ya aya indsi'ba ti ra 'nó je 'ki, 'koaá ti'sín komaa 'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na; jàn nichjin kò jàn nitjen kjójna i'ndee ya ajin nangi. ⁴¹'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in jñà xita, skiímítjeén ijo-la jñà xita ra ya i'nde-la ya naxindá Nínive, nga tsjá'tin 'én jñà xita ra tjín nichjin 'ndi 'ndi. Nga jñà xita Nínive iskájno-ni jé-la kò mì tsa ti jé tsakátsji-ni 'kia nga ts'i'kénajmíya-la 'én-la Nainá jè Jonás, tanga jè ra tijná i'ndí 'ndi 'ndi, isaá ta 'nó xkón tijná nda mí 'koa-ni koni jè Jonás [tanga mì kì makjín-najìòn]. ⁴²'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in jñà xita, ti'koaá kosítjeén-te jè chjoón ra tijná ítjòn nga tíbatéxoma ya i'nde ra kijnaya ya kixi-la nándá nga bitjokátji-ni tsá'bí. Jè chjoón rakii tsjá'tin-te 'én jñà xita ra tjín nichjin 'ndi 'ndi, tà ngatì-la nga 'nó

kjin 'ji-ni ra jè, nga 'jii'nchré kjoachjine-là Salomón, tanga jè ra tíjna ijndí 'ndí 'ndí, isaá 'ñó xkón tíjna nda mí 'koa-ni koni jè Salomón, [tanga jìòn mì kì na'yá-la].

Kó'sín ma 'kia nga jè inìma 'cho-là níí máfa india-nì

(Lucas 11:24-26)

⁴³Jngo inìma 'cho-là níí, 'kia ijye bitjodin ya inìma-là xita, yaá bajme ya i'nde ñánda kixì chon, nga bátsji'nde ñánda nga ma siikjáya; 'kia mì kì sakó'nde-là, tsò-ní: ⁴⁴“Kjín-la india-na ya ñánda ítjo-na.” ‘Kia nga bijchó india-ni, be-ní nga mì yá tíjn, kò nga ndaá chon koni jngo ni'ya ra isatícha. ⁴⁵Akjòn, jè inìma 'cho-là níí, ngi ito xákjién fí'ká-isa ra isa 'cho 'sín. Yaá bìtsajnajin india-ni ya inìma-là xita; kò jè xita rakìi, isaá ta 'cho ma'tin india-ni nda mí 'koa-ni koni 'kia nga tí'sa ítjòn. 'Koaá 'sín koma'tin jñà xita ra 'cho 'sín ra tíjn nichjin 'ndi-ni.

Jñà 'ndse Jesús kò jè na-la

(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

⁴⁶Takó túbakoó-isa jñà xita Jesús 'kia nga ijchò jè na-la kò jñà 'ndse. Yaá tsikitsajna ya nditsiaán nga mejèn-là nga kichja-là.

⁴⁷Jngo xita kitsò-là Jesús:

—Jè na-li kò jñà 'ndsì, yaá títsajna nditsiaán. Mejèn-là nga jì koaako-li.

⁴⁸Jesús kitsó-là jè xita ra isikjí'nchré:

—¿Yá-ní ra na-na ma kò yá-ni ra 'ndsèe ma?

⁴⁹'Kiaá tsakón tsja ya ñánda títsajna jñà xita ra kotá'yá'ta-là. Kitsò:

—Jñá xita kii ra na-na ma kò ra 'ndsèe ma. ⁵⁰Nga nga'tsì xita ra sihitjasòn koni 'sín mejèn-là jè Na'in-na ra tíjna ján ngajmi, jñá-ní ra 'ndsèe ma kò tichja ma kò na-na ma.

Kjoa mangásòn 'tse xita ra kjíndi xojmá ya ajin nangi

(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

13 ¹Tijé-ni nichjin, Jesús itjóo ya ni'ya yaá kijì ya andi ndáchikon kò yaá tsikijna. ²Tanga 'ñó kjìn xita ijchò ñánda nga tíjna. 'Kiaá 'jaha'sen jngo chitso jè Jesús; yaá tsikijnaya, kò nga'tsì jñà xita ra 'ka, yaá tsikitsajna ya andi nandá. ³'Kiaá tsikí'tsia Jesús nga tsakón-ya-là; kjín kjoa tsi'kénajmí-là a'ta 'tse kjoa ra mangásòn-kjo, kitsò-là:

—Jngo x̄ita k̄ijì nga k̄ii k̄j̄jnd̄i xojmá. ⁴'Kia nga t̄ik̄j̄jnd̄i, t̄j̄n i'ka xojmá ra ya iskatsajo ya aya ndiyá; ko 'kiaá 'ji j̄nà n̄ise nga iskine. ⁵Ngi kot̄j̄ín iskatsajo ya asòn najo n̄ánda nga chiba ni'nde t̄j̄n; j̄nà xojmá, nd̄itoón isò, nga ki, mì tsa n̄anga t̄j̄n ni'nde. ⁶Tanga 'kia nga itjo tsá'bí nga kjotsjè jè ndabá, kixi-ní j̄nà xojmá ra isò ta ngat̄j̄i-là nga mì n̄anga k̄ijì kjama-là. ⁷Ko ingì kot̄j̄ín iskatsajo-isa ya ajin na'yá. 'Kia nga ijye kjò'nga j̄nà na'yá, yaá kisi'ken-ngi. ⁸Tanga ngi kot̄j̄ín iskatsajo ya n̄ánda nga nda jè nangi, 'nó nda tsajà-là to. T̄j̄n ra tsajà-là jngo sindo nga jngo tja'tsin, ko t̄j̄n ra jàn-kan tsajà-là, ko t̄j̄n ra katé tsajà-là.

⁹Akjòn kitsò Jesús:

—Nda kjón tiná'ya koni 'sín tíxin-no.

Mé-ni ko kjoa mangásòn tsi'kénajmíya-ni jè Jesús

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

¹⁰'Kiaá ijchò kincha'ta chraña-là j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là Jesús ya n̄ánda t̄j̄na ra jè, iskonangi-là, kitsò-là:

—¿Mé-ni ko'sín kjoa ra mangásòn nakjoá-là j̄i j̄nà x̄ita 'kia nga bakon-yi?

¹¹Jesús kitsó-là:

—Jión tsako-no nga inchi'ya j̄nà kjoa ra t̄j̄'ma-là jè ra t̄j̄na ján ngajmi kó'sín nga batéxoma ra jè. Tanga j̄nà x̄ita ra k̄j̄'íí, mì k̄i koma ske. ¹²Nga jè ra ijye machiya-là, 'ki-isa-là mé-ni nga isa tse kochiya-isa-là. Tanga jè ra mì k̄i mé machiya-là, skanda t̄jáhixìn-là jè ra ijye machiya chiba-là. ¹³Kií ko'sín ta kjoa ra mangásòn bakon-yá-ilà; nga j̄nà x̄ita k̄i tsijeén-là, tanga 'koaá 'sín 'sín koni tsa mì k̄i tsijen-là; ko 'nchré-ní tanga mì k̄i machiya-là; 'koaá 'sín 'sín koni tsa mì k̄i ma-là 'nchré. ¹⁴Yaá bitjasòn ya a'ta 'tse x̄ita k̄i koni 'sín kitsò jè x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là k̄jotseé ra tsi'kìn Isaías nga kitsò:

Jìon, ni'sín kiná'ya kiná'ya, tanga n̄ik̄jiá kiya-no,

ko ni'sín jchítsijen jchítsijen, tanga n̄ik̄jiá jchaa.

¹⁵Nga jè inìma ra t̄j̄n-là j̄nà x̄ita k̄i, ijyeé 'nó kjótájajín;

kií mì k̄i machiya-ilà;

ko j̄nà chíká-là, tsikíchjajto-ní mé-ni mì k̄i k̄j̄'nchré-ni;

ko j̄nà xkon, tsikíchjajto-te mé-ni mì k̄i kotsijen-ilà;

tsa tsáfa'tá-la-na ra 'an, ijyeé-la k̄isindáa-na,

kitsó Isaías.

¹⁶'Tanga, mé ta nda-no ra jìòn, nga jè xkòn jìòn tsijeén-la ko jè chíká-no 'nchré-ní. ¹⁷'Koaá xin kixi-no, kjin xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotseé, ko kjin xita ra xita kixi kjomejèn-la nga ske jè kjoa ra inchi'ya jìòn, tanga mì kì kijtse; tì'koaá kjomejèn-la nga kií'nchré jè kjoa ra inchina'yá jìòn, tanga mì kì kií'nchré.

**Kó'sín jè Jesús tsi'kénajmíyanda india-ni
a'ta 'tse xita ra kjíndi xojmá**

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸'Tiná'ya kó'sín tsò-ni jè kjoa ra mangásòn ko jè xita ra kjíndi xojmá. ¹⁹Jñà xojmá ra ya iskatsajo ya aya ndiyá, jé ngoya-la koni jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá kó'sín nga jè batéxoma, tanga mì kì tsa nda 'faha'sen-jin-la 'én ra 'nchré; akjòn 'fiì jè xita-ní, faháxìn jè 'én ra tjíjin ya iníma-la. ²⁰Ko jñà xojmá ra iskatsajo ya nándà nga asòn naxi chon, jñà ngoya-la jñà xita ra 'nó tsja 'se-la 'kia nga 'nchré jè 'én-la Nainá. ²¹Tanga mì tsa 'nó sinchá; tsìn-la nga'nó nga kixi mincha, 'koaá ngoya-la koni jngo xka ra mì nanga fi kjama-la. 'Kia mé kjoa ra sakó-la, ko tsa xita fi-la kondra ra ta ngatji 'tse 'én-la Nainá, nditoón tsjin-ni jè ndiyá-la Nainá. ²²Jñà xojmá ra ya iskatsajo ya ajin na'yá, jé ngoya-la jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá tanga ta jñà 'nó síkájno kjoa 'tse tsajmì ra tjín ya isà'nde ko jé kjoanchiná ra tjín ya isà'nde kondacha-la. Jñà kjoa kiì batéchja-la jè 'én-la Nainá nga mì kì tsjá'nde nga katasíkaatjìya-la kjobinachon-la. ²³Tanga jñà xojmá ra ya iskatsajo ya nándà nga nda nangi, jé ngoya-la koni jè xita ra nda 'nchré 'én-la Nainá ko machiyaá-la ko síhitjasón-ní. Jñà xita kiì ra síkaatjìya-la kjobinachon-la ko jñá-ní ra 'sín kjoanda ra nda tjín. Jñà xita kiì ra mangásòn-ko yá-la xojmá ra kjin to tsajà-la. Tjín ra jngo sindo, tjín ra jàn-kan, ko tjín ra katé tsajà-la nga jngó jngó.

**Kjoa mangásòn a'ta 'tse xka ijñá ra tjojin
ya nándà xá tjítje-ni trigo**

²⁴Jngo kjoa ra mangásòn-kjo tsakón-ya jè Jesús, kitsò-la xita:

—Koni 'sín batéxoma jè ra tjína ján ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo xita ra nda xojmá tsikítje ya ajin nangi-la.

²⁵Tanga 'kia nga kjifè ijye nga'tsi xita, 'jií jè ra xita kondra-la ma, tsikítjèjin xojmá-la xka ra mì kì nda ya ajin-la trigo, akjòn kiji. ²⁶'Kia nga ijye kjò'nga jñà trigo nga itjo natín-la, yaá kjò'nga-te jñà xka ra mì kì nda. ²⁷'Kiaá kiji jñà xita chí'nda nga tsi'kénajmí-la jè ni-la nangi. Kitsò-la: “¿A mí tsa xojmá nda ra tsikítji ya ajin nangi-li nàmi? ¿Ñánda 'ji-la jñà xka ijñá ra mì kì nda?” ²⁸Jè ni-la nangi kitsó-ní: “Jngoó-la xita ra kondra fi-na ra koki'sin.” 'Kiaá kitsò jñà xita chí'nda: “¿A mején-li nga kongí chjinè-jin jñà xka ijñá ra mì kì nda?” ²⁹Tanga jè ni-la nangi kitsó-ní: “Majìn, tsa mejèn ya tjánè-te jñà trigo 'kia nga chjínè jion jñà xka ijñá ra mì kì nda. ³⁰Isaá nda-ni nga taña katamihijin skanda 'kia nga kojchá. 'Kia nga kijchò nichjin nga sìncháxkó jñà trigo, 'aán koxín-la jñà chí'nda-na nga jñà kátáxkó ítjòn nga'tsi xka ijñá ra mì kì nda, nga jngó jngó jté kátá'ño mé-ni nga koma jti-ni; ra ijye koma, akjòn 'kiaá katincháxkó jñà trigo ya aya ni'nga-na.”

Kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí-ya Jesús

a'ta 'tse xojmá itsé ra mì mostaza

(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

³¹Jè Jesús ìjngo kjoa ra mangásòn-kjo tsakón-ya-la xita. Kitsò-la:

—Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo xojmá mostaza, 'kia nga jngo xita bíte ya ajin nangi-la. ³²Kixíí kjoa, jé xojmá rakli ra isa 'ño itsé-ni ta nga'tsi xojmá ra tjín; tanga 'kia nga ijye ma'nga, isaá 'ño 'nga ma koni jñà xka ra ti'koa xá sitje-ni; 'koaá 'sín 'se-la nga'ño koni jngo yá, nga skanda maá bínda'á tjé-la nise ya chrja-la.

Kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí-ya Jesús a'ta 'tse na'yo

ra sísan ni'ño nchrajín

(Lucas 13:20-21)

³³Jè Jesús ìjngo kjoa ra mangásòn-kjo tsakón-ya-la xita, kitsò-la:

—Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-la koni jè na'yo san 'kia nga jngo chjoón síkójin na'yo san kò chijo ra sinda-ni niño nchrajín, akjòn masan ijyeé nga'tsi jè na'yo.

**Mé-ni kɔ'sín kjoa ra mangásòn síchjeén-ni
Jesús 'kia nga tsakón-ya**

(Marcos 4:33-34)

³⁴Jesús 'kia nga tsakón-ya-la xita nga'tsi kjoa ra nda tsò, 'koaá 'sín tsi'kénajmíya-la koni 'sín tjín kjoa ra nda mangásòn-kjo; nímé 'én tsakón-ya-ila ra mì kɔ kjoa mangásòn-kjo. ³⁵'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tsikínda xajon jè xita ra isìchjeén Nainá nga kiìchja ngajo-la kjoatsee 'kia nga kitsò:

'Koaá 'sín kokon-yá-la xita nga jñà kjoa ra mangásòn sikjéén;

'kenájmí-la kjoa ra tjí'ma skanda 'kia nga tì'sa Nainá tsikínda isà'nde.

Jesús tsi'kénajmíya-nda india-ni a'ta 'tse xka ijñá ra mì kì nda

³⁶'Kia nga ijye isìkjáya-la xita Jesús nga kiji-ni jñà xita; 'jaha'sen ni'ya jè Jesús; jñà xita ra kotá'yá'ta-la ijchò kincha'ta chraña-la, kitsò-la:

—'Tènajmíya-nda-nájin kótsò-ni kjoa ra mangásòn-kɔ jñà xka ijñá ra mì kì nda ra tjín ya ajin trigo.

³⁷Jesús kitsó-la:

—Jè ra bítje xojmá ra nda, 'an-ná ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na; ³⁸jè nangi, jé ngoya-la jè isà'nde; kɔ jñà xojmá ra nda, jñà ngoya-la jñà xita ra ya chja-ni ñánda nga tíbatéxoma Nainá; jñà xka ijñá ra mì kì nda, jñà ngoya-la jñà xita ra xita-níí tíbatéxoma-la; ³⁹kɔ jè xita kondra ra tsikítje xka ijñá ra mì kì nda, jè sabá jè xita-níí; 'kia nga ijye sincháxkó jñà tsajmì, jé ngoya-la 'kia nga kjehe'tà isà'nde; kɔ jñà ra kííxkó tsajmì, jñà ngoya-la jñà ìkjalí. ⁴⁰Koni 'sín nga sincháxkó jñà xka ijñá ra mì kì nda kɔ yaá xaájen-jín ya ajin ni'í mé-ni nga katarì-ni, 'koaá tì'sín kama 'kia nga kjehe'tà jè isà'nde. ⁴¹'An ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na sikásén-ná jñà ìkjalí-na ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá nga kííxkó nga'tsi xita ra bí'tin xita xákjién nga bátsji-jé, kɔ nga'tsi xita ra kjoa'cho 'sín; ⁴²yaá síkatsajojín ya ngajo ñánda nga títi jnga jnga ni'í, yaá skíndaya kɔ skinenè ni'ño. ⁴³Jñà ra xita kixi, 'koaá 'sín fate kótsíjen koni jè tsá'bí ya ñánda nga tíbatéxoma jè Na'in-la. Nda kjón tiná'ya koni 'sín xin-no.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse jngo tsajmì chjí ra tǐjna'ma

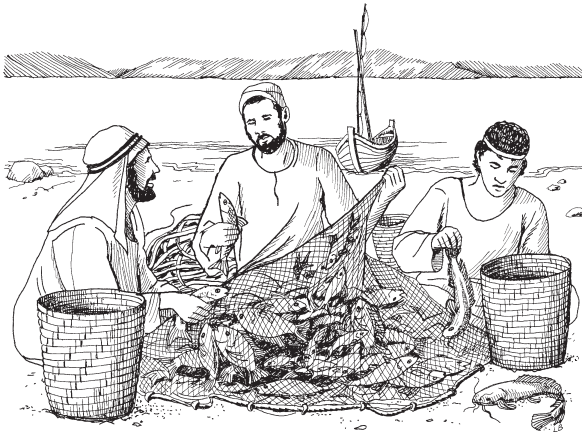
⁴⁴'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-kò koni jngo nangi ñánda nga tǐjna'ma jngo tsajmì ra 'nó chjí-là kò jngo xítà sakó-là jè tsajmì rākìi, 'nó matsja-là; tǐyaá bíjna'ma india-ni; akjòn fikatína ijye nga'tsì tsajmì ra tǐjn-là, kò batse jè nangi rākìi.

Mé ra mangásòn-kò jè najò ra 'nó chjí-là ra 'mì perla

⁴⁵'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ján ngajmi, 'koaá tǐ'sín mangásòn-kò koni jngo xítà ra batína tsajmì nga bátsji najò perla ra 'nó nda 'kioo. ⁴⁶'Kia nga ijye isakò jngo-là najò ra 'nó nda 'ki, tsatína ijyeé tsajmì ra tǐjn-là; akjòn tsatse jè najò ra 'nó chjí-là.

Mé ra mangásòn-kò jè na'ya ra ma ndabà-nì tǐ

⁴⁷'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ján ngajmi, 'koaá tǐ'sín mangásòn-kò koni jngo na'ya ra ndabà-nì tǐ. 'Kia nga nikàtjen ya ajin ndáchikon, bíxkò ijyeé nǐ'sín ta kó kjòn tǐ. ⁴⁸'Kia nga ijye tsabà tǐ jè na'ya, jǎa xítà ra bátsji tǐ, yaá fìkò na'ya-là ya andi ndáchikon; kò yaá bitsajna nga fahájin nga'tsì tǐ ra nda kjòn nga minchá ndisiyá, kò jǎa ra 'cho kjòn síkatsajo-ní. ⁴⁹'Koaá 'sín koma 'kia nga kjehe'tà isà'nde; kitjojeén jǎa ìkjali nga kjoahájin jǎa xítà ra 'cho 'sín ya ñánda tǐjihijyo jǎa ra xítà kixi; ⁵⁰kò yaá síkatsajojín ya ngajo ñánda nga títi jnga nǐ'í. Yaá skindaya kò skinenè nǐ'ño.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse tsajmì xit̩se kò ra jchínga

⁵¹ Jesús iskonangií-là, kitsò-là:

—¿A kamachiyaá-no nga'tsi kjoa kii?

Jñà xita kitsó-ní:

—Kamachiyaá-najin Na'in.

⁵² 'Kiaá kitsò Jesús:

—Jngo xita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, 'kia nga kò'sín koté'yá koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-kò koni jngo ni-là ni'ya ra ma-là bachrjejin tsajmì xit̩se kò tsajmì jchínga ya ñánda nga inchaxkó tsajmì-là.

'Kia nga tsikijna Jesús ya ján Nazaret

(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

⁵³ 'Kia nga ijye tsi'kénajmíya ijye Jesús jñà kjoa kii ra mangásòn-kjo, kiji-ní. ⁵⁴ 'Kia nga ijchò-ni nangi-là ya Nazaret, tsi'kénajmíya-là xita 'én-là Nainá ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. Jñà xita ta kjóxkón-là, 'kiaá kitsò:

—Jè xita rakii, ñánda í'ká-ni kjoachjine kò kó'sín ma-ni nga ma-là kotjín kjoxkón ra 'sín? ⁵⁵ ¿A mí tsa jè rakii jè ti-là xita chjineyá? ¿A mí tsa jè na-là ra 'mì María, kò jñà 'ndse ra 'mì Jacobo, José, Simón, kò Judas? ⁵⁶ Ti'koa, ¿a mí tsa i títsajnain-ná jñà ndichja? ¿Ñánda kjomà-là nga'tsi kjoa kii?

⁵⁷ 'Koaá ma-ni nga mì kì nda kjokjín-là ra a'ta 'tse. Tanga jè Jesús kitsó-là:

—Nga'tsi xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-là 'yaxkón-ní ya ñánda nga xìn, tanga ya nangi-là kò ya ni'ya-là mì kì 'yaxkón.

⁵⁸ Mì tsa kjìn kjoxkón ki'sìn ya nangi-là ta ngatjì-là nga jñà xita mì kì kjokjín-là ra a'ta 'tse.

'Kia nga 'ken jè Juan ra tsatínda xita

(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

14 ¹ Jè nichjin rakìòò, jè xitaxá ítòn ra 'mì Herodes, kii'nchré-ní koni 'sín nga kjoxki ra a'ta 'tse Jesús.

² Kitsó-là jñà xita-là:

—Jè xita rakii, jè-ní, jè Juan ra tsatínda xita; ijyee jaáya india-ila. 'Koaá ma-ni nga kotjín nga'ño ra bakón.

³Nga tì'sa-ni kjotseeé jé Herodes kitsjà kjohixi nga indabá'ñoó jè Juan, akjòn isi'ta na'ñoó kichà cadena nga kiji ndayá, ta jé ngatji-là jè chjoón ra 'mì Herodías ra chjoón-la Felipe kjomà. Jè Felipe, 'ndseeé jè Herodes. ⁴Ta kií jé kjomà-la Juan nga kitsò-la jè Herodes: “Mì kì tji'nde-jìn nga tiji kijnako-ni jè chjoón-la 'ndsi.” ⁵'Koaá ma-ni nga jè Herodes mejèn-la nga sji'ken Juan tanga jñá itsakjòn-la jñà xitá naxindá, nga jñà xitá kií, 'koaá 'sín kijtsexkón Juan koni jngo xitá ra síkjeeén Nainá nga chja ngajo-la. ⁶Tanga 'kia nga ijchò nichjin nga ijye nó-la jè Herodes, 'sí tsikíjna ya ni'ya-la ko jè tsati-la chjoón ra 'mì Herodías yaá kitè ya ngixkon nga'tsì xitá ra ya títsajna. Jè Herodes, ndaá isasèn-la koni 'sín kitè. ⁷Kitsjà kixíí-la 'én-la nga tsjá ijyee-la ta mé ra sijié-la jè tsati. ⁸Jè tsati jè na-la tsinchá'a ítjòn mé-ni nga jè sko Juan katasíjé. Akjòn 'kiaá kitsò-la jè Herodes:

—Jé mejèn-na nga jè sko Juan, ra batínda xitá, 'tiì-ná nga tikijnaya-ná jngo chrobate.

⁹Jè xitaxá ítjòn ra 'mì Herodes, 'kia nga kií'nchré-la tsati, baá kjomà-la. Tanga ijyeeé ko'sín kitsjà-la tsa'ba ya ngixkon xitá ra ya títsajna'tako ímixa; ko kií ko'sín kitsjà-ni kjohixi nga kata'bì-la jè sko Juan. ¹⁰Jè Herodes kitsjá-la kjohixi jñà xitá-la nga katatesin Juan ya aya ndayá. ¹¹Akjòn jñà xitá 'jiikó sko Juan, tíjnaya jngo-la chrobate; kjongatsja jè tsati, ko jè tsati akjòn isingatsja jè na-la.

¹²'Kiaá ijchò jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Juan nga iskábé ijo-la, akjòn kií kíhijin; ra kjomà askan-nioo isíkí'chré Jesús kjoa ra kjomà.

'Kia nga 'on jmi xitá isikjèn Jesús

(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

¹³'Kia nga ijye kií'nchré Jesús jè kjoa rakii, kiji tajngo-ní; tsikijnaya jngo chitso; ijchò jngo i'nde a'ta xìn nándá nga mì yá xitá tjin. Tanga jñà xitá 'kia nga kií'nchré nga kiji Jesús, itjojiín ya naxindá-la nga ndsakó kiji-ni nga kiitjngi-la Jesús. ¹⁴'Kia nga itjojen Jesús jè chitso, kijtse-ní jñà xitá ra ya títsajna nga jín jchán ma-ni; kjòhimake-ní. Ko isindaá-ni nga'tsì xitá ra kiya. ¹⁵'Kia nga ijye kjòhixòn, jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'ta chrañaá-la, kitsò-la:

—Ijyeé kjòhixòn, kò ijndí i'nde'taxìn-ní, nímé ra t́jín. Kò'tìn-là xítà katafì-ni mé-ni katatse tsajmì ra skínè ya naxindá itsíná ra t́jín chraña ijndí.

¹⁶Jesús kitsó-la:

—Mì kì tsa machjeén nga kiji-ni. Jìòn 'tì-la mé ra kòkjen.

¹⁷Jñà xítà-là Jesús kitsó-ní:

—Tsin-najin, ki ta 'òn ma-ni niño nchrajín kò ta jò ma-ni tì ra t́jihijyo-najin.

¹⁸Jesús kitsó-la:

—Nchrabáko-ná ijndí.

¹⁹'Kiaá kòkitsò-là jñà xítà nga katìtsajnajin ya ajin ndijyi; akjòn iskábé jñà niño nchrajín ra 'òn ma-ni kò jñà tì ra jò ma-ni. Akjòn iskotsíjen ya ján ngajmi, kitsjá-la kjonda Nainá, isìjòya jñà niño nchrajín kii, kitsjà-la jñà xítà ra kotá'yá'ta-la, kò jñà xítà-la isìka'bí-la jñà xítà ra ḱjìn ma-ni. ²⁰Tsakjén nga'tsì xítà kó nga kjoski. 'Kia nga tsikíxkó-ni jñà ra tsijnengi-ni, ngi tejò ndisiyá kjomà-isa. ²¹Jñà xítà ra tsakjèn maá-la tsa 'òn jmi jñà ra ta ngi ta xítà 'xin. Kò mì tsa kindà kjomà jñà íchjín kò jñà ra íxti.

'Kia nga jè Jesús kiji-ni ndsako ya asòn nandá

(Marcos 6:45-52; Juan 6:16-21)

²²Jesús, 'koaá 'sín kitsò-là jñà xítà ra kotá'yá'ta-la nga katafaha'sen jè chitso nga t́jen katafì ítjòn mé-ni nga isa ítjòn kijchò-ni ya ra ijngo nandá ján; 'koaà-la chiba-la jè, tísíkjáya-la xítà ra ijye inchifì-ni. ²³'Kia ijye kjomà isíkjáya-la jñà xítà, Jesús yaá kijìmijno jngo nindo kò yaá kiichja'ta tajngo-la Nainá. 'Kia nga ijye kjòjñò, tà jè tajngoó t́jna Jesús. ²⁴Kò jè chitso ra títseyà xítà-la, ijyeé ya ijchò ya nga masen-la ndáchikon; jè nga'ñó-la nandá ra máfangi, ijyeé ngaxìn ngajen tífiko jè chitso ta ngatjì-la jè t́jò batéchjà ikon-la koni 'sín nga inchifì. ²⁵'Kia nga ijye t́'se isén, Jesús yaá tsá'basòn nandá nga ijchòtjìngi-la xítà-la ra t́jítseyà chitso. ²⁶Jñà xítà ra kotá'yá'ta-la, 'kia nga kijtse nga tsá'basòn ya asòn nandá, itsakjón-la; iskindaya xkón-ní, kitsò:

—Jngo t́'ee t́jna ján.

²⁷Tanga Jesús ndítóón kiichja-la nga kitsò-la:

—'Ñó 'tè-la takòn, kì tà chjàn skon, 'an-náa.

²⁸Jè Pedro, 'kiaá kiichja-la nga kitsò-la:

—Na'in, tsa jíí-ní, tí'nde-ná nga kǐn-sòn nandá skanda ñánda tisijni.

²⁹ Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabí.

Jè Pedro itjojeén ya chitso kǒ maá tsajmesón jè nandá nga kǐjì-ni ndsako ya ñánda síjna Jesús nga kiitǐngi-la. ³⁰ Tanga 'kia nga kǐjtse nga 'ño tí'ba tǒ itsakjón-ní, akjòn tsikí'tsia nga iskajin-ndá; 'kiaá 'ño kiichja nga kitsò:

—iNa'in, náchrjejin-ndá-ná!

³¹ Jesús nditooón itsabá'ño tsja, kitsò-la:

—iJi xita ra chiba makjiín-li ra a'ta tsa'an! ¿Mé-ni nga jò ka'bè-la takin?

³² 'Kia nga ijye 'jaha'sen-ni chitso Jesús kǒ Pedro, nditooón isijyò-ni tǒ. ³³ Jñà xita ra i'ka ra títsaya chitso tsincha-xkó'nchi'ta-la Jesús nga kǐjtsexkón, kitsò-la:

—iNgi kixi kitií kjoa, jí-ní ra I'ndí-la Nainá!

Kó'sín isinda-ni Jesús xita ra kiya ya Genesaret

(Marcos 6:53-56)

³⁴ Jesús kǒ xita-la, 'kia nga ijye tsatojin ya ndáchikon, ijchó ján nangi ra 'mì Genesaret. ³⁵ Jñà xita ra ya i'nde-la, 'kia nga kǐjtsexkon nga jè Jesús ra ya ijchò, isikasén 'én-ní nga tíjngo ya i'nde rakii; jñà xita 'jiikó jñà xita ra kiya ya ñánda tíjna Jesús. ³⁶ Jñà xita tsikítsa'ba-la nga katatsjá'nde-la jñà xita ra kiya nga katabá'ta-la tsja ni'sín tà ya atjòn nikje-la. Kǒ nga'tsi xita ra tsaká'ta-la tsja ya nikje-la Jesús, kjondaá-ni.

Ñáa-nì kjoa ra síkítsón kọ sítjé xita

(Marcos 7:1-23)

15 ¹Ijchò kincha'ta chrañaá i'ka-la Jesús jñà xita fariseo kọ jñà xita ra bakón-ya kjo téxoma-la Nainá ra tsíkínda Moisés ra ya inchrabà-ni ya naxindá Jerusalén nga iskonangi-la, kitsò-la:

²—¿Mé-ni 'kia nga bakjèn-ni xita ra kotá'yá'ta-li, mì kì biníjno tsja koni 'sín tíchja kjo téxoma-la xita jchínga-ná?

³Jesús 'kiaá kiichja nga kitsò-la:

—¿Mé-ni tí'koa nachrjengi-najìon jè kjo téxoma-la Nainá nga jè mangítjìngi-la koni 'sín tjín kjo téxoma-la xita jchínga-no?

⁴Nga jè Nainá, 'koaá 'sín kitsjà kjo téxoma nga kitsò: “Jchaxkín jè na'in-li kọ jè na-li”, tí'koaá kitsò: “Jè ra kichjajno-la jè na'in-la kọ jè na-la, tjínè-la nga kiyá.” ⁵Tanga ra jìon kí'sín bixó: “Jngo xita, maá kitsò-la jè na'in-la kọ tsa jè na-la: mì kì ma kósìko-la, nga nga'tsi tsajmì ra tjín-na, jè Nainá ijyee kítsja-la.” ⁶Kọ 'koaá 'sín bixó jìon nga nga'tsi ra ijye kọ'sín kọkitso, mì kì tí'nde-la nga kosìko jè na'in-la kọ tsa jè na-la. 'Koaá 'sín 'nià jìon nga nachrjengio jè kjo téxoma-la Nainá kọ jè mangítjìngi-la kjo téxoma 'tse xita jchínga-no. ⁷Jìon xita ra jò isén tjín-no, ndaa kiichja ra a'ta tsajìon jè ra tsi'kìn Isaías, jè xita ra isichjeén Nainá kjo téxé nga kiichja ngajo-la, 'kia nga kitsò:

⁸Jñà xita kii, 'kia nga kotsò nga 'aán bexkón-na, tà 'én ra kotsò-la,

tanga jñà inìma-la kjiín síkítsajna-ni.

⁹Nimé chjí-la koni 'sín bexkón-na,

nga 'koaá 'sín bakón-ya kjo téxoma-la xita koni tsa 'tse Nainá.

¹⁰'Kiaá kiichja-la jñà xita ra kjin ma-nioo, kitsò-la:

—Tiná'ya kọ nda katachiya-no. ¹¹Mì tsa jñà ra 'faha'sen ya tsa'ba xita ra síkítsón; jñá-ní ra bitjo-ni ya tsa'ba xita ra síkítsón ya ngixkon Nainá.

¹²Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'tá-la nga kitsò-la:

—¿A 'ya-ní nga jñà xita fariseo, 'choó kàma-la 'kia nga ká'nchré koni 'sín nga kasií?

¹³Tanga jè Jesús kitsó-ní:

—Nga'tsi jñà yá ra xá sitje-ni ra mì tsa jè tsikítje Na'in-na ra tíjna ngajmi, ngi koó kjama-la nga tjánè. ¹⁴Kì tà chjàn kó 'mì-la xita kii; xita xka-ní ko jñá kjen-la ndiyá jñà xita ra i'ka ra ti'koa xka-te. Tsa jngo xita ra xka, skén-la ndiyá jè xita ra ti'koa xka-te, ta jngoó ngajo skatsaya ngajo.

¹⁵Jè Pedro kitsó-la Jesús:

—'Tènajmíya-nájin kótsò-ni a'ta 'tse kjoa ra ka'benajmí.

¹⁶Jesús kitsó-la:

—¿A ti'koaá takó kjeé nda machiya-no? ¹⁷¿A mí fiya-najìon nga nga'tsi ra 'faha'sen ya ndsa'bé, yaá bijchókaya ya aya indsi'bé, akjòn mahí kitsajna-né? ¹⁸Tanga nga'tsi 'én ra ndsa'bé bitjo-ni yaá nchrabájin-ni ya ajin inìma-ná, ko jñá 'én kido ra síkítsón xita ya ngixkon Nainá. ¹⁹Nga yaá nchrabájin-ni ya inìma-la xita nga'tsi kjobítsjen ra 'cho tsò ko 'kia nga sí'ken xita xákjén, ko 'kia nga kjoachijngi 'sín, ko ra kjoachijé, ko ra kjoandiso ko nga chjajno-la xákjén. ²⁰Jñá nga'tsi kjoa kii ra ya nchrabájin-ni ya inìma-la xita, ra síkítsón; tanga ni'sín mì kì binjineé ndseé 'kia nga bichieé mì kì tsa síkítsón-ná.

**Kó'sín tjín kjoa makjiín-la ra a'ta 'tse Jesús
jè chjoón ra xìn nangi-la**

(Marcos 7:24-30)

²¹Jesús itjokàjiín ya i'nde rakii, yaá kijì ya nangi ra chja-ni Tiro ko Sidón. ²²Jngo chjoón ra ya Caná i'nde-la yaá tíjna ya i'nde rakii; ijchò kasi'tá-la Jesús, 'ñó kiichja nga kitsò-la:

—Na'in, ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jchahimatakón-ná. Jè ndí tsati-na inìma 'cho-la níj tíjnajin ya inìma-la, ko tseé kjohi'in tísíkiín.

²³Tanga jè Jesús mì kì isisin-la. Ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la tsincha'ta chraña-la Jesús, kitsò-la:

—Ko'tin-la jè chjoón rakii katafi-nì, sí síj kjindáya tjingi-ná.

²⁴'Kiaá kitsò Jesús:

—Ta kíí xá 'jíi-na ra 'an nga jñà 'jíitjingi-la jñà xita Israel ra ichijà koni 'sín chija jñà forrè.

²⁵Tanga jè chjoón kii kasi'ta chrañaá-la, tsasèn-xkó'nchi'tá-la, kitsò-la:

—Na'in, tísiko-ná.

²⁶Jesús kitsó-la:

—Mì kì nda t́jín nga chjí'an-la j̀nà nĩño-la ıxti kò ąkjòn j̀nà nańá 'kĩ-la.

²⁷Tanga jè chjoón kitsó-ní:

—Kixíí kjoa Na'in, tanga j̀nà ndí nańá kjine-ní xı-la tsajmì ra xaájten-ngí ya ímıxa-la ni-la.

²⁸Jesús 'kiaá kitsò-la:

—Jı chjoón, 'ńó nda makjín-li ra a'ta tsa'an. Kó'sín katama koni 'sín mejèn-li.

Tijé-ni hora nga kjonda-ni jè tsati-la chjoón.

Kó'sín 'ńó kjìn xıta ra kiya isinda-ni Jesús

²⁹Jesús itjokájín ya i'nde rakı; ąkjòn yaá kiji ya andi ndáchikon ra 'mì Galilea. Kijımijno jngo nindo, kò yaá tsikijna. ³⁰'Nó kjìn xıta ijchòtjıngi-la ya ńánda nga ya t́jna, nga ijchòko-la xıta ra ima kjòn, ra tsá'yá, ra xıta xka, ra chjıló tsja kjòn, ra mì kì ma chja, kò xıta ra kj'íí 'chin t́jn-ısa-la. Yaá isíkıtsajna ya ąngi ndsako Jesús. Nga'tsi xıta kii, jè Jesús, isinda ijyee-ni. ³¹Ta kjóxkón-la xıta 'kia nga kijtse nga maá kiichja-ni j̀nà xıta ra mì kì ma chja tsiki-ni, kò nga kjonda-ni j̀nà ra chjıló tsja kjòn, kò nga ma tsinchima-ni j̀nà xıta ra tsá'yá, kò j̀nà xıta xka maá tsatsıjen-ıla. Jeyaá isíkıjna jè Nainá ra bexkón naxında Israel.

Kó'sín kjomà 'kia nga ijòn jmi xıta isıkjèn Jesús

(Marcos 8:1-10)

³²Jesús kiichjaá-la xıta ra koté'yá'ta-la, kitsò-la:

—Mahımaá-na j̀nà xıta kii. Ijyee kjo jàn nıchjin t́jn-ni nga i tıtsajnakò-na, kò nımé t́jn-la ra kjine. Majın-na nga tà kó'sín skanichjan-na ya ni'ya-la, tsa mejèn ya kohındàyá ya aya ndıyáa.

³³J̀nà xıta ra koté'yá'ta-la Jesús kitsó-ní:

—¿Nánda sakó-ná tsajmì ra ma sıkjén xıta ra 'ńó kjìn ma-ni ya i'nde a'ta xın ńánda nga nangi kixi?

³⁴Jesús iskonangií-la:

—¿Kótjín ma-ni nĩño nchrajín ra t́jihıyo-no?

J̀nà xıta-la kitsó-ní:

—Ta itoó ma-ni, kò jngo-jò ma 'sa-ni ndí tı ıtsıńá.

³⁵'Kiaá kitsjà kjohıxı nga katıtsajna j̀nà xıta. ³⁶Iskábe j̀nà nĩño nchrajín ra ito ma-ni kò j̀nà ndí tı ıtsıńá ra jngo-jò ma-ni, kitsjá-la kjonda Nainá, ąkjòn isıjòya j̀nà nĩño nchrajín kò ąkjòn

kitsjà-la jñà xità ra kotá'yá'ta-la mé-ni nga isìka'bí-la jñà xità ra kjìn ma-nioo. ³⁷Ndaá tsakjèn ijye nga'tsi jñà xità skanda nga kjoski; 'kia nga tsikíxkó-ni jñà ra tsijnengi-ni, ngi ito ndisiyá kjomà. ³⁸Jñà xità ra tsakjèn, ijòn jmi ma-ni jñà ra ta xità 'xìn, kò mì tsa kindà kjomà jñà íchjín kò jñà íxti. ³⁹Jesús 'kia nga ijye isíkjáya-la jñà xità nga kijì-ni, 'jaha'seén ya chitso kò yaá kijì ya i'nde ra 'mì Magdala.

Kó'sín nga jngo kjojkón isíjé jñà xità fariseo kò xità saduceo

(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

16 ¹Jñà xità fariseo kò jñà xità saduceo ijchòtjìngi-la Jesús ya ñánda tjna nga mejèn-la skoó'ta. Isíjé jngo-la kjojkón ra ngajmi nchrabá-ni, [a kixi kjoa nga jè Jesús a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni]. ²Tanga Jesús kitsó-la:

—'Kia nga ijye mahixon, jìòn, 'koaá 'sín bixó: “Nda jchán-la kochon-isa, nga sí ndaá kjohinìngi ya ñánda kàtjì-ni tsá'bí.” ³Kò 'kia nga 'se isén, 'koaá 'sín bixó jìòn: “Mì-la kì nda kochon 'ndi; jtsí-la 'koa, nga 'nchán isén chon kò sí 'ñó ijncha ifi ya i'ngaá.” Jìòn xità ra jò isén tjín-no, maá-no kobixó kó'sín tsò-ni nga kò'sín chon ya i'ngaá, tanga mì kì ma-no kobixó kótsò-ni kjojkón ra tíma jñà nìchjin ra titsahijyeé 'ndi 'ndi. ⁴Jñà xità ra 'cho 'sín kò ra mì kì ma-la síhitjasòn-la Nainá, kjojkón inchisíjé jngo; tanga nijngo kjojkón ske ra kjíí; ta jé ske kjojkón ra mangásòn-kò koni 'sín kjomà'tin Jonás xità ra isichjeén Nainá nga kùichja ngajo-la kjojtseé.

'Kia nga ijye kòkitsò Jesús, kitsjin-ní, akjòn kijì.

Mé ra mangásòn-kò kjoa ra bakón-ya xità fariseo

(Marcos 8:14-21)

⁵Jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús, 'kia nga kijì ya ra ijngoa ndáchikon ján, ki'chaàjín-la, mì kì niño nchrajín ki'tsa. ⁶Jesús kitsó-la:

—Chítsijen-la kò tikindaa ijo-no a'ta 'tse na'yo san 'tse xità fariseo kò 'tse xità saduceo.

⁷Jñà xità-la Jesús kitsó-la xákjén nga tsajoóya-ni:

—Kíí-la kòtsò-ná nga mì kì niño nchrajín ki'ché.

⁸Jesús kjòchiya-la nga kò'sín inchisíkítsjen; 'kiaá kitsò-la:

—¿Mé tã chiba makjín-no ra a'ta tsá'an? ¿Mé-ni kò'sín bixó-no nga mì kì ki'chà niño nchrajín? ⁹¿A takó kjeé nda

machiya-no, kò a mí bítsjen-no 'kia nga ísiká'bíá niño nchrajín ra 'òn ma-ni, kò sí 'òn jmi ma-ni xita 'xin ra tsakjèn? ¿Kótjín ndisiyá kjóxkó-isa ra tsijnengi-nì? ¹⁰ ¿Kò a mí tjíjin-te-no 'kia nga ísiká'bíá niño nchrajín ra ito ma-ni, ñánda nga ijòn jmi ma-ni xita ra tsakjèn? ¿Kótjín ndisiyá kjóxkó-isa ra tsijnengi-nì? ¹¹ ¿Mé-ni mì kì kamachiya-no nga mì tsa a'ta 'tse niño nchrajín-ni ra kòkàxin-no, 'kia nga kàxin-no: “Tikindaa ijo-no a'ta 'tse na'yo san-la xita fariseo kò xita saduceo”?

¹² 'Kiaá kjòchiya-la koni 'sín kitsò-la Jesús nga mì tsa na'yo san 'tse ni'ño nchrajín ra kòkítsò-la, jñá-ní nga koni 'sín nga bakón-ya jñá xita fariseo kò xita saduceo.

Kó kitsò Pedro yá-ni jè Jesús

(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

¹³ 'Kia nga ijchò Jesús ya i'nde ñánda 'mì Cesarea 'tse Filipino iskonangií-la jñá xita ra kotáyá'ta-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò jñá xita? ¿Yá-na ra 'an, ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na?

¹⁴ Kitsò jñá xita-la:

—Tjín i'ka ra tsò: “Jé Juan ra tsatínda xita.” Kò tjín ra tsò-te: “Jé Elías.” Tí'koaá tjín ra tsò: “Jé Jeremías.” Kò tjín-te ra tsò-isa: “Jé-la jngo jñá xita ra kisìchjeén Nainá nga kiìchja ngajo-la kjetseé.”

¹⁵ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿Tanga ra jìòn, kó'sín bixó? ¿Yá-na ra 'an?

¹⁶ 'Kiaá kiìchja Simón Pedro kitsò:

—Jíí-ní ra Cristo ra xá inikasén-ni, I'ndí-la Nainá ra ngi tíjnakon.

¹⁷ Akjòn kiìchja Jesús; kitsò-la:

—Mé ta nda-li jí, ti-la Jonás, ra Simón 'mì-li. Nga mì tsa xita isà'nde tsakón-li nga'tsi kjoa kì. Jè sabà tsakón-li jè Nainá ra tíjna ya ján ngajmi. ¹⁸ 'An, 'koaá tí'sín xin-la nga jíí-ní ra 'mì-li Pedro [ra najo tsò-ni], kò yaá asòn najo rakìi síkíjna tja'tsiaan jè naxínda-na; kò mì kì síkijne-la naxínda-na, ní'sín jè nga'ñó-la kjobiya. ¹⁹ Kò jíí tsja-la jñá yabi 'tse naxínda ñánda nga batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi; nga'tsi kjoa ra mì kì kí'ndi i a'ta nangi, tí'koaá mì kì tsjá'nde Nainá ya ján ngajmi kò nga'tsi kjoa ra kí'ndi i a'ta nangi, tí'koaá tsjá'nde-te Nainá ya ján ngajmi.

²⁰ 'Kiaá kitsjà-la kjokixi jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga kitsò-la:
—Kì yá ra ko'mì-la nga 'an-ná ra Cristo ra xá isikasén-ni Nainá.

'Kia nga tsi'kénajmí Jesús ra a'ta 'tse kjobiya-la

(Marcos 8:31–9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Tijná-ni nichjin kii, Jesús tsikí'tsia-ni nga tsi'kénajmíya-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga jè, tjínè-la nga ya kiji ya ján Jerusalén. Ko jñà xita jchínga ko xita ítjòn-la na'mì ko jñà xita ra bakón-ya kjetéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, tsee kjohi'in tsjá-la ko sù'ken-ní, tanga 'kia kijchò jàn nichjin, kjoaáya-ila. ²² Jè Pedro kiichja'ta xín-la nga kitsò-la:

—Mì kì nda tjín koni 'sín nga kasi. ¿A sí 'koaá tsò kjòn isà'nde nga ko'sín kókama'tin? Nìkjiá ko'sín koma.

²³ Tanga Jesús iskáfa'tá-la nga kitsò-la:

—Tisi'taxín-ná ji xita-ní. Ta mejèn-li ji batechjà-ná. Nga mì tsa jè kjobítsjen-la Nainá níkítsjin; ta kjobítsjen 'tse xitaá tjíníkítsjìn.

²⁴ Jesús, 'kiaá kitsò-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tsa yá ra mejèn-la ya kiji'ta-na, kì tì tsja jè kjobinachon-la 'sín-ni kindá. Katachíkjoa-la kjohi'in ra kotojin koni tsa 'bamijìn kjòn jngo krò ra tjè kiyá'ta-ni, ko katanchrabá'ta-na.

²⁵ Jè ra mejèn-la nga mì mé kama-la i a'ta nangi, ta isaá kjohi'in 'se-la askan-nioo; tanga jè ra skajin kjoa i a'ta nangi ra ta ngatji tsa'an, ndaá kijná-ni askan-nioo. ²⁶ ¿Mé ra kijne-la jngo xita, ni'sín 'se ijye-la nga'tsì tsajmì ra tjín i isà'nde, tsa siijchijaá-ni inìma-la? Nì ta mé ra ma kiichjítjì-ni xita nga ma kijnakon inìma-la. ²⁷ 'An ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, 'kia nga kji'i india-na nga ko kjoajeya-la Na'in-na kji'ia, ko tjiko jñà ìkjalì, 'kiaá tsja-la chjí-la koni 'sín nga ki'sín nga jngó jngó xita. ²⁸ Ngi kjohixií ra xin-no, títsajnajíin i'ka ijndíi ra mì kì kiyá skanda 'kia nga ske-na 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na nga kji'i katexóma.

Kó'sín kjomà 'kia nga jahatjìya jngohíjta-la Jesús koni 'sín nga 'ki

(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

17 ¹ Ra ma jon nichjin Jesús kiikoò jè Pedro, ko Jacobo ko jè 'ndse Jacobo ra 'mì Juan. A'ta xín kiji nga kijimijno jngo nindo ra 'ño 'nga 'ki. ² Ko 'kia nga ijchò ya ijndáa, Jesús

jahatjìya-là koni 'sín nga 'ki ya ngixkon jñà xità-là. Jè isén-là, 'koaá 'sín 'nó fate tsatsijen koni 'ki jè tsá'bí, kò jè nikje-là, ngi 'koaá 'sín kjochraba koni tsa ni'í. ³Jñà xità-là Jesús ra tjīkò, tà nditòón tsatsijen-là jè Moisés kò jè Elías nga in̄chibáko Jesús.

⁴'Kiaá kīchja Pedro nga kitsò-là Jesús:

—Na'in, ndaá-ni i titsajna-jin; tsa mejèn-li, maá jàn ni'ya tjīkien kında-jin, jngo ra tsaji, jngo ra 'tse Moisés kò jngo ra 'tse Elías.

⁵'Kia nga tíchja-isa jè Pedro, jngo ifi tsikíjtsa'ma ra 'nó fate koni tsa ni'í, kò ya ajin ifi ina'yá jngo-là 'én ra kitsò:

—Jé rakij I'ndí-na ra 'nó tsjake kò 'nó tsja tjin-na ra a'ta 'tse. Jé tiná'ya-la.

⁶Jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús 'kia nga kí'nrhé 'én rakij, ngi tsincha-xkó'nchi-ní nga tsincha-niñanè isén-là skanda a'ta nangi, nga 'nó itsakjòn. ⁷Jesús, 'kiaá inchrabà kasi'ta chraña-là nga kiskaájno, kitsò-là:

—Tisítjeen, kì tà chjàn skon.

⁸'Kia nga iskotsijen jñà xità-là, mì kì tì yá tjin-ni; ta jè tajngoó Jesús síjna.

⁹'Kia nga in̄chinchrabájen-ni ya nindo, Jesús kitsjá-là kjohixi, kitsò-là:

—Kì yá ra 'bènajmí-la jè kjoa ra ka'ya skanda 'kia nga kjoaáya-na a'ta 'tse kjobiya 'an ra I'ndí-là Xità xin-là ijo-na.

¹⁰Jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús iskonangi-ní, kitsò:

—¿Mé-ni kotsò-ni jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikında Moisés nga jè Elías, tjinè-là nga kj'íí ítjòn?

¹¹Jè Jesús kitsó-là:

—Kixií kjoa, jé Elías ra kj'íí ítjòn, kò jè sikhíhijyondá ijye-ni nga'tsi xità. ¹²Tanga 'koaá xín-no, jè Elías ijyeé 'ji kò mì kì yá ra kijtsexkon; jñà xità 'koaá 'sín isikò koni 'sín kjomejèn-là ra jñà. 'Koaá tì'sín kama'tiaan 'an ra I'ndí-là Xità xin-là ijo-na nga tseé kjohi'in sikjiáan a'ta 'tse xità kii.

¹³Jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús, 'kiaá kjòchiya-là nga jè ra kotítsò-là, jé a'ta 'tse Juan ra batínda xità.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo ti ra 'chin níí tjin-là

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

¹⁴'Kia nga ijchò ya nánanda 'nó kjìn ma-ni xità títsajna, jngo xità ijchòkasi'ta-là ra tsasèn-xkó'nchi'ta-là, kitsò-là:

¹⁵—Na'ìn, jchahimatakìn jè i'ndí-na. 'Chin biya-xín tjin-la. Batoó 'nó tse kjohi'in tísíkjín. Kajokjín 'ka ya kàtjen-jin ya ajin ni'í kò kjokjín 'ka ya kàtjen-jin nandá. ¹⁶Jñà xita ra kotáyá'ta-li káf'íikò-la, tanga mì kì ma-la kásinda-ni.

¹⁷Jesús kitsó-ní:

—Jìon xita ra 'cho 'nià kò ra mì kì nda makjiín-no ra a'ta tsa'an. ¿A ta 'aán kótijnako ki'ta-no skanda ta mé nichjin-nioo? ¿Kó'sín koma-ni nga chíkjoa-na kjoa ra 'nià jìon? Nchrabáko-ná ijndíi jè ti.

¹⁸Jesús tsakátikoó jè inìma 'cho-la nií kò nditoón itjokàjin-ni ya inìma-la ti. Ti'kiaá kjonda nditon-ni jè ti.

¹⁹Jñà xita ra kotáyá'ta-la Jesús 'kiaá iskonangi 'taxin-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni ngajin mì kì kàma kanachrejin-najin jè inìma 'cho-la nií?

²⁰Jesús kitsó-la:

—Kíí koma-ni, batoó chiba makjiín-no ra a'ta tsa'an. 'Koaá xin kixi-no, tsa ta 'koà-la 'ki kòkjín itsé-najìon koni 'sín itsé 'ki jè xojmá mostaza, komaá-la 'kín-la jè nindo rakìi: “Taxixín ijndíi, xin i'nde 'tin”, jè nindo, kosen'táxín-ní. Nímé ra mì kì kitjasòn-no. ²¹Jè inìma 'cho-la nií ra kò'sín 'sion, 'kiaá bitjokàjin 'kia nga bitsa'beé kò nga bitsachjeén a'ta 'tse Nainá.

Kó'sín jè Jesús 'bénajmí india-ni ra a'ta 'tse kjobiya-la

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

²²'Kia nga tìjna Jesús ya i'nde nándà 'mì Galilea, kitsó-la xita-la:

—'An ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na, yaá kongatsja jñà xita, ²³akjòn s'i'keén-na. Tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoaáya-ina.

Jñà xita-la 'kia nga kií'nchré, taxki baá ki'se-la.

Kó'sín machjítjì tsajmì ra a'ta 'tse ni'ya ingo

²⁴'Kia nga ijchò Jesús kò xita-la ya naxindá Capernaum, jñà xita ra síkíchjítjì tsajmì ra a'ta 'tse ingo iskonangií-la Pedro kitsò-la:

—Jè Maestro-li, ¿a bíchjítjì tsajmì ra a'ta 'tse ingo?

²⁵Jè Pedro kitsó-la:

—Bíchjítjì-ní.

'Kia nga 'laha'sen ni'ya jè Pedro, jè Jesús kiichja íjtòn-la, kitsò-la:

—¿Kósii ra jì Simón? Jñà xitaxá íjtòn ra títsajna í isà'nde, ¿yá xitá-nì ra síkíhjtjì tsajmì? ¿A jñà xitá ra í naxindá-la o ra jñà xitá ra xìn i'nde-la?

²⁶ Jè Pedro kitsó-ní:

—Jñá-la xitá ra xìn i'nde-la.

'Kiaá kitsò Jesús:

—Jñà ra í naxindá-la, mí-la tsa tjinè-la nga tsajmì kiichjtjì.

²⁷ Tanga mé-ni nga mì 'cho kitsò-ná, 'tin ya ján andi ndáchikon ján; kò tikàtjen-jin-ndí jè kichá-li ra tsabà tì; kò jè tì ra kináchrje íjtìn, chí'xii tsa'ba; yaá tí'a jngo ton ra kichóya-la nga kichjtjé tsajmì ra a'ta 'tse ingo ta ngajò-ná; akjòn tiko-la kò tíhjí-la jñà xitá kii.

Yá ra isa 'ñó chí-la

(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

18 ¹ Jñà nichjin kii, jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'ta-la nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Nga'tsì xitá ra batéxoma-la jè ra tíjna ján ngajmì, ¿ta nga'tsiò, yá-ní ra isa 'ñó chí-la?

² Jesús 'kiaá kiichja jngo-la ndí ti itsé, isikasén masen. ³ Kitsò:

—'Koaá xin kixi-no, tsa mì kì sikaatjya-la kjobítsjen-no, kò tsa mì kì kò'sín sikíjna inìma-no koni jñà 'tse ndí ixti, mì kì koma kitjáha'seen ya nándá nga tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmì. ⁴ 'Koaá 'sín tjin, jè ra nangi siikíjna ijo-la kò ra kò'sín kjòn inìma-la koni 'ki 'tse ndí ti rakii, jè-ní ra isa 'ñó chí-la ta nga'tsì xitá ra tíbatéxoma-la ra tíjna ngajmì. ⁵ Jè ra a'ta tsá'an skaábétjò jngo ndí ti koni jè ndí ti rakii, koni 'aán-nì ra kjábétjò-na.

Kó'sín tí'mi-la jñà ra kaníjin-ná jé

(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

⁶ 'Tsa yá ra skanjìn jé, xitá ra makjiín-la a'ta tsá'an, jñà ra kò'sín kjòn inìma-la koni jñà 'tse ndí ixti, isaá-la ta nda-la tsa jè xitá ra kò'sín 'siin, jngo najo natsí katasiténgi ya ísìn, akjòn sikàtjen-ngi ya ajin ndáchikon. ⁷ Ima-ró-ni jè isà'nde nga ya tjin kjoa ra kàjin-ni jé jñà xitá; 'se ki'tá kjoa kii; tanga ima-ró-ni jè xitá ra skanjìn jé jñà xitá.

⁸'Tsa jè ndsji kò tsa jè ndsakì bátsji-jé-li, tìchátjìn kò xìn tìkàtjìn. Isaá nda-ni nì'sín ta takjo 'ki nga kitjáha'siin ya ñánda nga kíjnakon jè inìma-li kò mì 'koa-ni tsa jò ma-ni ndsji kò tsa jò ma-ni ndsakì kò ya skatjen-jin ya ñánda nga títi ní'í ra mì kì fi'tso skanda ta mé nìchjin-nioo. ⁹Kò tsa jè xkìn bátsji-jé-li, tìnáchrji, xìn tìkàtjìn. Isaá nda-ni nì'sín ta jngo-ni xkìn nga kitjáha'siin ya ñánda nga kíjnakon jè inìma-li kò mì 'koa-ni tsa jò ma-ni xkìn nga skatjen-jin ya ñánda nga títi ní'í ra mì kì fi'tso skanda ta mé nìchjin-nioo.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse ndí forrè ra ichijà.

(Lucas 15:3-7)

¹⁰'Kì nijngo nachrjengio jñà ndí xita kìi ra kò'sín kjòn inìma-la koni jñà 'tse ndí ixti; 'koaá xin-no, ya ján ngajmi jñà ìkjali-la yaá títsajna ki'ta ya ngixkon Na'in-na ra tíjna ján ngajmi. ¹¹Ra 'an, ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na, kíí xá 'jíi-na nga 'an kochrjékàjian kjohi'in jñà xita ra ijye ichijà.

¹²'¿Kó'sín bixó jìòn? Tsa jngo xita ra jngo sindo ma-ni forrè-la, kò tsa ya jchijaxkon jngo ya ajin ijñáa, za mí tsa sùkítsajna jñà ra ijòn-kan kò chrjo'on ijòn ma-nioo nga ikátsji jè forrè ra ichijà jngo-la? ¹³Tsa sakò-ila, ngi kixíí kjoa, isaá ta tsja 'se-la ta ngatji-la nga sakò-la jè ndí forrè ra kichija, nda mí kò'sín tsja 'se-la a'ta 'tse jñà forrè ra mì ichijà. ¹⁴'Koaá 'sín mejèn-la jè Nainá ra tíjna ján ngajmi nga nijngo katachija jñà xita kìi ra kò'sín kjòn inìma-la koni 'tse ndí ixti.

Kó'sín ma sijcha'tá-là jǎ̀nà ra 'ndsé chibé ra a'ta 'tse Cristo

(Lucas 17:3-4)

¹⁵'Tsa jè 'ndsì bǎtsji-jé ra kondra tsaji; tǐnákjoa'tàxìn-là ñánda nga ma jchǐbakjo ngajò-no; tindajín-kǐj jè kjoa ra tǐjín-no; tsa kǐj'nchré-li, ijyeé ma nda jchǐba-no. ¹⁶Tanga tsa mì kǐj'nchré-li, tǐnákjoa ìjngo-isa-là xǐta, kò ñá tsa jò tǐnákjoa-isa-là, mé-ni nga kǐj'nchré-ni kó'sín nga kíndajìon jè kjoa-no; nga machjeén-ní nga jò jàn xǐta kata'nchré 'kia nga ta mé kjoa ra sindajín. ¹⁷Tsa tǐ'koa mì kǐj'nchréhijon-là jǎ̀nà xǐta kǐj, kò'tín-là nga'tsì xǐta naxǐndá-là Nainá; kò tsa tǐ'koaá mì kǐj'nchréhijon-te-là jǎ̀nà xǐta naxǐndá-là Nainá, tà kò'sín jchǎtakìn koni tsa jngo xǐta ra mì kǐj bexkón Nainá kò tsa koni jngo xǐta ra síkíchǐjtǐ tsajmì 'tse xǐtaxá Roma.

¹⁸'Koaá xin kixǐ-no, nga'tsì kjoa ra mì kǐ'nde ì a'ta nángi, tǐ'koaá mì kǐ tǐj'nde-te-là ján ngajmì, kò nga'tsì kjoa ra kǐ'nde ì a'ta nángi tǐ'koaá tǐj'nde-te-là ján ngajmì.

¹⁹'Koaá xin kixǐ india-no, tsa jò ma-no ì isà'nde, jngo kǐjòbǐtsjen kongió nga sijé mé ra mejèn-no, jè Na'ìn-na ra tǐjna ya ján ngajmì tsjá-no mé ra sijé. ²⁰Nga ya ñánda nga títsajna jò jàn xǐta ra a'ta tsa'an títsajnajtín-nì, 'an, yaá tǐjnajin masen-là.

²¹Jè Pedro 'kiaá ikasi'ta chraña-là Jesús nga iskonangi-là, kitsò-là:

—Na'ìn, ǐkótǐjín 'ka ma sijchá'ta-là tsa 'kia jngo 'ndsèe tǐbǎtsji-jé ra a'ta tsa'an? ¿A skanda itoó 'ka?

²²Jè Jesús kitsó-là:

—Majìn, mì tsa ta itoó 'ka-jìn; skanda jàn-kan kò te nga ito 'ka.

**Kó'sín kjomà a'ta 'tse jngo xǐta chǐ'nda
ra mì ma-là kisihijschaa'ta-là xákjén**

²³'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ngajmì, 'koaá 'sín mangásòn-kò koni 'sín kǐ'sìn jngo xǐtaxá ítjòn 'kia nga isǐjé-là kindà jǎ̀nà xǐta chǐ'nda-là. ²⁴'Kia nga tsikǐ'tsia nga kǐ'sín kindà 'jǐ jngo xǐta chǐ'nda-là ra 'ñó kǐjìn millón ton tǐjen-là. ²⁵Jè xǐta chǐ'nda rakǐj, tsìn-là ton ra sǐjǐndà-là jè xǐtaxá ítjòn ra ni-là xá ma. 'Koaá ma-ni nga jè ni-là xá, 'koaá 'sín kitsjà kjohixǐ nga katasatǐna jè xǐta rakǐj, kò jè chjoón-là, kò jǎ̀nà ìxti-là, kò nga'tsì tsajmì ra tǐjín-là, mé-ni nga katajndà-ni jè ton ra

tjen-la. ²⁶Jè chi'nda rakii tsasèn-xkó'nchi'tá-la jè ni-la xá, tsikítsa'ba-la; kitsò-la: “Na'in, jchíñakjoa-ná; komaá kichjí ijye-la nga'tsi ton ra tjen'tin-la.” ²⁷Jè ni-la xá kjòhimake-ní, isihijcha'ta ijyeé-la jè ton ra tjen'tin, ko isíkijnandí-ni.

²⁸Jè chi'nda rakii, 'kia nga ijye itjo-ni ya nánda tíjna jè ni-la xá, 'kiaá iskajin jngo chi'nda xákjén ra ta chibaá ton tjen'tin-la. Itsabá'ño, ko tsikíjtín-sin; kitsò-la: “Tíchjí-ná ton ra tjen'tin-ná.” ²⁹Jè chi'nda xákjén tsasèn-xkó'nchi'tá-la, tsikítsa'ba-la. Kitsò-la: “Jchíñakjoa-ná, ko komaá sijndá ijye-la jè ton ra tjen'tin-la.” ³⁰Tanga jè xita rakii, mi kì kjokjiín-la. Ta isaá ndayá iskan'isen ko yaá isíkijna skanda 'kia tsikíchjí ijye-la kó'ki ton tjen-la. ³¹'Kia nga kijtse jña xita chi'nda xákjén ra i'ka, 'ño ba ki'se-la. 'Kiaá kii 'kénajmí-la jè ni-la xá nga'tsi kjoa ra kjomà. ³²Jè ni-la xá, 'kiaá kitsjà kjohixi nga kiijch'à jè chi'nda rakii, 'kia nga 'ji, kitsò-la: “Ji chi'nda ra 'ño 'cho 'ni. 'An ísijcháha'ta ijyeé-la ra tjen'tin-ná 'kia nga tsikítsa'ba-ná. ³³Ti'koaá ngaji, ¿a mí ma-li tsa ko'sín kjòhimacha-ti jè chi'nda xàngii koni 'sín nga kjòhimake-la ra ji?” ³⁴Jè ni-la xá kjojtí-la, 'kiaá kitsjà kjohixi nga kata'bì-la kjohi'in skanda 'kia nga ijye kiichjí ijye jè ton ra tjen-la.

³⁵Jesús kitsò:

—'Koaá ti'sín siko-najiòn nga jngó jngó-no jè Na'in-na ra tíjna ya ján ngajmi tsa mi kì ngi ko inima-no sijcha'ta-la jé-la xàngioo.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse xita ra ijye
ixan ra tsjin-nì xákjién**

(Marcos 10:1-12; Lucas 16:18)

19 ¹'Kia nga ijye kiichja jña 'én kii Jesús, itjojiín ya nangi Galilea nga kiji ya nangi Judea ra tíjna ya ajton ndáje Jordán. ²'Nó kjin xita kijjtjngi-la ko yaá isinda-ni xita ra kiya.

³Ijchó i'ka xita fariseo ya nánda tíjna Jesús nga mejèn-la skoóndacha-la nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A tjí'ndeé-la jè ra xita 'xin nga ma jngó kjá tsjín-ni chjoón-la ni'sín ta mé kjoa 'sa-ni?

⁴Jesús kitsó-la:

—¿A kjeé chitáyá jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá 'kia nga ti'sa tsikínda xita, “ko chjoón ko 'xín tsikínda”? ⁵Ko kitsò-isa: “'Koaá ma-ni nga jè xita 'xin, 'kia nga kixan, tsjín jè na'in-la

ko tsjín jè nà-là; ta jé chjoón-là kijnako; ko jngoó ijo koma-ni ta ngajòo.” ⁶Mì tsa ti jò ma-ni 'kia nga ijye kàbixan; tà jngoó ijo kàma-ni. 'Koaá ma-ni nga mì kì ma nga jñà xità sùtsjin-ni xákjén jñà ra jè Nainá isjngo.

⁷Jñà xità fariseo 'kiaá iskonangi-là Jesús, nga kitsò-là:
—¿Mé-ni ko'sín kitsò-ni jè Moisés nga maá jngo xajon katasijna masen, ko ijyeé koma tsjín-ni xákjén?

⁸Jesús kitsó-là:
—Tà kii ngatji-la nga 'ñó tájajín tjín jè inìma-no, kii kitsjá'nde-ni jè Moisés nga ma kijmí-no íchjín-no, tanga 'kia nga ti'sa tjà'tsin-là kjoa, mì tsa ko'sín kjomà. ⁹Tanga 'an, 'koaá xín-no, jè xità ra tsjín-ni chjoón-là ko kj'í chjoón kixan-ko india-ni, kjoachijngíí tí'sín. Ko jè xità 'xín ra kixan-ko jè chjoón ra kitsjin-ni 'xín-là ti'koaá kjoachijngíí tí'sín-te. Ta 'kia-ní ma tsjín-ni chjoón-là, tsa 'kia jè chjoón, kj'íí xità 'xín kichja-là.

¹⁰Jñà xità ra kotáyá'ta-là Jesús kitsó-ní:
—¿Tsa 'koaá 'sín tjín kjoa a'ta 'tse xità ra bixan, isaá-la nda-ni tsa mì kì kixan xità?

¹¹Jesús kitsó-là:
—Tjín xità ra mì kì makjiín-là jè kjobítsjen kii, tanga tà jñà kobjiín-là jñà xità ra ijye Nainá kitsjà-là nga kobjiín-là. ¹²Tjín xità 'xín ra xá ko'sín tsin-ni nga mì íchjín sùsin, ko tjín xità 'xín ra xá xità faháxìn-là nga mì íchjín koà'ta ikon, ko tjín ra xá ko'sín kitsjá-là ijo-là nga mì íchjín sùsin ta ngatji-la nga ya mejèn-là isa nda sihitjasòn koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse ngajmi. Jè ra chíkjoa-là nga skaábé jè kjobítsjen rakii, katakjábé.

Kó'sín jè Jesús isichikon'tin jñà ndí ixti itsíñá

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

¹³Jñà xità 'jiikó i'ka ndí ixti ya ñánda nga tíjna Jesús, nga mejèn-là kátásòn-là tsja ko nga katabítsa'ba'tin, tanga jñà xità ra kotáyá'ta-là Jesús tsakátikoó jñà xità ra 'jiikó jñà ndí ixti kii. ¹⁴'Kiaá kitsò-là Jesús:

—Ti'nde-la jñà ndí ixti nga katanchrabá'ta-na. Kì jìòn batechjà-la. Nga jñà xità ra ko'sín tjín inìma-là koni kjòn 'tse jñà ndí ixti, ijyeé 'tseé nga'tsi kjonda ra tjín ya ñánda nga tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmi.

¹⁵ Jesús tsakásòn-là tsja jñà ndí ixti; ko akjòn kijì-ni ya i'nde rakìi.

'Kia nga tsakáko Jesús jngo xita-ti ra 'ñó nchiná

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

¹⁶ Jngo xita ra 'sa ixti-isa ijchòjkon Jesús, iskonangi-là, kitsò-là:

—Ji maestro, ¿mé kjonda ra 'siaan nga ma 'se-ná kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo?

¹⁷ Jesús kitsó-là:

—¿Mé-ni nga 'an chjinangi-ná mé kjoa ra nda tjín? Tà jngoó-ni jè Nainá ra xita nda. Tanga tsa mejèn-li nga 'se-li kjobinachon ra mì kì fehe'ta, tìhitjasìn jñà kjotéxoma-là Nainá.

¹⁸ Xita rakìi iskonangi-ní, kitsò:

—¿Náa kjotéxoma?

Jesús kitsó-là:

—“Kì xita nì'kin; kì kjoachijngi 'nì; kì kjoachijé 'nì; kì 'én ndiso fanè-là xita ra kjíi; ¹⁹nda jchaxkín jè na'in-li ko jè na-li; ko ko'sín tsjacha 'tìn jñà xita xàngii komi 'sín nga tsjachi jè ijo-li.”

²⁰ Jè xita ti rakìi kitsó-ní:

—Tísìhitjásòn ijye-náa nga'tsì kjoa kii; ¿mé ra jchija-isa-na?

²¹ Jesús kitsó-là:

—Tsa mejèn-li nga xita kixi kami, tatina ijyi nga'tsì tsajmì ra tjín-li. Ko jè ton, tika'bí-là jñà xita ra ima títsahijyo mé-ni nga tse kjonda 'se-li ya ján ngajmi. Ko akjòn nchrabátjìngi-ná.

²² 'Kia nga kií'nchré jñà 'én kii jè ti rakìi, 'ñó ba ki'se-là nga kijì-nì, ta ngatjì-là nga 'ñó nchiná.

²³ Jesús, 'kiaá kitsò-là jñà xita ra kotá'yá'ta-là:

—'Koaá xin kixi-no. 'Nó chjá kama-là jñà xita ra nchiná nga kjoaà'sen-jin ya nándà nga tíbatéxoma jè ra tjina ngajmi.

²⁴ 'Koaá xín india-no, 'ñó chjá kama-là nga kjoaà'sen-jin ya nándà nga tíbatéxoma Nainá; skanda isaá-la chiba chjá kama-là jngo cho camello nga kjoaà'sen-kjá ya nándà nga tì'xá nindo ra tjahiña-ni nikje.

²⁵ 'Kia nga kií'nchré 'én kii jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús, batoó ta kjóxkón-là. 'Kiaá kitsò-là xákjién:

—¿Yá xita ra koma kitjokajin kjohi'in tsa'koa?

²⁶ Jesús iskotsíjeén-là, kitsò-là:

—Ra ta jñà xità, mì kì koma-la. Tanga ra a'ta 'tse Nainá ma ijye-ní ta mé kjoa-nioo.

²⁷'Kiaá kitsò jè Pedro:

—Ra jin, kijmitákon ijyeé-nájin nga'tsi tsajmì ra tjín-nájin, ko jíí timatjìngi-lajin. ¿Mé ra 'se-najin askan-nioo?

²⁸Jesús kitsó-la:

—'Koaá xín kixi-no, 'kia nga kijchò nichjin nga koxitseyá ijye, ko 'kia nga 'an ra l'ndí-la Xità xin-la ijo-na kótijnasòn íxile ya ñánda nga 'ño jeya kótijna; jiòn ra ijye 'an timatjìngi-ná, ti'koaá yaá kitsajnasòn jngó jngó íxile ñánda nga tísatéxoma, mé-ni nga jiòn kíndajín-la jñà xità naxindá-la xità Israel ra tejò tje ma-ni. ²⁹Nga'tsi xità ra ta kjoa tsa'an isíkítsajna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, na'in-la, na-la, chjoón-la, ìxti-la, nangi-la, jngo sindo 'ka ko'ki tjábé ngajo-ila. Ko ti'koaá 'seé-la kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta mé nichjin-nioo. ³⁰Tanga kjín xità ra jñà títsajna ítjòn 'ndi 'ndi-ni, jñá kítsajna tjìngi-ni askan-nioo; ko jñà ra títsajna tjìngi-ni 'ndi 'ndi-ni, jñá kítsajna ítjòn-ni askan-nioo.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse chi'nda ra xá ki'síxá-la

20 ¹'Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-ko koni jè xità ra tjín-la nangi. Tajño kijì nga kù kátsji chi'nda ra síxá ya ñánda nga jíjtje-la na'ño to uva. ²'Kia nga ijye isakò-la chi'nda ko kisinda-la nga kíichjí-la koni tjín nga machjí-la xità nga jngo níchjin, 'kiaá kiskasén ya ñánda nga jíjtje-la uva. ³'Kia nga ijye kjò'nga tsá'bí kijí india-ni jè ni-la xá nga íkátsji-isa chi'nda. Kijtseé-isa xità chi'nda ra ya títsajna ya ajin nditsin ra mì mé xá inchi'sín. ⁴Kitsó-la: “Tangió tixá-te ya nangi-na. Ko 'koaá 'ki kichjí-no koni 'ki tíjna chjí-la chi'nda.” Jñà chi'nda kù, kijí-ní nga kù síxá. ⁵Jè ni-la xá india kijì-isa 'kia nga ijye ijchò nchisen. Ti'koaá kijí india-isa 'kia nga ijye tímahixòn. Ko 'koaá ti'sín ki'sín. ⁶Ijyeé-la ijchò tsa las cinco nga ngixòn; itjo india-ni jè ni-la xá, ko isakò-isa-la xità chi'nda ra ta jyò títsajna. Kitsò-la: “¿Mé-ni tà jyò títsajna-no jngo níchjin?” ⁷Jñà chi'nda kù kitsó-la: “Kíí koma-ni niyá ra kátsjá xá-najin.” 'Kiaá kitsò-la: “Tangió, ko tangí tixá-te ya ñánda nga jíjtje-na uva.” ⁸'Kia nga ijye kjòjñò, jè ni-la xá kitsó-la jè xità ra síkinda xità chi'nda: “Tinákjoa-la nga'tsi chi'nda. Tíchjí-la. Ti'tsiako kjòn-ni jñà

ra askan ka'fioo; ko j̄nà ra ka'fi ítjòn, tíkjehe'ta-ni.” ⁹'Kiaá inakjoá-là j̄nà chì'nda ra 'jaha'sen las cinco nga ngixòn; ki'tsi-là chjí-là ra jngo níchjin nga jngó jngó. ¹⁰'Kia nga kjóchjí-là j̄nà chì'nda ra tajñò 'jaha'sen, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa isáá tse kóchjí-là. Tanga tj'koaá ta jé ki'tsi-là chjí-là ra jngo níchjin. ¹¹'Kia nga ijye kjóchjí-là j̄nà chì'nda kìi, tsaté'ta ni-là xá; ¹²kitsò-là: “J̄nà chì'nda ra askan ka'fioo, tà jngoó hora kàsíxá, ko ra j̄in, jngo níchjin jndà jndà kaníkjiín-lajin ndabá nga kàníxá-j̄in. Ko takó ta ngásòn kabíchjí-nájin.” ¹³Tanga jè ni-là xá kitsó jngo-là j̄nà chì'nda kìi: “J̄i ndse, mì tsa mé ra 'cho tísikò-la, 'koaá 'ki tíbíchjí-la koni 'sín 'ki kasinda-ná nga kíchjí-là jngo níchjin. ¹⁴Chjíbí chjí-li, ko 'tin-ni; tanga 'an, 'koaá tjín mejèn-na kíchjí-te-là j̄nà ra askan ka'fioo koni 'ki tíbíchjí-la ra j̄i. ¹⁵¿A mí tj'nde-na nga ko'sín sikóo ton-na koni 'sín mejèn-na, o ra maxitakón-ni nga nda xítà 'siaan?”

¹⁶Jesús kitsó-isa:

—'Koaá 'sín kama j̄nà xítà ra títsajna ítjòn, nga kjehe'tá-ni; ko j̄nà ra títsajna tj̄ngi-nioo, j̄nà kítsajna ítjòn-ni askan-nioo. [Nga kjín ma-ni ra inchinakjoá-là tanga chibaá ma-ni ra títjahj̄in.]

Jesús tsi'kénajmí india-ni a'ta 'tse kjobiya-là

(*Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34*)

¹⁷'Kia nga tífi Jesús ya ján naxindá Jerusalén, kiichja'taxìn-la j̄nà xítà ra kotá'yá'ta-là ra tejò ma-nioo, kitsò-là:

¹⁸—'Ndi 'ndi-ni, yaá inchimangié ya naxindá Jerusalén; 'an ra I'ndí-là Xítà xian-là ijo-na, yaá kongatsja j̄nà xítà ítjòn-la na'mi, ko xítà ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés; ko j̄nà kokitso nga bakén-na nga kiyáá; ¹⁹ko yaá sìngatsja-na ya ajin-là xítà ra mì tsa xítà Judío; ko j̄nà xítà kìi, sìisabà'tiín-na, ko kojá-na, ko yaá koaà'ta-na krò nga ya kiyáá. Tanga 'kiá nga kijchò jàn nichjin, kjoááya india-na.

Kjonda ra isíjé na-là Jacobo ko Juan

(*Marcos 10:35-45*)

²⁰Jè na-là Jacobo ko Juan ra ixti-là ma xítà ra 'mì Zebedeo ijchò kincha'tá-là Jesús, tjiko ixti-là, tsasèn-xkó'nchi'tá-là nga isíjé jngo-là kjonda. ²¹Jesús iskonangií-là nga kitsò-là:

—¿Mé ra mejèn-li?

Jè chjoón kitsó-ní:

—Kò'sín 'tìi kjoḥixi nga ya katitsahijyo'tá-li jñà ngajò ìxti-na ya ñánda kotexomi, jngo katijna ya nga kixi-li kò jngo katijna'ta-li ya ngaskoán-li.

²² Jesús kitsó-la:

—Mì kì 'ya jìòn mé ra nǎjé. ¿A maá kotojìòn jè kjoḥi'in ra 'an kotojian?

Kitsó jñà xita kii:

—Jon, maá kotojin-jin.

²³ 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Kixií kjoa maá-la kotojìòn kjoḥi'in; tanga mì tsa 'an bako-na nga tsja'ndé-no nga ya kitsa'ta-ná ya nga kixi-na kò ya ngaskoán-na; jè Na'in-na ijyee títsajna-da-la xita ra tsjá-la i'nde kii.

²⁴ 'Kia nga kií'nchré jñà xita-la Jesús ra ngi te ma-nioo, kjojtíi-la a'ta 'tse xita ra jò ma-ni.

²⁵ Jesús kiichjaá-la, kò kitsò-la:

—Ijyee 'ya-nájiòn nga jñà xitaxá ra batéxoma-la jñà naxindá ra tjin isà'nde, 'koaá 'sín batéxoma koni tsa jñà ma ni-la naxindá. Kò jñà xita ra isa 'nga títsajna, 'koaá 'sín batéxoma-la xita koni 'sín jñà mejèn-la. ²⁶ Tanga ra a'ta tsajiòn mì kì tjinè-la nga kò'sín koma. Jè ra mejèn-la nga 'nga kijná, ta isaá jnchro jè katabasiko'ta-no; ²⁷ kò jè ra mejèn-la kijná ítjòn-no, ta isaá jnchro jé katama chi'nda-no. ²⁸ Koni 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, mì tsa ki xá 'jii-na nga 'an nda kitjasòn ítjòn-na. Kíí xá 'jii-na nga 'an jnchro nda sihitjasòn ítjòn-la xita, kò nga tsja ijo-na nga kjin xita kitjòjin kjoḥi'in nga 'an kíchjítjì ngajo-la jé-la.

Kó'sín isinda-ni Jesús jò ndí xita ra xka kjon

(*Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43*)

²⁹ 'Kia nga ijyee inçhibitjòjin-nì ya naxindá Jericó, kijn jchán xita kijitjìngi-la. ³⁰ Ya andi ndiyá ñánda tífi Jesús jò ndí xita xka títsajna. 'Kia nga kií'nchré nga jè Jesús ra tífi ya aya ndiyá, 'ño kiichja ngajòo nga kitsò:

—iNa'in, jì ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kin David, jchahimatakón-nájin!

³¹ Jñà xita ra tjiiko Jesús tsakátiko-ní mé-ni nga jyò katitsajna-ni; tanga jñà ndí xita xka kii, ta isaá 'ño kiichja-isa, nga kitsò:

—Na'in, ra tje-la David, jchahimatakón-nájin.

³² 'Kiaá tsasijna Jesús. Kiichja-la nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Mé ra mejèn-no nga sikó-no?

³³ Jñà ndí xita xka kitsó-ní:

—Na'in, mején-najin nga katatjá'xangi-ni xkòn-jin.

³⁴ Jesús kjòhimakeé jñà ndí xita kii. Iskaájnoó jñà xkon ko nditoón tsatsijen-ila jñà xita kii; ko yaá kiitjingi-la Jesús.

'Kia nga jè Jesús 'jaha'sen ya naxindá Jerusalén

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

21 ¹ 'Kia nga ijye ijchò chraña ya naxindá Jerusalén, ijchó jngo naxindá ra 'mì Betfagé ya chraña'tá-la ya nindo Yá Olivo. Jesús isikasén jò xita ra ya kotá'yá'ta-la. ² Kitsò-la:

—Tangió ya naxindá itsé ra kijjna'ta ya ján; yaá sakò jngo-no burra ra tjté'ñó'ta jngo-la ndí búrró i'ndí.

Chjijnda'ñó ko nchrabáko-ná. ³ Tsa yá ra kó kitso-no, ko'tin-la: “Jè-ró Jesús ra tijná ítjòn kochjeén-la; tanga siikasén nditoón-nì.”

⁴ 'Kia nga ko'sín kjomà, jè itjasòn koni 'sín ijye kiichja jè xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotseé nga kitsò:

⁵ Ko'tin-la jè naxindá ra 'mì Sión:

“Chítsijen-la jè Xitaxá ítjòn-li,

mì tsa 'nga tísikíjna ijo-la nga tínchrabá katsijen-li;

ta jngoó ndí búrró itsé tijnasòn-la,

jngo i'ndí-la ra cho 'chá.”

⁶ Kijí jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ko 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín nga isatéxá-la. ⁷ 'Kiaá 'jilkó jè burra ko jè ndí búrró itsé; yaá tsakásòn-la nikje-la. Akjòn tsikijnasòn-la Jesús. ⁸ Jñà xita ra 'ñó kjìn ma-nioo yaá tsakánda nikje-la ya aya ndiyá. Ko tjin i'ka ra tsate chrja-la yá, akjòn tsakánda ya aya ndiyáa.

⁹ Jñà xita ra tjen ítjòn-la ko ra tjen-ngi-la tsikí'tsia-ní nga 'ñó kiichja, kitsò:

—¿Jeya katijna jè ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David [nga jè kíjna ngajo-la]! ¿Mé ta nda-la jè xita ra nchrabá ngajo-la Nainá! ¿Jeya katijna Nainá ya ján ngajmi!

¹⁰ 'Kia nga 'jaha'sen Jesús ya Jerusalén, ta yá ra maá itjo nga iskotsijen-la; kjín xita iskonangi nga kitsò:

—¿Yá x̄ita-ni rak̄i?

11 Ko j̄n̄a x̄ita ra i'ka kitsó-la:

—Jé x̄ita rak̄i ra 'mì Jesús, ra síchjeén Nainá nga ch̄ja ngajo-la ra ya Nazaret i'nde-la, nangi ra ch̄ja-ni Galilea.

'Kia nga jè Jesús isitsje ya nditsin-la ingo ítjòn nga tsahatjìngi-la xita ra batína cho

(*Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22*)

¹² 'Jaha'seén Jesús ya nditsin-la ingo ítjòn-la Nainá; tsachrje ijye nga'tsì xita ra ya inchibatína ko inchibatse ya nditsin-la ingo. Isíkáfa tsakjàn jñà ímixa-la xita ra síkaatjìya ton ko jñà íxile-la jñà ra batína nise paloma. ¹³ Kitsò-la:

—Jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá tsò-ní: “Jè ni'ya-na, 'koáá 'sín kochjeén nga ya kichja'ta-na xita.” Tanga jìòn, i'nde-la xita chijé inchi'nià.

¹⁴ Ijchó ya nditsin-la ingo ítjòn jñà xita ra mì kì tsijen-la ko ra tsjá'yá kjòn, ko jè Jesús isindaá-ni. ¹⁵ Jñà na'mì ítjòn ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kjokjaán-la 'kia nga kijtse jñà kjoxkón ra ki'sín Jesús ko 'kia nga kí'nchré-la jñà ndí ixti ra 'ñó kùichja ya nditsin ingo nga tsò: “Jeya katijna jè ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kín David [nga jè kíjna ngajo-la]!” ¹⁶ 'Kiaá ki'mì-la Jesús:

—¿A na'yá-ní koni 'sín nga inchitsò jñà ixti kii?

Kitsó jè Jesús:

—Jon, tí'nchré-ná. Tanga, ¿a kjeé chitáyá jìòn jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nándá nga tíchja nga tsò?

'Koáá 'sín ki'nì nga jñà ndí ixti ra itsíná kjòn
ko jñà ra 'sa inchibaki,
jñá-ní ra kise nga 'nga isíkijna-li.

¹⁷ Jesús, yaá kitsjin jñà xita kii, itjòjin ya naxindá rakii. Kiji naxindá Betania. Yaá isíkjáya.

'Kia nga jè Jesús kitsjà 'én-la nga 'cho katama'tin jè yá-la to igo

(*Marcos 11:12-14, 20-26*)

¹⁸ 'Kia nga ma tajñò nga tífi india-ni ya Jerusalén jè Jesús, kjòhójò-la. ¹⁹ Kijtseé jngo yá-la to igo ra ya síjnandi chraña ya andi ndiyáa. Kii katsíjeén-la, tanga nimé to ijà-la. Tà xka-ní. 'Kiaá kitsò Jesús:

—Kì nì-ti-jngo nichjin to bajà-li.

Jè yá-la to igo ta nditoón kixì. ²⁰ 'Kia nga kijtse jñà xita ra kotáyá'ta-la Jesús, tà kjóxkón-la. 'Kiaá iskonangi, kitsò:

—¿Mé tà nditon kaxì-ni jè yá-la to igo?

²¹ Jesús kitsó-la:

—'Koaá xin kixi-no, tsa nda makjiín-no ra a'ta tsa'an, kō tsa mi jò tjín takòn, mi tsa ta jè kōma-no kō'sín 'siaan koni 'sín ka'sian ra 'an, skanda kōmaá-no nga 'kín-la jè nindo rakii: "Tixín ijndíi; kō ya tikátjen-jin ijo-li ya ajin ndáchikon", kō 'kōaá 'sín kōma. ²²Kō tsa makjiín-no ra a'ta tsa'an, ni'sín ta mé ra sijé 'kia nga kinákjoa'ta-la Nainá, 'kií-no.

Kjotéxoma ra tjín-la jè Jesús

(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

²³'Kia nga 'jaha'sen nditsin-la ingo ítjòn jè Jesús nga ijye tíbakón-ya, jñà xita ítjòn-la na'mi kō jñà xita jchínga 'tse xita Judío ijchò kincha'tá-la Jesús nga iskonangi-la:

—¿Mé kjotéxoma ra tsjá'nde-li nga kō'sín 'ni? ¿Yá ra kitsjà-li kjotéxoma kii?

²⁴Jesús kitsó-la:

—Ti'koaá 'an, jngo 'én skonangi-no. Tsa kō'kín-ná jìòn, tí'koaá 'koaá xín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan. ²⁵¿Yá ra kitsjà-la kjotéxoma jè Juan nga tsatínda xita? ¿A jé Nainá ra tjína ngajmi, o ra xita-ní?

Jñà xita kii 'kiaá tsajoóya-ni. Kitsò-la xákjién:

—Tsa kixé: “Jè Nainá ra tjína ngajmi”, kií-la 'sín kitsò-ná: “¿Mé-ni nga mi kì kjokjiín-najìòn?” ²⁶Kō tsa kixé: “Xitaá kitsjà-la kjotéxoma.” Tanga jñà skon-lá jñà xita; nga nga'tsi jñà xita naxínda 'koaá 'sín tsò nga jè Juan, jngo xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

²⁷Jñà xita kii kitsó-ní:

—Mì kì 'ya-jin.

Kō jè Jesús kitsó-la:

—Ti'koaá 'an, mi kì koxín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan.

Kjoa ra ma mangásòn a'ta 'tse ixti ra jò ma-ni

²⁸Jesús kitsó-la:

—¿Kó'sín bixò jìòn a'ta 'tse kjoa rakii? Jngo xita ra jò ma-ni ixti 'xin-la, india kitsò jngo-la jè ti-la: “Ji ndí 'xin, tinixí ya ñánda nga tjítje-na to uva.” ²⁹Jè ti rakii kitsó-ní: “Majìn-na.” Tanga askan-nioo, isíkájnoó-ni kō kiji síxá-ni. ³⁰Jè xita rakii, 'kiaá kiijkon jè ti-la ra ijngo. 'Koaá tí'sín kitsò-la. Jè ti ra ijngo kitsó-ní: “Nda tjín na'in, kamaá-la kjián.” Tanga mi kì kiji-ni.

³¹ ¿Ñáa-ni ti ra isìhitjasòn, ta ngajòò, koni 'sín nga mejèn-la jè na'in-la?

Jñà x̄it̄a k̄i kitsó-ní:

—Jè ra isì'tin ítjòn.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Koaá 'sín xin kixi-no, jñà x̄it̄a ra síkíchjítjì tsajmì a'ta 'tse x̄it̄axá Roma kò jñà íchjín ská, jñá jnchro ra isa nditon kijchò koni ra jìòn ya ñánda nga tíbatéxoma jè Nainá. ³² Nga jè Juan ra tsatínda x̄it̄a, kií xá 'ji-ni nga tsakón-ya-la x̄it̄a kó'sín kixi s̄ijchá ijo-la, tanga jìòn mì kì kjokjiín-no a'ta 'tse. Tanga jñà x̄it̄a ra síkíchjítjì tsajmì kò jñà ra íchjín ská kjokjiín-la ra a'ta 'tse Juan. Kò jìòn ni'sín nda kijcha nga'tsì kjoa k̄i, mì kì iníkájno jé-no kò mì kì kjokjiín-no.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse ch̄i'nda ra 'tsen 'sín

(*Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19*)

³³ 'Tiná'ya jngo-isa kjoa ra ma mangásòn. Jngo x̄it̄a ra tsikítjèjin to uva ya nangi-la, kò akjòn tsikíchjàndi-la, kò tsikínda jngo i'nde ñánda nga kitjo jè nandá to-la uva. Ti'koaá tsikínda jngo ni'ya ra tsikísòn'nga mé-ni nga ma kòkínda-ni nga'tsiòò. Akjòn isikiña-la jè nangi-la jñà x̄it̄a mé-ni nga síxáko-ni. Akjòn kjiín kiji ni-la nangi. ³⁴ 'Kia nga ijchò nichjin-la nga kjójchá to uva, jè ni-la nangi isikasén i'ka ch̄i'nda-la mé-ni nga isíjé jè ra bako-la a'ta 'tse to uva ra kjójchá. ³⁵ Tanga jñà x̄it̄a ra inchisíxájin nangi itsabá'ño jñà x̄it̄a ra isikasén jè ni-la nangi. Tjín ra iskajàn-kò; kò tjín ra isì'ken; kò tjín ra najo tsikínè. ³⁶ Ra kjomà askan-nioo, jè ni-la nangi isaá k̄jìn ch̄i'nda-la isikasén india-nì, tanga jñà x̄it̄a ra síxájin nangi, takó 'koaá 'sín isìko-te.

³⁷ 'Kia nga ijyehe'tà-ni, jé ti-la isikasén. 'Koaá 'sín isíkítsjen nga kitsò: “Skeẏkón-la ra jè ti-na.” ³⁸ Jñà x̄it̄a ra síxáko nangi, 'kia nga kijtse ra jè ti-la ni-la nangi, tsajoóya-ni, nga kitsò-la xákjién: “Jé-la jè, ra 'tse kitso-la nangi, si'keén kò tsajién 'kín-lá jè nangi.” ³⁹ Akjòn itsabá'ño, tsachrjekàjin ya ñánda tjín to uva; akjòn isì'ken.

⁴⁰ ¿Kó bixó jìòn? 'Kia nga kj'íí india-ni jè ni-la nangi, ¿mé ra s̄iiko jñà x̄it̄a ra isíxáko nangi-la?

⁴¹ Jñà x̄it̄a ra inchi'nchré-la kitsó-ní:

—Sii'ken-la jñà xit̄a ra 'tsen, k̄o kj'íi xit̄a tsjá-la nangi-la nga katasíxájin jñà ra ma-la ti'kia tsjá kó'ki ra bako-la jè ni-la nangi a'ta 'tse tsajmì ra majchá.

⁴²Jesús kitsó-la:

—¿A kjeé chitá'yá jè Xajon-la Nainá ra tsò?:

Jè najo ra tsachrejengi jñà xit̄a ra bínda chrjò,

jé tíma-ni najo nga'ñó ra síjna ítjòn ya nga chrjangi-la ni'ya.

Jé Nainá ra ko'sín tí'sín.

Ko ta maxkón-ná 'kia nga 'yeé jñà kjoa kii.

⁴³Kíi ko'sín xin-no, ra jìòn, tjáhixìn-no ya i'nde ñánda nga tíbatéxoma Nainá. Jñá 'ki-la jñà xit̄a ra ma-la tsjá mé ra bakèn-la ya i'nde ñánda nga tíbatéxoma Nainá. ⁴⁴Tsa yá ra ya skajndosón jè najo rakii, ngi kojòya-ní; ko tsa yá ra ya skatjen-nè jè najo rakii, ngi kochijo-ní.

⁴⁵'Kia nga kii'nchré jñà xit̄a ítjòn-la na'mì ko jñà xit̄a fariseo koni 'sín nga kiichja Jesús nga tsí'kénajmí 'én ra nda mangásòn, kjòchiya-la nga a'ta 'tse-ní nga ko'sín kitsò jè Jesús.

⁴⁶Ti'kiaá mejèn-la nga jtsaba'ñó kjòn, tanga jñà itsakjòn-la jñà xit̄a naxindá ra ya títsajna, nga jñà xit̄a, 'koaá 'sín tsò nga Nainá chja ngajo-la jè Jesús.

Kjoa ra mangásòn-ko 'kia nga bixan xit̄a

(Lucas 14:15-24)

22 ¹Tsikí'tsiaá india-ni Jesús nga tsakón-ya-la xit̄a a'ta 'tse kjoa ra nda mangásòn-kjo. Kitsò:

²—Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn koni jngo xitaxá ítjòn ra tsikíjna jngo 'sí 'kia nga tsixan jè ti-la. ³Isikasén jñà chi'nda-la mé-ni nga kiì kiichja-la jñà xit̄a ra xá isíkíj'nchré-ni nga jè ti-la kixan. Tanga jñà xit̄a kii majìn-la inchrabà. ⁴India isikasén-isa jñà chi'nda-la ra kj'íi. Kitsò-la: “Ko'tìn-la jñà xit̄a ra ijye kí'nchré, jñà tsajmì ra chjineé, ijyeé tjínda, ijyeé ísi'kéen jñà nchraja-na ko jñà cho-na ra 'ñó xiné. Ijyeé tjínda tsje nga'tsiòo. Ko'tìn-la, katanchrabá 'sí ra tíjna-na.” ⁵Tanga jñà xit̄a kii, mì kì kisìsin. Tjín ra nangi-la kiì katsíjen-la; ko tjín ra tsajmì-la kiikatína. ⁶Ko tjín i'ka ra itsabá'ñó jñà chi'nda-la xitaxá ítjòn nga iskajàn-ko, ko nga isì'ken. ⁷Jè xitaxá ítjòn 'ñó kjojtì-la. 'Kiaá isikasén chíchàn-la nga kiì sí'ken ijye nga'tsi jñà xit̄a 'tsen

kìi ra ma-la sí'ken x̄ita, k̄o j̄nà chíchàn tsaká-te j̄è nax̄indá-la x̄ita k̄i. ⁸J̄è x̄itaxá ítjòn ak̄jòn 'kiaá kitsò-la j̄nà chí'nda-la: “Ijyeé k̄o'sín nda tj̄inda nga k̄ixan j̄è ti-na, tanga j̄nà x̄ita ra ijye kíi'nchré mì k̄i bakèn-la nga j̄nà k̄j'íí. ⁹Tangió ȳa nga tíjngo ȳa aya ndiyá, nga'tsì x̄ita ra skajìòn, k̄o'tìn-la nga katanchrabá ȳa ñánda nga tíbixan j̄è ti-na.” ¹⁰J̄nà chí'nda-la x̄itaxá ítjòn k̄ijì-ní nga k̄i k̄íxkó x̄ita ȳa aya ndiyá, 'koaá kitsò-la n̄i'sín ta yá ra iskajin, a x̄ita nda-ní o ra j̄nà x̄ita ra 'cho 'sín, k̄o ȳa ñánda nga ixan x̄ita 'ñó k̄jín k̄jamà j̄nà x̄ita ra ijchò.

¹¹'J̄è x̄itaxá ítjòn 'jaha'seén ȳa ni'ya nga iskotsíjen-la j̄nà x̄ita ra ijchò. 'Kiaá k̄ijtse jngo x̄ita ra ȳa tíjnajin ra mì k̄i k̄jiya nikje ra machjeén ȳa ñánda nga bixan x̄ita. ¹²Kitsò-la: “J̄i ndse, ¿kó'sín ma-nì nga ma kabitjáha'sín ijndíí? Nga mì tsa titsajnayi nikje ra bakèn-la ñánda nga bixan x̄ita.” Tanga j̄è x̄ita rak̄i, mì k̄i k̄iichja. ¹³J̄è x̄itaxá ítjòn kitsò-la j̄nà x̄ita-la ra inchisísín-la ȳa ímixa: “Tí'tá'ñó ndsako k̄o tsja. Ak̄jòn ya tikàtjen-jion ȳa ajin j̄nò ján, ȳa ñánda nga katakjindáya k̄o katakjinenè n̄i'ño.”

¹⁴Kitsó-isa Jesús:

—Nga 'ñó k̄jín ma-ni ra nakjoá-la, tanga chibaá ma-ni ra tjahíjin.

Kjoa 'tse ra machítjì tsajmì

(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

¹⁵J̄nà x̄ita fariseo k̄ijì-ní mé-ni nga tsajoóya-ni kó'sín kitso-la j̄è Jesús mé-ni nga ma sakò jngo-la 'én ra 'cho tsò ra a'ta 'tse, k̄o ak̄jòn ma koàngi. ¹⁶'Koaá 'sín ma-ni nga isikasén j̄nà x̄ita-la k̄o j̄nà x̄ita 'tse Herodes ȳa ñánda nga tíjna Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga 'én kixíí 'bènajmì k̄o j̄è ndiyá kixi-la Nainá ra bakon-yi. K̄o mì tsa ki nikìndíí tsa kótsò-li j̄nà x̄ita. Mì k̄i tsa chjaájin k̄o mì k̄i tsa ȳa chitsíjen-jní j̄nà x̄ita. ¹⁷K̄o'tín-nájin. ¿A ndaá tjín nga kíchjítjé tsajmì a'ta 'tse César, x̄itaxá ítjòn-la x̄ita Roma, o ra majìn-ní?

¹⁸Jesús kjòchiyaá-la nga 'choó tjíhijyo inìma-la 'kia nga k̄o'sín inchitsò. 'Kiaá kitsò-la:

—Jìòn x̄ita ra jò isén tjín-no, mé-ni nga 'an mejèn-no chindochá-ná. ¹⁹Takón jngo-ná ton ra machítjì-ni tsajmì.

'Kiaá jngo ton denario ki'tsi-la. ²⁰'Kia nga kijtse jè ton jè Jesús, iskonangií-la nga kitsò-la:

—¿Yá 'tse isén kò jè 'í ra tí'ta?

²¹Jñà xitá kitsó-ní:

—'Tseé jè César jè ra xitaxá ítjòn-la xitá Roma.

'Kiaá kitsò Jesús:

—'Ti-la César tsa'koa, jè ra 'tse César, kò 'ti-la Nainá jè ra 'tse Nainá.

²²'Kia nga kií'nchré jñà 'én kii jñà xitá fariseo kò xitá-la Herodes, tà kjóxkón-la. Kitsjiín Jesús; akjòn kiji-ni.

Kjoa ra kjonangi xitá 'kia nga kjoaáya-ila jñà xitá ra ijye 'ken

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

²³Tijé-ni nichjin jñà xitá saduceo ijchòtjingií-la ñándá tíjna Jesús. Jñà xitá kii mii kii makjiín-la nga ma faháya-ila jñà xitá ra ijye 'ken. Iskonangií-la Jesús, ²⁴kitsò-la:

—Maestro, jè Moisés kií'sín kitsò: “Tsa jngo xitá 'xin, tí'kia kiyá ra mii kii 'se-la ixti kò chjoón-la, jé 'ndse ndí mi'ken kixan-kò india-ni jè chjoón mé-ni nga kata'se-la ixti jè ra ya kichja-ni a'ta 'tse ndí mi'ken.” ²⁵Ya naxindá-najin isihijyoó ito xitá 'xin ra tajngo na kò tajngo na'in. Jè ra tíjna ítjòn ki'seé-la chjoón, tanga mii kii ki'se-la ixti. 'Kia nga 'ken, jé 'ndse ra ma-ni jò tsikijnako-ni jè chjoón-la. ²⁶'Koaá tí'sín kjomà'tin jè 'ndse ra ma-ni jò, kò jè ra ma-ni jàn, skanda ra kjomà-ni ito, sabà ta 'koaá 'sín 'ken. Nijngo ra ki'se-la ixti.

²⁷Ra kjomà-ni askan-nioo, tí'koaá 'keén-te jè chjoón. ²⁸'Kia nga kjoaáya india-ila jñà xitá ra ijye 'ken, [koni 'sín sii], ¿ñáa kjòn-ni ra koma-ni 'xin-la chjoón nga ta tsikitsajnakò ijye-ni nga ito?

²⁹'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Jiòn, kií maskáya-no ta ngatji-la nga mii kii 'ya jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá kò mii kii 'ya jè nga'ño ra tíjn-la Nainá. ³⁰'Kia nga kjoaáya india-la jñà mi'ken, mii tsa tí kjoabixan 'se-ni. Nga 'koaá 'sín kjòn kama jñà xitá koni 'sín kjòn jñà ikjali-la Nainá ra tíjn ya ján ngajmi. ³¹Jè kjoa 'tse mi'ken nga kjoaáya india-ila, ¿a kjeé chitá'ya jiòn jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga jè sabá Nainá ra kitsò-no: ³²“'An-ná ra Nainá-la tsò-na Abraham, kò Isaac kò Jacob”? Jè Nainá mii tsa 'tse mi'ken-jin. 'Tseé xitá ra títsajnakon.

³³ Jñà xitá naxindá 'kia nga kí'nchré-là jñà 'én kii tà kjóxkón-là koni 'sín tsakón-ya.

Ñáa-ni kjotéxoma-là Nainá ra isa 'ño tíjna ítjòn

(Marcos 12:28-34)

³⁴ Jñà xitá fariseo 'kia nga kijtse nga jè Jesús isíkítsajnajyó jñà xitá saduceo, tsikíxkóyaá xákjén. ³⁵ Kò jngo xitá-là ra chjine xajon 'tse kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés iskonangi-là Jesús nga ta mejèn-là skoóndacha-là, kitsò-là:

³⁶—Ji Maestro, ¿ñáa-ni kjotéxoma-là Nainá ra isa 'ño tíjna ítjòn ta nga'tsi kjotéxoma ra kitsjà Moisés?

³⁷ Jesús kitsó-là:

—“Ngi koó inìma-li, kò ngi koó kjobinachon-li, kò ngi koó kjobítsjen-li nga tsjacha 'tìin jè ra Nainá-li ma ra tíjna ítjòn-li.” ³⁸ Jé kjotéxoma rakii ra isa 'ño tíjna ítjòn kò ra isa 'ño chjí-là. ³⁹ Kò jè ra bijchó jò-ni, 'koaá tì'sín 'ño chjí-là, tsò-ní: “Kò'sín tsjacha 'tìin xitá xàngii koni 'sín nga jì tsjachi ijo-li.” ⁴⁰ Jñá kjotéxoma kii ra títsajna ítjòn. Kò yaá majngokò jñà nga'tsi kjotéxoma 'tse Moisés kò jñà 'tse xitá ra kiihja ngajo-là Nainá kjotseé.

Ñándá nchrabá-ni jè tje-là jè Cristo

(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

⁴¹ 'Kia nga takó ya títsajna-isa jñà xitá fariseo, Jesús iskonangi-là, kitsò-là:

⁴²—¿Kó bixó jìon ra a'ta 'tse Cristo [ra xá sikkasén-ni Nainá]? ¿Ñándá kjinchrabà-ni jè tje-là?

Jñà xitá fariseo kitsó-ní:

—Yaá kjinchrabà-ni tje-là a'ta 'tse xitaxá ítjòn jè ra tsi'kin David.

⁴³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Tanga jè David, mé-ni nga kitsò-ni: “Jé tíjna ítjòn-na”, 'kia nga kiihja a'ta 'tse Inìma Tsje-là Nainá nga kitsò:

⁴⁴ Jè Nainá kitsó-là jè ra tíjna ítjòn-na:

“I tíjna'tá-ná ya nga kixi-na, skanda 'kia nga ijye sikítsajnangia ya ndsakì jñà ra xitá kondra-li ma.”

⁴⁵ Jè David, tsa 'koaá 'sín kitsò-là jè Cristo [ra xá sikkasén-ni Nainá] nga jé tíjna ítjòn-la, ¿kó'sín ma-ni nga tje-là ma?

⁴⁶Niyá ra ma isíkáfa-ila 'én, a'ta 'tse 'én ra kiichja. Kò tì'koaá nì-ti-yá ra kjó'ńó-ni ikon nga iskonangi-isa-la skanda jè nichjin rakìò.

**Kíí 'sín kiichja Jesús a'ta 'tse xitá fariseo kò xitá ra bakón-ya
kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés**

(Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

23 ¹Kiaá kitsò-la Jesús jñà xitá ra i'ka kò jñà xitá ra kotá'yá'ta-la:

²—Jñà xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò jñà xitá fariseo, jñá tjí'nde-la nga kòkòn-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ³Tìhitjasòn ijye-la koni 'sín nga kòkòn-ya-no. Tanga kì tà chjàn kò'sín 'nià koni 'sín 'sín ra jñà. Nga ta chjaá ra jñà, kò mì tsa síhitjasòn koni 'sín nga bakón-ya. ⁴Bínè-la kjotéxoma ra i'in tjin jñà ra kjí'í xitá, koni tsa sí'kamijin 'chá ra 'ńó iyí, tanga ra jñà, skanda mí ma-la síkako itsé-la najmá-tsja. ⁵'Kia nga kò'sín 'sín, ta jé ra mejèn-la nga katabe jñà xitá. Jé ra sasén-la ra jñà, nga katabe xitá jñà na'ńó-te ra bíti skò kò ra bíkjá ya chrja-la ra tjí'ta 'én ra nchrabá'ta jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Kò jñà nikje ra faya, isaá ndajò kjòn jñà lixtò ra ijajno. ⁶Jé ra mejèn-la nga jñà kítsajna'ta ítjòn ímixa ya nándà nga bakjèn xitá nándà nga tjin 'sí, kò nga jñà kítsanè íxile ra ijncha ítjòn ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xitá Judío, ⁷kò nga nda kjón jchaxkón 'kia nga síkjáya-la xitá ya ajin ndítsin; nga “maestro”, katatsò-la.

⁸’Tanga ra jìòn, kì tà chjàn jè ma mejèn-no nga “Maestro” katatsò-no jñà xitá; ta jé-ní Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] ra Maestro-najìòn; 'ndsè kò tichjaá chiba jìòn kò nga'tsì jñà xàngioo. ⁹Kò, kì niyá ra “Na'in” 'mì-la i a'ta nangi; nga tà jngoó-nì jè ra Na'in-no ma, jè ra tìjna ya ján ngajmi. ¹⁰Kò, kì xitá ítjòn 'mì-la ijo-no; nga ta jé-nì jè Cristo ra xitá ítjòn-no ma. ¹¹Jè ra isa xkón tìjna ya ajin tsajìòn, jé jnchro katatsjá-la tsja jñà xitá ra i'ka. ¹²Tanga jè ra isa 'nga síkíjna ijo-la, ta isaá nangi kíjna jnchro; kò jè ra nangi síkíjna ijo-la, isaá 'nga kíjna jnchro ra jè.

¹³’Tanga, ima-ró-no jìòn xitá ra bakon-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò jìòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjin-no. Nga jìòn bichjàjto-la jñà xitá ra mejèn-la 'faha'sen ya nándà nga tíbatéxoma jè ra tìjna ngajmi. Kò, nì

mì bitjáha'seen ra jiòn kò nì mì bi'nde-la jǎà xitá ra mejèn-la kjoaha'sen.

¹⁴Ima-ró-no xitá ra bakon-ya kjetéxoma-la Nainá kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjín-no. Nga chji'án-la ni'ya-la jǎà ndí íchjín ra ijye 'ken 'xin-la; akjòn sí taxkì tseé mahíkoo 'kia nga 'nià kjochikon, mé-ni nga nda xitá kítjongi-no. Isaá tse kjohi'in tjábé-no, jiòn ra kò'sín 'nià.

¹⁵Ima-ró-no jiòn ra bakon-ya kjetéxoma-la Nainá kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjín-no. Nga minchimasòn ya nga tjíngo isà'nde nga nakjoá-la xitá ni'sín tà jngo ra ya katafi'ta-no. Kò 'kia nga ijye ya fi'ta-no jè xitá, ta jión ngatjì-no nga jè xitá rakì isaá tse kjohi'in kanè-la nda mí 'koa-ni ra jiòn.

¹⁶Ima-ró-no jiòn xitá xka ra jiòn chjòn ndiyá, nga bixó: “Tsa jngo xitá ra tsjá 'én-la nga kítso: tíbeé jè Ingo Ítjòn, mì tsa mé-jín. Tanga tsa jngo xitá tsjá 'én-la nga kítso: tíbeé jè ton sinè ra tjín ya aya Ingo Ítjòn, kjo'nó sihitjasòn 'én-la ra ijye kátsjá.” ¹⁷Jiòn xitá ra mì kì machiya-no kò ra xitá xka 'mì-no! ¿Ñáa ra isa chjì-la? ¿A jè ton oro, o ra jè isa 'nó chjì-la jè Ingo Ítjòn-la Nainá ñándá nga matsje ton oro, ta ngatjì-la nga ijye ya tjínaya jè i'nde tsje-la Nainá? ¹⁸Jiòn, 'koaá ti'sín bixó-te: “Tsa jngo xitá tsjá 'én-la nga kítso: tíbeé jè i'nde ñándá nga jǎà xitá bísòn kjetjò-la nga síngatsja Nainá, mì kì tsa kjo'nó tjín-nì nga sihitjasòn jè 'én ra kàchja; tanga tsa kítso: tíbeé jǎà tsajmì ra ya tjíhijyo, machjeén-ní nga kjo'nó katasíhitjasòn 'én ra ijye kò'sín kátsjá.” ¹⁹Jiòn ra xitá táhijín kò xitá xka 'mì-no! ¿Ñáa ra isa chjì-la? ¿A jǎà tsajmì ra ya tjísòn o ra jè i'nde ñándá nga jǎà xitá bísòn kjetjò-la nga síngatsja Nainá, nga yaá matsje tsajmì ra ya sihijyo? ²⁰Nga jè ra tsjá kixì 'én-la a'ta 'tse i'nde ñándá nga jǎà xitá bísòn kjetjò-la nga síngatsja Nainá, ti'koaá tsjá-te 'én-la a'ta 'tse nga'tsì tsajmì ra ya tjíhijyo. ²¹Kò jè ra tsjá kixì 'én-la a'ta 'tse Ingo Ítjòn, mì tsa tà a'ta 'tse Ingo Ítjòn nga tsjá 'én-la, ti'koaá tsjá-te 'én-la a'ta 'tse jè Nainá ra ya tjína. ²²Kò jè ra tsjá kixì 'én-la a'ta 'tse ngajmì, tsjá-te 'én-la ra a'ta 'tse íxile-la Nainá; kò tsjá-te 'én-la a'ta 'tse Nainá ra ya tjínasòn.

²³Ima-ró-no jiòn ra bakon-ya kjetéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjín-no. Nga 'bì-la Nainá jè ra jngoya 'kia nga teya ra a'ta 'tse xka

menda kō xk̄a anís kō jñà xk̄a komìno, tanga mì kì nihitjasòn jè k̄jotéxoma ra isa 'nó machjeén koni jè k̄joakixi, kō a'ta 'tse k̄johimatakòn kō nga nda katakjiín-no ra a'ta 'tse Nainá. Jñá k̄joa k̄iì ra isa 'nó machjeén; kō t̄i'koa machjeén-te nga k̄itjasòn jñà k̄joa ra i'ka. ²⁴ Jìòn ra x̄ita xk̄a 'mì-no ra jìòn chjòn ndiyá! ¡Nìkjaangi-no jè ra natse, tanga chjikijen-no jè ra cho camello!

²⁵ 'Ima-ró-no jìòn ra bakon-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kō jìòn ra x̄ita fariseo 'mì-no, x̄ita ra jò isén tjín-no. Nga ta yaá asòn'nga-la nga biníjno jìòn jñà chitsín-no kō jñà chroba-no, tanga yaá kitse ya ajin inìma-no jñà k̄jóbítsjen 'cho kō k̄joachijé ra 'nià nga isa tse tsajmì mejèn-no. ²⁶ Jìòn x̄ita fariseo ra x̄ita xk̄a 'mì-no, títjòn t̄iníya ya aya-la chitsín-no kō chroba-no, mé-ni nga t̄i'koa k̄otsje-ni ya asòn'nga-la.

²⁷ 'Ima-ró-no jìòn ra bakon-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kō jìòn ra x̄ita fariseo 'mì-no, x̄ita ra jò isén tjín-no. 'Koaá 'sín k̄jòn jìòn koni k̄jòn jñà chrjó-la mi'ken ra ta yaá asòn'nga-la nga ki'tsiyá kō ndaá tsijen; tanga ya aya-la, yaá kitse nga'tsi ninda-la mi'ken, kō nga'tsi tsajmì ra 'nó tjé k̄jòn. ²⁸ 'Koaá 'sín k̄jòn jìòn, nga ya ngixkōn x̄ita ndaá 'nià jìòn; tanga yaá kitsejín inìma-no k̄joa ra jò isén tjín-no kō yaá kitsejín-te nga'tsi k̄joa'cho ra 'nià.

²⁹ 'Ima-ró-no jìòn ra bakon-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kō jìòn ra x̄ita fariseo 'mì-no, x̄ita ra jò isén tjín-no. Nga binda jìòn chrjó mi'ken-la jñà x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la k̄jotseé kō minchajno mincha'ta-la naxó ya chrjó mi'ken-la jñà ra x̄ita kixi kjomà. ³⁰ Ak̄jòn bixó jìòn: “Tsa jién-la tsako-ná nga tsikìtsajnakeen jè nichjin-la x̄ita jchínga-ná, mí-la kì ya tsisikeé nga isi'ken jñà x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.” ³¹ Tjiòn k̄obixó-no nga na'in-no ma jñà ra isi'ken jñà x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la k̄jotseé. ³² T̄ikjehe'ta k̄jòn-ni, tsa'koa, koni 'sín ki'sin jñà x̄ita jchínga-no!

³³ Jìòn x̄ita ra tje-la ye 'mì-no! Kó'sín koto-najìòn nga mì ya kijcho ya nãnda nga tjína i'nde 'tse k̄johi'in. ³⁴ 'Koaá ma-ni, yaá sikásén-no x̄ita ra kichja ngajo-na kō x̄ita ra tjín-la k̄jóbítsjen kō ra nda ma-la bakón-ya. Tanga jñà x̄ita-na ra sikásén-najìòn, tjín i'ka ra si'ken jìòn, kō tjín ra krò kjó'ta jìòn, kō tjín ra kixkàn-koo ya aya ni'ya sinagoga nãnda nga maxkóya x̄ita

Judío, kò kɪ́tjɪngí-la nga jngó jngó naxíndá. ³⁵ Jión skanè-jé tsje-no nga'tsi xítá kixí ra ijye ini'ken skanda kjotseé, ra ma'tsia-ni 'kia nga ini'keèn jè Abel ra xítá kixí, skanda 'kia nga ini'keèn jè Zacarías ti-la Berequías, jè ra ini'ken jiòn ya a'nchò masen-la nditsin Ingo Ítjòn kò ya i'nde ñándá nga jñà xítá bíhijyosòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá. ³⁶ Ngi 'én kixí ra xin-no, nga'tsi kjoá kii sabà jñà skanè-jé-la jñà xítá ra tjin níchjin 'ndi.

'Kia nga jè Jesús iskindayake jè naxíndá Jerusalén

(Lucas 13:34-35)

³⁷ Jiòn ra xítá naxíndá Jerusalén, ra ni'ken jiòn jñà xítá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, kò nga najo binè jiòn jñà xítá ra Nainá síkasén-no! ¡Kjín 'ká kjomejèn-na nga tsikíxkóya-najiòn, koni 'sín 'sín jè xa'nda 'kia nga bíxkó ndí ixti-la nga ya minchángi ya анги najngá-la, tanga jiòn, mì kì kjokjiín-no! ³⁸ Chítsijen-la ya i'nde ñándá nga titsajna, tsjin takón Nainá. ³⁹ Nga 'koáá xian kixi-no, skanda 'kiaá jcha india-ná jiòn 'kia nga kijchò níchjin nga kixó jiòn: “¡Mé ta nda-la jè ra Nainá isikasén nga nchrabá ngajo-la!”

'Kia nga jè Jesús tjen kòkitsò kó'sín nga kixojen jè ingo

(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

24 ¹ 'Kia nga ijye itjo-ni ingo ítjòn Jesús, jñà xítá ra kotá'yá'ta-la tsincha'ta chraña-la nga tsakón-la chrjó-la ingo. ² Kò jè Jesús kitsó-la:

—¿A tsijeén-no nga'tsi najo-la ni'ya rakii? 'Koáá xin kixi-no, ni-ti-jngo najo-la síhijyosón-ila xákjién. Kixojen ijyee kóho'kioo.

Kjoá ra kotsijen 'kia nga tikjè fehe'ta isà'nde

(Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

³ 'Kia nga tjna Jesús ya asòn'nga nindo Yá Olivo, jñà xítá ra kotá'yá'ta-la yaá ijchò kincha'ta chraña-la nga iskonangi 'taxìn-la kitsò-la:

—Kò'tín-nájin, ¿kjiá-nioo nga kò'sín kókama jñà kjoá kii? ¿Mé kjojkón ra tsijen jcha-la 'kia nga kji'í india-ni kò 'kia nga kjehe'tà jè isà'nde?

⁴ Jè Jesús kitsó-la:

—Nda t̄ikindaa ijo-no mé-ni nga mì yá ra skoóndacha-no. ⁵Nga k̄jín x̄it̄a k̄j'íí ra jè 'í-na s̄ichjeén nga k̄itso: “'Aán-ná ra Cristo [ra xá is̄ikasén-ni Nainá]”; ko k̄jín x̄it̄a skoóndacha-la. ⁶K̄ináyá-nájìon nga jnd̄íí ra ján 'se k̄jochán, tanga k̄ì tà ch̄jàn skon jìon; xá 'koaá 'sín k̄ama-ni tanga k̄jè tsa k̄jehe'tà-jìn jè is̄à'nde. ⁷Nga k̄i'̀tsiaá-la k̄jochán xákjién j̄nà ra x̄itaxá ítjòn títsajna nga in̄chibatéxoma ya nax̄indá i'í ra t̄jín is̄à'nde nga skajàn-kjo. Ko 'seé k̄jinchrá; ko jnd̄íí ra ján 'koa chón ta nga t̄jngo is̄à'nde. ⁸J̄nà k̄joa k̄i, ta jé ra ma'tsia-ni ta nga'tsi k̄johi'in ra 'se.

⁹Ko jìon, tseé k̄johi'in tsjá-no j̄nà x̄it̄a, ko s̄i'̀keén-no; ko nga'tsi x̄it̄a ra t̄jín nga t̄jngo is̄à'nde s̄i'̀jtikeé-nájìon, ra ta ngat̄jì tsa'an. ¹⁰J̄nà n̄ichjin k̄i, k̄jín x̄it̄a skajin k̄joa nga mì k̄ì t̄i k̄okj̄iín-la ra a'ta tsa'an; ko t̄j̄nà s̄i'̀jtike-ni xákjién; ko iko ni'ya masen xákjién nga koaàngi. ¹¹K̄jín x̄it̄a k̄otsj̄en ra ta x̄it̄a ndiso ra k̄itso nga jè Nainá ch̄ja ngajo-la. Ko k̄jín x̄it̄a skoóndacha-la. ¹²Ta ngat̄jì-la nga bato 'se ra k̄joa'cho, k̄jín x̄it̄a mì k̄ì t̄i tsjake 's̄iin-ni x̄it̄a xákjién. ¹³Tanga jè ra ch̄íkjoa-la nga kix̄i kosen skanda 'kia nga k̄jehe'tà j̄nà k̄joa k̄i, jè-ní ra k̄otojin k̄johi'in. ¹⁴Ko jè 'én nda-la Cristo ra 'bénajmí kó'sín batéxoma Nainá, 'senajmíya-ní nga t̄jngo is̄à'nde, mé-ni nga nga'tsi nax̄indá ra t̄jín kata'nchré-ni, ko ak̄jòn, 'kiaá k̄jehe'tà jè is̄à'nde.

¹⁵'Koaá ma-ni, 'kia nga jchaa ya i'nde tsje-la Nainá, k̄joat̄jé ra k̄okama ra 'nó 'cho t̄jín, koni 'sín kitsò Daniel x̄it̄a ra is̄ichjeén Nainá nga k̄iichja ngajo-la. (Ndaá katasj̄in-la j̄nà x̄it̄a ra ma-la kotá'yá xajon.) ¹⁶'Kia nga jchaa k̄joa k̄i, j̄nà x̄it̄a ra ya títsajna ya Judea, kata'fahachinga; ya katafi ya asòn nindo ján. ¹⁷Ko jè ra ya t̄jina asòn'nga ni'ya-la, k̄ì tà ch̄jàn bitjojen-jìn nga k̄jábé mé tsajmì ra t̄jín-la. ¹⁸Ko jè ra ya tsá'bajin nangi-la, k̄ì tà ch̄jàn nchrabá-ni ya ni'ya-la nga k̄ix̄kó j̄nà nikje-la. ¹⁹Tanga, j̄ima-ró-ni j̄nà ndí íchj̄ín ra i'ndí t̄j̄ihi'ma-la ko ra in̄chis̄íjchá ixti-xó j̄nà n̄ichjin k̄i! ²⁰Titsa'ba-la Nainá mé-ni nga mì tsa 'kia ch̄iba-la k̄it̄jáhachinga 'kia nga n̄ichjin-la 'nchán, ko tsa 'kia nga n̄ichjin níkjáya. ²¹Nga batoó tse k̄johi'in 'se j̄nà n̄ichjin k̄i ra k̄jè sa india koma skanda 'kia-ni isinda is̄à'nde skanda 'ndi-ni, ko n̄i-ti-kjiá k̄okama-ni askan-nioo. ²²Tsa mí-la jè Nainá k̄johíxìn chiba j̄nà n̄ichjin k̄i, niyá-la x̄it̄a ra k̄otojin k̄johi'in. Tanga jè Nainá k̄johíxìn chiba j̄nà n̄ichjin k̄i, ta ngat̄jì-la j̄nà x̄it̄a-la ra ijye jè tsjahj̄in.

²³'Tsa 'kia yá ra kitso-no: “iChítsijen-la íí tǐjna jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá]!” Kò ñá tsa kitso-no: “iChítsijen-la, yaá tǐjna ján!”, kì tà chjàn makjiín-no. ²⁴Nga kj'íí i'ka xita, ra ta xita ndiso ra Cristo kitso-la ijo-la kò ra kitso nga jǎnà síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. Kjín kjojkón ra tse nga'ño tǐkò kokòn kò sìkatsǐjen, ra skanda skoóndacha-la jǎnà xita ra ijye tsjahíjin Nainá tsa ma ra sìkò. ²⁵Ijyeé tǐ'ndíí kotíxin-no. ²⁶Tsa yá ra kitso-no: “iChítsijen-la, yaá tǐjna Cristo ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixì!”, kì ya mangítjǐngi-la. Kò tsa kitso-no: “Yaá tǐjna ya aya ni'ya!”, tǐ'koa kì tà chjàn makjiín-no. ²⁷'Kia nga kj'íí india-na, 'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na, 'koaá 'sín kama koni 'sín ma 'kia nga fate jè ni'í 'chon ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí skanda ya ñánda kàtǐ-ni. ²⁸Ta ñánda kjijna jè cho 'ken, yaá kojtin-nè jǎnà níké.

Kó'sín koma 'kia nga kj'íí india-ni jè ra I'ndí-la Xita

(Marcos 13:24-37; Lucas 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹'Kia, kó ra ijye koto jǎnà nichjin 'tse kjohi'in, kojño jè tsá'bí. Kò jè sá mì kì tǐ kohisen-ni. Jǎnà nitse skatsangi-ní. Kò jǎnà nga'ño ra tǐjn ján ngajmi, kojtiyaá-la. ³⁰Akjòn jcha jngo-la kjojkón ya ján ngajmi ra a'ta tsa'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na. Nga'tsi xita naxindá ra tǐjn ya isà'nde, skíndaya-ní 'kia nga ske-na 'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na nga kjinchrabàjǐan ya ajin ifi nga tse nga'ño kò tse kjoajeya-na ya kjíhiko 'kia nga 'an kj'ia. ³¹Sikásén-na jǎnà ikjalí-na nga 'ño sìkjindáya chrjoo nga kííxkóya xita-na ra ijye 'an tsjahíjǐan ya kóo jngo tjandi-la isà'nde.

³²'Chítsijen-la jè yá-la to igo mé ra bakón-ya-ná; 'kia nga jǎnà chrja chí'ndé-la bí'tsia nga bí'jtsén-jno, ijyeé 'ya nga tímachrañaá cho ndabá. ³³'Koaá tǐ'sín tǐjn, 'kia nga jcha jǎnà kjoa kǐi, katamachiyaá-no nga ijyeé tímachraña jè nichjin; ijyeé ya síjna'ta chraña-no 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na koni jngo xita ra ya síjnajto ya xotjoba ni'ya. ³⁴'Koaá xin kixi-no, tǐkjeé biya-ni xita ra tǐjn nichjin 'ndí 'ndí-ní nga kitjasòn ijye nga'tsi kjoa kǐi. ³⁵Jè ngajmi kò jè isà'nde jchijaá-la; tanga jǎnà 'én-na, mì tsa ta ya jchaajin, kitjasòn ijye-ní.

³⁶'Tanga jè nichjin kò jè hora 'kia nga kokama, niyá ra tǐjǐin-la; niǐnà ikjalí 'tse Nainá ra tǐjn ya ngajmi; skanda nda mí bee, 'an ra I'ndí-la ma; ta jngoó Nainá ra Na'ín-ná tǐjǐin-la.

³⁷'Koni 'sín kjomà nichjin 'tse Noé, 'koaá tì'sín koma 'kia nga kji'í india-na 'an ra I'ndí-là Xita xin-là ijo-na. ³⁸Jè nichjin 'kia nga tikje 'ba jtsí xkón, jñà xita ra tjin 'kia, inchibakjèn-ní, inchi'bi-ní, inchibixan-ní skanda jè nichjin 'kia nga 'jaha'sen ni'ya chitso-là Noé. ³⁹Xita ra tjin 'kia, skanda 'kiaá kjòchiya-là 'kia nga ijye 'ji jè jtsí xkón, kò yaá kiiko chrjoba nga'tsi xita kii. 'Koaá tì'sín koma 'kia nga kji'í india-na 'an ra I'ndí-là Xita xin-là ijo-na. ⁴⁰Jè nichjin 'kia nga kókama, jò xita ra inchisíxá ya ajin ijñáa, jngo ra kijiko Nainá kò jngo ra sijna. ⁴¹Jò íchjín ra inchisíki'xi na'yo, jngo ra kijiko Nainá kò jngo ra sijna.

⁴²'Nda tìtsajnakon, nga mì kì tjjín-no mé nichjin kò mé hora kj'íí jè ra tjna ítjòn-no. ⁴³Tjjiín-no, tsa 'kia jngo ni-là ni'ya ijye tjjín-là mé hora kj'íí jè xita ra siichijé-là, kijnakoón-la nga siikinda ni'ya-là, mì kì tsjá'nde nga kochijé-là. ⁴⁴'Koaá ma-ni kò'sín nda tìtsajnanda jìòn, nga 'kiaá kj'íí india-na 'an ra I'ndí-là Xita xin-là ijo-na jè hora 'kia nga mì kì inchichiñá jìòn.

Jè chi'nda ra nda xita kò jè ra 'tsen

(Lucas 12:41-48)

⁴⁵'Koaá xín kixi-no jè chi'nda ra kixi kò ra 'nó xikjoa, jè ni-là jé tsjá-là xá 'nga nga siikinda ni'ya-là, mé-ni nga 'kia kijchò chiba-là siikjèn chi'nda xákjén. ⁴⁶Mé tã nda-là jè chi'nda ra nda tísshitjasòn xá-là 'kia nga kj'íí-ni jè ni-là ni'ya. ⁴⁷'Koaá xin kixi-no, jè ni-là, jé-la siikjina'nda ijye nga'tsi tsajmì ra tjin-là. ⁴⁸Tanga jè chi'nda rakii, tsa 'cho 'ki, tsa kitsò ajin inìma-là: Kichjiaán-là jè ni-na, ⁴⁹kò tsa kiì'tsia nga skajàn-kò jñà chi'nda xákjén nga kòkjen kò nga sk'íko jñà xita 'chi. ⁵⁰Jé nichjin kj'íí-ni ni-là xá, 'kia nga mì kì tíkoñá-là kò mì kì tjjín-là. ⁵¹'Nó tse kjohi'in tsjá-là; ngásòn tse kjohi'in tsjá-là koni jñà xita ra jò isén tjin-là. Kò yaá 'nó skindaya kò ngi skinené ni'ño.

Kjoa mangásòn 'tse íchjín xangó ra te ma-ni

25 ¹Jè nichjin 'kia nga kotèxoma jè ra tjna ngajmi, 'koaá 'sín kongásòn-kò koni jñà ixti íchjín xangó ra te ma-ni, nga iskábé ni'í kandì-là, nga kiikoñá-là jè xita 'xin ra bixan. ²'Òn ma-ni ra tsìn-là kjobítsjen kò 'òn ma-ni ra machiya-là. ³Jñà ixti íchjín ra tsìn-là kjobítsjen iskábé ni'í kandì-là, tanga mì kì 'tsa ndátí-là. ⁴Kò jñà ixti íchjín ra machiya-là 'tsaa ni'í kandì-là kò namìta ndátí-là. ⁵Jè xita

'xìn ra ixan mì kì xátí 'ji; kjonijñá-la nga'tsì ìxti íchjín kii; isifé-ní. ⁶'Kia ijchò masen nitjen, 'nó kiichja xita, kitsò: "Ijye nchrabá xita ra bixan. Títjo chiñá-la." ⁷Nga'tsì ìxti íchjín kii, tsasítjen-ní kò tsikítsajnándaá india-ni ní'í kandì-la. ⁸Jñà ra tsìn-la kjobítsjen kitsó-la jñà ra i'ka ra machiya-la: "'Tì itsé-nájìn ndátí-no. Jè kandì-nájìn ijyee mejèn inchifì'tso." ⁹Tanga jñà ìxti íchjín ra machiya-la, kitsó-la jñà ra i'ka: "Mì kì kama-jìn, mì kì kichóya-la tsajìn kò nì mì kì kichóya-la tsajìon; isaá nda nga tangí kindá tsajìon ya ñánda satína." ¹⁰Jñà ìxti íchjín ra tsìn-la kjobítsjen 'kia nga inchifì katse ndátí-la, 'kiaá chiba-la 'ji jè xita 'xìn ra bixan. Jñà ìxti íchjín ra 'òn ma-ni ra títsajnánda nga síti kandì-la, 'jaha'sen-koó ya ni'ya jè ra bixan. Akjòn isichjàjto jè xotjoba-la ni'ya. ¹¹Ra kjomà askan-nioo, 'jií-ni jñà ìxti íchjín ra ngi 'òn ma-ni. Kitsò: "Námí, námí, 'tìin kjonda, chí'xa-nájìn ni'ya." ¹²Tanga jè ra ixan kitsó-la: "'Èn kixí' ra xin-no, mì kì bexkon-no."

¹³Kitsó-isa-la Jesús:

—Nda títsajnánda, nga mì kì 'ya mé nìchjin kò mé hora nga kjí'i india-na 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na.

Kjoa mangásòn 'tse ton ra ki'tsì-la chi'nda

(Lucas 19:11-27)

¹⁴Koni 'sín batéxoma jè ra tìjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-ko koni jngo xita ra kjin i'nde tífì; kiichjaá-la chi'nda-la kò kisingatsja ton-la nga jngó jngó.

¹⁵Jngo chi'nda ra 'òn jmi ton oro kitsjà-la; kò jngo ra jò jmi kitsjà-la; jè ra ma-ni jàn, jngo jmi kitsjà-la. 'Koaá 'sín 'ki kitsjà-la koni 'ki ma-la síxako ton nga jngó jngóo. Akjòn kjíin kiji. ¹⁶Jè chi'nda ra 'òn jmi itjábé-la nditoón isíxako ton ra ki'tsì-la, ngi kò'ki isikijnesòn-isa i'ndí-la ton. ¹⁷Kò jè chi'nda ra jò jmi ki'tsì-la, 'koaá tì'sín ki'sìn; jò jmi isikijnesòn-isa i'ndí-la ton-la. ¹⁸Tanga jè chi'nda ra jngo jmi ton ki'tsì-la, ta tsikíjna'maá jè ton ra isingatsja jè ni-la xá. Ngajoó tsjà'ngi jngo-la nga tsikíhi'nde.

¹⁹'Kia nga ijye kjìn nó tsato, 'jií-ni jè ni-la xá nga 'jií kindajín kindá a'ta 'tse ton ra kisingatsja jñà chi'nda-la. ²⁰'Ji ítjòn jè ra 'òn jmi ton oro kjongatsja, ngi 'òn jmi ijchòkosòn-isa jè ra i'ndí-la ton. Kitsò-la jè ni-la xá: "Námí, 'òn jmi tjín-ni ton ra ki'tsì-ná, ngi 'òn jmi iskasòn-isa i'ndí-la." ²¹Jè ni-la xá kitsó-la:

“Nda-ní xita ko xita kixi-ní ra ji. Ndaá inihitjasìn ni'sín ta chiba kítsja-la. Isaá tse tsja-isa-la nga sixákii. Titjí ni'ya, tingásòn-ko-ná kjotsja ra tjín-na.” ²² Akjòn 'jii jè chi'nda ra jò jmi kjongatsja, kitsò: “Nàmi, jò jmi tjín-ni ton-li ra ki'tsí-ná, ngi jò jmi iskasòn-isa i'ndí-la.” ²³ Jè ni-la xá kitsó-la: “Nda-ní xita ko xita kixi-ní ra ji. Ndaá inihitjasìn ni'sín ta chiba tjín-ni ton ra kítsja-la. Isaá tse tsja-isa-la nga sixákii. Titjí ni'ya, tingásòn-ko-ná kjotsja ra tjín-na.” ²⁴ 'Kiaá 'ji jè chi'nda ra jngo jmi kjongatsja; kitsò-la ni-la: “Nàmi, ndaá be-la nga ji 'ño níjii, nga skanda mején-li nga ji kíkí jñà tsajmì ra mì ji isingi-li kjohima nga tsikitjii. ²⁵ 'Koaá ma-ni nga itsakjon-la, ko ítsiki'nde-ná ton ra ki'tsí-ná. Tíjna ijndí jè ton-li ra jngo jmi ma-ni.” ²⁶ Jè ni-la xá kitsó-la: “Chi'nda 'choó-ní ko chi'nda 'tsé-ní ra ji! Tsa 'ya-ní nga 'ño síjée ra 'an ko skanda mején-na nga bíxkò tsajmì ra mì 'an tjíngi-na kjohima nga tsikitjé; ²⁷ tsa nda kjòn-ni, yaá tsikijni ton-na ya banco, mé-ni 'kia nga 'jii-na ra 'an, 'ki-ná ton-na, ko i'ndí-la.” ²⁸ Akjòn kitsò-la jñà xita ra ya títsajna: “Chjí'an-la jè ton ra jngo jmi tsá'ya; jè 'ti-la jè chi'nda ra te jmi ma-ni 'tse. ²⁹ Nga jè ra tjín-la, 'kí-isa-la ko isaá tse 'se-isa-la; tanga jè ra tsìn-la, skanda tjá'an-la jè ra tjín chiba-la. ³⁰ Ko jè chi'nda rakii, ra nimé chjí-la, yaá tikàtjen-jion ya ajin jñò ndìtsiaán; yaá katakjindáya ko katakjinènè ni'ño.”

'Kia nga sindajín-la nga'tsi naxindá ra tjín nga tíngo isà'nde

³¹ 'Kia nga kjí'ii india-na 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, 'ño jeya kjí'ia koni jngo xitaxá ítjòn, nga tjiko-naa nga'tsi jñà ikjali, nga kótijnasòn íxile nãnda nga 'an bako-na, nga jeya kótijna nga kotexóma. ³² Nga'tsi xita naxindá ra tjín ya isà'nde, yaá koxkóya ya ngixkoaan; akjòn kjoahíjiaan koni 'sín 'sín jè chjingo cho nga bachrjekàjin jñà forrè ko jñà tíndsó. ³³ Jñà forrè, yaá kítsajna'ta-na ya nga kixi-na, ko jñà tíndsó, yaá kítsajna ya ngaskoán-na. ³⁴ Akjòn 'an ra Xitaxá ítjòn 'mì-na, xín-la jñà ra ya títsajna ya nga kixi-na: “Nchrabá, jìòn ra isichikon'tin-no jè Na'in-na; chjibé kjonda nga tatexoma koni 'sín ijye tjínda skanda 'kia nga tì'sa isinda isà'nde. ³⁵ Nga maá-najìòn nga ki'tsí-ná ra tsákjen, 'kia nga kjòhojò-na; ko 'kia nga kjóxándá-na, ki'tsí-najìòn nandá ra kí'tsia; 'kia nga ijchòò ya ni'ya-najìòn koni xita ra mì tsa ya i'nde-la, maá-najìòn nga ki'tsi'nde-ná nga ísíkjáya ya ni'ya-no. ³⁶ 'Kia nga kjotsìn-na

nikje ra tsakjánaya, maá-najìon nga ki'tsí-ná; kò 'kia nga kjokiya, inikìnda-nájiòn; 'kia nga ndayá tsakátijnaa, maá-no jiòn nga tsahijchón-nájiòn.”³⁷ 'Kiaá skonangi jñà ra xitá kixi nga kitso: “Na'in, ¿kjiá-nioo nga kijcha-lajin nga kjòhojò-li kò nga kjóxándá-li nga jin ki'tsi-lajin tsajmì ra tsichi kò nandá ra ki'yì? ”³⁸ ¿Kò kjiá-nioo nga ijchì ni'ya-najin koni jngo xitá ra mì tsa ya i'nde-la kò nga tsin-li nikje ra tsjayi nga jin ki'tsi'nde-lajin ya ni'ya-najin nga iníkjáyì kò ki'tsi-lajin nikje ra itsjayi? ”³⁹ ¿Kjiá-nioo kijcha-lajin nga kjokiya kò nga ndayá tsikijni nga inikìnda-lajin kò nga tsahítsijen-lajin?”⁴⁰ 'Kiaá xín-la 'an ra Xitaxá Ítjòn 'mì-na: “Koaá xin kixi-no, 'kia nga kò'sín kinìkò jiòn jngo xàngia, ni'sín 'nó ndí xitá ima 'ki, 'aán-ná ra kò'sín kinìkò-nájiòn.”

⁴¹ 'An ra Xitaxá Ítjòn 'mì-na, 'kiaá xín-la jñà ra títsajna ya ngaskoán-na: “Tìncha'tàxìn-ná, jiòn ra ijye kò'sín tjínè-no nga kjohi'in 'ki-no. Ya tangió ya nándá títi ni'í ra mì kì fi'tso ta mé nichjin-nioo, ra tjínda nga 'tse xitá-níí kò jñà ìkjali-la. ”⁴² Nga mì kì ki'tsí-nájiòn ra tsákjen 'kia nga kjòhojò-na; kò 'kia nga kjóxándá-na mì kì ki'tsí-nájiòn nandá ra kí'tsia; ”⁴³ kò 'kia nga ijchòo ya ni'ya-najìon koni tsa xitá ra mì tsa ya i'nde-la mì kì ki'tsi'nde-nájiòn nga ísíkjáyà ya ni'ya-no; kò 'kia nga kjotsìn-na nikje ra tsakjánaya, jiòn mì kì ki'tsí-nájiòn; kò 'kia nga kjokiya kò nga tsakátijnaa ndayá mì kì ichitsijen-nájiòn.”⁴⁴ 'Koaá tí kitso jñà xitá ra títsajna ya ngaskoán-na nga skonangi: “Na'in, ¿kjiá-nioo nga kijcha-lajin nga kjòhojò-li kò nga kjóxándá-li; kò kjiá-nioo nga kjotsìn-li i'nde nándá nga iníkjáyì, kò nga kjotsìn-li nikje ra itsjayi; kjiá-nioo nga kjokiya, kò kjiá-nioo nga ndayá tsikijni nga mì kì tsisìkò'ta-lajin?”⁴⁵ 'An ra Xitaxá Ítjòn, 'koaá xín-la: “Kjohixíí ra xin-no, 'kia nga mì kì kò'sín inìkòo jiòn jngo ndí xitá kii, ni'sín ta kó ima 'ki, 'aán-ná ra kò'sín mì kì tsisìkò'tá-nájiòn.”⁴⁶ Jñà xitá kii ra 'cho 'sín, yaá kiji nándá nga 'se kjohi'in skanda ta kjiá-nioo; kò jñà ra xitá kixi, yaá kiji nándá nga 'se kjobinachon ra mì kì kjehe'tà skanda ta mé nichjin-nioo.

Kó'sín nga tsajoóya-ni jñà xitá nga ma itsabá'nó Jesús

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

26 ¹ 'Kia nga ijye kiichja nga'tsi 'én kii Jesús, kitsó-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la:

²—Ijyeé 'ya jiòn nga ta jò nìchjin chija-isa nga kitjo jè 'sí paxko; 'an ra I'ndí-là Xita xian-la ijo-na, yaá kongatsja jñà xita naxindá nga koaà'ta-na krò.

³Tijná-ni nìchjin kii, jñà xita ítjòn-là na'mì, ko jñà xita jchínga-là xita Judío, yaá kjóxkóya ya nditsin ni'ya-là na'mì ítjòn ra 'mì Caifás. ⁴Yaá tsajoóya-ni kó'sín skoóndacha-là Jesús nga ma jtsaba'nó, akjòn sii'ken. ⁵Kitsò-là xákjién:

—Mì tsa 'kia kindaba'né 'kia nga tjin 'sí, mé-ni nga mì kì kjosi 'se-ni ya ajin naxindá.

**Kó'sín jngo chjoón tsikíxten-jnó sihitì ixi
ra nda jne ya sko Jesús**

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

⁶'Kia nga tjna Jesús ya naxindá Betania, ya ni'ya-là ra 'mì Simón jè xita ra kó'sín 'yaxkon-là nga i'ndojno chrjaba ijo-là, ⁷yaá ijchò kasi'ta jngo-là chjoón ra 'ya jngo namita najo ra tjiya sihitì ixi ra 'nó nda jne ko ra 'nó chji chji-là. 'Kia nga tjna'ta ya ímixa Jesús, jè chjoón rakii, tsikíxten-jnó ya sko Jesús jè sihitì ra 'ya. ⁸'Kia nga kijtse jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús, jtií kjomà-là, kitsò:

—¿Mé ta nda kàsíkítsón-ni? ⁹Isaá-la nda tsa kasatína, tsa chji kasatína-ni nga 'nó chji chji-là, mé-ni nga ma kisiko'ta-ni jñà xita ima.

¹⁰'Kia kii'nchré Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ni nga jè chjoón rakii niji-la? Koni 'sín nga kásiko-na, 'nó nda ká'sín-ni. ¹¹Nga jñà ra xita ima, yaá kítsajnakò ki'ta-no; tanga 'an, mì tsa i kótijnakò ki'ta-no. ¹²'Kia nga kó'sín kábixten-jnó jè sihitì ya ijo-na jè chjoón rakii, kii kó'sín ká'sín-ni mé-ni nga ijye tijnanda-ni ijo-na 'kia nga sijn'ndeé. ¹³'Koaá xin kixi-no, ni'sín ta nándà nga 'senajmíya jè 'én xitse ra nda tsò nga tji'tsa isà'nde, ti'koaá 'senajmíyaá-te koni 'sín ká'sín jè chjoón rakii mé-ni nga síkítsjen-yá-ni xita ra a'ta 'tse.

Jè Judas tsatína'tin Jesús

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴Jè ra 'mì Judas Iscariote, jngo xita-là Jesús jñà ra tejò ma-ni, kiijkoón jñà xita ítjòn-là na'mì, ¹⁵kitsò-là:

—¿Mé ra 'ki-nájiòn tsa singátsja-no Jesús?

Katé ton chroba isinda-là nga tsjá-là jñà xita ítjòn-là na'mì.

¹⁶ Jè Judas tsikí'tsia-ní nga tsakátsji'nde-là kó'sín 'sijn nga ma sùngatsja Jesús xita kondra-là.

'Kia nga jè Jesús xá tsijen tsakjèn-ko-nì xita-là

(*Marcos 14:12-25; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26*)

¹⁷ Jè nichjin 'kia nga tì'sa ma'tsia jè 'sí paxko 'kia nga jñà xita judío bakjèn niño nchrajín ra tsìn-là na'yo san, jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús ijchò kincha'tá-là ya ñánda tíjna Jesús nga iskonangi-là, kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-li nga kongí kinda-jin tsajmì ra chineé ra a'ta 'tse 'sí paxko?

¹⁸ Jesús kitsó-là:

—Tangió ya ajin naxindá ján, ko ya tangí jngo ni'ya-là xita. Ko'tin-la: “Kíí tsò jè Maestro: Jè nichjin-na ijyeé kjochraña, ko yaá ni'ya-li kochrjé 'sí paxko nga kókjen-ko jñà xita ra kotá'yá'ta-na.”

¹⁹ Jñà xita ra kotá'yá'ta-là, 'koaá 'sín ki'sìn koni 'sín kitsò-là Jesús. Yaá tsikínda tsajmì ra tsakjèn ra kjoa 'tse 'sí paxko.

²⁰ 'Kia ijye kjòjñò Jesús ko xita ra kotá'yá'ta-là ra tejò ma-ni, yaá tsikitsajna'ta ya ímixa. ²¹ 'Kia nga inchibakjèn, Jesús kitsó-là:

—'Koaá xin kixi-no, tì jiòn jngo-najiòn ra sùngatsja-na xita kondra-na.

²² Jñà xita-là Jesús 'ñó ba ki'se-là 'kia nga kíí'nchré. 'Kiaá jngó jngó iskonangi. Kitsò:

—¿Yá-nioo Na'in? ¿A 'an-ná?

²³ Jesús kitsó-là:

—Jè ra sùngatsja-na xita kondra-na jè-ní ra taña mahíjin tsja ko jè ndsa ya ajin chroba. ²⁴ 'An ra l'ndí-là Xita xian-là ijo-na, ra kixi kjoa, 'koaá 'sín kiyáa koni 'sín ijye tíchja xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá. ¡Tanga ima-ró-ni jè xita ra ko'sín sùngatsja-na! Isaá-la nda-là tsa ta mì kitsin jè xita rakii.

²⁵ 'Kiaá kiichja jè Judas, kitsò-là:

—¿A 'an-ná jì Maestro?

Jesús kitsó-là:

—Jon, jì-ní, koni 'sín tjisi.

²⁶'Kia nga in**chibakjèn**, Jesús is**kábé** jè niño n**chrajín**, kitsjá-là k**jonda** Nainá, is**ijòya** jè niño n**chrajín** a**kjòn** kitsjá-là x**ita** ra kotá'yá'ta-là. Kitsò-là:

—Chj**íbé** ko ch**jinee**; j**na** k**i**, jé i**jo-na**.

²⁷A**kjòn** is**kábé** j**ngo** ch**itsín**, [jè ra t**jiya** nandá xán 't**se** uva], kitsjá-là k**jonda** Nainá, a**kjòn** kitsjá-là x**ita-là** jè ch**itsín**. Kitsò-là:

—'T**io** nga't**si-no** jè nandá xán ra t**jiya** ch**itsín** r**akii**. ²⁸Nga jè r**akii**, jé j**ní-na** ra s**í**kixiya jè k**joa** x**itse** ra t**í**bindájin-ko-no, nga xaá**jt**en-t**ji-là** x**ita** nga ma sakò-là k**joa**n**ihijcha**'ta ra a'ta 't**se** jé-là. ²⁹Koaá x**in-no**, mì t**i** k**i** nandá xán 't**se** uva sk'**i**-na skanda 'k**ia** nga k**ij**chò n**ichjin** nga ma sk'**iko**-no nandá xán x**itse** ya ñánda nga t**í**batéxoma Na'**ín-ná**.

Kó'sín tingí** k**okitsò**-nì jè Jesús nga jè Pedro jàn 'k**a** k**ojna**'ma ra a'ta 't**se****

(*Marcos 14:26-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38*)

³⁰Jè Jesús ko j**na** x**ita-là**, 'k**ia** nga ijye kise j**ngo-là** so Nainá, a**kjòn** yaá k**iji** ya a'ta nindo Yá Olivo. ³¹Jesús kitsó-là x**ita-là**:

—Jè n**itjen** r**akii**, s**ikíjna** t**ajngo**-n**ájiòn** nga't**si-no**, nga 'koáá 's**ín** t**íchja** x**ajon** ra t**ji**'ta 'én-là Nainá nga tsò: “Si'kén-ná jè ch**jingo** ch**o** ko j**na** forrè-là k**ochijndí**-ní.” ³²Tanga 'k**ia** nga ijye k**joaáya** india-na, yaá k**jín** í**tjòn**-no ya ján nangi Galilea.

³³Kitsó jè Pedro:

—Ni'sín tsjín-takòn-li nga'tsì jñà xità-li ra i'ka, tanga 'an, ni itsé tsjin-tákon-la.

³⁴'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Koaá xin kixi-la, jè nitjen rakì, 'kia nga tikje kjindáya káxti, jàn 'ka kosíi nga mì kì 'yaxkon-ná.

³⁵Kitsó jè Pedro:

—Ni'sín ya katiyakoo-la mì kì kjójna'ma jiàan.

Ko ngàsòn kitsò nga'tsì jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús.

'Kia nga jè Jesús tsikítsa'ba ya i'nde nándá 'mì Getsemaní

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶'Kia ijchò Jesús ko jñà xità ra kotá'yá'ta-la ya nándá 'mì Getsemaní. Kitsò-la:

—Ya títajna ijndíi; 'koa-la chiba-la nga kjián ján nga kichjà'ta-la Nainá.

³⁷Jesús kiikoó jè Pedro ko ngajò ixti-la Zebedeo. Akjòn kjo'tsia nga 'ño kjoba-la ko 'ño isíkájno inìma-la. ³⁸'Kiaá kitsò-la xità-la:

—Taxki 'ño ba tjín-la jè inìma-na; sí 'koaá ma-na koni tsa kiyáa. Ya títajna ijndíi nga títajnakon ko-ná.

³⁹Kijíkjá chiba-isa Jesús. Akjòn tsasèn-xkó'nchi-niñanè isén-la skanda ya a'ta nangi nga kiichjà'ta-la Nainá, kitsò:

—Ji, Na'in, tsa mejèn-li, chjixìn-ná kjohi'in rakì, tanga mì tsa ko'sín katama koni 'sín mejèn-na. 'Koaá 'sín katama koni 'sín mejèn-li ra ji.

⁴⁰Akjòn 'jií india-ni ya nándá títajna jñà xità ra kotá'yá'ta-la, tanga ijyee kjifè. Kitsò-la Pedro:

—¿A skanda mí káchíkjoa jngo hora-najìon nga kabitsajnakon ko-ná? ⁴¹Títajnakon ko tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì jé skajin-no. Kixíi kjoa, jè inìma-no tjnanda-ní nga mejèn-la síhitjasòn, tanga ra jè ijo-no, tsìn-la nga'ño nga ma-la síhitjasòn.

⁴²Kijí india-ni ra ma-ni jò 'ka, nga kiichjà'ta-la Nainá. Kitsò:

—Ji, Na'in, tsa majìn-li nga chjixìn-ná jè kjohi'in rakì, ko'sín katabitjasòn koni 'sín ji mejèn-li.

⁴³'Kia nga 'ji india-ni, jñà xità-la takó kjifè india-ni ta ngatjì-la nga 'ño nijñá-la. ⁴⁴Kijí india-ni ra ma-ni jàn 'ka nga kiichjà'ta-la Nainá. Yaá isíkítsajna jñà xità-la. Takó ta 'koaá 'sín kitsò nga kiichjà'ta-la Nainá koni 'sín kitsò nga 'sa ítjòn.

⁴⁵ 'Kiaá 'ji india-ni ya ñánda títsajna jñà xita ra kotá'yá'ta-la. Kitsò-la:

—Tsjafè-isa kò nda tikjáya. Tanga ijyee ijchó chiba-la nga 'an ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na yaá kongatsja jñà ra xita-jé.

⁴⁶ Tísítjeen kò tjiaán, ijyee nchrabá chraña jè ra siingatsja-na xita kondra-na.

'Kia nga xá itsabá'ñó-ni jñà xita jè Jesús

(*Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11*)

⁴⁷ Takó tì'kiaá tíchja-isa-ni Jesús nga 'ji jè ra 'mì Judas, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. Kjín jchán xita tjikò ra 'ya kichà ndajò tì'koa 'ya yá. Jñà xita kii, jñá isikasén jñà xita ítjòn-la na'mì kò jñà xita jchínga ra 'tse xita judío.

⁴⁸ Judas, jè ra tsi'kénajmí'tin Jesús, tjen kitsò ítjòn-la jñà xita ra tjikò.

—Jè ra skíne'ta isén-la, jè-ní ra kindaba'ñó jìòn.

⁴⁹ Akjòn kii kasi'ta chraña-la Jesús. Kitsò-la:

—Nda-li Maestro.

Akjòn iskine'ta isén-la.

⁵⁰ Jesús kitsó-la:

—Ji ndse, ¿mé xá ra kà'fii-ni?

Jñà xita ra tjikò Judas, nditoón kii kincha'ta-la Jesús, akjòn itsabá'ñó.

⁵¹ Tanga jngo xita ra tjikò Jesús, tsachrje kichà ndajò-la. Tsajá-la jè xita chi'nda-la na'mì ítjòn; tsate'ta chíká-la. ⁵² Jesús kitsó-la:

—Tjajnatjo-nì jè kichà ndajò-li, nga nga'tsì ra kichà kjaán-ni, kicháá kiyá-ni. ⁵³ ¿A mí 'yi tsa mejèn-na, maá síjé-la jè Na'in-na, kò nditoón siikasén-na tsa tejò kò tsa tejàn tji ikjalì [nga kosìkotjì-na]? ⁵⁴ Tanga tsa kò'sín 'siaan, ¿kò'sín kitjasòn-ni koni 'sín ijye tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò nga 'koaá 'sín kitjasòn?

⁵⁵ Tì'kiaá-ni Jesús kitsò-la jñà xita ra kjin ma-nioo:

—¿Mé-ni kò'sín kà'fii ndabá'ñó-ná jìòn koni tsa jngo xita chijé nga kò kichà kò yá ki'chà-no? Nichjin nichjón ya tsakátijnako-no ya aya ingo ítjòn nga tsakon-yá-no kò mì kì indabá'ñó-nájìòn. ⁵⁶ Tanga kii kò'sín ma-ni mé-ni nga kitjasòn-ni koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá ra tsikínda jñà xita ra kiichja ngajo-la kjotseé.

'Kiaá jahachinga nga'tsi jñà xità ra kotá'yá'ta-la, isíkijna tajngo jè Jesús.

'Kia nga ijchò Jesús ya ngixkon xitaxá ítjòn naxindá

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

⁵⁷Jñà xità ra itsabá'ñó Jesús yaá kiiko ya ñánda tíjna jè na'mì ítjòn ra 'mì Caifás. Yaá títsajna-te jñà xità ra bakón-ya kjetéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko xità jchínga 'tse xità judío. ⁵⁸Tanga jè Pedro tà kjin tà kjiín basèn-tjìngi skanda 'kia nga ijchò ya ndítsin ni'ya-la na'mì ítjòn. 'Jaha'sen ya ni'ya. Yaá tsikijnajin-la ya ñánda títsajna jñà xità ra síkinda ni'ya ingo; mején-la ske kósín kjehe'tà kjoa kii.

⁵⁹Jñà xità ítjòn-la na'mì, [ko xità jchínga], ko nga'tsi xità ra tjín-la xá a'ta 'tse xità judío tsakátsjií xità ra kitsjà'tin 'én ndiso Jesús mé-ni nga koma kiinè-ila kjohi'in nga si'ken.

⁶⁰Tanga nimé kjoa ra isakò-la ra a'ta 'tse Jesús, ni'sín kjin xità ndiso ijchò ra kondra 'tse. Tanga ra kjomà askan, ijchó jò xità ra ijchòko 'én ndiso, ⁶¹nga kitsò:

—Jè xità rakii, kitsó-ní: “Maá-na nga sikíxojen ijye jè ingo-la Nainá ko ta ján nichjin kindá india-na.”

⁶²'Kiaá tsasijna kixi jè na'mì ítjòn. Kitsò-la Jesús:

—¿A mí kósii? ¿Mé 'én ra kotsò bánè-li xità kii?

⁶³Tanga jè Jesús mì kì kiichja. Jè na'mì ítjòn kitsó-la:

—'Tènajmí kixi-nájin ya ngixkon Nainá ra tíjnakon.

Ko'tín-nájin, ¿a ji-ní ra Cristo, ra I'ndí-la Nainá?

⁶⁴Kitsó Jesús:

—Jii ra ko'sín tjisi. 'Koaá xín-te-no, 'ndii ma'tsia-ni nga jcha-nájiòn 'an ra I'ndí-la Xità xian-la ijo-na, nga ya kótijna ya ngakixi-la Nainá ra tse nga'ñó tjín-la, ko ti'koaá jchaa 'kia nga kjinchrabàjlan ifi ya ján ngajmi.

⁶⁵Jè na'mì ítjòn iskíchrjayajnoó ijo-la nga 'ñó jti kjomà-la, kitsò:

—Jè xità rakii, jè Nainá kachjajno-la koni 'sín kàtsò nga kàchja. ¿Mé 'sian-isa-ná xità ra tsjá 'én? Jiòn sabá kàna'yá-la koni 'sín kachjajno-la Nainá. ⁶⁶¿Kósín ma-no? ¿Mé ra sikeé?

Kitsó nga'tsi xità:

—Tjín-la jé, bakén-la nga kiyá-róoi.

⁶⁷Akjòn tsikíchrá'a ko tsi'ké-la chrjongo. Tjín ra isijtsin'á ya isén-la, ⁶⁸kitsò-la:

—Ji Cristo [ra xá isikasén-li Nainá], ko'tín-nájìn, ¿yá ra tí'bé-li?

'Kia nga jè Pedro jàn 'ka kòkitsò nga mì kì bexkon Jesús

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Jè Pedro yaá tjna ya nditsin ni'ya 'kia nga ijchòjkon jngo chjoón chi'nda ra kitsò-la:

—Yaá tjájmekó-ti Jesús ra ya Galilea i'nde-la.

⁷⁰Tanga jè Pedro tsakja'ma-ní ya ngixkon nga'tsi xita. Kitsò:

—Mì kì be mé ra ko'mi-la ji.

⁷¹'Kia nga tíbitjo ya xotjoba ni'ya jè Pedro, ijngo chjoón kijtse ra 'koa ti kitsò-la jña xita ra ya títsajna. Kitsò:

—Jè xita rakii, yaá tsá'bako-te Jesús ra ya Nazaret 'tse.

⁷²Jè Pedro india tsikí'ma-ni nga kitsjà 'én-la, kitsò:

—Ngi 'én kixi-ní, mì kì bexkon jiàan jè xita ra ko'mi-la jion!

⁷³Ra kjomà askan, jña xita ra ya títsajna ijchò kincha'tá-la Pedro. Kitsò-la:

—Kixi kitií kjoa, nga xita-la Jesús-ní ji; nga tsijeén tsò 'én-li.

⁷⁴Jè Pedro 'kiaá 'nó kiichja-isa, kitsò:

—Katakajian kjohi'in tsa mì tsa 'én kixi ra kotíxian-no nga mì kì bexkon xita rakii!

Ko ti'kiaá-ni nga iskindaya jè káxtí. ⁷⁵'Kiaá itjokítsjen-la Pedro koni 'sín kitsò-la Jesús: “'Kia nga tikje kjindáya káxti, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.” 'Kiaá itjo nditsiaán, ko taxki 'nó iskindaya.

'Kia nga jè Jesús ijchò ya ngixkon Pilato nga ya kjongatsja

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

27 ¹'Kia nga ijye ki'se isén, nga'tsi xita ítjòn-la na'mì ko jña xita jchínga 'tse xita judío, tsajoóya-ni kó'sín siko Jesús mé-ni nga koma siken-ni. ²Tsikité'nó Jesús, kiiko nga isingatsja jè Pilato ra xitaxá ítjòn tjna ya nangi Judea.

Kó'sín 'ken jè Judas

³Judas, jè ra isingatsja jña xita kondra-la Jesús, 'kia nga kijtse nga ijye isinè-la Jesús nga kiyá, isíkájnoó-ni ko isíkáfaá-ni ton chroba ra katé ma-ni ra kitsjà-la jña xita ítjòn-la na'mì ko xita jchínga 'tse xita judío. Kitsò-la:

⁴—Tsee jé tsakatsjí-la ijo-na, mì tsa mé jé tjin-la xita ra kisingátsja-no.

Tanga jña xita kii, kitsó-la:

—Ni mé kindá-najin ra jin, yaá-la nikii ijo-li.

⁵Jè Judas tsikítsajoó ton ya aya ingo. Akjòn kijì, nga kii kíngi na'ño isìn.

⁶Jña xita ítjòn-la na'mì, iskábé ton, kitsò:

—Jña ton kii, mì kì koma ya sijngokeé ton ra nìngátsjéé Nainá; nga jní ixaánten-tjí-la.

⁷Kia ijye tsajoóya-ni, nangií tsatse jngo 'ndé-ni, ya ñánda bitjo ni'nde ra sinda-ni tiji, mé-ni nga ya ma sii'nde-ni xita ra xìn nangi. ⁸Kíí kó'sín 'mì-nì skanda 'ndi-ni ya i'nde rakii nga i'nde 'tse Jní 'mì. ⁹Koaá 'sín itjasòn koni 'sín kitsò xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjetsee ra tsi'kìn Jeremías nga kitsò: “Iskábé ton chroba ra katé ma-ni, koni 'sín iskosòn-la jña xita Israel nga kotjín chjí-la, ¹⁰ko 'koaá 'sín kisichjeén jña ton kii nga ya tsatse-ni i'nde ñánda bitjo ni'nde ra sinda-ni tiji koni 'sín kitsò-na Na'ín-ná.”

'Kia nga jè Jesús ijchò ya ngixkòn Pilato nga jè tsako-la kisijsò

(*Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38*)

¹¹'Kia nga tjina Jesús ya ngixkòn xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea, jè xitaxá rakii iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A jì-ní xitaxá tíjòn-la xita Judío?

Jesús kitsó-la:

—Jíí ra kó'sín tjisi.

¹²Nimé 'én kiichja Jesús 'kia nga inchibáangi jña xita ítjòn-la na'mì kò xita jchínga ra 'tse xita Judío. ¹³Kiaá kitsò-la jè Pilato:

—¿A mí tjina'yí nga'tsi 'én ra inchibánè-li xita?

¹⁴Tanga Jesús nijngo 'én kiichja; jè xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea, ta 'koaá kjomà-la.

'Kia nga jè Jesús isinè-la nga kiyá

(*Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16*)

¹⁵'Kia nga xkì nó xkì nó, nga bitjo 'sí paxkò, jè xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea síkijnandií jngo-ni xita ra títsa'ya ndayá; jña xita naxindá síjé yá ra mejèn-la nga sijnandií-ni. ¹⁶Nichjin 'kia

ndayá tǐjna'ya jngo xítǎ ra 'nǒ 'tsen ra 'mì Barrabás. ¹⁷Kiǎ nga kjóxkóya jǎn xítǎ naxǐndá, jè Pilato iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Yá ra mejèn-no nga síkǐjñandií-na? ¿A jè Barrabás, o ra jè Jesús jè ra 'mì Cristo?

¹⁸Jè Pilato, ijyee be-ní, nga tà ki-ní nga maxitakòn-ke Jesús xítǎ kǐi, kǐi ko'sín ya isìngatsja-ni.

¹⁹'Kiǎ nga tǐjna jè Pilato ya ni'ya masen, jè chjoón-la isikasén 'én-la nga kitsò-la: “Kì ya chaájin kjoa-la xítǎ kixǐ rakǐi. Nati nitjen, 'nǒ 'cho tsò nijǎ ra ka'bì-na ra a'ta 'tse.”

²⁰Tanga jǎn xítǎ ítjòn-la na'mì ko jǎn xítǎ jchínga 'tse xítǎ judío, jǎn tsinchá'a jǎn xítǎ naxǐndá nga jè Barrabás katasíjè ra katasijnandií-ni ko jè Jesús katabiya. ²¹Jè xítaxá india iskonangi-isa-la jǎn xítǎ naxǐndá; kitsò-la:

—Ta ngajò xítǎ kǐi, ¿ǎá ra mejèn-no nga síkǐjñandií-na? Jǎn xítǎ naxǐndá kitsó-ní:

—¡Jé Barrabás-róoi!

²²Jè Pilato kitsò-la naxǐndá:

—¿Mé ra sikóo jè Jesús ra 'mì Cristo?

Nga'tsi xítǎ naxǐndá kitsó-ní:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

²³'Kiǎá kitsò jè Pilato:

—¿Mé kjoa ra ta 'cho ki'sin kjòn?

Jǎn xítǎ naxǐndá, ta isaá 'nǒ kiichja, kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

²⁴'Kiǎ nga kǐtse Pilato nga nímé nda tísindajín, nga ta isaá tímatse kjoa, iskaní'ká nandá chǐ'nda-la jè ra tsínjño-ni tsja ya ngixkòn nga'tsi xítǎ naxǐndá. Kitsò-la:

—Nímé jé tǐjn-na ra 'an nga kiyá jè xítǎ kixǐ rakǐi. Kǐnda tsajión-nó koni 'sín 'nià.

²⁵Nga'tsi xítǎ naxǐndá kitsó-ní:

—Jǐn kjine-najin ko ǐxti-najin jè kjobiya-la xítǎ rakǐi.

²⁶Jè Pilato, 'kiaá isíkǐjñandií-ni jè Barrabás; ko kitsjá kjokixi nga kiniki'on jè Jesús, akjòn isìngatsja jǎn xítǎ kǐi nga kátá'ta krò.

²⁷Jǎn chíchàn-la xítaxá ítjòn 'tse nangi Judea, yaá kiiko Jesús ya ni'ya masen-la xítaxá ítjòn. Akjòn tsíkíxkóya nga'tsi chíchàn xákjién nga kitsendí-la Jesús. ²⁸Isíkájna líka jè Jesús, akjòn isíkáya jngo níjje ra inì 'ki. ²⁹Kisì'ya jngo yá na'yá nga tsikí'a skó koni 'sín si'a jngo-la corona xítaxá ítjòn, ko jngo

ínaxo tsakáya ya tsja nga kixi; tsincha-xkó'nchi'ta-la nga isítsja'tin. Kitsò-la:

—jNda katijna jè Xitaxá ítjòn-la xita Judío!

³⁰Ti'koa tsikíchrájno-te, iskábé jè ínaxo ra kjiya tsja, tsatjiko-ni sko. ³¹'Kia ijye ko'sín isisobà-la, tsjahíxìn-la jè nikje inì ra kjiya. Akjòn isíkáya india-ni jè nikje-la ra 'tse. Akjòn kiiko nga kií ká'ta krò.

'Kia nga jè Jesús isi'ta krò

(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

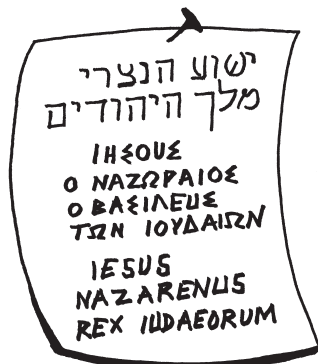
³²'Kia nga ijye inchifiko Jesús, isatékjoó jngo xita ra ya Cirene i'nde-la ra 'mì Simón. Jñà chíchàn kjo'ño ki'sin-la nga isi'ka jè krò-la Jesús.

³³'Kia nga ijchò ya i'nde ñándá 'mì Gólgota ra i'nde sko mi'ken tsò-ni, ³⁴kitsjá-la nandá binagre ra tjíkJin jngo-la nandá ra 'ño tsja. Tanga 'kia nga iskó'ta Jesús, mì ki ki'tsi.

³⁵'Kia nga ijye tsaká'ta ya krò, jñà chíchàn isískáko kañá jñà nikje-la Jesús nga yá 'tse kitsò-la nga jngó jngó nikje. ['Koaá 'sín itjasòn 'én-la xita ra isíchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò: “Kisika'bí-la xákjién jè nikje-na nga isíská kañá-ni.”]

³⁶Akjòn yaá tsikitsajna nga isikinda Jesús. ³⁷Ya sko krò tsaká'ta jngo íte ra tjí'ta 'én ra tsò-ni: “Jé rakì Jesús, ra Xitaxá ítjòn-la xita Judío”, nga ta kií kjoa-ni nga ko'sín kinì'ken.

³⁸Ti'koa jò xita chijé taña isi'tako krò. Jngo isasijna ya ngakixi-la ko jngo isasijna ya ngaskoán-la. ³⁹Jñà xita ra ya chiba-la 'ja, kiichjajnoó-te-la, síkjahatji-la sko. ⁴⁰Kitsò-la:

Íte ra jàn ndiyá tjín-ni 'én ra isi'ta ya sko krò ra 'ken'ta Jesús

—Jì ra kò'sín kisi nga s̄ikixojin ìngò ítjòn-là Nainá kò nga jàn nìchjin kínda india-ni, t̄iji t̄ináchrjejin-ni kjohi'in ijo-li. Tsa kixi kjoa nga I'ndí-là Nainá 'mì-li, títjoiin ya a'ta krò.

⁴¹'Koaá t̄i'sín isitsja'tin j̄nà x̄ita ítjòn-là na'mì, x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá, kò x̄ita jchínga 'tse x̄ita Judío. Kitsò:

⁴²—Maá-là tsachrjejin kjohi'in x̄ita ra k'íí, tanga mì kì ma-là t̄ijè síko-ni ijo-là. Tsa kixí kjoa tsa jè ra X̄itaxá ítjòn-là naxindá Israel, katitjojen'ta ya krò mé-ni nga kokjiín-ná ra a'ta 'tse. ⁴³'Nó tsaká'ta ikon jè Nainá. Tsa kixi kjoa nga tsjake Nainá, jè katasiko 'ndi 'ndi-ni. Nga 'koaá 'sín kitsó-ná nga I'ndí-là Nainá 'mì.

⁴⁴'Koaá t̄i'sín kitsò j̄nà x̄ita chijé ra t̄i'koaá ya kji'ta krò; kiichjainoó-te-là.

Kó'sín 'ken jè Jesús

(*Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30*)

⁴⁵'Kia ijchò nchisen, skanda nga ijchò las tres nga ngixòn, kjojnó-ní kóho'ki nga t̄jngo isà'nde. ⁴⁶'Kia nga mejèn bijchò las tres, 'nó kiichja Jesús nga kitsò: “Elí, Elí, ¿lama sabactani?” 'Èn ra kiichja, tsó-ni: Jì ra Nainá xin-la, ¿mé-ni kajmitakón-ná?

⁴⁷'Kia nga kí'nchré-là j̄nà ra ya t̄itsajna, t̄jín i'ka ra kitsò: —Jé-la Elías tíchja-là.

⁴⁸J̄nà x̄ita k̄i, jngo ra ta nditoón í'ká jngo tsanga; isikà'nchi kò nandá binagre; akjòn tsikísko jngo ínaxo; kitsjá-là Jesús nga kata'bi. ⁴⁹Tanga kitsó j̄nà ra i'ka:

—Tijmió, chítsijen-lá a k'íí-ró-tse jè Elías nga s̄ikíjnandií-ni.

⁵⁰Jesús 'nó kiichja india-isa. Akjòn 'ken. ⁵¹Jè nikje ra tja'báya ya nga masen-là ìngò ítjòn ichrjajndá-ní. Jòya kjomà skanda a'ta nangi; kò 'nó 'tsa chón kò tsakjaán j̄nà naxi. ⁵²Itjá'xa j̄nà ngajo-là mi'ken. Kò k̄jín jaáya-ilà j̄nà ra x̄ita tsje ya ngixkon Nainá, j̄nà ra 'ken kjotseé. ⁵³'Kia nga ijye jaáya-ilà Jesús, j̄nà x̄ita k̄i, itjóo ngajo-là nga k̄jì ya naxindá tsje ra 'mì Jerusalén, kò k̄jín x̄ita ra ya k̄jtse.

⁵⁴J̄nà chíchàn kò jè x̄ita ítjòn-là ra ya ijncha nga inchisíkinda Jesús, 'kia k̄jtse nga 'nó 'tsa chón, kò nga'tsi kjoa ra kjomà, ta itsakjón-ní. 'Kiaá kitsò:

—Ngi kixi kitií-la kjoa nga jè x̄ita rak̄i, I'ndí-là Nainá-ní.

⁵⁵Kjín ma-ni íchjín ra ya t̄itsajna ra ta k̄jín inchikotsjén-ni; j̄nà íchjín ra tsikima'ta-là Jesús nga inchrabà-ni skanda ya

Galilea. ⁵⁶Yaá tǐjna ra 'mì María Magdalena, kò María ra na-la Jacobo kò José, kò na-la ra ixti-la Zebedeo.

'Kia nga kisihi'nde jè Jesús

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷'Kia nga ijye mejèn kàtjì tsá'bí, 'jìí jngo xítà nchiná ra 'mì José ra ya 'i'nde-la jè naxindá ra 'mì Arimatea. Jè xítà rakìi, tì'koaá yaá iskotá'yá'ta-la Jesús. ⁵⁸Kiijkoón jè Pilato nga isíjé-la ijo-la Jesús. Jè Pilato kitsjá'nde-ní nga katamangatsja. ⁵⁹Jè José iskábé jè ijo-la Jesús; isíkájté jngo nikje chraba ra tsje. ⁶⁰Kiikò nga iskanì'sen-ngi jngo ra ngajo xítse ra jè tsjà'ì ya angi naxì. Akjòn tsjahítsjá jngo najo te ra 'ñó je ra tsasén-jto ya xotjoba-la ngajo; akjòn kijì-ni. ⁶¹Jè María Magdalena kò jè María ra ijngo, yaá títsajna ya chraña ñánda isihi'nde jè Jesús.

Chíchàn ra isikìnda ya ñánda isihi'nde jè ijo-la Jesús

⁶²'Kia nga ma nchijòn nga nichjin níkjáya, jñà xítà ítjòn-la na'mì kò jñà xítà fariseo, kiijkoón jè Pilato. ⁶³Kitsò-la:

—Nàmi, bítsjeén-najin nga jè xítà ndiso rakìi, 'kia nga tì'sa tǐjnakon-isa, kitsó-ní: “'Kia nga kijchò jàn nichjin kjoáaya india-na.” ⁶⁴'Koaá ma-ni, isaá nda tsa katamakìnda jè ngajo-la ñánda nga isihi'nde skanda nga koma jàn nichjin, mé-ni nga mì ya kijchò-ni jñà xítà ra kotá'yá'ta-la 'kia nga nitjen nga kijchò síchijé jè ijo-la, akjòn kitsò-la xítà naxindá: “Ijyeé jaáyaá-ila ra a'ta 'tse kjobiya.” Kò isaá ta 'cho koma-ni 'én ndiso rakìi, nda mí 'koa-ni koni jñà ra ki'se nga 'sa ítjòn.

⁶⁵Kitsó jè Pilato:

—Yaá kitse chíchàn ya ijndáa. Tangió, kò nda tìkindaa. 'Ñó tichjájto jè ngajo, mé-ni nga 'ñó kata'se-ni.

Jñà chíchàn ra isikònda ya ñánda isihi'nde Jesús

⁶⁶ 'Kiaá kiji, nga 'nó nda tsikíchjajto jè ngajo ko tsikí'ta jngo-la chiba mé-ni nga jcha-la tsa yá ra skií'xajto. Akjòn isíkítsajna jñà chíchàn ra isikìnda.

Kó'sín nga jaáya-ila Jesús ra a'ta 'tse kjobiya

(Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

28 ¹ 'Kia nga ijye tsato jè nichjin níkjáya, 'kia nga ki'se isén jè nichjin 'kia nga ma'tsia-ni jè xomàna, kiji jè María Magdalena ko ijngoó chjoón ra ti'koaá María 'mì-te nga ikatsijen-la ya ngajo-la chrjó mi'ken nándà isìhi'nde jè Jesús. ² Ta nditoón 'ji jngo chón ra 'nó 'tσα; kií kokjamà-ni, nga jngo ìkjali-la Nainá itjojen-ni ya ngajmi. Akjòn tsjahíxìn jè najo ra tjíchjajto-ni jè ngajo-la chrjó mi'ken, akjòn yaá tsikijnasòn. ³ Jè ìkjali, 'koaá 'sín fate tsijen koni tsa ní'í 'chon; ko jè nikje-la, 'nó chroba 'ki. ⁴ Jñà chíchàn, 'kia nga kijtse jè ìkjali, taxki 'nó itsakjòn; ngi jatsé-ní ko ngi 'ken-ya-ní. ⁵ Jè ìkjali kitsó-la jñà íchjín:

—Kì tà chjàn skon ra jìòn. Be-ná nga jè inchifatsjio jè Jesús ra isi'ta krò. ⁶ Mì ti yá tjín-ni ijndíí. Ijyeé kàfaháya-ila koni 'sín kitsò ra jè. Nchrabá chítsijen-la ya i'nde-la nándà isijna. ⁷ Nditon tangió, ko'tìn-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga ijyeé kàfaháya-la. Ko ra jé, ijyeé tjen ítjòn nga tífi ya Galilea. Yaá skajìòn. Ta 'koaá tjín 'én ra tjínè-na nga tsja-no.

⁸ Jñà íchjín kii, nditoón kii; tsahachikon. Ko'ki tsakjón ko ko'ki 'nó tsja 'se-la nga kii 'kénajmí-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús. ⁹ 'Kia nga inchimahachikon nga inchifi, yaá iskajin jè Jesús, ko isíkjáya-la. Jñà íchjín kii tsincha-xkó'nchi'tá-la ko kitsabangií ndsako nga kijtsexkón. ¹⁰ Jesús kitsó-la:

—Kì tà chjàn skon jìòn. Tangió ko tikj'nchré jñà xita xàngia mé-ni nga katafi-ni ya ján Galilea. Ko yaá ske india-na.

**'Én ra kitsjà jñà chíchàn ra isikìnda ya
nándà nga kisihi'nde ijo-la Jesús**

¹¹ 'Kia nga ijye kiji jñà íchjín kii, jñà chíchàn ra isikìnda ya nándà nga isìhi'nde Jesús, kiji i'ka ya naxindá Jerusalén nga kii 'kénajmí-la jñà xita ítjòn-la na'mì nga'tsi kjoa ra kjomà. ¹² Jñà xita ítjòn-la na'mì kiíkakoó jñà xita jchínga 'tse

xit̩a judío nga tsajoóya-ni nga tse t̩on kitsjà-l̩a j̩nà chíchàn,
 13 kitsò-l̩a:

—Ko'sín tixó: J̩nà xit̩a ra kotáyá'ta-l̩a 'jií'ká chijé ijo-l̩a Jesús
 'kiá nga n̩t̩j̩n, 'kiá nga tjitsjafè-j̩n ra j̩n. 14 Tsa kji'nchré jè
 xit̩axá ít̩j̩n 'tse nangi Judea, j̩ín kohíjchon-j̩n, mé-ni nga mì
 k̩i kjohi'in tsjá-no ra j̩n.

15 J̩nà chíchàn iskábé t̩on ra ki'tsi-l̩a, ko 'koaá 'sín kitsò koni
 'sín tsi'k̩n-l̩a. Ko j̩nà xit̩a judío, takó 'koaá 'sín 'bénajmí 'én k̩i
 skanda 'ndi-ni.

Xá ra tsikí'tin Jesús j̩nà xit̩a-l̩a ra tsikíxáya-l̩a

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23)

16 J̩nà xit̩a ra kotáyá'ta-l̩a Jesús ra tejngo ma-isa-ni, yaá k̩j̩
 ya ján Galilea ya nindo ñánd̩a nga k̩okitsò-l̩a Jesús. 17 'Kiá nga
 k̩ijtse, tsincha-xkó'nchi'tá-l̩a Jesús nga k̩ijtsexkón. Tanga t̩j̩n
 i'ka ra mì k̩i nd̩it̩on kjokj̩ín-l̩a tsa jé Jesús. 18 'Kiáá k̩j̩ Jesús
 nga tsasèn'ta chraña-isa-l̩a, kitsò-l̩a:

—Ijyeé 'aán ki'tsi ijye-na nga'ñó nga 'an kotexóma ya
 ngajmi ko ya a'ta nangi. 19 Tangió ya nga t̩j̩ngo ñánd̩a t̩j̩n
 xit̩a ya isà'nde, 'tènajmíya-la mé-ni nga 'an katakotáyá'ta-na,
 ko a'ta 'tse 'í-l̩a Na'ín-ná tat̩ndá-no, ko a'ta 'tse 'í-l̩a I'ndí-l̩a
 Nainá ko a'ta 'tse 'í-l̩a Inim̩a Tsje-l̩a Nainá; 20 takón-ya-la nga
 katasíhitjasòn ijye kjotéxoma ra 'an ítsi'kenajmíya-no. Ko'sín
 katasijin-no nga 'an, yaá kótijnako ki'ta-no nga nichjin nchijòn
 skanda 'kiá nga kjehe'tà isà'nde. Ko'sín katama.

'Én xit̩se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Marcos

Kó'sín nga tsi'kénajmíya jè Juan ra tsatínda xit̩a

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)

1 ¹Ií ma'tsia-ni 'én nda-l̩a Jesucristo ra I'ndí-l̩a Nainá.
²Kíí 'sín kjomà, koni 'sín tíchja xajon-l̩a Isaiás xit̩a ra
kiichja ngajo-l̩a Nainá nga tsò:

Tísikásén-la jè xit̩a-na ra iko títjòn-li 'én,
nga koaànda-li ndiyá.

³Jngo xit̩a ra 'ñó tíchja ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi
kixì nga tsò:

“Títsajnanda 'kia nga kjíí Na'ín-ná,
kixì tikíjna inìma-no koni jngo ndiyá kixì ñánda nga
kojmeyá Na'ín-ná.”

⁴Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Juan, tsatínda xit̩a ya i'nde a'ta xìn
ñánda nga nangi kixì, ko kiichjayaá-l̩a nga kitsò-la:

—Tikájno-no jé-no; kì tì tsja jé fatsji-no ko tatínda ijo-no,
mé-ni nga ma sakò-no kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse jé ra tjín-no.

⁵Kjín xit̩a ijchò 'nchré-l̩a Juan ra ya inchrabà-ni nangi Judea
ko ya naxínda Jerusalén ra isíkájno-ni jé-la; akjòn jè Juan
tsatínda ya ndáje Jordán.

⁶Jñà nikje ra tsakjaya Juan, tsja-l̩a cho camelloó isinda-ni;
ko jngo xìncho ra chrjabà cho tsikíkjá ndáyá-la; ko jñà tsajmì
ra iskine Juan, tsjén-l̩a cho sera ijñá-ní ko likò. ⁷Koaá 'sín
kiichjaya nga kitsò:

—Jngo nchrabátjìngi-na ra isa tse nga'ñó tjín-la mì 'koa-ni koni
ra 'an, skanda mí kì tjí'nde-na nga ya kótijnangia ndsakò nga
skíjnda'ñó-la jè xoxín-la xajté-la. ⁸Nga ta nandá batínda-na xit̩a ra
'an, tanga jè ra 'sa nchrabá, koó Inìma Tsje-l̩a Nainá kotínda-no.

Kó'sín kjomà 'kia nga isatíndá Jesús

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

⁹Jè nichjin 'kia, Jesús 'ji-nì yà Nazaret nangi ra chja-ni Galilea nga satíndá; akjòn jè Juan tsatíndá yà ndáje Jordán. ¹⁰Jesús, 'kia nga itjokàjin-ni nandá, kijtse-ní nga itjá'xajin yà ján ngajmi kò jè Inìma Tsje-la Nainá inchrabàjen-nè koni jngo tjoníña. ¹¹Akjòn ina'yá jngo-la 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò:

—Jíí-ní ra i'ndí-nà xin-la, ra 'ñó tsjake, kò 'ñó tsja tjín-la takoàan ra a'ta tsaji.

Kó'sín kjomà'tin Jesús 'kia nga itjá'ta

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹²Ra kjomà askan-nioo jè Inìma Tsje-la Nainá kikoó Jesús ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixì. ¹³Ichán nichjin yà tsikijna; kò yaá tsikijnajin-la jñà cho 'tsen ra yà tjín, kò jè xita-níí kjin 'kà iskó'ta nga mejèn-la nga kátátsji-jé, tanga jñà ikjalí ndaá isisin-la.

Kó'sín tsi'kénajmíya Jesús 'kia nga ijchò yà Galilea

(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

¹⁴'Kia nga kò'sín ijye iskaà'ya ndayá jè Juan ra tsatíndá xita, Jesús kijí yà ján Galilea nga tsi'kénajmíya jè 'én xitse ra nda tsò koni 'sín batéxoma Nainá. ¹⁵Kitsò:

—Ijyeé ijchó nichjin; kò ijyeé 'ñó kjochraña nga jcha-la kó'sín tjín jè kjotéxoma-la Nainá. Tíkájno-no jé-no; kì tì tsja jé fatsji-no; katakjiín-no 'én xitse-la Nainá ra nda tsò.

Kó'sín nga kiichja-là Jesús jñà xità-là ra ijòn ma-ni

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

¹⁶ 'Kia nga 'ja Jesús ya andi ndáchikon 'tse Galilea, kijtsee xità ra 'mì Simón ko 'ndse ra 'mì Andrés nga inchisíkatjen-jin-ndá na'ya-là; jñà xità kii, tíí bíxkó. ¹⁷ Jesús kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná, 'aán tsja-no xá; xitàá kíxkóya koni 'sín nga bíxkó jòn tí.

¹⁸ Jñà xità kii, nditòón isíkáhiyjo jñà na'ya-là nga kiitjingi-là Jesús.

¹⁹ 'Kia nga inchifí-isa ya andi ndáchikon, Jesús kijtsee-te ra 'mì Jacobo ko 'ndse ra 'mì Juan, ixti-là ra 'mì Zebedeo, nga títsaya chitso-là, ko inchibíndayá-ni na'ya-là. ²⁰ Akjòn kiichja-là. Ko jñà xità kii, kiitjingi-te-là Jesús; yaá kitsjin-yá chitso-là, jè na'in-là ko jñà xità chi'nda ra ya síxáko.

Mé kjotéxoma ra tjín-là Jesús ko kó'sín kitsò-là jè inima

'cho-là níí ra tjíjin ya inima-là xità

(Lucas 4:31-37)

²¹ Ijchó Jesús ya naxindá ra 'mì Capernaum 'kia nga nichjin níkjáya, 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xità Judío, nga tsakón-ya 'én nda-là Nainá. ²² Jñà xità ra ya títsajna, tà 'koaá kjomà-là koni 'sín tsò 'én ra tsakón-ya-là. Nga 'koaá 'sín tsakón-ya-là koni jngo xità ra 'ñó tjín-là kjotéxoma; mì tsa ko'sín tsakón-ya koni jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés. ²³ Yaá tjína jngo xità ra inima 'cho-là níí tjínajin ya inima-là ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xità Judío. 'Nó kiichja nga kitsò:

²⁴ —Ngaji Jesús ra ya Nazaret tsaji, ¿mé kjoa ra tjín-najin ra ko ngaji? ¿A kíí xá kà'fii-ni nga síkjesòn-nájin? 'An bexkoón-la; jíí-ní ra xità tsje-là Nainá 'mì-li.

²⁵ Tanga Jesús tsakátikoó jè inima 'cho-là níí, kitsò-la:

—Jyò tjíni, tíjtjokàjin ya inima-là xità rakii.

²⁶ Jè inima 'cho-là níí 'ñó tsikítsajne jè ndí xità rakii ko 'ñó iskindaya, akjòn itjokàjin-ni ya inima-là jè xità ra kii. ²⁷ Jñà xità ra ya títsajna tà 'koaá kjomà-là 'kia nga kijtse kjoa kii; jndíí ra ján tsakáko xákjén; kitsò:

—¿Mé kjoa-ni kii? ¿Mé kjoa xítse-ni ra ko'sín bakón-ya? 'Koaá 'sín 'sín koni xità ra 'ñó tjín-là kjotéxoma; 'kia nga bí'tin jñà inima 'cho-là níí, sasaá síhitjasòn-là.

²⁸ Kjoa ra ki'sìn Jesús, nditoón ina'yá-la nga tíjngo nangi ra chja-ni ya Galilea.

Kó'sín nga isinda-ni Jesús jè nachíya-la Simón

(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

²⁹ 'Kia nga ijye itjo-ni Jesús ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, yaá kiji ya ni'ya-la Simón ko Andrés; kjihitako jè Jacobo ko Juan. ³⁰ Jè nachíya-la Simón, kjiina kiya-ní, 'chin tíjngaá tjin-la. 'Kiaá ki'senajmí-la Jesús. ³¹ Jè Jesús ikasi'ta chrañaá-la; itsabá'ño tsja, isíkijna kixi-ni. Sasa itjahixín-la jè 'chin tíjnga ra tjin-la. Akjòn 'kiaá jè chjoón rakí, kisisín-la Jesús tsa mé ra mejèn-la, ko jña xita ra kjihitako.

Kó'sín nga kjonda-ni jña xita ra kiya ko ra inima 'cho-la ní tíjin ya inima-la

(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

³² 'Kia nga ijye iskatji tsá'bí, nga ijye kjò'ña, jña xita 'jiikó ya ñánda tíjna Jesús nga'tsi xita ra kiya ko ra inima 'cho-la ní tíjin ya inima-la. ³³ Nga'tsi jña xita naxindá, yaá kitse ya ajto xotjoba-la ni'ya. ³⁴ Kjin jchán xita kjonda-ni ra kjin skoya 'chin tjin-la, ti'koaá kjin jchán inima 'cho-la ní tsachrekàjin ya inima-la xita. Jesús mì kì kitsjá'nde nga jña inima 'cho-la ní kiichja; nga jña inima 'cho-la ní ijyeé be yá-ni ra jè Jesús.

Kó'sín nga tsajmesón Jesús nga tsi'kénajmíya

(Lucas 4:42-44)

³⁵ 'Nó tajñóya tsasítjen Jesús; takó jñò-isa 'kia nga itjokàjin ya naxindá; kiji jngo i'nde ra a'ta xin kjiina ya ñánda nga tsin xita, yaá kiji nga kiichja'ta-la Nainá. ³⁶ Jè Simón ko jña xita xákjién ra i'ka, kiji-ní nga kiì kátsji Jesús. ³⁷ 'Kia nga ijye isakò-la, kitsó-la:

—Nga'tsi jña xita, jí t'fátsji-li.

³⁸ Tanga jè Jesús, kitsó-ní:

—Ya tjaán ya ján naxindá ra i'ka ra chraña kjihijyo; machjeén-ní nga ti'koa ya 'kenajmíya 'én nda-la Nainá, nga kií xá 'jii-na.

³⁹ 'Koaá 'sín tsajme Jesús nga tíjngo ya i'nde Galilea, jndí ra ján naxindá tsajme nga tsi'kénajmíya 'én nda-la Nainá ya

ni'ya sinagoga ñándá nga maxkóya xítá Judío, kò tsachrjekàjin inìma 'cho-là níí ra tjjin ya inìma-là xítá.

**Kó'sín nga kisinda-nì Jesús jè xítá ra tjjín-là 'chin
ra tífi'ndojno chrjábá ijo-là**

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰Jngo xítá ra tjjín-là 'chin ra tífi'ndojno chrjábá ijo-là 'ji kasi'ta chraña-là Jesús. Tsasèn-xkó'nchi'ta-là, kitsò-là:

—Tsa mejèn-li, chjáaxìn-ná jè 'chin ra tjjín-na.

⁴¹Jè Jesús kjòhìmáke-ní jè ndí xítá rakìi, tsaká'tá-là tsja, kitsò-là:

—Mején-na. Kò'sín katatjahíxìn-li jè 'chin ra tjjín-li.

⁴²'Kia nga ijye kùichjá Jesús, ndítóón kjonda-ni jè ndí xítá rakìi; itjahíxìn-là jè 'chin ra tjjín-là, kjotsjeé-ni ijo-là. ⁴³'Kia nga kijì-ni jè ndí xítá rakìi, Jesús kitsó-là:

—'Tin-la nda nda-ni.

Kò 'ñó tsikí'tin nga kitsò-là:

⁴⁴—Kì yá xítá ra 'bènajmí-là. 'Tin ya ñándá tjjina jè na'mì; jch'iì jñà kjotjò-li, jñà tsajmì ra síjé jè kjotéxoma-là Moisés, mé-ni nga tsje kijna-ni ya ngixkon Nainá kò nga nda kjón kata'ya-là nga kixíí kjoa nga ijyeé kjonda-ni jè 'chin ra tjjín-li.

⁴⁵Tanga jè xítá rakìi, 'kia nga ijye kijì-ni: tsikí'tsia-ní nga tsi'kénajmí ijye kó'sín kjomà'tin. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Jesús mì kì tì taxkì kjomà 'jaha'sen-jin-ni ta ñáa naxindá; yaá tsikijna ya ñándá tsìn xítá; tanga takó inchrabà-ni xítá ra ta ñándá i'nde inchrabà-ni nga kùitjìngi-là ya ñándá nga tjjina.

Kó'sín kjonda-nì jngo ndí xítá ra mì tì ma síjtiya-ni ijo-là

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 ¹'Kia nga ijye tsato jò jàn nichjin, ijchó india-ni Jesús ya ján naxindá Capernaum. Kijchaá-là nga yaá tjjnaya jngo ni'ya. ²Kjín jchán xítá kjóxkó'ta-là skanda mí kì tì kjots'ndé-ni ya ajto xotjòba-là ni'ya. Jè Jesús tsi'kénajmíyaá-la jè 'én nda-là Nainá. ³Ijòn ma-ni xítá 'ji ra 'yaya jngo ndí xítá ra kjjnajyò nga tjjngo ijo-là. ⁴Mì kì kjomà itjo'nde-là nga 'jaha'sen-kò ya ni'ya, ta ngatjì-là nga batoó kjìn ma-ni xítá ra ya títsajna. Yaá iskanimijìn ya asòn'nga-là ni'ya; akjòn iskí'xa ya atsjá-là ya kixí-là ñándá tjjina Jesús. Yaá iskanijen jè ndí xítá ra kiya ra kjisón yá-là. ⁵'Kia nga kijtse Jesús nga jñà xítá

ra 'jiikó x̄ita ra kiya, nga makjiín-là ra a'ta 'tse, kitsó-là jè ndí x̄ita ra kiya:

—J̄i ndí n̄a'in, j̄nà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li.

⁶Yáá títsajna i'ka j̄nà x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés. 'Kia nga kijtse koni 'sín nga kitsò Jesús, isíkítsjen-ní ya ajin inìma-là, nga kitsò: ⁷“¿Mé-ni ko'sín chja-ni jè x̄ita rakii? Jé Nainá chjajno-là nga ko'sín tsò. Nga ta jè tajngoó Nainá ra ma-là síjchaà'tá-ná jé-ná.” ⁸Tanga jè Jesús ndítóón kijtse koni 'sín nga inchisíkítsjen ya ajin inìma-là. Kitsó-là:

—¿Mé-ni kotsò-ni kjobítsjen ra nchrabájin ya inìma-no? ⁹¿Náa ra isa chiba chjá t̄jín? ¿A jè-ní nga kixé: “J̄nà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li”, o ra jè-ní nga kixé: “Chjíbí jè nachan-yá-li, t̄isítj̄in, ko t̄it̄j̄ame-ni”? ¹⁰Nda kjón kokon-no nga 'an ra I'ndí-là X̄ita xin-là ijo-na t̄j̄í'ndeé-na i a'ta nangi nga ma sijchá'ta-là j̄nà jé-là x̄ita.

'Kiaá kitsò-là jè ndí x̄ita ra kiya:

¹¹—J̄i, 'koaá 'sín tíxin-la: T̄isítj̄in, chjíbí nachan-yá-li, ko 'tin-ni ya ni'ya-li.

¹²'Kiaá tsasítjen jè ndí x̄ita ra kiya. Iskábé nachan-yá-là. Itjōjin masen-là nga'tsì x̄ita ra ya títsajna. 'Kia nga kijtse j̄nà kjoa k̄i nga'tsì x̄ita, tà kjóxkón-là. 'Kiaá jeya isikíjna Nainá. Kitsò:

—Kjè sa india 'yee kjoa ra ko'sín ma.

'Kia nga jè Jesús kiichja-là jè Leví

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³Ra kjomà askan-ni, jè Jesús kijí india-ni ya ján andi ndáchikon. Nga'tsì x̄ita, yaá ijchòtj̄ingi-là, akjòn tsakón-ya-là jè 'én nda-là Nainá. ¹⁴'Kia nga inchifi, Jesús kijtsee jè x̄ita ra 'mì Leví, jè ra ti-là Alfeo ra t̄jna'ta ya ímixa n̄anda machj̄t̄j̄i tsajmì a'ta 'tse x̄itaxá Roma. Kitsò-là:

—Nchrabátj̄ingi-ná.

Jè x̄ita ra 'mì Leví, ndítóón tsasítjen nga kij̄itj̄ingi-là Jesús.

¹⁵'Kia nga jè Jesús t̄jna'ta ímixa ya ni'ya-là Leví ko j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là; ko t̄i'koaá kjín ma-ni x̄ita ra síkíchj̄t̄j̄i tsajmì ko j̄nà x̄ita ra tse jé t̄j̄ín-là yaá t̄j̄itsajna'ta-te ímixa ya n̄anda t̄jna Jesús; nga kjín jchán ma-ni x̄ita ra kiitj̄ingi-là. ¹⁶J̄nà x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés ko j̄nà x̄ita

fariseo, kijtse-ní nga jè Jesús yaá t́bakjèn-ko x̄it̄a ra tse jé t́jín-l̄a ko j̄nà x̄it̄a ra síkíchjít̄jì tsajmì. 'Kiaá kitsò-l̄a j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Jesús:

—¿Mé-ni ko'sín 'sín-ni jè Maestro-najìon nga j̄nà x̄it̄a ra tse jé t́jín-l̄a ko nga j̄nà x̄it̄a ra síkíchjít̄jì tsajmì bakjèn-ko-ni?

¹⁷'Kia nga kí'ncchré Jesús; kitsó-l̄a:

—Mì tsa chjìnexki machjeén-l̄a j̄nà x̄it̄a ra mì mé 'chín t́jín-l̄a; j̄ná-ní x̄it̄a ra kiya ra machjeén-l̄a chjìnexki. Mì tsa kí xá 'j̄jì-na ra 'an nga j̄nà kichjà-l̄a j̄nà ra x̄it̄a kixì tsò-l̄a ijo-l̄a, ta j̄ná-ní kichjà-l̄a j̄nà ra machiya-l̄a nga x̄it̄a jé-ní.

Kjiá-nioo nga ma kítsajnachjan x̄it̄a

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸India-ni 'kia nga t́jít̄sajnachjan j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Juan ko j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a j̄nà x̄it̄a Fariseo, t́jín i'ka x̄it̄a ra kiji ya ñánda t́jna Jesús nga ikjonangi-l̄a, kitsò-l̄a:

—J̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Juan ko j̄nà ra kotá'yá'ta-l̄a x̄it̄a Fariseo bitsajnachjan-ní. ¿Ko mé-ni mì tsa bitsajnachjan-ni j̄nà ra x̄it̄a tsaji?

¹⁹Kitsó-l̄a Jesús:

—¿A bitsajnachjaán j̄nà x̄it̄a ya ñánda nga 'se jngo kjoabixan, 'kia nga takó ya t́jnakò-isa jè x̄it̄a 'xìn ra kàbixan? 'Kia nga takó t́jna-isa, mì kì kítsajnachjan-jìn j̄nà x̄it̄a. ²⁰Tanga kijchó jè nichjìn 'kia nga tjá'an-l̄a jè x̄it̄a 'xìn ra kàbixan; 'kiaá-ni nga kítsajnachjan.

²¹Jngo nikje ra ijye jchínga, mì kì ma tsa nikje x̄it̄se sijto'a-l̄a; nga jè nikje x̄it̄se skií'ñoaya-ní, ko yaá skiíchrjaya-nda jè nikje jchínga. Ko isaá tse tjá'xa-isa ya ñánda nga ichrjajndá.

²²Tì'koaá mì kì koma s̄inchá xán ixi j̄nà chrjaba ra ijye kjóchínga; nga tsa ko'sín 'sieén, 'kia nga ijye kojchá xán, skiíchrjaya j̄nà chrjaba ko yaá jchija ijye jè xán, ko tì'koaá kjítsón-te j̄nà chrjaba. Tanga jè xán ixi, chrjaba x̄it̄seé t́jínè-l̄a nga s̄inchá.

Kó'sín t́jín ra a'ta 'tse nichjìn níkjáya

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³India, 'kia nga nichjìn níkjáya yaá 'ja Jesús ya ñánda t́jt̄je trigo. Ko j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a, tsateé natín-l̄a trigo. ²⁴J̄nà x̄it̄a Fariseo kitsó-l̄a:

—¿Mé-ni kò'sín 'sín-ni jǎà xítà-li, jngo kjoa ra mì kì tǐ'nde nga 'sieén 'kia nga nìchjin níkjáya?

²⁵Tanga Jesús kitsò-la:

—¿A kjeé chitáyá jìòn yà xajon ñánda nga tíchjǎ koni 'sín kǐ'sín india jè xítà jchínga-ná ra tsi'kìn David kò jǎà xítà ra taña tjìkò 'kia nga kjòhojò-la kò kjotsìn-la mé ra iskine?

²⁶'Kia nga jè xítà ra 'mì Abiatar tíjna na'mì ítjòn, jè David 'jaha'seén yà ni'ya-la Nainá nga iskine niño nchrajín ra Nainá ijye kjongatsja; kò tǐ'koaá skanda kitsjá-la jǎà xítà ra tjìkò. Jǎà niño nchrajín kǐi, tà jǎà na'mì tǐ'nde-la nga kjine.

²⁷Kitsò-isa Jesús:

—Kíí xá isinda-ni jè nìchjin níkjáya, nga jǎà xítà ma sakò-la kjonda; mì tsa kǐ xá isinda-ni jǎà xítà nga jè nìchjin níkjáya sakò-la kjonda ra a'ta 'tse xítà. ²⁸'Koaá ma-ni, 'an ra I'ndí-la Xítà xin-la ijo-na, 'aán batexóma-la jè nìchjin níkjáya.

Kó'sín kjomà nga kjonda-ni jè xítà ra kixì'ta jngo tsja

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 ¹Jesús 'jaha'seén india-ni yà ñánda tíjna jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xítà Judío. Kò yáá tíjna jngo xítà ra kixì'ta jngo tsja. ²Jǎà xítà ra kondra fì-la Jesús inchisíkinda-ní nga mejèn-la nga ske a siúndaá-ni jè xítà ra kixì'ta tsja 'kia nga nìchjin níkjáya, mé-ni nga koma sakò-la mé ra ma koàngi-ni. ³Jesús 'kiaá kitsò-la jè xítà ra kixì'ta jngo tsja:

—Tísitjǐin, abí, tǐsen masin ijndíi.

⁴Jesús, 'kiaá kitsò-la jǎà xítà ra i'ka:

—¿Mé ra tǐ'nde nga 'sieén 'kia nga nìchjin níkjáya? ¿A ndaá 'sieén o ra 'choó 'sieén? ¿A síndaá jngo-ná xítà o ra si'ken-ná?

Tanga jǎà xítà kǐi, ta jyó tsikitsajna. ⁵Jesús ngi koó kjojtǐ-la isko'án xítà ra kitsendí-la. Kò 'ñó ba kǐ'se-la ta ngatjǐ-la nga 'ñó tájajín yà inìma-la jǎà xítà. 'Kiaá kitsò-la jè xítà ra kixì'ta tsja:

—Tjèn ndajì ndsji.

Kò tsikjén ndajó tsja jè xítà rakǐi, kò ta nditòón kjonda-ni.

⁶'Kia nga itjo-ni jǎà xítà Fariseo tsajoóyaá-ni kò jǎà xítà Herodiano nga mejèn-la si'ken Jesús.

**Kó'sín kjomà 'kia nga 'nó kjìn xita kjìtjìngi-la Jesús
ya andi ndáchikon 'tse Galilea**

⁷Jesús ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la yaá kiji ya andi ndáchikon. Ko kjín jchán xita kjìtjìngi-la ra ya nangi-la Galilea ko Judea, ⁸ko jñà xita ra 'tse naxindá Jerusalén, ko ra Idumea nangi-la, xita ra tji hijyo ya ra ijngoa ndáje Jordán, ko jñà ra tji hijyo ya jngo tjandi-la naxindá Tiro ko Sidón; 'nó ina'yá-la kjojkón ra ki'sin Jesús. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga ta kjìn xita 'ji tjìngi-la. ⁹Jesús, 'kooá 'sín kitsò-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga kátájnanda ki'ta jngo-la chitso ra kijnaya, mé-ni nga mi ya 'nó kojtin-nè-ni xita. ¹⁰Ta ngatji-la nga kjín jchán xita ra kiya ijye isinda-ni, ko jñà xita ra i'ka ra takó kiya-isa, yaá fikjané'nó ya nándá tjina Jesús nga mejèn-la ska'ta-la tsja. ¹¹Jñà xita ra inìma 'cho-la níí tjìjin inìma-la, 'kia nga be jè Jesús, mincha-xkó'nchi'tá-la, akjòn 'nó jchán chja nga tsò:

— Ji-ní ra I'ndí-la Nainá.

¹²Tanga jè Jesús 'nó tsakátiko nga kì tà chjàn yá xita ra 'bénajmí-la yá-ni ra jè.

Jesús ko jñà xita-la ra tsjahjìn

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³Ra kjomà askan-nioo, Jesús yaá kiimijìn jngo nindo. Kiichja-la jñà xita ra jè nda isasèn-la. Ko jñà xita kii yaá tsakáhijtakò. ¹⁴Akjòn yaá tsjahjìn tejò xita ra ya kohijtakò, ko nga ti'koa isikasén nga 'keènajmíya jè 'én nda-la Nainá, ¹⁵ko kitsjá-te-la kjotéxoma nga ma siinda-ni xita ra kiya ko nga ma kochrjekàjin inìma 'cho-la níí ra tjìjin ya inìma-la xita. ¹⁶Jñà xita kii ra tejò ma-ni ra tsjahjìn: jè ra 'mì Simón, jè ra ti'koa Pedro tsikí'ta 'í-la; ¹⁷ko jè ra 'mì Jacobo ko jè 'ndse ra 'mì Juan ra ixti-la Zebedeo ma, ra ti'koa Boanerges tsikí'ta 'í-la. (Jè 'í rakii, Ixti-la 'Choón, tsò-ni.) ¹⁸Ko jè ra 'mì Andrés; ko jè ra 'mì Felipe; ko jè ra 'mì Bartolomé; ko jè ra 'mì Mateo; ko jè ra 'mì Tomás; ko jè ra 'mì Jacobo, ti-la Alfeo; ko jè ra 'mì Tadeo; ko jè ra 'mì Simón ra ya fi'ta-la jñà xita cananista, ¹⁹ko jè ra 'mì Judas Iscariote, jè ra isingatsja Jesús xita kondra-la.

Kó'sín tjín a'ta 'tse jñà xita ra chjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

'Kia nga 'ji-ni Jesús ya ni'ya nándá nga síkjáya, ²⁰taxki xita-ní ra kjojkó india-ni, skanda mí ti itjo'nde-la nga ma tsakjèn jè Jesús ko

jñà xità-la. ²¹Jñà xità ra xákjién ma Jesús, 'kia nga kií'nchré kjoa ra tíma, kí'ká-ni Jesús, nga 'koaá 'sín kitsò tsa ijyeé kjóská-la.

²²Tanga jñà xità ra bakón-ya jè kjotéxoma-la Nainá ra tsíkínda Moisés ra 'ji-ni ya Jerusalén, 'koaá 'sín kitsò-te nga jè-ró nga'nó ra síchjeén Jesús 'kia nga ko'sín ma-la bachrjekàjin jñà inìma 'cho-la níí ra tjíjin ya inìma-la xità, jé-ró tsjá-la jè Beelzebú jè ra tíjna ítjòn-la jñà inìma 'cho-la níí.

²³Jesús kiìchjaá-la jñà xità kiì nga katanchrabá. Akjòn tsi'kénajmí-la jñà kjoa ra mangásòn-kjo. Kitsò-la:

—¿A komaá tije-ni xità-níí kochrjekàjin-ni ijo-la ya inìma-la xità? ²⁴Jngo i'nde ñánda batéxoma jngo xitaxá tsa jòya tjín nga tijnà kjaán-kjo-ni xità-la, mì kì tì mé nga'nó 'se-la nga kotéxoma-isa. ²⁵Ko tsa jngo ni'ya ñánda nga títsajna xità, tsa jòya tjín nga tijnà kjaán-kjo-ni, tì'koaá mì kì tì mé nga'nó 'se-la nga kotéxoma-isa. ²⁶Ko tsa jè xità-níí tije tíkjaán-ko-ni ijo-la, mì kì tì mé nga'nó 'se-la nga ma kotéxoma-isa. Ta yaá jchija.

²⁷Ya ni'ya-la jngo xità ra 'nó 'tsen, niyá xità-ni ra koma kjoaha'sen chijé nga siìchijé mé tsajmì ra tjín-la tsa mì ítjòn kíité'nó jè xità 'tsen, ko akjòn 'kiaá koma siìchijé-la.

²⁸'Koaá xín kixi-no, jè Nainá sihijcha'tá-la nga'tsi jñà jé ra tjín-la xità ko a'ta 'tse nga'tsi 'én 'cho ra kichja. ²⁹Tanga jñà xità ra kichjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá, níkjíá sijcha'ta-la jñà jé-la, ko kjohi'iín sinè-la skanda ta mé nichjin-nioo.

³⁰Kíí ko'sín kitsò-ni jè Jesús, nga jñà xità ra bakón-ya jè kjotéxoma-la Nainá kitsó-ní: “Jé inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-la.”

Jè na-la Jesús ko jñà 'ndse

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹Ra kjomà askan-nioo, ijchó jñà 'ndse Jesús ko na-la. Yaá tsíkítsajna ya ndítsiaán, 'kiaá inakjoá-la jè Jesús. ³²Jñà xità ra ya tjítsajnandi-la, kitsò-la:

—Jè na-li ko jñà 'ndsì yaá tjítsajna ndítsiaán. Jíí-ró bátsji-li.

³³'Kiaá kiìchja Jesús, kitsò-la:

—¿Yá-ni ra na-na ma ko ra 'ndsèe ma?

³⁴Iskotsíjen-la jñà xità ra ya títsajnandi-la. Kitsò-la:

—Jñá-ní xità kiì ra na-na ma ko ra 'ndsèe ma. ³⁵Nga jñà xità ra síhitjasòn koni 'sín nga mejèn-la Nainá, jñá-ní ra 'ndsèe ma, ko ra tichjaá ma, ko ra na-na ma.

Kjoa ra mangásòn 'tse xita ra kjíndi xojmá ya ajin nangi

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 ¹Tsikí'tsiaá india-ni Jesús nga tsakón-ya ya andi ndáchikon. Ko taxki kjín kjomà xita ra kjóxkó'ta-la. 'Kiaá tsikijnaya jngo chitso ya ajin ndáchikon. Ko nga'tsi jñà xita, yaá tsikitsahijyo ya andi ndáchikon. ²Kjín ndiyá-la kjoa ra mangásòn tsakón-ya-la. 'Kia nga tsi'kénajmí-la, kitsò-la:

³—Nda tina'ya. Jngo xita kiji nga kiì kjíndi xojmá. ⁴'Kia nga tíkjíndi, tjín i'ka xojmá ra ya iskatsajo ya aya ndiyá. Ko 'kiaá 'ji jñà nise nga iskine. ⁵Ngi kotjín iskatsajo ya asòn najo ya ñánda nga chiba ni'nde tjín; jñà xojmá nditoón isò, ta ngatji-la mì tsa nanga tjín ni'nde; ⁶ko 'kia nga itjo tsá'bí nga kjotsjè jè ndabá, kixì-ní jñà xojmá ra isò, ta ngatji-la nga mì kì tsa nanga kiji kjama-la. ⁷Ko ingi kotjín iskatsajo-isa ya ajin na'yá. 'Kia nga kjò'nga jñà na'yá, yaá kisi'ken-ngi, ko jñà xojmá kiì, mì kì tsajà-la to. ⁸Tanga tì'koaá iskatsajo-te xojmá ya ñánda nga nda nangi; isò-ní; tì'koaá kjò'nga-ní; tsajà-la to; ndaá itjo; tjín ra katé to tsajà-la, ko tjín ra jàn-kan tsajà-la, ko tjín ra skanda jngo sindo to tsajà-la nga jngó jngó tja'tsin.

⁹Akjòn kitsò-la Jesús:

—Nda kjón tina'ya koni 'sín tíxin-no.

Mé-ni nga kjoa ra mangásòn isìchjeén-ni Jesús

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰Kia nga ijye isijna tajngo-ni Jesús, jña xita ra ya tjítsajna'ta chraña-la ko jña xita-la ra tejò ma-ni, iskonangí-la kó'sín tsò-ni jè 'én ra ko'sín tsi'kénajmí-la. ¹¹Kitsó Jesús:

—Jíón tsako-no nga inchi'ya jè kjoa ra tjí'ma koni 'sín nga batéxoma Nainá; tanga jña ra kj'íi xita, tà jña 'senajmíya-la a'ta 'tse kjoa ra mangásòn, ¹²mé-ni nga mì kì ské-ni ni'sín 'ñó nda skoòtsijen, ti'koaá ni'sín 'ñó nda kji'nchré, takó mì kì kochiya-la. 'Koaá ma-ni nga mì kì siikaatjìya-ila jè kjobítsjen-la ko mì kì ma sihijcha'ta-la Nainá jña jé ra tjín-la.

Jesús tsi'kénajmí kó'sín tsò-ni kjoa mangásòn

'tse xita ra kjíjndi xojmá

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³Kitsó Jesús:

—¿A mí fiya-no kó'sín tsò-ni jè kjoa mangásòn rakì? ¿Kó'sín koma-ni nga kochiya-no nga'tsi kjoa ra i'ka? ¹⁴Jè ra kjíjndi xojmá jé jngoya-la jè xita ra síka'bísòn jè 'én-la Nainá. ¹⁵Jña xojmá ra ixaájten ya aya ndiyá, jña jngoya-la jña xita ra 'nchré 'én-la Nainá. Ra ma askan-ni, 'kia nga ijye 'nchré, 'fi jè xita-níi nga faháxìn ya ajin inìma-la jña 'én ra ijye kíi'nchré. ¹⁶Jña xojmá ra ixaájten ya ajin najo, jña jngoya-la jña xita ra 'nchré 'én-la Nainá. 'Nó tsja 'se-la 'kia nga ti'sa 'nchré. ¹⁷Tanga 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa tsìn-la kjama nga mì tsa ngi ko inìma-la kjokjiín-la, mì kì 'ñó mincha, ta chibaá nichjin chíkjoa-la. 'Kia mé kjoa ra sakó-la ko tsa xita fi-la kondra ra ta ngatjì 'tse 'én-la Nainá, ndítóón tsjin-ni jè ndiyá-la Nainá. ¹⁸Jña xojmá ra ya ixaájten ya ñánda nga tjín na'yá, jña ngoya-la xita ra 'nchré 'én-la Nainá, ¹⁹tanga jña kjoanchiná ra tjín i isà'nde, 'ñó síkájno, ko toón 'ñó matsjake. Jña mejèn-la nga 'se ijye-la tsajmì ra tjín i isà'nde. 'Koaá ma-ni nga síjchaàjin jè 'én-la Nainá ra 'nchré, ko nímé kjoa ra nda tjín batsíjen ra a'ta 'tse. ²⁰Jña xojmá ra ixaájten ya ñánda nga nda nangi, jña jngoya-la xita ra 'nchré 'én-la Nainá ko makjiín-la. Batsíjeén kjoa ra nda tjín ra a'ta 'tse. 'Koaá 'sín ma koni jña xojmá ra nda bajà-la to, nga tjín ra katé bajà-la, ko tjín ra jàn-kan bajà-la, ko skanda tjín ra jngo sindo to bajà-la nga jngó jngó tja'tsin yá.

Kjoa ra mangásòn 'tse ni'í ra síhsen

(Lucas 8:16-18)

²¹ Jesús kitsó-isa-la:

—¿A kii xá sité'í jngo-ni ni'í ra síhsen nga ya síkíjnangieé kàxa kò tsa ya síkíjnangieé nàchan? Jngo ni'í ra síhsen, kii xá sité'í-ni nga ya sijna ya ñánda 'nga chon, mé-ni nga nda síhsen-ni ya ñánda nga jñò chon. ²² Nga nga'tsì kjoa ra 'ma tji'hijyo 'ndi 'ndi, takó kotsíjen-yá-ní; kò ni'sín bato 'ñó tji'ma, takó jcha tsijeén-la. ²³ ¡Ndaá tichiya-la takòn koni 'sín tíxin-no!

²⁴ Jesús kitsó-isa-la:

—Jìòn ra inchina'yá, nda kjon tina'ya. Jè chiba ra sichiba-la xàngioo, tije kochiba ngajo-no, skanda isaá tsjásòn-isa-no. ²⁵ Nga jè ra machiya-la, isaá tse kochiya-isa-la; kò jè ra chiba kjobítsjen tjin-la, skanda tjáhixín-la jè kjobítsjen ra tsò nga tjin-la.

Kjoa ra mangásòn kó'sín nga mijìn jngo nijmé

²⁶ Kitsó-te Jesús:

—Jè kjoa koni 'sín nga batéxoma Nainá, 'koaá jngoya-la koni 'sín ma 'kia nga jngo xita bitje nijmé. ²⁷ Jè nijmé bisó-ní kò mihijin-ní ni'sín jè xita fajnafè 'kia nga nitjen kò basítjen 'kia nga nichjin, kò nda mí be-ni ra jè kó'sín ma-la nga ma'nga. ²⁸ Nga jé nangi ra kó'sín ma-la síkisò; kò ítjòn bitjo xka-la, kò askan-ni nga maje jè yá-la, kò akjòn tjo jè natín-la, kò akjòn 'kiaá tjo 'je-la. ²⁹ 'Kia nga ijye xì jè nijin, 'kiaá sixkó; nga ijyeé ijchò chiba-la nga koxkó.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse xojmá mostaza

(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

³⁰ Jesús ngi india kò kitsò-isa:

—¿Mé ra ma mangásòn-kò koni 'sín nga batéxoma jè Nainá? ¿Mé ra ma sngásòn-keé? ³¹ Jé-la ma mangásòn-kò jè ra 'mì xojmá mostaza, nga 'kia nga sitje ya ajin nangi jè xojmá mostaza, jè-ní ra isa 'ñó itsé-ni ta nga'tsì xojmá ra tjin i a'ta nangi. ³² 'Kia nga ijye sitje, bisó-ní, akjòn ma'nga-ní kò skanda isaá 'ñó 'nga ma koni jñà xka ra ti'koa xá sitje-te-ni. Kò 'ñó i'i ma jñà chrja-la, skanda jñà nise maá bínda'á tjé-la nga bitsajnangi 'ngién-la.

Kó'sín isichjeén Jesús kjoa ra mangásòn

(Mateo 13:34-35)

³³ Kjin skoya kjoa ra mangásòn isichjeén Jesús 'kia nga tsakón-ya jè 'én nda-là Nainá, koni 'ki nga ma kjòchiya-là xita. ³⁴ Nímé 'én ra mì kjoa mangásòn tsakón-ya-ilà. Tanga jñà xita-là ra kotá'yá'ta-là, nda kjon tsi'kénajmí kixi-là 'kia nga ijye xìn tjítsahijyo.

Kó'sín kjomà 'kia nga jè Jesús isíkijnajyò-ni jè tjoxkón kò jtsí xkón

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵ 'Kia nga ijye kjòjñò nga tijè-ni nichjin, Jesús kitsó-là xita-là ra ya kotá'yá'ta-là:

—Tjiaán, ya ra ijngoa ndáchikon ján.

³⁶ Jñà xita ra kjin ma-ni, ta yaá tsikitsajna ra jñà; koni 'sín nga tjítsajnaya chitso jè Jesús kò jñà xita-là ra ya kotá'yá'ta-là, 'koagá 'sín kiji. Kò ti'koagá yaá taña tsakáhijtakò i'ka-isa chitso ra kj'í. ³⁷ 'Kia nga ijye inchifi ya asòn nandá, 'jií jngo tjoxkón ra taxki kjomà-ní; ngi iskimí'ngaá nandá, kò jè chitso, ijyeé

'Kia nga 'ji tjoxkón ya ajin ndáchikon nga kjame iskajin-ndá jè chitso

kjame kitse nandá. ³⁸ Jesús yáá kjiñafè yà tjà'tsin chitso. Kijna-ngisko jngo nikje-ngisko. 'Kiaá iní'ká-la, ki'mì-la:

—Maestro, ¿a sí ta mí makájno-li nga ijyeé mejèn kiyé?

³⁹ 'Kiaá tsasítjen Jesús, tsakátiko jè tjo; kò akjòn kitsò-la jè ndáchikon:

—Jyò tijni.

Ndítóon isijyò-ni tjo, kò ngi ndaá kjondayá-ni. ⁴⁰ Jesús kitsó-la xita-la:

—¿Mé-ni nga skon-no? ¿A takó kjeé tsa makjiín-no ra a'ta tsa'an?

⁴¹ Jñà xita-la taxki 'ñó itsakjòn. Kò iskonangijno iskonangi'ta-la xákjién nga jngó jngóo, kitsò-la:

—¿Yá xita-ní rakìi tsa'koa nga skanda síhitjasòn-la jè tjo kò jè ndáchikon?

**Kó'sín kjomà 'kia nga itjojin-ni jè inìma
'cho-la níí yà ijo-la xita Gerasa**

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

5 ¹ Ijchó Jesús kò jñà xita-la yà ajton ra ijngoa ndáchikon ján, yà nangi-la xita gadarenos. ² 'Kia nga itjojen Jesús yà chitso, ijchò kasi'tá jngo-la xita ra inìma 'cho-la níí tjíin yà inìma-la. Jè xita rakìi, yáá itjo-ni yà ngajo ñanda nga kjihijyo mi'ken. ³ Xita rakìi, yà-ró bijnaya yà ngajo ñanda nga kjihijyo mi'ken. Mì kì yá ra ma bí'tá'ño nì'sín na'ño kichá cadena sí'ta. ⁴ Nì'sín kjokjín-ró 'ka tjín-ni nga kò na'ño kichá cadena sité'ño-ni ndsakò kò tsja, ta jò ján-ró ya 'sín na'ño kichá nga kjijtsó. Mì kì yá ra chíkjoa-la nga sí'ndé xita rakìi. ⁵ Kò nichjin kò nitjen-ró yà bajmejín yà chrjó mi'ken kò yà asòn nindo. Kjindáya-tsò kjindáya-ská-ró nga kjaán-kò ijo-la, nga 'bé-la najo. ⁶ 'Kia nga tikjiín kijtse-ni nga tínchrabá Jesús, tsahachikon-ní nga kii kasi'ta chraña-la kò tsasèn-xkó'nchi'ta-la. ⁷ 'Ñó kiichja, kitsò:

—¿Mé kjoa ra tjín-li kò ra 'an Jesús, jì ra I'ndí-la Nainá ra 'ño 'nga tíjna? A'ta 'tse Nainá bitsá'ba-la, ¿kì kjohi'in 'bí-ná!

⁸ Kíí kò'sín kiichja-ni, nga jè Jesús kitsó-la:

—Ngaji inìma 'cho-la níí, títjojin yà inìma-la xita rakìi.

⁹ Jesús iskonangií-la. Kitsò-la:

—¿Kó 'mì-li?

Kitsó-ní:

—Jngo jtín chíchàn 'mì-na, nga kjín jchán ma-najin.

¹⁰Jñà inìma 'cho-la níí, 'ñó tsikítsa'ba-la Jesús nga mì xìn ì'nde sīkasén. ¹¹Yà chraña'ta nindo ñánda nga títsahijyo, kjín jchán ma-ni chinga ra ya inchibakjèn-jno. ¹²Jñà inìma 'cho-la níí tsikítsa'ba-la Jesús. Kitsò-la:

—Yà tīkasén-nájin ya ñánda tíhijyo jñà chinga kído; mé-ni nga ya kitjáha'sen-jin-nìjin ijo-la.

¹³Jesús kitsjá'ndeé-la jñà inìma 'cho-la níí; itjojin-ní ya inìma-la ndí xīta rakīi; akjòn yaá 'jaha'sen-jin ijo-la chinga. Nga'tsì jñà chinga kīi, ta indaá tsahachikon-jen-jno kixi skanda ya ajin ndáchikon, yaá 'ken nga'tsìdò ya ajin nandá. Maá-ró tsa jò jmi chinga ta nga'tsìdò.

¹⁴Jñà xīta ra inchiko'ndá jñà chinga jahachinga-ní nga kīi síkjí'nchré xīta naxindá kò jñà xīta ra inchisíxá ya ajin ijñáa; kò jñà xīta, ijchò katsíjen-la jè kjoa ra kjomà. ¹⁵Kjín xīta ijchò ya ñánda tíjna Jesús, kijtsee jè ndí xīta ra inìma 'cho-la níí isijin inìma-la nga tí'sa ítjòn. Jyó tíjna. Kjiya-ni nikje-la. Ndaá tíjn-ni kjóbítsjen-la. Tà itsakjòn-la jñà xīta 'kia nga kijtse.

¹⁶Kò jñà xīta kīi tsí'kénajmí-la jñà xīta ra ijchò ra mì kī kijtse kjoa kī koni 'sín kjomà'tin jè xīta ra inìma 'cho-la níí isijin inìma-la nga kjondaá-ni, kò nga itíkájen jñà chinga. ¹⁷Jñà xīta ra ijchò, tsikítsa'baá-la Jesús nga xìn ì'nde katafi.

¹⁸'Kia nga 'jaha'sen chitso Jesús, jè xīta ra ijye kjonda-ni tsikítsa'ba-la nga ya kojmekó. ¹⁹Tanga Jesús mì kī kitsjá'nde-la. Kitsó-la:

—Tin-ni ya ni'ya-li, 'tènajmí ijye-la jñà xīta xàngii nga 'ñó tse kjonda ra kásíko-li Nainá nga kó'sín kamahimake-li.

²⁰Jè xīta rakīi, kijí-ni; akjòn tsíkí'tsia nga tsí'kénajmí-la jñà xīta naxindá Decápolis nga 'ñó tse kjonda kī'sín Jesús ra a'ta 'tse. Nga'tsì xīta ra kī'senajmí-la, tà kjóxkón-la.

Kí'sín kjomà jngo kjóxkón 'kia nga jè Jesús isinda-ni chjoón ra kiya kò 'kia nga isikjaáya-ila jè tsati-la Jairo

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹'Kia nga tsáfa india-ni Jesús nga tíjnaya chitso nga 'ji ya ajton ra ijngoa ndáchikon, kjín jchán xīta kjóxkó'ta india-la, kò yaá tsikijna ya andi ndáchikon. ²²Yaá ijchòjkon jngo xīta ra 'mì Jairo ra xīta ítjòn tíjna 'tse ni'ya sinagoga ñánda nga

maxkóya x̄it̄a Judío. 'Kīa nga kijtse Jesús tsasèn-xkó'nchi'tá-la.
 23 'Ñó tsikítsa'ba-la, kitsò-la:

—Jè ndí tsati-na ijyee tíbiya; nchrabí, tjahijta_o-ná, mé-ni nga kjonè-la ndsij nga katanda-ni mé-ni ma kíjnakon-ni.

24 Kiikoó Jesús, k̄o k̄jín jchán x̄it̄a kijítj̄ingi-la; chiba bá'nchó'ño Jesús j̄nà x̄it̄a. 25 Yaá tsá'bajin jngo ndí chjoón ra kjo tejo nó kiya, nga jní tíxaájten-la. 26 'Ñó kjo_{tseé} tísíkjín kjohi'in ra a'ta 'tse chjine xki; ijye-ró isíkjeheya ijye ton-la; tanga mì k̄i manda-ni, ta isaá 'ño tíma'ño-isa 'chin-la.

27 Jè ndí chjoón rakii, 'kīa nga kií'nchré ra a'ta 'tse Jesús, 'jaha'sen-jin-la nga'tsi x̄it̄a ra k̄jìn ma-nioo; k̄o ajton 't̄sín Jesús ikasèn-ni mé-ni nga ma iska'ta-la tsja jè nikje-la Jesús.

28 Nga 'koáá 'sín isíkítsjen, nga tsó: “Ni'sín tsa ta itsé-la ska'ta-la ndsa jè nikje-la, kondàa-na.” 29 'Kīa nga iska'ta-la tsja jè nikje-la Jesús, nditoón isijyò-ni jní-la, k̄o tsijeén kjomà-la ijo-la nga ijye kjonda-ni jè 'chin ra tjín-la. 30 Nditoón kijtse-la ijo-la Jesús, nga tsijeén kjomà-la nga itjotin nga'ño ya ijo-la; isíkáfa-ní, iskotsíjen-jín-la x̄it̄a ra k̄jìn ma-nioo, kitsò:

—¿Yá ra kàtsabá'ño nikje-na?

31 J̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús kitsó-la:

—¿A mí 'yi nga j̄nà x̄it̄a bá'nchó'ño-li? Mé-ni si-ni: “¿Yá ra kàtsabá'ño nikje-na?”

32 Tanga Jesús iskotsíjen-jín-isa-la j̄nà x̄it̄a nga mejèn-la ske yá ra katsabà nikje-la. 33 Jè ndí chjoón rakii, sí jatsé-ní nga itsakjòn; nga kijtseé-la ikon kó'sín nga kjomà'tin; inchrabà, akjòn tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús; tsi'kénajmí kixi ijye-la kó'sín nga kjomà'tin. 34 Jesús kitsó-la:

—J̄i ndí chjoón, kií-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni. 'Tin-la nda-ni. Ijyee kamanda-ni jè 'chin ra tjín-li.

35 Takó t̄i'kiaá tíchja-isa-ni Jesús nga 'ji 'i'ka x̄it̄a ra ya inchrabà-ni ya ni'ya-la x̄it̄a ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñanda nga maxkóya x̄it̄a Judío, kitsò-la:

—Jè ndí tsati-li ijyee 'ndíí 'ken; k̄i t̄a tsja jè Maestro ñiti-isa-la.

36 Tanga 'kīa nga kií'nchré Jesús, koni 'sín kitsò 'én ra 'jiikó j̄nà x̄it̄a k̄i, kitsó-la jè na'in-la ndí tsati:

—K̄i t̄a chjàn skon-jìn; t̄a jé-ní, nda katakjiín-li.

37 Mì k̄i kitsjá'nde Jesús nga k̄jìn x̄it̄a kiiko. Tà jé Pedro, Jacobo k̄o Juan ra 'ndse Jacobo, kiiko. 38 'Kīa nga ijchò ya ni'ya-la x̄it̄a ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñanda nga maxkóya x̄it̄a

Judío, kijtseeé Jesús nga fijen fikjá x̄ita, 'ñó in-chikjindáya ko 'ñó in-chisíkájno. ³⁹Jaha'seén ni'ya Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ni ko'nìa-no nga ko'sín ta nda chindáya-no? Jè ndí tsati mì tsa kàbiya-jìn; ta kjiinafé-ní.

⁴⁰Jñà x̄ita ra ya t̄jítsajna tà tsijnòke-ní. Jesús 'kiaá tsachrje ijye nga'tsì x̄ita ra ya t̄ítsajna; tà jñà tsikitsajna ra na'ìn ma, ko ra na ma, ko jñà x̄ita-la ra tjiko. Akjòn 'jaha'sen ya ñánda kjiina jè ndí tsati. ⁴¹Iskábé tsja ndí tsati, kitsò-la:

—Talita kumi. (Jè 'én ra tsò-ni: Jì ndí tsati, 'koaá xin-la, t̄is̄t̄jiin.)

⁴²Jè ndí tsati, ndi-toón tsasítjen-ni; maá tsajme-ni. Tejò-ró nó t̄jín-la. Jñà x̄ita ra ya t̄jítsajna, taxkì 'ñó itsakjòn. ⁴³Tanga Jesús 'ñó tsikí'tin nga mì kì yá ra kòkatatsò-la. Akjòn kitsò-la:

—Tikjèn jè ndí tsati rakìi.

Kó'sín kjomà'tin Jesús 'kia nga ijchò-ni ya nangi-la ya Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

6 ¹Jesús itjojiín ya i'nde rakìi, nga kiji-ni ya nangi-la ñánda 'mì Nazaret; kihijtako jñà x̄ita ra kotá'yá'ta-la. ²'Kia nga ijye ijchò jè nichjin níkjáya, Jesús tsikí'tsia-ní nga tsakón-ya-la x̄ita jè 'én nda-la Nainá ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío. Kjín jchán ma-ni x̄ita ra kií'nchré-la koni 'sín nga tsakón-ya. Jñà x̄ita kii, tà 'koaá kjomà-la; iskonangií-la xákjién, kitsò:

—Jè x̄ita rakìi, ¿ñánda í'ká-ni nga'tsì 'én ra bakón-ya? ¿Ko yá ra kitsjà-la kjochjine kii ko jñà kjojkón ra 'sín? ³¿A mí tsa jè x̄ita rakìi ra chjineyá, ra ti-la María ma, ra 'ndse ma Jacobo, José, Judas ko Simón? ¿A mí tsa ti'koa i t̄jítsajnajin-ná jñà íchjín ndichja?

Ko jñà x̄ita kii, mì kì kjokjiín-la ra a'ta 'tse Jesús. ⁴Tanga jè Jesús kitsó-la:

—Nga'tsì x̄ita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, 'yaxkón-ní ya ñánda nga xìn nangi, tanga mì kì 'yaxkón ya nangi-la ko ya ni'ya-la ko ya ajin-la x̄ita xákjién.

⁵Nijngo kjojkón ki'sìn Jesús ya nangi-la; tà chibaá t̄jín-ni x̄ita ra kiya tsakásòn-la tsja nga isinda-ni. ⁶Tà kjójkón-la Jesús nga jñà x̄ita kii mì kì makjiín-la ra a'ta 'tse.

Jesús yaá tsajme jngo tjandi ya naxindá jtobá ra ya kihijyo chraña nga tsakón-ya.

**Kíí 'sín tsikíya chiya-la Jesús xita ra kotá'yá'ta-la
'kia nga jò jò kisikasén**

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

⁷Ra kjomà askan, Jesús kiichjaá-la xita-la ra tejò ma-ni, nga jò jò isikasén, kitsjá-la kjohixi nga ma-la kochrjekàjin inìma 'cho-la ní ra tjíjin inìma-la xita. ⁸'Koaá 'sín kitsjà-te-la kjohixi nga nimé tsajmì 'koa ra kochjeén-la ya aya ndiyáa. Kitsò-la:

—Tà 'koaá 'sín tangió. Tà jngoó yá koròti jchaa. Kì nalya jchaa, kì niño jchaa, ti'koa kì ton jchaa. ⁹Komaá tsjáya ra xajté. Tanga kì tà chjàn jò nachro jchaa.

¹⁰Kitsó-isa-la:

—'Kia nga jngo naxindá kijcho, jngo ni'ya titsajna skanda 'kia nga kítjojin-no jè naxindá rakì. ¹¹Tsa jngo naxindá mì kì skaábétjò-no, tsa majìn-la nga kji'nchré-no, títjojin, titsajné chijo-la ndsakò mé-ni nga katasijin-la nga ijye tjín jngo kjoa ra kondra 'tse. [Ra kjohixi, 'koaá xin-no, 'kia nga kijchò nichjin-la jñà naxindá kii nga sindajín-la, isaá tse kjohi'in 'se-la koni jè kjohi'in ra ki'tsi-la naxindá Sodoma ko Gomorra.]

¹²Jñà xita-la Jesús ra tejò ma-ni kiji-ní nga kii 'kénajmíya; 'koaá kitsò-la xita nga katasíkájno-ni jé-la ko kì ti tsja jé bátsji-ni. ¹³Ti'koaá kjín inìma 'cho-la ní tsachrjejin ya inìma-la xita ko ti'koaá kjín xita ra kiya isinda-ni nga tsjahíjno-la sihitì.

Kó'sín 'ken jè Juan ra tsatíndá xita

(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴Jè Herodes ra xita xá ítjòn tíjna, kií'nchré-ní ra a'ta 'tse Jesús nga ijye jndíi ra ján naxindá ina'yá-la kjoa ra 'sín. Tjín xita ra kitsò:

—Jé Juan ra tsatíndá xita ra jaáya-ila. 'Koaá ma-ni nga kotjín nga'nó ra bakón nga tí'sín kjoxkón kii.

¹⁵Tanga tjín i'ka xita ra kitsò:

—Majìn, jè-ní ra 'mì Elías.

Ko ti'koa tjín i'ka ra kitsò-te:

—Jè jaáya jngo-la xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

¹⁶Jè Herodes 'kia nga kií'nchré, kitsó-ní:

—Jè kitií-la Juan ra tsatíndá xita jaáya-la, jè ra 'an ísi'kéen nga tsatesiaan.

¹⁷Kíí kò'sín kitsò-ni jè Herodes, nga jé kjón tsikí'tin xítà nga tí'sà kjoťseé nga itsabá'ńó jè Juan kò nga iskaní'sen ndayá, tà ngatjì-là chjoón ra 'mì Herodías. Herodías chjoón-laá kjomà Felipe, kò jè Felipe 'ndseé joó kò jè Herodes. Tanga jé Herodes tsikijnako chjoón-la 'ndse. ¹⁸Ta kíí jé kjomà-ilà Juan nga kitsò-la jè Herodes:

—Mì kì tjí'nde-jìn nga tiji kijnako-ni jè chjoón-la 'ndsi.

¹⁹Jè chjoón ra 'mì Herodías, kjoťtikeé jè Juan; mején-la nga sù'ken, tanga mì kì ma kó'sín isikò. ²⁰Tanga jè Herodes, bexkón kò síkinda-ni jè Juan, nga ijyeé tjíjin-la nga xítà kixi-ní kò xítà tsje-ní. Herodes 'kia nga báko Juan, ta síkítsjen-ní a kitjasòn-la o ra majìn-ní jñà 'én ra tí'senajmí-la; tanga 'ńó matsja-la nga 'nchré-la. ²¹Ijchó jngo nìchjin nga itjasòn koni 'sín nga mejèn-la jè chjoón ra 'mì Herodías, jè nìchjin 'kia nga jngo 'sí tsikíjna jè Herodes nga ijye-la nó, tsakjèn-koó jñà xítaxá xákjién ra tíhijyo ítjòn-la naxindá kò jñà xítà ítjòn-la chíchàn kò nga'tsì xítà nchíná 'tse naxindá Galilea. ²²Tí'koáá ijchó tsati-la chjoón ra 'mì Herodías; 'jaha'sen ni'ya ñánda nga tíhijyo jñà xítà nga kitè. Jè Herodes, kò xítà ra ya títsajna, ndaá isasèn-la koni 'sín kitè jè tsati. Herodes kitsó-la jè tsati:

—Tijé-ná ta mé ra mejèn-li, tsjaá-la.

²³'Koáá 'sín kitsjà-la tsa'ba nga kitsò-la:

—Tsjaá-la ta mé ra mejèn-li ni'sín masen nangi jè ra 'an batexóma-la.

²⁴Jè tsati, itjóó ni'ya, iskonangi-la na-la. Kitsò-la:

—¿Mé ra síjé-la?

Jè na-la. Kitsó-la:

—Tijé-la sko Juan, jè ra batínda xítà.

²⁵Jè tsati, nditoón 'jaha'sen india-ni ya ni'ya ñánda nga tíjna xítaxá ítjòn. Kitsò-la:

—Jé mejèn-na nga jè sko Juan ra batínda xítà, 'ndi kjón 'ndi, 'tìi-ná nga tikíjnaya-ná jngo chrobate.

²⁶Jè xítaxá ítjòn Herodes 'ńó kjoba-la 'kia nga kíi'nchré. Tanga ijyeé kò'sín kitsjà-la tsa'ba ya ngixkon xítà ra ya títsajna'tako ímixa; kò kíi kò'sín kisihitjasòn-la koni 'sín nga kisíjé jè tsati.

²⁷Jè Herodes, 'kiaá isikasén jngo chíchàn-la ya ñánda nga tíjna ndayá jè Juan nga ikatesin, mé-ni nga katanchrabáko jè sko.

²⁸ Jè chíchàn tsatesiín Juan, akjòn l'jiikó skò; tíjnaya jngo-la chrobate; kitsjà-la jè tsati; kò jè tsati isìngatsja na-la.

²⁹ 'Kia nga kí'nchré xita ra kotá'yá'ta-la Juan nga ijye 'ken, 'jii'ká ijo-la; akjòn kiikò nga kiì kájnaya jngo ngajo chrjó mi'ken.

Jè kjojkón ra ki'sìn Jesús 'kia nga 'òn jmi xita kisikjèn

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ 'Kia nga 'ji-ni jña xita ra tsikíxáya-la Jesús, tsi'kénajmí-la nga'tsi kjoa ra ki'sìn kò ra tsakón-ya ñándá nga kijì. ³¹ Jesús kitsó-la:

—Nchrabá, tjiaán, mé-ni nga ma sikjáya itsé ya i'nde ra a'ta xìn ñándá nga mì yá xita tjín.

Kíi kò kitsò-ilá ta ngatjì-la nga kjín jchán ma-ni xita ra kò'ki nchrabá kò ra kò'ki fi, skanda mí kì ma'a-la nga bakjèn.

³² 'Kiaá kijì ra ta jña, nga tsikitsajnaya jngo chitso, kijì jngo i'nde ra a'ta xìn ñándá nga mì kì yá xita tjín. ³³ Tanga kjín xita kijtse 'kia nga kijì. 'Kia nga kijtsexkon nga jé Jesús, kjín xita kijìtjingi-la ra ya itjojin-ni jña naxindá ra ya kjihijyo chraña nga ndsakò kijì-ni; skanda jña ijchò ítjòn. ³⁴ 'Kia nga itjojen Jesús jè chitso, kijtse-ní xita ra ya títsajna nga kjín jchán ma-ni; kjòhimake-ní; nga 'koáá 'sín kjòn ndí xita kiì koni jña ndí forrè ra tsìn-la chjingò ra ko'ndá. Akjòn tsikí'tsiako nga kjìn 'én tsi'kénajmíya-la. ³⁵ 'Kia nga ijye 'ño kjòhixòn, jña xita-la Jesús ra kotá'yá'ta-la ijchò kincha'ta chrañaá-la, nga kitsò-la:

—Ijyeé kjòhixòn; kò ijndí, i'nde'taxìn-ní, nímé ra tjín.

³⁶ Kò'tìn-la jña xita katafi-nì, nga katatse tsajmì ra skine ya ni'ya ra i kjihijyo chraña, kò tsa ya naxindá ra chraña'ta.

³⁷ Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Jiòn 'tì-la ra kòkjen.

Tanga kitsó jña xita-la:

—¿A mején-li nga kohíjcha-jìn niño nchrajín? Tanga koni 'ki singi nga ma kòkjen xita kiì, jò-la sindò nichjin chíj-la xita tjín-ni.

³⁸ Kitsó Jesús:

—Tangió, chítsijen-la kótjín ma-ni niño nchrajín-no.

'Kia nga kijtse kótjín ma-ni, kitsó-la:

—'Òn ma-ni niño nchrajín kò jò ma-ni tì.

³⁹'Kiaá kitsò Jesús katítsajnajtín jñà xitá ya ajin ndijyi sase. ⁴⁰'Kiaá tsikítsajna jñà xitá; jngó jngó sindo tsikítsajnajtín-ni, ko tjin ñanda icháte icháte tsikítsajnajtín-ni. ⁴¹Jesús iskábé jñà niño nchrajín ra 'òn ma-ni ko jñà ti ra jò ma-nioo. Akjòn iskotsijen ya ján ngajmi; kitsjá-la kjonda Nainá; isijòya jñà niño nchrajín kii ko kitsjá-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la nga isika'bí-la nga'tsi xitá ra títsajna. Ti'koaá isijòya ti ra jò ma-nioo nga kitsjá-la nga'tsi xitá. ⁴²Ndaá tsakjèn ijye xitá kóhotjion skanda kjoski. ⁴³'Kia nga tsikíxkó-ni xi-la niño nchrajín ko ti ra kjoxxoa ra tsijnengi-ni, ngi tejò ndisiyá kjomà. ⁴⁴Ko jñà xitá ra tsakjèn, 'òn jmi ma-ni ra ta xitá 'xin.

'Kia nga jè Jesús tsajme ya asòn ndáchikon

(Mateo 14:22-27; Juan 6:16-21)

⁴⁵'Kia nga ijye kjomà kjoa kii, Jesús, 'koaá kitsò-la xitá ra kotá'yá'ta-la nga kata'faha'sen jè chitso nga tjen katafi ítjòn mé-ni nga isa ítjòn kijchò-ni ján naxindá Betsaida, ya ra ijngoa ndá ján; 'koaà-la chiba-la jè, tísikjáya-la xitá ra ijye inchifi-ni.

⁴⁶'Kia nga ijye kiji-ni nga'tsi xitá, kiimijín jngo nindo nga kiji chja'ta-la Nainá. ⁴⁷'Kia nga ijye kjòjñò, jè chitso, ijyeé ya tsá'bajin nga masen-la ndáchikon. Ko jè Jesús, ta jè tajngoó isijna ya andi nandá ñanda nga nangi. ⁴⁸Kijtsee jè chitso nga mi kii ma fi, ta ngatji-la, jè tjo batéchjà ikon-la koni 'sín nga inchifi. 'Kia nga ijye tí'se isén, Jesús, yaá tsá'basòn nandá nga ijchòtjingi-la xitá-la ra tjítsaya chitso. Tanga, 'koaá 'sín ki'sin koni tsa mejèn-la nga 'koa ítjòn-la. ⁴⁹Jñà xitá-la, 'kia nga kijtse nga ya tsá'basòn nandá, iskindaya xkón-ní; 'koaá 'sín isikítsjen tsa xitá tj'ee-ní; ⁵⁰nga nga'tsí-ni nga kijtse, ko 'ño itsakjòn-la; tanga Jesús nditoón kiichja-la, kitsò-la:

—'Ñó 'tè-la takòn, kii tà chjàn skon, 'an-náa.

⁵¹'Kia nga 'jaha'sen chitso Jesús, nditoón isijyò-ni tjo. Ngi tà kjóxkón-la jñà xitá-la, ⁵²ta ngatji-la nga takó kjè kii nda machiya-la jè kjoxxón ra kisiko jñà niño nchrajín, nga kii, takó 'ño tájajín tjin-isa ya ajin inima-la.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jñà xitá ra kiya ján Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³'Kia nga ijye tsatojin ya ndáchikon, ijchó ján nangi Genesaret; yaá tsikité'ño chitso-la ya andi ndáchikon. ⁵⁴'Kia

nga ijye itjojen ijye chitso, j̄nà x̄it̄a ra ya t̄j̄tsajna, nd̄it̄oón k̄ijtsexkon nga jé Jesús. ⁵⁵Ti'koaá nd̄it̄oón k̄iji ya nga t̄j̄ngo andi-la i'nde rak̄i. Ak̄jòn tsikí'tsia x̄it̄a nga 'jiikó-la nga'tsi x̄it̄a ra kiya; k̄jisòn-la n̄achan-yá, ya i'nde ñánda nga kií'nchré x̄it̄a nga bijchó Jesús yaá ijchòko-la. ⁵⁶Ni ta ñánda nax̄indá nga 'jaha'sen Jesús, a nax̄indá jtobá-ní, o ra nax̄indá i'i-ní, ko a ya-ní ñánda maxáko jè nangi, j̄nà x̄it̄a, yaá síkáhiyo j̄nà x̄it̄a ra kiya ya nga masen-la ndiyá; ak̄jòn bítsa'ba-la Jesús nga katatsjá'nde-la j̄nà x̄it̄a ra kiya nga katabá'ta-la tsja ni'sín tà ya at̄jòn nikje-la, mé-ni nga konda-ni. Ko nga'tsi x̄it̄a ra tsaká'ta-la tsja ya nikje-la Jesús, kjondaá-ni.

Ñaa-ni kjoa ra síkítsón x̄it̄a

(Mateo 15:1-20)

7 ¹J̄nà x̄it̄a fariseo ra 'ji-ni ya nax̄indá Jerusalén ko x̄it̄a ra bakón-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, yaá ijchòkjon Jesús. ²J̄nà x̄it̄a k̄i, 'kia nga k̄ijtse i'ka x̄it̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús nga ta bakjèn tjé-ní nga mí k̄i biníjno tsja 'kia nga bakjèn, tsajoóya-ni nga kitsò, nga mì k̄i in̄chisíhitjasòn koni 'sín t̄j̄n k̄jotéxoma 'tse x̄it̄a Judío ra xkón t̄j̄n. ³Nga j̄nà x̄it̄a fariseo ko nga'tsi x̄it̄a Judío, 'koaá 'sín síhitjasòn koni 'sín t̄j̄n k̄jotéxoma 'tse x̄it̄a jchínga-la; tsa mì k̄i nda kiníjno tsja, mì k̄i k̄okjen. ⁴Ti'koaá 'kia nga 'fi-ni nditsin, ítjòn biníjno tsja, 'kiaá bakjèn; ko t̄j̄n-isa-la k̄jotéxoma ra kj'íi koni 'kia nga biníya chitsín-la, biníya t̄j̄j-la, ko chitsín k̄ich̄a-la ko nga biníjno n̄achan-la. ⁵Kií iskonangi-ila Jesús j̄nà x̄it̄a fariseo ko x̄it̄a ra bakón-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kitsò-la:

—¿Mé-ni mì k̄i síhitjasòn-ni j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-li, koni 'sín t̄j̄n k̄jotéxoma-la x̄it̄a jchínga? ¿Mé-ni ta bakjèn tjé-ni, nga mì k̄i biníjno tsja?

⁶Jesús kitsó-la:

—Jè x̄it̄a ra tsi'k̄in Isaías, jè ra isichjeén Nainá k̄jotseé nga kiich̄a ngajo-la, ndaá kiich̄a ra a'ta tsajiòn ra jò isén t̄j̄n-no 'kia nga tsikínda xajon nga kitsò:

J̄nà x̄it̄a k̄i, 'kia nga kotsò nga 'aán bexkón-na, tà 'én ra kotsò-la,
tanga j̄nà in̄ma-la k̄jiín síkítsajna-ni.

⁷ Nímé chjí-là koni 'sín bexkón-na,
nga 'koaá 'sín bakón-ya kjotéxoma-là xítà koni tsa 'tse
Nainá.

⁸ Jiòn, níkjína'taxìn-nájiòn ra ngi jè kjotéxoma-là Nainá, kò jé mangítjingi-la jè kjotéxoma-là xítà jchínga koni 'kiá nga biníya tíjí-no, kò chítín-no; kò kjín skoya-isa kjotéxoma tjín-no koni 'sín 'nià.

⁹ Kitsó-isa Jesús:

—Jiòn, nachrjengi-nó ra ngi jè kjotéxoma-là Nainá, kò jé nihitjasòn jè kjotéxoma-là xítà jchínga-no. ¹⁰ Jè Moisés, 'koaá 'sín kitsò: “Jchaxkín jè na'in-li kò na-li.” Kò tí'koaá kitsò-te: “Jè ra kichajajno-là na'in-là kò na-là, tjínè-là nga kiyá.” ¹¹ Tanga jiòn, 'koaá 'sín bixó: “Jngo xítà, maá kitsò-là na'in-là kò tsa na-là: Mì kì koma kósiko-la; nga nga'tsi tsajmì ra tjín-na, Korbán-ní.” (Jè 'én ra tsò Korbán, jè Nainá, ijyee kítsja ijye-là, tsò-ni.) ¹² Kò bixó-nó: “Mì tí kì tjí'nde-là nga ma kosìkò jè na'in-là kò tsa na-là.” ¹³ Jiòn nachrjengi-nó jè 'én-là Nainá 'kiá nga kò'sín nìkatoya-la xàngioo jè kjotéxoma ra 'tse xítà jchínga-no; kò kjín skoya kjotéxoma tjín-isa-no ra kò'sín 'nià.

¹⁴ Jesús 'kiáá kiichja-là nga'tsi xítà, kitsò-là:

—Nga'tsi-no, nda tiná'yá-ná, kò tí'koaá nda tichiya-la ijo-no. ¹⁵ Jñà xítà, mì tsa jñà ra 'faha'sen-jin ijo-là ra síkitsón. Jñá-ní ra síkitsón, ra inìma-là nchrabájin-ni. ¹⁶ Nda tichiya-la takòn koni 'sín tíxin-no!

¹⁷ Jesús, 'kiá nga ijye itjokàjin-ni ya ñánda nga tjítsajna jñà xítà kii, kijì-ní, 'jaha'sen jngo ni'ya; kò 'kiáá jñà xítà ra kotá'yá'ta-là iskonangi-là kitsò-là: “Kó'sín tsò-ni jè kjoa mangásòn jè ra kà'benajmíyi.” ¹⁸ Kitsó Jesús:

—¿Jiòn, a tí'koaá mì kì fiya-no kótsò-ni? ¿A mí 'ya jiòn nga nga'tsi tsajmì ra 'faha'sen-jin ya ijo-là xítà mì tsa síkitsón-jin? ¹⁹ Nga mì tsa ya inìma-là 'faha'sen-jin. Yaá 'faha'sen ya indsi'ba, akjòn fi kitsajna-ni.

Jesús, 'kiá nga kò'sín kitsò, 'koaá 'sín tsikíya chiya-ná nga nga'tsi tsajmì ra ma chine, tsje-ní; mì tsa síkitsón-jin inìma-là xítà. ²⁰ Kitsó-isa Jesús:

—Jé-ni jè kjóbítsjen ra ya bitjojin-ni ya inìma-là xítà ra síkitsón. ²¹ Nga kì-ni, yaá inìma-là xítà nchrabá-jin-ni, jñà kjóbítsjen ra 'cho tsò, koni jè kjoachijngi 'tse xítà ra ijye tsixan kò ra kjè kì bixan, kò ra ma-là sí'ken xítà, ²² kò kjoa chijé, kò

kjoa nga tse mejèn-là nga 'se-là tsajmì, kò kjoa'cho, kò kjoa chìndochà, kò kjoa chrjá'a, kò kjoaxìtakòn, kò kjoa ndiso, kò kjoa 'nga ikon, kò kjoa chikoán ra mì tsa ítòn síkítsjen kó'sín nga 'sín. ²³ Jñá-ní nga'tsí kjoa'cho kiì ra nchrabájin-ni inìma-la xìta ra síkítsón.

**Kó'sín kjomà 'kia nga jngo chjoón ra xìn
nangi-là kjokjiín-là a'ta 'tse Jesús**

(Mateo 15:21-28)

²⁴ Kijí Jesús ya nangi ra chja-ni Tiro kò Sidón. 'Kia nga ijchò ya, 'jaha'seén jngo ni'ya; mején-là nga mì kì yá xìta ra ske tsiki, tanga mì kì kjomà tsikijna'ma. ²⁵ Nditóón kii'nchré jngo chjoón ra inìma 'cho-là níí tíjnajin ya inìma-là tsati-là. Kijì ya ñándà nga tíjna Jesús; tsasèn-xkó'nchi'ta-là; ²⁶ tsikítsa'ba-là nga katachrjekàjin ya inìma-là tsati jè inìma 'cho-là níí ra tíjnajin. Jè chjoón rakìi, yaá i'nde-là ñándà 'mì Sirofenicia, kò 'én griegoó chja. ²⁷ Tanga Jesús kitsó-là:

—Tì'ndi nga jñà kjòn-la ixti katakjèn ítòn. Mì kì nda tjín nga chjí'an-la jñà niño-la ixti kò akjòn jñà nañá 'ki-la.

'Kia jè Jesús isinda-ni xìta kiya ra kjìn ma-ni ra kjìn skoya 'chin tjín-là

²⁸ Jè chjoón rakìi kitsó-ní:

—Kixíí kjoa Na'in; tanga jñà ndí nañá kjine-ní xi-là tsajmì ra xaájten-ngí ya ímixa, jñà ra xaájten-là jñà ìxti.

²⁹ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Tà ngatjì-là jè 'én ra kanakjí, ndaá tjin. 'Tin-ni ya ni'ya-li. Jè inìma 'cho-là níí, ijyeé 'ndíí itjokàjin-ni ya inìma-là tsati-li.

³⁰ 'Kia nga ijye ijchò-ni ya ni'ya-là jè chjoón, jè tsati-là, yaá kjjinasòn ya nachan; kò ijyeé itjokàjin-ni ya inìma-là jè inìma 'cho-là níí.

**Kó'sín kjomà 'kia nga Jesús isinda jngo-ni
xità jtaya kò ra tì'koa lajma**

³¹ Jesús 'kia nga kijì-ni ya i'nde ra chja-ni Tiro, 'koaá 'sín 'jahato ya nangi Sidón, kò tsatojin-te ya nangi ra chja-ni Decápolis nga ijchò-ni ya ndáchikon 'tse Galilea.

³² Jngo xità ra jtaya kò tì'koa lajma-te, ijchòko-là xità; akjòn tsíkítsa'ba-là Jesús nga kátá'ta-là tsja jè xità ra kii.

³³ Jè Jesús, a'ta xìn kiiko ya ñándá nga tsìn xità; jahí'sen najmá-tsja ya chíká-là xità rakìi, kò tì'koaá isikajàjno nandá nachrá-là ya ndijen-là. ³⁴ Kò akjòn iskotsíjen ya ján ngajmi; 'ñó jaátse-là, kitsò:

—Efata!

(Jè 'én ra tsò Efata, katatjá'xa tsó-ni.)

³⁵ Kò nditoón itjá'xa-ni chíká-là xità rakìi kò kjomà kíi'nchré-ni, kò tì'koaá kjomà tsíkí'bi-ni ndijen-là kò ndaá kiichja-ni. ³⁶ Jesús, 'koaá 'sín kitsò-là nga kì tà chjàn yá ra 'bénajmí-là. Tanga 'kia nga 'ñó tsíkí'tin nga kì tà chjàn yá ra 'bénajmí-là, ta isaá jnchro, sa 'ñó sa 'ñó tsi'kénajmí nga tíjngo. ³⁷ Jñà xità ra kíi'nchré, ta kjóxkón-là, kitsó-ní:

—Batoó nda ma-là 'sín, ta mé-isa-ni. Skanda maá-là sínda-ni ní'sín jñà xità ra jtaya kò ra mì kì ma chja.

Jè kjóxkón ra kí'sín Jesús 'kia nga ijòn jmi xità isikjèn

(Mateo 15:32-39)

8 ¹ Jñà nìchjin kiòo, kjin jchán xità kjóxkóya kò tsìn tsajmì ra kjine; Jesús kiichjaá-là jñà xità ra kotá'yá'ta-là, kitsò-là:

²—Mahímaá-na jñà xità kii. Ijyeé kjo jàn nìchjin tjin-ni nga títsajnakó-ná, kò nì mé tjin-là tsajmì ra ma kjine. ³Tsa tà kò'sín

sikasén chjan-ná ya ni'ya-la, yaá kohindàya ndiyá, nga tjin i'ka ra kjin inchrabà-ni.

⁴'Kiaá kitsò xitá ra kotáyá'ta-la Jesús:

—¿Kó'sín koma sikjén xitá kii ya jngo i'nde nándá nimé tjin?

⁵Jesús iskonangií-la, nga kitsò-la:

—¿Kótjín ma-nì niño nchrajín ra tjihijyo-no?

Kitsó jñà xitá-la:

—Itoó ma-ni.

⁶'Kiaá kitsjà kjohixi nga katitsajna jñà xitá. Iskábé niño nchrajín ra ito ma-nioo; kitsjà-la kjonda Nainá. Akjòn isijòya; kitsjà-la jñà xitá ra kotáyá'ta-la mé-ni nga isika'bí-la xitá ra kjin ma-nioo. ⁷Ti'koaá tjihijyoó chiba-la ndí ti itsíñá. Jesús isichikon'tin-ní; akjòn kitsò-la xitá-la:

—Tika'bí te-la jñà xitá.

⁸Kóhotjín xitá, ndaá tsakjèn ijye skanda kjoski; akjòn tsikíxkó-ni xi-la ra tsijnengi-ni; ngi ito ndisíyá kjomà. ⁹Jñà xitá ra tsakjèn, maá-la tsa ijòn jmi. Akjòn jè Jesús kitsò-la jñà xitá kii:

—Ijyeé ma kongí-no.

¹⁰Ra ijye kjomà, 'jaha'sen chitso Jesús ko xitá ra kotáyá'ta-la. Akjòn kiji ya i'nde nándá 'mì Dalmanuta.

'Kia nga jñà xitá fariseo isíjé jngo chibá ra 'nó jeya tjin

(Mateo 16:1-4; Lucas 12:54-56)

¹¹Yaá ijchòtjingi-la jñà xitá fariseo; tsikí'tsia nga tsakátikjo-ko Jesús. Isíjé jngo-la kjojkón ra ngajmi nchrabá-ni nga mejèn-la skoó'ta, [a kixíí kjoa nga jè Jesús a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni]. ¹²Jesús 'nó jaátse-la, kitsò:

—Jñà xitá kii, ¿mé-ni kjojkón síjé-ni? Ra ngi kjohixi, 'koaá xin-no, nijngo kjojkón ske.

¹³Yaá kitsjin xitá kii; 'jaha'sen india-nì chitso; yaá kiji ya ra ijngo ndáchikon ján.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse na'yo san ko kjoa ra bakón-ya xitá fariseo

(Mateo 16:5-12)

¹⁴Jñà xitá-la Jesús, ki'chaajín-la, mì kì niño ki'tsa 'kia nga kiji. Ko tà jngoó ma-nì niño nchrajín ra 'ya ya aya chitso.

¹⁵Jesús kitsó-la:

—Chítsijen-la kò tìkindaa ijo-no a'ta 'tse na'yò san 'tse xita fariseo kò 'tse Herodes.

¹⁶ Jñà xita-la Jesús tsakákoò xákjén nga tsajoóya-nì kitsò-la:

—Kíí-la kotsò-ná nga mì kì niño nchrajín ki'ché.

¹⁷ Jesús kjòchiyaá-la koni 'sín inchijóó, 'kiaá kitsò-la:

—¿Mé-ni kòbixó-no nga tsìn-no niño nchrajín? ¿A kjeé fiya-no kò a mí machiya-no? ¿A takó 'ñó tájajín tjín inìma-no?

¹⁸ Sisiín tjín-ni xkòn jìòn, ¿mé-ni mì kì tsijen-no? Tì'koa tjín chíká-no, ¿mé-ni mì kì na'yá-no kò mì kì bítsjen-no? ¹⁹ 'Kia nga ísiká'bia niño nchrajín ra 'òn ma-nioo nga ísikjéén xita ra 'òn jmi ma-ni, ¿kótjín ndisiyá tsikíxkó-isa-najìòn ra tsijnengi-ni?

Kitsó jñà xita:

—Tejò ndisiyá kjóxkó-najin ra tsijnengi-ni.

²⁰ —Kò 'kia nga ísiká'bia jñà niño nchrajín ra ito ma-nioo, kò ijòn jmi xita tsakjèn, ¿kótjín ndisiyá tsijnengi-ni ra tsikíxkó-najìòn?

Kitsó jñà xita:

—Ito ndisiyá kjomà-isa.

²¹ 'Kiaá kitsò-la:

—¿A takó kjeé machiya-no?

'Kia nga jè Jesús isinda-ni jngo xita ra xka ya naxindá Betsaida

²² 'Kiaá kiji Jesús, ijchó ján naxindá Betsaida. Jñà xita, yaá ijchòkò jngo-la xita ra xka. Tsikítsa'ba-la nga kátá'ta-la tsja.

²³ 'Kiaá jè Jesús itsabá'ñó tsja xita ra xka. Akjòn kjin'tá iko; tsikíchrangi xkon, akjòn tsakásòn-la tsja. 'Kiaá iskonangi-la a tsijeén chiba-la. ²⁴ Jè xita xka, iskotsíjen-ní, kitsò:

—Ijyeé tsijen chiba-na, tanga ta koni kjòn yá kjòn ma-na jñà xita nga tjíma.

²⁵ Jesús, ijngo 'ká tsaká'ta-isa-la tsja jñà xkon. 'Kia nga iskí'xangi xkon, kjondaá-ni, ndaá tsatsíjen ijye-la. ²⁶ Jesús, akjòn isikasén-ni ni'ya-la, kitsò-la:

—Kì ya bitjàhà'sen-jin ya ajin naxindá.

Kó'sín jè Pedro kitsjà 'én-la nga Jesús jé-ní ra Cristo

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Jesús kò xita ra kotá'yá'ta-la, 'kia nga kiji-ni, 'koaá 'sín tsato ya naxindá jtobá ra chja-ni Cesarea 'tse Filipino. 'Kia nga tjímaya ndiyá, Jesús iskonangií-la xita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò x̄ita? ¿Yá-na ra 'an?

²⁸Kitsó j̄nà x̄ita-la:

—Tjín ra tsò: “Jé-la Juan ra tsatíndá x̄ita.” Kò tjín i'ka ra tsò: “Jé-la Elías.” Tì'koaá tjín ra tsò: “Jé-la jngo x̄ita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé.”

²⁹Jesús 'kiaá iskonangi-la j̄nà x̄ita-la; kitsò-la:

—¿Tanga ra jìòn, kó'sín bixó? ¿Yá-na ra 'an?

Kiichja Pedro, kitsò:

—Ji-ní ra Cristo ra Nainá isìkasén.

³⁰Tanga jè Jesús kitsjá-la kjokixi nga kitsò-la:

—Kì yá ra 'bènjámí-la ra a'ta tsá'an.

Jesús 'bènjámí kó'sín koma 'kia nga kiyá

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹Tsikí'tsia Jesús nga tsi'kénajmíya-la x̄ita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—'An ra l'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na, tseé kjohi'in sikjiáan, kochrjengií-na j̄nà x̄ita jchínga, kò j̄nà x̄ita ítjòn-la na'mì, kò x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. Siì'keén-na tanga 'kia nga ijye kijchò jàn nìchjin kjoaáya india-na.

³²Jesús, 'koaá kitsò kixi-la kjoa ra kòkama'tin. 'Kiaá jé Pedro kiichja'taxìn-la Jesús nga kitsò-la:

—Mì kì nda tjín koni 'sín nga kasi.

³³Akjòn Jesús, isíkáfa'tá-la, iskotsíjen-la x̄ita ra kotá'yá'ta-la, tsakátikò Pedro. Kitsò-la:

—Tisi'taxín-ná ji x̄ita-ní. Nga mì tsa jè kjobítsjen-la Nainá níkitsjin; ta kjobítsjen 'tse x̄itaá tjiníkítsjin.

³⁴Jesús kiichja-la x̄ita ra kotá'yá'ta-la kò x̄ita ra tjingi-la. Kitsò-la:

—Tsa yá ra mejèn-la ya kiji'ta-na, kì tì tsja jè kjobinachon-la 'sín-ni kindá. Katakí'kjoa-la kjohi'in ra kotojin koni tsa 'bamijìn jngo krò ra tijè kiyá'ta-ni, kò katanchrabá'ta-na. ³⁵Nga ta yá x̄ita-ni ra mejèn-la nga mì mé kjohi'in kotojin jè kjobinachon-la, ta isaá siìjchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-la nga katachija ra ta ngatjì tsá'an, kò ra ta ngatjì 'tse 'én xitse-la Nainá ra nda tsò, ta isaá jnchro kitjokajin kjohi'in nga nda kójna-ni askan-nioo. ³⁶¿Mé ra kijne-la jngo x̄ita, ní'sín 'se ijye-la nga'tsì tsajmì ra tjín i isà'nde, tsa siìjchijaá-ni inìma-la? ³⁷Ni

ta mé ra ma kùichjítjì-ni xítà nga ma kíjnakon inìma-la. ³⁸Jè ra kòsabà-la a'ta tsa'an kò a'ta 'tse 'én-na ya ngixkon jnà xítà jé ra mì tsa kjoakixì 'sín, tì'koaá kòsabá-na ra a'ta 'tse, 'an ra l'ndí-la Xítà xin-la ijo-na, 'kia nga kjí'í india-na nga kjíhiko kjoajeya-la Na'in-na kò jnà ikjalì tsje-la Nainá.

9 ¹Jesús kitsó-isa:
—Ngi kjohixíí ra xin-no, títsajnajíín i'ka ijndíí xítà ra mì kì kiyá skanda 'kia nga ske jè Nainá nga ngi kòó nga'nó-la kjí'í katéxoma.

Kó'sín nga jahatjìya jngohíjta-la Jesús koni 'sín 'ki

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

²Ra ma jon nìchjin Jesús kùikòó jè Pedro, kò Jacobo kò Juan. Ta jnà kùikò'tàxìn nga kùikomijno jngo nindo ra 'nó 'nga 'ki. Kò 'kia nga ijchò ya ijndáa, Jesús jahatjìya-la koni 'sín nga 'ki ya ngixkon jnà xítà-la. ³Jè nikje-la ra kjiya, 'nó fate tsatsíjen kò 'nó chraba kjomà. Tsin xítà i isà'nde ra ma-la kò'sín ta nda kùitsin nikje koni 'sín nga chroba kjomà. ⁴Jnà xítà-la Jesús ra tjìko, tì'koaá tsatsíjen-la jè Elías kò Moisés nga inçhibáko Jesús. ⁵'Kiaá kùichja Pedro, kitsò-la Jesús:

—Maestro, ndaá-ni nga i títsajna-jin. Maá kında jàn-jin ni'ya tjìkien, jngo ra tsaji, jngo ra 'tse Moisés, kò jngo ra 'tse Elías.

⁶Jè Pedro tà 'koaá 'sín kitsò-ni, mì kì tì be-ni kó'sín kùichja, ta ngatjì-la 'nó itsakjòn nga jàn. ⁷'Kiaá 'ji jngo 'ngièn-la ifi ra tsikíjtsa'ma, kò ya ajin ifi ina'yá jngo-la 'én ra kitsò:

—Jé rakìí l'ndí-na, kò 'nó tsjake; jé tìná'ya-la.

⁸'Kia nga iskotsíjen india-ni xítà-la, mì tì yá kijtse-ni. Tà jè tajngoó Jesús síjna.

⁹'Kia nga ijye inçhrabàjen-ni ya nindo, Jesús kitsjá-la kjohixi nga kitsò-la:

—Kì yá ra 'bènajmí-la jè kjoa ra ka'ya skanda 'kia nga kjoaáya-na a'ta 'tse kjobiya 'an ra l'ndí-la Xítà xin-la ijo-na.

¹⁰Jnà xítà-la tsikí'maá jnà kjoa kùì, kò tsajoóya-ni nga kótsò-ni ra tsò nga kjoaáya-la. ¹¹Iskonangií-la Jesús. Kitsò-la:

—¿Mé-ni kò'sín tsò-ni jnà xítà ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga jè Elías tjínè-la nga kjí'í ítjòn?

¹²Jesús kitsó-la:

—Kixíí kjoa, jé Elías kjí'í ítjòn, kò jé sìkíhijyondá ijye-ni nga'tsi xítà. Kò tì'koaá tikítsjen-te koni 'sín tsò xajon-la Nainá

nga 'an ra l'ndí-là Xità xin-là ijo-na tsee kjohi'in sikjiin-te, skanda kochrjengí-na xita. ¹³Tanga 'an, 'koaá xin-no, jè Elías ijyee 'ji-ní. Ko jñà xita 'koaá 'sín isikò koni 'sín kjomejèn-là ra jñà. Nga 'koaá 'sín tíchja xajon-là Nainá nga tjínè-là nga kò'sín kokama'tin.

**'Kià nga jè Jesús isinda-ni jngo ti ra inìma
'cho-là níí tjíjin inìma-là**

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

¹⁴Jesús 'kia nga ijchò-ni ñánda títsajna xita ra i'ka ra kotá'yá'ta-là, kijtse-ní nga kjín jchán ma-ni xita ra títsajnandi-là. Yaá títsajnajin i'ka xita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, nga 'ñó inçhibátikjòkò. ¹⁵Jñà xita, kó ra kijtse Jesús, tà 'koaá kjomà-là. Ta nditoón jngo jtín kiji nga kù síkjáya-là. ¹⁶Jesús iskonangií-là, kitsò-là: —¿Mé ra ta nda chitiya-no?

¹⁷'Kiaá kiichja jngo xita ra ya sijnajin. Kitsò:

—Maestro, jé i'ndí-na kà'fiíko-la. Inìma 'cho-là níí tjínajin ya inìma-là ra mì kì ma síkìchja. ¹⁸Ni'sín ta ñánda tjína 'kia nga tsabá'ño, yaá majndo'tá nangi kò ngi bachrjeé nachrá-xó tsa'ba, kò kjenenè ni'ño, akjòn sijna tátája. Kíí kòkàxin-ila xita ra kotá'yá'ta-li nga katachrjekàjin ya inìma-là jè inìma 'cho-là níí, tanga mì kì koma-là kabachrjekajin.

¹⁹Kiichjaá Jesús, kitsò:

—Jìòn, xita ra mì kì nda makjiín-no ra a'ta tsa'an. ¿A ta 'aán kótijnako ki'ta-no skanda ta mé nichjin-nioo? ¿Kó'sín koma-ni nga chíkjoa-na kjoa ra 'nià jìòn? Nchrabáko-ná ijndí jè ndí ti.

²⁰'Kiaá kùiko jè ndí ti ya ngixkon Jesús; jè inìma 'cho-là níí, 'kia nga kijtse Jesús, 'ño tsajndo'tá ya nangi nga 'ken-xìn jè ndí ti. 'Kià nga iskàtjen'ta nangi, ngi tsindoya'nde-ní kò itjo nachrá-xó tsa'ba. ²¹Jesús iskonangií-là na'in-là, kitsò-là:

—¿A kjotsee-ni nga kò'sín ma-là ti-lí?

Jè na'in-là kitsó-ní:

—Ti'saa-nì nga ndí ti itsé nga koma-là. ²²Jè inìma 'cho-là níí, kjokjín jchán 'ka síkàtjen-jin ya ajin ni'í kò kjokjín 'ka síkàtjen-jin-te ya nandá nga mejèn-là sù'ken. Tanga tsa ma-li mé ra ma síkij, jchahimatakón-nájin kò 'tjìn kjonda tísiko-nájin.

²³ Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni si-ni, tsa ma-li? Nga nga'tsi ra kò inìma-la makjín-la, kitjasòn-la ta mé-nioo.

²⁴ Nditóón 'nó kiichja jè na'in-la ti. Kitsò:

—'Nó makjín-na, tísiko-isa-ná nga isa nda katakjin-na.

²⁵ 'Kia nga kijtse Jesús nga isaá kjìn in-chima xita, tsakátikoó jè inìma 'cho-la níí; kitsò-la:

—Ngaji, inìma 'cho-la níí ra mì kì ma nakjí kò ra mì kì na'yí, 'aán kotíxin-la, títojin ya ijo-la ndí ti rakìi; kì tí tsja ya bitjàha'sen-jin-la.

²⁶ Jè inìma 'cho-la níí 'nó iskindaya kò tsikítsajne ijo-la ndí ti 'kia nga itojin ya inìma-la. Yaá isijna'ta nangi jè ndí ti koni tsa ijye 'ken; skanda kjìn xita ra in-chikotsíjen-la, kitsò:

—Ijyeé 'ken.

²⁷ Tanga jè Jesús itsabá'nó tsja jè ti; iskimí'nga; akjòn tsasíjna kixi-ni.

²⁸ 'Kia nga 'jaha'sen ni'ya Jesús, jñà xita ra kotá'yá'ta-la iskonangií-la 'kia ta jñà tjíhijyo. Kitsò:

—¿Mé-ni ngajin mì kì kàma kànachrjekàjin-najin jè inìma 'cho-la níí?

²⁹ Jesús kitsó-la:

—Jè inìma 'cho-la níí ra kò'sín 'són, 'kiaá bitjokàjin 'kia nga bitsa'beé kò nga bitsachjeén a'ta 'tse Nainá.

'Kia nga jè Jesús 'bénajmíya india-nì kó'sín koma 'kia nga kiyá

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ 'Kia nga kijì-ni ya i'nde rakìi, yaá tsatojin ya nangi Galilea, tà ngatjì-la, majìn-la nga xita ske; ³¹ nga jñà in-chibakón-ya-la xita ra kotá'yá'ta-la, nga kitsò-la:

—'An ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, yaá kongatsja jñà xita, akjòn sù'ken-na. Tanga 'kia nga kijchò jàn nìchjin nga ijye kiyáa, kjoaáya-ina.

³² Tanga jñà xita-la, mì kì kjòchiya-la 'én ra kokitsò-la. Kò mì kì kitsò ikon nga iskonangi-la.

Yá nì ra ma kíjna ítjòn

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³ 'Kia nga ijchò ya naxindá Capernaum, 'kia nga ijye tsikítsajna aya ni'ya, Jesús iskonangií-la xita-la, kitsò-la:

—¿Mé ra ta nda chitiya-najìon 'kia nga inchinchrabé ya aya ndiyá?

³⁴Xita-la tà jyò tsikitsajna, ta ngatji-la 'kia nga inchinchrabá ya ndiyá, yaá tsakátiya-ni yá xita xákjién ra tíjna ítjòn. ³⁵'Kiaá tsikijna Jesús; akjòn kiichja-la jñà ra tejò, kitsò-la:

—Tsa yá ra mejèn-la nga kíjna ítjòn, ta isaá jnchro jè nangi katasíkijna ijo-la, kò katasísìn-la nga'tsì xita ra i'ka.

³⁶Jesús iskábé jngo ndí ti, tsasíjna masen. Akjòn tsa'nga. Kitsò-la xita-la:

³⁷—Jè ra a'ta tsa'an skaábétjò jngo ndí ti koni jè ndí ti rakìi, koni 'aán-nì ra kjábétjò-na; kò jè ra skaábétjò-na mì tsa 'an ra kjábétjò-na, jé kjábétjò jè ra isikasén-na.

Kó'sín 'ya-la jè ra mì tsa kondra tíjna-ná, nga xita tsajién-ná

(Mateo 10:42; Lucas 9:49-50)

³⁸Kiichjaá Juan, kitsò:

—Maestro, kà'yaá jngo-jin xita ra kò 'í-li bachrjekàjin inima 'cho-la nií ra tíjin ijo-la xita; kabatechjá-lajin, nga jè xita rakìi, mì tsa ya tsá'bako-ná.

³⁹Jesús kitsò:

—Kì kò'sín batechjà-la. Nga mì kì koma askan kichjajno-na jè ra a'ta tsa'an tí'sín jngo kjoxxón. ⁴⁰Jè ra mì tsa kondra tíjna-ná, xita tsajién-né. ⁴¹Ta yá-ni ra a'ta tsa'an tsjá jngo chitsín-no nandá, ta ngatji-la nga xita-la Cristo 'mì-no, 'koaá xin kixi-no nga isaá tse kjonda-la Nainá sakò-isa-la.

Xita ra bí'tin-ná nga fatsji-jé

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴²'Tsa yá ra skanìjin jé, xita ra makjiín-la a'ta tsa'an, jñà ra kò'sín kjòn inima-la koni jñà 'tse ndí ixti, isaá-la nda-la tsa jè xita ra kò'sín 'siin, jngo najò natsí katasité'ñóngi ya ísìn, akjòn sikàtjen-ngi ya ajin ndáchikon. ⁴³Tsa jè ndsií bátsji-jé-li, tichátjin. Isaá nda-ni nga kato-tsja 'ki nga kitjáha'siin ya ñándá nga kíjnakon jè inima-li, kò mì 'koa-nì tsa tíjn nga jò ndsií nga 'kín ya ñándá nga tíjn kjohi'in ra mì kì fehe'ta, ya ajin ni'í ñándá mì kì ma fi'tso, ⁴⁴ya ñándá nga níkjíá biya jñà chindo kò ñándá títi ni'í ra níkjíá fi'tso. ⁴⁵Tsa jè ndsaki bátsji-jé-li, tichátjòn-ti. Isaá nda-te-ni tsa kato ndsakò 'ki nga kitjáha'siin ya ñándá nga kíjnakon jè inima-li, kò mì

'koa-ni tsa tjín ngajò ndsakì nga 'kín ya ajin ni'í ñánda nga tjín kjohi'in, ⁴⁶ya ñánda nga níkjíá biya jñà chindo kò ñánda títi ni'í ra níkjíá fi'tso. ⁴⁷Kò tsa jè xkìn bátsji-jé-li, tináchrji. Isáá nda-ni ní'sín ta jngo-ni xkìn nga kitjáha'siin ñánda nga tíbatéxoma Nainá kò mì 'koa-ni tsa tjín ngajò xkìin nga 'kín ya ñánda tjín kjohi'in ra mì fehe'ta ⁴⁸ya ñánda nga níkjíá biya jñà chindo kò ñánda títi ni'í ra níkjíá fi'tso.

⁴⁹'Nga'tsí-ni, yaá kojnchrajin ya ajin ni'í. ⁵⁰Jè naxa, nda-ní; tanga tsa 'kia mì kì tì jnchra kama-ni, ¿kó'sín siko-la nga ma kojnchra india-ni? Tjatsjio nga katafichjin-la kjotsjacha ra tjín-no kò xàngioo koni 'sín nga fichjin-la tsajmì ra ma chine 'kia nga tjín-la naxa mé-ni nga 'nchán kitsajnakoo xàngioo nga jngó jngó-no.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse xita ra ijye
ixan ra tsjin-ni xákjién**

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

10 ¹Jesús itjójín-ní ya naxínda Capernaum, nga kijì ya ján nangi Judea, kò kijì ya nangi ra kijjna ya ajton ndáje Jordán. India kjokjìn'ta-ilá xita kò tsikí'tsia nga tsakón-ya-la koni 'sín 'sín kí'ta. ²Ijchò kincha'ta chrañaá i'ka-la xita fariseo nga mejèn-la skoóndacha-la; iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A tji'nde-la ra xita 'xin nga ma jngó kjá tsjín-ni jè chjoón-la?

³Jè Jesús kitsó-la:

—¿Kó'sín tsakón-ya-no Moisés?

⁴Kitsó xita kii:

—Moisés kitsjá'nde-ní nga ma jngo xajon koaajna masen xita nga tsjín-ni xákjién.

⁵Jesús kitsó-la:

—Moisés, kii kò'sín tsikínda-ni kjotéxoma rakii ta ngatji-la nga 'ño tájajín tjín iníma-najìòn. ⁶Tanga 'kia nga tì'sa isinda isà'nde, “kò chjoón kò 'xiín tsikínda Nainá. ⁷'Koaá ma-ni nga jè xita 'xin, 'kia nga kixan, tsjín jè na'in-la kò tsjín jè na-la; ta jè chjoón-la kíjnakò. ⁸Kò, jngoó ijo kama-ni ta ngajò.” Mì tsa tì jò ma-ni 'kia nga ijye kabixan; ta jngoó ijo kama-ni. ⁹'Koaá ma-ni nga mì kì ma nga jñà xita sìtsjin-ni xákjén jñà ra jè Nainá síjngo.

¹⁰ 'Kia nga ijchò-ni ni'ya-la jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús, iskonangií india-ila ra tijè-ni kjoa kii. ¹¹ Jesús kitsó-la:
—Jè xità ra tsjín-ni chjoón-la kò kj'íí chjoón kixan-ko india-ni, kjoa chijngíí tí'sín. ¹² Kò tsa jè chjoón tsjín-ni 'xìn-la kò kj'íí 'xìn kixan-ko india-ni, tí'koaá kjoachijngíí tí'sín-te.

'Kia nga jè Jesús isìchikon'tin ndí ixti

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Jñà xità 'jiikó-la ndí ixti jè Jesús mé-ni nga kátá'ta-la tsja. Tanga jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús mì kì kitsjá'nde-la. Tsakátiko-ní jñà ra 'jiikó ndí ixti. ¹⁴ 'Kia nga kijtse Jesús, kjojtí-la, kitsò-la:

—Tí'nde-la jñà ndí ixti nga katanchrabá'ta-na. Kì jìòn batechjà-la. Nga jñà xità ra kò'sín tjín inìma-la koni 'tse jñà ndí ixti, ijyee 'tsee nga'tsì kjonda ra tjín ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá. ¹⁵ Ngi kjohixíí ra xian-no, jè ra mì kì kò'sín tjín inìma-la koni 'tse jñà ndí ixti nga skaábé kjonda-la Nainá nga jè katatéxoma-la, mì kì koma kjoaha'sen ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá.

¹⁶ Akjòn Jesús tsa'nga ndí ixti; tsakásòn-la tsja nga isjé-la Nainá nga katasìchikon'tin jñà ndí ixti kii.

'Kia nga jngo xità ti ra 'ñó nchíná tsakáko Jesús

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ 'Kia nga ijye tífi india-ni Jesús, jngo xità ijchòtjngi-la ra 'ñó tjen. Tsa-sèn-xkó'nchi'tá-la; akjòn iskonangi-la; kitsò-la:

—Maestro, ra xità nda 'mì-li, ¿mé ra 'siaan nga ma 'se-na kjoabinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo?

¹⁸ Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni nga xità nda 'mì-ná? Nga tsìn jngo xità ra nda; ta jngoó jè Nainá ra nda xità. ¹⁹ Ijyee tjjin-li kótsò kjotéxoma: “Kì kjoachijngi 'nì; kì xità nì'kin; kì chijé 'nì; kì 'én ndiso fanè-la xità ra kj'íí; kì chòndača-jìn; nda jchaxkín na'in-li kò na-li.”

²⁰ Jè xità kitsó-ní:

—Maestro, tísihítjasòn ijye-ná nga'tsì kjoa kii kó nga tísjchá jjo-na.

²¹ Jesús tsjakeé kjomà, isko'án-ní, akjòn kitsò-la:

—Jngo kjoa chija-li ra 'sjin. Tìkatina ijyi nga'tsì tsajmì ra tjín-li. Kò jè ton, tika'bí-la jñà xità ra ima títsahijyo,

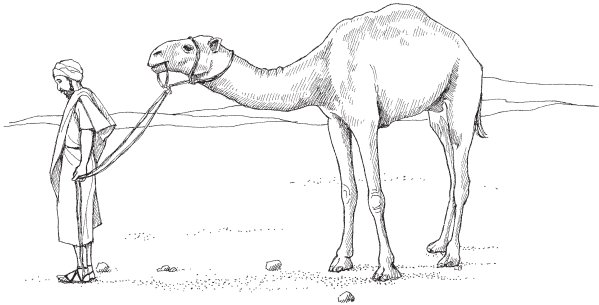
mé-ni nga tse kjonda 'se-li ya ján ngajmi. Kò akjòn nchrabátjìngi-ná.

²² Jè xitá rakii, 'nó 'cho kjomà-la 'kia nga kií'nchré 'én kii. 'Nó ba ki'se-la nga kijì-ni, ta ngatjì-la nga 'nó nchiná.

²³ Jesús jngo tjandi iskotsíjen, kitsò-la xitá ra kotá'yá'ta-la: —'Nó chjá kama-la ra xitá nchiná nga kjoaha'sen ñánda nga tíbatéxoma Nainá.

²⁴ Jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús, 'kia nga kií'nchré 'én kii, tà 'koaá kjomà-la. Tanga jè Jesús india kitsò-ila:

—Jìon ra i'ndí-na xin-no, taxki i'in koma-la xitá ra kjoanchiná-la bá'ta ikon nga kjoaha'sen ñánda nga tíbatéxoma Nainá. ²⁵ 'Nó chjá kama-la nga kjoaà'sen-jin ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá; skanda isaá-la chiba chjá kama-la jngo cho camello nga kjoaà'sen-kjá ya ñánda nga tí'xá nindo ra tjahiña-ni nikje.

Cho camello

²⁶ Jñà xitá-la Jesús, isaá ta 'nó kjóxkón-isa-la. 'Kiaá kitsò-la xákjién:

—¿Yá xitá ra koma kitjokajin kjohi'in tsa'koa?

²⁷ Jesús iskotsíjeén-la, akjòn kitsò-la:

—Ra ta jñà xitá mì kì koma-la; tanga Nainá, komaá-la ra jè; nga ra a'ta 'tse Nainá ma ijye-ní ta mé kjoa-nioo.

²⁸ 'Kiaá kiichja Pedro nga kitsò:

—Ra jin, kijmitákon ijyeé-nájin nga'tsi tsajmì ra tjín-nájin, kò jíí timatjìngi-lajin.

²⁹ Jesús kitsò:

—'Koaá xin kixi-no, nga'tsi xitá ra isíkítsajna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, na-la, na'in-la, chjoón-la, ixti-la kò nangi-la ra ta

'an ngatjì-na kò jè ngatjì-là 'én xit̄se-là Nainá ra nda tsò ³⁰ i a'ta nangi, jngo sindo 'ka kò'ki t̄jábé ngajo-ila, ra ni'ya 'mì, ra 'ndse, ra ndichja, na-là, ixti-là kò nangi-là, ni'sín koj̄tike xit̄a nga koaàt̄j̄ngi-là. Tanga jè isà'nde ra sa nchrabá, 'seé-là kjobinachon ra mì fehe'ta ni t̄a kjiá-nioo. ³¹ Tanga kjín xit̄a ra jñà títsajna ít̄jòn 'ndi 'ndi-ni, jñà kítsajna t̄j̄ngi askan-nioo; kò jñà ra títsajna t̄j̄ngi 'ndi 'ndi-ni, jñà kítsajna ít̄jòn-ni askan-nioo.

Jesús 'bénajmí ra ma-ni jàn 'ka kó'sín koma'tin 'kia nga kiyá

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Jesús, tsá'ba ít̄jòn-là xit̄a-là nga inchiñi ya ján naxindá Jerusalén. Jñà xit̄a ra t̄j̄ngi-là, tà inchimaxkón-là 'kia nga inchiñi. Jñà xit̄a-là ra tejò ma-ni india kiichja'taxìn-là, akjòn tsi'kénajmí india-là mé kjoa ra 'sa kókama'tin. Kitsò-là:

³³ —'Ndi 'ndi-ni, yaá inchimangié ya naxindá Jerusalén; 'an ra l'ndí-là Xit̄a xin-là ijo-na, yaá kongatsja jñà xit̄a ít̄jòn-là na'mì kò jñà xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kò jñà kókitsò nga bakén-na nga kiyáa, kò yaá s̄iingatsja-na ya ajin-là xit̄a ra mì tsa xit̄a Judío, ³⁴ kò jñà xit̄a k̄i, s̄iisabà'tiín-na, kííchrájno-na, kojá-na, akjòn s̄i'ken-na. Tanga ra koma jàn nichjin kjoaáya india-na.

Kjoa ra jè Jacobo kò Juan isijé-là Jesús

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Jacobo kò Juan, ixti-là Zebedeo, ijchò kincha'tá-là Jesús, kitsò-là:

—Maestro, mején-najin nga kò'sín 't̄iín jè kjonda ra sijé-lajin.

³⁶ Jesús iskonangi-là, kitsò-là:

—¿Mé ra mejèn-no nga tsja-no?

³⁷ Jacobo kò Juan kitsó-ní:

—'Kia nga ijye t̄j̄batexomi ya ján ngajmi, ki'nde-nájin nga ya kítsajna'ta-lajin, jngo t̄ikíjna'ta-nájin ya nga kixi-li kò jngo t̄ikíjna'ta-nájin ya ngaskoán-li.

³⁸ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Mì k̄i 'ya jìòn mé ra níjé. ¿A maá kotojìòn jè kjohi'in ra 'an kotojian? Kò, ¿a maá kò'sín kit̄jáha'sen-jion kjohi'in ra 'an kjoáha'sen-jiaan?

³⁹ Kitsó jñà xit̄a k̄i:

—Jon, maá kotojin-jin.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Kixíí kjoa, maá-la kotojìon kjohi'in; kò skanda

kitjáha'sen-jion jè kjohi'in ra 'an kotojian; ⁴⁰tanga mì tsa 'an bakò-na nga tsja'ndé-no nga ya kitsajna'ta-ná ya nga kixi-na kò ya ngaskoán-na. Jñà i'nde kii, ta jñá títsajna-la jñà ra kò'sín ijye itjahájin.

⁴¹'Kia nga kíi'nchré jñà xita-la Jesús ra i'ka ra ngi te ma-nioo, kjojtíí-la koni 'sín kitsò Jacobo kò Juan. ⁴²Tanga jè Jesús kiichjaá-la, kitsò-la:

—Ijyeé 'ya-nájìon nga jñà xita ra si'ta xá ya naxindá ra tjin ya isà'nde, 'koaá 'sín batéxoma koni tsa jñà ma ni-la xita naxindá. Kò jñà xita ra isa 'nga títsajna, koó kjotéxoma-la beton-ni jñà xita. ⁴³Tanga ra a'ta tsajìon mì kì tjinè-la nga kò'sín kokama. Jè ra mejèn-la nga 'nga kijná, ta isaá jnchro jé katabasikò'ta-no; ⁴⁴kò jè ra mejèn-la kijná ítjòn-no, ta isaá jnchro jè katama chi'nda-no. ⁴⁵Nga 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ti'koaá mì tsa ki xá 'jii-na nga 'an nda kitjasòn ítjòn-na. Kíí xá 'jii-na nga 'an jnchro nda sihitjásòn ítjòn-la xita, kò nga tsja ijo-na nga kjin xita kitjojin kjohi'in nga 'an kichjiti ngajo-la jé-la.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè xita xka ra 'mì Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶'Kia nga ijchò ya naxindá Jericó, 'kia nga ijye inçhibitjojin ya najnchra, tjiko xita-la ra kotá'yá'ta-la kò kjin xita tjingi-isa-la. Ya andi ndiyá, jngo xita ima tijná ra xka ra 'mì Bartimeo, ti-la xita ra 'mì Timeo, nga tísjé kjotjò ton. ⁴⁷Jè xita xka rakii, 'kia nga kíi'nchré nga jé Jesús ra Nazaret i'nde-la tífi, nditoón kiichja-la, kitsò-la:

—Jesús, ji ra ya nakjoá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kin David, jchahimatakón-ná!

⁴⁸Kjin xita tsakátiko Bartimeo nga jyò katijna. Tanga jè Bartimeo isaá ta 'ñó kiichja-isa. Kitsò:

—Ji ra ya nakjoá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kin David, jchahimatakón-ná.

⁴⁹'Kiaá tsasijna Jesús, kitsò:

—Tinákjoa-la.

Akjòn inakjoá-la jè xita xka. Jñà xita kitsó-la:

—'Nǎo 'tè-là takìn, tísítjìn, chja-ró-li Jesús.

⁵⁰Jè xita xka, nditoón tsasítjen, tsachrje nachro sòn'nga-la, kii kasi'ta-la ñánda síjna Jesús. ⁵¹Jesús iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Mé ra mejèn-li nga sikó-la?

Jè xita xka kitsò:

—Ji Maestro, jé mejèn-na nga katatsíjen-na.

⁵²Jesús kitsò-la:

—'Tin-ni. Ki-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni.

Jè xita xka, nditoón tsatsíjen-ila, ko yaá kiitjingi-la koni 'sín ndiyá tífi Jesús.

'Kia nga jè Jesús 'jaha'sen-jin ya naxindá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 ¹'Kia nga ijye ijchò chraña ya naxindá Jerusalén, ya chraña'tá-la jña naxindá ra 'mì Betfagé ko Betania, ya a'ta nindo Yá Olivo, Jesús isikasén jò xita ra kotá'yá'ta-la; ²kitsò-la:

—Tangiò ya naxindá itsé ra kijjna'ta ya ján. 'Kia kijcho, yaá síjna'ta'ño jngo ndí búrró 'ndí ra kjè sa yá bijnasòn-la. Chjijnda'ño, ko nchrabáko. ³Tsa yá ra kjonangi-no, tsa kitsò-no: “¿Mé-ni koniko-no jè búrró?” ‘tin-la: “Jé-ró Jesús ra tíjna ítjòn kojheén-la. Askán-ró síikasén-ni.”

⁴Kijí jña xita-la. 'Kia nga ijchò jngo ni'ya, yaá tjité'ño jngo búrró ya xatjo ni'ya ya aya ndiyá. Akjòn iskijnda'ño.

⁵Tjín 'ka xita ra ya títsajna kitsò-la:

—¿Mé 'siaan-no, mé-ni ko'sín chjijnda'ño-no jè ndí búrró?

⁶'Koaá 'sín kitsò-la koni 'sín kitsò Jesús, ko kitsjá'ndeé-la nga kiiko. ⁷'Kia nga ijchòko ñánda tíjna Jesús, jña nikje-la xita kii tsakásòn-la ndí búrró. Akjòn tsikijnasòn-la Jesús.

⁸Kjín xita tsakánda nikje-la ya aya ndiyá, tí'koa tjín xita ra chrja-la yá tsate ya ajin ijña ra tsakánda-te nga kijtsexkón Jesús.

⁹Jña xita ra tíjtjòn ko ra tjingi, 'ño chja, nga inchtsò:

—Mé ta nda-la jè xita ra nchrabá ngajo-la jè Nainá. ¹⁰Mé ta nda-ni nga jè kotèxoma ngajo-la xita jhínga-ná David. ¡Jeya katijna Nainá ya ján ngajmi!

¹¹Jesús 'jaha'sen-jiín ya naxindá Jerusalén. Akjòn 'jaha'sen ya nditsin ingo ítjòn. Iskotsíjen kóho'ki nditsin ingo. Ko akjòn itjo-ni; kiiko xita-la ra tejò ma-ni ján naxindá Betania, tà ngatji-la nga ijyeé kjòhixòn 'kia nga ijchò.

'Kia nga jè Jesús kitsjà 'én-la nga 'cho katama'tin jè yá-la to igo
(Mateo 21:18-19)

¹²'Kia ma nchijòn nga itjo india-ni ján naxindá Betania, kjòhojó-la jè Jesús. ¹³'Kiaá kijtse jngo yá-la to igo ra kjin síjna nga tjín-la xka. Kii katsijen-la a ijá-la to, tanga nimé to isakò-la; tà xkaá ra tjín-la. Nga mì tsa nichjin-la to 'kia. ¹⁴'Kiaá kitsò-la jè yá-la to igo:

—Kì tã tsja yá ra kjine-ni to-li ni ta kjiá-nioo.
Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kií'nchré 'én kii.

Kjoa ra ki'sin Jesús ya nditsin-la ingo ítjòn

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵'Kia nga ijchò ya naxindá Jerusalén, Jesús 'jaha'seén ya nditsin ingo ítjòn; akjòn tsikí'tsia nga tsachrje jñà xita ra ya inchibatína ko inchibatse ya nditsin-la ingo. Isíkafa tsakjàn jñà ímixa-la xita ra síkaatjya ton ko jñà íxile-la jñà ra batína nise paloma. ¹⁶Ko mì kì kitsjá'nde-la xita ra tsajmì batína nga 'jahako 'chá-la ya nditsin ingo. ¹⁷Akjòn tsakón-ya-la xita. Kitsò-la:

—Jè xajon-la Nainá, ¿a mí tsa ko'sín tí'ta nga tsò: “Ni'ya-na, 'koaá 'sín kochjeén nga ya kichja'ta-na nga'tsi xita ra tjín nga tíjtsa isà'nde”? Tanga jìòn i'nde-la xita chijé inchi'nià.

¹⁸Kií'nchré jñà kjoa kii jñà xita ítjòn-la na'mì ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. Tsakátsjií-la

kó'sín s̄iiko nga koma s̄i'ken Jesús, tanga itsakjón-la, tà ngatjì-la nga k̄jín ma-ni x̄ita ra kií'nchré 'én ra tsakón-ya Jesús, kò tà maxkón-la jè kjotéxoma ra bakón-ya. ¹⁹'Kia nga ijye kjòjñò, Jesús kò x̄ita-la itjòjin-ní ya nax̄indá Jerusalén nga kiji-nì.

Kó'sín nga ta sasaá kixì jè yá-la to igo ra tsin-la to

(Mateo 21:20-22)

²⁰Ra ma nchijòn, 'kia nga tajñòya, yaá 'ja india-nì ya ñánda nga s̄jna yá-la to igo; kijtse-ní nga ijye kixì yá-la kò kóho'ki skanda kjama-la. ²¹Jè Pedro ítsjeén-la koni 'sín kitsò Jesús. 'Kiaá kitsò-la:

—Maestro, chítsijen-la jè yá-la to igo ra inakjoájno-la jì ngojñá. Ijyeé kixì.

²²Jesús 'kiaá kiichja; kitsò:

—Katakjiín-no a'ta 'tse Nainá. ²³'Koaá xin kixì-no, tsa yá ra kitso-la jè nindo rakii: “Tixín ijndí; ya tikàtjen-jin ijo-li ya ajin ndáchikon.” Tsa mì tsa tà jò tjín-la inima-la 'kia nga kokitso, tsa ngi kixì kjoa nga tjíngo ikon, 'koaá 'sín koma koni 'sín kitso. ²⁴Kií kò'sín xin-no nga'tsì-no, 'kia nga mé ra sijé nga kinákjoa'ta-la Nainá, 'koaá 'sín katakjiín-no koni tsa ijye itjábé-no jè ra inchinjé, mé-ni nga 'ki-no. ²⁵Kò 'kia nga kinákjoa'ta-la Nainá tijchaà'ta-la jé-la xàngioo mé-ni jè Na'ín-no ra tjína ján ngajmi, ti'koaá sihijcha'ta-no jé ra tjín-no. ²⁶[Tanga tsa mì kì sijcha'tà-la jé-la x̄ita xàngioo, ti'koaá mì kì sihijcha'ta-no Na'ín-ná ra tjína ngajmi jñà jé ra tjín-no.]

Kjotéxoma ra jè Jesús tjín-la

(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

²⁷Jesús ijchó india-ni ya ján Jerusalén. 'Kia nga tsá'ba ya nditsin ingo ítjòn, 'jií kíncha'tá-la jñà x̄ita ítjòn-la na'mì, kò x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò x̄ita jchínga 'tse x̄ita Judío; ²⁸iskonangi-la, kitsò-la:

—Kò'tín-nájin, ¿mé kjotéxoma ra tsjá'nde-li nga kò'sín 'nì? ¿Yá ra kitsjà-li kjotéxoma kii?

²⁹⁻³⁰Jesús kitsó-la:

—Ti'koaá 'an, jngo 'én skonangi-no: ¿Yá ra kitsjà-la kjotéxoma jè Juan nga tsatínda x̄ita? ¿A jé Nainá ra tjína ngajmi, o ra ta x̄ita-ní? Kò'tín-ná jiòn, akjòn 'kia koxín-no ra 'an, yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín 'siaan.

³¹ 'Kiaá tsajoóya-ni, kitsò-la xákjién:

—Tsa kixé: “Jé Nainá ra tǐjna ngajmi”, kií-la 'sín kitsò-ná: “¿Mé-ni nga mì kjokjiín-najìon?” ³² Kò tsa kixé: “Xitàá kitsjà-la kjotéxoma...”

Tanga jǎa xità naxindá itsakjòn-la, tà ngatjì-la nga jǎa xità, 'kooá 'sín makjiín-la nga jè Juan, ngi jé Nainá kiichja ngajo-la.

³³ Jǎa xità kiì kitsò-ní:

—Mì kì 'ya-jin.

Kò jè Jesús kitsò-la:

—Tǐ'kooá 'an, mì kì koxín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan.

Kjoa mangàsòn 'tse xità ra tsikítje to uva ra 'cho síxá

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

12 ¹ Tsikí'tsia Jesús nga tsi'kénajmíya kjoa ra ma mangàsòn-kjo. Kitsò:

—Jngo xità tsikítjejin to uva ya nangi-la, kò akjòn tsikíchjàndi-la, kò tsikínda jngo i'nde nǎnda nga kitjo jè nandá-la to uva. Tǐ'kooá tsikíndaá jngo ni'ya ra tsikísòn'nga mé-ni nga ma kòkinda-ni nga'tsìdò. Akjòn isikiña-la jè nangi-la jǎa xità, mé-ni nga síxáko-ni. Kò akjòn kjiín kiji ni-la nangi rakìi. ² 'Kia nga ijchò nichjin-la nga kjójchá to uva, jè ni-la nangi isìkasén jngo xità chi'nda-la nga 'ji síjé ra jè bako-la nga tjábé chiba-la 'tse tsajmì ra kjójchá. ³ Tanga jǎa xità ra isíxájin nangi, tà iskajàn-kò-ní; tà isìkasén tiyaá-ni. ⁴ Jé ni-la nangi isìkasén ìjngo xità chi'nda-la. Tǐ'kooá tà najoó tsikínè-te, ngi kitíi skò, 'nó kijtseton. ⁵ Jè ni-la nangi ìjngo-isa isìkasén xità chi'nda-la. Jè rakìi, isì'ken-ní. Kjin isìkasén-isa xità chi'nda-la, tanga tjín ra iskajàn-kò, kò tjín ra isì'ken.

⁶ Jè ni-la nangi ta jngoó xità tǐjna-isa-la; tà jé-ní ra ti-la ma, jè ra 'nó tsjake; tǐ'kooá isìkasén-te, kitsò: “Skexkón-la ra jè ti-na.” ⁷ Tanga jǎa xità ra inchisíxá-jin nangi, tsajoóya-ni, kitsò-la xákjién: “Jé-la rakìi ra 'tse kitsò-la nangi, si'keén mé-ni nga tsajién 'kín ijye-lá nangi.” ⁸ Akjòn itsabá'nó nga isì'ken. Tsachrjejin ijo-la ya nǎnda tjín to uva.

⁹ ¿Kó bixó jìon? ¿Jè ni-la nangi, mé ra siìkò jǎa xità kii? Kj'íi-la nga kj'íi sí'ken jǎa xità kii, akjòn kj'íi xità siìngatsja nangi-la nǎnda tjín-la to uva.

¹⁰ ¿A skanda kjeé chitá'yá jìon jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nǎnda tsò?:

Jè najo ra tsachrjengi jñà xità ra bínda chrjó,
jé tíma-ni najo nga'ńó ra síjna ítjòn ya nga chrjangi-la
ni'ya.

¹¹ Jé Nainá ra ko'sín tí'sín.

Ko ta maxkón-ná 'kia nga 'yeé jñà kjoa kii.

¹² Jñà xità kii, mején-la jtsaba'ńó jè Jesús, nga kiyyaá-la jè
kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí Jesús, nga kondra 'tse-ní koni
'sín nga kitsò. Tanga jñá itsakjòn-la xità naxindá; ta kitsjiín
jnchro, akjòn kijì-ni.

Kjoa 'tse ra machjítjì tsajmì

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Jñà xità kii, iskanìtjingíí i'ka-la Jesús xità Fariseo ko xità
'tse Herodes nga mejèn-la sakò-la kó'sín síiko nga koàngi.

¹⁴ Xità kii, kitsó-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga 'én kixíí 'bènajmí. Ko, mì tsa ki
nikindí tsa kótsò-li jñà xità. Mì kì tsa chjaájin ko mì kì tsa
ya chitsíjen-jníí xità. 'Koaá 'sín kixí 'bènajmíyi koni 'sín tjín
ndiyá-la Nainá. ¿A ndaá tjín nga kíchjítjé tsajmì a'ta 'tse
César, xítaxá ítjòn-la xità Roma, o ra majìn-ní? ¿A kíchjì-ná o
ra mì kì kíchjé?

¹⁵ Tanga Jesús kjòchiyaá-la nga jò tjín inìma-la xità kii;
kitsó-la:

—¿Mé-ni nga 'an mejèn-no chìnòcha-ná? Nchrabáko
jngo-ná ton, mé-ni nga ske-na kó'ki.

¹⁶ 'Kiaá kiiko jngo-la ton. Jesús kitsó-la:

—¿Yá 'tse isén ko 'í ra tí'ta?

Kitsó-la:

—'Tseé jè César, jè ra xítaxá ítjòn-la xità Roma.

¹⁷ 'Kiaá kitsò Jesús:

—'Tì-la César jè ra 'tse César ko 'tì-la Nainá jè ra 'tse Nainá.
Tà kjóxkón-la 'kia nga kí'nchré koni 'sín kitsò Jesús.

Kó'sín nga kiskonangi jñà xità Saduceo kjoa

'tse ra faháya india-ila mi'ken

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ Jñà xità saduceo ijchòtjingíí-la ñánda tíjna Jesús. Jñà xità
kii mì kì makjiín-la nga ma faháya-ila jñà xità ra ijye 'ken.
Iskonangií-la Jesús, kitsò-la:

¹⁹—Maestro, Moisés, 'koaá 'sín tsakájna xajon: Tsa 'kia jngo xita 'xin kiyá ra mi kì 'se-la ixti ko chjoón-la, jè ra ma 'ndse mi'ken, jé kixan-ko india-ni chjoón-la 'ndse, mé-ni nga kata'se-la ixti, jè ra ya kichja-ni a'ta 'tse ndí mi'ken. ²⁰'Koaá 'sín kjomà jngo 'ká, ñánda ito ma-ni xita ra 'ndse joó. Jè ra tíjna ítjòn, ixan-ní, tanga mi kì ki'se-la ixti; ta 'koaá 'sín 'ken. ²¹Jè ra ma-ni jò, jé ixan-ko chjoón-la 'ndse. Ti'koaá 'keén-te. Mi kì ki'se-te-la ixti. 'Koaá ti'sín kjomà ra ma-ni jàn. ²²Ko ta ngásòn kjomà kó nga ito xita kii. Nijngo ra ki'se-la ixti. Nga ijyehé'tà-ni kjoa, 'keén-te jè chjoón. ²³'Kia nga tsa kjoaáya-ila jñà xita ra ijye 'ken, [koni 'sín sii], ñáa-ni xita kii ra koma kjòn-ni chjoón-la, nga ixan-ko ijyee kó ito.

²⁴'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-la:

—Jìòn, kíí koma-ni nga maskáya-no nga mi kì 'ya jìòn kótsò jè xajon ra tíjta 'én-la Nainá ko mi kì 'ya jè nga'ño ra tíjn-la Nainá. ²⁵'Kia nga kjoaáya-ila mi'ken, mi tsa ti kjoabixan 'se-ni. Nga 'koaá 'sín kjòn koma jñà xita koni jñà ikjali-la Nainá ra tíjn ya ján ngajmi. ²⁶Jè kjoa 'tse mi'ken nga kjoaáya-ila, ¿a kjeé fatsjijin jìòn xajon-la Moisés ya ñánda tíchja 'tse yá na'yá ra títi? Nainá kitsó-la Moisés: “'An-ná ra Nainá-la tsò-na Abraham, Isaac, ko Jacob.” ²⁷Jè Nainá mi tsa 'tse mi'ken-jìn. 'Tseé xita ra títsajnakon. Jìòn jìòn, taxki 'ño maskáya-no.

Jè kjotéxoma-la Nainá ra 'ño tíjna ítjòn

(Mateo 22:34-40)

²⁸Jngo xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kí'nchré-la Jesús nga nda kiichja 'kia nga inchijoókjo. Ijchòkasi'ta chrañaá-la, akjòn iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Ñáa-ni kjotéxoma-la Nainá ra tíjna ítjòn?

²⁹Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Jè kjotéxoma ra tíjna ítjòn tsò-ní: “Tíná'ya xita Israel, jè Nainá-ná ra tíjna ítjòn-ná, ta jè ta jngoó-ni ra tíjna ítjòn-ná. ³⁰Ngi koó iníma-li, ko ngi koó kjobinachon-li, ko ngi koó kjobítsjen-li, ko ngi koó nga'ño ra tíjn-li nga tsjacha 'tíin jè Nainá ra tíjna ítjòn-li.” Jé rakii kjotéxoma ra 'ño tíjna ítjòn. ³¹Jè ra ma-ni jò tsò-ní: “Ko'sín tsjacha 'tíin xita xàngii koni 'sín nga tsjacha ijo-li.” Mi ti mé tíjn-isa-ni kjotéxoma ra isa xkón tíjn koni jñà kii.

³²Jè xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá kitsó-ní:

—Nda t́jín, Maestro. K̄johixi-ní koni 'sín kanakjí. Nga jngoó ma-ni Nainá, k̄o m̀i t̄i yá t́jín-ni ra k̄j'íí. ³³Ko nga isaá chjí-lá nga jè Nainá, nga ngi koó inìma-ná, k̄o ngi koó k̄jòbítsjen-ná k̄o nga ngi koó nga'ńó-ná nga tsjacha 'sieén, k̄o nga t̄i'koaá tsjacha 'sieén xàngieé koni tsa t̄ijè-nì ijo-ná. Isaá chjí-lá koni j̀nà nga'tsì cho ra mangatsja Nainá nga t̄i ya asòn ímixa tsje-lá.

³⁴Jesús, 'kia nga kijtse nga ndaá kiichja jè x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá, kitsó-lá:

—M̀i t̄i tse chija-li koni 'sín nga Nainá kotéxoma-li.

Ko, n̄i-t̄i-yá ra k̄jó'ńó-ni ikon nga iskonangi-isa-lá.

Ñánda 'ji-nì t̄je-lá jè Cristo

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵Jesús, 'kia nga t́bakón-ya ya nd̄itsin ingo ít̄jòn, iskonangi-ní, nga kitsò:

—¿Mé-ni kotsò-ni j̀nà x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá nga jè Cristo [ra xá s̄ikasén-ni Nainá] nga yaá nchrabá-nì t̄je-lá a'ta 'tse x̄itaxá ít̄jòn ra tsi'kìn David? ³⁶Nga jè David, k̄íí 'sín kitsò nga isìch̄iya-lá jè Inìma Tsje-lá Nainá:

Jè Nainá kitsó-lá jè ra t̄jna ít̄jòn-na:

“I t̄jna'tá-ná ya nga kixi-na

skanda 'kia nga ijye sikítsajnangia ya ndsaki

j̀nà ra x̄itá kondra-li ma.”

³⁷Jè David, tsa 'koaá 'sín kitsò-lá jè Cristo [ra xá s̄ikasén-ni Nainá] nga jé t̄jna ít̄jòn-lá, ¿kó'sín ma-ni nga t̄je-lá ma?

Nga'tsì x̄itá ra k̄jìn ma-nioo, ngi t́jín ikon nga 'nchré-lá Jesús koni 'sín nga bakón-ya.

Jesús tsakjajé'tin j̀nà x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá ra tsikínda Moisés

(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

³⁸Jesús, 'koaá 'sín tsakón-ya-lá x̄itá. Kitsò-lá:

—T̄ikindaa ijo-no a'ta 'tse x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá ra tsikínda Moisés. Ra j̀nà, 'ńó tsjake nga j̀nà bimako nikje ra ndajò k̄jòn. T̄i'koaá 'ńó sasén-lá nga nda k̄jòn jchaxkón 'kia nga síkjáya-lá x̄itá ya ajin nd̄itsin. ³⁹Ko j̀ná bátsji íxile ra j̄jncha ít̄jòn ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄itá Judío, k̄o nga j̀ná k̄ítsajna'ta ít̄jòn ímixa ya ñánda nga bakjèn x̄itá ñánda nga t́jín 'sí. ⁴⁰Ko fa'án-lá ni'ya-lá j̀nà ndí íchjín ra ijye

'ken 'xín-là. Akjòn sí taxkì tsee fiko 'kià nga 'sín kjochikon, mé-ni nga nda xita kitjongi-nì. Jñà xita kii, isaá tse kjohi'in 'ki-là.

Ton ra kitsjà kjotjò chjoón jch'an ra 'ñó imà

(Lucas 21:1-4)

⁴¹ Jesús yaá tsikijna ya kixi-là ñánda tíjna kàxa ra sinchá ton 'tse ingo. Tíkotsíjen-là xita naxindá kó'sín nga síkíhijyo jè ton. Kjín xita nchiná ra tse ton tsjá. ⁴² Ijchó jngo chjoón jch'an ra 'ñó imà. Jò ndí ton itsíñá tsikíhijyo ra chiba chjí-là. ⁴³ Jesús kiichjaá-là xita ra kotá'yá'ta-là, kitsò-là:

—'Koaá xin kixi-no, jè chjoón jch'an rakii ra 'ñó imà, jé-ní ra isa tse ton kábijna, nda mí 'koa-ni koni jñà xita ra i'ka. ⁴⁴ Nga nga'tsi jñà xita ra tjín-là ton, tà jé tsjá jè ra jnengi-là, tanga jè ndí chjoón imà rakii, jngó kjá kátsjá ijyee nga'tsi ndí ton ra tíjna-là ra tísjchá-ni ijo-là.

'Én ra tingíi kókitsò-nì Jesús kó'sín nga kixojen jè ingo ítjòn

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

13 ¹'Kià nga itjo-ni nditsin ingo ítjòn Jesús, jngo xita ra kotá'yá'ta-là kitsò-là:

—Maestro, chítsijeén-là, mé ta kjòn jñà najo ko mé ta nda kjòn jñà ni'ya.

²Kitsó Jesús:

—Nda chítsijen-là nga'tsi ni'ya i'i kii. Nii-ti-jngo najo-la sihijosón-ila xákjién. Kixojen ijyee nga'tsiòo.

Mé kjojkón ra tjen kókama 'kià nga machraña nga kje isà'nde

(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

³'Kià nga tíjna Jesús ya asòn'nga nindo Yá Olivo ya kixi-là Ingo ítjòn, jè Pedro, Jacobo, Juan ko Andrés a'ta xín kiichja-là Jesús nga iskonangi-là, kitsò-là:

⁴—Ko'tín-nájin, ¿kjiá-nioo nga ko'sín kókama jñà kjoa kii? ¿Mé kjojkón ra tsijen jcha-là 'kià nga ijye mejèn kitjasòn ijye jñà kjoa kii?

⁵Kiichjaá Jesús, kitsò-là:

—Nda tikindaa ijo-no mé-ni nga mì yá ra skoóndacha-no.

⁶Kjín xita kj'íi ra jè 'í-na siichjeén nga kitsò: “An-ná ra Cristo [ra xá isikasén-na Nainá].” Ko kjín xita skoóndacha-là.

⁷Jìon, 'kia nga kiná'ya-la nga jndí ra ján tjín kjojchán, kì tà chjàn skon; xá 'koaá 'sín kama-ni, tanga kjè tsa ngi kje kjòn jè isà'nde. ⁸Nga kiì'tsiaá-la kjojchán xákjién jñà ra xitaxá ítòn títsajna ra inchibatéxoma ya naxindá i'i ra tjín i isà'nde nga skajàn-kjo. Kò jndí ra ján 'koa chón ta nga tíjngo isà'nde; kò 'seé kjinchrá. Jñà kjoa kii, ta jé-ní ra ma'tsia-ni ta nga'tsi kjohi'in ra 'se.

⁹Nda tikindaá ijo-no, nga yaá skanì'ta-no xita ñánda nga tíjihijo xitaxá. Skajàn-koó-no xita ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. Kò ikoó-no ya ngixkon xitaxá ra batéxoma kò ñánda nga tíjihijo xitaxá ítòn, tà ngatji-la ra a'ta tsa'an. Jíon 'kiò 'én a'ta tsa'an. ¹⁰Machjeén-nì nga ítòn kobísòn 'én xitse-la Cristo ra nda tsò nga tíjtsa isà'nde. ¹¹'Kia nga iko-no nga sìngatsja-no ya ngixkon xitaxá, kì makájno-no kó'sín kinákjoaa. Kì jìon níki'sjen, nga 'koaá 'sín kinákjoaa koni 'sín nga kitsò-no Nainá, mì tsa jìon kí'tin-la ijo-no mé 'én ra kinákjoaa, jé Inìma Tsje-la Nainá ra kichja ngajo-no. ¹²Jñà nichjin kii, jè ra tjín 'ndse, tíjé 'ndse sìngatsja-ni ya ñánda nga katani'ken; jè ra na'in ma, tíjé sìngatsja-ni ti-la nga katabiya; jñà ra ixti ma, jñá sìngatsja na'in-la ya ñánda nga katani'ken-te. ¹³Nga'tsi xita kojtikeyé-no ra ta ngatji tsa'an. Tanga jè ra chíkjoa-la nga kixi kosen skanda 'kia nga kjehe'ta jñà kjoa kii, jè-ní ra kotojin kjohi'in.

¹⁴Tanga 'kia nga jchaa ya i'nde tsje-la Nainá, kjoa tjé ra kokama ra 'ño 'cho tjín ñánda mì kì bakèn-la nga kò'sín koma, [koni 'sín kitsò Daniel xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la]. (Ndaá katasijin-la jñà xita ra ma-la kotá'yá xajon.) 'Kia nga kokama jñà kjoa kii, jñà ra títsajna ya Judea, kata'fahachinga; ya katafi ya asòn nindo ján. ¹⁵Jè ra ya tjina ya asòn'nga ni'ya-la, kì tà chjàn bitjojen-ni; kì tà chjàn 'faha'sen ni'ya-la nga mejèn-la mé ra skaábé; ¹⁶kò jè ra ya tsá'bajin nangi-la, kì tà chjàn nchrabá-ni ya ni'ya-la nga kííxkó jñà nikje-la. ¹⁷IIma-ró-ni jñà ndí íchjín ra i'ndí tjíhi'ma-la kò ra inchisíjchá ixti-xó jñà nichjin kii! ¹⁸Titsa'ba-la Nainá nga mì 'kia kokatama 'kia nga nichjin-la cho 'nchán. ¹⁹'Kia nga kò'sín kokama jñà nichjin kii, 'ño tse kjohi'in 'se, ra kjè sa india koma skanda 'kia-ni nga tsikínda isà'nde Nainá skanda 'ndi-ni, kò ni-ti-kjiá kokama-ni askan-nioo. ²⁰Tsa mí-la jè Nainá kjohíxìn chiba jñà nichjin

kìi, niyá-la xítà ra kotojin kjohi'in. Tanga jè Nainá kjohíxìn chiba jñà nichjin kìi, ta ngatjì-la jñà xítà-la ra ijye kò'sín tjínda-la nga jè tsjahíjin.

²¹'Kia nga tsa yá ra kitso-no: “iChítsijen-la, íí tíjna Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá]!”; kò tsa kitso-no: “iChítsijen-la, yaá tíjna ján!”; kì tà chjàn makjiín-no. ²²Nga xá kj'íí i'ka-ni ra ta xítà ndiso, ra Cristo kitso-la ijo-la kò ra kitso nga jñà síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. Kjín kjoxxón ra tse nga'nó tjiko kokòn kò sìikatsíjen, ra skanda skoóndachaá-la jñà xítà ra ijye tsjahíjin Nainá tsa ma ra sìiko. ²³Tikindaa ijo-no. Nga ijyeé tjen tí'bènájmí ijye-no nga'tsi kjoa kìi.

Kó'sín koma 'kia nga kj'íí india-ni I'ndí-la Xítà

(Mateo 24:29-35, 42-44; Lucas 21:25-36)

²⁴'Kia nga ijye koma askan-nioo, nga ijye koto nichjin 'tse kjohi'in, jè tsá'bí kojñó-ní, kò jè sá mì tí kì kohisen-ni. ²⁵Jñà nitse skatsangi-ní. Kò jñà nga'nó ra tjín ján ngajmi, kojtiyaá-la. ²⁶Akjòn jcha-na ra 'an ra I'ndí-la Xítà xin-la ijo-na, nga kjínchrabàjian ya ajin ifi, tseé nga'nó kò tseé kjoajeya ra tsa'an kjíhiko 'kia nga kj'íia. ²⁷Sikásén-na jñà ikjali-na nga kíixkóya xítà-na ra ijye 'an tsjahíjian, ya kóo jngo tjandi-la isà'nde kò nangi.

²⁸'Chítsijen-la jè yá-la to igo mé ra bakón-ya-ná; 'kia nga jñà chrja chí'ndé-la bí'tsia nga bí'jtsén-jno, ijyeé 'ya nga tímachrañaá cho ndabá. ²⁹'Koaá tí'sín tjín, 'kia nga jchaa nga kokama jñà kjoa kìi, katamachiyaá-no nga ijyeé tímachraña nichjin; ijyeé ya síjna'ta chraña-no 'an ra I'ndí-la Xítà xian-la ijo-na koni jngo xítà ra ya síjnajto ya xotjoba ni'ya. ³⁰'Koaá xin kixi-no, tikjeé biya-ni xítà ra tjín nichjin 'ndi 'ndi nga kitjasòn ijye nga'tsi kjoa kìi. ³¹Jè ngajmi kò jè isà'nde jchijaá-la; tanga jñà 'én-na, mì kì tsa ta ya jchaàjin, kitjasòn ijye-ní.

³²'Tanga jè nichjin kò jè hora 'kia nga kò'sín kokama, niyá ra tjíjin-la; nijñà ikjali 'tse Nainá ra tjín ya ngajmi; skanda mí bee 'an ra I'ndí-la ma; tajngoó Nainá ra Na'ín-ná tjíjin-la.

³³'Tikindaa ijo-no, titsajnakon, titsa'ba-la Nainá, nga mì tsa jìdòn tjíjin-no kjiá-ni nga kò'sín kokama. ³⁴'Koaá 'sín tjín koni tsa jngo xítà ra kjin kijì, isìngatsja ni'ya-la xítà chí'nda-la. Kitsjá-la xá nga jngó jngó; kitsò-la jè ra síkinda xotjoba-la ni'ya: “Tijni, kì tsjajnafè-jìn.” ³⁵'Koaá

'sín t̄itsajnakon nga'tsi-no, nga mì k̄ì t̄j̄jin-no j̄è n̄ichjin 'kia nga kj̄í'ni ni-là ni'ya. ¿A t̄imaj̄n̄o 'k̄i'ni ò ra 'kiaá 'k̄i'ni 'kia nga kj̄ich̄ò masen n̄it̄j̄en ò ra 'kia-ní nga sk̄indaya káxti ò ra 'kiaá-ní nga ijye t̄í'se isén? ³⁶Kì tsjahijyofè j̄ìd̄n, t̄itsajnanda tsa k̄i' n̄ichjin-ni tà ndit̄oón 'ji-ni ni-là ni'ya. ³⁷Koni 'sín xin-no ra j̄ìd̄n, 'koaá t̄i'sín xin-là nga'tsi x̄ita: “Nda t̄itsajnakon.”

Kó'sín tsajoóya-ni j̄n̄à kondra-là Jesús 'kia nga kitsabá'ñó

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

14 ¹Tà jó n̄ichjin chija-là nga kit̄jo 's̄i paxko 'tse x̄ita judío 'kia nga bakj̄èn n̄iño nchraj̄ín ra tsin-là na'yo san. J̄n̄à x̄ita ít̄j̄on-là na'mì k̄o x̄ita ra bakón-ya kj̄otéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, tsakátsji'ndeé-là kó'sín s̄i'k̄o nga skoóndacha-là nga jtsabá'ñó Jesús, ak̄j̄òn s̄i'ken. ²Tj̄ín i'ka ra kitsò:

—Mì tsa 'kia k̄indaba'ñé 'kia nga t̄j̄ín 's̄i, mé-ni nga mì k̄ì kj̄osi 'se-ni ya aj̄in nax̄indá.

Kó'sín jngo chjoón tsikíxten-jnó xki ra nda jne ya sko Jesús

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³Jesús 'kia nga t̄jna ni'ya-là Simón ya nax̄indá Betania, j̄è ra k̄o'sín 'yaxkon-là nga i'ndojno chrj̄aba ijo-là. 'Kia nga t̄jna'ta ímixa jngo chjoón ijchòjkon, ra 'ya jngo namit̄a najo ra t̄j̄ya-là sih̄it̄i x̄i ra 'ñó nda jne ra 'mì nardo ra 'ñó tse ch̄j̄í-là. Tsakj̄án'a namit̄a, ak̄j̄òn tsikíxten-jnó sko Jesús j̄è sih̄it̄i x̄i ra 'ya. ⁴Tj̄ín i'ka x̄ita ra ya t̄itsajna, kjojt̄i-là, kitsò-là xákj̄ièn:

—¿Mé-ni ta kásík̄són-ni j̄è sih̄it̄i x̄i? ⁵Isaá-la nda tsa kasat̄ina, nga tsatoó-là j̄àn sindo n̄ichjin ch̄j̄í-là x̄ita ch̄i'nda t̄j̄ín-ni; k̄o j̄è t̄on rak̄i' tsa j̄n̄à ka'bi-là j̄n̄à ndí x̄ita im̄a.

K̄o kiichjajno-là j̄è chjoón rak̄i'.

⁶Tanga kitsó Jesús:

—Kì k̄o'sín 'mì-la. ¿Mé-ni k̄o'sín n̄it̄i-la? Koni 'sín nga kásík̄o-na, 'ñó nda kásín-ni. ⁷J̄n̄à x̄ita im̄a yaá t̄itsajnako ki'ta-no k̄o maá kis̄ik̄o'ta j̄ìd̄n tsa 'kia nga mej̄èn-no. Tanga 'an, mì tsa ta kj̄i'tà n̄ichjin i kótijnako-no. ⁸J̄è chjoón rak̄i', 'koaá 'sín kásín koni 'ki ma ra kásín. Ijyeé kábixten-jnó kj̄ón-ni sih̄it̄i x̄i ra 'ñó nda jne ya ijo-na ra a'ta 'tse 'kia nga siijaan.

⁹!Koaá xin kixi-no, ni'sín ta ñánda-ni nga 'senajmíya jè 'én xitse ra nda tsò nga tjiitsa isà'nde, ti'koaá 'senajmíyaá-te koni 'sín ká'sín jè chjoón rakli, mé-ni nga siíkítsjen-yá-ni xita ra a'ta 'tse.

Kó'sín jè Judas kitsjà-là í'tsin jè Jesús

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰Jè Judas Iscariote, jngo xita-là Jesús jñà ra tejò ma-ni, kiijkoón jñà xita ítjòn-là na'mì nga mejèn-là jè siìngatsja Jesús. ¹¹Jñà xita ítjòn-là na'mì, 'kia nga kií'nchré, 'ñò kjotsja-là, 'koaá 'sín kitsjà-là tsa'ba nga toón tsjá-là. Jè Judas tsakátsji'ndeé-là kó'sín 'sijn nga ma siìngatsja Jesús.

Kó'sín nga tsakjèn-ko xita-là Jesús a'ta 'tse 'sí paxko

(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹²Jè nichjin 'kia nga ti'sa ma'tsia jè 'sí paxko, 'kia nga jñà xita judío bakjèn niño nchrajín ra tsin-là na'yo san, nga sí'ken forrè ra bíxten jní-là a'ta 'tse 'sí paxko, jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús iskonangií-là; kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-li nga kongí kinda-jin tsajmì ra chjineé 'tse 'sí paxko?

¹³Jesús isikasén jò xita ra kotá'yá'ta-là ján Jerusalén, kitsò-là:

—Tangió ya ajin naxindá ján, yaá skajin jngo xita ra 'ya jngo nisa nandá; 'kia nga jchaa, tangítjingi-la. ¹⁴Ya ñánda kjoah'sen, ko'tìn-la jè ni-la ni'ya: “Kíí tsò jè Maestro: ¿Ñánda kjiina jè ni'ya ya ñánda kókjen-ko xita-na ra kotá'yá'ta-na ra a'ta 'tse 'sí paxko?” ¹⁵Yaá kòkòn jngo-no ni'ya ra je 'ki ra ijye nda chon ra ya tíjnasòn'nga i'ngaá ya ñánda ijye títsanda tsajmì ra kochjeén. Yaá tinda jiòn tsajmì ra chjineé.

¹⁶Kijí-ní jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús ya ajin naxindá. 'Koaá 'sín isakò-là koni 'sín kitsò-là Jesús, yaá tsikínda tsajmì ra tsakjèn ra kjoa 'tse 'sí paxko.

¹⁷'Kia nga ijye kjòjñò, Jesús ijchòkoó xita-là ra tejò ma-ni.

¹⁸'Kia nga títsajna'ta ímixa nga inchibakjèn, Jesús kitsò-là:

—'Koaá 'sín xin kixi-no, tjiión jngo-najión ra i inchibichio ra siìngatsja-na xita kondra-na.

¹⁹Jñà xita-là Jesús ta kjobaá-là 'kia nga kòkítsò Jesús. 'Kiaá jngó jngó iskonangi, kitsò-là:

—¿A 'an-ná?

²⁰ Jesús kitsò:

—Ra tejò ma-najiòn, jngo kitjojin, jè-ní, jè ra taña mahíjin niño-la kò tsa'an ya ajin chroba. ²¹ 'An ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ra kixi kjoa, 'koaá 'sín kiyáa koni 'sín ijye tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Tanga, jima-ró-ni jè xita ra kò'sín sìngatsja-na! Isaá-la nda-la tsa mì kì kitsin xita rakìi.

²² 'Kia nga inçhibakjèn, Jesús iskábé niño nchrajín, kitsjá-la kjonda Nainá, isijòya jè niño nchrajín, akjòn kitsjá-la xita-la, kitsò-la:

—Chjíbé niño nchrajín kii. Jña kii, jé ijo-na.

²³ Akjòn iskábé jngo chitsín, [jè ra tjíya nandá xán 'tse uva], kitsjá-la kjonda Nainá; akjòn kitsjá-la xita-la, nga'tsì xita-la ki'tsií nandá xán 'tse uva ra tjíya chitsín. ²⁴ Kitsò-la:

—Jè rakii, jé jní-na ra síkixiya jè kjoa xitse ra tíbindájín-kò-no nga xaájten ra ta ngatjì 'tse xita. ²⁵ 'Koaá xin-no, mì tì kì sk'i-na nandá xán 'tse uva skanda 'kia nga kijchò nichjin nga ma sk'iaa nandá xán xitse ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá.

**Kò'sín nga tjingíi kòkitsò-nì Jesús nga jè Pedro jàn 'ka
kjójna'ma ra a'ta 'tse**

(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁶ Jè Jesús kò jña xita-la, 'kia nga ijye kise jngo-la so Nainá, akjòn yaá kijì ya a'ta nindo Yá Olivo. ²⁷ Jesús kitsó-la xita-la:

—Nga'tsì-najiòn kijmítakón-nájiòn; nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Si'kén-ná jè chjingo cho kò jña forrè kochijndí-ní.” ²⁸ Tanga 'kia nga ijye kjoaáya india-na, yaá kjín ítjòn-no ya ján nangi Galilea.

²⁹ Kitsó Pedro:

—Ni'sín tsjín-takòn-li nga'tsì jña xita-li ra i'ka, 'an mì kì tsjin-tákon-la.

³⁰ Jesús kitsó-la:

—'Koaá 'sín xin kixi-la; tijé-ni nitjen rakii, 'kia nga tikje kjindáya jò 'ka káxtí, jàn 'ka kosíi nga mì kì 'yaxkon-ná.

³¹ Jè Pedro isaá 'ñó kiichja-isa; kitsò:

—Ni'sín ya katiyakoo-la, mì kì kjójna'ma jiàan.

Ngásòn kitsò ijye xita-la ra i'ka.

Kó'sín nga tsikítsa'ba Jesús ya i'nde ñánda 'mì Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Kijí jngo i'nde ñánda 'mì Getsemaní; jè Jesús kitsó-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Ya títsajna ijndíi; 'koaà-la chiba-la kichjà'ta-la Nainá.

³³ Jesús kiikóo Pedro, Jacobo, ko Juan. Akjòn tsikí'tsia nga ba ki'se-la ko isíkájno. ³⁴ Kitsò-la xita-la:

—Taxki 'ñó ba tjin-la jè inìma-na; sí 'koaá ma-na koni tsa kiyáa. Títsajna ijndíi, títsajnakon.

³⁵ Jesús kiikjá chiba-isa. Akjòn tsasèn-xkó'nchi'ta nangi nga kiichja'ta-la Nainá, nga tsa maá-la katatjahíxìn-la kjohi'in.

³⁶ 'Kia nga tíchja'ta-la Nainá, kitsó-la:

—Na'in, Na'in, ra a'ta tsaji ma ijye-ní nita mé kjoa-ni. Chjíixìn-ná ji kjohi'in rakìi; tanga mì tsa jè 'én tsa'an katabitjasòn; jé katitjasòn koni 'sín mejèn-li.

³⁷ Akjòn 'ji india-ni ya ñánda títsajna xita-la, tanga ijyeé kjifè. Kitsó-la jè Pedro:

—Simón, ¿a títsajnafé-níi? ¿A sí mí káchíkjoa-li tsa tà jngo hora kabijnakin? ³⁸ Títsajnakon ko tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì jé skajin-no. Kixíi kjoa, jé inìma-ná tijnanda-ní nga mejèn-la síhitjasòn, tanga ra jè ijo-ná, tsìn-la nga'ñó nga ma-la síhitjasòn.

³⁹ Jesús kiichja'ta india-la Nainá. 'Koaá tì'sín kitsò india-ni koni kitsò nga tì'sa ítjòn. ⁴⁰ 'Kia nga 'ji india-ni, jña xita-la takó kjifé india-ni, tà ngatji-la nga 'ñó nijñá-la. Mì kì tì be-ni kó kitso-la Jesús. ⁴¹ Ra kjomà jàn 'ka nga 'ji-ni Jesús, kitsó-la:

—Tsjafè-isa ko tikjáya. Katafehe'ta kjoa. Chítsijen; ijyeé ijchò chiba-la nga 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na yaá kongatsja jña ra xita-jé. ⁴² Tísítjeen ko tjiaán; ijyeé nchrabá chraña jè ra sìngatsja-na xita kondra-na.

Kó'sín kjomà'tin Jesús 'kia nga ijye indabá'ño

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

⁴³Takó tì'kiaá tíchja-isa-ni Jesús nga 'ji jè ra 'mì Judas, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. Kjin xita tjiko ra 'ya kicha ndajò, tì'koa 'ya yá. Jñà xita kii, jñà isikasén jñà xita ítjòn-la na'mì, kò jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò jñà xita jchínga ra 'tse xita judío. ⁴⁴Judas, jè ra tsi'kénajmí'tin Jesús, tjen kitsò ítjòn-la jñà xita ra tjiko:

—Jè ra skíne'ta isén-la, jè-ní ra kindaba'ño jìòn, kò nda kjón tahíko.

⁴⁵'Kia nga ijchò Judas, kiì kasi'ta chrañaá-la Jesús, kitsò-la: —Maestro.

Akjòn iskine'ta isén-la. ⁴⁶Jñà xita ra tjiko, nditòón itsabá'ño Jesús.

⁴⁷Tanga jngo xita ra ya síjnajin, tsachrje kicha ndajò-la. Tsajá-la jè xita chí'nda-la na'mì ítjòn; tsate'ta chíká-la. ⁴⁸Jesús kiichja, kitsò:

—¿Mé-ni kò'sín kà'fii ndabá'ño-nájiòn koni tsa jngo xita chijé, nga kò kicha kò yá ki'chà-no? ⁴⁹Nichjin nchijón tsakátijnako-no ya ingo ítjòn nga tsakón-yá-no, kò mì kì indabá'ño-nájiòn. Tanga kií kò'sín tíma-ni mé-ni nga kitjasòn-ni jè 'én ra tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá.

⁵⁰'Kiaá jahachinga nga'tsi jñà xita-la, isíkijna tajngo jè Jesús. ⁵¹Jngo ti tjingi-la ra tijnajté jngo nikje chraba. Jñà xita itsabá'ño-te, ⁵²tanga jè ti rakii kitsjiín nikje chraba-la; akjòn ta 'koaá 'sín tsanga líká.

'Kia nga kiiko Jesús jñà xita ya ñánda títsajna na'mì ítjòn

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

⁵³Jñà xita kii, yaá kiiko Jesús ya ñánda tíjna na'mì ítjòn. Yaá kjóxkóya kóhotjín xita ítjòn 'tse na'mì, jñà xita jchínga 'tse xita judío, kò ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ⁵⁴Jè Pedro, tà kjin, ta kjiín basèn-tjingi skanda nga ijchò ya nditsin ni'ya-la na'mì ítjòn. Yaá tsikijnajin-la ya ñánda títsajna jñà xita ra síkinda ni'ya ingo nga títsajna'ngi.

⁵⁵Jñà xita ítjòn-la na'mì kò nga'tsi xita ra tjín-la xá a'ta 'tse xita Judío tsakátsjií xita ra tsjá'tin 'én Jesús mé-ni nga koma

kìinè-ila kjohi'in nga siì'ken, tanga nímé kjoa ra isakò-là ra a'ta 'tse. ⁵⁶ Kjin ma-ni xita ra tsakánè 'én ndiso ra kondra 'tse Jesús; tanga kja kj'íí kja kj'íí tsò 'én ra tsakánè kò mì kì kjóngàsòn jñà 'én-là. ⁵⁷ Tsincha kixíí i'ka xita ra kitsjà 'én ndiso. Kitsò:

⁵⁸ —Jín ina'yá-lajin nga kitsò: “'An, sikíxojen-ná jè ingo ítjòn ra ta tsja xita kisinda-ni, kò ta ján nichjin kindá ijngo-isa-na ra mì tsa tsja xita sinda-ni.”

⁵⁹ Takó mì kì kjóngàsòn 'én-là nì'sín kò'sín kitsò.

⁶⁰ 'Kiaá tsasítjen jè na'mì ítjòn; tsasijna kixi ya masen-la nga'tsi xita, iskonangi-là Jesús, kitsò-là:

—¿A mí kósii? ¿Mé 'én ra kòtsò bánè-li xita kii?

⁶¹ Jè Jesús jyó tsikijna, nímé 'én kiichja. Jè na'mì ítjòn, ijngo 'ká iskonangi-là, kitsò-là:

—¿A jì-ní Cristo, ra I'ndí-là Nainá ra 'ñó nda 'yaxkón?

⁶² Jesús kitsò:

—'An-náa, kò 'saá jcha-nájiòn 'an ra I'ndí-là Xita xian-là ijo-na, nga ya kótijna ya ngakixi-là Nainá ra tse nga'ñó tjín-la, kò ti'koaá jchaa-na 'kia nga kjinchrabàjian ifi ján ngajmi.

⁶³ Jè na'mì ítjòn iskíchrjayajnoó ijo-là nga 'ñó jti kjomà-là, kitsò:

—¿Mé 'sian-isa-ná xita ra tsjá 'én? ⁶⁴ Jiòn sabá kàna'yá-la koni 'sín kachjajno-là Nainá. ¿Kó'sín ma-no? ¿Mé ra sikeé? Nga'tsi xita, 'koaá 'sín kitsò nga bakèn-là nga kiyá.

⁶⁵ Jñà xita tsikí'tsia-ní nga tsikíchrájno kò tsikíchjà xkon, tsi'ké-là chrjongo, kitsò-là:

—¿'Koaá tjási-ni, yá ra tí'bé-li?

Kò jñà xita ra síkinda ingo, isijtsin'á isén-là.

Kó'sín nga tsakja'ma Pedro ra a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Jè Pedro yaá tjína ya nditsin ya inàjngi ni'ya-là [na'mì ítjòn]. Ijchó jngo chjoón chi'nda-là na'mì ítjòn. ⁶⁷ 'Kia nga kijtse Pedro, nga tjína'ngi, iskotsíjen-jnó-ní, kitsò-là:

—Ti'koaá ngaji, yaá tjájmekí Jesús ra Nazaret i'nde-là.

⁶⁸ Tanga jè Pedro tsakja'ma-ní. Kitsò:

—Mì kì bexkon. Mì kì be, mé ra kò'mì-la jì.

Jè Pedro akjòn itjo, yaá ikasijto xotjoba-la ni'ya. 'Kiaá iskindaya jngo káxtí. ⁶⁹Jè chjoón chi'nda-la na'mì, kijtsee india-ni jè Pedro. Kitsò-la jñà xità ra ya títsajna:

—Jè xità rakìi, xità 'tse-ní.

⁷⁰Tanga jè Pedro tsakja'maá india-ni. Ra kjomà askan-nioo, jñà xità ra ya títsajna, india kòkitsò-isa-la Pedro:

—'Èn kixi-nì, ngaji, xità-la Jesús-ní nga Galilea i'nde-li, 'koaá 'sín tsò 'én-li.

⁷¹Jè Pedro 'kiaá 'nó kiichja-isa, kitsò:

—iKatakajian kjohi'in tsa mì 'én kixi ra kotíxian-no, nga mì kì bexkon xità ra ko'mì-la jìon!

⁷²Ti'kiaá-ni nga kotítsò Pedro, jè ra ma-ni jò 'ka iskindaya jè káxtí. 'Kiaá itjokítsjen-la Pedro koni 'sín kitsò-la Jesús nga kitsò-la: “'Kia nga tikje kjindáya jò 'ka káxtí, ngaji, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.” 'Kia nga ítsjen-la kjoa kii, taxki 'nó iskindaya.

'Kia nga kiiko Jesús jñà xità nándà tíjna Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

15 ¹Kó ra ki'se isén kjóxkóyaá xità ítjòn-la na'mì kò xità jchínga kò xità ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò nga'tsi xítaxá 'tse xità Judío. Tsikité'nó Jesús, kiiko nga isìngatsja jè Pilato. ²Jè Pilato iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A jì-ní ra xítaxá tíjtòn-la xità Judío?

Jesús kitsò-ní:

—Jíi ra kò'sín tjisi.

³Tanga jñà xità ítjòn-la na'mì, kjín skoya tjín-ni 'én ra bánè-la nga bángi. ⁴Pilato ijngo 'ká iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A nímé 'én nakjí? Tíná'yi, 'nó kjìn skoya kjoa bánè-li xità ra bángi-li.

⁵Jesús mì kì kiichja ni'sín kò tí'mi-la. Jè Pilato, tà 'koaá kjomà-la.

Kó'sín nga itjahínè-la Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

⁶Xki nó xki nó 'kia nga bitjo 'sí paxko jè Pilato síkíjnandíi jngo-ni xità ra tjítsa'ya ndayá; jé bíjnandíi-ni jè ra xità naxindá síjé nga kíjnandíi. ⁷Tjín i'ka xità ra tjítsa'ya ndayá ra kjosi

tsakátsji a'ta 'tse naxindá ko xitaá isi'ken; xita kii, jngo-ni ra 'mì Barrabás. ⁸Jñà xita naxindá kii kákoó Pilato nga mejèn-la ko'sín sihitjasòn koni 'sín ma ki'ta nga xki nó. ⁹Kiichjaá Pilato, kitsò:

—¿A mején-no nga jè síkijnandíí-na jè xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹⁰Pilato, ijyeé tjíjin-la nga jñà xita ítjòn-la na'mì, nga tà ki-ní nga maxitakòn-ke jè Jesús, kii ko'sín ya isingatsja-ni.

¹¹Tanga jñà xita ítjòn-la na'mì, jñà tsinchá'a xita naxindá, nga isaá nda-ni nga jè katíjnandíí-ni Barrabás. ¹²Pilato india iskonangi-la xita naxindá, kitsò-la:

—¿Mé ra mejèn-no nga sikóo jè ra 'mì-la xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹³Jñà xita, 'nó kiichja, nga kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

¹⁴Pilato, 'kiaá kitsò-la:

—¿Mé kjoa ra ta 'cho ki'sin?

Jñà xita naxindá, ta isaá 'nó kiichja-isa, kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

¹⁵Pilato mején-la nga nda kíjna ko xita naxindá. 'Koaá ma-ni nga isíkijnandíí-ni jè Barrabás; ko kitsjá kjokixi nga kiniki'on jè Jesús, akjòn isingatsja nga kátá'ta krò.

¹⁶Jñà chíchàn kiikoó Jesús ya nga masen-la nditsin ni'ya-la xitaxá ítjòn. Akjòn tsikíxkóya ijye kóhotjín chíchàn ra i'kaa.

¹⁷Isíkáya jngo nikje ra chji'ndi inì 'kioo; akjòn kisi'ya jngo yá na'yá nga tsikí'a sko koni 'sín si'a jngo-la koròna xitaxá ítjòn.

¹⁸Ko tsikí'tsia nga iskindaya'tin. Kitsò-la:

—¡Nda katijna jè Xitaxá ítjòn-la xita Judío!

¹⁹Jngo ínaxo matjiko-ni sko; ko tsikíchrájno ko-saa-ni ko tsinchaxkón'chi'ta-la koni tsa bexkón. ²⁰'Kia nga ijye ko'sín isisobà-la, tsjahíxìn-la jè nikje chji'ndi inì ra kjiya. Akjòn isíkáya india-ni jè nikje-la ra 'tse. Akjòn kiiko nga kii ká'ta krò.

Kó'sín nga isi'ta krò jè Jesús

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹Jngo xita ra ya chiba-la tí'fa ra 'mì Simón, ra ya Cirene i'nde-la ra tí'faha'sen-jin naxindá, ra na'in-la ma Alejandro ko Rufo, jñà chíchàn kjo'nó ki'sin-la nga kisi'ka krò-la Jesús.

²² Kiikoó Jesús ya i'nde ñánda 'mì Gólgota, jè 'én ra tsò-ni: I'nde Sko Mi'ken. ²³ Kitsjá-la nandá xán 'tse uva ra tjíkJin-la mirra, tanga jè Jesús mì kì ki'tsi. ²⁴ 'Kia nga ijye tsaká'ta krò, jñà chíchàn akjòn isíská kañá-ni nikje-la Jesús nga yá 'tse kitso-la nga jngó jngó nikje.

²⁵ Ijchó-la tsa las nueve nga tajñò 'kia nga isi'ta krò Jesús. ²⁶ Kíí'sín tsò-ni 'én ra ya tjí'ta krò: “Xitaxá Ítjòn-la Xita Judío”, nga ta kíí kjoa-ni nga ko'sín ini'ken. ²⁷ Tí'koaá isi'ta-te krò jò xita chijé. Jngo isasíjna a'ta ngakixi-la Jesús ko jngo isasíjna ya ngaskoán-la. ²⁸ 'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Yaá kjóngàsòn-ko koni jngo xita ra tse jé tjín-la.”

²⁹ Jñà xita ra ya chiba-la 'ja, kiichjajnoó-te-la, síkjahatji-la sko, kitsò-la:

—jJaa! Ji ra kokisi nga síkixojen-ní ingo ítjòn-la Nainá, ko nga ta jàn nichjin kında india-ni, ³⁰ tiji tináchrjekajin-ni kjohi'in ijo-li 'ndi-ni ko títjoiin ya a'ta krò.

³¹ 'Koaá tí'sín isítsja'tin jñà xita ítjòn-la na'mì ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá. Kitsò:

—Maá-la tsachrjejin kjohi'in xita ra kj'íí, tanga mì kì ma-la tije síko-ni ijo-la. ³² Katitjohen'ta-ni krò 'ndi-ni jè ra Cristo, ra xitaxá ítjòn-la naxindá Israel, mé-ni nga jcha-ná ko kokjín-ná ra a'ta 'tse.

Skanda jñà xita ra jò ma-ni ra kji'tà-te krò, tí'koaá kiichjajno-te-la.

Kó'sín kjomà nga 'ken Jesús

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³'Kia ijchò nchisen, skanda nga ijchò las tres nga ngixòn, kjojnó-ní kóho'ki nga tǵngo isà'nde. ³⁴'Kia nga ijchò las tres Jesús, 'ńó kiichja, kitsò: “Elí, Elí, ¿lama sabactani?” 'Én ra kiichja, tsó-ni: Jǵ ra Nainá xin-la, ¿mé-ni kajmitakón-ná?

³⁵'Kia nga kií'nchré-la jǵnà xita ra ya tjítsajna, tǵjín i'ka ra kitsò:

—Tǵná'ya-la, jé Elías tíchja-la.

³⁶Jngo xita, ndǵtoón kií'ká jngo tsanga nga kisika'nchi ko nandá binagre; akjòn tsikísko jngo ínaxo; kitsjá-la Jesús nga kata'bi, kitsò:

—Chítsijen-lá, a kj'íí-ró-tse jé Elías nga kojenta-ni krò.

³⁷Tanga jé Jesús, isaá 'ńó iskindaya-isa, akjòn 'ken. ³⁸Jé nikje ra tǵa'báya ya nga masen-la ingo ítjòn ichrjajndá-ní, jòya kjomà skanda a'ta nangi. ³⁹Jé xita ítjòn-la chíchàn, 'kia nga kijtse nga ijye 'ken Jesús, kitsó-ní:

—Ngi kixi kitíí-la kjoa nga jé xita rakii, I'ndí-la Nainá-ní.

⁴⁰Ti'koaá yaá títsajna i'ka íchjín ra kjin inchikotsíjen-ni, jè María Magdalena, kò Salomé, kò María ra na-la ma José kò Jacobo, jè ra isa mahi'ndí. ⁴¹Kia nga tsikijna Jesús ya Galilea, jñà íchjín kii yaá tsinchimatjingi-la kò yaá tsinchako. Kjin ma-isa-ni íchjín ra ya tjítsajna ra ya ijchò-ni ján Jerusalén.

Kó'sín isihijin jè Jesús

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴²Tà ngatji-la nga ijye mejèn kàtji tsá'bí jè nichjin nga bitsajnanda xita 'tse nichjin níkjáya, ⁴³jngo xita ra 'mì José ra ya inde-la Arimatea, kitsjá ngañó-la ijo-la, 'jaha'sen ya ni'ya nándá tjina Pilato kò isíjé-la ijo-la Jesús. Nga jè José, jngoó xita ra ti'koaá xá 'nga tjín-la 'tse xitaxá-la xita judío ra ti'koa tíkoñá-la kjetéxoma-la Nainá. ⁴⁴Pilato, tà 'koaá kjomà-la 'kia nga kò'sín ijye 'ken Jesús; kiichjaá-la jè xita ítjòn-la chíchàn; iskonangi-la a ngi kixi kitií kjoa nga ijye 'ken Jesús. ⁴⁵'Kia nga ijye tsikénajmí-la jè xita ítjòn-la chíchàn nga ijyeé 'ken Jesús, Pilato isingatsjaá ijo-la Jesús jè José. ⁴⁶José tsatseeé jngo nikje chraba; tsajen'ta krò ijo-la Jesús; akjòn isikájté-jno jè nikje. 'Kiaá kii kíhijin nándá ijye ti'xánda jngo ngajo ya angi naxi; iskaní'sen-ngi kò akjòn iskaníkjá jngo najo ra tsasén-jto ya xotjoba ngajo. ⁴⁷Jè María Magdalena kò jè María ra na-la José, ndaá inchikotsíjen ya nándá nga isihijin ijo-la Jesús.

Kó'sín kjomà nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

16 ¹'Kia nga ijyehe'tà jè xòhoto nga nichjin níkjáya, María Magdalena, kò Salomé, kò María na-la Jacobo, tsatseeé sihití ra nda jne nga mejèn-la ikíxten-jnó ijo-la Jesús. ²Jè nichjin 'kia nga bí'tsia xomàna, 'nó tajñóya kiji; kò ijyeé tíbitjo kátji tsá'bí nga ijchò katsíjen-la ngajo-la chrjó mi'ken nándá isihijin Jesús. ³Tsó-la xákjién nga inchifi:

—¿Yá ra kjoaáxìn-ná najo ra tjíchjajto ya xotjoba ngajo-la chrjó mi'ken?

⁴Tanga 'kia nga ijchò, iskotsíjeén-la, kijtse-ní nga jè najo ra ñó je 'kioo ra tjíchjajto-ila ngajo-la mi'ken nándá isijna ijo-la Jesús, ijyeé itjahíxìn. ⁵'Kia nga 'jaha'sen-ngi ya ngajo chrjó mi'ken, kijtseeé jngo xita ixti ra tjínajté jngo nikje chraba

ra ndajò 'ki. Tíjna ya nga kixi-là ngajo. Jǎ̀nà íchjín kii, tà itsakjón-ní. ⁶Tanga jè xita ixti rakii kitsó-la:

—Kì tà chjàn skon jìòn. Be-ná nga jé inçhifatsjio jè Jesús ra Nazaret i'nde-là ra ya isi'ta krò. Ijyeé kàfaháyaá-ila. Mì tì i tíjna-ni. Chítsijen-la i'nde-là nǎ̀nda kisijna. ⁷Tangió ko'tin-la jè Pedro ko jǎ̀nà xita ra i'ka ra kotá'yá'ta-là Jesús, nga jè Jesús, jé tíjna ítjòn-no nga tífi ya Galilea. Yaá jchaxkon india-no koni 'sín kitsò-no.

⁸Jǎ̀nà íchjín kii, nditoón itjo-ni ya angi ngajo. Tsahachikon, nga kijì-ni. Chiba-là inçhifatsé-ní nga inçhitsakjón. Niyá ra tsi'kénajmí-là tà ngatjì-là 'nó tsikíxkón-là ijo-là.

'Kia nga jè María Magdalena kijtse Jesús

(Juan 20:11-18)

[⁹'Kia nga ijye jaáya-ila Jesús 'kia nga tajǎ̀ndya jè nichjin nga ma'tsia-ni xomàna, jé kijtse ítjòn María Magdalena, jè ra ito inìma 'cho-là níí tsachrjekàjin inìma-là. ¹⁰María Magdalena kijì-ní, nga kii síkjí'nchré nga'tsi xita-là Jesús jǎ̀nà ra ba tjín-là ko inçhikjindáya. ¹¹Jǎ̀nà xita-là, 'kia nga kii'nchré nga tíjnakon Jesús ko nga jè chjoón rakii kijtse, mì kì kjokjiín-là.

Jò xita ra kotá'yá'ta-là Jesús kiskàjin india-ni

'kia nga ijye jaáya-là

(Lucas 24:13-35)

¹²Ra kjomà askan, Jesús tsakón-là ijo-là jò xita-là ra inçhifi ajin ijǎ̀nà, tanga kj'íi 'sín 'ki. ¹³Jǎ̀nà xita ra jò ma, 'kia nga kijtse, tsáfaá-ni nga kii síkjí'nchré jǎ̀nà xita-là ra i'ka. Tanga tì'koaá mì kì kjokjiín-là jǎ̀nà xita kii.

Kó'sín jè Jesús tsatéxá-là xita-là nga kichjaya 'én-là Nainá

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23)

¹⁴Ra ijyehet'à-ni kjoa, Jesús tsakón-là ijo-là jǎ̀nà xita-là ra tejngo ma-ni 'kia nga títsajna'ta ímixa nga inçhibakjèn. Tsakátiko-ní tà ngatjì-là nga tája tjín inìma-là nga mì nditon kjokjiín-là 'kia nga tsi'kénajmí-là jǎ̀nà xita ra tsakón ítjòn-là ijo-là 'kia nga ijye jaáya-ila. ¹⁵Ko akjòn kitsò-là:

—Tangió nga tjíjtsa isà'nde. 'Ténajmí ijye-la nga'tsi xita jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta tsá'an. ¹⁶Jǎ̀nà xita ra kòkjiín-là ra a'ta tsá'an tì'koa ra satínda, kitjokajiín kjohi'in. Tanga jǎ̀nà ra mì

kì kòkjiín-là, k̄johi'iín skanè-là. ¹⁷Jñà ra kòkjiín-là a'ta tsa'an, 'koaá 'sín jcha-là nga komaá-là kochrjekàjin inìma 'cho-là níí ra tjíjin inìma-là xita; tì'koaá komaá-là kichja 'én xitse ra kj'íí 'sín tsò, ra mì tsa xá iskotá'yá-ni; ¹⁸nì'sín ye jtsaba, kò nì'sín xki kjàn ra sí'ken-ná skine, nímé ra kama-là; koààsòn-là tsja xita ra kiya, kò jñà xita kondaá-ni.

Kó'sín kjomà 'kia nga kiji-nì Jesús ya ján ngajmi

(Lucas 24:50-53)

¹⁹'Kia nga ijye kòkitsò-là xita-là, jè Nà'ín-ná Jesús, itjamí'nga-ní nga kiji ján ngajmi; tsikijna'ta ya ngakixi-là Nainá. ²⁰Jñà xita-là kiji-ní nga isika'bí 'én nda-là Nainá nga tíjngo naxindá; kò jè Nà'ín-ná Jesús ndaá tsasiko tì'koaá ndaá tsakón tsijen nga jè 'én-là 'én kixi-ní 'kia nga kijcha-là kjoxxón ra tsakón xita-là. Kò'sín katama.]

'Én xit̩se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Lucas

Kó'sín tsikínda xajon jè Lucas ra kisikasén-la jè Teófilo

1 ¹Ijyeé k̩j̩n ma-ni xit̩a ra tsikínda-te xajon j̩n̩a kjoakixi ra kjomà ajin naxindá ra a'ta 'tse Cristo, ²koni 'sín tsakón-ya-naj̩n j̩n̩a xit̩a ra xkon kijtse-ni skanda 'kia nga kjo'tsia k̩j̩n-ni kjoa, tij̩n̩á-ni ra ki'tsi xá-la nga isika'bí 'én nda-la Cristo. ³Ji Nami Teófilo, ra xkón tijni, 'an ti'koaá ndaá sasén-na nga t̩b̩indá-la xajon rak̩i, koni 'sín t̩j̩n nga jngó jngó skoya kjoa; ndaá tsakatsj̩ya ijye skanda 'kia nga ti'sa kjo'tsia k̩j̩n-ni kjoa, ⁴mé-ni nga isa nda jcha-ni kjoakixi ra ngi ko'sín t̩j̩n, j̩n̩a 'én ra ijye tsakón-ya-li xit̩a.

'Én ra kitsjá jè ikjali nga jtsín jè Juan ra tsatínda xit̩a

⁵Jè nichjin 'kia nga xitaxá ít̩j̩n t̩jna jè Herodes ya nangi Judea, jngo na'mi t̩jna ra 'mì Zacarías ra tje-la Abías ma. Jè chjoón-la Zacarías, Elisabet 'mì ra tje-la Aarón. ⁶Xit̩a kixi-ní ngajòo ya ngixkon Nainá. Síhitjasòn ijyeé nga'tsi kjotéxoma-la Nainá. ⁷Tsin-la ixti; jè Elisabet, chjoón 'ndi-ní; ko ijyeé 'nó xit̩a jchínga ngajòo.

⁸Jngo nichjin, j̩n̩a na'mi ra síxákjo-ko Zacarías, j̩n̩a tsako-la nga isíxá ya ngixkon Nainá. ⁹Koni 'sín t̩j̩n kjotéxoma 'tse na'mi Israel, jé Zacarías tsako-la suerte nga 'jaha'sen ya ni'ya tsje-la Nainá, ya aya ingo ít̩j̩n, nga jè kokà chrjongó Nainá. ¹⁰'Kia nga títi chrjongó Nainá, nga'tsi xit̩a naxindá, yaá in̩chibítsa'ba ya nd̩tsiaán. ¹¹Jngo ikjali 'tse Nainá tsatsj̩en-la jè Zacarías ra síjna ya nga kixi-la n̩nda nga ti chrjongó Nainá. ¹²'Kia kijtse, sí ta kjóxkón-la, ko ta itsakjón-ní. ¹³Tanga jè ikjali kitsó-la:

—Zacarías, kì tà chjàn skon-jìn; jè kjoa bítsa'ba-li ijyee ina'yá-la; jè chjoón-li Elisabet, jngo ndí i'ndí 'xin jtsín-la; 'koaá 'sín kí'ta 'í-la nga Juan 'kín. ¹⁴'Ñó 'se-li kjotsja. Tà ngatjì-la jè i'ndí ra jtsín, kjín xita kotsja-la. ¹⁵Xita ítjòn kína ya ngixkon Nainá; mì tsa xán sk'í nga xá 'koaá 'sín ijye itjahájin-ni; Inìma Tsje-la Nainá sijn inìma-la skanda 'kia nga tikje tsìn. ¹⁶Ra a'ta 'tse, kjín xita naxindá Israel koáfa'ta-la Nainá. ¹⁷Jè kojme ítjòn-la Na'ín-ná. Jé sijn inìma-la jè nga'ño ra isichjeén jè Elías 'kia nga kiichja ngajo-la Nainá. 'Nchán siikítsajna jña xita jchínga ko íxti-la nga siijoón-da-ni. Jña xita ra tájajín inìma-la nga mì kì síhitjasòn, siikaatjiaá-la kjobitsjen-la mé-ni nga 'se-la kjochjine ra tjín-la xita kixi. 'Koaá 'sín siikíhijyonda xita naxindá mé-ni nga kítsajnanda-ni 'kia nga kj'íí Na'ín-ná.

¹⁸Zacarías kitsó-la jè ikjalì:

—Kó'sín ske-na tsa kixi kjoa. 'An, ijyee 'ño xita jchínga; ti'koaá jè chjoón-na ijyee tsato nichjin-la nga ma 'se-la íxti.

¹⁹Jè ikjalì kitsó-la:

—'An-ná ra 'mì-na Gabriel, ra ya tíjna ya ngixkon Nainá; jé kàsikasén-na mé-ni nga kokó-la nga tsja-la jè 'én ra nda tsò. ²⁰'Ndi 'ndi, mì kì tì ma kinákjoa-nì skanda 'kia nga kijchò nichjin nga kitjasòn jña 'én kì, tà ngatjì-la nga mì kì kàmakjiín-li 'én ra kòkàxin-la.

²¹Jña xita naxindá, inchikoñá-la Zacarías. Kjonangi-la xákjén, mé-ni nga ta nda tífichjin-la nga mì kì nditon bitjo-ni ya ni'ya tsje-la Nainá. ²²'Kia nga itjo-ni mì kì tì ma chja-ni; jña xita ti'kiaá kjòchiya-la nga tjín kjoa ra kijtse ya aya ni'ya

'Kia jè Zacarías itjo-ni ya ni'ya ingo

tsje-la Nainá; Zacarías, tà tsja bakón-isa. 'Koaá 'sín tsikijna nga mì tì kì kjomà kiichja-nì.

²³'Kia nga ijye ijye nichjin-la Zacarías nga isihitjasòn xá-la, kijí-ni ni'ya-la. ²⁴'Kia nga kjomà askan-nioo, jè Elisabet ndí i'ndí isíhi'ma-la. 'Òn sá tsikijna'ya ya ni'ya-la. Kitsò: ²⁵“'Koaá 'sín isiko-na Nainá ra a'ta tsa'an nga kijtse imaá-na, kitsjá-na kjonda mé-ni mì tì kì kochrjengi-na jñà xita.”

'Én ra kitsjá jè ikjali nga jtsín jè Jesús

²⁶'Kia nga ijchò jon sá, Nainá, isikasén jè ikjali Gabriel ya jngo naxindá ra 'mì Nazaret ra chja-ni Galilea. ²⁷Kiijkon jngo chjoón xangó ra ijye tijná'ño nga jè kixan-ko jngo xita ra 'mì José ra tje-la David ma. Jè chjoón xangó rakii, María 'mì. ²⁸Jè ikjali, 'kia nga 'jaha'sen ya ni'ya-la María, kitsó-la:

—iNda-li Naa, ngaji ra itjábé-li jè kjonda rakii! Jé Nainá tijnako-li. Ngaji ra isa nda kjòchikon'tin mì 'koa-ni koni jñà íchjín ra kj'íí.

²⁹Jè María, 'kia nga kijtsexkon, tà kjóxkón-la koni 'sín kitsò-la jè ikjali; isíkítsjen-ní kótsò-ni nga ko'sín 'jiijkón.

³⁰Jè ikjali kitsó-la:

—Ji María, kì tà chjàn skon-jìn, ijyee itjábé-li kjonda ya ngixkon Nainá. ³¹'Ndi 'ndi ko'xkén-ní, i'ndí siya'ma-li. 'Koaá 'sín kí'ta 'í-la nga Jesús 'kín. ³²Xita ítjòn koma; i'ndí-la Nainá 'kín ra isa 'ño nga tijná; Nainá, jé siingatsja kjotéxoma. Xitaxá ítjòn kijná koni 'sín tsikijna David ra xita jhínga-la kjomà.

³³Jé kotéxoma-la naxindá Israel. Kjotéxoma-la mì kì kjehe'tà skanda tà mé nichjin-nioo.

'Kia jè María 'jiikáko jè ikjali Gabriel.

³⁴ Jè Maríá 'kiaá kitsò-là ìkjalì:

—¿Kó'sín koma-là jè kjoa ra ko'mì-ná? Nga mì tsa 'xín tjín-na.

³⁵ —Jé Inìma Tsje-là Nainá kj'íí kanè-li —kitsó jè ìkjalì—; jè nga'nó-là Nainá ra 'nó 'nga tìjna kijijsa'tin-li koni jngo 'ngièn-là ifi mé-ni nga jè 'ndí tsje ra jtsín, I'ndí-là Nainá 'kín.

³⁶ Jè chjoón xàngii ra 'mì Elisabet ra chjoón 'ndi, kjo joón sá tjíya'ma-là ndí 'ndí nì'sín ijye 'nó jchínga. ³⁷ Nijngo kjoa ra mì kì ma, ra a'ta 'tse Nainá.

³⁸ 'Kiaá kitsò Maríá:

—Chjoón chi'nda-là Nainá-ná ra 'an; ko'sín katama koni 'sín kà'mí-ná.

Jè ìkjalì tì angi xkoón-ni ichijà.

'Kia nga jè Maríá ikatsíjen-là jè Elisabet

³⁹ Jnà nìchjin kii, jè Maríá nditoón kijì jngo naxindá ra kjijsa'nchò nindo ya ján nangi Judea. ⁴⁰ 'Jaha'sen ya nì'ya-là Zacarías; isíkjáya-là jè Elisabet. ⁴¹ 'Kia kíi'nchré Elisabet nga isíkjáya-là Maríá, jè 'ndí ra tjíhi'ma-là, ngi iskì'ngaya indsi'ba. Jè Inìma Tsje-là Nainá 'jaha'sen-jin ya inìma-là Elisabet.

⁴² 'Kiaá 'nó kiichja, kitsò:

—jNainá, isaá 'nó nda tísichikon'tin-li mì 'koa-ni koni jnà íchjín ra kj'íí; tì'koaá 'ndí-li ra tjíhi'ma-li 'nó nda tímahachikon'tin! ⁴³ 'Yá-na ra 'an nga tã nda kà'fijchon-ná jì ra na-là Na'ín-ná 'mì-li! ⁴⁴ Tì'kiaá-ni nga ka'nchre nga kàníkjáya-ná, jè 'ndí-na kàkjì'ngayaá ya indsi'ba nga kàmatsja-là. ⁴⁵ Mé tã nda-ni nga makjín-li 'én ra kì'senajmí-li. Jè 'én ra kiichja Nainá, kitjasón-ní.

⁴⁶ 'Kiaá kitsò Maríá:

Inìma-na 'nó 'nga síkijna Nainá.

⁴⁷ Matsjaá-na a'ta 'tse Nainá ra bachrjetjì-na kjohi'in.

⁴⁸ Nga kijtse imaá-na, 'an ra chjoón chi'nda-là ma.

'Ndi 'ndi-ni ko skanda tã kjiá-nioo, 'koaá 'sín kitso-na jnà xita: “Mé tã nda-là.”

- 49 Nga 'nó tse kjoa isikò-na jè Nainá ra ta jè tajngo-ni ra 'nó tse nga'nó tjín-la.
Nainá, xita tsje-ní.
- 50 Kò tjín ki'tá-la kjohimatakòn skanda ta mé nichjin-ni a'ta 'tse xita ra bexkón.
- 51 'Koaá 'sín 'sín: nga bakón kó'ki tse nga'nó tjín-la;
jñà xita ra 'nó 'nga ikon, bachrjengii kjobítsjen-la.
- 52 Jñà xitaxá ítjòn ra 'nga tjítsajna, faháxin kjotéxoma-la,
kò jñà ra nangi tjítsajna isaá 'nga síkítsajna-ni.
- 53 Jñà xita ra tsìn-la tsajmì ra kjine, 'nó kjìn tsjá-la,
kò jñà xita nchiná síkasén tiya-ni.
- 54 Nainá basikòè naxindá Israel nga ch'inda-la ma;
mì kì síjchaàjin kjohimatakòn ra tjín-la skanda ta mé nichjin-nì,
- 55 'koaá 'sín kitsjá-la tsa'ba jñà xita jchínga-ná
ra a'ta 'tse Abraham kò nga'tsi jñà tje-la.
- 56 Jè María, jàn sá tsikijnako Elisabet; ra kjomà askan-nioo,
kijí-ni ni'ya-la.

Kó'sín kjomà 'kia nga kitsin Juan ra tsatínda xita

- 57 'Kia nga ijye ijchò nichjin-la, Elisabet jngo ndí i'ndí 'xin kitsin-la. 58 Jè Nainá, 'nó nda isikò. 'Kia nga ki'nchré jñà xita xákjén, kò jñà xita andi ni'ya-la ti'koaá kjotsjaá-la. 59 Ra kjomà jin nichjin, kiikoó jè i'ndí-la ya ngixkon na'mì mé-ni nga si'ta chiba-ni ijo-la kjoa 'tse circuncisión. Jñà xita, 'koaá 'sín mejèn-la kii'tà 'í-la koni 'sín 'mì na'in-la nga Zacarías 'mì.
- 60 Tanga jè na-la kitsó-ní:
—Majìn, Juan 'kín.
- 61 Kitsó jñà xita ra tjítsajna:
—¿Mé-ni kò'sín 'kín-ni? Nijngo xita xàngii ra kò'sín 'mì.
- 62 'Kiaá itjanangi-la jè na'in-la, isikjahatji-la tsja jñà xita nga katakón kó'sín 'kín. 63 Jngo íte isíjé jè Zacarías, akjòn tsikínda'tá: “Jè 'í-la, Juan 'mì.” Nga'tsi jñà xita, tà 'koaá kjomà-la. 64 Tijé-ni hora, Zacarías, kjomá kiichja-ni. 'Kiaá kitsjá-la kjonda Nainá. 65 Nga'tsi xita ra tjítsajna chraña andi ni'ya-la tà kjóxkón-la 'kia nga ki'nchré nga ijye kjomà kiichja-ni Zacarías. Jndí ra ján tsabísòn kjoa kii kóho'ki a'nchò nindo nangi Judea. 66 Nga'tsi xita ra ki'nchré kjoa kii, isíkítsjen ajin inìma-la; kitsò:

—Jè i'ndí rakìi, 'kia nga kojchínga, yá xítà ra koma.
Kò jè nga'nó-la Nainá tijnako i'ndí rakìi.

'Én ra kiichja Zacarías ra a'ta 'tse Nainá

⁶⁷Zacarías, nga nda tjiin ya iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá,
kiichja ngajo-la Nainá, nga kitsò:

⁶⁸ ¡Mé ta nda 'ki-la jè Na'ín-ná
jè ra Nainá tsò-la naxindá Israel
nga 'jií kichjítjì naxindá-la
tì'koá 'ji síkítsajnandí-ni!

⁶⁹ Kitsjá jngo-ná xítà ra tse nga'nó tjin-la
nga 'jií kachrjejin-ná kjohi'in ra kjoa 'tse jé-ná,
jè ra ya nchrabá-ni tje-la xítaxá ítjòn ra tsi'kìn David
ra chi'nda-la Nainá kjomà.

⁷⁰ Nainá, jná isìchjeén jná xítà tsje-la ra kiichja ngajo-la.
'Koaá 'sín kitsò nga tì'sa tjà'tsin-la kjoa

⁷¹ nga kochrjetjì-ná a'ta 'tse xítà kondra-ná,
kò xítà ra jtike-ná.

⁷² 'Koaá tì kitsò Nainá nga ske imaá jná xítà jchínga-ná.
Mì kì sìjchàhajin jná 'én ra ijye kitsjà-la xítà jchínga-ná
Abraham

'kia nga tsikíndajín jngo kjoa ra tsje tjin.

⁷³ Nainá, 'koaá 'sín kitsjà kixi tsa'ba

⁷⁴ nga sìkítsajnandí-ná a'ta 'tse xítà kondra-ná,
mé-ni nga mì kì kiskén nga sixá'ta-lá.

⁷⁵ Kji'tá nichjin, nga tsje, kò kixi kitsajneé ya ngixkon
Nainá.

⁷⁶ 'Kiaá kitsò-la i'ndí-la:

Jì ndí 'xin, jí sìichjeén-li Nainá ra 'nó 'nga tjna
nga kinákjoa ngajo-la.

Jíí 'kín ítjòn-la Na'ín-ná
nga kíndi ndiyá-la.

⁷⁷ 'Kénajmí-la naxindá-la kó'sín 'siin Nainá
nga kochrjetjì, kò nga sìhijcha'ta-la jná jé ra tjin-la

⁷⁸ ta ngatjì-la nga 'nó tse kjohimatakòn ra tjin-la.
Sìikasén jngo-ná ra ngajmi nchrabá-ni.

'Kia nga kj'íí, 'koaá 'sín sìhisen
koni 'sín mahisen 'kia nga tajñòya.

⁷⁹ Kohiseén-la jná xítà ra i'nde jñò tjtisajnajin

ko jñà ra ijye ndiyá kjobiya tjímaya.

Yaá iko-ná jè ndiyá ñánda t́jín kjo'nchán.

⁸⁰Jè i'ndí rakìi, tímajchinga-ní tì'koa tí'se-la nga'ño iníma-la. Ko yaá tsikijna ya nangi kixì ñánda ñimé t́jín skanda 'kia nga tsikí'tsia nga tsikijna masen-la naxindá Israel.

Kó'sín kjomà 'kia nga kitsin Jesús

(Mateo 1:18-25)

2 ¹Nichjin 'kia nga t́jín-la xá ítjòn jè ra 'mì César Augusto tsjachrjéé jngo kjohixi nga nga'tsi xita ra t́jín isà'nde, xajoón si'ta 'í-la. ²Jè xajon ra ko'sín isinda ítjòn nga kjoxxiya nga'tsi xita 'kia nga tíbatéxoma jè xita ra 'mì Cirenio ya i'nde ra 'mì Siria. ³Nga'tsi xita kijí ya naxindá-la nga kù kí'ta xajon ijo-la.

⁴Jè José yaá itjo-ni Nazaret, naxindá ra chja-ni Galilea. Kiji ya nangi ñánda 'mì Judea ya naxindá ra 'mì Belén ñánda kitsin xita ítjòn ra ts'i'kín David, nga jè José tje-la David-ní. ⁵Yaá kù kí'ta xajon ijo-la; tì'koa kijí-te jè María, chjoón-la ra t́jna'ño-la nga jè kixan-ko, tanga ijyee i'ndí t́jhi'ma-la. ⁶'Kia nga ijye t́jtsajna ya Belén, jè María ijchó nichjin-la nga kitsin jè ndí i'ndí-la. ⁷Kitsiín jè ndí i'ndí-tjòn-la ra ndí i'ndí 'xin; isíkójin nikje; yaá isíkájnyaya ya aya kàxa ñánda nga bakjèn-ya

cho, tà ngatjì-là nga mì tì kì isako'ndé-là ya ni'ya ñánda ma níkjáya.

Kó'sín jñà ìkjali-là Nainá 'jiìjkón jñà chjingo forrè

⁸Ya chraña'tá-là Belén títsajnaá chjingo cho ra síkinda nitjen forrè-là. ⁹Ta nditoón ijchòjkon jngo ìkjali 'tse Nainá. Jè kjoajeya-là Nainá ngi kjohisen jngo tjindi-là ñánda tjítsajna. Sí taxki nda itsakjòn. ¹⁰Jè ìkjali kitsó-là:

—Kì tà chjàn skon-jìòn; 'an, kíí xá 'jii-na nga jngo 'én xitse ra nda tsò síkji'nchré-no. 'Èn rakii, 'ño tsja 'ke-là nga'tsi xita naxindá. ¹¹Jngo ndí i'ndí katsin ya naxindá-là David jè ra ma-là kochrjetji-ná kjoa 'tse kjohi'in, jè ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga jè kíjna ítjòn-ná. ¹²Tjín jngo kó'sín nga ma jchaa nga kixii kjoa 'én ra kotixin-no: jè i'ndí rakii, yaá kjinaya ya kàxa ñánda nga bakjèn-ya cho. Kjijnajtéjin nikje-là.

¹³Ti'kia-ni kjín jchán ìkjali tsatsijen-kjo ra inchrabà-ni ngajmi nga 'ngaá isíkijna Nainá. Kitsò:

¹⁴Kata'se-là kjoajeya Nainá ya ján ngajmi.

Ko ya a'ta nangi, kata'se-là kjo'nchán xita ra tjín-là kjonda-là Nainá.

¹⁵Kia nga ijye kiji-ni jñà ìkjali ján ngajmi, jñà chjingo cho, kitsó-là xákjén:

—Tjiaán skanda ya ján Belén mé-ni nga jcheé kjoa ra kòkàma koni 'sín kasíkí'nchré-ná Na'ín-ná.

¹⁶ Nditoón kijì jñà chjìngò cho ya ján Belén; 'kia nga ijchò, isakò-la ya ñánda tìjna María kò jè José, kò jè i'ndí kjinaya kàxa ya ñánda bakjèn-ya cho. ¹⁷ 'Kia nga kijtse jè i'ndí rakìi, tsi'kénajmí ijye-ní kó'sín kitsò jè ìkjalì ra a'ta 'tse i'ndí.

¹⁸ Nga'tsi xita ra kí'nchré koni 'sín kitsò jñà chjìngò cho, tà 'koaá kjomà-la. ¹⁹ Tanga jè María, yaá tsikíjin ijye inima-la jñà 'én ra ki'senajmí-la. 'Nó isíkítsjen kjoa kii. ²⁰ Jñà chjìngò, kijí-ni; jeyaá isíkíjna Nainá kò 'ngaá isíkíjna ta ngatjì-la nga'tsi kjoa ra kí'nchré kò ra kijtse koni 'sín nga ijye ki'senajmí-la.

**'Kia nga jñà xita jchínga-la Jesús kiikoó
ya ingo ítjòn nga isìngatsja Nainá**

²¹ 'Kia nga ijchò jin nichjin nga kitsin jè ndí i'ndí rakìi, isi'ta chibaá ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión; Jesús isi'ta 'í-la koni 'sín ijye kitsò ìkjalì 'tse Nainá 'kia nga tikjè sihi'ma aya indsi'ba na-la.

²² 'Kia nga ijchò nichjin nga kò'sín 'siin jñà xita kii, koni 'sín tíhja kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, mé-ni nga jè María tsje kíjna-ni ya ngixkon Nainá. Kiikoó jè ndí i'ndí-la ya aya ingo ítjòn ra kjiina ya Jerusalén nga kii síngatsja Nainá.

²³ 'Koaá 'sín tí'ta kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés nga tsò: “Nga'tsi i'ndí 'xin ra jtsín ítjòn, 'tseé Nainá, jé kongatsja.”

²⁴ Xita jchínga-la Jesús kiikoó kjotjò-la ya ngixkon Nainá, jò tjoniña, ñá tsa jò pichón, koni 'sín tjín kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés.

²⁵ Nichjin kii, tíjnaá jngo xita kixi ya Jerusalén ra nda bexon Nainá ra 'mì Simeón. Tí'koaá tíkoñá-la jè ra kochrjetjì naxindá Israel. Jè Simeón yaá tíjnako jè Inìma Tsje-la Nainá, ²⁶ kò 'koaá 'sín ijye isichiya-la nga mì kii kíyá Simeón skanda 'kia nga skexkon Cristo ra Nainá siikasén. ²⁷ Jé Inìma Tsje-la Nainá isikasén Simeón ya ingo ítjòn Jerusalén. 'Kia nga ijchòko Jesús jñà xita jchínga-la nga sihitjasòn koni 'sín tjín kjotéxoma, ²⁸ jè Simeón, iskábé jè ndí i'ndí rakìi, tsakáya tsja; 'ngaá isíkíjna Nainá. Kitsò:

²⁹ Na'ín, ijyeé kabitjasòn 'én-li koni 'sín tsi'kín-ná.

'Ndi 'ndi-ni, 'nchán katìyaa 'an ra chi'nda-li ma.

³⁰ Ijyeé kàbe-na xkoàan jè ra kochrjetjì-najin kjohi'in,

³¹ jè ra masen kànikíjni ya ngixkon nga'tsi xita naxindá,

³² Jè ra s̄ihisen-là k̄jòbítsjen-là j̄nà x̄ita ra mì tsa x̄ita nax̄indá-li ma.

A'ta 'tse i'ndí rak̄i, jè nax̄indá-li Israel, jeyaá k̄ijna.

³³ X̄ita jchínga-là Jesús tà k̄jóxkón-là koni 'sín kitsò Simeón a'ta 'tse i'ndí-là. ³⁴ Jè Simeón kisíjé-là Nainá nga katasíchikon'tin jè i'ndí; ak̄jòn kitsò-là María:

—A'ta 'tse i'ndí rak̄i, 'koaá 'sín t̄jínè-là nga k̄jín x̄ita Israel k̄itjokajin k̄johi'in kò k̄jín jchija. A'ta 'tseé jcha-là kó'sín 'sín Nainá ³⁵ mé-ni nga jcha-là kó'sín t̄jín k̄jòbítsjen-là nga'tsi x̄ita, tanga k̄jín x̄ita mì k̄i kòk̄jiín-là; kò ngaji 'n̄ó 'se-li k̄jòba; 'koaá 'sín koma-li koni tsa jngo k̄icha ka'se-li.

³⁶ Yaá t̄jna jngo-te ch̄joón ra 'mì Ana, ra ch̄ja ngajo-là Nainá, tsati-là Fanuel ra tje-là Aser. Ijyeé 'n̄ó x̄ita jchínga. Ito nó tsikijnakò 'x̄in-là. ³⁷ Kjo ijòn-kan kò ijòn nó t̄jín-ni nga 'ken 'x̄in-là. Kò yaá bijnaya ki'ta ya nd̄itsin ingo ítjòn; n̄ichjin kò nit̄jen bítsa'ba-là Nainá kò bijnachjan nga bexkón Nainá. ³⁸ T̄jé-ni hora, ch̄joón rak̄i, ijchò kasi'ta chraña-là x̄ita jchínga-là Jesús. T̄ichja'ta-là Nainá nga t̄ítsò-là: “Tse k̄jonda kata'se-li Na'in”; t̄i'koa t̄ichja-là a'ta 'tse i'ndí rak̄i nga'tsi j̄nà x̄ita ra in̄chikoñá-te-là nga k̄ijnandí-ni jè nax̄indá Jerusalén.

'Kia nga tsáfa india-ni ya Nazaret jè José kò María

³⁹ Jè José kò María, 'kia nga ijye isihitjasòn ijye koni 'sín t̄ichja k̄jotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kijí india-ni ján Galilea ya nax̄indá-là Nazaret. ⁴⁰ I'ndí rak̄i t̄imajchínga-ní; t̄i'se-là nga'n̄ó ajin in̄ima-là; t̄i'koaá isa nda t̄imachiya-là; yaá t̄jnakò k̄jonda-là Nainá.

⁴¹ J̄nà x̄ita jchínga-là Jesús, x̄ki nó f̄i ya nax̄indá Jerusalén 'kia nga bitjo 'sí paxkò. ⁴² Jesús, 'kia nga ijye t̄jín-là tejò nó, t̄i'koa kijí-te ya ján Jerusalén koni 'sín t̄jín k̄jotéxoma 'tse 'sí paxkò. ⁴³ 'Kia nga inchrabà-ni x̄ita nga ijye ijyehe'ta 'sí, jè Jesús, yaá tsikijna Jerusalén; tanga j̄nà x̄ita jchínga-là mì k̄i k̄ijtse tsa ya tsikijna. ⁴⁴ Jngo n̄ichjin tsinchimaya ndiyá. 'Koaá 'sín isíkítsjen tsa yaá tsá'bajin-là x̄ita ra in̄chifì-ni. 'Kia nga tsakátsji ya ajin-là x̄ita xákjén kò j̄nà x̄ita ra bexkon, ⁴⁵ mì k̄i isakò-là. 'Kiaá kijí india-ni ya ján Jerusalén nga k̄i kátsji.

⁴⁶ 'Kia nga kjomà jàn n̄ichjin nga in̄chibátsji, yaá isakò-là ya nd̄itsin ingo ítjòn; t̄ijnajin-là x̄ita ra bakón-ya k̄jotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés; in̄chi'nchré-là kò in̄chikjonangi-là.

⁴⁷Nga'tsi x̄it̄a ra inchi'nchré-la tà kjóxkón-la jè kjobítsjen ra tjín-la koni 'sín ch̄ja. ⁴⁸Jñà x̄it̄a jchínga-la, 'kia nga kijtse nga ya tíjna, t̄i'koaá tà kjóxkón-te-la; jè na-la, kitsó-la:

—Ji ndí 'xin, ¿mé-ni koniko-nájin? Jè na'in-li ko ra 'an, inchimakájno-najin nga ko'sín ichijì, ko inchifatsjií-lajin.

⁴⁹Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni nga 'an fatsji-nájiòn? ¿A mí tjíjin-no nga tjínè-na nga ya kótijna ni'ya-la Na'in-na?

⁵⁰Tanga jñà x̄it̄a jchínga-la mì kì kjòchija-la jè 'én ra kiichja Jesús.

⁵¹Jesús, kiikoó jñà x̄it̄a jchínga-la nga kijì india-ni ya ján Nazaret. Jesús, nda isihitjasòn-la x̄it̄a jchínga-la. Jè na-la, yaá tsikíjin ikon ya ajin inima-la nga'tsi kjoa k̄i. ⁵²Jesús, tímajchínga-ní ko nichjin nchijòn isa nda tímachiya-la; t̄i'koa tí'se-la kjonda 'tse Nainá ko 'tse x̄it̄a.

**Kó'sín jè Juan ra tsatíndá x̄it̄a tsikí'tsia
nga tsi'kénajmíya 'én-la Nainá**

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

3 ¹Kia fi chrjo'òn nó nga tíbatéxoma jè Tiberio César nga'tsi i'nde ra ch̄ja-ni Roma, jé Poncio Pilato tíbatéxoma ya nangi Judea; ko jé Herodes tíbatéxoma ya Galilea; ko jé 'ndse Herodes ra

'mì Felipe, tíbatéxoma ya nangi Iturea kò Traconite; kò jé Lisantias batéxoma ya nangi Abilinia. ²Jé Anás kò Caifás títsajna na'mì ítjòn. Jñà nichjin kii, Juan, ti-la Zacarías, ki'tsí-la 'én-la Nainá ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixì. ³Kijì jngo tjandi-la ya ndáje Jordán nga kitsò-la nga'tsi xita: “Tíkájno-no jé-no; kì tì tsja jé fatsji-no kò tatíndá ijo-no mé-ni nga ma sihijcha'ta-no jé-no.”

⁴Kia nga kò'sín kitsò Juan, jñà itjasòn 'én ra kiichja Isaías, xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò:

Jngo xita ra 'ñó tíchja ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixì nga tsò:

“Títsajnanda nga 'kia nga kj'íi Na'ín-ná,
kixì tikíjna iníma-no koni jngo ndiyá kixì nándá nga
kojmejá Na'ín-ná.

⁵Nga'tsi i'nde nándá kongaya chon, ngi asón chon kama-ni;
nga'tsi nindo kò chrjangi skajen-ngi ijye-ní;
jñà ndiyá ra mì kì kixì tjín, ti'koaá kòkixíi-ni;
kò jñà ndiyá ra tjen-jen-jno, tjen-jen'ta chon, kojchon-la.

⁶Nga'tsi xita isà'nde, ske-ní kó'sín 'sjin Nainá nga kochretjì
jé-la xita”,

kitsò Isaías.

⁷Juan kitsò-la jñà xita ra ijchò nga mejèn-la satíndá:

—¿Jiòn, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa tje-la ye! ¿Yá ra kòkitsò-no nga kotojin-no jè kjohi'in ra 'sa nchrabá? ⁸Kò'sín 'tiaàn kjoa ra nda tjín. Kata'ya-la nga ijyeé infkájno jé-no kò mì tì jé inchifatsji-no. Kì bixó ya ajin iníma-no: “Ngajin, mì kì 'se-najin kjohi'in nga yaá nchrabá'ta-najin ya 'tse Abraham.” 'Koaá xín kixi-no, skanda jñà najo kii, maá-la Nainá nga ixti 'tse Abraham 'sjin.

⁹Jè nichjin nga tsjá kjohi'in Nainá, ijyeé kjochraña, 'koaá jngoya-la koni jngo kichayá ra kjijnanda nga kjijna'ta ya kjama-la yá nga kotesòn. Nga'tsi yá ra mì kì nda to bajà-la, jtísòn-ní; yaá sinchájin ni'í mé-ni nga jtì-nì.

¹⁰Jñà xita iskonangií-la kitsò-la:

—¿Mé ra 'sian-jin?

¹¹Kiichjaá Juan kitsò-la:

—Jè xita ra jò ma-ni nachro-la, katatsjá jngo-la jè ra tsìn-la nikje; jè ra tjín-la tsajmì ra kjine, katatsjá-la jè xita ra tsìn-la.

¹²Ti'koaá 'jíi i'ka xita ra síkíhjtì tsajmì, jñà ra síxá-la xitaxá 'tse Roma nga mejèn-la satíndá. Kitsò-la Juan:

—Maestro, ¿mé ra 'sian-jin?

¹³ Juan kitsó-là:

—Kì tsato níkichjió koni 'ki tjinè-là nga sikíchjió.

¹⁴ Ti'koaá iskonangií i'ka jñà chíchàn, kitsò:

—Ngajin-jin, ¿mé ra 'sian-jin?

Juan kitsó-là:

—Kì xita minchaxkón-la, kì 'én ndiso niya-la xita 'kia nga nímé kjoa tjin-là nga ton mejèn-no kináchrrejno-la; katamajngoó takòn koni tjin machjí-no.

¹⁵ Jñà xita naxindá inchikoñá-ní nga inchisíkítsjen ya ajin inima-là ra a'ta 'tse Juan: tsa jé Cristo [ra xá kisikasén-ni Nainá]. ¹⁶ Juan kitsó-là nga'tsi xita naxindá:

—Kjohixi-ní, tà nandá batíndá-na ra 'an; tanga nchrabá jngo-isa ra isa tse nga'ño tjin-là koni ra 'an; skanda mí kì bakèn-na nga 'an skijnda'ño xajté-là. Jè ra 'sa nchrabá, koó Inima Tsje-là Nainá ko koó ni'í kotíndá-no. ¹⁷ Ijyeé tijnanda nga kjoahájin xita ra nda 'sín ko jñà ra mì kì nda 'sín koni 'sín ma 'kia nga matsje jñà tjachó ra 'mì trigo, kincháxkó ijye jñà ra trigo ya aya ni'nga, tanga jñà tjé-là, yaá kókà ya ajin ni'í ra mì kì kjitso skanda tà kjia-nioo.

¹⁸ Juan, 'koaá 'sín kiichjajin-là xita 'én xitse ra nda tsò; kjin skoya kjotéxoma tsikí'tin ra nda tsò. ¹⁹ Juan, tsakátikoó jé Herodes ra xita ítjòn tjina tà ngatji-là nga jé tijnako Herodías chjoón-là Felipe ra 'ndse Herodes. Ti'koaá tsakátikoó-te tà ngatji-là nga'tsi kjoa'cho ra tí'sín. ²⁰ Tanga jé Herodes, ta isaá 'ño 'cho ki'sin-isa: ndayá isikjaha'sen jé Juan.

Kó'sín isatíndá Jesús

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11; Juan 1:31-34)

²¹ 'Kia nga tikje ndayá 'faha'sen Juan nga tibatíndá nga'tsi xita naxindá, ti'koaá 'kiaá isatíndá-te Jesús; 'kia nga tíchja'ta-là Nainá Jesús, jé ngajmi, itjá'xa-ní. ²² Akjòn itjojen-nè Jè Inima Tsje-là Nainá ra ko'sín 'ki koni jngo tjoníña; ko ina'ya jngo-là 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò:

—Ji-ní ra i'ndí-na xin-la ra 'ño tsjake-la; 'ño tsja tjin-là takoàn ra a'ta tsaji —kitsó Nainá.

Nánda nchrabá-ni tje-là xita jchínga-là Jesús

(Mateo 1:1-17)

²³ Jesús 'kia nga tsikí'tsia nga isíxá, tjin-là tsa katé nó. 'Koaá 'sín tíjjin-là xita, nga i'ndí-a-ró José; ko jé José,

i'ndí-laá Elí; ²⁴Elí, i'ndí-laá Matat; Matat, i'ndí-laá Leví; Leví, i'ndí-laá Melqui; Melqui, i'ndí-laá Jana; Jana, i'ndí-laá José; ²⁵José, i'ndí-laá Matatías; Matatías, i'ndí-laá Amós; Amós, i'ndí-laá Nahúm; Nahúm, i'ndí-laá Esli; Esli, i'ndí-laá Nagai; ²⁶Nagai, i'ndí-laá Maat; Maat, i'ndí-laá Matatías; Matatías, i'ndí-laá Semei; Semei, i'ndí-laá Josec; Josec, i'ndí-laá Judá; ²⁷Judá, i'ndí-laá Johanán; Johanán, i'ndí-laá Resa; Resa, i'ndí-laá Zorobabel; Zorobabel, i'ndí-laá Salatiel; Salatiel, i'ndí-laá Neri; ²⁸Neri, i'ndí-laá Melqui; Melqui, i'ndí-laá Adi; Adi, i'ndí-laá Cosam; Cosam, i'ndí-laá Elmodam; Elmodam, i'ndí-laá Er; ²⁹Er, i'ndí-laá Josué; Josué, i'ndí-laá Eliezer; Eliezer, i'ndí-laá Jorim; Jorim, i'ndí-laá Matat; ³⁰Matat, i'ndí-laá Leví; Leví, i'ndí-laá Simeón; Simeón, i'ndí-laá Judá; Judá, i'ndí-laá José; José, i'ndí-laá Jonam; Jonam, i'ndí-laá Eliaquim; ³¹Eliaquim, i'ndí-laá Melea; Melea, i'ndí-laá Mainán; Mainán, i'ndí-laá Matata; Matata, i'ndí-laá Natán; ³²Natán, i'ndí-laá David; David, i'ndí-laá Isaí; Isaí, i'ndí-laá Obed; Obed, i'ndí-laá Booz; Booz, i'ndí-laá Salmón; Salmón, i'ndí-laá Naasón; ³³Naasón, i'ndí-laá Aminadab; Aminadab, i'ndí-laá Aram; Aram, i'ndí-laá Esrom; Esrom, i'ndí-laá Fares; Fares, i'ndí-laá Judá; ³⁴Judá, i'ndí-laá Jacob; Jacob, i'ndí-laá Isaac; Isaac, i'ndí-laá Abraham; Abraham, i'ndí-laá Taré; Taré, i'ndí-laá Nacor; ³⁵Nacor, i'ndí-laá Serug; Serug, i'ndí-laá Ragau; Ragau, i'ndí-laá Peleg; Peleg, i'ndí-laá Heber; Heber, i'ndí-laá Sala; ³⁶Sala, i'ndí-laá Cainán; Cainán, i'ndí-laá Arfaxad; Arfaxad, i'ndí-laá Sem; Sem, i'ndí-laá Noé; Noé, i'ndí-laá Lamec; ³⁷Lamec, i'ndí-laá Matusalén; Matusalén, i'ndí-laá Enoc; Enoc, i'ndí-laá Jared; Jared, i'ndí-laá Mahalaleel; Mahalaleel, i'ndí-laá Cainán; ³⁸Cainán, i'ndí-laá Enós; Enós, i'ndí-laá Set; Set, i'ndí-laá Adán; Adán, jè ra Nainá saba tsikínda.

'Kia nga jè x̣ita-níí iskó'ta Jesús

(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

4 ¹Jesús, ndaá ṭj̣j̣in ya iṇiṃa-la jè Iṇiṃa Tsje-la Nainá; 'j̣j̣í india-ni ya ndạ́j̣e Jordán; jè Iṇiṃa Tsje-la Nainá yaá kiiko ya i'nde a'ta x̣in n̄ánd̄a nga nangi kixì. ²Ichán n̄ich̄jin ya tsikijna ko jè x̣ita-níí iskó'ta-ní nga mejèn-la kátátsji-jé jè

Jesús. Nga'tsi j̄nà n̄ichjin k̄i, mì k̄i tsakjèn, tsikijnachjan-ní. 'Kia nga ijyehe'tà j̄nà n̄ichjin k̄i, 'nó kjòhòjò-là jè Jesús. ³Jè x̄ita-níí kitsò-là:

—Tsa ngi kixíí kjoa nga jí-nì ra l'ndí-là Nainá 'mì-li, ko'tín-là najo rak̄i nga n̄iño katama.

⁴Jesús kiichja-ní kitsò:

—'Koaá 'sín tíchja ya Xajon-là Nainá, nga tsò: “Mì tsa tà j̄nà tsajmì ra ma chine k̄itsajnakon-ni j̄nà x̄ita, t̄i'koaá koó-te 'én-là Nainá k̄itsajnakon-tse-ni.”

⁵Jè x̄ita-níí kiikoó Jesús ya jngo nindo ra 'nó 'nga; ta jngoh̄jta tsakón ijye-ilà nga'tsi nax̄indá ra t̄jín nga t̄j̄jtsa isà'nde. ⁶Jè x̄ita-níí kitsò-là Jesús:

—Jíí tsja ijye-la nga'tsi nax̄indá k̄i, jí kotexoma-là nga jeya kijni. 'Aán kjongatsja ijye. Maá tsja-là ta yá ra mejèn-na. ⁷Tsa k̄isen-xkó'nchi'tá-ná ko jchaxkón-ná, tsajíí koma ijye.

⁸'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-là:

—Tisi'taxín-ná x̄ita-níí. 'Koaá 'sín tíchja xajon-là Nainá nga tsò: “Jchaxkín jè ra t̄jina ítjòn-li jè ra Nainá-li ma, ko ta jè tajngoó t̄isin-là.”

⁹Jè x̄ita-níí kiikoó Jesús ya ján Jerusalén; isíkijnasòn ya ñánda 'nó 'nga ya asòn-là ingo, kitsò-là:

—Tsa ngi kjohixi-ní nga l'ndí-là Nainá 'mì-li, tikàtjen-ngi ijo-li ijndí; ¹⁰nga 'koaá 'sín tíchja Xajon ra t̄j'ita 'Én-là Nainá nga tsò:

Jè Nainá k̄ixá-là j̄nà ikjalì-là

mé-ni nga s̄ikinda-li,

¹¹nga koó tsja jtsaba'ñó-li,

mé-ni nga nijngo najo saténgi-ni.

¹²Kiichjaá Jesús, kitsò-là:

—'Koaá t̄i'sín tíchja Xajon ra t̄j'ita 'Én-là Nainá nga títsò: “Kì tà chjàn ko'sín chj'itì jè ra Nainá-li ma, jè ra t̄jina ítjòn-li.”

¹³Jè x̄ita-níí, 'kia nga mì t̄i k̄i isakò-ilà kó'sín skoóndacha-là Jesús, tsasi'taxìn chiba n̄ichjin-là.

Kó'sín tsikí'tsia Jesús nga isíxá a'ta 'tse Nainá ya nangi Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴Jesús 'ji india-ni ya Galilea; ko jé nga'ñó 'tse Inìma Tsje-là Nainá 'nó nda t̄j̄jín ya inìma-là. Ra a'ta 'tse ina'yá-là, kóho'ki nga t̄j̄ngo ya i'nde Galilea. ¹⁵Ya nax̄indá ñánda nga tsajme, tsakón-ya-ní ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga

maxkóya x̄ita Judío; nga'tsì x̄ita ra kíí'nchré-la, 'ngaá isíkijna.

'Kia nga tsikijna ya Nazaret jè Jesús

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Jesús ijchó ya Nazaret ya nangi-la ñánda nga kjójchá. Jè nichjin níkjáya, 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío koni 'sín ijye nga-la. Tsasijna kixi nga tsikíxkiyajin Xajon ra tí'ta 'Én-la Nainá. ¹⁷ Jé ki'tsi-la xajon-la Isaías, x̄ita ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la; 'kia nga iskíjndaya jè xajon, yaá kjòtsji-la ñánda nga tí'ta 'én ra tsò:

¹⁸ Jé Inìma Tsje-la Nainá tíjnako-na,

'aán kitsjà xá-na

nga 'kenájmiya-la x̄ita ima 'én xitse ra nda tsò;

isìkasén-na nga sindá-na x̄ita ra kjo'on tíjin inìma-la;

kò nga koxín-la nga ma kítsajnandíí-ni x̄ita ra ndayá

tjítsajna;

sindá-na x̄ita ra mì kì tsijen-la;

kítsajnandíí-ni x̄ita ra tí'yaton;

¹⁹ nga 'kenájmiya jè nó 'kia nga tsjá kjonda Nainá.

²⁰ Tsikíxkóya-ni xajon, kitsjá-la jè x̄ita ra síxá ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío, akjòn tsikijna. Jñá x̄ita ra ya títsajna, ngi tà yaá inchikotsijen-la Jesús. ²¹ 'Kiaá tsikí'tsia Jesús nga kiichja kitsò:

—'Ndi 'ndi, ngixkoón-nájiòn nga kabitjasòn koni 'sín tíchja jè Xajon-la Nainá ra 'an kabixkíya.

²² Nga'tsì x̄ita nda kiichja a'ta 'tse Jesús. Ta 'koaá kjomà-la nga 'ñó nda tsò 'én ra chja. Kitsó-la xákjén:

—¿A mí tsa jè x̄ita rakli ra ti-la José?

²³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Ra kjohixi, 'koaà-la 'sín 'kín-nájiòn koni 'sín tsò jngo 'én ra tsò: “Chjine xki, tíji tixki-ila ijo-li. Koni 'sín tjín kjoa ra ki'nì ya Capernaum, 'koa tí'sín 'tìn i nangi-li.”

²⁴ Jesús kitsó-isa:

—Kixíí kjoa, nijngo x̄ita ra síchjeén Nainá nda 'yaxkón ya nangi-la. ²⁵ 'Koaá xin kixi-no, kjín íchjín jch'an tjín ya nangi Israel nichjin 'tse Elías 'kia nga jàn nó masen mì kì tì 'tsa-ni jtsí; kò 'ñó ki'se kjinchrá. ²⁶ Mì tsa ya naxindá Israel kiji Elías ñánda tjítsajna íchjín jch'an; yaá inikasén'ta-la chjoón jch'an

'tse naxindá Sarepta ra chja-ni Sidón. ²⁷Ti'koaá kjín xita tjín ra inchifi'ndojno chrjaba ijo-la ya Israel nichjin 'tse Eliseo; tanga nijngo kjonda-ni, tà jé kjonda-ni jè Naamán ra ya Siria i'nde-la.

²⁸Nga'tsi xita ra tjítsajna ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, 'ño kjojtí-la 'kia nga kí'nchré 'én ra kiichja Jesús, nga 'koaá 'sín kihiya-la nga a'ta 'tse-ní nga ko'sín kitsò. ²⁹Nga'tsi xita, tsasítjen-ní, tsachrjejin Jesús ya

*'Kia nga jñà xita mejèn-la
siikàtjen-ni jngo nindo jè Jesús*

naxindá, kiiko ya asòn'nga nindo ñánda nga kijjna naxindá nga mejèn-la ya siikàtjen-ni. ³⁰Tanga kijí jè Jesús, 'jahajin masen-la nga'tsidò.

Kó'sín kjonda-ni jngo xita ra 'chin ní tjín-la

(Marcos 1:21-28)

³¹Jesús kijí ya ñánda 'mì Capernaum, naxindá ra chja-ni Galilea; tsakón-ya-la xita 'kia nga nichjin níkjáya. ³²Jñà xita, tà 'koaá kjomà-la koni 'sín tsò 'én ra tsakón-ya-la, nga jè 'én ra kiichja, 'ño tjín-la kjotéxoma.

³³Yà aya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya xítà Judío, tíjnaá jngo xítà ra inìma 'cho-là níí síxájin ijo-là; 'nó kiìchjā nga kitsò:

³⁴—Ngaji Jesús ra ya Nazaret tsaji, ¿mé kjoa ra tjin-najin ra ko ngaji? ¿A kíí xá kà'fii-nì nga síkjesòn-nájin? 'An bexkoón-la; jíí-ní ra xítà tsje-là Nainá 'mì-li —kitsò.

³⁵Jesús tsakátikoó jè inìma 'cho-là níí, kitsó-là:

—¡Jyò tijni, títojin ya ijo-là xítà rakii! —kitsó-là.

Yà ngixkon xítà, jè inìma 'cho-là níí, tsajndo'tá nangi jè ndí xítà; akjòn itjojin-ni ya ijo-là, tanga nímé ra isiki'on. ³⁶Nga'tsi xítà ra ya títsajna, tà itsakjón-ní, kitsó-là xákjén nga jngó jngó:

—¿Mé 'én-ni kii? 'Kia nga chja xítà rakii, tjin-là nga'nó tí'koa tjin-là kjotéxoma nga síhitjasòn-là jè inìma 'cho-là níí.

³⁷Ina'yá-là ra a'ta 'tse Jesús nga tíjngo nangi ra chja-ni Galilea.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè nachíya-là Simón

(Mateo 8:14-15; Marcos 1:29-31)

³⁸Tsasítjeén Jesús; itjo-ni ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya xítà Judío; kiji; 'jaha'sen ya ni'ya-là Simón. Jè nachíya-là Simón 'nó kiya. 'Chin tíjngaá tjin-là. Jñà xítà kiìchjatjí-ní nga katakotsíjen-là. ³⁹Jesús tsasèn-niña'tá-là, tsakátiko 'chin tíjnga; jè ndí chjoón nditoón kjonda-ni. Akjòn tsasítjen-ni, nga isìsin-là xítà.

Kó'sín kjin xítà ra kiya isinda-ni Jesús

(Mateo 8:16-17; Marcos 1:32-34)

⁴⁰'Kia nga ijye tíkatjí tsá'bí, nga'tsi xítà ra tjin-là chíjtín ra kjin skoya 'chin tjin-là, yaá 'jiikó-là Jesús. Jè Jesús tsaká'ta-la tsja nga jngó jngó chíjtín; nga'tsi xítà kii, kjonda-ni. ⁴¹Tí'koaá kjin ma-ni xítà ra inìma 'cho-là níí itjojin-ni ijo-là nga kjonda-ni. 'Nó kiìchjā inìma 'cho-là níí nga kitsò:

—¡Jí-ní ra I'ndí-là Nainá 'mì-li!

Tanga jè Jesús tsakátiko-ní. Mì kì kitsjá'nde-là nga kiìchjā, nga beé jñà inìma 'cho-là níí nga jè-ní ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Kó'sín tsi'kénajmíya Jesús jè 'én-là Nainá

(Marcos 1:35-39)

⁴²'Kia nga ijye ki'se isén, itjokàjiín ya naxínda Jesús; yaá kiji jngo i'nde ñándà tsin xítà ñándà a'ta xin chon. Tanga jñà xítà

tsakátsji-ní. 'Kia nga ijchò ya ñándá nga tǐjna, mején-lá nga ya kíjnako ki'ta nga mì tǐ xìn kǐjǐ-nì. ⁴³Tanga jè Jesús kitsó-lá jǎa xǐta:

—Machjeén-te nga xìn naxǐndá íko 'én xǐtse ra nda tsò koni 'sín batéxoma Nainá. Nga kíí xá inikasén-ina.

⁴⁴'Koaá 'sín tsi'kénajmíya 'én nda-lá Nainá ya ni'ya sinagoga ñándá nga maxkóya xǐta Judío ra tǐjn ya nangi Galilea.

Kjoxkón ra kjomà 'kia nga 'ño kǐn tǐ tsíkíxkó jè Pedro

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

5 ¹'Kia nga sǐjna Jesús ya andi ndáchikon 'tse Genesaret, kjójtín-né jǎa xǐta ra ijchò nga mején-lá kǐjǐ'nchré 'én-lá Nainá. ²Jesús, kǐjtsee jò chitso ra ya kjihijyondí ya andi ndáchikon. Jǎa xǐta ra bíxkó tǐ, ijyeé itjojen-ni chitso-lá, inchibiníjno-ni na'ya-lá. ³Jesús 'jaha'sen jngo chitso ra 'tse Simón, tsíkítsa'ba-lá nga skaníkǐa-isa chitso-lá ya ajin ndáchikon. Akjòn, yaá tsíkijnaya nga tsakón-ya-lá xǐta. ⁴'Kia nga ijye tsakón-ya-lá xǐta, kitsó-lá Simón:

—Tiko chitso-li ya ñándá nga nanga nandá; ko tǐkatsajo-ngindá na'ya-no mé-ni nga sakò-no tǐ.

⁵'Kiaá kiichja Simón kitsò:

—Maestro, jngo nǐtjen inchiníxá-jǐn, ko nǐmé tǐ kábíxkó-jǐn; tanga tsa jǐ ra kosi, sikàtjen-ngindá-ná jè na'ya-na.

⁶'Kia nga isikàtjen-ngindá jè na'ya-lá kǐjǐn jchán tǐ kjóxkó-lá, sí mején chrjajndá na'ya-lá. ⁷'Kiaá isíkjahatji-lá tsja jǎa xákjén ra tǐjtsaya jè chitso ra ijngo mé-ni nga kosikò-ni. Ngi kitsee tǐ ngajò chitso. 'Ñó kjòhiyí, sí mején iskajin-ndá. ⁸Jè Simón, ra tǐ'koa Pedro 'mì, 'kia nga kǐjtse kjoa kǐ, tsasèn-xkó'nchi'ta-lá Jesús, kitsò-lá:

—ǐTǐsǐ'taxín-ná Na'ìn, nga xǐta jé-ná ra 'an!

⁹Jè Simón ko xǐta ra i'ka 'ño itsakjòn 'kia nga kǐjtse tǐ ra kjóxkó-lá. ¹⁰Tǐ'koaá tà kjóxkón-lá jè Jacobo ko Juan, ǐxti-lá Zebedeo, jǎa xǐta ra taña síxákjo-ko Simón. Jesús kitsò-lá Simón:

—Kì tà chjàn skon-jǐn, 'ndi 'ndi-ni mì tsa tǐ ko'sín tǐ kǐxkó-ni, xǐtaá kǐxkóyi ra a'ta tsá'an.

¹¹'Kia nga ijye kiikò jǎa chitso-lá ya andi ndáchikon, kitsjin ijye jǎa tsajmì-lá, akjòn kǐjǐtǐngi-lá Jesús.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo-ni xit̃a ra tífi'ndojno chrjaba ijo-la

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹²Jngo nichjin 'kia nga ya t̃jna Jesús jngo naxindá, ijchó jngo xit̃a 'xin ra tífi'ndojno chrjaba ijo-la; 'kia nga kijtse Jesús, tsasèn-xkó'nchi'tá-la, tsikítsa'ba-la, kitsò:

—Na'in, tsa mejèn-li, chjáaxìn-ná jè 'chin ra t̃jín-na.

¹³Jesús tsaká'ta-la tsja kò akjòn kitsò-la:

—Mején-na. Kò'sín katatjahíxìn-li jè 'chin ra t̃jín-li.

Xit̃a rak̃i, ndit̃oón kjonda-ni. ¹⁴Jè Jesús kitsó-la:

—Kì yá xit̃a ra kò'mì-la; 'tin ya ñánda nga t̃jna na'mì; takón-la ijo-li nga ijye kjonda-ni; 't̃i-la k̃jotjò ra s̃jé k̃jotéxoma-la Moisés mé-ni nga tsje k̃jna-ni ya ngixkòn Nainá kò nga nda k̃jón kata'ya-la nga kixií kjoa nga ijyeé kjonda-ni jè 'chin ra t̃jín-li.

¹⁵Tanga ra a'ta 'tse Jesús, isaá 'nó ina'yá-isa-la; kò isaá k̃jìn xit̃a k̃jókóya-isa ra mejèn-la nga k̃jì'nchré-la; t̃i'koaá mején-la k̃onda-ni 'chin ra t̃jín-la. ¹⁶Tanga Jesús fì ki'tá ya i'nde ñánda nga tsìn xit̃a nga fì chja'ta-la Nainá.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo-ni xit̃a ra mì k̃i ma

fì nga 'chin xkóya t̃jín-la

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷Jngo nichjin 'kia nga t̃bakón-ya-la xit̃a Jesús, yaá t̃tsajnajin ra xit̃a fariseo kò xit̃a ra bakón-ya k̃jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. J̃nà xit̃a k̃i, yaá 'ji-ni ya naxindá ra chja-ni Galilea, Judea kò Jerusalén. Jè nga'ñó-la Nainá nda t̃jnakò Jesús nga ma sínda-ni nga'tsi xit̃a ra kiya. ¹⁸J̃nà xit̃a 'jìkó jngo xit̃a kiya ra k̃jijnajyò nga t̃jngo ijo-la; nga k̃jisón-yá-la. Tsakátsji'nde-la kó'sín ma s̃ik̃jaha'sen ya ni'ya ñánda t̃jna Jesús. ¹⁹Tanga mì k̃i k̃jomà 'jaha'sen, nga 'nó k̃jìn ma-ni xit̃a ra kitse; 'kiaá tsihijin ya asòn'nga ni'ya; jahíxìn nitja; iskanijen ya ajin-la xit̃a; k̃jijnasòn ñachan-yá-la jè xit̃a ra kiya. Tsakájna ya ngixkòn Jesús. ²⁰Kia nga kijtse Jesús nga makjìin-la ra a'ta 'tse, kitsó-la jè xit̃a ra kiya:

—Ngaji, j̃nà jé-li ijyeé k̃ànihijchaà'ta-li.

²¹J̃nà xit̃a fariseo kò j̃nà xit̃a ra bakón-ya k̃jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kitsó ya ajin inima-la: “Yá xit̃a-ni rak̃i

nga Nainá chjajno-ila? Tajngoó Nainá ra ma-la síjchaà'tá-ná jé-ná.”

²² Jesús kijtseé-la inìma-la koni 'sín inchisíkítsjen xitá kii; kiichja-ní, kitsò-la:

—¿Mé-ni kotsò-ni kjobítsjen ra nchrabájin ya inìma-no?

²³ ¿Náa ra isa chiba chjá tjin, a jè-ní nga kixé: “Jnà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li”, o ra jè-ní nga kixé: “Tísítjin ko títájme-ni”?

²⁴ Nda kjón kokon-no nga 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na tji'ndeé-na i a'ta nangi nga ma síjchá'ta-la jnà jé-la xitá.

'Kiaá kitsò-la jè ndí xitá ra kiya:

—Ji, 'koaá 'sín tíxin-la: “Tísítjin, chjíbí nachan-yá-li, ko 'tin-ni ya ni'ya-li.”

²⁵ Jè xitá ra kiya, sasa tsasítjen-ni ya ngixkon nga'tsi xitá; iskábé-ní nachan-yá-la, 'kia nga tífi-ni ni'ya-la, 'nó jeya isíkijna Nainá. ²⁶ Nga'tsi xitá ra ya tjítsajna tà kjóxkón-la, ti'koaá 'nó jeya isíkijna Nainá. 'Nó itsakjòn, kitsò:

—'Ndi 'ndi kà'yaá jngeé kjóxkón.

Kó'sín kiichja-la Jesús jè xitá ra 'mì Leví

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ 'Kia nga ijye kjomà, kijí Jesús. Kijtse jngo xitá ra 'mì Leví, ra síkíchjtji tsajmì 'tse xitaxá Roma. Yaá tíjna'ta ímixa ya nãnda síkíchjtji tsajmì. Jesús kiichjaá-la. Kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná.

²⁸ Jè Leví, tsasítjen-ní; isíkítsajna ijye tsajmì ra tjin-la; kijitjingi-la Jesús.

²⁹ Ya ni'ya-la Leví, 'nó je 'sí tsíkijna-la Jesús. Kjín xitá xákjén ra tsajmì síkíchjtji-te ko kjín xitá ra kj'íi títsajna'ta ya ímixa.

³⁰ Jnà xitá fariseo ko jnà xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsíkinda Moisés tsaté'ta xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ni jnà xitá ra síkíchjtji tsajmì ko jnà ra tse jé tjin-la, 'yò ko-no ko bichi ko-no?

³¹ 'Kiaá kiichja Jesús kitsò:

—Mì tsa chjinexki machjeén-la jnà xitá ra mì mé 'chin tjin-la; jnà-ní xitá ra kiya ra machjeén-la chjinexki. ³² Mì tsa ki xá 'jii-na ra 'an nga jnà kichjà-la jnà ra xitá kixi tsò-la ijo-la, ta jnà-ní kichjà-la jnà ra machiya-la nga xitá jé-ní, mé-ni nga katasíkajno-ni jé-la, ko mì ti kì jé koàtsji-ni.

Kó'sín iskonangi jñà xità a'ta 'tse ra bìtsachjeén a'ta 'tse Nainá

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ Jñà xità kitsó-la Jesús:

—¿Mé-ni jñà xità ra kotá'yá'ta-la Juan, 'ñó bìtsachjan-ni, ko tì'koa 'ñó bítsa'ba; ko 'koaá tì'sín 'sín jñà ra xità fariseo; tanga jñà xità ra tsaji, bakjén-ní ko 'bi-ní?

³⁴ Jesús kitsó-la:

—'Kiá nga jngo xità bixan, ¿a níkítsajnachjan-né xità ra 'fi'it'sé-ná 'kiá nga takó tǐjna jè xità 'xín ra kàbixan? ³⁵ Tanga kijchó nìchjin 'kiá nga tjá'an-la jè xità 'xín ra kàbixan; 'kiaá-ni nga kítsajnachjan.

³⁶ Tì'koaá tsi'kénajmí ìjngo-la 'én ra mangásòn [nga tsakón-ya-la nga jñà kjotéxoma jchínga mì tsa mangásòn-kjo ko kjotéxoma xítse]. Kitsò-la:

—Mì tsa yá ra ko'sín 'sín nga bateya jngo nikje xítse nga ya bíjto nikje ra jchínga. Tsa ko'sín 'sieén, kjítsón jè nikje xítse; tì'koaá mì kì nda kóngásòn jè nikje xítse ko jè nikje jchínga.

³⁷ Tì'koaá mì kì koma sìnchá xán ixi jñà chrjaba ra ijye jchínga; nga tsa ko'sín 'sieén, 'kiá nga ijye kojchá xán, skiíchrjaya jñà chrjaba, akjòn xaájten jè xán ko kjítsón jñà chrjaba. ³⁸ Jè xán ixi, chrjaba xítseé sìnchá, mé-ni nga nda sìnchátjò-ni. ³⁹ Tsa yá ra sk'í xán ra jchá, mì tsa tǐjè sǐjǐjé-ni jè xán ra ixi. Nga kítso-ní: “Jè xán ra jchá, isaá nda.”

'Kiá nga tsate natín xità-la Jesús nga 'kiá nìchjin níkjáya

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

6 ¹ Jngo nìchjin 'kiá nga nìchjin níkjáya, yaá 'ja Jesús ya ñándá tǐtǐje trigo. Jñà xità ra kotá'yá'ta-la tsateé i'ka trigo, tsaféya ya aya tsja, akjòn iskine. ² Tǐjn i'ka xità fariseo ra kitsò:

—¿Mé-ni nga ko'sín 'nià-no kjoa ra mì kì tǐ'nde nga ko'sín koma 'kiá nga nìchjin níkjáya?

³ Kiìchja Jesús, kitsò-la:

—¿A kjeé chitá'yá jìòn xajon ñándá nga tíchja koni 'sín ki'sín india jè xità jchínga-ná ra tsi'kín David ko jñà xità ra taña tǐjko 'kiá nga kjòhòjò-la? ⁴ 'Jaha'sen ni'ya-la Nainá; iskábé niño nchrajín ra ijye Nainá kjongatsja nga iskine, tì'koaá kitsjà-la xità-la ra tǐjko nga iskine, jñà ra mì kì

tjì'nde-la nga skine. Nga ta jñá na'mì tjì'nde-la nga ma kjine.

⁵Jesús kitsò-isa-la:

—'An ra l'ndí-la Xità xian-la ijo-na, 'aán batexóma-la jè nichjin níkjáya.

Kó'sín kjonda-ni jè xità ra kixì'ta jngo tsja

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶Jngo 'ká-isa 'kia nga nichjin níkjáya, Jesús 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñándá nga maxkóya xità Judío; tsakón-ya-la xità. Yaá tjna jngo xità ra kixì'ta tsja nga kixì. ⁷Jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò xità fariseo, inchisíkindaá Jesús a sùndaá-ni jè xità ra kiya 'kia nga nichjin níkjáya, mé-ni nga koma mé ra koàànè jé-la. ⁸Tanga Jesús ijyeé be kó'sín inchisíkítsjen xità kii. Kitsó-la jè xità ra kixì'ta jngo tsja:

—Tisítjiin, tisijni ya ajin masen-la xità.

Xità rakii tsasítjen-ní, tsasijna kixì. ⁹Jesús, 'kiaá kitsò-la nga'tsì xità ra tjíhijyo:

—Jngo kjoa skonangi-no: ¿Mé ra tjì'nde nga 'sieén 'kia nga nichjin níkjáya, a ndaá 'sieén o ra 'choó 'sieén? ¿A sinda-né jngo xità o ra si'ken-né? 'Koáá tixó jìòn-ni.

¹⁰Jesús iskotsíjen ijye-la kóhotjín xità ra tjíhijyondi-la. 'Kiaá kitsò-la jè xità ra kixì'ta tsja:

—Tjèn-ndajì ndsji.

Xità rakii, tsijmé tsja; kò kjonda-ni jè tsja ra kixì'ta. ¹¹Jñà xità fariseo, 'nó jti kjomà-la; 'kiaá tsikí'tsia nga tsajoóya-ni mé ra ma siiko Jesús.

Kó'sín jahájin Jesús xità-la ra tejò ma-ni

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹²Tijñá-ni nichjin kii, Jesús yaá kijimijìn ya jngo nindo. Jngo nitjen kii'chja'ta-la Nainá. ¹³'Kia nga ki'se isén kii'chja-la jñà xità ra kotá'yá'ta-la; akjòn tejò ma-ni ra jahájin ra ma tsikíxáya-la. ¹⁴Jè Simón, ra ti'koá Pedro tsikí'ta 'í-la; Andrés, ra 'ndse ma Simón; Jacobo; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵Mateo; Tomás; Jacobo, ti-la Alfeo; Simón, ra ya fì'ta-la kjotéxoma 'tse xità Celote; ¹⁶Judas, ti-la Jacobo; kò Judas Iscariote, jè ra isingatsja Jesús xità kondra-la askan-nioo.

Kó'sín kjín x̄ita isinda-ni Jesús

(Mateo 4:23-25)

¹⁷Jesús itjojen-ni ya nindo, t̄jiko j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là. Jií jngo i'nde ñánda asòn chon; yaá tsikitsajna. Kjín ma-ni x̄ita-là ra ya inchikoñá-là; x̄ita ra ya inchrabà-ni nga t̄jngo i'nde Judea k̄o nax̄indá Jerusalén k̄o ra inchrabà-ni Tiro k̄o Sidón, nax̄indá ra kjihijyondí ndáchikon. Kíí xá 'ji-ni nga k̄ji'nchré-là Jesús, t̄i'koa mejèn-là nga k̄onda-ni 'chin ra t̄jín-là. ¹⁸J̄nà x̄ita ra inìma 'cho-là níí s̄jiti-là, t̄i'koaá kjonda-ni. ¹⁹Ta nga'tsi x̄ita, mején-là koaà'ta-là tsja ya ijo-là Jesús, tà ngat̄ji-là 'ñó tse nga'ñó t̄íbitjotin ijo-là ra manda-ni x̄ita.

Kó'sín kitsò Jesús ra a'ta 'tse x̄ita im̄a k̄o a'ta 'tse ra x̄ita nchiná

(Mateo 5:1-12)

²⁰Jesús iskotsijen'á j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là kitsò-là:
—Mé t̄a nda-najiòn ra x̄ita im̄a 'mì-no, nga tsajión-nó nga'tsi k̄jonda ra t̄jín a'ta 'tse x̄ita ra batéxoma-là Nainá!

²¹'Mé t̄a nda-najiòn ra ajò-no 'ndi 'ndi, koskií-no askan-nioo.

'Mé t̄a nda-najiòn ra chindáya 'ndi 'ndi, kijnochaá-no askan-nioo.

²²'Mé t̄a nda-najiòn 'kia nga s̄ij̄tike-no x̄ita ra tà ngat̄ji tsá'an ra I'ndí-là X̄ita xian-là ijo-na, nga minchá'taxìn-no, nga 'cho chjajno-no, nga bachrjengi-no koni tsa jngo ra x̄ita 'tsen. ²³Tsja 'tè-la takòn k̄o tsja 'tè-la inìma-no n̄ichjin k̄i; nga ya ján ngajmi, tseé t̄jín-ni k̄jot̄jò ra t̄jábé-no. J̄nà x̄ita jchínga-là x̄ita ra beton-no, 'koaá t̄i'sín is̄iko j̄nà x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là.

²⁴'Tanga, im̄a-ró-no jìòn ra x̄ita nchiná 'mì-no, nga ijyeeé nda inchinìsin-la ijo-no i isà'nde.

²⁵'Im̄a-ró-no ra ski titsajna 'ndi 'ndi; kohajó-no ra koma askan-nioo.

'Im̄a-ró-no ra mijnocha 'ndi 'ndi; ra askan-nioo, kobaá-no t̄i'koaá chjindáya-no.

²⁶'Im̄a-ró-no ra jìòn 'kia nga nda síkítsajna ijye-no x̄ita. J̄nà x̄ita jchínga-no, 'koaá t̄i'sín nda isíkítsajna j̄nà x̄ita ra 'én ndiso kiichjaya.

Kó'sín nga tsjacha 'sieén x̄it̄a ra mì k̄i nda f̄ik̄o-ná

(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷Tanga j̄iòn ra ìnchina'yá, 'koaá xin-no: Tsjacha 'tiaàn kondra-no, nda t̄ik̄oo j̄è ra jtike-no. ²⁸Tijé'tà-la Nainá nga katasíchikon'tin j̄nà ra chjajno-no, k̄o t̄itsa'batjiò j̄nà ra 'cho síko-no. ²⁹J̄è ra s̄īj̄tsin'tá j̄tsa-no, t̄i'koaá 't̄i-la j̄è j̄tsa-no ra ìjngo nga katasíj̄tsin'tá-te. J̄è ra fa'án nikje tsja-no, t̄i'koaá 't̄i-la j̄è nachro-no. ³⁰Tsa yá ra síjé tsajmì ra t̄jín-no, 't̄i-la; tsa yá ra ta k̄o'sín skaábé tsajmì-no, k̄i t̄i tsja níjé-ila. ³¹Koni 'sín mejèn-no nga s̄īk̄o-no x̄it̄a, 'koaá t̄i'sín t̄ik̄o-te ra j̄iòn.

³²Nga tsa ta j̄nà kotsjacha j̄iòn j̄nà x̄it̄a ra nda matsjake-no, çmé kjonda ra 'se-no? Nga 'koaá t̄i'sín matsjake-te xákjén j̄nà x̄it̄a ra mì k̄i bexkón Nainá. ³³Tsa tà j̄nà nda s̄ik̄oo x̄it̄a ra nda síko-no, çmé kjonda ra 'se-no? J̄nà x̄it̄a ra mì bexkón Nainá, 'koaá t̄i'sín síko xákjén. ³⁴Tsa ta j̄nà s̄ikiña-la j̄nà ra 'yaxkon nga tsjá ngajo-no, t̄i'koaá n̄imé kjonda ra sakò-no. Nga 'koaá t̄i'sín síkiña-la xákjín j̄nà x̄it̄a ra mì k̄i bexkón Nainá, nga ijyee t̄j̄j̄in-la nga tsjá ngajo-ila xákjín. ³⁵Tsjacha 'tiaàn kondra-no; nda t̄ik̄oð; t̄ikiña-la mé ra síjé-no; k̄i tà chjàn mé ra chiñá-la ra a'ta 'tse. Tsa k̄o'sín 'siaan, tseé t̄jín-ni kjotjò ra t̄jábé-no. Ixti-la Nainá ra 'nó 'nga t̄jna koma j̄iòn, nga j̄è Nainá t̄jín-te-la kjohimatakòn a'ta 'tse x̄it̄a ra 'nga ikon k̄o ra 'cho 'sín. ³⁶Jchahimatakòn xàngioo koni 'sín behimatakòn-no Nainá ra Na'ìn 'mì-la.

Kó'sín mì k̄i machjeén nga jé-la x̄it̄a xàngieé s̄ikindeé

(Mateo 7:1-5)

³⁷Kì jé-la xàngioo n̄ikinda k̄o k̄i jé fanè-la xàngioo mé-ni nga j̄è Nainá mì tsa jé-no s̄īkinda k̄o mì tsa jé koàànè-no. Tijchaà'ta-la jé-la xàngioo mé-ni nga t̄i'koaá Nainá s̄ihijcha'ta-no j̄è jé-no. ³⁸Ti-la xàngioo; j̄è Nainá tsjá ngajo-no; nda k̄jón s̄ichiba-no jngo chiba ra nda k̄jón kitse, ra 'nó ìjncha, ra ngi tíxaájen-t̄j̄-ní nga k̄incha xijtsa-no. Nga j̄è chiba ra s̄ichiba-la xàngioo, t̄ijé kochiba ngajo-no.

³⁹Jesús tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra ísingàsòn-kjo a'ta 'tse jngo x̄it̄a ra xka k̄o j̄è ra bakón-ya; kitsò-la:

—Jngo x̄it̄a xka, mì k̄i koma kokòn-la ndiyá jngo x̄it̄a ra t̄i'koaá xka-te. Yaá skaya ngajo, ngajòo. ⁴⁰'Koaá 'sín t̄jín 'tse

xit̄a ra kotá'yá; mì tsa is̄a tsato ma-l̄a koni jè maestro ra bakón-ya-l̄a. 'Kia nga ijye kjehe'tin-l̄a nga skoóté'yá t̄i'koaá kama-te-l̄a koni jè maestro-l̄a.

⁴¹'[¿Mé-ni jé-l̄a xàngii nikinda-ni k̄o mì tsa jè nikindi jé-li?]
¿Mé-ni jè chits̄ijen-il̄a jè tjé ra kjingi xkon xàngii, k̄o mì tsa jè nikindi jè yá chis̄o ra kjingi jè xk̄iin? ⁴²Tsa nda mí 'ya-ni jè yá chis̄o ra kjingi xk̄iin, ¿mé-ni k̄o'sín 'mì-l̄a jè 'nds̄i: "Nds̄e, t̄i'nde-ná nga kochrjéngia jè tjé ra kjingi ya xk̄in"? Ji, xit̄a ra jò is̄én t̄jín-li; t̄ináchrjengi ít̄jìn chis̄o ra kjingi tsaji, mé-ni nga nda kots̄ijen-li, nga ma kináchrjengi tjé ra kjingi ya xkon xàngii.

Nga jngó jngó yá jè to-l̄a bakón mé yá-ni

(Mateo 7:17-20; 12:33-35)

⁴³'Nijngo yá ra nda, 'cho kjòn to ra bajà-l̄a; t̄i'koaá mì tsa to nda bajà-l̄a jè ra mì tsa yá nda. ⁴⁴Nga jngó jngó skoya yá, 'koaá 'sín 'yaxkon-l̄a koni kjòn to ra bajà-l̄a. Jè to ra 'mì igo, mì tsa ya bajà-l̄a yá na'yá. T̄i'koaá j̄nà to uva mì tsa ya bajà-l̄a j̄nà na'yá xi'nchro. ⁴⁵(Koni 'sín kjòn yá, 'koaá t̄i'sín kjòn xit̄a.) Jè xit̄a ra nda xit̄a, 'én ndaá chja, nga kjoanda t̄j̄jin ya inìma-l̄a, k̄o jè ra xit̄a 'cho, 'én 'choó chja, nga kjoa'choó t̄j̄jin ya inìma-l̄a; koni 'sín tsò kjobítsjen ra t̄j̄jin ya inìma-l̄a, 'koaá 'sín tsò 'én ra chja.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse chrjò ni'ya ra jò ma-ni

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶'¿Mé-ni k̄o'sín 'mì-nájiòn nga bixó nga 'an t̄j̄na ít̄jòn-no, k̄o mì k̄i nihitjasòn-no koni 'sín xìn-no? ⁴⁷'Koaá xìn-no yá ra mangásòn-k̄o jè xit̄a ra 'an fi'ta-na, ra 'nchré k̄o ra síhitjasòn koni 'sín xiaan. ⁴⁸Jé mangásòn-k̄o jngo xit̄a ra tsikínda ni'ya-l̄a; 'nó nanga tsjà'ngi; nga tsikíjna tjà'tsin chrjò ni'ya-l̄a ya asòn naxi. 'Kia nga kjohi'i xangá nandá nga 'ji kánè jè ni'ya rak̄i; nímé ra is̄iko, nga yaá t̄j̄inda-l̄a ya asòn naxi. ⁴⁹Tanga jè xit̄a ra 'nchré-na koni 'sín xiaan k̄o mì k̄i síhitjasòn, 'koaá 'sín jngoya-l̄a koni jngo xit̄a ra ya tsikínda'tá ni'ya-l̄a ya a'ta nangi; mì k̄i nda tsikínda tjà'tsin chrjò ni'ya; 'kia nga 'ji nandá nga ijchòka'tá'nó-l̄a ni'ya; itsón-ña-ní k̄o ngi ixojen-ní.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo chí'nda-la chíhàn ra tíjna ítjòn

(Mateo 8:5-13; Juan 4:43-54)

7 ¹Kiá nga ijye tsakón-ya-la Jesús jñà xítà ra inchi'nchré-la, yaá kijì yà naxindá Capernaum. ²Jngo chíhàn ítjòn tíjna ya, ra 'nó kiya jngo chí'nda-la ra 'nó tsjake. Ijyeé mejèn tíbiya. ³'Kiá nga kíi'nchré a'ta 'tse Jesús, isikasén xítà jhínga ra xítà judío nga kiì kítsa'ba-la Jesús mé-ni nga katanchrabá sínda-ni jè chí'nda-la ra kiya. ⁴Jñà xítà jhínga, 'kiá nga ijchòjkon Jesús 'nó tsíkítsa'ba-la, kitsò-la:

—'Nó machjeén-la nga kisikii xítà ítjòn rakii. ⁵Nga 'nó tsjake naxindá ra chja-ni Judea; jè tsikínda jngo-ná ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xítà Judío i naxindá-ná.

⁶Kiikoó Jesús jñà xítà jhínga kii, tanga 'kiá nga ijye mejèn bijchó chraña ni'ya-la, jè xítà ítjòn rakii, isikasén i'ka xítà ra nda báko, nga kitsò-la Jesús:

—Na'in, kii ijo-li nìjti-la. Mii kii bakèn-na ra 'an nga ya kitjáha'siín ni'ya-na. ⁷Ti'koaá mii kii bakèn-na nga 'an íjkon saba-la. Tanga, 'tìi kjohixi nga katanda-ni chí'nda-na, kò kjabeé konda-ni. ⁸Nga be-náa nga tjín-li kjotéxoma ra ji; nga ti'koaá 'an, tjín-na xítà ra batéxoma-na; kò ti'koaá tjín-na chíhàn ra 'an síhitjasòn-na. 'Kiá nga xin jngo-la: “'Tin”, fi-ní; kò 'kiá xin-la ra ijngo: “Nchrabí”, nchrabá-ní; kò 'kiá nga xin-la ra jè chí'nda-na: “Kí 'sín 'tìin”, síhitjasón-ní.

⁹Jesús 'kiá nga kii'nchré 'én kii, tà 'koaá kjomà-la. 'Kiáá iskotsíjen'á jñà xítà ra tjingi-la; kitsò-la:

—'Koaá xin-no, skanda ya naxindá Israel kjè kii sakó jngo-na xítà ra kò'sín ta nda makjín-la koni 'sín nga makjín-la xítà rakii.

¹⁰Jñà xítà ra kiijkon Jesús, 'kiá nga 'ji-ni ya ni'ya, ta 'koa ijyeé kjonda-ni jè chí'nda ra kiya.

Kó'sín Jesús isikjaáya-la jè i'ndí-la jngo chjoón jch'an

¹¹Ra kjomà askan-nioo, Jesús kijí ijngo naxindá ra 'mì Naín. Tjen-kò xítà ra kotá'yá'ta-la; ti'koaá kjín ma-ni ra xítà naxindá tjén-ngi-la. ¹²'Kiá nga ijye ijchò chraña ya ñánda nga bitjáha'sen-jin-ná ya naxindá, kjín jchán ma-ni xítà naxindá ra kjihjta kò jngo ndí chjoón ra ijye kjotseé 'ken 'xin-la, nga inchifi kíhijin ndí mi'ken ti-la ra ti ta jngo-la ma chjoón rakii.

¹³ 'Kia nga kijtse jè Na'ín-ná Jesucristo, kjòh_im_ake-ní; kitsò-là jè ndí chjoón rakii:

—Kì tà chjàn chindáya-jìn.

¹⁴ Kii kasi'ta chraña-là jè kàxa-là mi'ken, tsakásòn-là tsja; jñà xit_a ra 'yangi ndí mi'ken, tsinchakoó jè kàxa. Kitsò Jesús:

—Jì ti, 'aán ra tíxin-la: ¡Tisítjiin!

¹⁵ Jè mi'ken rakii, sasa tsikijna kixi-ni; akjòn kiichja-ni. Jesús, 'kiaá isìngatsja-ni na-là. ¹⁶ Nga'tsi xit_a ra tjen-ko, tà itsakjón-ní; 'kiaá jeya isíkijna Nainá, kitsò:

—Jngo xit_a tijnako-ná ra síchjeén Nainá nga 'nó nda chja ngajo-là.

Ti'koaá tjin ra kitsò:

—Jé Nainá 'ji nga basiko naxindá-là.

¹⁷ Jñà 'én kii, ina'yá-là nga tijngo ya nangi Judea, ko nga'tsi i'nde ra tjin ya andi-là.

Xit_a ra isìkasén Juan ra tsatíndá xit_a nga kii-kjonangi-là Jesús

(Mateo 11:2-19)

¹⁸ Jè Juan ra tsatíndá xit_a kii'nchré ijye-ní kjoa ra tí'sín Jesús; jñà xit_a ra kotá'yá'ta-là tsi'kénajmí-là. 'Kiaá kiichja jò-là xit_a-là. ¹⁹ Isìkasén ya nándá tijn Jesús nga kii kjonangi-là, ¿a jé-ní Cristo ra tjinè-là nga kj'íi o ra kj'íi skoóna-isa-là? ²⁰ Jñà xit_a-là Juan ra tsatíndá xit_a 'kia nga ijchòjkon Jesús, kitsó-là:

—Jè Juan kàsìkasén-najin ra a'ta tsaji nga chjìnangi-lajin, ¿a ji-ní ra Cristo ra xá ko'sín tjinè-li nga kj'íi o ra kj'íi jchíña-isa-lajin?

²¹ Tijé-ni hora, kjín jchán xit_a ra kiya isinda-ni Jesús, ra kjohi'in inchisíkjín, ra inìma 'cho-là ní tjin ijo-là; ti'koaá kjín xit_a ra xka kjonda-ni. ²² Jesús kitsó-là jñà xit_a ra ijchòjkon:

—Tangió 'tènajmí-là Juan kjoa ra ka'ya ko ra kàna'yá.

Kò'tin-la nga jñà xit_a ra xka, ijyeé tsijeén-ila; ko jñà ra tsáyá, ijyeé maá fi-ni; ko jñà xit_a ra tjin-là 'chin ra fi'ndojno chrjaba ijo-là, ijyeé kjondaá-ni; jñà xit_a ra jtaya, ijyeé 'nchré-ni; ko jñà ra biya, faháya-ila; ko jñà ndí xit_a ima, tí'senajmíyaá-là 'én xit_a ra nda tsò a'ta 'tse Nainá. ²³ ¡Mé ta nda-là jè xit_a ra mí-mé kotechjà-là nga kokjín-là a'ta tsa'an!

²⁴ 'Kia nga ijye kiji-ni xit_a ra isìkasén Juan, 'kiaá tsikí'tsia Jesús nga tsakákonajmí jñà xit_a ra a'ta 'tse Juan. Kitsò-là:

—¿Mé ra tsangì chitsíjen-la jìòn ya ì'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixì? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jngo xítà ra inda tíjna koni tsa jngo ínaxo ra síjtiya-la tjo? ²⁵Ko tsa majìn, ¿yá ra tsangì chitsíjen-la? ¿A jngo xítà ra 'ñó nda kjòn nikje ra kjiya? Majìn, nga jñà xítà ra nda kjòn nikje-la, ko ra nda kjòn tsajmì ra síchjeén, yaá tjítsajna ya ni'ya-la xítaxá ítjòn. ²⁶¿Tanga mé xá ra tsangì-najìòn? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jngo xítà ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la? Jon, kixíí kjoa, jé tsangì chitsíjen-la ko skanda isaá 'nga tíjna-isa koni jngo xítà ra chja ngajo-la Nainá. ²⁷A'ta 'tseé Juan nga ko'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tísikásén-la jè xítà-na ra ìko tíjtòn-li 'én,
nga koaànda-li ndiyá.

²⁸'Koaá xin-no, ta nga'tsi jñà xítà ra tíjn ì isà'nde, kjè sa yá ra ko'sín 'nga bijna koni jè Juan; tanga ya ajin naxínda ñánda nga tíbatéxoma Nainá, jè xítà ra isa 'ñó nangi tíjna, isaá 'nga tíjna india-ni koni jè Juan.

²⁹'Kia kí'inchré xítà naxínda ko xítà ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xítaxá Roma, kjòchiyaá-la nga kixíí tíjn jè ndiyá-la Nainá; nga tsatínda ijo-la ra a'ta 'tse Juan. ³⁰Tanga ra xítà fariseo ko xítà chjine xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsíkínda Moisés, majìn-la nga jè Juan tsatínda. Tsachrjengi-ní kjoa ra Nainá mejèn-la 'siin ra a'ta 'tse, nga majìn-la nga jè Juan tsatínda.

³¹Jesús kitsó-la:

—¿Yá ra ma singásòn-keé jñà xítà ra tíjn nichjin 'ndi 'ndi? ¿Kó kjòn ra singásòn-keé? ³²'Koaá 'sín kjòn koni jñà ìxti ra títsajna ya ajin nditsin. Chjaá-la xákjén nga tsò-la: “Jín, inikjane-nájin ínaxo, tanga mì kì ki'chà jìòn; ko kijndaá-lajin 'én ra ba tsò, ko mì ichindáya jìòn.” Jñà ìxti kii, 'koaá 'sín jngoya-la koni 'sín 'nià jìòn. ³³Jíí Juan ra tsatínda xítà ra mì tsa tsakjèn ko mì tsa xán ki'tsi; jìòn bixó-nó: “Inìma 'cho-la níí tjíjin ijo-la.” ³⁴Akjòn 'jía ra 'an ra I'ndí-la Xítà xin-la ijo-na nga bákjen, tí'koaá 'biaa; ko bixó-nájiòn: “Xítà chrjá'a-ní, ko xítà 'chí-ní, ko jñá nda báko jñà ra xítà-jé ko jñà xítà ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xítaxá Roma.”

³⁵Tanga jñà kjoachjine-la Nainá, yaá 'ya-la 'kia nga ijye bitjasòn.

'Kia nga jè Jesús 'jaha'sen ya ni'ya-la xítà fariseo ra 'mì Simón

³⁶Jngo xítà fariseo xá kíichja-ilà Jesús nga mejèn-la kokjen-ko. 'Kia nga ijye 'jaha'sen ya ni'ya-la xítà fariseo,

tsikijna'tá ímixa. ³⁷Ya naxindá rakìi, tíjnaá jngo chjoón ra 'ñó tse jé tjín-la. 'Kia nga kií'nchré nga yaá títakjèn Jesús, ijchòkoó jngo namità najo ra tjíya-la sihitì ixi ra 'ñó nda jne. ³⁸Yaá iskindaya'ta ya ajton ndsako Jesús. Akjòn koó ndáxkon tsiníjno-ni ndsako Jesús. Akjòn isixijno-ni ko tsja-sko, ko iskine'a ndsako. Akjòn tsjahíjno jè sihitì ixi ra 'ñó nda jne. ³⁹Jè xita fariseo ra xá kiichja-la Jesús, 'kia kijtse kjoa kii, kitsó ajin inima-la: “Xita rakìi, tsa kixif-la kjoa nga jè Nainá síchjeén nga chja ngajo-la, kiyaá-la nga chjoón jé-ní jè ra ko'sín tísiko.”

⁴⁰'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-la:

—Simón, jngo kjoa koxín-la.

Jè Simón kitsò:

—Ko'tín-ná ji Maestro.

⁴¹Jesús kitsó-la:

—Jò ma-ni xita tjen'tin-la jè xita ra síkiña ton; jngo ra 'òn sindo ko jngo ra icháte tjen-la. ⁴²Tsin-la ton ra síjndà-ni xita kii. Jè ni-la ton, isihijcha'ta-la ngajòo. ¿Kósi? ¿Ñáa-ni ra isa 'ñó kotsjake jè ni-la ton?

⁴³Kiichjaá Simón kitsò:

—'Koaá 'sín síkítsjeen ra 'an, jé-la jè ra isa tse ton kitsjen'tin.

'Kiaá kitsò Jesús:

—Ndaá kachosòn-la.

⁴⁴Jesús iskotsjen-jno jè chjoón ra kii, kitsò-la Simón:

—Chítsjen-la jè chjoón rakii. 'Kia nga káfaha'sen ya ni'ya-li; mì kì kà'bí-ná nandá ra ma siníjno-ni ndsakoàa; tanga chjoón rakii, ndáxkoón kabiníjno-ni ndsakoàa ko tsja skoó kásixijno-ni. ⁴⁵'Kia nga kànikjáya-ná mì kì kachine'a-ná ra ji, tanga chjoón rakii, nda 'kia káfaha'sen ni'ya-li tíkjine'aá ndsakoàa.

⁴⁶'Mì kì kànahíjni sihitì jè skoàa, tanga ra jè, kàmahíjno ndsakoàa sihitì ixi ra 'ñó nda jne. ⁴⁷Kií ko xin-la: Jè chjoón rakii, ijyeé kànihijchaà'ta ijye-la nga'tsi jé-la tà ngatji-la nga 'ñó matsjake-na. Jè xita ra chiba jé niijchaà'ta-la, isaá chiba kjotsjacha tsjá.

⁴⁸'Kiaá kitsò-la Jesús jè chjoón rakii:

—Ijyeé kànihijchaà'ta ijye-li jé-li.

⁴⁹Jñà xita ra taña tjítsajna'ta ímixa kitsó-la xákjén:

—¿Yá xita-ni rakii nga ti'koa ma-la síjchaà'tá-ná jé-ná?

⁵⁰Jesús kitsò india-là jè chjoón:

—Ki-ní nga makjín-li ra a'ta tsa'an nga bítjòjin-ni jé-li;
'tin-la nda-ni.

Jñà íchjín ra tsasikò'ta Jesús

8 ¹Ra kjomà askan, kjín naxindá i'i kò kjín naxindá itsíñá tsajme Jesús, nga tsi'kénajmíya kò isika'bí 'én xit̄se ra nda tsò, kó'sín batéxoma Nainá. Tjen-kò xita-la ra tejò ma-ni. ²Kò tjen-kò i'ka íchjín ra kjonda-ni 'chin 'tse níí kò ra k'íí 'chin-isa: jè María ra Magdalena 'mì, ra ito inìma 'cho-là níí itjòjin-ni ijo-là; ³kò Juana, chjoón-là Chuza ra síkindá tsajmì ra tjín-là Herodes; kò jè ra 'mì Susana. Kjín íchjín tjen-kò-isa ra basikò'ta mé tsajmì ra tjín-là.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse xita ra kjíjndí xojmá

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴'Kiá nga ijye kjokjìn xita ra jndí ra ján naxindá 'ji-ni, Jesús, tsi'kénajmí-la jngò-là kjoa ra mangásòn. Kitsò-la:

⁵—Jngo xita kiji nga kii kjíjndí xojmá. 'Kiá nga tíkjíjndí, tjín i'ka xojmá ra iskatsajo ya aya ndiyá; akjòn tsinchanè xita; kò jñà nise iskine. ⁶Ngi kotjín iskatsajo ñánda asòn najo, 'kiá nga isò xojmá, sasaá kixì, ta ngatji-là nga mì kì 'nchi'nde nangi. ⁷Ngi kotjín iskatsajo ya ajin na'yá; kò yaá taña isòkò. 'Kiá nga kjò'nga jñà na'yá, yaá kisì'ken-ngi. ⁸Ngi kotjín iskatsajo ñánda nga nda jè nangi; ndaá isò, kjò'nga-ní, kò tsajá-là to; jngò sindò to tsajà-là nga jngó jngó.

'Kiá nga ijye tsi'kénajmí Jesús kjoa kii, 'ñó kiihja, kitsò:
—Nda kjón tina'ya koni 'sín tíxin-no.

Kó tsò-ni nga kò'sín kjoa mangásòn tsi'kénajmí jè Jesús

(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹Jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús iskonangií-là kótsò-ni jè kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí-la. ¹⁰Jesús kitsó-la:

—Jión tsako-no nga inchi'ya jñà kjoa ra tjí'ma koni 'sín batéxoma Nainá; tanga jñà xita ra k'íí, tà kò kjoa ra mangásòn 'senajmí-la, mé-ni nga ni'sín skòtsíjen, mì kì skè; kò ni'sín kji'nchré, mì kì kochiya-la.

Jesús tsi'kénajmíya nda-ni kótsò-ni jè kjoa mangásòn 'tse xita ra kijjndi xojmá

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹ Kíí 'sín tsò-ni jè kjoa mangásòn rakii: Jñà xojmá, jè 'Én-la Nainá. ¹² Jñà xojmá ra ixaájten ya aya ndiyáa, jñá xita ra 'nchré 'én-la Nainá, akjòn 'fii jè níí, nga faháxìn jè 'én-la Nainá ya ajin inìma-la, mé-ni nga mì kì kòkjiín-la, kò mì kì ma kitjòjin kjohi'in. ¹³ Jñà ra ixaájten ya asòn najo, jñá xita ra 'nchré 'én-la Nainá, nga 'ñó matsja-la nga makjiín-la nga ti'sa-nì. Tanga mì tsa ngi tjíjngo-ni ikon; tà chiba nichjin nda makjiín-la; 'kia nga mé kjoa ra sakó-la, sasaá fi-ni í'tsìn. ¹⁴ Jñà ra ixaájten ya ajin na'yá, jñá jngoya-la xita ra 'nchré 'én-la Nainá; 'kia nga ijye tjímaya ndiyá-la Nainá, jñá ijo-la síkájno, kò kjoanchiná, kò kjotsja ra tjín ya ajin isà'nde. Jñà kjoa kii mincha ikon-la nga nímé kjonda sakó ya ajin inìma-la ra ma síkabíya. ¹⁵ Jñà ra ixaájten ñánda nga nda nangi, jñá jngoya-la xita ra nda kò kixi tjín inìma-la nga 'nchré 'én-la Nainá ti'koaá ndaá bíjin ikon; 'ñó mincha skanda 'kia nga ijye sakó kjonda ya ajin inìma-la ra ma síkabíya.

Kó'sín nga nímé kjoa tjín ra ma si'ma

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ Tsìn xita ra baká jngo ni'í, akjòn bíjna'ma nga síkíjnangi ya nàchan; jè ni'í, 'ngaá sijna mé-ni nga katahisen-la jñà xita ra 'faha'sen ni'ya. ¹⁷ Nga nga'tsi kjoa ra 'ma tjíhijyo 'ndi 'ndi, takó kòtsijen-yá-ní; kò ni'sín bato 'ñó tjí'ma, takó jcha tsijeén-la.

¹⁸ Nda tiná'ya koni 'sín xin-no; nga jè ra ijye tjín-la kjobítsjen, isaá tse kochiya-isa-la; tanga jè ra tsìn-la kjobítsjen, skanda tjáhixìn-la jè kjobítsjen ra tsò-la ijo-la nga tjín-la.

Na-la Jesús kò 'ndse

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Jñà 'ndse Jesús kò na-la, kiji-ní ñánda tíjna Jesús nga kiiikon. Tanga mì kì kjomà ijchò skanda ñánda tíjna nga 'ñó kjín ma-ni xita ra tjítsajna. ²⁰ Jesús ki'senajmí-la, tsi'kin-la:

—Jè na-li kò jñà 'ndsì, yaá tjítsajna nditsiaán nga mejèn-la ske-li.

²¹ Kiichja Jesús, kitsò:

—Jè ra na-na ma kò ra 'ndsè xin-la, jñá-ní jñà ra 'nchré 'én-la Nainá, tì'koá síhitjasòn.

Kó'sín isíkijnajyò jngo tjojkón jè Jesús

(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²² Jngo nichjin, Jesús kò xita ra kotá'yá'ta-la 'jaha'sen jngo chitso, kitsò Jesús:

—Tjiaán ya ra ijngo ndáchikon ján.

Akjòn kijì. ²³ 'Kia tífison ya nandá jè chitso, tsakjainafé jè Jesús. Kjo'tsiaá nga 'ji jngo tjojkón ya ajin ndáchikon. Ijyeé 'jaha'sen nandá chitso; ijyeé mejèn iskajin-ndá. ²⁴ Jñà xita-la 'kiaá isí'ká-la; kitsò-la:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Chitso, ijyeé tíkajin-ndá! ¡Ijyeé-la kiyé!

Itja'fá-la Jesús; akjòn tsakátiko jè tjojkón kò jè ndáchikon, nditòón isijyò-ni tjo, kò kjondayá-ni. ²⁵ Jesús kitsò:

—¿Mé-ni nga mì kì makjiín-no ra a'ta 'tse Nainá?

Jñà xita-la, tà itsakjón-ní. Tà kjójkón-la. Kitsò-la xákjén:

—¿Yá xita-ni rakìi nga síhitjasòn-la jè tjo kò nandá?

Kó'sín kjonda-ni jè xita Gadara ra inìma 'cho-la níí tjíjin ijo-la

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Akjòn ijchó ya nangi ra 'mì Gadara ra kijjna ya ra ijngo ndáchikon 'tse Galilea. ²⁷ 'Kia nga itjojen chitso Jesús, jngo xita 'xin ijchò kasi'ta-la ra ya i'nde-la. 'Nó kjotseé tjíjin ijo-la inìma 'cho-la níí; mì tsa nikje faya, kò tsìn-la ni'ya; ya-ró bijnaya ngajo-la mi'ken. ²⁸ Xita rakìi, 'kia nga kijtse Jesús, 'nó iskindaya'ta-la; tsasèn-xkó'nchi'ta-la; 'nó kiichja kitsò:

—¿Mé kjoa ra tjín-li kò ra 'an, Jesús, jí ra 'ndí-la Nainá ra 'nó 'nga tjína? ¡'Koaá 'sín tíbitsá'ba-la, kì kjohi'in 'bí-ná!

²⁹ Kíí kòkitsò-ni, nga jè Jesús, ijye kò'sín kitsò-la jè inìma 'cho-la níí nga katitjokàjin ya ijo-la xita rakìi. Ijyeé kjotseé kò'sín tjíjin ijo-la. Ní'sín na'nó kichá cadena sité'nó-ni ndsako kò tsja, chíkjooá-la nga batejtso, akjòn jè inìma 'cho-la níí fiko ya nangi nãnda tsìn xita. ³⁰ Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Kó 'mì-li?

Xita rakìi kitsò:

—Jngo jtín chíchàn 'mì-na.

Kií kò'mì-ni nga 'nǒ kjin ma-ni inìma 'cho-la níí ra tǐjin ijo-la. ³¹Jǎn inìma 'cho-la níí tsíkítsa'ba-la Jesús nga mì ya sùkatsajoyá ya ñánda tǐxá natjan 'tse kjohi'in. ³²Kjín ma-ni chinga ra inchibakjèn-jno ijǎn ya a'ta nindo. Jǎn inìma 'cho-la níí isijé-la Jesús nga katatsjá'nde-la nga kjoaha'sen-jin ijo-la chinga. Kitsjá'nde-la Jesús. ³³Itjojin-ní ya ijo-la xita rakìi, akjòn 'jaha'sen-jin ya ijo-la chinga. Ta indaá tsahachikon-jen-jno kixi skanda ya ajin nandá; yaá 'ken nga'tsiòo.

³⁴Jǎn xita ra inchiko'ndá jǎn chinga, 'kia kijtse kjoa ra kjomà, jahachinga-ní nga kiì síkǐ'nchré xita naxindá kò jǎn xita ra inchisíxá ya ajin ijǎn. ³⁵'Kia kí'nchré xita naxindá, ikatsǐjen-la jǎn kjoa ra kjomà. Kijí ya ñánda tǐjna Jesús; kijtse-ní nga ya tǐjnangi ndsako Jesús jè xita ra ijye itjojin-ni ijo-la jǎn inìma 'cho-la níí; kjinaya-ni nikje-la; ndaá tǐjn-ni kjobítsjen-la. Tà itsakjòn-la jǎn xita 'kia nga kijtse. ³⁶Tsi'kénajmí-la xákjén kó'sín kjomà nga kjonda-ni jè xita ra inìma 'cho-la níí isijin ijo-la. ³⁷Nga'tsi xita naxindá ra tǐjn andi nangi Gadara, tsíkítsa'ba-la Jesús nga katafǐ-ni, tà ngatǐ-la nga 'nǒ itsakjòn. 'Jaha'sen-ni chitso Jesús, akjòn kijì. ³⁸Jè xita ra ijye kjonda-ni, tsíkítsa'ba-la Jesús nga mejèn-la ya kojmekó; tanga Jesús kitsjá-la kjohixi nga katijna; kitsò-la:

³⁹—'Tin-ni ya ni'ya-li; 'tènajmí ijye-la xita nga 'nǒ tse kjonda ra kásiko-li Nainá.

Xita rakìi, kijí-ni; akjòn tsíkǐ'tsia nga tsi'kénajmí-la xita, ya nga tǐjngo naxindá, nga 'nǒ tse kjonda ki'sìn Jesús ra a'ta 'tse.

**Kó'sín kjonda-ni jè tsati-la Jairo kò chjoón
ra itsabà atjòn nikje-la Jesús**

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰'Kia nga ijye 'ji india-ni Jesús ya ra ijngoa ndáchikon, 'nǒ tsja ki'se-la jǎn xita ra kjin ma-ni, nga xá 'koaá 'sín inchikoñá-ni nga'tsiòo. ⁴¹'Jiijkón jngo xita ra 'mì Jairo ra xita ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío; tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús, tsíkítsa'ba-la nga katafǐ ya ni'ya-la. ⁴²Nga jè ndí tsati-la ra ta jè-nì, ra tǐjn-la tsa tejò nó, ijyeé tíbiya.

'Nǒ kjin ma-ni xita; chiba-la bá'nchó'nǒ Jesús 'kia nga tífi. ⁴³Yaá tsá'bjain jngo ndí chjoón ra ijye kjo tejò nó tíxaájen-la jní. Kjotsee tòn kò tsajmì ra tǐjn-la ijye isikjeheya a'ta 'tse

chjine xki; tanga mì kì yá ra ma sínda-ni. ⁴⁴Jè chjoón rakìi, ajton í'tsín Jesús tsasijna-ni nga itsabà atjòn nikje-la; jè jní ra tíxaánten-la ta nditoón isijyò-ni. ⁴⁵'Kiaá iskonangi Jesús, kitsò:

—¿Yá ra katsabà-na?

Nga'tsi xita kitsó-ní:

—Mì tsa yá-jìn.

'Kiaá kitsò Pedro ko xita ra i'ka:

—Maestro 'nó kjìn ma-ni xita mahítsjá-li ko bá'nchó'nó-li; mé-ni si-ni: “¿Yá ra katsabà-na?”

⁴⁶Jesús kitsó india-ni:

—Tjín yá ra katsabà-na; kàbeé-la ijo-na nga kabitjòjin nga'nó.

⁴⁷'Kia kijtse nga kijcha'tín-la jè ndí chjoón rakìi, sí jatsé-ní, tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús. Ko tsi'kénajmí ya ngixkon nga'tsi xita, mé-ni nikje-la Jesús itsabà-ni ko kó'sín ta nditoón kjonda-ni. ⁴⁸Jesús kitsó-la:

—Jì ndí chjoón, kí-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni. 'Tin-la nda-ni.

⁴⁹Takó tíchjaá-isa Jesús 'kia nga 'ji jngo xita ra ya inchrabà-ni ya ni'ya-la xita ítjòn, nga kitsò-la:

—Jè ndí tsati-li ijyee 'ndíj 'ken; kì tì tsja jè Maestro nìjti-la.

⁵⁰'Kia nga kí'nchré Jesús kitsó-la:

—Kì tà chjàn skon-jìn; tà jé-ní nga katakjiín-li, jè ndí tsati-li, kondaá-ni.

⁵¹'Kia nga 'jaha'sen ni'ya, Jesús, mì kì kitsjá'nde-la xita ra kj'íi nga 'jaha'sen-ko, tà jé Pedro, Jacobo, Juan, na'in-la ko na-la ndí tsati. ⁵²Nga'tsi xita ra ya tjítsajna, inchikjindáyakeé jè ndí tsati ko inchisíkájno-ní. Tanga jè Jesús kitsó-la:

—Kì chindáya jìòn; mì tsa kàbiya-jìn jè ndí tsati, ta kjijnafé-ní.

⁵³Jña xita ra ya tjítsajna tà tsijnòke-ní 'kia nga ko kitsò Jesús, nga be-ní nga ijye kàbiya jè tsati. ⁵⁴Tanga Jesús iskábé tsja ndí tsati; 'nó kiichja-la kitsò-la:

—Tsati, jtísitjìn!

⁵⁵'Jíi jngó 'ká-ni inìma-la tsati; ta nditoón tsásítjen-ni; Jesús, 'koaá kitsò nga katasíkjèn. ⁵⁶Jña xita jchínga-la, tà kjóxkón-la; tanga Jesús 'nó kitsjà-la kjókixi nga kì yá ra 'bénajmí-la jè kjoa ra kjomà.

Kó'sín kitsjà-là xá xit̃a ra kotá'yá'ta-là Jesús ra tejò ma-ni

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

9 ¹Jesús kiichjá-là xit̃a ra kotá'yá'ta-là ra tejò ma-ni, kitsjá-là nga'ñó kò kjotéxoma nga kochrjejin nga'tsi inìma 'cho-là níí ra t̃j̃j̃in ijo-là xit̃a; t̃i'koa ma-là siinda-ni xit̃a ra 'chin t̃j̃n-là. ²Isikasén nga kichjaya kó'sín batéxoma Nainá, t̃i'koa siinda-ni xit̃a ra kiya. ³Kitsò-là:

—Kì mé tsajmì jchaa ra kochjeén-no ya aya ndiyáa; k̃i koròt̃i, k̃i na'ya, k̃i niño, kò k̃i t̃on jchaa; kò k̃i tà chjàn jò nachro-no jchaa. ⁴Ta ñánda ni'ya nga kijcho, yaá t̃itsajna skanda 'kia nga ijye kongí-no ra xìn i'nde. ⁵Tsa jngo naxindá kijcho ñánda nga mì k̃i skaábétjò-no, títjò-no, t̃itsajne chijo-là ndsàkò mé-ni nga katasijin-là nga ijye t̃j̃n jngo kjoa ra kondra 'tse.

⁶Kij̃ j̃nà xit̃a k̃i, jndíí ra ján naxindá kij̃; isika'bí 'én xit̃se ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo; t̃i'koa isinda-ni xit̃a ra t̃j̃n-là 'chin nga kijindà naxindá.

Kó'sín 'ken jè Juan ra tsatindá xit̃a

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷Ta isijñó-là jè xit̃axá ítjòn ra 'mì Herodes, 'kia kií'nchré nga'tsi kjoa ra t̃i'sín Jesús, nga t̃j̃n xit̃a ra tsò: “Ijyee jaáya-ila jè Juan.” ⁸Kò t̃j̃n i'ka ra tsò: “Jé Elías ra tsatsíjen india-ni.” T̃i'koa kitsò i'ka-te: “Jè jaáya jngo-là xit̃a jchínga ra kiichja ngajo-là Nainá.” ⁹Kò jè Herodes kitsó-ní:

—'An sabá tsiki'tián j̃nà xit̃a ra isì'ken Juan nga tsatesin. ¿Yá xit̃a-ni ra kò'sín t̃i'sín kjoa ra t̃i'nchré?

'Koaá ma-ni nga mejèn-là kijtsexkon Jesús.

Kó'sín nga tsatoó 'òn jmi xit̃a isikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰'Kia nga ijye tsáfa-ni xit̃a ra tsikíxáya-là Jesús, tsi'kénajmí-là nga'tsi kjoa ra ki'sín. Yaá k̃i kò Jesús ya i'nde 'tse naxindá Betsaida ñánda mì yá xit̃a t̃j̃n. ¹¹'Kia nga kií'nchré j̃nà xit̃a nga kij̃ Jesús, kij̃t̃j̃ngi-là; 'kia nga ijchòt̃j̃ngi-là, Jesús isisin-là kò tsi'kénajmí-là kó'sín batéxoma Nainá, t̃i'koaá isinda-ni j̃nà xit̃a ra machjeén-là nga kondani.

¹²'Kia nga ijye tímahixòn, j̃nà xit̃a-là ra tejò ma-ni, ijchò kincha'ta-là Jesús, kitsò-là:

—Kò'tìn-là nga'tsi x̄ita katafi-nì mé-ni nga katasíkjáya yá nax̄indá ñánda chraña'ta kò yá ñánda síxáko nangi-là x̄ita ñánda sakò-là ra skine. Yá i'nde ñánda titsajneé, a'ta xìn-ní, nímé t̄jín.

¹³Jesús kitsó-là:

—Jiòn 't̄i-la ra kòkjen.

J̄nà x̄ita-là kitsó-ní:

—Nímé t̄jín-najin, tà 'òn niño nchrajín kò jò t̄i tja'chá-jin; tà jé-la tsa kongí-jin mé-ni nga k̄indá-jin tsajmì ra kòkjen nga'tsi x̄ita k̄i.

¹⁴Ma-là tsa 'òn jmi ra x̄ita 'x̄in.

Jesús kitsò-là x̄ita ra kotá'yá'ta-là:

—Icháte icháte t̄ikítsajnajtín-no nga'tsi x̄ita.

¹⁵'Koaá 'sín isíkítsajna kóhotj̄on. ¹⁶Iskábé Jesús j̄nà niño nchrajín ra 'òn ma-ni kò j̄nà t̄i ra jò ma-ni; iskotsíjen ján ngajmì, kitsjá-là k̄jonda Nainá, ak̄jòn isijòya; kitsjá-là j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là mé-ni nga isika'bí-là j̄nà x̄ita ra k̄jìn ma-ni. ¹⁷Ndaá tsakjèn nga'tsi j̄nà x̄ita k̄i, skanda nga kjoski; 'kia nga tsikíxkó-ni ra tsijnengi-ni, ngi tejò ndisiyá kjomà-isa.

Kó'sín tsi'kénajmí Pedro nga jè Jesús ra 'mì Cristo

(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

¹⁸India 'kia nga t̄jna'taxìn Jesús nga t̄ichja'ta-là Nainá, kò yaá t̄jitsajnako x̄ita ra kotá'yá'ta-là, Jesús iskonangi-là nga kitsò-là:

—¿Kó tsò x̄ita, yá-na ra 'an?

¹⁹J̄nà x̄ita-là kitsó-ní:

—T̄jín i'ka ra tsò: jé-la Juan ra tsatínda x̄ita. T̄i'koa t̄jín ra tsò: jé-la Elías. Kò t̄jín i'ka ra tsò: jé jaáya jngo-là x̄ita ra kiichja ngajo-là Nainá k̄jotseé.

²⁰Jesús iskonangi-là kitsò-là:

—¿Tanga ra jiòn, kó'sín bixó? ¿Yá-na ra 'an?

'Kiaá kiichja Pedro, kitsò:

—J̄i-ní Cristo ra xá isikasén-li Nainá.

Kó'sín Jesús tsi'kénajmí a'ta 'tse kjoabiya-là

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

²¹Tanga Jesús 'nó kitsjà-là k̄jokixi nga k̄i yá ra 'bénajmí-là.

²²Kitsò-là:

—'An ra I'ndí-là Xità xian-là ijo-na, tseé kjohi'in sikjiáan; kochrjengií-na jñà xità jchínga, ko jñà xità ítjòn-là na'mì ko xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés. Siì'keén-na tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin kjoaáya india-na.

²³Ra kjomà askan kitsó-isa-là kóhotjón:

—Tsa yá ra mejèn-là nga ya kiji'ta-na, kì tì tsja jè kjobinachon-là 'sín-ni kindá. Nichjin nchijón-ní katachíkjoa-là kjohi'in ra kotojin koni tsa 'bamijìn jngo krò ra tijè kiyá'ta-ni, ko katanchrabátjingi-na. ²⁴Nga ta yá xità-ni ra mejèn-là nga mè mé kjohi'in kotojin jè kjobinachon-là, ta isaá siìjchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-là nga katachija ra ta ngatji tsa'an, ta isaá jnchro kitjokajin kjohi'in nga nda kíjna-ni askan-nioo.

²⁵¿Mé ra kijne-là jngo xità, ni'sín 'se ijye-là nga'tsi tsajmì ra tjín ya isà'nde, tsa tà siìkitsón-ni ko siìjchija-ni inìma-là? ²⁶Jè ra kosabà-là a'ta tsa'an ko a'ta 'tse 'én-na, ti'koaá kosabá-na ra a'ta 'tse, 'an ra I'ndí-là Xità xin-là ijo-na, 'kia nga 'an ra jeya kji'i india-na ya ajin kjoajeya-là Na'in-na ko ya ajin kjoajeya-là ikjalì tsje-là Nainá. ²⁷Koaá xín kixi-no, títsajnajin i'ka ijndí, xità ra mì kì kiyá skanda 'kia nga ske kó'sín batéxoma Nainá.

Kó'sín jahatjìya jngohíjta isén-là ko kóho'ki ijo-là Jesús

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸Ijyeé-la tjín-ni tsa jin nichjin 'kia nga tsi'kénajmì 'én kii, yaá kijimijìn jngo nindo Jesús nga kiichja'ta-là Nainá. Tjen-ko Pedro, Juan ko Jacobo. ²⁹'Kia nga tíchja'ta-là Nainá, Jesús, jahatjìya-là isén-la; jè nikje-là 'nó chroba ko 'nó fate tsatsíjen.

³⁰Jò xità 'xín, tà nditòón tsatsíjen ra inchibáko Jesús, jè ra 'mì Moisés ko Elías. ³¹Xità kii, 'nó fate kjomà kjoajeya-là kó jngo tjandi nándá ijncha. Inchijoóya-ni nga jè Jesús, ijyeé tífi ya ján Jerusalén nga tífísíhitjasòn nga ya kiyá. ³²Jè Pedro ko jñà xità xákjén, taxki 'nó nijná-là, tanga tsikítsajnakon-ní; kijtsee jè kjoajeya-là Jesús ko 'tse jñà xità ra jò ma-ni ra tjítsajna-ko.

³³'Kia nga ijye tsincha'taxìn-là Jesús xità kii, jè Pedro kitsó-ní:

—Maestro, nda-ni nga i titsajna-jìn. Jàn ni'ya tjikien kínda-jìn, jngo ra tsaji, jngo ra 'tse Moisés, ko jngo ra 'tse Elías.

Jè Pedro tà 'koaá kitsò-ni, mì kì tì be-ni kó'sín kichja.

³⁴Ti'kiaá-ni nga tíchja Pedro, jngo ifi 'ji ra tsikíjtsa'ma jñà xità

kìi. 'Kia nga 'jaha'sen-jin ifi, tà itsakjón-ní. ³⁵Ya ajin ifi ina'yá jngo-là 'én ra kitsò:

—Jé rakìi ra I'ndí-na, kò 'nó tsjake; jé tiná'ya-la.

³⁶'Kia nga ijye ina'yá-là 'én ra kòkitsò, tà jè tajngoó Jesús isasíjna-ni. Jñà nichjin kìi, jñà xitá-là nimé 'én ra kó kitsò, kò niyá xitá ra tsi'kénajmí-là kjoa ra kijtse.

Kó'sín Jesús isinda jngo-ni ti ra inìma 'cho-là níí tjíjin ijo-là

(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

³⁷Ra kjomà ma nchijòn, 'kia nga itjojen-ni ya nindo, 'nó kjin xitá isatékjo. ³⁸Jngo xitá ra ya tijnajin-là xitá ra kjin ma-nioo, 'nó kiichja nga kitsò:

—Jì Maestro, 'tìn kjonda chítsijen-là jè ndí ti-na ra tà jè tajngo-ni. ³⁹Jngo inìma 'cho-là níí tsabá'nó; tà ndítóón kjindáya, akjòn 'nó síkjatsé ijo-là; ngi xojmáxó bachrje tsa'ba; tseé kjohi'in tsjá-là, mì kì nditon tsjin-ni. ⁴⁰Jñà xitá ra kotá'yá'ta-li kásíjé-là kjonda nga katachrjejin-ni inìma 'cho ra tjíjin ijo-là, tanga mì kì kàma-là.

⁴¹'Kiaá kiichja Jesús kitsò:

—Jìon xitá ra 'cho 'nià kò ra mì kì nda makjiín-no a'ta tsá'an. ¿A ta 'aán kótijnako ki'ta-no skanda ta mé nichjin-nioo, kò kó'sín koma-ni nga chíkjoa-na kjoa ra 'nià jìon? Nchrabákii ti-li.

⁴²'Kia nga tínchrabá chraña jè ti, jè inìma 'cho-là níí, tsajndo'tá nangi, akjòn isìkjatsé ijo-là. Tanga Jesús, tsakátikoó jè inìma 'cho-là níí; akjòn isinda-ni jè ti; isìngatsja-ni na'in-là. ⁴³Nga'tsi xitá tà kjóxkón-là jè kjoajeya-là Nainá.

Kó'sín Jesús tsi'kénajmí a'ta 'tse kjoa biya-là ra ma-ni jò 'ka

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

'Kia nga ta inchimaxkón-là nga'tsi xitá kjoa ra ki'sin Jesús, Jesús kitsó-là jñà xitá ra kotá'yá'ta-là:

⁴⁴—Nda tiná'ya jñà 'én kìi; kì niichjaàjion: 'An ra I'ndí-là Xitá xian-là ijo-na yaá kongatsja xitá naxindá.

⁴⁵Jñà xitá-là mì kì kjòchija-là jñà 'én kìi. Isì'maá-là mé-ni nga mì katachija-là. Kò mì kì kitsò ikon nga iskonangi-là Jesús kótsò-ni.

Yá ra isa tíjna ítòn

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Jñà xità-la Jesús, tsikí'tsia-ní nga tsajoóya-ni yá ra kíjna ítòn ra tíjñà-ni. ⁴⁷ 'Kia nga kijtse Jesús koni 'sín inchisíkítsjen, jngo ndí ti iskábé, isíkíjna'ta-la ijo-la, ⁴⁸ kitsò-la:

—Jè ra a'ta tsa'an skaábétjò jngo ndí ti, koni 'aán-nì ra kjábétjò-na; ko jè ra skaábétjò-na, jé kjábétjò ra isikasén-na. Nga, jè ra isa nangi tíjna ra ya tíjnajin-no, jè isa tíjna ítòn jnchro.

Kó'sín nga jè ra mì tsa kondra tíjna-ná, xità tsajién-ná

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ Juan kitsò-la Jesús:

—Maestro, ka'ya jngo-jin xità ra ko 'í-li bachrjejin-ni inìma 'cho-la níí ra tíjin ijo-la xità; kabatechjá-lajin, nga jè xità rakìì mì tsa ya tsá'bakò-ná.

⁵⁰ Jesús kitsó-la:

—Kì tà chjàn bichjákjáya-la. Jè ra mì tsa kondra tíjna-ná, xità tsajién-né.

Kó'sín Jesús tsakátiko Jacobo ko Juan

⁵¹ 'Kia nga ijye kjochraña nichjin nga kijì india-ni Jesús ján ngajmì, 'nó tsi'ké-la ikon nga kijì ya Jerusalén. ⁵² Tjen isikasén ítòn i'ka xità-la nga kijì jngo ya naxindá itsé ra nangi Samaria nga kii kátsji'nde nándà sùkjáya. ⁵³ Jñà xità Samaria mì kì kitsjá'nde-la, nga ijyeé tíjin-la nga ya inchifi ya Jerusalén. ⁵⁴ Jè Jacobo ko jè Juan, xità-la Jesús ra kotá'yá'ta, 'kia nga kijtse nga mì kì kitsjá'nde-la, kitsó-ní:

—Na'in, ¿a mején-li nga kòkixó-jin nga katanchrabájen-nè ni'í ra 'tse ngajmì nga katasíkjesòn jñà xità kii koni 'sín ki'sin jè Elías?

⁵⁵ Tanga Jesús isíkáfa'tá-la, tsakátiko-ní. Kitsò-la:

—Jiòn, mì kì 'ya yá 'tse inìma ra kátsjá-no kjobítsjen rakìì. ⁵⁶ 'An ra l'ndí-la Xità xian-la ijo-na, mì tsa ki xá 'jíi-na nga katachija inìma-la xità; jè-ní nga katabitjokàjin kjohi'in.

Akjòn xìn naxindá kijì.

Kó'sín kitsò jàn x̣iṭa ra mejèn-ḷa nga kiṭj̣ingi-ḷa Jesús

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷Kia nga in̄chifì ya aya ndiyáa, jngo x̣iṭa kitsò-ḷa:

—Na'ìn, mején-na nga kojmetj̣ingi-la ni'sín ta ñánda 'kín.

⁵⁸Jesús kitsó-ḷa:

—Jñà n̄nda ṭj̣ín-ḷa ngajo-ḷa, ko jñà n̄ise ṭi'koaá ṭj̣ín-ḷa ṭjé-ḷa, tanga 'an, ra I'ndí-ḷa X̣iṭa xin-ḷa ijo-na, tsin-na i'nde ñánda nga ma síkj̣áya.

⁵⁹Jesús kitsó ījngo-ḷa x̣iṭa:

—Nchrabáṭj̣ingi-ná.

Jè ra koki'mì-ḷa kitsò:

—Na'ìn, ṭi'nde íṭjòn-ná nga kjín kih̄jian jè na'ìn-na.

⁶⁰Jesús kitsó-ḷa:

—Tijmí nga káṭh̄j̄in-la jñà mi'ken-ḷa ra ṭi'koa mi'ken. 'Tin ra j̄i, nga ṭika'b̄is̄in 'én kó'sín batéxoma Nainá.

⁶¹Jngo-isa x̣iṭa ra 'koa-te kitsò:

—Kjín-ṭj̣ingí-ḷa Na'ìn, tanga ṭi'nde-ná nga íjkon íṭjòn jñà ra ṭj̄itsajna ya ni'ya-na.

⁶²Jesús kitsó-ḷa:

—Nijngo x̣iṭa ra ajton í'tsin t̄kots̄j̄en-ni nga koma sihit̄jasòn xá-ḷa Nainá ra jè t̄ibatéxoma. 'Koaá jngoya-ḷa tsa jngo x̣iṭa ra t̄is̄xáko nchraja, tsa ajton í'tsin t̄kots̄j̄en-ni, mì k̄i koma síx̄a.

Kó'sín isatéxá-ḷa x̣iṭa ra jàn-kan ko te ma-ni

10 ¹Kia ijye kjomà kjoa k̄i, ngi jàn-kan ko te x̣iṭa ra kj'íi kitsjà-ḷa xá Na'ín-ná Jesús. Jò jò isikasén íṭjòn, nga t̄j̄ngo nax̄indá ko i'nde ñánda nga isa askan t̄j̄inè-ḷa nga k̄ij̄i ra jè.

²Kitsò-ḷa:

—Kjohixi-ní, ñó tse xá t̄j̄ín ra a'ta 'tse 'Én-ḷa Nainá koni 'sín ma 'kia nga kj̄in tsajmì majchá; tanga jñà ch̄i'nda ra síxá, chibaá ma-ni. Kíí machjeén-ní nga t̄j̄é-la jè Ni-ḷa xá, mé-ni nga katasíkasén-isa-ni ch̄i'nda. ³Tangió; katasij̄in-no, 'an, 'koaá 'sín sikásén-no koni tsa forrè-xó ya ajin-ḷa tsijén. ⁴Ki chrjaba ton ko k̄i na'yaá jcha, k̄i xajté tsjaya; k̄i yá ra níkj̄áya-la ya aya ndiyáa. ⁵Ta mé ni'ya ra kit̄jáha'seen, íṭjòn 'tin-la: “'Nchán kata'se ya ni'ya rak̄i.” ⁶Ni'ya rak̄i, tsa t̄j̄ín x̣iṭa ra bakèn-ḷa nga 'se-ḷa kjo'nchán, kit̄jasòn-ní; tsa maj̄in, mì k̄i kit̄jasòn. ⁷Titsajna ya ni'ya ñánda kijcho; k̄i jndí ra ján ni'ya mangió;

chjinee, 'tiqo ta mé tsajmì ra tsjá-no. Nga jè xita ra síxá, 'koaá 'sín bakèn-la nga ya 'ki-la chjí-la ya ñánda nga síxá.

⁸'Kia kijchò jngo naxindá ya ñánda nga tsjá'nde-no, chjinee mé tsajmì ra tsjá-no. ⁹Tsa tjín xita ra kiya, tinda-no; ko'tin-la: "Ijyeé chraña tíjna ra a'ta tsajìon nga jchaa kó'sín batéxoma Nainá."

¹⁰'Tsa jngo naxindá kijcho nga mì kì tsjá'nde-no, tangí kixioò, ko'tin-la: ¹¹"Skanda jè chijo-la naxindá-no ra 'ya ndsakò-jin, kítsajne-nájin mé-ni nga jcha-no nga mì tsa ti jìon sísìn-lajin. Tanga nda katasijin-no nga ijye kjochraña nichjin nga jchaa kó'sín batéxoma Nainá." ¹²'Koaá xín-no, 'kia nga kjehe'tà nichjin, jña xita naxindá rakì, isaá tse kjohi'in 'ki-la koni jña xita 'tse naxindá Sodoma.

Mé kjohi'in ra 'ki-la naxindá ra mì kì makjiín-la

(Mateo 11:20-24)

¹³'Ima-ró-no ra xita naxindá Corazín! ¡Ima-ró-no ra xita naxindá Betsaida! Tsa yaá-la naxindá Tiro ko naxindá Sidón nga kotjín kjoxxkón ra kjomà, koni 'sín tjín ra tí'ya-la ya ajin tsajìon, ijyeé-la kjotseé kitsjin jé-la ko ijyeé-la nikje naxá-skee tsakjaya ko chijo ni'í tsikíxten-jnó ijo-la, nga bakón nga ijyeé isíkájno-ni jé-la ko mì ti jé inchibátsji-ni. ¹⁴Tanga, 'kia nga kijchò jè nichjin nga 'ki-la kjohi'in jña xita, isaá tse kjohi'in 'ki-no ra jìon, nda mí 'koa-ni koni jña xita naxindá 'tse Tiro ko 'tse Sidón. ¹⁵Ko jìon, ra ya i'nde-no ya naxindá Capernaum, ¿a 'koaá 'sín níkítsjen jìon nga yaá tjámitjeen skanda ya a'ta ngajmi ján? Majìn, tà isaá yaá 'ño nanga kjohíjen-jin-isa jìon skanda ya ñánda tíjna i'nde-la kjohi'in.

¹⁶Jè xita ra 'nchré-no, 'aán ra 'nchré-na; jè ra bachrje-ngi-no, 'aán ra bachrjengi-na; jè ra bachrjengi-na, jè bachrjengi jè ra isikasén-na.

Kó'sín nga skanda jè xita-níí isìhitjasòn-la xita ra jàn-kan ko te ma-ni

¹⁷Jíí-ni jña xita ra jàn-kan ko te ma-ni. 'Ñó tsja tjín-la, kitsò: —Na'ìn, skanda síhitjasòn-najin jña inìma 'cho-la níí ra a'ta tsaji.

¹⁸Jesús kitsó-la:

—Kixíí kjoa, kijtse-ná jè xita-níí nga koni 'ki ni'í 'choón 'ki nga inchrabàjen-ni ngajmi. ¹⁹Ijyeé kítsjaá-no kjotéxoma ko

nga'ño nga koma kisìnè ye kò cho na'yá, kò nga sikijne-la nga'tsi nga'ño-là ní ra kondra tsajìon; nímé ra sììkò-no.

²⁰Tanga kì jè matsja-no nga jè inìma 'cho-là ní síhitjasòn-no; jè ra katatsja-najìon nga ijyèé yà tjí'ta 'í-no yà ján ngajmi.

Kó'sín Jesús kitsjà-là kjonda Na'in-là a'ta 'tse xita-la

(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹Tijé-ni hora, 'ño tsja ki'se-là Jesús ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá; kitsò:

—Na'in, jì ra tijna ítjòn-là nga'tsì ra tjin yà ján ngajmi kò ra tjin i a'ta nangi, jeya tijni, nga tsikí'maá-là jì nga'tsì kjoa kii jñà xita chjine kò ra nda ma-là xajon kò jñà tsakon-là jì jñà ra taxkì ndí xita. Ta kii-ní nga 'koaá 'sín nda isasèn-li Na'in.

²²'Nga'tsì kjotéxoma, 'aán isingatsja-na Na'in-na. Niyá ra bexkon yá-ní ra I'ndí, tajngoó jè Na'in-là; kò niyá ra bexkon yá-ní ra Na'in, tajngoó jè ra I'ndí-là; kò skexkoón-te nga'tsì xita ra jè I'ndí-là kò'sín mejèn-là nga kòkòn-là.

²³Jesús isíkáfa nãnda tjihijyo xita ra kotá'yá'ta-là, tà jñà kiichja'ta-xìn-là, kitsò-là:

—Mé tà nda-là jñà xita ra inçhibe kjoa ra inçhi'ya jìon.

²⁴'Koaá xin-no, kjin xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là, kò kjin xitaxá ítjòn mejèn-là nga kijtse jè kjoa ra inçhi'ya jìon, tanga mì kì kijtse; tì'koa mejèn-là nga kii'nchré jè kjoa ra inçhina'yá jìon, tanga mì kì kii'nchré.

Náa-ni xita xàngieé ra machjeén-là nga kisikò'té

²⁵Jngo xita chjine xajon ra 'tse kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés kiìkjon Jesús nga mejèn-là ta skoóndacha-là, kitsò:

—Maestro, ¿mé kjonda ra 'siaan nga ma kíjnakon inìma-na nda ta mé nìchjin-nioo?

²⁶Jesús kitsó-la:

—¿Mé ra tjí'ta xajon 'tse kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés? ¿Kó tsò 'én ra chitá'yí?

²⁷Jè xita chjine xajon kitsò:

—“Ngi koó inìma-li, kò ngi koó nga'ño-li, kò ngi koó kjobítsjen-li nga tsjacha 'tjìn Na'in-ná ra Nainá 'mì-là; kò kò'sín tsjacha 'tjìn xita xàngii koni 'sín nga tsjachi ijo-li.”

²⁸Jesús kitsó-la:

—Ndaá kanakjí. Tsa ko'sín 'sjin, kijnakon-ní.

²⁹Jè xita chjine xajon mején-la nga nda sikkijna ijo-la 'én ra iskonangi; ijngo 'ká iskonangi-la Jesús, kitsò:

—¿Yá-ní ra xita xàngiaa ma?

³⁰Jesús kitsó-la:

—Jngo xita tífjen ya ndiyá Jerusalén ra fi ya Jericó.

'Kia nga tífi, xita chijé tsikichjà-la. Tsja'án nga'tsì tsajmì-la ko nikje-la. 'Nó isiki'on, ngi isi'ken-ya-ní. Maseén ndiyá tsakájnyaya. ³¹Tijé-ni ndiyá, yaá chiba-la tífi jngo na'mì. 'Kia kijtse jè xita ra itsi'on nga kjinaya ndiyáa, tà 'jaha'ta kixií-la. ³²Ijngo xita tífi ra xita levita [ra aya ingo síxá] ra ya chiba-la tífi-te; 'koaá ti ki'sin-te 'kia nga kijtse jè ndí xita rakii. ³³Tanga 'kia nga ijchò jngo ra xita Samaria [ra xita kondra-la xita judío] nga jè ndiyá tífi-te, 'kia nga kijtse, kjòhimake-ní. ³⁴Kii kasi'ta chraña-la. Isixki-la; tsjahíjno sihiti ko xán ya nándá kiti-la, akjòn tsakájtéjin-la; tsakánasòn-la ya kabàyo-la; kiiko ya ni'ya nándá nga ma níkjáyéé nga isikònda. ³⁵Ra ma nchijòn, 'kia nga ijye tífi-ni jè xita Samaria, tsikíchjí-la jè ni-la ni'ya; kitsjá-la ton koni 'ki tjín-ni chjí-la chí'nda jè ra jò nichjin. Kitsò-la: “Tikinda-ná jè xita rakii. 'Kia kíchjí-la nga 'koaá india-na tsa isa tse sikjeheyi.” ³⁶¿Kósií ra jí? Ta ngajàn xita kii, ¿yá-ní ra xákjén jè xita ra isiki'on chijé?

³⁷Jè chjine xajon kitsò:

—Jé-la xita ra kjòhimake.

Jesús kitsó-la:

—Ko'sín 'tían-ti ra jí.

Kó'sín tsakón-ya Jesús ya ni'ya-la María ko Marta

³⁸ 'Kia nga t́jímaya-isa aya ndiyá Jesús, ijchó jngo ndí naxindá itsé ñánda t́jna ni'ya-la chjoón ra 'mì Marta. Yaá kitsjá'nde-la nga tsikijna. ³⁹ Jè Marta t́jna ijngo ndichja ra 'mì María. Jè María, yaá tsikijna'ta ndsakó Jesús nga kií'nchré-la 'én ra tí'bénajmí. ⁴⁰ Tanga jè Marta, jè xá-la isa 'ñó isíkájno. Kìi kasi'ta-la Jesús, kitsò-la:

—Na'in, ¿a mí makájno-li nga jè tichjaa, ta 'aán tímahínè tajngo-na xá? Ko'tìn-la, katabasìko-na.

⁴¹ Jesús kiichja kitsò-la:

—Jì Marta, batoó níkájni ko batoó binè-la xá ijo-li. ⁴² Tanga ta jngoó kjoa t́jn ra 'ñó machjeén. Jè María, jè kafahàjin jè kjoa ra nda t́jn; mì kì ma yá ra kjoahíxìn-la.

Kó'sín machjeén nga kítsa'ba-lá Nainá

(Mateo 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹ India t́jna jngo i'nde Jesús nga t́chja'ta-la Nainá; 'kia nga ijye kjomà, jngo xita ra ya kotá'yá'ta-la kitsò-la:

—Na'in, takón-ya-nájin kó'sín kinákjoa'ta-lajin Nainá, koni 'sín ki'sín Juan nga tsakón-ya-la xita-la.

² Jesús kitsó-la:

—'Kia nga kítsa'ba-la jiòn, kíj 'sín kixó jiòn:

Na'in ra tijni ngajmi, kata'yaxkón-li nga tsje tijni.

Katanchrabá kjotéxoma-li.

Ko'sín katama i a'ta nangi koni 'sín mejèn-li nga koma, koni 'sín ma ya ján ngajmi.

³ 'Tì ki'ta-nájin niño ra machjeén-najin nga nichjin nchijòn.

⁴ Tijchaà'tá-nájin jè jé ra t́jn-najin,

koni 'sín niijchaà'ta-lajin nga'tsì xita ra 'cho síko-najin.

Kì tà chjàn bi'ndì nga yá ra skoó'ta-najin nga mejèn-la kjótsji-jé-jin.

⁵ Jesús kitsó-isa-la:

—Jiòn, tsa t́jn jngo-no xita ra nda báko-no, tsa masen nitjen kohíjchon, tsa 'kín-la: “Jì ndse, jàn niño nchrajín-li tikíña-ná, jngo xita ra nda báko-na ka'fiíjkon-na ko tsìn-na mé ra tsja-la.”

⁷ Tsa jè amigo ra t́jna aya ni'ya, tsa kítso-no: “Kì 'an nijti-ná. Jè xotjoba ni'ya ijyeé tjchjàjto-ní. Jñà ndí ixti-na ko 'an ijyeé 'ndíj itsjahijyo-jin. Mì kì koma kósitjen nga tsja-la tsajmì ra

machjeén-li.” ⁸Koaá xín-no, tsa kíí níchjin mì kì tsjá-najìon mé ra sijé-la nì'sín-la nda chibà, tanga chaán kosítjen nga ta majìn-là sijti-isa-la. Tsjá ijyee-no mé ra mejèn-no.

⁹Koaá xin-no: Tijé'tà-la Nainá, tsjá-no mé ra sijé; tjatsjio Nainá, sakó-no; tikjane xotjoba ni'ya nánda tíjna Nainá, tjá'xaá-no. ¹⁰Nga'tsi xita ra sùjé, 'kií-la; jè ra bátsji, sakó-la; jè ra síkjane xotjoba ni'ya, tjá'xaá-la.

¹¹¿A tjin i'ka jìon ra na'in 'mì-no [ra najo 'ki-la i'ndí-no tsa 'kia niño nchrajín síjé-no? ¿A mí tsa niño nchrajín 'ki-la?] Ko, ¿a yeé 'ki-la tsa 'kia ti síjé-no? ¿A mí tsa ti 'ki-la? ¹²Tsa chjoó síjé-no, ¿a cho na'yá 'ki-la? ¿A mí tsa chjoó 'ki-la? 'Koaá tixó jìon-ni. ¹³Jìon, nì'sín xita 'cho kjòn jìon, maá-no 'bì-la ixti-no tsajmì ra nda. Jè Na'in-no ra tíjna ngajmi, isaá ta nditon sùsin-no nga tsjá-no jè Inìma Tsje-la, tsa jìon ra sijé'ta-la.

Jngo ni'ya ra jòya tjin

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴Jesús, jngo inìma 'cho-la níí tíbachrjekàjin ijo-la xita ra mì kì ma chja. 'Kia nga ijye itjokàjin jè inìma 'cho-la níí ijo-la xita rakìi, maá kiichja-ni. Jñà xita ra inchikotsjen, tà kjóxkón-la.

¹⁵Kitsò i'ka xita:

—Jè xita-níí ítjòn ra 'mì Beelzebú, jè ra tíjna ítjòn-la nga'tsi inìma 'cho-la níí, jé tsjá-la nga'nó nga ko'sín ma-la bachrjekàjin inìma 'cho-la níí ra tjin ya inìma-la xita.

¹⁶Ko tjin i'ka xita ra ta mejèn-la sko'ota, [a kixií kjoa nga jè Jesús a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni]. Isjíé-la nga katakón jngo kjoxkón ra ngajmi nchrabá-ni. ¹⁷Jesús, ti'kiaá kijtse koni 'sín inchisíkítsjen xita kii, kitsó-la:

—Nga'tsi i'nde nánda nga batéxoma jngo xitaxá tsa jòya tjin nga tijñà kjaán-kjo-ni xita-la, siikjehesón xákjién; ko tsa jngo ni'ya nánda títsajna xita, tsa jòya tjin nga tijñà kjaán-kjo-ni, kjehesko-ní. ¹⁸Ko ti'koaá jè xita-níí, tsa tijé tíkjaán-ko-ni ijo-la, ¿kó'sín koma-ni nga ma kotèxoma-isa? Kíí ko'sín tíxin-no, nga jìon, 'koaá 'sín bixó nga jè nga'nó-la xita-níí ra tíjna ítjòn sichjeén ra 'an 'kia nga bachrjekàjiaan jñà inìma 'cho-la níí ra tjin ya ijo-la xita. ¹⁹Tanga, tsa ko'sín tjin, jñà xita tsajìon, ¿yá 'tse nga'nó ra sichjeén 'kia nga ko'sín 'sín-te? 'Koaá ma-ni, tijñà-ni xita kii kokitso kixi-no nga mì tsa ko'sín tjin koni 'sín bixó. ²⁰Tanga ra 'an, tsa ko nga'nó-la Nainá bachrjekàjiaan jñà

inìma 'cho-la níí, ki-ní nga ijye inchi'ya jìòn kó'sín batéxoma Nainá.

²¹'Jngo xita 'tsen ra tjin-la nga'ño kò tjin-la kicha, tsa 'kia nda síkinda ni'ya-la, ndaá minchá tsajmì ra tjin-la. ²²Tanga tsa ijngo xita kj'íí ra isa tse nga'ño tjin-la nga sùikijne-la, kjoaá'an ijyeé kicha ra ma'ño'ta ikon, akjòn sùjòya ijye tsajmì ra tjin-la nga iko.

²³Jè xita ra mì tsa 'an fi'ta-na, kondraá fi-na; kò jè ra mì kì bíxkóyako-na xita, ta tísíkjahachinga-ní ra jè.

Mé ra ma 'kia nga 'fií india-ni jè inìma 'cho-la níí

(Mateo 12:43-45)

²⁴'Jngo inìma 'cho-la níí, 'kia ijye bitjojin ya inìma-la xita, yaá bajme ya i'nde nándà kixì chon, nga bátsji'nde nándà ma sùikjáya; 'kia mì kì sakó'nde-la, tsò-ní: “Kjín-la india-na ya nándà ítjo-na.” ²⁵'Kia nga bijchó india-ni, be-ní nga nda chon koni jngo ni'ya ra isatícha. ²⁶Akjòn, jè inìma 'cho-la níí ngi ito xákjín fí'ká-isa ra isa 'cho 'sín. Yaá bitsajnajin india-ni ya inìma-la xita, kò jè xita rakìi isaá ta 'cho ma'tin india-ni, nda mí 'koa-ni koni 'kia nga tì'sa ítjòn.

Yá kjòn-ni ra isa ta 'ño nda-la

²⁷Ti'kia-ní nga tí'bénajmí Jesús jñà kjoa kii, kiichjaá jngo chjoón ra ya tijnajin-la xita ra kjin ma-ni, 'ño kiichja, nga kitsò:

—jMé ta nda-la jè chjoón ra isikatsijen-li isà'nde kò tì'koa isíjchá-li!

²⁸Jesús kitsò:

—jIsaá ta 'ño nda-la jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá, tì'koa síhitjasòn!

Yá ra koaà'nè jé-la xita ra tjin nichjin 'ndi 'kia nga kjehe'tà nichjin

(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)

²⁹'Kia nga ijye kjokjin xita nándà tjna Jesús, tsikí'tsiaá nga kitsò:

—'Choó 'sín xita ra tjin 'ndi 'ndi; kjoxkón síjé ra a'ta 'tse Nainá; tanga nijngo kjoxkón 'ki-la. Tà jé ske jngo kjoxkón koni 'tse Jonás. ³⁰Koni 'sín kijtse xita Nínive kjoxkón ra kjomà'tin Jonás, xita ra tjin 'ndi 'ndi-ni, 'koaá tì'sín ske jngo kjoxkón ra

a'ta tsa'an, 'an ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na. ³¹'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in jña xita, kosítjeén jè chjoón ra tíjna ítjòn nga tíbatéxoma ya i'nde ra kijina ya nga kixi-la ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí. Jè chjoón rakìi tsjá'tin-te 'én jña xita ra tíjn nichjin 'ndi 'ndi, tà ngatji-la nga 'ño kjin 'ji-ni ra jè nga kí'nchré kjoachjine-la Salomón, tanga jé ra tíjna ijndíi 'ndi 'ndi isaá 'ño xkón tíjna nda mí 'koa-ni koni jè Salomón [tanga jìòn mì kì na'yá-la]. ³²'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in jña xita, tí'koaá skiímítjeén ijo-la jña xita ra ya i'nde-la ya naxindá Nínive, nga tsjá'tin 'én jña xita ra tíjn nichjin 'ndi 'ndi-ni. Nga jña xita Nínive isíkájno-ni jé-la kò mì tsa tí jé tsakátsji-ni 'kia nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Nainá jè Jonás, tanga jè ra tíjna ijndíi 'ndi 'ndi, isaá ta 'ño xkón tíjna nda mí 'koa-ni koni jè Jonás [tanga mì kì makjiín-najìòn].

Kó'sín chjí-la jña xkìn

(Mateo 5:15; 6:22-23)

³³'Nijngo xita ra kò'sín 'sín nga síkíjna'ma 'kia nga jngo ni'í bíté'í. Mì tsa kàxa bíjngangi; 'ngaá síkíjna, mé-ni nga kohisen-la jña xita ra 'faha'sen ni'ya. ³⁴Jña xkìn, jé ma ni'í ra síhisen-la ijo-li; tsa jña xkìn nda tsijen-la, iseén chon-la nga tíjngo ijo-li; tanga tsa mì kì tsijen-la xkìn, jñò chon-la ijo-li. ³⁵Nda chítsijin. ¿A nda tíjna inìma-li? ¿A iseén chon-la? ¿O ra jñò chon-la? ³⁶Tsa iseén chon nga tíjngo ijo-li, tsa mì mé kjoajñò tíjn-la, nda kòtsjín, 'koaá jngoya-la koni tsa jngo ni'í ra 'ño títi nga nda tísíhisen.

Kó'sín tsakátikò Jesús jña xita fariseo kò

jña chjine xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 20:45-47)

³⁷'Kia nga ijye kiìchja Jesús, jngo xita fariseo xá kiìchja-ilà nga mejèn-la kòkjen-kò ya ni'ya-la. 'Kia nga 'jaha'sen ni'ya-a Jesús nga tsikijna'ta ímixa, ³⁸jè xita fariseo, tà 'koaá kjomà-la nga kítse nga jè Jesús, mì kì isihitjasòn kjotéxoma ra xkón tíjn; mì kì tsiníjno tsja 'kia nga tikjè bakjèn. ³⁹Kiìchja Na'ín-ná Jesucristo, kitsò-la:

—Jìòn, ra xita fariseo 'mì-no, ta yaá asòn'nga-la nga biníjno jìòn jña chítsín-no kò jña chroba-no, tanga yaá kítse ajin inìma-no jña kjobítsjen 'cho kò kjoachjé ra 'nià. ⁴⁰Jìòn ra xita

táhi_jín 'mì-no. ¿A mí 'ya: 'kia nga tsikínda Nainá ijo-la xita, ti'koaá tijé-tse-ni ra tsikínda iníma-la? ⁴¹ 'Ti-la xita ima kjonda ra tjiin iníma-no mé-ni nga tsje kitsajna-no ya ngixkon Nainá.

⁴² 'Ima-ró-no jiòn ra xita fariseo 'mì-no, ni'sín ma-no 'bi jngo yá-la Nainá jè ra jngoyá 'kia nga teya ra a'ta 'tse xka mendá ko xka ruda ko nga'tsi xka ra machjeén-isa-no, tanga mì tsa kixi nìko-no xita ko mì kì tsjacha-no Nainá! Jñá kjoa kii ra isa 'nó machjeén; ko ti'koa machjeén-te nga kitjasòn jñá kjoa ra i'ka.

⁴³ 'Ima-ró-no jiòn, nga jñá tsjacha jñá íxilè ra ijncha ítjòn ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío; ti'koaá mejèn-no nga nda kjón jchaxkón-no 'kia nga síkjáya-no xita ya ajin nditsin!

⁴⁴ 'Ima-ró-no jiòn ra jò isén tjín-no, ra kokjòn jiòn koni jngo ngajo-la mi'ken, 'kia bimasòn xita, mì kì tsijen-ni kó chon ya ngayaá!

⁴⁵ 'Kiaá kitsò jngo jñá xita chjine xajon:

—Ji Maestro, 'kia nga ko'sín sii, jín nakjoájno-te-nájin.

⁴⁶ Jesús kitsó-la:

—I_{ma}-ró-no jiòn ra xita chjine xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga bínè-la xita ra i'ka kjotéxoma-no ra i'in tjín ra mì kì chíkjoa-la nga síhitjasòn; tanga jiòn, nda mí ma-no bisìko itsé!

⁴⁷ 'Ima-ró-no jiòn, nga binda chrjó mi'ken 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, ra jñá xita jchínga-no isì'ken! ⁴⁸ 'Ya-la nga tjíngo takòn koni 'sín ki'sin xita jchínga-no nga jiòn binda chrjó mi'ken-la xita kii.

⁴⁹ 'Jè kjobítsjen-la Nainá kií ko'sín kitsò-ni: “Sikásén-la xita ra kichja ngajo-na ko xita-na ra 'an kotéxá-la; tanga tjín ra si'ken ko tjín ra koàtjingi-la.” ⁵⁰ Kindaá siijé-la Nainá, jñá xita ra tjín 'ndi 'ndi, ra a'ta 'tse jní-la xita ra kiichja ngajo-la ra ixaájen skanda ti'sa isinda isà'nde, ⁵¹ ma'tsia-ni 'tse Abel ra 'ken ítjòn, skanda 'tse Zacarías ra ijyehe'tà-ni nga 'ken; ra ya 'ken'nchè masen-la Ni'ya Tsje-la Nainá ko i'nde nándá nga jñá xita bísòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá. 'Koaá xin-no, kindaá siijé-la Nainá jñá xita ra tjín 'ndi 'ndi.

⁵² 'Ima-ró-no jiòn ra xita chjine xajon 'mì-no nga jiòn batechjà-la xita nga mì kì ma machiya-la kjoachjine 'tse Nainá! Ko ti'koaá jiòn, mì kì machiya-no, ko mì kì bi'nde-la jñá xita ra kjíí nga katachya-la ra kjoachjine 'tse Nainá.

⁵³ 'Kia nga ijye kòkítsò 'én kii Jesús, jñà xitá ra bakón-ya kjoṭéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò xitá fariseo 'ñó tsiki'ta-la; kjin skoya kjoa iskonangi-la; ⁵⁴ tì'koaá isikìnda-ní mé 'én ra kichja-isa mé-ni nga koma koàngi-ni a'ta 'tse xitaxá.

Kó'sín sikondeé ijo-ná a'ta 'tse xitá ra jò isén tjín-la

(Mateo 10:26-27)

12 ¹ 'Kia nga ijye 'ñó kjin jmi kjomà jñà xitá nga chiba-la batéjno baté'ta xákjén, tsikí'tsia Jesús nga kiichja ítjòn-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la; kitsò-la:

—Tikindaá ijo-no a'ta 'tse na'yo san 'tse xitá fariseo ra jò isén tjín-la; kì kò'sín koma'tion koni ma na'yo san nga sísan xákjén 'kia nga ya májin-la. ² Nga nga'tsi kjoa ra tjí'ma, takó kotsíjen-yá-ní; kò nì'sín bato 'ma tjíhijyo, takó jchaá-la. ³ 'Koaá ma-ni, nga'tsi 'én ra inakjoá'ma jìòn, kjì'nchré tsijen-ní nga'tsi xitá; kò jñà 'én ra inakjoá chijé jìòn ya aya ni'ya-no, kiná'ya-la nga tíjngo ya naxindá.

Yá-ní ra machjeén nga kiskón-lá

(Mateo 10:28-31)

⁴ Jìòn ra nda bakó-no, kì jñà skon-la ra ma-la sí'ken ijo-ná; 'kia nga ijye ma askan-nioo mì kì tì mé ra ma síko-isa-ná. ⁵ 'Koaá xin-no yá ra tiskón-la; jé tiskón-la, jè ra ma-la sí'ken-ná, akjòn tjí'nde-la nga sikkátjen-jin-ná ya nãnda títi ni'í 'tse kjohi'in. 'Koaá xin-no, jé ra tiskón-la.

⁶ 'Kia nga 'òn ndí nise, ta jò ton satína-ni. Tanga Nainá, kindaa tí'sín. Nijngo nise síjchaàjin. ⁷ Kò ra a'ta tsajìòn, skanda jñà tsjaskò tjíxkiya ijye-la Nainá. 'Koaá ma-ni kì tà chjàn skon jìòn. Nga isaá 'ñó chjí-no koni jñá ndí nise, nì'sín takó kjin ma-ni.

Mé kjoa ra 'se-la xitá ra mì kì bexkón Jesús ya ngixkon xita

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Koaá xin-no, nga'tsi xitá ra kòkító ya ngixkon xitá nga 'aán fi'ta-na, 'koaá tì'sín xiáan, 'an ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ya ngixkon jñà ikjali-la Nainá nga tsa'an-ná nga'tsi jñà xitá kii. ⁹ Tanga jè xitá ra kòkító ya ngixkon xitá nga mì tsa 'an fi'ta-na, 'koaá tì'sín 'kín-la ya ngixkon ikjali-la Nainá nga mì tsa xitá tsa'an jiàan.

¹⁰ 'Nga'tsì xit̩a ra kichjajno-na 'an ra l'ndí-la Xit̩a xin-la ijo-na, s̩ihijcha'ta-la Nainá; tanga jè ra chjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá, mì kì s̩ihijcha'ta-la jé-la.

¹¹ 'Kia nga ik̩o-no xit̩a ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̩a Judío, k̩o ya ngixkon xit̩a ítjòn k̩o 'tse xit̩axá, k̩i makájno-no kó'sín kixó nga kisikoo ijo-no mé 'én ra kinákjoaa. ¹² 'Kia nga kijchò hora nga kinákjoaa, jè Inìma Tsje-la Nainá 'keènajmíya-no kó'sín kixó.

Kó'sín tsakón-ya Jesús ra a'ta 'tse kjoanchiná

¹³ Jngo xit̩a ra ya t̩ijnajin-la xit̩a ra kjìn ma-ni, kitsò-la Jesús: —Maestro, k̩o'tìn-la jè 'ndsè katasíjòya tsajmì-la xit̩a jchínga-najin; katatsjá-na ra 'an bako-na.

¹⁴ Tanga jè Jesús kitsó-la: —Jì ndse, mì tsa xit̩axá-jiàan nga 'an sijóya-na tsajmì ra tsajiòn.

¹⁵ Jesús t̩i'koaá kitsò-isa-la: —Chítsijen, t̩i'koa 'tiaàn kindá ijo-no; k̩i 'ñó kjìn tsajmì fatsjio i isà'nde; tsa kjìn tsajmì t̩jín-no, mì tsa jñà tsjá-no ra kjobinachon.

¹⁶ T̩i'koaá tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn; kitsò-la: —Jngo xit̩a ra 'ñó nchiná, 'ñó kjìn tsajmì k̩ójchá nangi-la. ¹⁷ Xit̩a rak̩i, isíkítsjen-ni; kitsò: “¿Mé ra 'siaan? Tsìn ñánda kinchaxkó tsajmì-na.” ¹⁸ 'Kiaá kitsò: “Ijyeé be-ná mé ra 'siaan. Sikítsóna-la ni'nga-na, ak̩jòn kindá ra isa 'i' kjòn; yaá kinchaxkó nga'tsì tsajmì ra k̩ójchá-na k̩o ra t̩jín-na. ¹⁹ Ak̩jòn xín-la ijo-na: K̩jín tsajmì inchaxkó-ná. K̩jín-la nó koma-la; sikjáyaá-leé, kichií-leé, 'sioó-leé, sìtsjakoó-leé isà'nde.” ²⁰ Tanga jè Nainá kitsó-la: “Jì ra xit̩a táhijín 'mì-li, jè nit̩jen rak̩i, kiyá-ní, k̩o jñà tsajmì ra inchaxkó-li, ¿yá 'tse koma?” ²¹ 'Koaá 'sín ma'tin jñà xit̩a ra tà tsajmì 'tse ijo-la mincháxkó k̩o mì tsa xit̩a nchiná-ni ya ngixkon Nainá.

Kó'sín síkinda Nainá jñà ra ìxti-la ma

(Mateo 6:25-34)

²² Nga kjomà askan, Jesús kitsó-la xit̩a ra kotá'yá'ta-la: —Kíí k̩o'sín t̩ixin-no, k̩i níkájno mé ra chjinee nga sijchá ijo-no, k̩o k̩i jè ijo-no níkájno mé níkje ra tsjáya. ²³ Isaá 'ñó chjì-la jè kjobinachon-ná koni jñà tsajmì ra chineé. T̩i'koaá

ijo-ná, isaá 'nó chjí-la koni jè nikje ra tsjayeé. ²⁴Chítsijen-la jñà nchraá; mì tsa jno 'bé, nì mì tsa nijin mincháxkó, tsìn-la kàxa nijmé, ti'koa tsìn-la ni'nga; tanga jé Nainá tsjá-la mé ra kjine. Jìòn jìòn, isaá 'nó chjí-no koni jñà ndí nìse! ²⁵Nì'sín takó 'nó síkájno jìòn, mì kì koma síkatonè itsé-la nìchjin koni 'ki ijye iskosòn-la Nainá. ²⁶Tsa mì kì ma-no kjoa ra mì tsa chjá tjín, mé-ni nga jè níkájno-no kjoa ra isa 'nó chjá tjín.

²⁷'Chítsijen-la naxó ra 'mì lirio, kó'sín majchá; mì tsa síxá-jìn, mì kì tsa ma-la bínda nikje-la; tanga, 'koaá xin-no, nì'sín 'nó jeya tsikijna jè xitaxá ítjòn ra tsi'kìn Salomón, skanda mí tsa ko'sín kjòn nikje ra tsakjaya koni kjòn jñà naxó. ²⁸Nainá, tsa 'koaá 'sín 'nó nda síkatsjén jñà xka ijñá ra nda tsijen 'ndi 'ndi, ko nchjòn, yaá skatsajin ya ajin ni'; jìòn, xita ra mì kì makjín-no, ¿a mí tsa isa tsjá-no Nainá nikje ra tsjáya? 'Koaá tixó jìòn-nì. ²⁹Kì níkájno jìòn; kì tà chjàn bixó: “¿Mé ra chjineé; mé ra 'sieé?” Kì kotjín ra 'nó síkájno inìma-no. ³⁰Nga jñá tsajmì kii ra isa 'nó bátsji nga'tsi xita isà'nde; tanga ra jìòn, jè Na'in-no ra Nainá 'mì-la; ijyeé be mé tsajmì ra machjeén-no. ³¹'Koaá ma-ni, jè 'nó tjatsji jìòn kó'sín nga batéxoma Nainá, ko nga'tsi tsajmì kii, kjabeé jè Nainá tsjásòn-no.

Mé kjotjò ra machjeén nga isa 'nó kjótsjieé

(Mateo 6:19-21)

³²'Jìòn ra ndí forrè-na xin-no, kì tà chjàn skon jìòn. Nga jè Nainá, ijyeé ko'sín iskosòn-la nga ya kotexoma-te ya nándá tíbatéxoma Nainá. ³³Tatína tsajmì ra tjín-no; tà 'ti kjotjò-la xita ra machjeén-la; jè tjatsjio xijtsa ton ra mì kì ma majchínga ra tjín ya ján ngajmi; sakó-no tsajmì ra 'nó chjí-la ya ján ngajmi ra mì kì fehe'ta, ya nándá mì kì bijchó chijé ko mì kì tsa cho kixo síkjehe. ³⁴Ya nándá nga tjíhijyo tsajmì-no ra 'nó chjí-la, yaá síkítsjen inìma-no.

Kó'sín machjeén nga kítsajnandeeé

³⁵'Títsajnanda nga sihitjasòn-la Na'in-ná koni jngo xita ra nda tjíkjá xìncho-la, ko nda síti ni'í-la. ³⁶Ko'sín nda títsajnakon koni jñà chì'nda ra inchikóná-la ni-la ra kàfi nándá nga tjín 'sí nga bixan xita, mé-ni 'kia nga kjí'í-ni, sasa ski'xa-la 'kia nga síikjane xotjoba ni'ya. ³⁷Mé ta nda-la jñà chì'nda ra tjítsajnakon 'kia nga kjí'í-ni ni-la. 'Koaá xín kixi-no, jè sabá-la

ni-la koaà'ta nikje fa'ta-la, akjòn kiiya-la tsajmì nga sìikjèn.
³⁸Mé ta nda-la jñà ch'i'nda ra ko'sín tjítsakon ni'sín ijye ijchò masen nitjen, ni'sín ijye tí'se isén nga kj'íí-ni ni-la. ³⁹'Ya-nó, jngo ni-la ni'ya, tsa be-la kó chon kj'íí xita ra sìichijé-la, kíjnakoón-la nga mì kì tsjá'nde nga kochijé-la. ⁴⁰'Koaá t'i'sín títsajnanda jìòn; jè hora 'kia nga mì kì inchihiñá jìòn, 'kiaá kj'íí india-na 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na.

Xkòsòn 'tse ch'i'nda ra mì kì nda 'sín

(Mateo 24:45-51)

⁴¹'Kiaá kitsò Pedro:

—Na'in, jè kjoa mangásòn ra tjinakjí, ¿a tà jíin ra kotjì'l-mì-nájin, o ra nga'tsi xita?

⁴²Kitsó Na'in-ná Jesús:

—'Koaá xín-no, jè ch'i'nda ra kixi ko ra 'nó xikjoa, jè ni-la, tsjá-la xá nga síkinda ni'ya-la, mé-ni 'kia nga kijchò chiba-la sìikjèn ch'i'nda xákjén. ⁴³Mé ta nda-la jè ch'i'nda ra ko'sín nda tísíhitjasòn 'kia nga kj'íí-ni ni-la ni'ya. ⁴⁴'Koaá xin kixi-no, jè ni-la, jé-la sìikjina'nda ijye nga'tsi tsajmì ra tjin-la. ⁴⁵Tanga jè ch'i'nda rakii, tsa kitsò ajin inima-la: “Kichjiaán-la jè ni-na.” Akjòn kiì'tsia nga skajàn-ko ch'i'nda 'xin xákjín, ti'koa 'ke-la jñà ch'i'nda íchjín; kokjen, ko sk'í, ko ko'chi. ⁴⁶Jé nichjin kj'íí-ni ni-la 'kia nga mì kì tíkoñá ko mì kì tjíjin-la. Tsee kjohi'in tsjá-la; yaá síkíjnajin-la ya nánda títsajna xita ra mì kì nda síhitjasòn.

⁴⁷Jè ch'i'nda ra ijye nda tjíjin-la mé ra mejèn-la jè ni-la, tanga mì kì bijnanda, ti'koaá mì kì síhitjasòn koni 'sín mejèn-la jè ni-la, isaá ta tse kjohi'in tsjá-la ni-la. ⁴⁸Tanga tsa jè ch'i'nda mì kì tjíjin-la nga kjohi'in tjin 'kia nga 'cho 'nié, isaá chiba kjohi'in 'se-la. Jè ra isa tse itjábé-la, isaá tse sijé-la; ko jè ra isa tse kjongatsja, ti'koaá isaá tse sijé india-la.

Kó'sín koma ya jngo ni'ya ra ta ngatji 'tse Jesús

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹'Kíí xá 'jíi-na ra 'an i a'ta nangi nga kjohixìn-la jé-la xita koni jngo ni'í ra baká tjé. 'An, mején-na tsa ijye títi ra tjé.

⁵⁰'Koaá 'sín tjinè-na nga tse kjohi'in kotojian; ¡sí 'on tjna inima-na skanda 'kia nga ijye kokama! ⁵¹¿A bixó-nájiòn nga kíí xá 'jíi-na nga 'nchán kítsajna xita? Majìn, kojòya xita ra a'ta

t̄sa'an. ⁵²'Ndi 'ndi, k̄o nga'tsì n̄ichjin ra 'sa fì, ya ñánda 'òn x̄ita tjít̄sajna jngo ni'ya, j̄òya k̄ama; j̄nà ra jàn ma-ni, skajàn-k̄o-ní ra j̄ò ma-ni. ⁵³Jè ti k̄o na'in-la, kondraá kiji-la xákjén; jè tsati k̄o na-la, kondraá kiji-te-la xákjín; jè ra nachíya k̄o kja'nda-la, t̄i'koaá kondraá kiji-la xákjín.

**Kó'sín machjeén nga 'siéén kindá
a'ta 'tse n̄ichjin ra titsajneé 'ndi**

(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

⁵⁴Jesús kitsó-la j̄nà x̄ita ra k̄jìn ma-ni:

—'Kiá nga 'ya j̄iòn nga nchrabá ifi, bixó-nájiòn: “Jtsí-la 'koa”, k̄o 'koaá 'sín ma. ⁵⁵K̄o 'kiá nga 'ba t̄j̄o tsjè, bixó-nájiòn: “Ndabá-la k̄otsjè”, k̄o ndabá matsjè. ⁵⁶Jiòn, x̄ita ra j̄ò isén tjín-no! Maá-no k̄obixó kó'sín ma ya i'ngaá k̄o ya a'ta nangi; tanga, ¿mé-ni mì k̄i ma-no 'nià-no kindá mé kjoa ra tíma jè n̄ichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi?

Kó'sín machjeén nga k̄indajín-keé ra kondra-ná ma

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷¿Mé-ni mì tsa tà j̄iòn bindajín-la xàngioo kjoa ra kixi tjín? ⁵⁸'Kiá nga kongió k̄o x̄ita ra bángi-no ya ngixkon x̄itaxá, tjatsji'nde-la ya aya ndiyá kó'sín ma jchibànda-no mé-ni nga mì ya ik̄o-no a'ta 'tse x̄itaxá, k̄o mì ya siìngatsja-no j̄nà polsiya, k̄o j̄nà polsiya, mì ndayá siìkjaha'sen-no. ⁵⁹'Koaá xin-no, nga skanda 'kiaá ma kítjoo-no ndayá 'kiá nga ijye kichjí ijye koni 'ki k̄jòn nga sinè-no.

Mé ra koma tsa mì k̄i síkájno jé-la j̄nà x̄ita

13 ¹Tj̄nà-ni n̄ichjin k̄i, yaá títsajna i'ka x̄ita ra inchi'bénajmí-la Jesús, nga jè-ró Pilato tsikí'tin x̄ita ra isì'ken i'ka x̄ita Galilea. 'Kiá nga inchisí'ken cho ra k̄jotj̄ò 'tse Nainá, ya-ró isíkójn j̄nì-la x̄ita k̄i, k̄o 'tse cho.

²Kiichja Jesús, kitsò:

—¿A 'koaá 'sín níkítsjen j̄iòn: a kií k̄o'sín kjomà-ni nga isa tse jé tjín-la j̄nà x̄ita k̄i, koni j̄nà x̄ita ra i'ka? ³'Koaá xín kixi-no; tsa mì k̄i síkájno jé-no kiyá tsje-nájiòn tsa mì k̄i koáfa'ta-la Nainá. ⁴'Kiá nga 'ken j̄nà x̄ita ra chrjo'òn jàn ma-ni ra iskanè jè ni'ya chrjó ra 'ñó nga 'tse Siloé, ¿a 'koaá 'sín níkítsjen j̄iòn; a kií k̄okjamà-ni nga isa tse jé tjín-la koni nga'tsi x̄ita ra tjín

ya Jerusalén? ⁵'Koaá xín kixi-no; tsa mì kì s_{ik}ájno jé-no kiyá tsje-nájiòn tsa mì kì koaáfa'ta-la Nainá.

Kjoa ra mangásòn-ko jè yá igo ra mì kì bajà-là to

⁶Jesús t_i'koaá tsi'kénajmí ijngo-là kjoa ra mangásòn. Kitsò-là: —Jngo xita ra t_{in} jngo-là i'nde ya ñánda nga majchá to uva, yaá t_{it}tjejin jngo-là yá 'tse to igo. Xita rakìi, kii katsíjen-là a ijá-là to; tanga nímé to isakò-là. ⁷'Kiaá kitsò-là jè xita ra síkinda nangi-là: “Kjo ján nó 'fiá nga 'fii katsíjen-là jè yá rakìi, a ijá-là to. Tanga nímé t_{in}-là. Tichásin. Tà nangíi tísíkitsón-ni.” ⁸Jè xita ra síkinda kitsò-là: “Ji, nàmi, katasijna-là inó-isa. Sijchón-là, sixán jngo tjandi-là ni'nde; akjòn kingí-là tjé'nde. ⁹Tsa kíi nìchjin-ni, koja-là to jè nó ra nchrabáa; tsa majìn, akjòn 'kiaá-la kichásin.”

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo chjoón 'kia nga nìchjin níkjáya

¹⁰India 'kia nga nìchjin níkjáya, Jesús, yaá t_{ib}akón-ya ya jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. ¹¹Yaá t_{in}ja jngo chjoón ra ijye kjo chrjo'òn jàn nó t_{in}-là nga kiya. Jngo iníma 'cho-là níi isitsitin ko mì kì ma basèn kixi. ¹²Jesús, 'kia nga kijtse, kiichjaá-là, kitsò-là:

—Ji ndí chjoón, ijye nda-ni 'chin ra t_{in}-li.

¹³Akjòn tsakásòn-là tsja; jè chjoón rakìi, ta nditoón kjòkixi india-ni; akjòn kitsjá-là kjonda Nainá. ¹⁴Tanga jè xita ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, kjojtíi-là nga isinda-ni Jesús chjoón rakìi, ta ngatjì-là nga nìchjin níkjáya 'kia; kitsò-là j_ñà xita ra ya t_{it}sajna:

—Joón nìchjin t_{in} ra ma maxá; j_ñà nìchjin kii ma kjinchrabà jiòn nga konda-no, tanga mì kì t_{in}'nde 'kia nga nìchjin níkjáya.

¹⁵'Kiaá kiichja Na'ín-ná Jesús, kitsò:

—Jiòn, ra jò isén t_{in}-no. 'Kia nga nìchjin níkjáya, ¿a mí chj_{in}nda'ño jiòn nchraja-no ko búrró-no nga nachrjengio ni'ya-là nga ma nì'kiòò nandá? 'Koaá tixó jiòn-ni. ¹⁶Jè chjoón rakìi, ra tje-là Abraham, ijyeé kjo chrjo'òn jàn nó t_{in}-ni nga t_{it}té'ño-là níi. ¿A mí koma t_{in}nda'ño-ni ni'sín nìchjin níkjáya?

¹⁷'Kia nga ijye kòkitsò Jesús, tà kjosabà-là nga'tsi xita kondra-là; tanga j_ñà xita naxindá, 'ño kjotsja-là koni 'sín t_{in} kjoxkón ra 'ño jeya t_{in}'sín Jesús.

Kjoa ra mangásòn-kò jè xojmá ra mì mostaza*(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)*¹⁸ Jesús kitsò:

—¿Mé ra mangásòn-kò koni 'sín nga batéxoma Nainá? ¿Mé ra ma síngásòn-kò? ¹⁹'Koaà-la jngoya-la koni jè xojmá mostaza; 'kia nga jngo xita bitjejin ya nangi-la, akjòn bisò, kò ma'nga; jñà nise ra tjíma 'l'ngaá, yaá bínda'á tjé-la ya chrja-la yá rakìi.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse na'yo san*(Mateo 13:33)*²⁰ Ngi india kiichja-ni Jesús, kitsò:

—¿Mé ra nda síngásòn-kò koni 'sín batéxoma Nainá? ²¹'Koaá 'sín ngoya-la koni jè na'yo san 'kia nga jngo chjoón síkójin na'yo san kò chijo ra sinda-ni niñò nchrajín, akjòn masan ijye nga'tsì jè na'yo.

Xotjòba ra 'nchrèya 'ki*(Mateo 7:13-14, 21-23)*

²² Jesús, nga tífi ya ndiyá Jerusalén, kjín naxindá tsatojin nga tsakón-ya, naxindá ra itsíná kjòn kò ra 'i' kjòn. ²³ Jngo xita iskonangi-la, kitsò-la:

—Na'in, ¿a chibaá ma-ni xita ra kochrjekàjin kjohi'in Nainá? 'Kiaá kitsò Jesús:

²⁴—Tinè-la ijo-no nga jè titjáha'seen xotjòba ra 'nchrèya 'ki. 'Koaá xin-no: kjín xita mejèn-la kjoaha'sen tanga mì kì koma ra 'sijn. ²⁵'Kia nga jè ni-la ni'ya ijye kosítjen kò kiichjàto xotjòba ni'ya-la, tsa nditsiaán titsajna, 'kiaá kí'tsiaa nga kixó: “Jì Na'in, chí'xa-nájin xotjòba ni'ya.” Kò jè ni-la ni'ya kitso-no: “Mì kì bexkon-no nándà-ni tsajìon.” ²⁶'Kiaá kixó jìon: “Taánaá ichikò-lajin kò ki'yòkò-lajin, kò tsakon-ya-ní ya nditsin-najin.” ²⁷Takó 'koaá kitso-no: “'Koaá xin-no, mì kì bexkon-no. ÿTìncha'tàxìn-ná ján, jìon xita ra 'cho 'nià!” ²⁸Yaá chjindáya jìon, kò chjinenè n'ñò 'kia nga jcha jè Abraham, Isaac, Jacob, kò nga'tsì xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, nga titsajna nándà nga tíbatéxoma Nainá, kò jìon, xìn i'nde kitsajna. ²⁹Kj'íi-ni xita nga tíjngo isà'nde ra kjinchrabà-ni nándà nga bitjokátji-ni tsá'bí skanda nándà kàtjì-ni, kò ya nga kixi-la kò ya ngaskoán-la nándà tjo-ni tsá'bí, nga kokjen'sí ya

ñánda nga tíbatéxoma Nainá. ³⁰'Ndi 'ndi, tjin xita ra tjítsajna tjen-ngi, ra koma askan-nioo, jña kítsajna ítjòn-ni; ko tjin xita ra tjítsajna ítjòn 'ndi 'ndi, ra koma askan-nioo, jña kítsajna tjen-ngi-ni.

'Kia nga jè Jesús iskindayake naxindá Jerusalén

(Mateo 23:37-39)

³¹Tijé-ni nichjin ijchó i'ka xita fariseo ya ñánda tíjna Jesús, nga kitsò-la:

—Xin i'nde 'tin, jè Herodes mejèn-la si'ken-li.

³²Kitsó Jesús:

—Tangió, ko'tin-la jè xita maña rakii: “'Ndi 'ndi ko nchijòn, 'koaá 'sín 'siaan: bachrjekàjin-ná inìma 'cho-la níí ra tjiin ijo-la xita, ti'koaá sindá-na xita ra kiya, skanda 'kia kijchò nichjin nga kjehe'tà-na xá-na.” ³³Takó 'koaá 'sín tjin-nè-na nga jè ndiyá kjián 'ndi 'ndi, ko nchijòn, ko jngii. Mì kì nda tjin nga jngo xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, xin'ta kiyá-la ya naxindá Jerusalén.

³⁴'Jiòn, xita naxindá Jerusalén, ra nì'ken jìòn jña xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, ti'koa najo binè jìòn jña xita ra Nainá síkasén-no! 'Kjín 'ka kjomejèn-na nga tsikíxkóya-najìòn, koni 'sín 'sín jè xa'nda 'kia nga bíxkó ndí ixti-la nga ya minchangi ya angi najngá-la, tanga jìòn, mì kì kjokjiín-no! ³⁵Chítsijen-la ya i'nde ñánda nga titsajna, tsjín-takòn Nainá; 'koaá xin-no, mì kì ti jcha-nájiòn skanda 'kia nga kijchò nichjin nga kixó: “i'Mé tà nda-la jè ra Nainá isikasén nga nchrabá ngajo-la!”

Kó'sín isinda jngo-ni Jesús xita ra 'chin itjoya tjin-la

14 ¹India 'kia nga nichjin níkjáya, Jesús yaá kii kàkjèn ya ni'ya-la jngo xita ra tíjna ítjòn 'tse xita fariseo. Xita kii, inchisíkonda-ní mé kjoa ra 'siin Jesús. ²Ti'koa yaá tíjna ya ngixkon Jesús, jngo xita ra 'chin itjoya tjin-la. ³Jesús iskonangi-la jña xita chjine xajon ko xita fariseo, kitsò-la:

—¿A tji'nde-ní nga sixki-lá xita ra kiya 'kia nga nichjin níkjáya, o ra majìn-ní?

⁴Tanga jña xita kii, tà jyò tsikitsajna. 'Kiaá 'ja Jesús, iskábé xita rakii, isinda-ni. Akjòn isikasén-ni ni'ya-la. ⁵'Kiaá kitsò-la jña xita kii:

—Jìòn, tsa búrró-no, kò tsa nchraja-no skatjen-ya jngo ngajo, ɔa mí tsa nditon kináchrje-najìòn ni'sín nichjin níkjáya? 'Koaá tixó jìòn-nì.

⁶Jñà xità fariseo, niì-tì-mé 'én kiichja-ni.

Xkósòn a'ta 'tse xità ra xá nakjoá-ila ñánda bixan xità

⁷Kia nga kijtse Jesús jñà xità ra xá inakjoá-ila, nga jñà fahájin íxile ra incha ítjòn, tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn, kitsò-la:

⁸—'Kia yá ra xá kichja-li ya ñánda bixan xità, kì ya bijnasìn jñà íxile ra incha ítjòn, tsa askaán kj'íi jngo-isa-ni xità ra tí'koa xá inakjoá-ila ra isa 'nó xkón tjna koni ngaji; ⁹jè xità ra xá kiichja-li kitsò-li: “Tì'nde-la jè xità rakìi nga katijna.” Ta sabá kama-li ra jì, nga ya kijnasìn íxile ra fehe'ta-ni. ¹⁰'Kia nga ñánda xá kinákjoa-li, yaá tijnasìn íxile ra fehe'ta-ni mé-ni 'kia nga kj'íi jè xità ra xá káchja-li, kitsò-li: “Jì ndse, ya tjna'ti ímixa ñánda sjna jè íxile ítjòn ján.” 'Koaá 'sín kama-ni nga skexkón-li jñà xità ra taña kitsajna'ta ímixa. ¹¹Jè xità ra 'nga síkijna ijo-la, isaá nangí síkijna; jè ra nangi síkijna ijo-la, isaá 'nga síkijna.

¹²Jesús, tí'koaá kitsò-la jè xità ra xá kiichja-ila:

—'Kia yá ra kinákjoa-la ra jì nga mejèn-li kokjen-ko-li, kì jñà nakjoá ítjòn-la jñà ra nda chikii, ra 'ndsi ma, ra xità xàngii ma, kò xità ra tíhijyo chraña ya ni'ya-li, ra xità nchiná; nga jñà xità kii, maá-la kichja ngajo-li nga siijndà-ni. ¹³'Kia nga 'sí kiji ra jì, jñà tinákjoa ítjòn-la jñà ra xità ima, ra tsìn tsja, ra mì kì ma fì, kò ra mì kì tsijen-la. ¹⁴'Kia nga kò'sín 'siin, nda 'se-la inìma-li; nga jñà xità kii, mì kì ma-la siijndà ngajo-ni; tanga 'kiaá kochjí ngajo-li 'kia nga kjoáaya-ila jñà ra xità kixi.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse xità ra bakjèn 'sí

(Mateo 22:1-10)

¹⁵'Kia nga kí'nchré jngo xità ra ya taña tjítsajna'ta ímixa, kitsò-la Jesús:

—jMé tã nda-la jè xità ra ya kokjen-te ya ñánda tíbatéxoma Nainá!

¹⁶'Kiaá kitsò Jesús:

—Jngo xità, ra jngo 'sí tsikijna; kjín xità isíkij'nchré. ¹⁷'Kia ijchò chiba-la nga ijye kokjen xità, isikasén chi'nda-la nga

kiichja-là jǎ̀nà ra xá inakjoá-ila, kitsò-là: “Ijyeé tǎjnda ijye tsajmì, nchrabá jìòn.” ¹⁸Tanga jǎ̀nà xitá kii, jngó jngó isíjé kjoanihijcha'ta nga mì kì ma'a-là. Kitsò jè ra tǎjna ítjòn: “Mí-la kì koma kjín-na; nangí kàbatse jngo 'ndé; yaá tífikatsíjen-là; tǎjchaà'tá-ná nga mì kì ma'a-na.” ¹⁹Jè ra ìjngo kitsò-te: “Ìon nchraja ra bínchi 'sa kàbatse; jǎ̀nà tífikjó'ta a nda síxá; tǎjchaà'tá-ná, mì kì kjiáan.” ²⁰Ra ìjngo, 'koaá tǎ kitsò: “Ìan, 'saá kàbixan, 'koaá ma-ni nga mì kì kjiáan.” ²¹'Kia nga 'ji-ni jè chí'nda, tsi'kénajmí ijye-là ni-là nga'tsì 'én kii. Kjojtì-là jè ni-là ni'ya; 'kiaá kitsò-là chí'nda-là: “Nditon 'tin ya nditsin ján, kò ya aya ndiyá-là naxindá; nchrabáko ijyi ra xitá ima, ra tsin tsja, ra mì kì ma fì, kò ra mì kì tsijen-là.” ²²Ra kjomà askan-nioo kitsò jè chí'nda rakii: “Ijye kabitjasòn-ní koni 'sín kà'mí-ná, tanga takó tǎjín-isa ì'nde.” ²³'Kiaá kitsò jè ni-là chí'nda: “Ìtin nga tǎjngo ndiyá-té ján kò ya ñánda tǎjín ndiyá itsjí; kjo'ño 'tin-là jǎ̀nà xitá nga nchrabákii, mé-ni nga katatse-ni ni'ya-na. ²⁴'Koaá xín-no, nijngo xitá ra isikjí'nchré ítjòn kòkjen-kò-na 'sí-na.”

Kó 'ki chǎ́ tǎjín-ni nga mangítǎjngi-lá Cristo

(Mateo 10:37-38)

²⁵'Nó kjin xitá tǎjngi-là Jesús; isíkáfaya'ta-là, kiichja, kitsò-là: ²⁶—Tsa yá ra mejèn-là nga 'an nchrabátǎjngi-na, mì kì kama ya skoótá'yá'ta-na tsa jè isa 'ño tsjake ijo-là, na'in-là, na-là, chjoón-là, ixti-là, 'ndse, ndichja, tsa mì 'ño tsjake-na ra 'an. ²⁷Ti'koaá mì kì kama ya skoótá'yá'ta-na jè xitá ra mì kì tsò ikon nga nchrabá'ta-na nga chíkjoa-là kjohi'in ra kotojin ra ta ngatǎjì tsa'an koni 'sín nga bato kjohi'in xitá ra 'bamijin krò ra tǎjè ya biya'tá-ni. ²⁸Tsa 'kia mejèn-najìon nga jngo chrjó ra 'nga kínda jngo, ¿a mí tsa ítjòn jchósòn-la kótǎjín singi chíj-là, a tǎjín-no ton ra sinda ijye-ni? ²⁹Tsa tà jè tǎj'atsin chrjó sijna-ni, tsa mì kì kojngo ijye-ni chrjó, siitsja'tin-no nga'tsì xitá ra ske, ³⁰nga kitso: “Jǎ̀nà xitá kii, tsikí'tsia-ní nga iskimítjen chrjó ni'ya-là tanga mì kì kjòjngo-ila.” ³¹Tsa jngo xitaxá ítjòn ra kjojchán tífi nga skajàn-kò jngo ra ti'koa xitaxá ítjòn, ¿a mí tsa ítjòn skoósòn-là tsa te jmi ma-ni xitá-là ra 'tse, a chíkjoaá-là nga skajàn-kò tsa kan jmi ma-ni ra kondra-là? ³²Tsa ske-là ikon nga mì kì chíkjoa-là, ti'kiaá-ni nga kjin tǎjna xitaxá ítjòn ra ìjngo, nga siikasén xitá-là ra siijé kjo'nchán. ³³'Koaá tǎ'sín tǎjín

ra a'ta tsajìon, nga'tsì ra mejèn-là nga xit̩a tsá'an kama, ítòn katasíkítsjen a tjiŋgoó ikon nga tsjín ijye tsajmì ra jè tsjake. Tsa majìn, mì kì kama nga xit̩a tsá'an xín-là.

'Koaá jngoya-là koni tsa naxa jñà ra xit̩a-là Cristo,

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴Jè naxa, nda-ní; tanga tsa 'kia mì kì tì jnchra kama-ni, ¿kó'sín kochjeén-isa? 'Koaá tixó jìon-nì. ³⁵Mì kì tì mé chjì-ila; mì kì tì kochjeén-ila nangi; kò mì kì tì kochjeén-ni koni tjé'nde; tà xaájten-isa. Nda kjón tìná'ya koni 'sín xin-no.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse chjingo ra isakò-ni forrè-là

(Mateo 18:10-14)

15 ¹Jñà xit̩a ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xit̩axá Roma, kò jñà xit̩a ra 'cho tjín kjoa ra 'sín, ijchò kincha'ta-là Jesús, nga mejèn-là kjì'nchré-là. ²Jñà xit̩a fariseo, kò xit̩a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kiichjajno-là Jesús, kitsò:

—Jè xit̩a rakì, jñà nda báko xit̩a ra 'cho 'sín, kò yaá taña bakjèn-kò.

³Jesús, 'kiaá tsi'kénajmì jngo-là kjoa ra mangásòn, kitsò-là:

⁴—Tsa jngo xit̩a tsajìon ra jngo sindo ma-ni forrè-là, tsa jchija jngo, ¿a mí tsa ya sìkítsajna ya ajin ijñáa jñà ra ijòn-kan kò chrjo'òn ijòn ma-nioo? Akjòn ikátsji jè ra ichijà skanda sakò-là. ⁵'Kia ijye sakò-là, tsjaá 'se-là; akjòn koa'nga nga koaàsòn chrja-là. ⁶'Kia nga kijchò-ni ni'ya-là, kichjaá-là jñà xit̩a ra nda báko, kò xit̩a ra tjíhijyo chraña ya ni'ya-là, kitsò-là: “Tingásòn-kò-ná nga sìtsja jngohíteé, nga ijyeé kàsakó-ni forrè-nà ra ichijà.” ⁷'Koaá 'sín tse kjotsja 'se ya ján ngajmì 'kia jngo xit̩a síkájno jé-là nga mì tì jé bátsji-ni, nda mí 'koa-ni a'ta 'tse ra ijòn-kan kò chrjo'òn ijòn ma-ni ra xit̩a kixì ra mì kì machjeén nga síkájno.

Kjoa ra mangásòn-là a'ta 'tse chjoón ra isakò-ni ton-là

⁸Tsa jngo chjoón, te ma-ni ton-là; tsa jchija jngo, ¿a mí tsa kokà ni'í, tì'koa koticha aya ni'ya-là; nda kjón koaàtsji ton-là skanda nga sakò-là? ⁹'Kia ijye sakò-là, kichjaá-là íchjín ra nda báko kò íchjín ra tija chraña-ni ni'ya-là, kitsò-là: “Singásén nga titsjako jngohijta-ná, nga ijyeé kàsakó-ni ton-nà ra ichijà.”

¹⁰'Koaá xìn-no, 'koaá tì'sín t́jín kjotsja ya ngixkon ìkjali-la Nainá 'kia nga jngo xita síkájno jé-la nga mì tì jé bátsji-ni.

Kjoa ra mangásòn-la a'ta 'tse ti ra tsaká'nga-la ikon

¹¹Jesús tsi'kénajmì ìjngo-la kjoa ra mangásòn; kitsò:

—Jngo xita ra jò ma-ni ìxti 'xìn-la. ¹²Jè ti-la ra ma i'ndí, kitsò-la na'in-la: “Na'in, 'ti-ná tsajmì ra 'an bako-na.” Jè na'in-la isijòyaá tsajmì ra t́jín-la, akjòn kitsjá-la. ¹³Ra ijye tsato jò jàn nichjin, jè ti, tsatína ijye nga'tsi tsajmì ra itjábé-la nga isijngo ton-la. Akjòn jngo naxindá ra 'nó kjin kijina kiji. Yaá isikjeheya tsjé-tsje ton-la nga taxki isiko ijo-la. ¹⁴'Kia nga ijye ijyeheya ton-la, kjinchrá ki'se ya i'nde ñánda nga t́jna; mì kì tì isakò-la mé ra skine. ¹⁵'Kiaá kiji nga isijé xá jngo-la xita ra ya i'nde-la naxindá rakìi. Xita ra kitsjà xá-la, yaá isikasén ya ñánda t́jín-la nangi nga isikìnda chinga. ¹⁶Jè ti, sí mején-la

nga jè skine chrjabá najmá ra bakjèn chinga, tanga mì yá ra tsjá-la. ¹⁷Chaán isíkítsjen nga kitsò: “i'Ya ni'ya-la na'in-na, ḱjín chi'nda t́jín ra jnengi-la tsajmì ra kjine, ko 'an, kjinchrá tibiyaá ijndíi! ¹⁸Kjín-la india-na ya ni'ya-la na'in-na; 'koaá xín-la: Na'in, tseé jé tsakatsjía ra a'ta 'tse Nainá ra t́jna ngajmi ko ra a'ta tsaji; ¹⁹mì kì tì bakèn-na nga i'ndí-li 'kín-ná; ko'sín jchatakòn-ná koni tsa jngo chi'nda-li.” ²⁰'Kiaá tsasítjen nga kiijkón na'in-la.

'Tikjín tífì-isa-ni nga kijtsexkon jè na'in-la. Jè na'in-la kjòhimake-ní, tsahachikon'tá-la, akjòn itsabákjá i'ndí-la, ko

iskine'a. ²¹Jè ti kitsó-ní: “Na'in, tseé jé tsakatsjía ra a'ta 'tse Nainá ra tǐjna ngajmi kò a'ta tsaji; mì kì tǐ bakèn-na nga i'ndí-li 'kín-ná.” ²²Tanga jè na'in-la kitsò-la chi'nda-la: “Nditon nchrabáko jngo nikje ra 'ño nda 'ki nga tǐkáya, kò tiya jngo-la jtongo najmá-tsja, kò tǐkáya jngo ngá xajté. ²³Tahí'cha jngo nchraja i'ndí ra 'ño xiné, akjòn tǐ'ken. ¡Chjineé, 'sí kǐjna jngeé! ²⁴Jè i'ndí-na, maá-na koni tsa ijyeé 'ken, tanga tǐjnakon-ní; ijyeé ichijà tsiki, tanga ijyeé kàsakó-ni 'ndi 'ndi.” Akjòn tsikí'tsia nga tsikǐjna 'sí.

²⁵Jè ti ra ma jchínga, yaá tísíxá ya nangi-la. 'Kia 'ji chraña-ni ni'ya-la, kií'nchré-la nga tífane nga 'sí tǐjn nga inchitè xita. ²⁶'Kiaá kiichja jngo-la chi'nda, iskonangi-la mé ra tíma. ²⁷Jè chi'nda kitsò-la: “Jè 'ndsì kà'fii-ni; jè na'in-li kàsì'keén jngo nchraja i'ndí ra 'ño xiné, tà ngatǐ-a nga nda kà'fii-ni jè 'ndsì.” ²⁸Jè ti jchínga, 'ño kjojtǐ-la; majìn-la 'jaha'sen ni'ya; 'kiaá itjo ni'ya na'in-la, tsikítsa'ba-la nga katjaha'sen. ²⁹Tanga jè ti kitsó-ní: “'An, kjo kǐjn nó tísíxá-la nga nda tísìhitjásòn-la; ni sa jngo ndí tǐndsó i'ndí-li 'bí-ná nga sǐtsjákoo xita ra nda báko-na. ³⁰Tanga 'kia nga kà'fii-ni jè

ti-li ra isikjeheya tòn-li kò tsajmì-li; nga isikjeheya-kò íchjín ská; nga ijye ka'fi-ni, akjòn jngo nchraja i'ndí ra 'nõ xiné kani'ken-la.” ³¹Jè nà'in-la kitsò-la: “Ngaji ra i'ndí-na xin-la, íf tijnako ki'ta-ná; nga'tsì tsajmì ra tjín-na, tsaji-ní. ³²Tanga tjínè-la nga 'sí kájna jngeé nga tsja 'ké-lá inìma-ná, tà ngatji-la ijyeé ka'fi-ni 'ndsì. Nga maá-na koni tsa ijyeé 'ken, tanga tijnakon-ní; ichijà-ní tsiki, tanga 'ndi 'ndi ijyeé kàsakó-ni.”

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse chi'nda ra ma-la kondacha

16 ¹Jesús tsi'kénajmí ìjngo-la kjoa ra mangásòn jñà xita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—Jngo xita nchiná, tijnáa jngo-la xita ra tijná ítjòn-la chi'nda nga jè be ijye xá. Xita rakìi isingi-ní ya ngixkon ni-la, nga jè-ró tsajmì-a ni-la tísíkjeheya. ²'Kiaá kiichja-la jè ni-la, kitsò-la: “¿Mé 'én ra kotsò 'nchree a'ta tsaji? 'Tí-ná kindá ra kjoa 'tse xá-li; mí-la kì tì chi'nda ítjòn kama-ni.” ³Chi'nda rakìi, kitsò-ní: “¿Mé ra 'siaan? Mí-la tì kì tsjá xá-na jè ni-na. Mì kì chíkjoa-na tsa ya síxáa ya ajin ijñá. Kò kosabá-na tsa tòn síjé kjotjò. ⁴Ijyeé be mé ra 'siaan mé-ni nga 'se-na xita ra nda koako-na ra tsjá'nde-na ya ni'ya-la 'kia nga 'an ra tjàhixìn-na xá-na.” ⁵'Kiaá jngó jngó kiichja-la xita ra tjen'tin ni-la. Kitsò-la jè ra tijná ítjòn: “¿Kótjín tjín-ni ra tjen-li 'tse ni-ná?” ⁶Xita rakìi kitsò: “Jngo sindo barril sihitì tjen-na.” Kitsò-la xákjén: “Chjíbí xajon-li, tinda jngo isi ra kj'íi jè ra tà icháte ti'ti.”

⁷Akjòn kitsò-la jè ra ìjngo: “Ra jì, ¿kótjín tjen'tin?” “Jngo sindo jmi kilo trigo tjen-na”, kitsò ra jè. 'Kiaá kitsò-la: “Chjíbí xajon-li; tinda jngo isi jè ra tà ijòn-kan jmi ti'ti.” ⁸Jè ni-la, nda tsachrjengi kjobítsjen-la, nga maá-la tsakátsji xita ra nda koako, ni'sín 'cho ki'sin nga iskondacha-la ni-la. Jñà ra mì tsa xita-la Nainá, isaá be kó'sín bátsji xita ra nda báko ra ma sketjò, nda mí 'koa-ni koni jñà xita ra isen tjín kjobítsjen-la.

⁹'Koaá xin-no, tichjeén tòn kò tsajmì ra tjín i isà'nde nga kata'se-no xita ra nda koako-no, mé-ni 'kia nga mì kì tì kochjeén-ni i isà'nde, sakò-no xita ra nda koako-no ya ján ngajmi ra sketjò-no ya nãnda kitsajna skanda ta mé nichjin-nioo.

¹⁰Jè ra nda sihitjasòn kjoa ra ta chiba tjín, ti'koaá nda sihitjasòn kjoa ra tse tjín-ni; tanga jè ra mì kì kixi 'siin a'ta 'tse kjoa ra ta chiba tjín-ni, ti'koaá mì kì kixi 'siin a'ta 'tse kjoa

ra isà tse tjin-ni. ¹¹Tsa mì nda nichjeén tsajmì kò tòn ra tjin ì isà'nde, mì kì tjábé-no kjoa ra ngi nda tjin ra 'tse ngajmi. ¹²Kò tsa mì nda nichjeén tsajmì kò tòn ra mì tsajìòn, tì'koaá mì kì tjábé-no ra ngi tsajìòn ya ján ngajmi.

¹³'Nijngo xita chi'nda ma jò 'siin ni-la ra síxá'ta-la. Tsa jò ma-ni ni-la, jngo-la ra kojti ke kò jngo-la ra kotsjake; kò ñá tsa jngo ra nda síxá-la kò jè ra ijngo mì kì nda síxá-la. Mì kì ma tsa kò kjoanchiná sixákeé kò tì'koa sixákeé ra kjoa 'tse Nainá.

¹⁴Xita fariseo ra tsjake tòn, tà tsijnòke-ní 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii. ¹⁵'Kiaá kitsò-la jè Jesús:

—Jìòn, nda níki tsajna ijo-no ya ngixkòn xita, tanga beé Nainá jè inìma-no, nga mì tsa kixi-ni kjoa nga nda 'nià. Jè kjoa ra jeya síkijna xita, bachrjengí Nainá.

Kó'sín nga mì kì ma jchija kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés

¹⁶Jesús kitsò-isa:

—Kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, jñá machjeén skanda 'kia nga 'ji jè Juan ra tsatínda xita. Kò 'kiaá kjo'tsia-ni nga kí'senajmí kó'sín batéxoma Nainá. Nga'tsi xita kjo'ñó mejèn-la nga 'faha'sen-jin a'ta 'tse kjotéxoma-la Nainá.

¹⁷'Koni 'sín mì kì ma jchija jè isà'nde kò jè ngajmi, 'koaá tì'sín nijngo letra-la ma jchija'ta-la jè 'én 'tse kjotéxoma-la Nainá.

Jesús tsakón-ya a'ta 'tse xita ra tsjin-ni xákjén

(Mateo 19:1-12; Marcos 10:1-12)

¹⁸'Tsa yá ra tsjin-ni chjoón-la akjòn kixan-kò chjoón ra kjíí, kjoachijngi tí'sín; kò jè ra bixan-kò chjoón ra kitsjin-ni 'xin-la, tì'koaá kjoachijngi tí'sín-te.

Mé ra bakón-ya-na a'ta 'tse xita nchiná kò xita imá ra 'mì Lázaro

¹⁹Jesús kitsò:

—Jngo xita nchiná tsikijna ra 'ñó nda kjòn nikje chjí tsakjaya; nichjin nchijón-ní nga tsi'ké 'sí ra taxkí 'ñó nda ma.

²⁰Tì'koaá tsikijna jngo xita imá ra tsi'kín Lázaro, ra ijà-la jtsé ya ijo-la. Yaá bijna ya xotjoba-la ni'ya-la xita nchiná rakíi.

²¹Xita imá rakíi, imaá faajin-la jñà xi-la tsajmì ra katsangi ya

ímixa ra kjine jè xita nchiná; ko bijchó jñà nañá nga kjinejno jè jtsé-la. ²² 'Kia nga ijye 'ken jè ndí xita ima rakii, jñà ikjali-la Nainá yaá kiikoó ya ñánda títina Abraham, ya ñánda nga nda chon. Tí'koaá 'ken-te jè xita nchiná; akjòn isihijin.

²³ 'Ya i'nde 'tse mi'ken ñánda nga tísikjiín kjohi'in jè xita nchiná, iskotsíjen-ní, kijtse jè Abraham nga kjin títina; ya títina'ta-la jè Lázaro. ²⁴ 'Kiaá 'ñó kiichja kitsò: “i'Na'in Abraham, jchahimatakón-ná! Tíkasín jè Lázaro nga katasíka'nchi itsé najmá-tsja ya ajin nandá nga katasí'nchán itsé ndijen-na; 'ñó tse kjohi'in tísikjiáan ya ajin ni'í.” ²⁵ Jè Abraham kitsò-la: “Ngaji, tíkítsjin 'kia nga tsikijni ya isà'nde, 'ñó nda tsikijni. Ko jè Lázaro, kjohi'in isikjiín; tanga 'ndi 'ndi, nda títina-ni ya ijndíi, ngaji, kjohi'in tjinikjiín. ²⁶ 'Koaá 'sín títin, tí'koaá jngo xangá jñò ra 'ñó nanga kjinaya masen mé-ni mì kì kama ján koto'ta-ni ján jñà xita ra títisajna ijndíi; ko jñà ra títisajna ján, mì kì kama kjinchrabà ijndíi.”

²⁷ 'Kitsó jè xita nchiná: “Na'in Abraham, 'tíin kjonda, tíkasin Lázaro ya ni'ya-la Na'in-na. ²⁸ 'On ma-isa-ni 'ndsè ra ya títisajna. Káténajmí-la ra kjohixi mé-ni mì tí'koa i kjinchrabà-ní ya i'nde 'tse kjohi'in.” ²⁹ Abraham kitsò-la: “Xita xàngii, ijyeé títin-la xajon-la Moisés ko 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la; jñà kata'nchré-la!” ³⁰ 'Kiaá kitsò jè xita nchiná: “Majin, na'in Abraham, tsa jngo xita mi'ken ra ijye kijtse kjohi'in kiji nga 'keènajmí-la, síkájno jé-la ko mì tí kì jé koàtsji-ni.” ³¹ Jè Abraham kitsò-la: “Tsa mì kì 'nchré-la xajon ra tsikinda Moisés ko 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, tí'koaá mì kì kokjiín-la ni'sín kjoáaya jngo-la mi'ken.”

Kó'sín machjeén nga sijcha'tà-lá 'ndsé

(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

17 ¹ Jesús kitsó-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la: —Kji'tá nichjin 'se xita ra kii'tin-ná nga kjótsji-jé, tanga ima-ró-ni jè xita ra ko'sín 'sion. ² Isaá-la nda-la tsa jngo najo natsí katasité'ñóngi ya ísín, akjòn síkátjen-jin ya ndáchikon, mé-ni nga mì jé skañijin-ni jñà ra ndí xita ima. ³ Tíkindaa ijo-no!

'Tsa jè 'ndsi bátsji-jé ra a'ta tsaji, tíkixiyi; tsa síkájno jé-la nga mì tí jé koàtsji-ni, tijchaà'ta-la. ⁴ Ni'sín ito 'ka nga jngo

nichjin koaàtsji-jé, kò tsa ito 'ka nga jngo nichjin sikaatjìya-ila kjobìtsjen-la nga kijchòjkon-li, tsa kitso-li: “Mì kì tì kò'sín 'sin-na”, tijchaà'ta-la.

Kó'sín nga 'ñó chjí-la kjoa makjiín-ná

⁵ Jhà xita ra tsikíxá-la Na'ín-ná Jesucristo kitsò-la:

—Tisiko-nájin mé-ni isa 'ñó nda kokjiín-najin ra a'ta tsaji.

⁶ Jè Na'ín-ná 'kiaá kitsò-la:

—Jìòn, tsa ta 'koaà-la 'ki kokjiín itsé-najìòn koni 'sín itsé 'ki jè xojmá mostaza, kamaá 'kín-la jè yá xi'nchro rakii: “Chjínèyi ijo-li, akjòn ya katatje-jin ya ajin ndáchikon ján”; kò 'koaá 'sín s'hitjasòn-no.

Ñaa-ni xá-la ch'inda

⁷ Jìòn, tsa jngo ch'inda tíjna-no ra nchraja kàfísíkínchi kò tsa tíndsó kàfiko'ndá, 'kia nga kj'íi-ni xá-la, ¿a 'kín-la: “Tijni, tijna'ti ímixa”? ⁸ ¿A mí tsa tà isa 'kín-la: “Tijnandi nga tisin-ná nga tinda-ná tsajmì ra kókjen kò ra sk'iaa. 'Kia nga ijye kama, akjòn tichi kò 'tì ra jì”? ⁹ Jè ni-la, mì tsa tjínè-la nga kitso-la ch'inda-la: “Nainá ra kíichjí-li jè kjoa ra ka'nì”; nga xá 'koaá 'sín tjínè-la nga síhitjasòn jè xá ra si'tin. ¹⁰ Tì'koaá jìòn, 'kia nga ijye s'hitjasòn ijye xá ra Nainá tsjá-no, isaá-la nda-ni tsa kixó jìòn: “Jin, mì kì mé chjí-najin, mì tsa mé ra kà'nià-jin, tà jé kanihitjasòn-jin koni 'sín tjínè-najin nga 'sian-jin.”

Kó'sín te xita isinda-ni Jesús ra tífi'ndojno chrjaba ijo-la

¹¹ Jesús, 'kia nga tífi ya naxindá Jerusalén, yaá 'jahato nangi Samaria kò nangi Galilea. ¹² 'Kia nga ijchò jngo ndí naxindá ra itsé 'kioo, te ma-ni xita iskajin ya aya ndiyá, ra tjín-la 'chin ra fi'ndojno chrjaba ijo-ná. Kjiín tsincha-ni, ¹³ nga 'ñó kiichja kitsò:

—¡Jesús, Maestro, jchahimatakón-nájin!

¹⁴ Jesús, 'kia nga kijtse, kitsó-la:

—Tangió, takón-la ijo-no jè na'mì.

'Kia nga inchifi jhà xita kii, kjotsjeé-ni ijo-la jè 'chin ra tjín-la. ¹⁵ 'Kia nga kijtse ijo-la nga ijye kjonda-ni 'chin ra tjín-la, jngo-ni ra tsáfa india-ni; 'ñó kiichja nga jeya kisíkijna Nainá.

¹⁶ Tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús skanda a'ta nangi nga kitsò-la:

“Nainá ra k_iíchj_i-li.” Jè x_it_a r_ak_ii, x_it_a Samaria-ní. ¹⁷Jesús kitsó-la:

—¿A mí tsa te ma-ni j_nà x_it_a ra kàmatsje-ni 'chin-la? J_nà ra ijan, ¿ñánda t_jítsajna? ¹⁸¿A tà jngo x_it_a ra x_in ì'nde-la kàmáfa india-ni nga jeya tísíkijna Nainá?

¹⁹Jesús kitsó-la x_it_a r_ak_ii:

—Tísítj_iin, 'tin-ni; ki-ní nga kàmakj_iín-li nga kamanda-ni 'chin-li.

'K_ia nga jch_a-la kó'sín kotèxoma Nainá

(Mateo 24:23-28, 36-41)

²⁰J_nà x_it_a fariseo iskonangi-la Jesús, kitsò-la:

—¿Kj_iá-ni nga nda jch_a-la kó'sín kotèxoma Nainá?

Jesús kitsó-la:

—Koni 'sín batèxoma Nainá mì tsa tsijen jch_a-la. ²¹Mì tsa yá ra k_itso: “Í t_jjna ijndí”, k_o “Yáá t_jjna ján”; ijyee yáá t_jjnajin-najìon kó'sín batèxoma Nainá.

²²Jesús, kiichj_a-isa; kitsò-la j_nà x_it_a ra kotá'yá'ta-la:

—Kijchò n_ichj_in 'k_ia nga mejèn-no jch_a jngo n_ichj_in 'k_ia nga k_jí'ì india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xian-la ijo-na, tanga mì k_i jch_a jìon. ²³Koaá k_itso-no j_nà x_it_a: “Chítsijen-la ijndí k_o chítsijen-la ján.” Tanga k_i makj_iín-no, k_o k_i y_a mangítj_ingi-la. ²⁴Koni 'sín ma ni'í 'ch_on 'k_ia nga fate, nga jngo tjandi mahisen, 'koaá 'sín k_ama 'k_ia nga kijchò n_ichj_in nga k_jí'ì india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xian-la ijo-na. ²⁵Tanga ítjòn, tsee kjohi'in sikjiáan; j_nà x_it_a ra t_jín n_ichj_in 'ndi 'ndi, k_ochrjengií-na. ²⁶Koni 'sín kjomà j_nà n_ichj_in 'tse Noé, 'koaá t_i'sín k_ama j_nà n_ichj_in 'k_ia nga k_jí'ì india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xin-la ijo-na. ²⁷N_ichj_in 'tse Noé, j_nà x_it_a ìnchibakjèn-ní, ìnchi'bi-ní, ìnchibixan-ní, skanda jè n_ichj_in 'k_ia nga 'jaha'sen jè ni'ya chitso jè Noé; akjòn 'ji jtsí xkón, yáá ijyehesòn nga'tsì x_it_a. ²⁸Koaá t_i'sín kjomà j_nà n_ichj_in 'tse Lot. J_nà x_it_a ìnchibakjèn-ní, ìnchi'bi-ní, batse k_o batína tsajmì-la, bítje tsajmì-la, k_o bínda ni'ya-la; ²⁹tanga jè n_ichj_in 'k_ia nga itjojin jè Lot y_a naxindá Sodomá, inchrabà-ni ngajmi ni'í ra ngi chijo ni'í azufre, yáá ijyehesòn nga'tsì x_it_a. ³⁰Koaá 'sín k_ama jè n_ichj_in 'k_ia nga k_jí'ì india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xian-la ijo-na.

³¹Jè n_ichj_in 'k_ia nga k_ok_ama, jè ra y_a t_jjna y_a asòn'nga ni'ya-la, k_i tà chjàn bitjojen-ni nga skaábé tsajmì ra t_jín y_a

ni'ya-la; ko jè ra ya tsá'bajin nangi-la, kì tà chjàn nchrabá-ni ni'ya-la. ³²Tíkítsjen koni 'sín kjomà'tin jè chjoón-la Lot. ³³Ta yá xítà-ni ra ko'sín bínè-la nga mì mé kama-la jè kjobinachon-la, ta isáá sùjchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-la nga katachija, ta isáá jnchro nda kíjna-ni askan-nioo.

³⁴'Koaá xin-no, jè nitjen 'kia nga kokama, ya ñánda jò ma-ni ra kjisòn nachan, jngo-ni ra kijiko Nainá, ko jngo sijna. ³⁵Ko tjin ya ñánda jò ma-ni íchjín inchisíki'xi na'yo, jngo-ni ra kijiko Nainá, ko jngo sijna.

³⁶Jò xítà 'xìn ra inchisíxangi tsajmì tjé-la, jngo-ni ra tjábé nga tjámitjen nga íko Cristo, jè ra ijngo, sijna-ní nga 'se-la kjohi'in.

³⁷Jñà xítà iskonangi-la Jesús:

—¿Na'in, ñánda-ni nga ko'sín koma?

Jesús kitsó-la:

—Ya ñánda kijjna cho 'ken, yaá kojín-nè jñà níké.

**Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse chjoón jch'an ko
jè xítaxá ra 'ñó 'nga ikon**

18 ¹Ti'koaá tsi'kénajmí jngo-la Jesús, kjoa ra mangásòn nga machjeén-ní nga mì kì síhindeé inìma-ná, nga nichjin nichjón-ní kinákjoa'ta-lá Nainá. ²Kitsò-la:

—Jngo naxindá, yaá tjna jngo xítaxá ra mì kì bekkón Nainá ti'koa mì kì bekkón xítà ra kj'íí. ³Tiya-ni naxindá rakii, tjna jngo ndí chjoón ra ijye 'ken 'xìn-la ra fijkon ki'ta jè xítaxá rakii nga tsò-la: “Tindajín-ná kjoa ra tjin-na a'ta 'tse xítà kondra-na.” ⁴Tanga jè xítaxá, mì kì nditon tsikíndajín-la.

Tanga ra kjomà askan, chaán isíkítsjen nga kitsò: “Ni'sín mì kì bekkóon Nainá, ti'koa mì kì bekkóon xítà, ⁵tanga jè chjoón rakii, sí 'ñó tísisi-na, 'koaá ma-ni nga kindajín-la mé-ni nga mì ti i kj'ííjkon-na, ko mì ta tsja 'an sùjti-na.”

⁶Kitsò Na'in-ná:

—Nda tiná'ya koni 'sín tsò jngo xítaxá ra mì tsa kixi 'sín. ⁷Jè Nainá, ¿a mí tsa isa nditon kíndajín-la jñà xítà-la ra xá jahjin-ni ra ko nichjin ko nitjen 'ñó síjé'ta-la? ¿A mí tsa isa nditon sùisin-la? 'Koaá tixó jìon-ni. ⁸'Koaá xin-no, isáá sasa kíndajín-la. Tanga 'kia nga kj'íí india-na 'an ra l'ndí-la Xítà xian-la ijo-na, ¿a sakó-isa-na i isà'nde xítà ra makjiín-la a'ta tsá'an?

**Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse xita fariseo ko
xita-la xitaxá Roma ra síkíchítjì tsajmì**

⁹ Jesús tsi'kénajmì ijngo-la kjoa ra mangásòn 'tse xita ra kixi tsò-la ijo-la nga bachrje-ngi xita ra kj'íí.

¹⁰—Jò xita kijì ya ingo ítjòn nga kiichja'ta-la Nainá: jngo ra xita fariseo, ko jngo xita ra síkíchítjì tsajmì 'tse xitaxá Roma. ¹¹Jè xita fariseo, síjna kixi kjòn-ni, tíchjatjì ijo-la, títsò: “Tse kjonda kata'se-li Na'in, nga mì tsa ko'siàn ra 'an koni 'sín 'sín xita ra kj'íí; nga xita chijé, nga xita 'tsen, ko nga xita chijngi; ko nga mì tsa ko'sín 'siaan koni 'sín 'sín jè xita rakìi ra síkíchítjì tsajmì. ¹²Ra 'an jò 'ka bátijnachjan nga jngo xomàna; tsja-ná ra jngoyá 'kia nga teya nga'tsi tsajmì ra sikíjnee.” ¹³Tanga jè xita ra síkíchítjì tsajmì, kjíin síjna-ni ra jè; nda majìn-la nga kjíitjen xkon ya ján ngajmi; tà jè inìma-la 'bé-la; nga tsò: “jNainá, kata'se-li kjohimatakòn ra a'ta tsa'an nga xita jè 'mì-na!” ¹⁴Koaá xin-no, jè xita rakìi, 'kia nga kijì-ni ni'ya-la, ijyee xita kixi kitsò-ila Nainá; tanga jè xita fariseo, majìn. Tà ngatjì-la, tsa yá ra ta jè 'nga síkíjna ijo-la, ta isaá nangi síjna-ni, ko jè ra nangi síkíjna ijo-la, isaá 'nga síjna jnchro.

Kó'sín isichikon'tin ndí ixti jè Jesús

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵Jñà xita tí'koaá 'jiikó ndí ixti itsíná mé-ni nga kátá'ta-la tsja. Tanga jñà xita-la Jesús ra ya kotá'yá'ta-la, 'kia nga kijtse jñà xita ra 'jiikó ndí ixti, tsakátiko-ní. ¹⁶Tanga jè Jesús kiichjaá-la jñà ixti; kitsò-la xita-la:

—Tí'nde-la jñà ndí ixti nga katanchrabá'ta-na; kì jìòn batechjà-la; jñà xita ra ko'sín kjòn inìma-la koni 'sín kjòn 'tse ndí ixti, ijyee 'tse-ní nga'tsi kjonda ra tjín ya nándà nga tíbatéxoma Nainá. ¹⁷Ngi kjohixíí ra xian-no, jè ra mì kì ko'sín tjín inìma-la koni 'tse jñà ndí ixti nga skaábé kjonda-la Nainá nga jè katatéxoma-la, mì kì koma kjoaha'sen ya nándà nga tíbatéxoma Nainá.

Kó'sín tsi'kìn-la jngo xita ra 'nó nchiná

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸Jngo ra xita ítjòn iskonangi-la Jesús kitsò:

—Maestro, ra xita nda 'mì-li, ¿mé ra ma 'siaan nga 'se-na kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda ta kjíá-nioo?

¹⁹ Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni nga xita nda 'mì-ná? Nga tsìn jngo xita ra nda; ta jngoó jè Nainá ra nda xita. ²⁰ Ijyeé tjjin-li kótsò kjotéxoma: “Kì kjoachijngi 'nì, kì xita nì'kin, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso fanè-la xita ra kjíí, nda jchaxkín na'in-li kò na-li.”

²¹ Xita rakìi kitsó-ní:

—Tísíhitjasòn ijye-ná nga'tsì kjoa kii kó nga tísíjchá ijo-na.

²² Kia nga kií'nchré Jesús, kitsó-la:

—Jngo kjoa chija-isa-li: tatina ijyi nga'tsì tsajmì ra tjín-li; 'ti-la xita ima mé-ni nga tse kjonda 'se-li ya ján ngajmi. Kò akjòn nchrabátjingi-ná.

²³ Xita rakìi, 'kia nga kií'nchré, tà kjobaá-la, tà ngatji-la 'nó nchiná. ²⁴ Jesús, 'kia nga kijtse nga 'nó ba ki'se-la, kitsó-ní:

—'Nó chjá kama-la ra xita nchiná nga kjoaha'sen nándá nga tibatéxoma Nainá! ²⁵ 'Nó chjá kama-la nga kjoa'sen-jin; nga skanda isaá-la chiba chjá kama-la jngo cho camello nga kjoa'sen-kjá ya nándá nga tixá nindo ra tjahiña-ni nikje.

²⁶ Jñà xita ra kií'nchré kitsó-ní:

—¿Yá xita-ni ra koma kitjokajin kjohi'in tsa'koa?

²⁷ Jesús kitsó-la:

—Jè kjoa ra mì kì ma-la 'sín jñà xita, ra jè Nainá, komaá-la ra jè.

²⁸ Kiaá kitsò Pedro:

—Ra jin, kijmitákon ijyeé-nájin mé ra tjín-najin nga ji timatjingi-lajin.

²⁹ Jesús kitsó-la:

—'Koaá xin kixi-no, nga'tsì xita ra isíkítsajna ni'ya-la, na'in-la, 'ndse, chjoón-la, ixti-la, nga mejèn-la kò'sín sijnchá ijo-la koni 'sín nga batéxoma Nainá, ³⁰ nga'tsì ra isíkítsajna jñà xita kii, isaá tse tjábé ngajo-ilá jñà nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi; kò tjábé-la kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda ta kjía-nioo jè isà'nde ra sa nchrabá.

Kó'sín Jesús tsi'kénajmì a'ta 'tse kjoabiya-la ra ma-ni jàn 'ka

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Jesús kiichja'taxìn-la xita-la ra tejò ma-ni, kitsò-la:

—'Ndi 'ndi, yaá inchimangie ya naxindá Jerusalén; yaá kitjasòn ijye nga'tsì kjoa ra tjí'ta xajon a'ta tsa'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, koni 'sín tsikínda xajon xita ra isichjeén

Nainá nga kiichja ngajo-la. ³²Yaá s̄ingatsja-na ya ajin-la x̄ita ra m̄i tsa x̄ita judío; ko j̄nà x̄ita k̄i s̄isabà'tiín-na; 'choó s̄iko-na; k̄i'chráño-na; ³³kojá-na, ak̄jòn s̄i'ken-na; tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoáya india-na.

³⁴Tanga j̄nà x̄ita-la m̄i k̄i kjòchiya-la 'én ra tsi'kénajm̄i-la; is̄i'maá-la; m̄i k̄i 'jaha'sen-jin-la koni 'sín kitsò Jesús.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo x̄ita x̄ka ya nax̄indá Jericó

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵'Kia nga ijye ijchò chraña Jesús, ya nax̄indá Jericó, jngo nd̄i x̄ita x̄ka tíjna ya andi ndiyáa nga tísijé kjotjò ton. ³⁶X̄ita rak̄i, 'kia nga k̄i'nchré nga kj̄in x̄ita inchi'fa, iskonangi-ní mé kjoa ra tíma. ³⁷'Kiaá kitsò-la x̄ita nga jè Jesús, ra ya Nazaret i'nde-la, tí'fa; ³⁸'kiaá 'nó kiichja, kitsò:

—jJesús, j̄i ra nakjoá-ni tje-la x̄itaxá ítjòn ra tsi'kin David, jchahimatakón-ná!

³⁹J̄nà x̄ita ra tíjma ítjòn, tsakátiko-ní nga jyò katijna; tanga ra jè, isaá 'nó kiichja-isa nga kitsò:

—jJesús, j̄i ra ya nchrabá-ni tje-la David, jchahimatakón-ná!

⁴⁰'Kiaá tsasijna Jesús; kitsjá kjohixi nga katanchrabáko j̄nà x̄ita. 'Kia nga ijchò kasi'ta chraña-la, kitsó-la:

⁴¹—¿Mé ra mejèn-li nga sikó-la?

Jè x̄ita x̄ka, kitsó-ní:

—Na'in, mején-na katatsjen-na.

⁴²Jesús kitsó-la:

—jKatatsjen-ili! Ki-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni.

⁴³X̄ita rak̄i, nditoón tsatsjen-ila, ak̄jòn kiitjingi-la Jesús; jeya isíkijna Nainá. Nga'tsi x̄ita nax̄indá ra kijtse-te kjoa k̄i, ti'koaá jeyaá isíkijna Nainá.

Mé ra kjomà 'kia nga iskajin Jesús jè Zaqueo

19 ¹'Kia nga ijye 'jaha'sen-jin Jesús ya nax̄indá Jericó, tífi-ní nga tibatoin ya nax̄indá. ²Yaá tíjna jngo x̄ita nchiná ra 'm̄i Zaqueo, ra x̄ita ítjòn 'tse x̄ita ra síkíhjt̄j̄i tsajm̄i 'tse x̄itaxá Roma. ³X̄ita rak̄i, mején-la nga skexkon yá-ní ra 'm̄i Jesús; tanga m̄i k̄i ma batsjen-la, nga 'nó kj̄in ma-ni x̄ita, tà ngat̄j̄i-la nga jtobá 'ki ra jè. ⁴'Kiaá tsahachikon ítjòn, ak̄jòn tsihijno jngo yá ra 'm̄i sicómoro nga mejèn-la skexkon Jesús ya nándá tjínè-la nga kj'oa. ⁵'Kia nga 'ja Jesús

ya aya ndiyáa, iskotsijen mingií-la Zaqueo nga tǐjna'a yá; kitsò-la:

—Zaqueo, nditon títjojin, nga yaá síkjáya asa-na ni'ya-li 'ndi 'ndi.

⁶Zaqueo, nditoón itjojen. Tsjaá ki'se-la nga kitsjá'nde-la ya ni'ya-la. ⁷Kia nga kijtse jǎa xita nga ya isíkjáya-ni, tsikí'tsia-ní nga kiichajano-la Jesús; kitsò: “Yaá síkjáya-ni ni'ya-la xita ra jé tǐjn-la.” ⁸Kiaá tsasijna kixi Zaqueo, kitsò:

—Na'in, masen tsajmì ra tǐjn-na, tsja-la xita ima; ko tsa tǐjn i'ka xita ra 'an ískondacha-la, ijòn 'ka ko'ki tsja ngájo-la.

⁹Jesús kitsó-la:

—Xita ra tǐjn ya ni'ya rakii, ijyeé kabitjokàjiín kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la jè nichjin rakii, nga jè Zaqueo, 'koaá tǐ'sín tímakjiín-la koni 'sín kjokjiín-la jè Abraham ra xita jchínga-la ma.

¹⁰Kíí xá 'jǐi-na 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, nga 'jǐi katsjía ko 'jǐi kachrjejiàan jé-la xita ra ijye ichijà.

Kjoa mangàsòn ra bakón-ya ra a'ta 'tse ton

(Mateo 25:14-30)

¹¹ Jñà xita ra inchi'nchré koni 'sín títsò Jesús, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé ko'tsia nditon nga jcha-la kó'sín kotèxoma Nainá; nga jè Jesús ijyeé kjame bijchó ya Jerusalén. Tanga Jesús, tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangàsòn. ¹² Kitsò-la:

—India, jngo xita chikon ra ya nchrabá-ni tje-la a'ta 'tse xita ítjòn, kiji jngo nangi nándà nga 'nó kjin nga tjábé jngo-la ra xá ítjòn, akjòn tsáfa india-ni ra kjomà askan. ¹³ Tanga 'kia tikjè fi, te chi'nda-la kiichja-la ra tse ton kitsjà-la; kitsò-la: “Tixáko ton kii skanda 'kia nga kji'i-na.” ¹⁴ Tanga jñà xita ra tiya-ni naxindá-la, jtikeé kjomà, tsatéxá-la xita ra isikasén-tjingi-la nga kitsò-la xitaxá ítjòn: “Majin-najin nga jè xita rakii kotèxoma-najin.”

¹⁵ Tanga jè xita rakii, 'kia ijye itjábé-la xá, 'jii india-ni ya nangi-la. Akjòn kiichja-la jñà chi'nda-la ra kitsjà-la ton mé-ni nga ske-ni kótjin isikijnesòn ton-la. ¹⁶ Jè chi'nda ra 'ji ítjòn kitsó-ní: “Ji nàmi, jè ton ra ki'tsí-ná, te 'ka ko'ki iskasòn i'ndí-la.” ¹⁷ Jè xitaxá ítjòn kitsó-la: “Nda tjín; chi'nda nda-ní ra ji; nda inichjiín ton ra chiba kjongatsji; 'ndi 'ndi, te naxindá tsja-la nga kotèxoma-la.” ¹⁸ Ijchó ra ma-ni jò, kitsò: “Ji nàmi, jè ton-li ra ki'tsí-ná, 'òn 'ka ko'ki iskasòn i'ndí-la.” ¹⁹ Jè xitaxá ítjòn kitsó-la: “Ti'koaá ra ji, 'òn naxindá tsja-la ra kotèxoma-la.”

²⁰ 'Jii ijngo ra kitsò: “Ji nàmi, tjina ijndí jè ton-li ra ki'tsí-ná. Nda tsikitjò; pahitoó tsikijtèjian; ²¹ ítsakjoón-la; nga xita jtita-kón-ní ra ji; jè chjibí ra mì tsa ji singi-li kjohima, ti'koaá bíxki tsajmì ra mì tsa ji tsikitjii.” ²² Jè xitaxá ítjòn kitsó-la: “Ji chi'nda ra 'cho 'nì; tijé-ni 'én ra kanakji sinè jé-li; tsa 'ya-ní nga xita jtita-kón-ná, nga jé kjábé ra mì tsa 'an isingi-na kjohima, ko jé bíxkoo tsajmì ra mì tsa 'an tsikitjé, ²³ mé-ni mì tsa ya iko-nì ton-na ya nándà nga ma siikijnesòn itse i'ndí-la, mé-ni nga 'kia 'an ra 'jii india-na, singatsja-ná ton-na ko i'ndí-la?” ²⁴ 'Kiaá kitsò-la jñà xita ra ya tjitsajna: “Chji'an-la ton-la; 'ti-la jè xita ra te 'ka isikijnesòn.” ²⁵ Jñà xita ra koki'mi-la kitsò: “Ji nàmi, xita rakii, ijyeé te-ya kotjin tjín-la!” ²⁶ Jè xitaxá ítjòn kitsó-ní: “'Koaá xin-no, nga'tsi ra tjín-la, 'kií-isa-la; tanga jè ra tsin-la, skanda tjá'an-la jè ra

tjín chiba-la. ²⁷Ti'koa jñà xita kondra-na ra majin-la nga 'an kotexóma-la, nchrabáko-ná ijndí, ti'ken ya angí xkoàan.”

Jesús 'jaha'sen-jin ya naxindá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸'Kia nga ijye kòkitsò Jesús, tjen ítjòn-la xita-la nga kijì ya Jerusalén. ²⁹'Kia nga ijye ijchò chraña ya naxindá ra 'mì Betfagé kò Betania ya chraña'tá-la ya nindo Yá Olivo, isikasén jò xita ra kotá'yá'ta-la. ³⁰Kitsò-la:

—Tangió ya ndí naxindá itsé ra kijjna'ta ján; 'kia nga kijcho, yaá síjna'ta'ño jngo ndí búrró i'ndí ra kjè tsa yá bijnasòn-la. Chjíjnda'ño, nchrabáko. ³¹Tsa yá ra skonangi-no, tsa kitsò-no: “¿Mé-ni kò'sín chjíjnda'ño-no?” ‘tin-la: “Jè-ró Jesús ra tíjna ítjòn kochjeén-la.”

³²Kijí jñà xita-la; 'koaá 'sín isakò-la jè ndí búrró i'ndí koni 'sín kitsò-la Jesús. ³³'Kia nga inchikjíjnda'ño jè ndí búrró i'ndí, kitsó jè ni-la:

—¿Mé-ni kò'sín chjíjnda'ño-no jè búrró?

³⁴Kitsó xita-la Jesús:

—Jè-ró Na'ín-ná Jesús kochjeén-la.

³⁵Jñà nikje-la xita tsakájtasa-la jè búrró; kiiko nándá tíjna Jesús; akjòn isíkijnasòn-la. ³⁶Koni 'sín tífi Jesús, tsakándaá jñà nikje-la xita ya aya ndiyáa. ³⁷'Kia nga ijye kjochraña nga inchifijen ya nindo Yá Olivo, nga'tsi xita ra kotá'yá'ta-la ra tjen-kò tsikí'tsia-ní nga 'ño kiichja nga tsa tjín-la; kitsjá-la kjonda Nainá tà ngatjì-la jñà kjojkón ra ijye kijtse. ³⁸Kitsò:

—Mé ta nda-la jè xitaxá ítjòn ra jè nchrabá ngajo-la Nainá. Tjín kjo'nchán ya ján ngajmi. Ti'koa tjín kjoajeya-la.

³⁹Jñà xita fariseo ra ya tjen-jin-la xita, kitsó-la:

—¡Maestro, jchitikí jñà xita ra kotá'yá'ta-li nga jyò katitsajna!

⁴⁰Tanga jè Jesús kitsó-la:

—'Koaá xin-no, tsa jyò kítsajna jñà xita kii, jñá najo 'ño kichja.

⁴¹'Kia nga ijye ijchò chraña Jesús ya naxindá Jerusalén, 'kia nga kijtse, iskindayakeé jè naxindá. ⁴²Kitsò:

—Jìòn ra xita naxindá Jerusalén 'mì-no, tsa ta kòkjíin-la itsé-najìòn 'ndí 'ndí, a'ta 'tse ra ma-la tsjá-no kjo'nchán; tanga 'ndí 'ndí, mì kì kochiya-no, nga tjí'ma-no. ⁴³'Saá nchrabá

nichjin 'kia nga jñà xitá ra kondra-no kùndandí-no chrjó, sùkìnda-no, kò jngo tjindi kí'ta-no. ⁴⁴Jngo kjá siikjehesòn-no, sù'ken ijye-no nga'tsì-no; nù-ti-jngo najò sijnasòn-ila xákjén. Kíí jé kama-no nga mì kì kijchaxkon Nainá 'kia nga 'ji katsíjen-no.

Kó'sín tjinè-la nga kochjeén kjòn-ni jè ingo ítjòn-la Nainá

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵'Jaha'sen Jesús ya ñánda tíjna ingo ítjòn; akjòn tsikí'tsia nga tsachrje jñà xitá ra inçibatína kò ra inçibatse tsajmì; ⁴⁶kitsò-la:

—'Koaá 'sín tíchja Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá: “Ni'ya-na, 'koaá 'sín kochjeén nga ya kichja'ta-la Nainá jñà xitá.” Tanga jìòn, ì'nde-la xitá chijé inchi'nià.

⁴⁷Nichjin nchijón tsakón-ya-la xitá Jesús ya nditsin ingo ítjòn; jñà xitá ítjòn-la na'mì, xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò jñà xitá ítjòn-la naxindá, bátsji'nde-la nga mejèn-la sù'ken Jesús. ⁴⁸Tanga mì kì ma isìko, nga jñà xitá naxindá, 'ñó nda inchi'nchré-la koni 'sín tí'bénajmí.

Kó'sín iskonangi-la xitá Jesús nga yá 'tse kjotéxoma ra síchjeén

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

20 ¹Jngo nichjin, 'kia nga tíbakón-ya-la xitá Jesús 'én xitse ra nda tsò ya nditsin ingo ítjòn, ijchó jñà xitá ítjòn-la na'mì kò xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés; kjihjítako xitá jchínga 'tse xitá Judío.

²Kitsò-la:

—Kò'tín-nájin, ¿mé kjotéxoma ra tsjá'nde-li koni 'sín nga 'ni? ¿Yá ra kitsjà-li kjotéxoma kii?

³Kiichja Jesús, kitsò:

—Tí'koaá 'an, jngo 'én skonangi-no. Kò'tín-ná: ⁴¿Yá ra kitsjà-la kjotéxoma Juan nga tsatínda xitá? ¿A jé Nainá ra tíjna ngajmì o ra tà xitá-ní? 'Koaá tixó jìòn-ni.

⁵'Kiaá tsajoóya-ni; kitsò-la xákjén:

—Tsa kixé: “Jè Nainá ra tíjna ngajmì”, kíí-la 'sín kitsò-ná: “¿Mé-ni nga mì kjokjín-najìòn?” ⁶Kò tsa kixé: “Xitáá kitsjà-la kjotéxoma”, najoó-la kùné-ná xitá naxindá nga 'koaá 'sín makjín-la nga jè Juan, Nainá kiichja ngajo-la. ⁷'Kiaá kitsò:

—Mì kì 'ya-jin yá ra kitsjà-la kjotéxoma Juan.

⁸Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Tì'koaá 'an, mì kì koxín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse chi'nda ra 'cho 'sín

(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

⁹Akjòn tsikí'tsia Jesús nga kiichja-la xita naxindá; tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra ma mangásòn-kjo, kitsò-la:

—Jngo xita ra tsikítjejin to uva ya nangi-la. Akjòn isikiña-la xita ra kjíí mé-ni nga síxáko-ni. Kò akjòn kjín nó kijì. ¹⁰Kia nga ijchò nichjin nga ijye kjójchá jña uva, jè ni-la, isikasén jngo chi'nda nga skaábé chiba kó'ki bako-la ra jè. Tanga jña xita ra isíxájin nangi, tà iskajàn-ko-ní; tà isikasén tiyaá-ni.

¹¹Ra kjomà askan, jè ni-la nangi, ijngo chi'nda isikasén-isa; 'koaá tì'sín isìko; iskajàn-ko-ní, 'nó kijtseton, akjòn isikasén tiya-ni. ¹²Ijngo isikasén ra ma-ni jàn chi'nda-la; tà ngásòn isìko; isiki'on, kò tsachrjekàjin nangi-la.

¹³'Kiaá kitsò jè ni-la nangi: “¿Mé ra 'siaan? Jé-la sikásén i'ndí-na ra 'nó tsjake; jé-la ra skexkón.” ¹⁴Tanga jña xita chi'nda kii, 'kia nga kijtse, kitsò-la xákjén: “Jé-la rakii ra 'tse kitso-la nangi; si'keén mé-ni nga tsajién 'kín ijye-lá nangi.”

¹⁵Tsachrjejin ya nándá tjín to uva; akjòn isì'ken.

¿Kó bixò jiòn, mé ra sùko xita kii jè ni-la to uva? ¹⁶Kia nga kjíí-ni, siì'ken-la nga'tsi xita 'tsen kii; akjòn kjíí xita siìngatsja nangi-la nándá tjín-la to uva —kitsò Jesús.

Kitsó xita ra inchi'nchré:

—iNikjiá nichjin ko'sín katama!

¹⁷Isko'án Jesús, kitsò-la:

—Tsa majìn, ¿kó bixò jiòn? ¿Kó'sín tsò-ni koni 'sín tíchja Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá nga tsò?:

Jè najo ra tsachrjengi jña xita ra bínda chrjò,

jé tíma-ni najo nga'nó ra síjna ítjòn ya nga chrjangi-la ni'ya.

¹⁸Nga'tsi xita ra ya skatjen-sòn jè najo rakii, ngi kojòya-ní; kò tsa yá ra ya skatjen-nè jè najo rakii, ngi kochijo-ní.

Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoa ra machjítjì tsajmì

(Mateo 21:45-46; 22:15-22; Marcos 12:12-17)

¹⁹Jña xita ítjòn-la na'mì kò jña ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, sí mején-la nga jtsaba'nó kjòn Jesús,

nga kjòchiya-la jè kjoa mangàsòn, nga kondra 'tse-ní koni 'sín tsi'kénajmí; tanga jñá xita naxindá itsakjòn-la. ²⁰Tanga isikìnda-ní; isikasén 'maá i'ka-la xita ra ijchò 'nchré-la, ra kò'sín ki'sín koni tsa xita nda; nga mejèn-la sakò jngo-la 'én ra 'cho tsò mé-ni nga kama ya sìngatsja-ni xitaxá ítjòn ra tíbatéxoma. ²¹Jñà xita kii, iskonangií-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga ndaá bakon-yi mé 'én ra nakjí; mì kii tsa xita chjaájin; 'én kixíí bakon-yi koni 'sín tjín ndiyá-la Nainá. ²²¿A ndaá tjín nga kichjítjé tsajmì a'ta 'tse César, ra xitaxá ítjòn-la xita Roma, o ra majìn-ní?

²³Jesús, ti'kiaá kjòchiya-la nga ta inchikòndacha-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni nga mejèn-no nga 'an chjí'tá-ná? ²⁴Takón jngo-ná tòn. ¿Yá 'tse isén kò 'í ra tjí'ta?

Kitsó xita kii:

—'Tseé jè César, jè ra xitaxá ítjòn-la xita Roma.

²⁵Jesús kitsó-la:

—'Ti-la César tsa'koa, jè ra 'tse César, kò 'ti-la Nainá jè ra 'tse Nainá.

²⁶Nga'tsì 'én ra kiichja Jesús ya ngixkon xita naxindá, mì kii isakò-la nga kama koàngi. Tà kjóxxkón-la; ta jyò tsikitsajna jnchro.

Kó'sín iskonangi jñà xita a'ta 'tse kjoa ra faháya india-la mi'ken

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷Jñà xita saduceo, ra mì kii makjiín-la nga faháya-ila mi'ken, ijchò kjonangi-la Jesús, ²⁸kitsò:

—Maestro, jè Moisés, 'koaá 'sín tsakájna xajon: tsa jngo xita kiyá ra mì kii 'se-la ixti kò chjoón-la, tjíné-la tijè 'ndse kixan-kò india-ni jè chjoón mé-ni nga kata'se-la ixti ra ya kichja-ni a'ta 'tse ndí mi'ken.

²⁹'India-ró ito xita tsikitsajna ra tajngo na, kò tajngo na'in. Jè ra tjòn, ki'se-la chjoón; tanga ta 'koaá 'sín 'ken, mì kii ixti ki'se-la. ³⁰Jé 'ndse ra ma-ni jò, ixan-kò india-ni chjoón-la; 'kia nga 'ken, mì kii ki'se-te-la ixti. ³¹Jè chjoón rakii, ixan-kò ra ma-ni jàn; 'koaá 'sín ixan-kò skanda ra ma-ni ito, tanga nijngo ixti ki'se-la skanda nga 'ken. ³²Ra kjomà askan-nioo, 'keén-te jè ndí chjoón. ³³Tsa 'kia nga kjoaáya india-ila, ¿ñáa-ni xita kii ra chjoón-la kama kjòn-ni? Nga ixan-kò ijyeé kó ito xita 'xin kii.

³⁴ Jesús, 'kiaá kitsò-la:

—Xita ra tjin nichjin 'ndi 'ndi, ko íchjín ko íchjá bixan-ní.

³⁵ Tanga jña xita ra bakèn-la nga ya kitsajna jè isà'nde ra 'sa kjíí, ko nga kjoaáya india-ila, mì tsa ti kixan-ni. ³⁶ Ko mì tsa ti kiyá-ni. Nga 'koaá 'sín ngàsòn kitsajnakon koni jña ìkjali; ijyee ìxti-la Nainá ma 'kia nga ijye kjoaáya-ila. ³⁷ Skanda jè Moisés, 'koaá 'sín bakón-ya nga jña ra ijye 'ken, kjoaáya india-ila. 'Koaá 'sín tji'ta xajon a'ta 'tse yá na'yá ra títi, nga tsò Moisés: “Jè ra Nainá 'mì-lá, ti'koaá Nainá tsò-la Abraham, Isaac, ko Jacob.” ³⁸ Jè Nainá, mì tsa Nainá 'tse mi'ken-jìn, 'tseé jña xita ra títsajnakon! Nga ra a'ta 'tse Nainá, títsajnakon ijyee nga'tsi xita.

³⁹ 'Kiaá kiichja xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kitsò:

—Maestro, nda tjin koni 'sín kanakjí.

⁴⁰ Nii-ti-jngo xita ra kjó'ño-ni ikon nga iskonangi-isa-la.

Kó'sín kiichja ra a'ta 'tse Cristo jè xita ra tsi'kín David

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Jesús kitsó-ní:

—¿Mé-ni nga tsò-ni 'én ra tjin nga jè Cristo [ra xá sikkasén-ni Nainá] nga yaá nchrabá-ni tje-la a'ta 'tse xitaxá ítjòn ra tsi'kín David? ⁴² Nga jè David, tije kotsò-ni ya xajon 'tse Salmo nga tsò:

Jè Nainá kitsó-la Cristo ra tíjna ítjòn-na:

“Ya tíjna'tá-ná nga kixi-na,

⁴³ skanda 'kia nga ijye síkítsajnangia xita kondra-li ya nándá ijnchasòn ndsakì.”

⁴⁴ Jè David, 'koaá 'sín kitsò-la jè Cristo [ra xá sikkasén-ni Nainá] nga jé tíjna ítjòn-la. ¿Ko kó'sín ma-ni nga tje-la ma?

Kó kitsò Jesús a'ta 'tse xita ra nda síkítsajna ijo-la

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54)

⁴⁵ 'Kia nga inchi'nchré nga'tsi xita naxindá, Jesús kitsó-la jña xita ra kotá'yá'ta-la:

⁴⁶—Tikindaa ijo-no a'ta 'tse xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés; ra jña, 'ño tsjake nga jña bimako nikje ra ndajò kjòn. Ti'koaá 'ño sasén-la nga nda kjón jchaxkón 'kia nga síkjáya-la xita ya ajin nditsin. Ko jña bátsji íxile ra ijncha ítjòn ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío,

ko nga jñà kítsajna'ta ítjòn ímixa ya ñánda nga bakjèn xítà nga tjín 'sí. ⁴⁷Fa'án ni'ya-la jñà ndí íchjín ra ijye 'ken 'xín-la. Akjòn sí taxkí tsee fiko 'kiá nga 'sín kjochikon, mé-ni nga nda xítà kítjongi-nì. Jñà xítà kù, isaá tse kjohi'in 'kí-la.

**Kó'sín nga 'ñó chjí-la 'kiá nga ngi ko iníma-ná
'bí-lá kjotjò-ná Nainá**

(Mateo 12:41-44)

21 ¹Kiá nga iskotsíjen Jesús, kijtsee jñà xítà ra 'ñó nchiná nga inchibítsaya ton-la ya ñánda nga siya ton ra kjotjò 'tse Nainá. ²Ko tí'koa kijtse-te jngo ndí chjoón íma ra 'ken 'xín-la, nga jò ton ra chibachjí chjí-la kitsjà ra jè. ³Kiáá kitsò:

—'Koaá xin kixi-no, jè chjoón jch'an rakíi ra 'ñó íma, jé-ní ra isa tse ton kábíjna, nda mí 'koa-ni koni jñà xítà ra i'ka. ⁴Nga nga'tsí jñà xítà ra tjín-la ton, tà jé tsjá jè ra jnengi-la, tanga jè ndí chjoón íma rakíi, jè kátsjá ijye ton ra tíjnakon-ni nga nichjin nichjòn.

Kó'sín nga jè Jesús tsi'kénajmí nga kjítsón-ña jè ingo ítjòn

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵Tjín i'ka ra inchijoóya-ni jè ingo ítjòn, nga 'ñó nda kjòn jñà najo-la ko jñà tsajmì ra ijàjno. Jesús kitsó-la:

⁶—Jñà najo ko tsajmì ra nda kjòn ra inchichitsíjen-la, kijchò nichjin 'kiá nga niì-ti-jngo ya sijnasòn-la xákjén; kixojen ijye-ní.

**Mé ra tsijen jcha-la 'kiá nga ijye kochraña nichjin
nga 'se kjohi'in**

(Mateo 24:3-28; Marcos 13:3-23)

⁷Jñà xítà 'kiáá iskonangi-la Jesús, kitsò-la:

—Maestro, ¿kjiá-nioo nga ko'sín kama? ¿Mé kjoxkón ra tsijen jcha-la 'kiá nga ijye kochraña nichjin nga ko'sín koma jñà kjoa kù?

⁸Jesús kitsó-ní:

—Tikindaa ijo-no nga mì yá ra skoóndacha-no. Kjín xítà kj'íi ra 'í tsa'an sìichjeén nga kítso: “Aán-ná ra Cristo [ra xá isikasén-na Nainá], tí'koa kítso: “Ijyeé kjochraña nichjin nga 'an kotexóma.” Kì ya mahítjingi-la. ⁹Kiá nga kiná'ya nga 'se

kjojchán, kò kjosi, kì tà chjàn skon; nga machjeén-ní nga ítjòn kò'sín kama tanga kjè tsa kjehe'tà-jìn nichjin.

¹⁰Kitsó-isa-la:

—Jñà ra naxindá i'i, kò jñà xitaxá ítjòn ra inçhibatéxoma, kjojchán 'ke-la xákjén. ¹¹'Seé chón ra 'nó tse 'koa; jndíj ra ján 'se kjinchrá kò 'chin ra 'nó kjàn. Jchaá-la ya ján ngajmi kjojkón ra 'nó tse tjín-ni kò kjoa ra 'nó 'cho tjín ra 'nó kiskón-lá.

¹²Tanga ítjòn jtsaba'nó-no xita; koàtjingi-no; iko-no ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío nga ya sindajín-no. Ti'koa ikoó-no ndayá; ikoó-no nándá tjina xitaxá ítjòn kò ya nándá tjina jè xita ra batéxoma, tà ngatji-la nga a'ta tsa'an makjiín-no. ¹³'Kia nga kò'sín kokama'tin jìòn, 'kiaá koma 'kénajmí-la xita ra a'ta tsa'an. ¹⁴Kò'sín tijngo-la takòn, kì tà chjàn ítjòn níkijsjen kó'sín kixó nga kisikoo ijo-no; ¹⁵nga 'aán tsja-no 'én kò kjobítsjen kó'sín kixó, mé-ni nga mì kì siikijne-no jñà xita kondra-no 'kia nga jchibakjo. ¹⁶Skanda tijná-ni ra na'in-no ma, ra 'ndsè, ra xàngioo, kò xita ra nda báko-no, ra siingatsja-no kò ti'koa si'ken i'ka-no. ¹⁷Nga'tsi xita isà'nde siijitike-no, tà ngatji-la ra a'ta tsa'an. ¹⁸Tanga nijngo tsjaskò jchija. ¹⁹Jè ra chíkjoa-la kjohi'in kiì nga kotojin, kíjnakon inìma-la skanda ta kjiá-nioo!

²⁰'Kia nga jchaá naxindá Jerusalén nga kitse jngo tjindi-la chíchàn, ijyeé 'ya nga kjochraña nichjin nga kjehesòn nga'tsi mé ra tjín ya. ²¹'Kia kò'sín koma, jñà ra ya tjítsajna Judea, ya katafi nándá nindo; jñà ra tjítsajna ya Jerusalén, katitjojin; kò ra ya tjítsajna ya ajin ijná ján, kì tà chjàn máfa-ni ya naxindá-la. ²²Nga 'tseé kjohi'in 'se, mé-ni nga kitjasòn ijye-ni koni 'sín tíchja Xajon 'tse Nainá. ²³Ima-ró-ni ndí íchjín, ra 'kia chiba-la 'xkén, kò tsa ndí ixti-xó inçhisíkaki! Ra ta kjoiti-la Nainá, tseé kjohi'in tsjá-la xita naxindá Israel. ²⁴Tjín ra kicha ndajò kiyá-ni; kò tjín ra kjíí isà'nde iko kjohi'in jñà xita. Jñà ra mì tsa xita judío, 'nó sketon jñà xita naxindá Jerusalén; jñà kotéxoma-la skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin-la xita kiì.

Kó'sín koma 'kia nga kjíí india-ni jè I'ndí-la Xita

(Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

²⁵Jchaá-la kjojkón a'ta 'tse tsá'bí, 'tse sá, kò a'ta 'tse jñà nitse. Ya a'ta nangi, nga'tsi xita, 'nó jtsakjòn nga kjí'nchré-la

nga 'nó kjone 'kia nga ski'nga jè ndáchikon. ²⁶Jñà xita nga kiyáya-ní nga jtsakjòn 'kia nga ske kjoa ra kama'tin isà'nde. Nga skanda jñà nga'nó ra tjín ján ngajmi, kojtiyaá-la. ²⁷Akjòn ske-na xita, 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na nga kjinchrabàa ya ajin ifi nga tse nga'nó tjiko ko jeya tíjna. ²⁸'Kia ko'tsia nga ko'sín kama kjoa kii, 'nó 'tè-la takòn ko tsja 'tè-la inìma-no, nga ijyee kjochraña nichjin nga kitsajnandí-no.

²⁹'Kiaá tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn; kitsò-la:

—Chítsijen-la jè yá-la to igo, ko nga'tsi yá ra tjín. ³⁰'Kia nga ijye bí'tsia nga bí'jtsén xka-la, 'ya-nó nga ijyee machraña cho ndabá. ³¹'Koaá ti'sín tjín, 'kia nga jcha nga kokama jñà kjoa kii, katamachiyaá-no nga ijyee tímachraña nichjin nga jcha kó'sín batéxoma Nainá.

³²'Koaá xin kixi-no: Tikjeé biya-ni xita ra tjín 'ndi 'ndi, nga kitjasòn ijye jñà kjoa kii. ³³Jè ngajmi ko jè isà'nde jchijaá-la, tanga jñà 'én-na, mì tsa ta ya jchaàjin; kitjasòn ijye-ní.

³⁴'Tikinda ijo-no; kii bí'nde nga jè sítajajín inìma-no jñà kjoa 'chi, ko kjoa ra 'sín xita 'chi, ko kjoa ra níkájneé ya isà'nde mé-ni mì ta nditon kjiíkanè-no jè nichjin 'kia nga kjí'i india-na, koni 'sín ma jngo chin. ³⁵Nga 'koaá 'sín kama'tin nga'tsi xita ra tjín nga tíngo isà'nde. ³⁶Titsajnanda ra jiòn, tinákjoa'ta ki'ta-la Nainá mé-ni nga 'se-no nga'nó nga kama kotojiòn nga'tsi kjohi'in ra 'se, ko mé-ni nga mì kii kosabá-no ya ngixkon I'ndí-la Xita.

³⁷'Kia nichjin, yaá tsakón-ya Jesús ya nditsin ingo ítjòn, ko 'kia nitjen, yaá fi kijna ya nindo ra 'mì Yá Olivo. ³⁸Nga'tsi xita bijchó 'nchré-la 'én ra bakón-ya 'kia nga tajñóya ya aya ingo ítjòn.

Kó'sín tsajoóya-nì xita kondra-la Jesús 'kia nga itsabá'nó

(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

22 ¹Ijyee kjochraña nichjin 'kia nga bitjo 'sí paxko, nga bakjèn niño nchrajín ra tsin-la na'yo san jñà xita judío. ²Jñà xita ítjòn-la na'mì, ko jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés mejèn-la si'ken Jesús; tsakátsji'nde-la kó'sín siiko, tà ngatji-la nga jñà tsakjón-la xita naxindá.

³Jè xita-ní 'jaha'sen-jiín inìma-la ra 'mì Judas, ra ti'koa Iscariote 'mì-te, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. ⁴Yaá íkako

xitá ítjòn-là nà'mì, kò xitá ítjòn ra síkinda ingo ítjòn, nga tsajoóya-ni kó'sín ma sùngatsja Jesús kondra-là. ⁵Xitá kii, tsjaá ki'se-là; tsikíndajín-ní nga tòn tsjá-là. ⁶Kjokjín-là jè Judas, akjòn tsakátsji'nde-là kó'sín sùngatsja Jesús nga mì kì ske jñà xitá naxindá.

Kó'sín nga tsakjèn-kò xitá-là Jesús

(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

⁷Ijchó nichjin nga bitjo 'sí a'ta 'tse niño nchrajín ra tsìn-là nà'yo san, 'kia kò'sín tjínè-là nga biya forrè ra xaánten jní-là ra a'ta 'tse 'sí paxkò. ⁸Jesús isikasén Pedro kò Juan, kitsò-là:

—Tjen tangió mé-ni nga tinda tsajmì ra kichi-né ra a'ta 'tse 'sí paxkò.

⁹Kitsó jñà xitá-là:

—¿Nánda mejèn-li Nà'in nga kínda-jin?

¹⁰Jesús kitsó-là:

—'Kia nga kijcho ya ajin naxindá, yaá skajin jngo xitá 'xin ra 'ya jngo nisa nandá. Tangítjingi-la skanda nánda nga kjoaha'sen ni'ya. ¹¹Kò'tìn-la jè ni-là ni'ya: “Kíí tsò jè Maestro: ¿Nánda kijina jè ni'ya ya nánda nga kókjen-kò xitá-na ra kotá'yá'ta-na ra a'ta 'tse 'sí paxkò?” ¹²Jè xitá rakii, kòkòn jngo-no ni'ya ra je 'ki ra ijye nda chon ra ya kijinasòn'nga i'ngaá. Ya tinda tsajmì ra kichi-né.

¹³Jñà xitá kii, kijí-ní; 'koaá 'sín isakò-là koni 'sín kitsò-là Jesús. Yaá tsikínda tsajmì ra tsakjèn ra kjoa 'tse 'sí paxkò.

¹⁴'Kia nga ijye ijchò chiba-là nga tsakjèn, Jesús kò xitá ra bíxáya-là yaá tsikitsajna'ta ímixa. ¹⁵Kitsò-là:

—¡'Nó mejèn-na nga kókjen-kò-najìon ra 'tse 'sí paxkò 'kia nga tikje biya! ¹⁶'Koaá xin kixi-no, mì kì tì kókjen-na ra a'ta 'tse 'sí paxkò skanda 'kia nga ijye kitjasòn jñà nichjin 'kia nga kotèxoma Nainá.

¹⁷'Kiaá iskábé jngo chitsín ra tjíya nandá xán 'tse uva; kitsjá-là kjonda Nainá. Akjòn kitsò-là jñà xitá-là:

—Chjíbé, tika'bí-la xàngioo; ¹⁸'koaá xian-no nga mì tì kì sk'i-na nandá xán 'tse uva skanda 'kia nga kotèxoma Nainá.

¹⁹Akjòn iskábé niño nchrajín; kitsjá-là kjonda Nainá. Akjòn isijòya, kò kitsjá-là xitá-là, kitsò-là:

—Jñà k̄iì, jé ijo-na, ra tsja kjotjò nga kiyá ngajo-najìon. Ko'sín t̄jòya-te jìon n̄iño nchrajín nga tikítsjen-yá ra a'ta ts̄a'an.

²⁰ 'Kia nga ijye tsakjèn, 'koaá t̄i'sín ki'sin; iskábé jngo ch̄itsín [ra t̄jía nandá xán 'tse uva], kitsò:

—Jè nandá xán ra t̄jía ch̄itsín rak̄iì, jè-ní kjoa xit̄se ra bindájín-ko-no, ra ngi ko jn̄i-na makixiya-ni, jè jn̄i-na ra xaájen ra kjonda tsajìon. ²¹ Yaá t̄jna'tako-ná ímixa, jè ra s̄ìngatsja-na x̄ita kondra-na. ²² Kixií kjoa, 'an ra l'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na, t̄jínè-na nga kiyá, tanga, j̄ima-ró-ni jè x̄ita ra s̄ìngatsja-na!

²³ Jñà x̄ita-la tsikí'tsia-ní nga iskonangi-la xákjén, kitsò: “Yá-ní ra ko'sín s̄ìngatsja.”

Yá kjòn-ní ra t̄jna ítjòn

²⁴ Jñà x̄ita-la Jesús tsakátiya-ni nga yá kjòn-ní ra t̄jna ítjòn.

²⁵ Jesús kitsó-la:

—Jñà x̄itaxá ítjòn ra mì tsa x̄ita judío, 'ñó beton x̄ita nax̄indá-la, ko jñà x̄ita k̄iì, 'koaá 'sín bitjongi nga 'ñó nda x̄ita. ²⁶ Tanga ra jìon, mì tsa ko'sín 'siaan. Jè ra isa 'nga t̄jna, isaá nangi katijna; ko jè ra ma-la batéxá-ná, tà isaá jé katama ch̄i'nda. ²⁷ ¿Yá-ní ra t̄jna ítjòn? ¿A jè ra bijna'ta ímixa o ra jè ra bíya tsajmì? ¿A mí tsa jè, jè ra bijna'ta ímixa? Tanga 'ndi 'ndi, mì tsa t̄i ko'sín kama-ni. 'An, 'koaá 'sín t̄jnjajin-no koni tsa jngo x̄ita ch̄i'nda ra tísíxá-no.

²⁸ Jìon-nájìon ra ko'sín titsajnakò ki'tá-ná n̄i'sín ta mé kjoa ra t̄ibatojìaan. ²⁹ 'Koaá ma-ni, 'koaá 'sín tsja-no kjotéxoma, mé-ni nga t̄atexoma koni 'sín kitsjà-na jè Na'in-na ra Nainá, ³⁰ mé-ni nga t̄i'koa ya k̄ichioð ko ya 'sioð ya a'ta ímixa n̄anda kotexóma ra 'an, t̄i'koa ya kitsajnasòn íxile 'tse kjotéxoma, nga jìon kíndajín-la jñà x̄ita nax̄indá-la x̄ita Israel ra tejò tje ma-ni —kitsó Jesús.

'Koaá kitsò Jesús nga jè Pedro, jàn 'ka k̄okitso nga mì k̄i bexkon

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Kiichja-isa Na'in-ná, kitsò:

—Jì Simón, jè x̄ita-nií ijyeé isjé'nde nga mejèn-la 'ñó skoó'ta-no. Nga ko'sín s̄iiko-no koni 'sín n̄iko jè trigo nga 'kia matsje. ³² Tanga ijyeé isjé'tin-la ra jì, mé-ni nga mì jchaàjin-li

kjoa ra makjiin-li ra a'ta tsa'an. 'Kia ijye koaafa'ta-iná ra ji, tisikii jña xàngii, mé-ni nga kixi katitsajna-ni.

³³ Simón Pedro kitsó-ní:

—Na'in, tíjnanda-ná nga kíko-la ni'sín ndayá 'kín, ko ni'sín ya katiyako-la.

³⁴ Jesús kitsó-la:

—Ji Pedro, 'koaá xin-la, 'ndi 'ndi, jàn 'ka kosíi nga mì kì 'yaxkon-ná 'kia nga tikjè kjindáya káxtí.

'Kia nga ijye kjochraña nga 'ki-la kjohi'in jè Jesús

³⁵ Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—'Kia nga ta ísikásén tiya-no nga nimé ra ki'chà, nga nimé ton, nga nimé na'ya, ko nga nimé xajté tsakjaya jìòn, ¿mé ra ichija'ta-no?

Jña xita kitsó-ní:

—Nimé ra ichija'ta-najin.

³⁶ 'Kiaá kitsò-la:

—'Ndi 'ndi, jè ra tjin-la chrjaba ton, ko ra tjin-la na'ya, katakjábé; jè ra tsin-la kicha ndajò, katatína nachro-sò'nga-la ko katatse kicha-la. ³⁷'Koaá xín-no, tjinè-la nga kitjasòn ijye, koni 'sín tíchja ra a'ta tsa'an jè Xajon-la Nainá, nga tsò: “'Koaá 'sín sketákon koni tsa jngo xita ra mì kì nda 'sín.” Koni 'sín tíchja 'Én-la Nainá ra a'ta tsa'an, kitjasòn ijye-ní.

³⁸ Jña xita-la kitsò:

—Na'in, jò kicha ndajò kjihijyo-najin ijndíi.

Jè Jesús kitsó-la:

—Tà kama-ni.

Kó'sín nga tsikítsa'ba Jesús ya nindo Yá Olivo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Akjòn kijì Jesús nga kiichja'ta-la Nainá ya ñanda 'mì nindo Yá Olivo koni 'sín 'sín ki'ta; tjen-ngi-la xita-la ra kotá'yá'ta-la.

⁴⁰ 'Kia nga ijchò i'nde rakii, kitsò-la xita-la:

—Tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì kjótsji-jé-no.

⁴¹ 'Kiaá tsasi'taxìn itsé; 'koaà-la 'ki kijì, koni 'ki kjìn saté jngo najo; tsasèn-xkó'nchi, akjòn kiichja'ta-la Nainá. ⁴² Kitsò:

—Na'in, tsa mejèn-li, chjáaxìn-ná kjohi'in rakii; tanga mì tsa jè katitjasòn koni 'sín mejèn-na ra 'an, 'koaá 'sín katama koni 'sín mejèn-li ra ji.

⁴³ 'Kia tíchja'ta-la Nainá, jngo ìkjalì tsatsíjen-la ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsjà nga'nño-isa-la. ⁴⁴ Koni 'sín 'nño tse kjohi'in tísíkjiín, 'koaá 'sín 'nño kiichja'ta-isa-la Nainá; jè ndátsjiya-la ra iskatsajo'tá nangi, sí koni kjòn jní chjingaá kjòn.

⁴⁵ 'Kia ijye kiichja'ta-la Nainá, kijì india-ni ya ñánda títsajna jña xita ra kotá'yá'ta-la. Tanga 'kia ijchò, ijyee kjifé-ní, tà ngatji-la 'nño 'on inchima-la inìma-la. ⁴⁶ 'Kiaá kitsò-la:

—¿Mé-ni nga tjitsjafè-no? Tísítjeen, tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì sakò jé-no.

Kó'sín nga itsabá'nño jña xita jè Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

⁴⁷ Tì'kiaá-ni nga tíchja-isa Jesús, kjìn xita ijchò; tjen ítjòn jè Judas, jngo xita-la Jesús jña ra tejò ma-ni. 'Kia ijchò, ikasi'ta chraña-la Jesús nga iskine'a. ⁴⁸ Jè Jesús kitsò-la:

—Jì Judas, ¿a tà maá chine'a jngo-ná kò akjòn nìngatsja-ná xita kondra-na 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na?

⁴⁹ Jña xita-la ra i'ka, 'kia nga kijtse kjoa ra tíma'tin Jesús, kitsó-ní:

—Na'in, ¿a mején-li nga kì'chon-jìn kicha ndajò-najìn?

⁵⁰ Jngo xita-la Jesús tsajá-la kicha jè chì'nda-la na'mì ítjòn; tsate'ta chíká nga kixi-la. ⁵¹ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿Tà katja'bè; kì konìkoo!

Akjòn tsaká'ta-la tsja chíká-la chì'nda rakii; nditoón kjonda-ni. ⁵² 'Kiaá kitsò-la jña xita ra ijchòtjingi-la, jña xita ítjòn-la na'mì, kò xita ra síkinda ingo ítjòn, kò jña xita jchínga:

—¿Mé-ni kò'sín kà'fì-no nga kò'sín kà'fì'cha-ná koni tsa jngo xita chijé nga kicha kò yá ki'chà? ⁵³ Nìchjin nchijòn tsakátijnaa ya nditsin ingo ítjòn. ¿Mé-ni mì tì'kia indabá'nño-ná? Tanga 'kiaá-ní nga jñò chon matsja-no nga bíjtjo 'kia nga jè níí tíbatéxoma.

'Kia nga jè Pedro mì kì tsi'kénajmí nga bexkon jè Jesús

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jña xita itsabá'nño Jesús, kiiko ya ni'ya-la na'mì ítjòn. Jè Pedro, kjíín tjíngi-la. ⁵⁵ Jña xita, ni'í tsikítse ya nga masen-la nditsin, akjòn tsikítsa'ngi jngo tjandi. Jè Pedro, yaá tsikijnajin-te-la xita. ⁵⁶ Jngo chjoón chì'nda, 'kia kijtse Pedro nga ya tíjna'ngi, isko'án-ní; kitsò-la:

—Xit̄a rak̄i, yaá tsá'bako-te Jesús.

⁵⁷Tanga jè Pedro tsakjajna'ma-ní, mì kì tsi'kénajmí; kitsò:

—Jì chjoón, mì kì bexkon xit̄a ra ko'mì-la jì.

⁵⁸Ra kjomà jngohíjta, ìjngo xit̄a kijtse Pedro; kitsò-la:

—Tì'koáá ra jì yaá tjàjmekí jè Jesús.

'Kiaá kitsò Pedro:

—Majìn, mì tsa 'an jiàan, nàmì.

⁵⁹Ra kjomà askan, tjían-ni tsa jngo hora, 'nó kokitsò jngo-isa xit̄a:

—Kixíí kitií kjoa, jè xit̄a rak̄i, yaá tsá'bako-te Jesús; nga yaá ì'nde-la ya Galilea.

⁶⁰Pedro kitsó-ní:

—Mì kì be mé 'én ra ko'mì-la jì na'ìn.

Tì'kiaá-ni tíchja Pedro nga iskindaya káxtí. ⁶¹Isíkáfa Na'ín-ná Jesús, iskotsíjen-la Pedro. 'Kiaá itjokítsjen-la Pedro 'én ra kokitsò-la Na'ín-ná Jesús nga kitsò-la: “Ndi 'ndi, 'kia nga tikje kjindáya káxtí, jàn 'ka kosíí nga mì kì 'yaxkon-ná.” ⁶²Jè Pedro, 'kiaá itjo nditsiaán, kò taxkì 'nó iskindaya.

Kó'sín nga isisobà-la xit̄a jè Jesús

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³Jñà xit̄a ra inchisíkinda Jesús, isitsja'tin-ní kò tsajá-te-la.

⁶⁴Tsikíchja xkon; akjòn iskonangi-la, kitsò-la:

—jKo'tín-nájìn yá ra tí'bé-li!

⁶⁵Kjìn 'én kùichjajno-isa-la ra 'nó 'cho tsò.

'Kia nga jñà xit̄a kiiko Jesús ya nándá tjítsajna xit̄axá ítjòn 'tse xit̄a judío

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶'Kia ki'se isén, kjóxkóyaá jñà xit̄a jchínga 'tse xit̄a judío, xit̄a ítjòn-la na'mì, kò xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés; kiiko Jesús ya nándá maxkóya jñà xit̄axá ítjòn; akjòn iskonangi-la, kitsò-la:

⁶⁷—Ko'tín-nájìn, ¿a jì-ní ra Cristo [ra xá isikasén-li Nainá]? Jesús kitsó-ní:

—Tsa koxín-najiòn, mì kì kokjiín-no. ⁶⁸Kò tsa 'an skonangi-no, mì kì kìnákjoaa, [kò mì kì tsa sikhjandíí-nájiòn].

⁶⁹'An ra l'ndí-la Xit̄a xian-la ijo-na, ijyeé 'ndíí ma'tsia nga ya kótijna ya nga kixi-la Nainá ra 'nó tse nga'nó tjín-la.

⁷⁰Nga'tsi xita kitsò:

—¿A ji-ní ra I'ndí-la Nainá 'mì-li?

Jesús kitsó-la:

—Jíon ra kò'sín inchibixó nga 'an-ná.

⁷¹'Kiaá kitsò jñà xita:

—¿Mé ra 'sian-isa-ná nga yá ra chjinangi-lá? Jién sabá
inchina'yá-lá koni 'sín títsò nga tíchja-ni tsa'ba.

'Kia nga jñà xita kiiko Jesús ya ñánda tíjna Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

23 ¹Nga'tsi jñà xita tsasítjen; kiiko Jesús ya ñánda tíjna
jè Pilato. ²'Kia nga ijchòko ya ngixkon Pilato, jñà xita
tsikí'tsia nga tsakángi, kitsò:

—Kijcha'tín-nájin jè xita rakli, nga kj'íi ndiyá fiko xita
naxindá-ná. 'Koaá 'sín tsò nga mì-ró kì kichjítjie tsajmì ra a'ta
'tse César ra xitaxá ítjòn tíjna Roma; kò 'koaá tí'sín tsò-te nga
jè-ró ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga xitaxá ítjòn kájna.

³Jè Pilato iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A ji-ní ra xitaxá ítjòn-la xita Judío?

Kitsó Jesús:

—Jíí ra kò'sín tjisi.

⁴Pilato kitsó-la jñà xita ítjòn-la na'mì kò xita naxindá:

—Nimé jé ra matsji-na a'ta 'tse xita rakli.

⁵Tanga jñà xita isaá 'ñó kiichja nga tsakángi, kitsò:

—Koni 'sín bakón-ya ta kjosií tibatjsi-la xita naxindá-ná.

Tsikí'tsia kjòn-ni ya nangi Galilea, kò nga tíjngo Judea, skanda
i Jerusalén.

'Kia nga jñà xita kiiko Jesús ya ñánda tíjna Herodes

⁶'Kia nga kii'nchré Pilato 'én ra tsò, Galilea, iskonangi-la xita,
¿a yaá i'nde-la? ⁷'Kia nga ki'senajmí-la nga ya i'nde-la, isikasén-la
jè ra tíjna xitaxá ítjòn ya Galilea, jè ra 'mì Herodes; jñà nichjin kii,
tí'koaá yaá tíjna ya naxindá Jerusalén. ⁸Herodes, 'kia nga kijtse
Jesús, 'ñó tsja ki'se-la, nga kjotseé mejèn-la nga skexkon, nga ijyee
kjin kjoa ki'senajmí-la ra a'ta 'tse Jesús. Mején-la ske jngo kjojkón
ra 'sín. ⁹Kjín skoya kjoa iskonangi-la; tanga jè Jesús, nijngo 'én
kiichja. ¹⁰Yaá tjitsajna-te xita ítjòn-la na'mì, kò xita ra bakón-ya
kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga 'ñó inchibángi. ¹¹Jè
Herodes, kò jñà chíchàn-la, tsachrjengi-ní; ta kjoaá kijtsetákon;

isíkáya nikje ra 'nó nda kjòn koni 'tse xitaxá ítjòn nga isisobà-là; akjòn isikasén ijngo 'ká-ila jè Pilato. ¹²Nichjin 'kia, tsajoonda-ni jè Pilato ko Herodes; 'kia nga 'sa ítjòn, kondraá tjítsajna-là xákjén.

Kó'sín nga isinè-là kjohi'in jè Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³Jè Pilato tsikíxkóya jñà xita ítjòn-là na'mì, xitaxá, ko nga'tsi xita naxindá, ¹⁴kitsò-là:

—Jìòn, inikasén-ná jè xita rakii nga fangioð, nga bixó: kjosif bátsji-là xita naxindá. Ko ískonangií-là ya ngixkòn. Nga'tsi 'én ra fanè-là, nimé jé sakó-na ra a'ta 'tse.

¹⁵Jè Herodes, ti'koaá isikasén india-na jè xita rakii, nga nimé jé isakò-te-là ra a'ta 'tse. Mì tsa mé jé tjín-là; mì kì bakèn-là nga kiyá. ¹⁶Tsjaá-là kjohi'in, akjòn síkijnandií-na.

¹⁷Koaá 'sín tjínè-là, 'kia nga bitjo 'sí paxko, bijnandií jngo-ni xita ra ndayá tjítsa'ya. ¹⁸Tanga jñà xita naxindá, jngoó jta kiji nga'tsiò, kitsò:

—¡Katiya Jesús; jè Barrabás tikijnandií-róoi!

¹⁹Barrabás, ndayá tjína'ya tà ngatji-là nga xita naxindá Jerusalén isikjaán-kjo ti'koa jngo xita isì'ken. ²⁰Pilato, mején-là nga síkijnandií-ni Jesús; kiichjaá india-ila xita naxindá.

²¹Tanga jñà xita naxindá ta isaá 'nó kiichja-isa, nga kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi! ¡Krò katasi'ta-róoi!

²²Ra ma-ni jàn 'ka kitsó-là xita naxindá:

—¿Mé kjoa ra ta 'cho ki'sin kjòn jè xita rakii? 'An, nimé jé sakó-na ra a'ta 'tse, ra bakèn-là nga kiyá. Ti'koaá-ni tsja-là kjohi'in, akjòn síkijnandií-na.

²³'Nó si ki'sin jñà xita; 'nó kiichja nga mejèn-là krò katasi'ta Jesús. Tà ngatji-là nga 'nó kiichja nga'tsi xita ko jñà xita ítjòn-là na'mì, isikijne-ní. ²⁴Jè Pilato kitsjá kjohixi nga katitjasòn koni 'sín isíjé xita naxindá. ²⁵Jè isíkijnandií-ní jè xita ra isíjé naxindá, jè ra 'mì Barrabás ra ndayá tjína'ya nga kjosi tsakátsji ko xita isì'ken. Akjòn isingatsja Jesús nga ko'sín katasíko koni 'sín mejèn-là ra jñà.

Kó'sín isi'ta krò jè Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶'Kia nga kiiko Jesús nga kiì ká'ta krò, itsabá'nó jngo xita ra 'mì Simón ra ya i'nde-là nándà 'mì Cirene ra 'kia chiba-là

tí'faha'sen-jin naxindá; jè isì'kamijìn krò nga kiji ya ajton í'tsin Jesús.

²⁷Kjín xita naxindá, ko kjín íchjín tjen-ngi-la Jesús ra kjindáyake nga mahimake kjoa ra tíma'tin. ²⁸Jesús, isíkáfa-ní, iskotsíjen-la, kitsò-la:

—Jìòn ndí íchjín ra ya Jerusalén tsajìòn, kì tà chjàn 'an chindáyacha-ná, jè chjindáyacha ijo-no ko ixti-no. ²⁹Nga kijchò nichjin nga tse kjohi'in 'se, nga kitsò xita: “Mé ta nda-la jñà ra íchjín 'ndi, jñà ra mì tsa ixti ki'se-la, ko jñà ra mì ixti isikaki.” ³⁰Akjòn kì'tsia jñà xita nga kitsò-la jñà nindo: “¡Katakané-nájìn!” Ko kitsò-la jñà chrjangi-la nindo: “¡Tjtsahi'nde-nájìn!” ³¹Ra 'an, koni jngo yá xkén, 'nó 'cho síko-ná xita; jìòn ra xita Jerusalén, ra koni jngo tsa yá kixi, isaá tà 'nó 'cho siko-no xita.

³²Ti'koa kiikoó jò-te xita ra 'nó tse jé tjín-la ra ti'koa ya kiyá'ta-te krò. ³³Kia nga ijchòko ya 'nde ra 'mì 'nde Sko Mí'ken, tsaká'ta krò Jesús ko tsaká'ta-te xita ra jò ma-ni ra 'nó tse jé tjín-la; jngo tsasíjna ya ngakixi-la, ko jngo tsasíjna ya ngaskoán-la. ³⁴Kiaá kitsò Jesús:

—Na'in, tijchaà'ta-la ji; nga mì kì be mé kjoa ra inchi'sín jñà xita kii.

Akjòn jñà chíchàn isíská chiya nga isika'bí-la xákjén nikje-la. ³⁵Jñà xita naxindá inchikotsíjen-la; ti'koaá jñà xitaxá ítjòn, inchisísobá-la:

—Jñà xita ra kji'í, maá tsachrjetji kjohi'in; tsa kixi kjoa nga jè ra Cristo, jè ra xá ko'sín jahíjin-ni Nainá, katachrjetji kjohi'in ijo-la 'ndi-ni.

³⁶Jñà chíchàn ti'koaá isisobà-te-la Jesús. Ijchò kincha'ta chraña-la, kitsjá-la nandá binagre nga isì'ki. ³⁷Kitsò-la:

—¡Tsa ji-ní ra xitaxá ítjòn-la xita judío, tikíjnandií-ni ijo-li!

³⁸Ko jngo íte isi'ta ya sko krò ra jí'ta 'én ra tsò: “Jé rakii ra xitaxá ítjòn-la xita judío”; nga 'én griego, 'én latín, ko 'én hebreo tíchja.

³⁹Jngo xita ra ya kji'ta-te krò ra 'nó tse jé tjín-la, 'nó 'nga tsakáko Jesús, kitsò-la:

—¡Tsa ji-ní ra Cristo [ra xá isikasén-li Nainá], tikíjnandií-ni ijo-li, ti'koa 'sín tikítsajnandií-nájìn!

⁴⁰Jè xita ra jngo tsakátiko-ní, kitsò-la:

—¿A mí skon-la jì Nainá nga ngàsòn kjohi'in inchinikjieén?
⁴¹Ra kjohixi, bakén-ná ra jién nga sikjieén kjohi'in nga kichjí-ná jé-ná, tà ngatjì-la nga 'ño 'cho ki'nié; tanga jè xita rakìi, nímé kjoa ki'sin ra 'cho tjín.

⁴²'Kiaá kitsò-isa:

—Jesús, kì niijchaàjin-ná 'kia nga ijye kí'tsiì nga kotexomi.

⁴³'Kiaá kitsò Jesús:

—'Koaá xín kixi-la; 'ndi 'ndi, yaá kijnakò-ná ya ngajmi ya i'nde ñánda 'ño nda chon.

Kó'sín kjomà 'kia nga 'ken Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴'Kia nga ijchò nchisen, skanda nga ijchò las tres, kjojnó-ní nga tíjngo isà'nde. ⁴⁵Kjojnó jè tsá'bí, kò jè nikje ra tja'báya ya nga masen-la ingo ítjòn, jòya kjomà nga ichrjajndá. ⁴⁶Jesús 'ño kiichja, nga kitsò:

—i'Na'in, yaá tóbijnáya ndsii jè inìma-na!

'Kia nga ijye kòkitsò, akjòn 'ken.

⁴⁷Jè xita ítjòn-la chíchàn, 'kia nga kijtse kjoa kii koni 'sín kjomà, 'ngaá isíkijna Nainá, kitsò:

—Ngi kixi kitií kjoa, jè xita rakìi, xita kixi-ní.

⁴⁸Nga'tsì xita ra kjóxxkò ra kii katsíjen-la, 'kia nga ijye kijtse kjoa ra kjomà, kijí-ni ni'ya-la; 'béjin inìma-la ta ngatjì-la nga 'ño tse kjoba tjíjin. ⁴⁹Nga'tsì xita ra bexkon Jesús kò íchjín ra tsikima'ta-la ra inchrabà-ni skanda ya Galilea, kjíin tsikitsajna-ni nga inchikotsíjen-la.

Kó'sín kjomà 'kia nga isihijin Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰Jngo xita tíjna ra 'mì José ra 'ño nda xita, ti'koaá xita kixi-ní. Yaá i'nde-la ya ñánda 'mì Arimatea, naxindá ra chja-ni Judea. Jngoó xita ra ti'koaá xá tjín-la 'tse xitaxá-la xita judío. ⁵¹Jè José, tíkoñá-te-la nga mejèn-la ske kó'sín batéxoma Nainá; mì kì isasèn-la koni 'sín tsajoóya-ni jñá xitaxá xákjén kò koni 'sín ki'sin. ⁵²Kiijkon jè Pilato nga isíjé-la ijo-la Jesús. ⁵³Tsajen'ta ya a'ta krò; isíkájté jngo nikje chroba; akjòn yaá kii kíhijin ya ñánda xá kò'sín itjá'xa-ni naxi nga ngajo-la mi'ken. Ya ngajo rakìi, ni sa jngo mi'ken ya sijna. ⁵⁴Jè nichjin 'kia, 'kia-ní nga bìtsajnanda xita ra a'ta 'tse

'sí paxko; ijyeé kjame bijchó chiba-la nga ma'tsia jè nichjin níkjáya.

⁵⁵ Jñà íchjín ra inchrabà-ni Galilea, kijí-te ya ñánda tjna jè ngajo-la mi'ken; ko xkoón kijtse-ni kó'sín isijna ijo-la Jesús.

⁵⁶ 'Kia 'ji-ni ni'ya-la tsikínda sihití ko chijo xka ra 'ño nda jne. Akjòn isíkjáya jè nichjin níkjáya koni 'sín tíchja kjo'téxoma.

Kó'sín kjomà 'kia nga jaáya india-ila Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 ¹Jè nichjin 'kia nga ma'tsia xomàna, 'ño tajñòya kiji jñà íchjín kii ya ngajo-la chrjó mi'ken ñánda isihí'nde ijo-la Jesús nga kiiko jñà sihití ra tsikínda nga kixten-jno ijo-la Jesús; ko tjen-ko i'ka íchjín ra kjíí. ²'Kia nga ijchò, kijtsee jè najo ra tjíchjajto-ni ya ngajo-la mi'ken nga xin kjijna. ³'Kia nga 'jaha'sen-ngi ya ngajo chrjó mi'ken, mi kii isakò-la ijo-la Na'ín-ná Jesús. ⁴'Kia nga inchisikájno íchjín kii, ta nditoón tsincha'ta jò-la xita 'xin ra kjiya nikje ra fate ni'í kjòn. ⁵Ta itsakjón jñà íchjín kii; tsincha-niña'tá skanda ya a'ta nangi. 'Kiaá kitsò jñà xita 'xin ra jò ma-ni:

Jñà ikjalí ra jò ma-ni ra isíkjí'nchré íchjín nga ijyeé jaáya-la Jesús

—¿Mé-ni ya fatsjijin-la mi'ken jè xita ra tijnakon? ⁶Mì tsa ti yá tjin-ni ijndí, ijyeé káfaháya-ila. Tikítsjen koni 'sín kitsò-no 'kia nga tjina-isa ya Galilea, ⁷nga kitsò: “Jè l'ndí-la Xita, tjinè-la nga ya kongatsja jña xita jé nga koaà'ta krò, tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin kjoaáya india-la.”

⁸Jña íchjín kii, 'kiaá ítsjen-la koni 'sín kitsò Jesús. ⁹'Kia ijye tsáfa-ni nga kii katsíjen-la ngajo-la mi'ken, tsi'kénajmí-la jña xita ra tsikíxáya-la Jesús ra tejngo ma-ni ko jña xita ra i'ka. ¹⁰Jña íchjín ra 'jilkó 'én nga tsi'kénajmí, jè ra 'mì María Magdalena, ko ra 'mì Juana, jè María ra na-la ma Jacobo ko jña íchjín ra i'ka. ¹¹Tanga jña xita-la Jesús ra tsikíxáya-la, ra ta kjoa nditon, tà kjoská kjomà-la; mì kì kjokjiín-la 'én ra tsi'kénajmí-la jña íchjín kii.

¹²Tanga jè Pedro, nditoón kijì, nga kii katsíjen ya ñándá tijná jè ngajo-la mi'ken; 'kia nga iskotsíjen'séen ya ngajo, ta jña kjihijyo-isa nikje ra isijtéjin ijo-la Jesús. Akjòn tsáfa-ni ya ni'ya-la; tà kjóxkón-la kjoa ra kjomà.

Mé ra kjomà ya ndiyá ra 'mì Emaús

(Marcos 16:12-13)

¹³Tijé-ni nichjin rakii, jò xita-la Jesús inchifi jngo naxindá itsé ra 'mì Emaús, ra tjin-la tsa tejngo jmi metro skanda ya Jerusalén. ¹⁴'Kia nga inchifi ya aya ndiyá, kii inchijooýa-ni nga'tsi kjoa ra kjomà. ¹⁵'Kia inchijoo ko inchikjonangi-la xákjén, ijchò kasi'ta chraña-la ra tijè-ni Jesús nga taña tsakáhijtakò. ¹⁶Tanga 'koaá 'sín kjomà-la koni tsa tjíchjà xkon, mì kì kijtsexkon Jesús. ¹⁷Jesús iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Mé 'én ra ta nda chibàya-no nga timaya ndiyá, ko mé-ni nga ta ba tjin-no?

¹⁸'Kiaá kiichja jè ra 'mì Cleofas, kitsò:

—Ta nga'tsi xita ra xin i'nde-la ra títsajna ya Jerusalén, tà jiáa-ni ra mì tjíjin-la jè kjoa ra kjomà ya, nichjin ra tsato.

¹⁹Jesús kitsó-la:

—¿Mé kjoa ra kjomà?

Jña xita kii kitsó-la:

—A'ta 'tse Jesús ra ya Nazaret i'nde-la, jè ra kiichja ngajo-la Nainá; ñó ki'se-la nga'ño a'ta 'tse kjoa ra ki'sin ko a'ta 'tse 'én ra kiichja ngixkon Nainá, ko ya ngixkon nga'tsi xita naxindá.

²⁰Jña xita ítjòn-la na'mì, ko xitaxá-najin, yaá isingatsja

xitaxá 'tse Roma nga isi'ta krò kò nga ini'ken. ²¹'Koaá 'sín inchichiñá-jin tsiki; bixó-nájin tsa jè-ní ra ma-la sùkítsajnandíj-ni xitá naxindá Israel. Tanga ijyee fi jàn nichjin nga kò'sín kjomà. ²²Tjín i'ka íchjín ra tjítsajnajin-najin, ra tajñò kàfi katsíjen ngajo-la mi'ken. 'Kia nga kà'fi-ni kábíxkón-najin nga ká'bénajmí-najin ²³nga mì-ró kì kàsakó-la ijo-la Jesús; tì'koa kàbe-ró íkjalí ra kàtsò-la: Jesús tijnakon-ní. ²⁴'Kiaá kàfi-te i'ka xitá xàngi-jin ra kàfi katsíjen-la ngajo-la mi'ken. 'Koaá-ró tì'sín kàbe-ni koni 'sín kàtsò jñà íchjín, tanga mì-ró yá tjín ra jè Jesús.

²⁵'Kiaá kitsò Jesús:

—Mé tã tája-ni inìma-no nga mì kì machiya-no kò mì kì makjín-no koni 'sín kitsò jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la! ²⁶¿A mí 'ya, nga xá 'koaá 'sín ítjòn sùkjiín-ni kjohi'in jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá], akjòn 'kiaá kiji ya ján ngajmi nga jeya kijná?

²⁷Tsi'kénajmíya-la kótsò-ni koni 'sín tíchja nga'tsi Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá a'ta 'tse Cristo. Tsikí'tsia kjòn-ni xajon ra tsikínda Moisés; akjòn tsi'kénajmíya-la nga'tsi xajon ra tsikínda jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

²⁸ 'Kia nga ijchò ya naxindá ñándá inçhifì xita kii, 'koaá 'sín ki'sín Jesús koni tsa isa kjin tífi. ²⁹ Tanga jñà xita kii, kjo'ño isíkjina; kitsò-la:

—Tijnako-nájin ijyeé kjòhixón-ní, ijyeé iskatjì tsá'bí.

Kjokjiín-la jè Jesús; 'jahah'sen ni'ya nga tsikijnako jñà xita kii. ³⁰ 'Kia nga ijye títsajna'ta ya ímixa, iskábé niño nchrajín, kitsjá-la kjonda Nainá, akjòn isijòya, kitsjá-la jñà xita kii.

³¹ 'Kiaá kitsjá'nde Nainá nga nda tsatsíjen-ila; kijtsexkon nga jè Jesús; tanga jè Jesús, ta nditoón ichijà ya ngixkon xita kii.

³² 'Kiaá kitsò-la xákjén:

—Kií-la ta nda kàmatsja-ila inìma-ná 'kia nga kábáko-ná ya aya ndiyá nga ká'bénajmíya-ná a'ta 'tse Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá.

³³ Mì kì tì iskoñá-ni, nditoón tsáfa india-ni ya Jerusalén; ijchò india-ni ya ni'ya ñándá kjóxkóya xákjén, kò jñà ra tejngo ma-ni, kò jñà xita ra i'ka. ³⁴ Jñà xita ra tejngo ma-ni kitsò-la xákjén:

—Kixi kitií kjoa, ijyeé kàfaháya-ila Na'ín-ná Jesús; ijyeé kàbe jè Simón.

³⁵ 'Kiaá tsi'kénajmí-te jñà xita ra jò ma-ni kó'sín kjomà'tin ya aya ndiyá, kò kó'sín kjomà nga kijtsexkon Jesús 'kia nga isijòya niño nchrajín.

Kó'sín nga jè Jesús tsakón-la ijo-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23)

³⁶ Takó tì'kiaá inçhichja-isa-ni nga inchi'bénajmí-la xákjén kjoa kii, nga tsasijnajin masen-la Jesús; isíkjáya-la, kitsò-la:

—'Nchán katasíkítsajna-no Nainá.

³⁷ Jñà xita kii, 'ño itsakjòn, kò 'ño isinchaxkón-la 'kia nga kijtse; kitsó-ní tsa tà inìma-la mi'ken-ní. ³⁸ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿Mé ta nda bíxkón-la ijo-no? ¿Kò mé-ni kòtsò-ni kjòbítsjen ra nchrabájin ya inìma-no? ³⁹ Chítsijen-la jñà ndsa kò ndsakoàa. 'An-ná. Tja'tá-ná ndsaà kò chítsijen-ná. Jngo ra tà inìma, tsìn-la ijo, tì'koaá tsìn-la ninda, tanga 'an tjín-na, koni 'sín inçhichítsíjen-nájìon.

⁴⁰ 'Kia nga ijye kòkitsò-la, tsakón-la tsja kò ndsako. ⁴¹ Tanga jñà xita-la mì kì nditon kjokjiín-la nga 'ño tsja ki'se-la kò 'ño isinchaxkón-la 'kia nga kijtse. 'Kiaá iskonangi-la Jesús, kitsò-la:

—¿A tjin chiba-no tsajmì ra ma chine?

⁴²Kitsjá itsé-la tì ra ijye kichjàn, [kò tsjén-la cho sera].

⁴³Iskábé Jesús, akjòn iskine ya ngixkon jñà xita-la. ⁴⁴'Kiaá kitsò-la xita-la:

—Jñà kjoa ra kjomà'tiaan, jñá-ní ra tsi'kènájmí-no 'kia nga tì'sa ya tsakátijnako-no. 'Koaá 'sín kixin-no nga kitjasòn ijye-ní koni 'sín tíchja ra a'ta tsa'an, xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, kò ra tji'ta xajon 'tse Salmo.

⁴⁵'Kiaá nda isichiya-la mé-ni nga katjaha'sen-jin-la koni 'sín tíchja Xajon ra tji'ta 'Én-la Nainá. ⁴⁶Kitsò-la:

—'Koaá 'sín tíchja Xajon ra tji'ta 'Én-la Nainá nga tsò nga 'an ra Cristo [ra xá isikasén-na Nainá], tjinè-na nga kiyáa; 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoaáyaá-ina. ⁴⁷Nainá sihijcha'tá-la jé-la xita ra a'ta 'tse Jesús, 'kia nga jñà xita síkájno jé-la nga mì tì jé koàtsji-ni. Jè 'én kiì, machjeén-ní nga 'senajmíya ijye-la xita kò'tsia kjòn-ni Jerusalén skanda nga tíngo isà'nde. ⁴⁸Jiòn 'kénajmió kjokixi koni 'sín kjomà. ⁴⁹'Aán sikásén-no jè kjotjò ra tsjá Na'in-na koni 'sín ijye kitsjá 'én-la. Tanga jiòn, i títsajna Jerusalén skanda 'kia nga ijye tjábé-no nga'nño ra nchrabá-ni ján ngajmi.

Kó'sín kijimijìn-ni ján ngajmi jè Jesús

(Marcos 16:19-20)

⁵⁰'Kiaá kiìko xita-la skanda ya naxindá Betania. Iskimí'nga tsja nga isíjé-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà xita kiì. ⁵¹'Kia nga tísíjé'tin xita-la, akjòn itjàmítjen nga kiji ján ngajmi. ⁵²Jñà xita-la, 'kia nga ijye tsinchaxkó'nchi'ta-la Jesús nga kijtsexkón, tsja tjin-la nga kiji-ni ya Jerusalén. ⁵³Kò yaá tsikitsajna ki'ta ya aya ingo ítjòn nga 'nga kò jeya isíkijna Nainá.

'Én xit̩se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Juan

Mé ra kjomà jè 'Én-là Nainá

1 ¹Kià nga t̩'sa t̩à'tsin-là kjoa, jè 'Én, ta'koa t̩jna-ní, ko yaá t̩jnakò Nainá. Jè ra 'Én, jè-ní ra Nainá. ²Ko yaá t̩jnakò Nainá skanda t̩'sa-ni t̩à'tsin-là kjoa. ³Ko jè isichjeén Nainá nga tsikínda nga'tsi tsajmì ra t̩jn; n̩mé tsajmì ra t̩jn ra mì a'ta 'tse isinda-ni. ⁴A'ta 'tseé-ní nga t̩jn Kjobinachon. Jè Kjobinachon, jè-ní jè Ni'í ra síhisen-là nga'tsi x̩ta. ⁵Jè Ni'í rak̩i, yaá síhisen n̩ánda nga j̩nò chon, ko jè kjoaj̩nò mì k̩ ma síkijne-là nga síkji'tso.

⁶Tsikijnaá jngo x̩ta ra Juan tsi'kìn ra Nainá isikasén. ⁷Jè 'ji tsjá 'én a'ta 'tse Ni'í ra síhisen, mé-nì nga'tsi x̩ta kokj̩ín-là koni 'sín 'keènajmíya ra jè. ⁸Jè Juan, mì tsa jè-j̩n Ni'í ra síhisen, ta 'én ra 'ji tsjá ra jè, a'ta 'tse Ni'í ra síhisen-là x̩ta. ⁹Jè ra ngi Ni'í ra ma-là síhisen-là x̩ta, í 'ji isà'nde rak̩i.

¹⁰Í tsikijna isà'nde, tanga j̩nà x̩ta isà'nde mì k̩ k̩jtsexkon n̩'sín takó jè tsikínda isà'nde. ¹¹Yaá 'ji ya ajin-là x̩ta-là tanga j̩nà x̩ta-là mì k̩ iskábétjò. ¹²Tanga nga'tsi x̩ta ra iskábétjò ko t̩'koa kjokj̩ín-là j̩nà 'én ra kiichja, kitsjá-là kjohixi nga i'ndí-là Nainá kjomà, ¹³tanga mì tsa ki-ni nga j̩n kitsin-j̩n, ko mì tsa ki-ni nga a'ta 'tse x̩ta kitsin-ni, kií-ní nga a'ta 'tse Nainá kitsin-ni.

¹⁴Ko jè ra 'Én, x̩taá kjomà; ko í tsikijnajin-najin.

Kijcha-náj̩n jè kjoajeya-là, jè kjoajeya ra kitsjà-là Nainá koni ra ta jè tajngo-ni I'ndí-là, ko 'nó ki'se-là ra kjonda ko kjohixi.

¹⁵Juan kitsjá 'én ra a'ta 'tse nga kitsò:

—A'ta 'tseé x̩ta rak̩i 'kià nga ko'sín kíxin-no: “Jè ra 'sa nchrabátj̩ngi-na, jè-ní ra t̩jna ítj̩n-na, nga isaá k̩jotseé t̩jna-ni koni 'an.”

¹⁶ Nga 'nó tse kjonda tjín-là ra jè; asa 'nó asa 'nó tíjtábé-isa-ná kjonda-là. ¹⁷ Jè kjotéxoma-là Nainá, jè Moisés ki'tsì-là, tanga jè ra kjonda kò kjohixi, jè Jesucristo 'jìkó. ¹⁸ Nì kjè sa yá ra bexkon kó 'ki kjòn-ni ra jè Nainá; tanga jè I'ndí-là ra ta jè tajngo ma-ni ra Nainá-te ra ya tíjna'ta-là, jè-ní ra bakón-ná kó 'ki Nainá.

Mé 'én ra tsi'kénajmí Juan a'ta 'tse Cristo

(Mateo 3:11-12; Marcos 1:7-8; Lucas 3:15-17)

¹⁹ Jñá 'én kii ra kitsjà Juan, 'kia nga jñà xitá judío isìkasén na'mì kò xitá Levita nga inchrabà-ni ya Jerusalén nga iskonangi-là Juan, kitsò-là:

—¿Yá xitá-ni ra jì?

²⁰ Juan tsi'kénajmí kixi-ní, mì tsa tsakja'ma-jìn, kitsò-là:

—Mì tsa 'an jiàan Cristo [ra xá sùikasén-ni Nainá].

²¹ Xitá kii, india iskonangi-ni, kitsò:

—¿Yá-ni ra jì? ¿A jì-ní Elías?

—Mì tsa 'an jiàan —kitsò Juan.

—¿O ra jì-ní jè xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-là ra xá tíjné-là nga kj'íí?

—Majìn —kitsó-ní.

²² Iskonangií india-ila, kitsò-là:

—¿Yá kjòn-ni ra jì? Kò'tín-nájìn, mé-nì nga koma kohíko-lajìn 'én jñà ra isìkasén-najìn. ¿Mé 'én 'bì a'ta tsaji?

²³ 'Kiaá kitsò-là Juan:

—'An-ná xitá ra 'nó chjaya ya i'nde kixi nándá xìn'ta: “Ndaá tjajna kixiò ndiyá-là Na'ín-ná”, koni 'sín kitsò Isaías xitá ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-là.

Jè Juan ra batíndá xitá

²⁴Jñà xit̄a ra isikasén xit̄a fariseo, ²⁵iskonangií india-ila kitsò-la:

—¿Mé-ni nga xit̄a batíndá-ni, tsa mì tsa jì-ni ra Cristo, kò tsa mì tsa jì ra Elías kò tì'koaá tsa mì tsa jì-ti jè xit̄a ra isichjeén Nainá nga chjaya ngájo-la?

²⁶Kiichjaá Juan nga kitsò-la:

—'An, ta nandá batíndá-na, tanga tijnajin masen jngo-najìon ra mì kì 'yaxkon. ²⁷Jè-ní ra 'sa nchrabátjìngi-na, jè ra isa tìjna ítjòn-ni koni 'an. Skanda mì kì bakèn-na nga 'an skìjnda'ñó-la jè xoxín xajté-la.

²⁸Nga'tsi kjoa kii, yaá naxindá Betania nga ko'sín kjomà, ya ra ijgoa ndáje ra 'mì Jordán, ñánda nga tsatíndá xit̄a jè Juan.

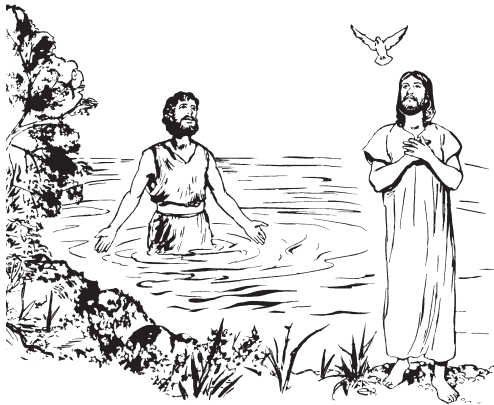
Kó'sín inikasén i isà'nde jè Jesús

²⁹'Kia nga ma nchijòn, Juan kijtseé Jesús nga tìnchrabá ñánda nga síjna ra jè, kò akjòn kitsò:

—¿Chítsijen-la, jè rakii ra síkasén Nainá koni tsa jngo Forrè I'ndí ra faháxin jé-la xit̄a isà'nde! ³⁰A'ta 'tseé xit̄a rakii ra kíchjàa 'kia nga kókíxin-no: “Nchrabá jngo xit̄a, jè ra tìjna ítjòn-na, ra isa kjotseé tìjna-ni koni 'an.” ³¹Ra 'an, nda mí bexkon tsiki; kií ta nandá batíndá-na mé-ni nga katabexkon-ni jñà xit̄a naxindá Israel.

³²Juan, 'koaá tì'sín kitsjà 'én nga kitsò:

—Kijtse-náa jè Inìma Tsje-la Nainá nga itjojen-ni ngajmi nga ko'sín 'ki koni jngo tjoníña, nga kiskàtjensòn-la Jesús. ³³'An mì kì bexkon; tanga jè Nainá ra isikasén-na nga kò nandá

tsatíndá-na x̄ita, 'koaá 'sín kitsò-na: “Jè ra jch̄ii nga kitjojen-nè jè Inìma Tsje-na nga ya skatjen-sòn-la, jè-ní ra kò Inìma Tsje-na kotíndá-ni x̄ita.” ³⁴ 'An, ijyeé kò'sín kítsee, kò tsja-ná 'én-na nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá.

Yá x̄ita ra iskotá'yá'ta ítjòn-la Jesús

³⁵ Ra kjomà nchijòn, tiyaá tíjna india-ni Juan; tjiko jò x̄ita ra ya koté'yá'ta-la. ³⁶ 'Kia nga kijtse nga ya tsá'ba Jesús, kitsò Juan:

—¡Chítsijen-la, jè rak̄i forrè-la Nainá [ra kiyátjì-la x̄ita]!

³⁷ Ngajò x̄ita k̄i 'kia nga kí'nchré koni 'sín kitsò Juan, kijítjingi-la Jesús. ³⁸ 'Kia nga iskáfa Jesús, kijtse-ní nga ya inchifítjingi-la jñà x̄ita k̄i, kitsò-la:

—¿Mé ra fatsjio?

'Kiaá kitsò ngajò x̄ita k̄i:

—Maestro, ¿ñánda tijni?

³⁹ Jesús kitsó-la:

—Nchrabá, chítsijen-la.

Kiiko-ní, kò kijtsee ñánda bijna Jesús, yaá tsikitsahijyoko nichjin jè, ta ngatjì-la nga ijyeé kjòhixòn, ijchó-la tsa las cuatro.

⁴⁰ Jñà ngajò x̄ita k̄i, ra kiitjingi-la Jesús 'kia nga kí'nchré-la Juan koni 'sín kitsò, jngo ra 'mì Andrés ra 'ndse ma Simón Pedro. ⁴¹ Andrés, jè iskajin ítjòn 'ndse ra 'mì Simón, kitsò-la:

—Ijyeé ka'yaxkon-jin jè Mesías ra Cristo tsò-ni, [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

⁴² Andrés kiikoó jè Simón ñánda tíjna Jesús; 'kia nga kijtse Jesús, kitsó-la:

—Ji-ní Simón, ti-la Jonás, tanga 'ndi 'ndi, Cefas 'kín-li. (Cefas, Pedro tsó-ni.)

Kó'sín kiichja-la Jesús jè Felipe kò Natanael

⁴³ Ra ma nchijòn, Jesús, 'koaá 'sín kjomejèn-la nga ya kiji ján nangi Galilea. Kò yaá iskajin jè Felipe, kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná.

⁴⁴ Jè Felipe yaá i'nde-la ya naxindá Betsaida, ya ñánda i'nde-la Andrés kò Pedro. ⁴⁵ Felipe ki kátsjii jè ra 'mì Natanael, kitsò-la:

—Ijyeé ka'yaxkon-jin jè ra síkaxki xajon kjotéxoma ra tsíkínda Moisés ko 'tse xita ra kiichja ngajo-la Nainá, jè Jesús ra ya 'inde-la naxindá Nazaret jè ra i'ndí-la José.

⁴⁶Natanael kitsò-la jè Felipe:

—¿A maá ya kitjokajin-ni ya naxindá Nazaret jngo ra nda 'sin?

Kitsó jè Felipe:

—Nchrabí, ko chítsijen saba-la.

⁴⁷Jesús 'kia nga kijtse jè Natanael nga ya tínchrabá'ta-la, kitsó ra a'ta 'tse:

—Jè rakij ra ngi kixi síjchá ijo-la koni jngo xita Israel, ko mi tsa kjoandiso tjin ra a'ta 'tse.

⁴⁸Natanael kitsó-la Jesús:

—¿Kó'sín ma-ni nga 'yaxkon-ná?

Jesús kitsó-la:

—Kàbeé-la 'kia nga tikjè chja-li jè Felipe, 'kia nga tijnangi ya yá-la to igo.

⁴⁹Natanael kitsó-ní:

—Maestro, ji-ní ra I'ndí-la Nainá, ko ji-ní xitaxá ítjòn-la naxindá Israel.

⁵⁰Kiichja Jesús, kitsò-la:

—¿A ta kií kàmakjiín-li nga kòkàxin-la nga kàbeé-la nga ya tijnangi ya yá-la to igo? 'Koaá xín-la nga isaá tse kjoaxkón jcha isi.

⁵¹Kitsò-isa-la Jesús:

—Ngi kjohixi-ní ra xin-no, jcha-nájiòn nga tjá'xa jè ngajmi ko jñà ikjali-la Nainá ko'ki kijimijìn ko ko'ki kjinchrabàjen-nè-na 'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na.

Mé kjoxkón ra ki'sin ítjòn Jesús

2 ¹Ra kjomà jàn nichjin ki'seé jngo 'sí ján Caná, ya naxindá ra chja-ni Galílea nga tsixan jngo xita. Ko jè na-la Jesús yaá tijná. ²Ti'koaá inakjoá-te-la Jesús ko xita ra kotá'yá'ta-la ya nándá tsixan xita. ³Kia nga ijyehe'tà nandá xán 'tse uva nándá nga tsixan xita, jè na-la Jesús kitsó-la:

—Ijye-ró ijyehe'tà nandá xán-la xita ra kàbixan.

⁴Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni 'an ko'mì-náa? Takó kjè kì bijchó nichjin-la nga sihitjásòon jè xá ra 'jii-na.

⁵Jè nà-la Jesús kitsó-la jñà xità ra inçhibíya nandá xán:

—Kò'sín 'tiaàn koni 'sín kitso-no ra jè.

⁶Jon ma-ni tiji najo ra ma sinchá nandá ra ya incha ra síchjeén xità judío nga sítsje-ni tsajmì ra tjin-la koni 'sín tjin kjotéxoma-la ra xkón tjin. Nga jngó jngó tiji kii, kjiyaá-la tsa jò kò tsa jàn ndichjon ra kan litro tjin-la nandá nga jngó jngó.

⁷Jesús kitsó-la jñà xità ra inçhibíya nandá xán:

—Tijtse nandá jñà tiji kii.

Jñà xità chi'nda tsinchá nandá jñà tiji kii; ngi nda kjón-ní isijtse ijye. ⁸Akjòn kitsò Jesús:

—Tináchrje chiba kò 'ti-la jè ra síjna ítjòn nga tísisin-la xità.

Akjòn 'koaá 'sín ki'sin. ⁹Jè xità ra tjna ítjòn nga tísisin-la xità, iskó'tá jè nandá ra nandá xán kjomà. Jè xità rakii, nda mí be ñánda 'ji-ni jè xán; (tà jñá kijtse xità ra inçhibíya, nga jñà ikachrje nandá). 'Kiaá jè xità ra tjna ítjòn kiichja-la xità 'xin ra ixan, ¹⁰kitsò-la:

—Nga'tsi xità, jé tsjá ítjòn jè nandá xán ra isa 'ño nda, kò 'kia nga ijye nati inchi'bi xità, 'kiaá tsjá jè xán ra isa nangi tjin-la. Tanga ji kabijnatjó-ní jè xán ra isa nda, kò jè tjinikjehe'ta-ni.

¹¹Jé kjojkón rakii ra ki'sin ítjòn Jesús ya naxindá Caná ra chja-ni Galilea nga tsakón kjoajeya-la, kò jñà xità ra kotá'yá'ta-la kjokjiín-la a'ta 'tse.

¹²'Kia nga ijye kjomà, yaá kiji naxindá Capernaum; tji kò na-la kò jñà 'ndse kò xità ra kotá'yá'ta-la; kò yaá tsikitsahijyo chiba nichjin.

Mé ra ki'sin Jesús 'kia nga kiji 'sí ján Jerusalén

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

¹³Ijyeé kjochraña nichjin nga síjeya 'sí jñà xità judío ya ján Jerusalén nga síkítsjen-yá nichjin 'kia nga itjojin kjohi'in ya ján nangi Egipto; kò yaá kiji Jesús. ¹⁴'Kia nga 'jaha'sen aya ingo ítjòn, jè Jesús, kijtse-ní nga ya nditsin ingo tjihijyo xità ra batína nchraja, kò forrè kò tjoniña; ti'koa tjtisajna'ta ímixa jñà xità ra síkaatjiya ton. ¹⁵'Kiaá 'ja Jesús, tsikínda jngo na'ño ra 'tson xità, akjòn tsahatjingi ijye-la xità ra ya tjtisajna ya nditsin ingo, kò jñà nchraja-la kò forrè-la. Ti'koaá tsikíxten'ta-te ya a'ta nangi ton-la jñà xità ra síkaatjiya ton kò akjòn isíkáfaya ímixa-la. ¹⁶Jñà ra batína tjoniña kitsó-isa-la:

—T_ináchrje tsje cho_o k_ii. K_i ni'ya nd_its_in 'nià jè ni'ya-la Na'in-na.

¹⁷J_nà x_it_a ra kotá'yá'ta-la, 'kiaá ítsjen-la kó'sín tíchja xajon ra t_jí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “'Nó mach_iniá, ta ngat_ji-la nga 'nó matsjake ni'ya-li.”

¹⁸J_nà x_it_a judío, 'kiaá iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Mé kjo_xkón ra bakon-nájin nga j_i t_jín-li kjo_hixi nga ko'sín 'ni?

¹⁹'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-la:

—T_ixojen ingo rak_ii, ko 'an, ta jàn nichjin kindá india-na.

²⁰'Kiaá kitsò j_nà x_it_a judío:

—Jè ingo rak_ii, ichán jon nó isinda-ni, ko j_i, ta jàn nichjin mejèn-li k_inda india-ni.

²¹Tanga jè ingo ra k_okitsò-la Jesús, t_jíjé-ni ijo-la. ²²'Koaá jnchro ma-ni, 'kia nga jaáya-la, j_nà x_it_a ra kotá'yá'ta-la, 'kiaá ítsjen-la 'én ra ko'sín kitsò; kjo_kj_iín-la koni 'sín tíchja xajon ra t_jí'ta 'én-la Nainá ko 'én ra kiichja Jesús.

Kó'sín ndaá be Jesús nga'tsi inima-la x_it_a

²³'Kia nga t_jina ya Jerusalén jè Jesús, ya 'sí paxko, k_jín x_it_a kjo_kj_iín-la 'kia nga kijtse j_nà kjo_xkón ra ki'sín. ²⁴Tanga Jesús takó m_i k_i nda isjngo ikon ra a'ta 'tse x_it_a k_ii, nga ki, ijyee nda bexkon nga'tsiò. ²⁵Jesús m_i k_i tsa machjeén-la yá ra k_ok_itso-la kó k_jòn nga jngó jngó inima-la x_it_a, nga jè jnchro ra 'nó nda be kó'sín t_jihijyo inima-la x_it_a.

Kó'sín tsakákonajmí Jesús jè Nicodemo

3 ¹Tsikijnaá jngo x_it_a fariseo ra ts_i'k_in Nicodemo ra t_i'koa x_it_a ítjòn tsikijna-la x_it_a judío. ²Jè x_it_a rak_ii, j_nò k_ji nga k_ii kats_jen-la Jesús nga kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga jè Nainá isikasén-li nga ma k_okón-ya-nájin, nga jngo x_it_a ra m_i tsa Nainá t_jínako, m_i k_i k_oma-la ko'sín 'siin koni 'sín t_jín j_nà kjo_xkón ra 'ni.

³'Kiaá kitsò Jesús:

—Ngi kjo_hixí ra xin-la, jè x_it_a ra m_i k_i jtsín x_itse india-ni m_i k_i k_oma ske kó'sín batéxoma Nainá.

⁴Jè Nicodemo 'kiaá iskonangi-la, kitsò:

—¿Kó'sín k_oma-ni nga jtsín x_itse india-ni jngo x_it_a ra ijye jchínga? ¿A maá kjo_hha'sen india-ni ind_si'ba na-la, ko ak_jòn jtsín india-ni?

⁵Jesús kitsó-lá:

—'Koaá xin kixi-la, jè ra mì a'ta 'tse nandá ko a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá jtsín-ni, mì kì koma kjoaha'sen-jin ñánda nga jè Nainá tibatéxoma. ⁶Jè ra a'ta 'tse xita tsin-ni, sakó-lá kjobinachon a'ta 'tse ijo-lá; ko jè ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá tsin-ni, sakó-lá kjobinachon a'ta 'tse inìma-lá. ⁷Kì tà chjàn maxkón-li koni 'sín kàxin-la: “Nga machjeén-ní nga jtsín xitse india-ni jña xita.” ⁸Jè tjo 'ba-ní nì ta ñánda mejèn-la, na'yá-lá nga fane, tanga mì kì 'yeé ñánda nchrabá-nì ko ñánda fì. 'Koaá 'sín kjòn nga'tsi ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá tsin-ni.

⁹'Kiaá kitsò Nicodemo:

—¿Kó'sín koma-lá nga ko'sín koma kjoa kii?

¹⁰Jesús kitsó-ní:

—Ngaji, maestro tijna-lá naxindá Israel, ¿mé-ni mì 'ya-ni kjoa kii? ¹¹Ngi kjohixí ra xin-la: Jé nakjoá-jin kjoa ra na'yá-jin, ko jé 'bènjmí-jin kjoa ra kijcha-jin, tanga mì kì makjiín-no 'én ra 'bènjmí-jin. ¹²Tsa mì kì makjiín-no 'kia nga 'benájmí-no kjoa ra 'tse isà'nde, ¿a tà jé kokjiín-najìon tsa 'kenájmí-no kjoa ra chon ya ján ngajmí?

¹³Nì kjè tsa yá ra fimijìn ján ngajmì, ta jngo jè I'ndí-lá Xita, nga jé ra ya 'ji-ni ya ján ngajmì. ¹⁴Koni 'sín k'i'sin Moisés ya i'nde kixi ñánda nga tsikima nga iskiítjen jngo ye kicha nga tsikítja'ba'ta yá, jè I'ndí-lá Xita, 'koaá ti'sín tjínè-lá nga tjáhitjen, ¹⁵mé-ni nga'tsi ra kokjiín-lá ra a'ta 'tse, mì tsa jchija-jin, ta isaá 'se-lá kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo.

Mé xá 'ji-ni Jesús i isà'nde

¹⁶'Nga jè Nainá batoó 'ño kjotsjake xita isà'nde, nga kitsjá jè I'ndí-lá ra ta jè tajngo-ni, mé-ni nga nga'tsi xita ra kokjiín-lá a'ta 'tse, mì kì jchija, ta isaá 'se-lá kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo. ¹⁷Nainá mì tsa kì xá isikasén-ni I'ndí-lá nga kjohi'in kìnè-lá xita isà'nde, kíí xá isikasén-ni nga a'ta 'tse koma kitjokajin-ni kjohi'in a'ta 'tse jé-lá xita isà'nde.

¹⁸'Jè ra makjiín-lá a'ta 'tse Jesús, mì tsa kjohi'in tjínè-lá nga sijkjiín; tanga jè ra mì kì makjiín-lá, ijyee kjohi'in tjínè-lá nga sijkjiín ta ngatjì-lá mì kì makjiín-lá a'ta 'tse I'ndí-lá Nainá ra ta jè ta jngo-ni. ¹⁹Jña xita ra mì kì makjiín-lá, ijyee

kjohi'in tjinè-la nga siikjiin ta ngatji-la 'kia nga 'ji i isà'nde jè ra síhsen-ná mì kì kjotsjake, ta isaá jñà 'nó kjotsjake jè ra kjoajñò, ta ngatji-la nga 'choó tjin jñà kjoa ra 'sín. ²⁰Nga'tsi xita ra 'cho tjin kjoa ra 'sín, jtikeé ra kjoa isen, kò majin-la nga ya nchrabá ñándá nga isen chon ta ngatji-la majin-la nga jcha-la jñà kjoa'cho ra 'sín. ²¹Tanga jñà ra kjoakixi inchi'sín, nchrabá'ta-la ñándá isen chon, mé-ni nga jcha-la nga 'koaá 'sín inchi'sín koni 'sín mejèn-la Nainá.

Yá ra 'ji ítjòn-la Cristo

²²Nga ijye kjomà, Jesús kijí kò xita ra kotá'yá'ta-la ya ján nangi Judea; yaá tsikitsajnakò chiba nichjin nga tsatíndá xita. ²³Juan ti'koaá tíbatíndá-te xita ya naxindá Enón, ya chraña'ta-la naxindá Salim, ta ngatji-la ya i'nde rakii, 'nó tjin nandá; kò jñà xita, ijchò-ní nga isatíndá. ²⁴'Kiá nga kokjamà kjoa kii, 'kia-ní 'kia nga tikjè ndayá fi jè Juan.

²⁵Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Juan kò jngo xita judío tsakátiya-ni kó'sín nga tíchja kjotéxoma 'tse xita judío ra xkón tjin koni 'sín nga sítsje ijo-la. ²⁶Kijí xita ñándá tjna Juan, kitsò-la:

—Ji maestro, jè xita ra ya ijchòkii ya ra ijngoa ndáje Jordán ra ki'tsi 'én ra a'ta 'tse, 'ndi 'ndi, ti'koaá tíbatíndá-te; kò sabá yaá inchifitjingi-la nga'tsi xita.

²⁷Juan kitsó-la:

—Jngo xita, nimé ra ma 'se-la, tsa mì jè sabá Nainá tsjá-la. ²⁸Jìòn sabá ina'yá-ná jìòn 'kia nga kò'sín kixin-no, nga mì tsa 'an jiàan ra Cristo; tà tjen inikasén ítjòn-na ra 'an ra a'ta 'tse jè. ²⁹Ya ñándá bixan xita, jè itsabá'nó chjoón jè xita 'xin ra bixan; kò jè xita ra nda báko ra ya síjna'ta chraña-la, ta 'nchré-ní, kò 'nó matsja-la 'kia nga chja jè xita 'xin ra bixan. 'Koaá ti'sín 'nó matsja-la inima-na nga 'nchrèe kjoa ra tí'sín ra jè. ³⁰Machjeén-ní nga isa 'nó 'nga katijna ra jè, kò 'an isa nangi kótijnaa.

Mé ra 'sín jè ra nchrabá-ni ngajmi

³¹Jè ra ngajmi nchrabá-ni, jè tjna ítjòn-la nga'tsi xita. Kò jè ra i a'ta nangi 'tse, xita isà'nde-ní, kò jñà chja kjoa ra ma i a'ta nangi. Tanga jè ra ngajmi nchrabá-ni, jé batéxoma-la nga'tsi xita, ³²kò 'koaá 'sín tsjá 'én-la mé ra kijtse kò mé ra kií'nchré; tanga niyá ra makjiin-la koni 'sín tsò. ³³Tanga jè xita ra

makjiín-là 'én ra chja jè ra ngajmi nchrabá-ni, jé síkixiyanda india-ni 'én nga jè Nainá, ngi 'én kixií ra chja; ³⁴nga jè ra ngi Nainá isikasén, 'én-là Nainá chja; nga jè Nainá tsjá-là Iníma Tsje-là kò mì kì chiba tjín-là kó'ki kjonnda tjiko. ³⁵Jè Nainá tsjakeé jè I'ndí-là, kò jè isingatsja ijye ta mé kjoa-nioo. ³⁶Jè ra makjiín-là koni tsò 'én ra chja I'ndí-là Nainá, tjín-là kjobinachon ra mì fehe'ta; tanga jè ra mì kì makjiín-là, mì kì 'se-là kjobinachon rakì; jé skanè-là kjohi'in ra jè Nainá tsjá skanda tà mé nichjin-nioo.

Kó'sín tsakáko Jesús jngo chjoón Samaria

4 ¹Jñà xitá fariseo kií'nchré-ní nga isaá-ró kjin ma-ni xitá ra batínda Jesús, mì 'koa-ni koni jè Juan.

²(Ní'sín mì tsa jè kjon-ni Jesús jè ra batínda xitá; jñà xitá ra kotá'yá'ta-là ra batínda xitá.) ³Jè Jesús, 'kia nga kisijin-là nga jñà xitá fariseo, ijyeé kií'nchré 'én kii, itjokàjin nangi Judea, akjòn kijì india-ni ján nangi Galilea.

⁴'Kia nga kijì, tjínè-là nga kò'sín kotojin ya nangi Samaria.

⁵Ijchò jngo naxindá ra 'mì Sicar ra ya chja-ni Samaria, ya chraña'ta-là nangi ra kitsjà kjojò-là Jacob i'ndí-là ra tsi'kin José nga 'sa kjoťseé. ⁶Ijyeé-la ijchò tsa masen nichjin nga tsá'baya ndiyá jè Jesús, kò ijyeé itsi'on-là. Kò yaá tsikijnakjáya

ya ñánda tíjna jngo ngajo nandá ra 'tse Jacob kjomà. ⁷⁻⁸ Ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la yaá kiji ya ajin naxindá ján nga ikatse tsajmì ra skine. 'Kiaá chiba-la 'ji jngo chjoón ra ya i'nde-la Samaria, nga 'ji káchrje nandá. 'Kiaá kitsó-la Jesús:

—Itsé nandá 'ki-ná ra sk'iaa.

⁹ Jñà xita judío mì kì nda fiko jñà xita ra ya Samaria i'nde-la. 'Koaá ma-ni nga jè chjoón kitsó-la:

—¿Kó'sín ma-ni nga nandá níjé-ná? Ngaji xita judío-ní, ko 'an chjoón Samaria-ná.

¹⁰ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Tsa 'yaá-li jè kjojtò ra tsjá Nainá, ko tsa 'yaxkoón-li yá-ni ra tísjé-li nandá, tsa jíí-la ra sijé-la nandá, ra jè, jé tsjá-li nandá ra síkijnakon-ná.

¹¹ Jè chjoón kitsó-ní:

—Ji Na'in, nimé ra ki'chii ra ma kináchrje-ni nandá, ko jè ngajo 'ñó nanga. ¿Ñánda kíjch'ii jè nandá ra ma síkijnakon-ná nga 'ki-ná? ¹² ¿A isaá tíjna ítjòn-la ji, jè xita jhínga-najin Jacob, jè ra kitsjà-najin ngajo nandá rakii? Íí 'ji káchrje nandá ra ki'tsi ra jè, ko ixti-la ko jñà cho ra tsikítje.

¹³ Jesús kiichjaá kitsó-la:

—Nga'tsi ra 'bi nandá rakii, maxándá india-ila; ¹⁴ tanga jè xita ra sk'í nandá ra 'an tsja-la, ni-ti-kjiá koxándá india-ila, nga jè nandá ra 'an tsja-la, 'koaá 'sín koma ya aya iníma-la koni ñánda nga títjo nandá, ko jè nandá rakii, síkijnakon-ní skanda ta kjiá-nioo.

¹⁵ Jè chjoón kitsó-ní:

—Na'in, 'ti-ná nandá ra ko'mì-la ji, mé-ni mì kì ti koxándá-na ko mì ti i kji'i káchrje-na nandá.

¹⁶ Jesús kitsó-la:

—Tínákjoa-la 'xin-li, akjòn taáfa india-ni ijndí.

¹⁷ Kitsó jè chjoón:

—Tsìn-na 'xin.

Jesús kitsó-la:

—Kjohixi-ní koni 'sín sii, nga tsìn-li 'xin; ¹⁸ nga kjo 'òn 'xin 'se-li, ko jè xita ra tijnakii 'ndi 'ndi, mì tsa ngi 'xin-li ma. Kixíí kjoa koni 'sín tjisi.

¹⁹ Jè chjoón rakii, 'kia nga kí'nchré 'én kii, kitsó-ní:

—Na'in, 'koaá 'sín tímachiya-na nga jíí-li xita ra chja ngajo-la Nainá. ²⁰ Jñà xita jhínga-najin, ra Samaria tsajin-jin,

íí kijtsexkón Nainá, jè nindo rakìi; tanga jìòn ra xìta judío 'mì-no, bixó-nó jìòn nga ta yaá Jerusalén koma jchaxkón Nainá.

²¹ Jesús kitsó-la:

—Jì ndí chjoón, katakjiín-li koni 'sín xin-la, ijyeé nchrabá nìchjin 'kia nga mì tì i-ni nindo rakìi, kò mì tì ján-ni Jerusalén nga ma jchaxkón Nainá. ²² Jìòn, ra xìta Samaria 'mì-no, mì kì 'ya jìòn yá-ni ra 'yaxkón; tanga jin ra xìta judío 'mì-najin, 'ya-nájin yá-ni ra 'yaxkón-jin, nga yaá kitjokajin jngo-ni 'tse xìta judío ra kochrjekàjin kjohi'in xìta. ²³ Tanga ijyeé tíma chraña nìchjin, kò 'ndíi-ni nga ngi kjohixi kò nga ngi koó inìma-la nga skexkón Na'ín-ná nga'tsì jñà ra ngi kixi kjoa nga bekkón Nainá. Nga jè Na'ín-ná, 'koaá 'sín mejèn-la nga kò'sín kata'sín jñà ra jè bekkón. ²⁴ Nainá, Inìma Tsje-ní. 'Koaá ma-ni nga jñà xìta ra bekkón, machjeén-ní nga ngi koó kjohixi-la kò ngi koó inìma-la nga katabekón.

²⁵ Jè chjoón rakìi kitsó-ní:

—Be-ná nga kj'íi jè Mesías (jè ra xá sùikasén-ni Nainá, ra Cristo tsò-ni); kò 'kia nga kj'íi ra jè, jè 'keènajmíya ijye-ná nga'tsì kjoa kii.

²⁶ Jesús kitsó-la:

—'An-ná ra tíbakó-la.

²⁷ Tijé-ni hora rakìi, 'ji-ni xìta ra kotá'yá'ta-la Jesús. Ta 'koaá kjomà-la nga jè Jesús, jngo chjoón tíbako. Tanga nijngo ra kitsò ikon nga iskonangi-la mé ra mejèn-la kò mé 'én ra inchiçoónajmí. ²⁸ Jè chjoón kitsjiín jè nisa nandá-la; akjòn kijí ya ajin naxindá ján, nga kii 'kénajmí-la xìta, kitsò-la:

²⁹ —Nchrabá chítsijen-la jngo xìta ra kò'sín kàtsò ijye-na koni 'sín tjín kjoa ra ijye kí'siaan. Tsa jé jèe, ra Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

³⁰ Jñà xìta 'kiaá itjotin naxindá nga kiikatsijen-la ñanda nga tíjna Jesús. ³¹ 'Koaà-la chiba-la nga jñà xìta ra kotá'yá'ta-la Jesús inchiíbítsa'ba-la nga inchi-tsò-la:

—Maestro, tichi jngi.

³² Tanga Jesús kitsó-la:

—'An, tjín-na tsajmì ra bákjen ra mì kì 'yaxkon jìòn.

³³ Jñà xìta ra kotá'yá'ta-la kitsó-la xákjén:

—¿A tjín ra kà'fiikó-la tsajmì ra kabakjèn tsa 'koa?

³⁴ Jesús kitsó-la:

—Jñà tsajmì ra bákjën ra 'an, jè-ní nga sìhitjásòon koni 'sín mejèn-là jè ra isìkasén-na kò nga ti'koa sikjéhe'ta xá-là. ³⁵Jìòn, 'koaá 'sín bixó nga ngi ijòn sá chija-isa nga koxkó tsajmì ra ijye kojchá; tanga 'an xin-náa: Chítsijen-là ya ñánda nga tjtje tsajmì, ijyee kjójchá-ní, ijyee ma sincháxkó. ³⁶Jè xitá ra bíxkó tsajmì ra ijye kjójchá, machjí-là; kò jñà tsajmì ra mincháxkó, 'tse kjobinachon-ní, mé-ni ngásòn 'se-là kjotsja jè ra bítje tsajmì kò jè ra bíxkó. ³⁷Én kixíí jè 'én ra tsò: “Kj'íí-ní ra bítje tsajmì kò kj'íí-ní ra bíxkó.” ³⁸'Áán isìkasén-no nga kíxkó tsajmì ya ñánda nga mì tsa jìòn iníxá; kj'íí-ní ra isíxá, tanga jìòn inchibakò-no nga inchibíxkó tsajmì tjé-là.

³⁹Taxkì kjín xitá Samaria ra ya tjíhijyo ya naxindá rakìòò kjokjiín-là a'ta 'tse Jesús 'kia nga kíí'nchré 'én ra kitsjà chjoón nga kitsò: “'Koaá kàtsò ijye-na nga'tsì kjoa ra kí'siaan.”

⁴⁰'Kia nga ijchò jñà xitá Samaria ñánda nga tíjna Jesús, tsíkítsa'baá-là nga ya katijnako. Kò jò nìchjin ya tsikijnako. ⁴¹Kò kjín xitá kjokjiín-isa-là a'ta 'tse Jesús 'kia nga kíí'nchré 'én ra jè sabá tsi'kénajmí. ⁴²Jñà xitá kitsó-là jè chjoón:

—'Ndi 'ndi-ni mì tsa ta ki makjín-najin koni tsò 'én ra jì tsi'kénajmí-nájin; jin sabá inchina'yá-lajin, kò 'ya-nájin nga kixíí kjoa nga jé ra kochrjekàjin kjohi'in kjoa 'tse jé-là xitá isà'nde, jè Cristo [ra xá isìkasén-ni Nainá].

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo ti-là ra ch'índa ítjòn tíjna

(Mateo 8:5-13; Lucas 7:1-10)

⁴³Ra kjomà jò nìchjin, itjojin-ní ya Samaria nga kijì ján nangi Galilea. ⁴⁴Koni 'sín kitsò saba Jesús: Nijngo xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-là, 'yaxkón ya nangi-la. ⁴⁵'Kia nga ijchò ya Galilea, jñà xitá ra ya i'nde-là, nda iskábétjò, nga ijyee kijtse kjoa ra kí'sìn ya Jerusalén 'kia nga itjo 'sí paxkò; nga jñà xitá kii, kíí-te 'sí.

⁴⁶Jesús ijchó india-ni ján Caná, nangi ra chja-ni Galilea, ya ñánda isikaatjiya-là nandá nga nandá xán 'tse uva kí'sín. Ya naxindá Capernaum tíjna jngo xitá ra xá jíin-te-là a'ta 'tse xitaxá ítjòn 'tse Galilea, kò 'ñó kiya jè ndí ti-là. ⁴⁷Jè xitá rakii 'kia nga kíí'nchré nga jè Jesús yaá inchrabà-ni Judea nga 'ji ya Galilea, kiikooón Jesús nga kii kítsa'ba-là nga katafi ya ni'ya-là, nga katasínda-ni jè ndí ti-là ra ijye tíbiya. ⁴⁸Jesús kitsó-là:

—Jìon, tsa mì kì jchaa kjoxkón kò kjoa ra bakón kjoajeya-la Nainá, mì kì kokjiín-no.

⁴⁹Jè xita ra kiya i'ndí-la kitsò-la Jesús:

—Jì na'in, 'tìn kjonda nditon tjahjtko-ná 'kia nga tikjè biya jè ndí i'ndí-na.

⁵⁰'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Tin-ni ni'ya-li; jè i'ndí-li ijyeé ndaá tijnani.

Xita rakii kjokjiín-la jè 'én ra kokitsò-la Jesús; kijí-ni ni'ya-la.

⁵¹'Kia nga ijye ijchò chraña-ni ni'ya-la, jña xita chi'nda-la itjotjingi-la nga kitsò-la:

—Jè i'ndí-li, ijyeé nda tijnani, tijnakon-ní.

⁵²Jè xita rakii, 'kiaá iskonangi kó chon kjòn-ni nga kjonda-ni jè ndí ti-la. 'Kiaá tsi'kìn-la:

—Ngojña tsa la una itjahíxìn-la 'chin 'ndi.

⁵³Jè na'in-la ndí ti ra kiya, ítsjen-la nga tijè-ni hora 'kia nga kitsò-la Jesús: “Jè i'ndí-li, ijyeé nda tijnani.” Xita rakii, kò nga'tsi xita ra tjítsajna ya ni'ya-la, 'koaá 'sín jè Jesús tsaká'ta ikon.

⁵⁴Jè kjoxkón rakii ra ma-nì jò ra ki'sin Jesús, 'kia nga inchrabà-ni nangi Judea nga 'ji ya nangi Galilea.

Kó'sín isinda-ni Jesús 'kia nga nichjin níkjáya jngo xita ra mì kì ma fì

5 ¹'Kia nga ijye kjomà askan-nioo, jngo 'sí-la xita judío tíbitjo, kò jè Jesús kijí 'sí ya ján Jerusalén. ²Ya Jerusalén tijnani jngo chrjó nandá ra 'mì Betesda; 'òn ma-ni ngitjòba-la; yaá tijnana'ta chraña-la xotjòba nánanda bitjo kò 'faha'sen-ni forrè. ³'Nó kjìn ma-ni xita ra kiya kjihijyongí ya ngitjòba-la, ra xita xka, kò xita tsá'yá kò xita ra mì kì ma síjtiya ijo-la, nga inchikoñá-la 'kia nga máfangi nandá ra tjíya ya chrjó nandá. ⁴Nga jngo-ró ìkjalí ra ta kjiá ta kjiá bitjojen nga síkáfangi nandá, kò jè xita ra 'faha'sen-jin ítjòn ya nandá 'kia nga máfangi, manda-ró-ni ni'sín ta mé 'chin ra tjín-la. ⁵Kò yaá kijjna jngo xita ra ijye kjo kan chrjó'òn jàn nó tjín-la nga kiya. ⁶Jesús, 'kia nga kijtse nga ya kijjna, kò nga kií'nchré nga ijye 'ñó kjotsee kiya, kitsó-la:

—¿A mején-li nga konda-ni?

⁷Jè xita ra kiya kitsó-ní:

—Jì Na'in, mì tsa yá tjín-na ra basiko-na nga ma 'faha'sen-jiaan ya chrjó nandá 'kia nga máfangi. 'Kia nga

mejèn-na nga 'fáha'sen-jiaan, kj'íí síkijne-na nga 'faha'sen-jin ítjòn.

⁸Jesús kitsó-la:

—Tísítjiiin, chjíbí nāchan-yá-li, kō títjájme-ni.

⁹Xítā rākìi ndítóón kjonda-ni, kō iskábé-ni nāchan-yá-lā kō maá tsajme-ni. Jè nīchjin 'kia, nīchjin níkjáya-ní. ¹⁰Jñà xítā judío kitsó-la jè xítā ra kjonda-ni:

—'Ndi 'ndi, nīchjin níkjáya-ní, mì kì tjí'nde-li nga kíko-ni jè ra kitsajnanì.

¹¹Xítā rākìi kitsó-ní:

—Jè xítā ra kásinda-na, jè sabá kōkàtsò-na: “Tíxkó-ni ra títjajnasin kō títjájme-ni.”

¹²Jñà xítā kii 'kiaá iskonangi-la:

—¿Yá xítā-ni ra kō'sín kàtsò-li: “Tíxkó-ni ra títjajnanì kō títjájme-ni?”

¹³Tanga jè xítā ra ijye kjonda-ni mì kì be yá xítā-ni ra isinda-ni, nga jè Jesús itjokàjiín-lā yā ñánda tjihijyo jñà xítā kii. ¹⁴Askan-nioo, yáá iskajin india-ni Jesús, yā aya ingo ítjòn, kitsò-la:

—Ijyeé kamanda-ni, tanga kì tì tsja fatsji-jé-ni, mé-ni nga mì isa 'ñó 'cho tjin kjoa ra koma'tin-ni.

¹⁵Jè xítā rākìi, kii 'kénajmí-lā jñà xítā judío nga jè Jesús ra isinda-ni. ¹⁶Ta ngatjì-lā kjoa ra 'sín 'kia nga nīchjin níkjáya, kíi kjoa-ni nga jñà xítā judío isjtike Jesús nga tsikimatjingi-lā nga mejèn-la sii'ken. ¹⁷Tanga Jesús kitsó-la:

—Jè Na'in-na 'koáá 'sín tjin xá ra tí'sín ki'ta, 'koáá ma-ni nga kō'sín tí'siaan.

¹⁸'Koáá 'sín kjomà-ni nga jñà xítā judío isaá 'ñó mejèn-lā nga sii'ken Jesús, mì tsa tà ki-ni nga mì bexkón jè nīchjin níkjáya, kíí-ní nga tì'koáá tsò-te nga jè sabá-ró Na'in-lā jè Nainá, kō Nainá 'sín-te ijo-la.

Kjotéxoma ra itjábé-lā jè I'ndí-lā Nainá

¹⁹Jesús 'kiaá kiichja nga kitsò-la:

—Ngi 'én kixijí ra xin-no, jè ti, ni ta mé ra ma 'sín ra ta kindá 'tse, tà jé-ní ra tsijen-lā koni 'sín 'sín na'in-lā; nga'tsi ra 'sín jè ra na'in 'miò, 'koáá tì'sín 'sín kjòn jè ti. ²⁰'Koáá tì'sín jè Na'in-na, 'ñó tsjake-na ra I'ndí-lā ma, kō bakón ijye-na nga'tsi kjoa ra 'sín ra jè; kō isaá tse kjoxkón kōkòn ñánda

nga tà 'koaá koma-no ra jiòn 'kia nga jchaa. ²¹Koni 'sín 'sín jè Na'in-na nga síkjaáya-ila jñà ra 'ken, nga síkítsajnakon-ni inìma-la, 'koaá tì'sín 'sin-te ra I'ndí-la 'mì-na nga 'aán tsja-te-la kjobinachon jè ra 'an mejèn-na nga tsja-la. ²²Jè Na'in-na mì kì tì yá ra bídajín-la; 'an ra I'ndí-la ma, 'aán isìngatsja ijye-na kjobixi-la mé-ni nga 'an kindájín-na, ²³ko mé-ni 'koa tì'sín kata'yaxkón-na 'an ra I'ndí-la ma koni 'sín nga 'yaxkón jè Na'in-na. Jè ra mì kì bexkón-na nga I'ndí-la Nainá ma, tì'koaá mì kì bexkón jè Na'in-na ra isikasén-na.

²⁴'Ngi kixíj kjoa ra koxin-no: Jè ra 'nchré-na koni 'sín nga xiaan, ko makjiín-la a'ta 'tse ra isikasén-na, tjín-la kjobinachon ra mì fehe'ta; ko mì tsa tì kjobi'in skané-la, nga mì tì ya tíjna-ni nándá tjín ra kjobiya, ijyee ya tíjna nándá tjín ra kjobinachon. ²⁵Ngi kjobixíj ra xin-no: Nchrabá nichjin, ko 'ndíí-ni, 'kia nga jñà mi'ken kji'nchré 'én-na ra I'ndí-la Nainá 'mì-na; ko jñà ra kji'nchré, kítsajnakon-ní. ²⁶Jè Na'in-na, tíjé-ni ra kjobinachon; ko 'an ra I'ndí-la ma, 'koaá tì'sín kitsjà-te-na nga tì'aán-te-na ra kjobinachon; ²⁷ko 'aán kitsjà-naa kjo'texoma-la nga 'an kindájín-la xita, nga 'an-ná ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na. ²⁸Kì tà chjàn maxxón-no kjoa kii, nga kijchò nichjin nga kji'nchré 'én-na nga'tsì mi'ken ra kjihijoyá ya 'nchó mi'ken. ²⁹Ko jñà ra nda ki'sin kitjo i'nde-ní nga 'ki-la kjobinachon; tanga jñà ra 'cho ki'siòon kitjo i'ndeé-te-ni nga tjábé-la kjobi'in.

Kó'sín kitsjá 'én Jesús ra tì a'ta 'tse-nì

³⁰'Mì kì mé ra ma 'siaan ra ta kinda tsa'an. 'Koaá 'sín bindájiáan koni 'sín tsò-na jè Na'in-na. Jè kjoa ra 'an bindájiáan, kixíj tjín, nga mì tsa ko'sín 'siaan koni 'sín mejèn-na; jé tísíhitjasòn koni 'sín mejèn-la jè Na'in-na ra isikasén-na. ³¹Tsa tì'aán tsja-na 'én ra a'ta tsa'an nga nda síkijnaa ijo-na, jè 'én ra chjàa, mì kì kokjiín-no tsa 'én kixí. ³²Tanga tíjna ijngo-isa ra tsjá 'én ra a'ta tsa'an, ko beé-ná nga jè 'én ra tsjá, ngi 'én kixí-ní. ³³Jiòn inikasén xita ra ikjonangi-la Juan, ko jè Juan kitsjá 'én-la ra a'ta 'tse kjoakixí. ³⁴Tanga mì tsa kjo'nó tjínè-la nga kjíí xita tsjá 'én ra a'ta tsa'an. Ta kíí koxin-najìon 'én kii mé-ni nga kí'tjokajion kjobi'in ra a'ta 'tse jé-no. ³⁵Jè 'én ra kiichja Juan, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa jngo ní'í ra títi ko ra

tísíhisen; jìòn, ta chibaá nìchjin initsjakoo jè 'én ra kiichja nga isìhisen-no. ³⁶Jè xá ra 'siaan isaá 'nó chjí-là koni jñà 'én ra kitsjà Juan. Nga jè xá ra isìngatsja-na jè Na'in-na nga sihitjásòon, tije xá rakìi tsjá-ni kjohixi ra a'ta tsa'an nga kixíi kjoa nga jè Nainá isikasén-na. ³⁷Ti'koaá jé Na'in-na ra isikasén-na, tsjá-te 'én ra a'ta tsa'an, ni'sín jìòn, kjè kì na'yá-là jè jta-là, ti'koa kjè kì 'yaxkon jìòn kó'ki; ³⁸ko ni mì tsa ya tíjnajin 'én-là ya inima-no, nga mì kì makjiín-no a'ta 'tse ra isikasén. ³⁹Jìòn, ndaá chítá'yá jè Xajon ra tíj'ta 'én-là Nainá, nga 'koaá 'sín níkiítsjen jìòn nga yaá sakò-no kjòbinachon ra mì kì fehe'ta. Jè xajon rakìi, yaá tsjá 'én ra a'ta tsa'an, ⁴⁰ko mì kì nchrabátjìngi-ná jìòn nga koma 'se-no kjòbinachon rakìi.

⁴¹Mì tsa jè ra mejèn-na nga jñà xita 'nga siikíjna-na; ⁴²nga bexkoón-no nga mì tsa ngi kixi kjoa nga tsjacha Nainá. ⁴³A'ta 'tseé Na'in-na inchrabà-na, ko mì kì ma-najìòn nga chjìbétjè-ná; tanga tsa yá ra ta jè kii'tin-là ijo-là nga kjíi, ta isaá jè chjìbétjè jìòn. ⁴⁴¿Kó'sín koma-ni nga kòkjiín-najìòn? Nga tà jé fatsjio nga nda kíjtjòngio ya ngixkon xita, ko mì tsa jè fatsjio nga nda kítsajna ya ngixkon Nainá ra ta jè tã jngo ma-nioo. ⁴⁵Kì tà chjàn kò'sín níkiítsjen nga 'aán kongí-no ya ngixkon Nainá; tíjè-ni Moisés ra fa'ta ikon jìòn ra koàngi-no. ⁴⁶Nga, tsa kixíi-la kjoa nga makjiín-najìòn jè 'én ra tsikínda Moisés, ti'koaá kòkjiín-te-najìòn ra a'ta tsa'an; nga jè Moisés 'kia nga tsikínda xajon, a'ta tsa'aán kiichja koni 'sín nga tsikínda xajon. ⁴⁷Tanga tsa mì kì makjiín-no koni 'sín tíchja jè xajon ra tsikínda Moisés, ¿kó'sín kòkjiín-najìòn 'én ra 'an koxín-no?

Kó'sín nga 'nó kjin xita isikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

6 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, Jesús yaá kiji ya ra ijngo ndáchikon 'tse Galilea, tíjè-ni ndáchikon ra 'mì Tiberias. ²Kia nga kijtse xita kjoxkón ra 'sín Jesús nga ma-là sínda-ni xita ra kiya, 'nó kjin xita kijìtjìngi-isa-là. ³Kiaá tsihijin jngo i'nde nándà asòn'nga chon; yaá tsikijna ko xita ra kotá'yá'ta-là. ⁴Ko ijyeé tímachraña 'sí paxko jè 'sí-là xita judío. ⁵Kia nga iskotsíjen Jesús, ko nga kijtse nga 'nó kjin ma-ni xita ra tjìngi-là, kitsò-là jè Felipe:

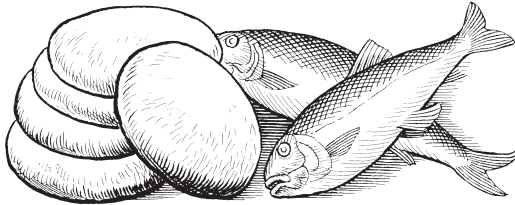
—¿Ñánda kında-lá tsajmì ra kòkjen jǎnà xita kii?

⁶Tanga ta 'koáá kitsò-la, ta jè ra mejèn-la nga ske kó kitsò jè Felipe. Nga jè Jesús, ijyeé be-ní mé ra 'sjin. ⁷Jè Felipe kitsó-ní:

—Nì'sín-la jǎnà chjí-la xita ra jò sindo nichjin tǎjn-ni kında-ilá niño nchrajín jǎnà xita kii, nda mí-la kichóya-la nga itsé itsé skine nga'tsiòo.

⁸'Kiaá kiichja jè Andrés, ra tì'koáá ya kotá'yá'ta-la Jesús, ra 'ndse ma Simón Pedro, kitsò:

⁹—Jngo ti tǎjna ijndíi ra 'ya 'òn niño nchrajín 'tse cebada ko jò tì; tanga ñánda kichóya-la ra kotjiiòon.

¹⁰Jesús kitsó-la:

—Kò'tin-la nga'tsi xita nga katitsajna.

Kò taxki 'nó tǎjn xka ijná ya i'nde rakii, ko yaá tsikitsajnajin. Nga maá-la tsa 'òn jmi ra ta xita 'xin. ¹¹Jesús iskábé jǎnà niño nchrajín kii, 'kia nga ijye kitsjá-la kjonda Nainá, akjòn kitsjá-la jǎnà xita ra kotá'yá'ta-la, mé-ni nga isika'bí-la jǎnà xita ra tǎjtsajna. Jǎnà tì ra jò ma-nioo, 'koáá tì'sín isìko, kitsjá-la jǎnà xita ta kó 'ki mejèn-la. ¹²'Kia nga ijye kjoski nga'tsi xita, Jesús kitsó-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tíxkó-no nga'tsi ra kajnengi-ni, mé-ni nga nimé ra kjitsón-ni.

¹³Jǎnà xita, 'kia nga tsikíxkó-ni jǎnà niño nchrajín ra tsijnengi-nioo, ngi tejò ndisiyá kjomà-isa. ¹⁴Jǎnà xita, 'kia nga kijtse kjojkón ra 'nó nda tǎjn ra kòki'sin Jesús kitsó-la xákjén:

—Kixi kitií-la kjoa, jé-la xita rakii ra chja ngajo-la Nainá, ra xá tǎjnè-la nga kj'íi i isà'nde.

¹⁵Tanga Jesús kjòchiyaá-la nga jǎnà xita kii mejèn-la nga kjo'ño iko nga xitaxá ítjòn sikkíjna, 'kiaá tsihijin india-ni ján nindo ján, nga ya tsikijna tajngo.

Kó'sín nga ma tsajme Jesús ya asòn ndáchikon

(Mateo 14:22-27; Marcos 6:45-52)

¹⁶'Kia nga ijye tímajñò, jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús ijchòjeén india-ni ya ñánda kjijna jè ndáchikon, ¹⁷yaá 'jaha'sen jngo chitso kò tsatojin jè ndáchikon nga kijì ya naxindá Capernaum. Ijyeé 'ñó kòjñò, kò jè Jesús kjè kì tsijen bijchótjìngi-là. ¹⁸Ya asòn ndáchikon 'ji jngo tjojkón ra 'ñó 'tσα, kò jè nandá tsikí'tsia nga tsáfangi. ¹⁹Ijyeé-la tsa kjo 'òn kò tsa kjo jon jmi metro fi nga tjímasòn ya asòn ndáchikon, 'kia nga kijtse nga jè Jesús tsá'basòn ya nandá kò tìnchrabá'ta-là ya chitso, jñà xità-là ta itsakjón-ní. ²⁰'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-là: —'Aán-náa, kì tà chjàn skon jìòn.

²¹Jñà xità-là 'ñó tsja ki'se-là, isikjaha'sen ya chitso; kò nditòón ijchò ya i'nde ñánda inchifi.

Mé ra ki'sin jñà xità ra isikjèn jè Jesús

²²Nga ma nchjòn, jñà xità ra tsikitsajna ya ra ijngoa ndáchikon ján kijtse-ní nga ta jè-ni chitso ra kjijna ra iko xità, kò nga jè Jesús mì kì tsijen 'jaha'sen, ta jñà xità ra kotá'yá'ta-là kijcha-là nga 'jaha'sen. ²³Tanga ijchò i'ka chitso ra kjíí ra ya inchrabà-ni naxindá Tiberias ra tsincha'ta chraña-là ya i'nde ñánda nga tsakjèn niño nchrajín xità ra 'òn jmi ma-nioo, 'kia nga ijye kiichja'ta-là Nainá Jesús nga kitsò-là: “Nainá ra katíhjí-li.” ²⁴Jñà xità, 'kia nga kijtse nga mì yá tjín Jesús kò xità ra kotá'yá'ta-là, 'kiaá 'jaha'sen jngo chitso kijì nga kii kátsji Jesús, ya ján naxindá Capernaum.

Niño nchrajín ra tsjá Nainá nga tsjá-là kjobinachon xità

²⁵Jñà xità kii, 'kia nga ijye ijchò ya ra ijngoa ndáchikon ján, yaá isakò-là Jesús, kitsò-là:

—Maestro, ¿kó chon kà'fii ijndíi?

²⁶Kiichja Jesús, kitsó-là:

—Ngi kjohixí ra xin-no, mì tsa ki fatsji-nájiòn nga kjòchiya-no jè kjojkón ra kí'siaan; ta kíí fatsji-nájiòn nga ísikjén-no skanda kó'sín tjen nga kjoskiòd. ²⁷Kì tà chjàn jè 'ñó níkájno tsajmì ra ma chine ra ta nditòn fehe'ta, jè isa 'ñó tikájno jè tsajmì ra tjina ki'ta nga jè-ní ra tsjá-no kjobinachon ra mì kì fehe'ta. 'Aán tsja-no tsajmì kii 'an ra I'ndí-là Xità

xian-la ijo-na. Nga jè Na'in-na ra Nainá, 'koaá 'sín kitsjá kjohixi ra a'ta tsa'an.

²⁸ Xita ki 'kiaá iskonangi kitsò:

—¿Mé ra 'sian-jin nga ma sixá-lajin Nainá koni 'sín nga mejèn-la?

²⁹ Kiichja Jesús, kitsó-la:

—Jè xá ra mejèn-la Nainá nga 'siaan jìon, jè-ní nga katamakjiín-no a'ta 'tse ra jè isikasén.

³⁰ Jñà xita ki, kitsò-la Jesús:

—¿Mé kjoaxkón ra bakon-nájin, mé-ni 'kia nga jcha-jin, koma kokjiín-najin? ¿Mé ra ma-li 'nì? ³¹ Jñà xita jchinga-najin, jñà iskine niño nchrajín ra 'mì maná ya i'nde kixi nándá nimé tjín, koni 'sín tsò xajon tsje ra tjí'ta 'én-la Nainá, nga tsò: “Ngajmi inchrabà-ni niño nchrajín ra kitsjà-la nga isìkjèn.”

³² Kiichja Jesús, kitsó-la:

—Ngi kjohixi ra xin-no, mì tsa jè Moisés ra kitsjà niño nchrajín ra ngajmi inchrabà-ni; jè Na'in-na ra ma-la tsjá-no ra ngi jè sabà niño nchrajín ra ngajmi nchrabá-ni. ³³ Nga jè niño nchrajín ra tsjá Nainá, jè-ní ra ijye itjojen-ni ngajmi nga tsjá-la kjobinachon xita ra tjín isà'nde.

³⁴ Xita ki kitsó-ni:

—Na'in, 'ti ki'ta-nájin jè niño nchrajín ra ko'mì-la ji.

³⁵ Jesús kitsó-la:

—'An-ná jè niño nchrajín ra ma siikíjnakon-no; jè ra 'an kjinchrabà'ta-na, skií 'se ki'ta ya inìma-la, ko jè ra kokjiín-la ra a'ta tsa'an, ni-ti-kjiá koxándá-ila ta kjiá-nioo. ³⁶ Ijyeé kokíxian-no, ni'sín ijye kijcha-nájiòn takó mì kì makjiín-no ra a'ta tsa'an. ³⁷ Nga'tsì xita ra Na'in-na tsjá-na, yaá nchrabá'ta-na; ko jñà ra 'an nchrabá'ta-na mì tsa bachrjengi jiàan. ³⁸ Nga mì tsa ki xá inchrabàjen-na ján ngajmi nga 'an ko'sín 'siaan koni 'sín mejèn-na; kií xá 'jji-na nga ko'sín sìhitjásòon koni 'sín mejèn-la jè Na'in-na ra isikasén-na. ³⁹ Jè ra mejèn-la jè Na'in-na ra isikasén-na, jè-ní nga nga'tsì xita ra jè isingatsja-na, nijngo katachija, ta isaá 'an sikjaáya-ila 'kia nga kjehe'tà nichjin. ⁴⁰ Nga jè ra mejèn-la jè ra isikasén-na, nga nga'tsì xita ra skexkon-na 'an ra I'ndí-la Nainá 'mì-na ko ra kokjiín-la a'ta tsa'an, kata'seé-la kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta kjiá-nioo; ko 'aán sikjaáya-ila 'kia nga ijye kjehe'tà nichjin.

⁴¹Jñà xit̄a judío tsikí'tsia nga kiichjajno-l̄a Jesús, ta ki-ró nga kitsò: "Aán-ná niño nchrajín ra ngajmi inchrabà-ni." ⁴²Ko kitsó-l̄a xákjén:

—¿A mí tsa jè xit̄a rakìi ra 'mì Jesús, jè ra ti-l̄a José? Jién, ndaá 'yaxkeén jè na'in-l̄a ko na-l̄a. ¿Kó'sín ma-ni nga tsò nga ngajmi inchrabà-ni?

⁴³Jesús 'kiaá kitsò-l̄a:

—Kì ko'sín nakjoájno-ná. ⁴⁴Niyá xit̄a ra ma kjinchrabà'tà-na, tsa mì jè Na'in-na ra isikasén-na siikasén'ta-na, mé-ni nga 'an sikjaáya-il̄a 'kia nga kjehe'tà nichjin. ⁴⁵Koaá 'sín tsò xajon ra tsikínda xit̄a ra kiichja ngajo-l̄a Nainá nga tsò: "Nainá sabá kokòn-ya-l̄a nga'tsi xit̄a." "Koaá 'sín ma-ni nga nga'tsi ra 'nchré-l̄a Na'in-na ko machiya-l̄a ra a'ta 'tse, 'aán nchrabà'ta-na.

⁴⁶'Mì tsa ki-ni nga tjín i'ka xit̄a ra ijye kijtse Nainá ra Na'in-na ma; ta jngoó jè ra a'ta 'tse Nainá inchrabà-ni ra ijye kijtse. ⁴⁷Ngi kjohixíi ra xin-no: jè ra kokjiín-l̄a ra a'ta tsa'an, 'seé-l̄a kjobinachon ra mì kì fehe'ta ni ta kjiá-nioo. ⁴⁸Aán-ná niño nchrajín ra síkíjnakon-no. ⁴⁹Jñà xit̄a jchínga-najìon, ni'sín jñà tsakjèn niño nchrajín ra maná 'mì ya i'nde kixi nánda nga nimé tjín, takó 'ken-ní. ⁵⁰Jè niño nchrajín ra koxin-no, jè-ní ra ngajmi inchrabà-ni, mé-ni jè ra skine mì kì kiyá. ⁵¹Aán-ná jè niño nchrajín ra tíjnakon ra ya itjojen-ni ján ngajmi; tsa yá ra skine niño nchrajín rakìi, kíjnakon ki'ta-ní ni ta kjiá-nioo. Jè niño nchrajín ra 'an tsja, jè ijo-na ra koxin-l̄a. Tsja-ná ijo-na nga kiyátjì-l̄a 'an jñà xit̄a isà'nde mé-ni nga kítsajnakon-ni.

⁵²Jñà xit̄a judío tsikí'tsia nga tsakátiya-ni, kitsò-l̄a xákjén:

—¿Kó'sín siiko-l̄a rakìi nga ma tsjá-ná ijo-l̄a nga ma chjineé?

⁵³Jesús kitsó-l̄a:

—Ngi 'én kixíi ra xin-no, tsa mì kì chjinee ijo-na ko mì kì 'siòd jní-na 'an ra I'ndí-l̄a Xit̄a xin-l̄a ijo-na, mì kì 'se-no kjobinachon. ⁵⁴Jè ra kjine ijo-na ko ra 'bi jní-na tjín-l̄a kjobinachon ra mì kì fehe'ta; ko 'aán sikjaáya-il̄a 'kia nga ijye kjehe'tà nichjin. ⁵⁵Nga jè ijo-na ngi jè-ní tsajmì ra ma chine ra ngi nda síski-ná, ko jè jní-na ngi jè sabá-ní nandá ra ma 'yò. ⁵⁶Jè ra skine ijo-na ko sk'í jní-na, yaá kíjnakò ki'ta-na, ko 'an, yaá tíjnakò ki'ta-te. ⁵⁷Jè Na'in-na, ra isikasén-na tíjnakon-ní, ko a'ta 'tse-ní nga tíjnakon; 'koaá 'sín tjín-te jè ra skine-na,

a'ta tsa'aán kijnakon-ni. ⁵⁸Jè niño nchrajín ra koxin-la jè ra inchrabàjen-ni ngajmi. Jè niño nchrajín rakì, mì tsa 'koaá-ni koni jè maná ra iskine xita jchínga-najìon, kò takó 'ken-ní; nga jè ra skine niño nchrajín ra koxin-la, 'seé-la kjobinachon ni ta kjiá-nioo.

⁵⁹Jñá kjoa kii ra tsakón-ya ya Capernaum ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío.

Kó'sín chja-ni 'én ra títsjá Jesús

⁶⁰'Kia nga kií'nchré jñá 'én kii koni 'sín nga tsakón-ya Jesús, ñó kjin xita ra kotá'yá'ta-la kitsò:

—Jñá 'én kii ra kotsò-la, 'ñó i'in tjin, ¿yá ra ma kokiín-la?

⁶¹Jesús, 'kia nga kjòchiya-la nga 'cho inchichajano-la 'én ra tsakón-ya, iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Jñá 'én kii a 'choó sasén-no? ⁶²¿Kó'sín kiya-najìon, tsa jcha-ná jìon 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na nga kjímjìn india-na ñánda nga tjna nga tisa ítjòn? ⁶³Jé Inima Tsje-la Nainá ra síkijnakon-ná; jè ra ta ijo-ná, nimé chjí-la. Jè 'én ra bakon-yá-najìon, [mì tsa kjoa 'tse isà'nde-jìn], kjoa 'tse Inima Tsje-la Nainá-ní jè ra ma sikkijnakon-ni inima-no. ⁶⁴Tanga tjítsajnajíin-isa-najìon ra kjè kii makjiín-la.

Nga jè Jesús, ta'koa ijyee tjjiín-la nga tisa-ni yá-ni ra mì kii kokiín-la ra a'ta 'tse, kò yá-ni ra siingatsja jñá xita kondra-la.

⁶⁵Kò kitsò-isa:

—Kií kó'sín tíxin-no, niyá ra ma kjinchrabà'tà-na tsa mì jè sabà Na'in-na tsjá'nde-la.

Kó kitsò jè Pedro a'ta 'tse 'én ra kitsjà Jesús

⁶⁶Skanda 'kia-ni nga kokiitsò Jesús, kjin jchán xita ra kotá'yá'ta-la mì kii tì ya tsikimakò-ni, kii-ni ítsin. ⁶⁷Jesús 'kiaá iskonangi-la xita chi'nda-la ra tejò ma-nioo, kitsò-la:

—¿Jìon a tì'koaá mejèn-te-no kongí-no í'ndsion?

⁶⁸Kitsó jè Simón Pedro:

—Na'in, ¿yá ra ma kongítjingi-isa-lajin? Jií-ní ra tjin-li 'én ra tsjá-ná kjobinachon. ⁶⁹Jin ijyee kó'sín makjiín-najin, kò 'ya-nájin nga jií-ní ra Cristo jè I'ndí Tsje-la Nainá ra tijnakon.

⁷⁰Jesús kitsó-la:

—Tejò ma-najìon ra ítsjahíjin-no, tanga jngo tijnajin-najìon ra xita-ní tíbixá-la.

⁷¹Jesús, jè 'én ra kòkitsò-la, jè kiichja a'ta 'tse Judas, i'ndí-la Simón Iscariote, nga ni'sín ya tijnajin-la ra tejò ma-nioo, jè Judas siingatsja Jesús jñà xita kondra-la.

Kó'sín kitsò jñà 'ndse Jesús

7 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, Jesús yaá tsajme nangi 'tse Galilea. Majìn-la nga ya kojme ya nangi Judea, nga jñà xita judío inchibátsji-ni nga mejèn-la si'ken. ²Ijyeé tímachraña 'sí-la Ni'ya Xka, jngo 'sí ra jñà xita judío bachrje. ³Jñà 'ndse kitsó-la:

—Kì tà chjàn ta i bijni ijndí; 'tin-ti ya ján Judea mé-ni katabe-te-ni jñà kjoa ra 'nì xita ra kotá'yá'ta-li ra ya tjítsajna ján. ⁴Kia nga mejèn-ná skekxkon-ná xita, mì tsa kjo'ma 'sieén jngo kjoa ra ma-ná. Tsa 'koaá tjin kjoa ra ma-li 'nì, ko'tiin ya ngixkon xita isà'nde.

⁵Nga skanda jñà 'ndse Jesús mì kì kjokjiín-la ra a'ta 'tse.

⁶Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—'An kjè kì bijchó nichjin-na, tanga ra a'ta tsajjòn-jìon nda-ní ta mé nichjin-nioo nga kongió. ⁷Jìon mì kì ma siijtike-no jñà xita isà'nde; tanga 'an jtikeé-na, ta ngatjì-la 'koaá 'sín xin kixi-la nga 'choó tjin kjoa ra 'sín ra jñà. ⁸Tangiò ra jìon 'sí; 'an mì kì kjín jiàan, nga kjè kì bijchó nichjin-na.

⁹Kia nga ijye kòkitsò-la 'én kii, jè, yaá tsikijna ya i'nde Galilea.

Kó'sín tsakátikjo jè Jesús ko jñà xita ya nándà itjo 'sí

¹⁰Tanga 'kia nga ijye kijì jñà 'ndse, Jesús takó ti'koaá kijì-te-ni 'sí, tanga mì tsa ikòn ijo-la; koni ta kijì'ma-ní. ¹¹Jñà xita judío inchibátsjií ya ajin 'sí, tsò-la xákjién:

—¿Nándà tjna xita rakii?

¹²Nga'tsi xita ra ijchò 'sí, jndí ra ján joóya-ni a'ta 'tse Jesús. Tjin ra tsò: “Xita nda-ní”, ti'koaá tjin ra tsò: “Majìn, xita naxindá kondacha-la.”

¹³Tanga niyá ra kiichja tsijen a'ta 'tse. Jñà xita, jñà itsakjòn-la xitaxá ítjòn-la xita judío.

¹⁴Kia nga ijye ijchò masen-la 'sí, 'jaha'seén Jesús ya ingo ítjòn nga tsakón-ya-la xita. ¹⁵Ko ta kjókkón-la jñà xita judío koni 'sín nga ikòn-ya-la xita, kitsò-la xákjién:

—¿Kó'sín ma-ni nga ta nda bakón-ya xita rakii nga mì tsa tsijen iskotá'yá-jìn?

¹⁶Jesús kitsó-la:

—Jñà 'én ra 'an bakon-yáa, mì tsa tsá'an jiàan; 'tseé-ní jè ra isikasén-na. ¹⁷Tsa yá ra mejèn-la nga s̄ihitjasòn koni 'sín nga mejèn-la Nainá, yáa ske-ni a a'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni jè 'én ra 'an bakon-yáa, o ra ta 'aán bi'tín-la ijo-na koni 'sín xiaan. ¹⁸Jngo x̄ita ra ta jè bí'tin-la ijo-la nga ch̄ja, jè ra mejèn-la nga jè 'nga s̄iikíjna ijo-la; tanga jè x̄ita ra jè 'nga síkíjna jè ra isikasén, jè x̄ita rak̄i, ngi 'én kixíí ra tsjá, ko mì tsa 'én ndiso ra ch̄ja.

¹⁹'¿A mí tsa kixi kjoa nga itjábé-no jè kjotéxoma-la Nainá ra jè Moisés tsikínda? Tanga jiòn, nijngo ra ma-la síhitjasòn. ¿Mé-ni nga mejèn nì'ken-nájìon?

²⁰Jñà x̄ita kitsó-ní:

—Níí-la tíjnajin ya inìma-li. ¿Yá ra kòtsò-li nga mejèn s̄i'ken-lajin?

²¹Jesús kiich̄ja kitsó-la:

—Jiòn, 'nó maxkón-no nga ta jngo-ni kjoa ra kí'siaan 'kia nga nich̄jin níkjáya. ²²Kixíí kjoa, Moisés tsikí'tiín-no nga siitjasòn kjoa 'tse circuncisión nga s̄i'ta ch̄iba ijo-la x̄ita 'x̄in (nì'sín mì tsa a'ta 'tse kjòn-ni Moisés; nga yáa inchrabà-ni a'ta 'tse x̄ita jchínga ra tsikihijyo ítjòn kjotseé). Ko bi'ta ch̄iba-najìon ijo-la x̄ita 'x̄in nì'sín nich̄jin níkjáya. ²³Tsa ko'sín 'nià jiòn nga mejèn-no mì kì jchija kjotéxoma ra tsikíjna Moisés, ¿mé-ni nga majti-najìon nga jngo x̄ita nda kjón ísindá-na 'kia nga nich̄jin níkjáya? ²⁴Kì tà ko'sín chosòn-la koni 'sín jiòn tsijen-no. 'Koaá 'sín jchósòn-la koni 'sín nga kixi tíjin kjòn ra kjohixi.

Yá kjòn-ni ra isikasén jè Cristo

²⁵Tjín i'ka x̄ita ra Jerusalén 'tse ra kitsò:

—¿A mí tsa jè x̄ita rak̄i ra inchibátsji jñà x̄ita judío nga mejèn-la nga s̄i'ken? ²⁶Chítsijen-la-ni kó'sín tíchjajin masen-la x̄ita, ko nì ta yá ra kòtsò-la. ¿A 'koaá 'sín inchimakjiín-la x̄itaxá tsa 'koa, nga jè x̄ita rak̄i, jé-ní ra Cristo [ra xá Nainá isikasén-ni]? ²⁷Tanga jién 'ya-ná nándá nchrabá-ni rak̄i. Tanga 'kia nga kj'íí jè ra Cristo, mì kì jch̄a-la nándá kj'íí-ni.

²⁸Jesús, 'kia nga tíbakón-ya ya nditsin ingo ítjòn, kí'nchré-ní koni 'sín kitsò jñà x̄ita; 'kiaá 'nó kiich̄ja kitsò:

—Ndaá 'yaxkon-nájiòn kò ndaá 'ya jiòn ñánda-ni tsa'an; tanga mì tsa tà a'ta tsa'an 'jíi-na; ngi jè sabá Nainá ra isikasén-na, jè ra mì 'yaxkon jiòn. ²⁹'An, ndaá bexkon nga yaá inchrabà-na a'ta 'tse; kò jé isikasén-na.

³⁰Jñà xitá sí mején-la nga jtsaba'ño kjòn, tanga nijngo ra kitsò ikon nga itsabá'ño nga kjè kì bijchó nichjin-la nga kiyá. ³¹'Ñó kjìn xitá kjokjiín-la koni 'sín kitsò Jesús, kitsò-la xákjién: —¿A isaá kjìn kjojkón 'siin Cristo 'kia nga jè ra kj'íi koni 'sín tjin ra tí'sín jè xitá rakii? Jé-la rakii ra Cristo.

Mé ra mejèn-la isikò Jesús jñà xitá fariseo

³²Jñà xitá fariseo 'kia nga kí'nchré koni 'sín inchtsò xitá ra a'ta 'tse Jesús; jñà xitá ítjòn-la na'mì kò xitá fariseo isikasén xitá ra síkinda ya ingo mé-ni nga katatsaba-ni Jesús tsiki.

³³Jesús kitsó-la:

—'An, ta chibaá nichjin kótijnakoo-no, akjòn kjín india-na ya ñánda nga tíjna ra isikasén-na. ³⁴Jiòn ni'sín kjótsji-nájiòn tanga mì kì sakò-no, nga mì kì koma kongí jiòn ya ñánda nga kótijna ra 'an.

³⁵Jñà xitá judío 'kiaá tsikí'tsia nga iskonangi-la xákjién, kitsò:

—¿Ñánda kiji xitá rakii? ¿Mé-ni nga mì kì koma sakó-ná? ¿A yaá ikijnajin-la xitá judío jñà ra jndíi ra ján xìn tjítsajna kò nga kòkòn-ya-la ra taxki kj'íi xitá? ³⁶¿Kó tsò-ni ra kòtsò-la, nga tsó-ná: “Jiòn, ni'sín takó kjótsji-nájiòn, tanga mì kì sakò-no, nga mì kì koma kongió jiòn ya ñánda kótijna ra 'an”?

Kó'sín koma ya ajin inìma-la xitá ra kòkjiín-la ra a'ta 'tse Jesús

³⁷Jè nichjin ra fehe'ta-ni 'kia nga je 'sí, tsasijna kixíi Jesús kò 'ño kiichja, nga kitsò:

—Tsa yá ra xándá-la katanchrabá'ta-na kò kata'bi. ³⁸Koni 'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò: Jè ra kòkjiín-la ra a'ta tsa'an, ya ajin inìma-la, 'koaá 'sín koma koni jngo i'nde ñánda tíbitjo nandá ra mì kì xíya ra síkítsakon-ni xitá.

³⁹'Kia nga kò'sín kitsò Jesús, jé kiichja a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá ra tjábé-la jñà xitá ra kò'sín kòkjiín-la ra a'ta 'tse, ta ngatji-la nga takó kjè kì bitjojen jè Inìma Tsje-la Nainá 'kia nga kò'sín kitsò Jesús; nga ki, jè Jesús, takó kjè fi-ni ján ngajmi nga ma jeya kíjna.

Kó'sín kitsò jñà xità ra a'ta 'tse Jesús

⁴⁰ Jñà xità 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, tjín i'ka ra kitsò:
—Kixíí kitií kjoa, jé xità rakii ra tjínè-la nga kj'íí nga kichja ngajo-la Nainá.

⁴¹ Ti'koaá jñà xità ra i'ka kitsó-ní:

—Xá jè kiti-ni xità rakii ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Tanga tjín-te i'ka ra kitsò:

—Majìn, jè ra Cristo, mì tsa Galilea kj'íí-ni. ⁴² Jè Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga jè ra Cristo, tjíné-la nga ya kjínchrabà-ni ya tje-la David, ko yaá kj'íí-ni ya naxindá Belén tya-ni nándá naxindá-la David kjomà.

⁴³ 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjojòya xità ra tà ngatjì 'tse Jesús.

⁴⁴ Tjín i'ka ra mejèn-la nga jtsaba'ño nga iko ndayá, tanga nijngo ra kitsò ikon nga itsabá'ño.

Kó'sín tsakátiya-ni xità ítjòn-la na'mi ra a'ta 'tse Jesús

⁴⁵ 'Kia nga tsáfa-ni jñà xità ra síkinda ingo ya nándá nga tjítsajna jñà xità fariseo ko xità ítjòn-la na'mi, iskonangií-la nga kitsò-la:

—¿Mé-ni mì kì kanchrabáko-no jè xità rakii?

⁴⁶ 'Kiaá kitsò xità kii:

—Kjè tsa jngo xità ra ko'sín na'yá-lajin koni 'sín tsò xità rakii.

⁴⁷ 'Kiaá kiichja jñà xità fariseo, kitsò-la:

—¿A ti'koaá kámakjiín-te-najìon 'én ndiso ra chja? ⁴⁸ ¿A yaá inchimakjiín-la jñà xità ítjòn-ná ko xità fariseo? ⁴⁹ Tanga jñà xità kii ra mì kì be kjotéxoma, jè Nainá katatsjá i'in-la.

⁵⁰ Jè Nicodemo, jè xità fariseo ra ijye asa tsakáko Jesús, kitsó-la:

⁵¹ —Jè kjotéxoma tsajién mì kì tsjá'nde nga jngo xità taxki 'kí-lá kjohi'in, tsa tikjè nda na'yá-la mé ra ki'sin kjòn-ni.

⁵² Jñà xità, kitsò-la:

—¿A ti'koaá Galilea-te i'nde-li? Nda chjítáyí jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá; yaá jcha-ni nga kjè sa jngo xità ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la ya nchrabá-ni ya Galilea.

Mé ra kjomà'tin chjoón ra kjoachijngi ki'sin

⁵³ Nga'tsì xità kja kiji kja kiji-ni ni'ya-la nga jngó jngóo.

8 ¹Tanga jè Jesús yaá kijì ya nindo Yá Olivo. ²'Kia nga ma nchijòn, tajño 'ji ya ingo ítjòn. Nga'tsi jñà xita yaá 'ji tjíngi-la. 'Kiaá tsikijna Jesús nga tsakón-ya-la.

³Jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko jñà xita fariseo, ijchòkoó jngo-la chjoón ra kijcha'tín-la 'kia nga tí'sín kjoachijngi. Tsasíjnajin masen ñánda nga tjín xita.

⁴Ko akjòn kitsò-la Jesús:

—Maestro, jè chjoón rakì, nda kjón ka'ya'tín-la 'kia nga tí'sín kjoachijngi. ⁵Moisés, 'koaá 'sín tsikí'tin-ná a'ta 'tse kjotéxoma-la nga najo-ró kiyá-ni jñà íchjín ra ko'sín 'sín. ¿Kó'sín sii ra jí?

⁶Jñà xita kii, kí' ko'sín kitsò-la Jesús ta mejèn-la nga sko'ota, mé-ni nga koma sakò-ila kjoa ra koaà-nè-la nga koaàngi ra a'ta 'tse xitaxá. Tanga Jesús tsikijna-niña-ní ya a'ta nangi, akjòn koó najmá-tsja tsikínda-ni letra ya a'ta nangi. ⁷Xita kii, sí' ki'sín-la Jesús nga iskonangi-la. 'Kiaá tsasijna kixi Jesús, kitsò-la:

—Tsa tíjnajin jngo-no xita ra nimé jé tjín-la, jè kata'bé ítjòn-la najo jè chjoón rakì.

⁸Akjòn tsikijna-niña india-ni a'ta nangi nga tsikínda-isa letra. ⁹Jñà xita kii, 'kia nga kí'nchré 'én kii, jngó jngó kijì-ni nga kjòchiya-la nga 'choó tjítsajna kjobítsjen-la. Jñà kjòn tsikí'tsia ítjòn-ni nga itjo jñà ra isa jchínga. Ta jé Jesús ko chjoón isihijyo-isa. ¹⁰'Kiaá tsasèn kixi-ni Jesús; kijtse-ní nga mì kì tì yá tjín-ni; tà jé chjoón isijna tajngo-isa, 'kiaá kitsò-la:

—¿Ñánda tjíhijyo-ni jñà xita ra bángi-li? ¿A nijngo ra kàtsò ikon nga kátsjá-li kjohi'in?

¹¹Kitsó jè chjoón:

—Mì tsa yá-jìn Na'in.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Tí'koaá 'an, nì mé jé koné-la, 'tin-ni; tanga kì tì tsja fatsji-jé-ni.

Mé-ni nga 'ñó chjí-la jè 'én ra tsjá Jesús

¹²Jesús, 'kiaá kiichja india-ni nga kitsò:

—'Aán-ná ni'í ra síhisen-la isà'nde; jè ra 'an fi'ta-na 'seé-la ni'í ra tsjá kjobinachon, ko mì tì kjoajñò kojmejín-ni.

¹³Jñà xita fariseo kitsó-la:

—Tijíí tji'bi-ni 'én ra a'ta tsaji, kò jè 'én ra nakjii, nímé chjí-la.

¹⁴Jesús kitsó-la:

—Jè 'én ra chjàa, chjí-la nì'sín tì'an tsja-na 'én ra a'ta tsà'an; nga be-ná ñánda nga 'jii-na, kò be-náa ñánda nga tífiàa; tanga mì kì 'ya jìon ñánda 'jii-na kò ñánda nga tífiàa. ¹⁵Tanga jìon, kjobítsjen 'tse xitaá nichjeén jìon 'kia nga fanè jé-ná jìon, tanga 'an mì tsa yá ra taxki bané jé-la; ¹⁶'an, tsa yá ra koné jé-la, 'koaá 'sín kindájin-la koni 'sín tjin jè kjohixi; nga mì tsa ta 'an tajngo bindájiáan; tì'koaá bídajín-koó-na jè Na'in-na ra isikasén-na. ¹⁷Jè kjotéxoma-najìon, 'koaá 'sín tíchja, nga tsò: Tsa 'kia jò ma-ni xita nga ngásòn tsò 'én ra tsjá, chjí-la. ¹⁸Tì'aán-tse-na ra tsja 'én ra a'ta tsà'an, kò tì'koaá jè Na'in-na ra isikasén-na tsjá-tse 'én ra a'ta tsà'an.

¹⁹'Kiaá jñà xita iskonangi-la:

—¿Ñánda tjna jè Na'in-li?

'Kiaá kitsò Jesús:

—'An, nda mí 'yaxkon-nájiòn, tì'koa mì kì 'yaxkon jè Na'in-na. Tsa ijyeé-la 'yaxkon-nájiòn tsiki, tì'koaá jchaxkoón-la-te jè Na'in-na.

²⁰'Kiaá kiichja jñà 'én kii 'kia nga tjna ya aya ingo ítjòn ya chraña'ta-la i'nde ñánda nga kjjina kàxa ton limosna. Niyá ra kitsò ikon nga itsabá'ño ta ngatji-la kjè kì bijchó nichjin-la nga kiyá.

Mé ra koma-la xita ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Jesús

²¹Jesús india kòkitsò-ila xita:

—'An, tífi-ná, kò kjótsji-nájiòn, tanga yaá kiyá jìon jé-no. Nga ya ñánda nga tífi ra 'an, mì kì koma kongí jìon.

²²'Kiaá kitsò-la xákjién jñà xita judío:

—¿A tà yaá sii'ken ijo-la tsa 'koa? ¿Mé-ni tsò-ni nga mì kì koma kongié ra jién, ya ñánda tífi ra jè?

²³Jesús kitsó-la:

—Jìon ta íí a'ta nangi tsajìon, tanga ra 'an yaá ján i'ngaá tsà'an; jìon íí isà'nde tsajìon, tanga mì tsa i isà'nde tsà'an.

²⁴Kíí kò'sín tíxian-najìon, nga yaá kiyájiòn jé-no; tsa mì kì kòkjiiín-najìon nga 'An-ná, yaá kiyá jìon jè jé ra tjin-no.

²⁵Jñà xita 'kiaá iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Yá nì ra ji?

Jesús kitsó-lá:

—Ijyeé 'koaá 'sín kixin-najìon 'kia nga tí'sa ítjòn, yá-na ra 'an. ²⁶Tjín jchán-isa-na mé 'én ra 'kenájmí-najìon kò mé kjoa ra koné jé-no. Tanga jè ra isikasén-na, ngi 'én kixíí ra chja kò jè 'én ra 'an tí'bènájmí-lá jñà xítà isà'nde, jñà 'én ra kí'nchre-la ra a'ta 'tse.

²⁷Tanga jñà xítà judío mì kì kjòchiya-lá tsa jè-ni Nainá ra Na'in-ná ma ra kotítsò-lá Jesús. ²⁸Kíí kitsò-isa-ilá Jesús:

—'Kia nga chjìhi'nga-nájiòn 'an ra I'ndí-lá Xítà xin-la ijo-na, 'kiaá kochiya-najìon nga 'Aán-ná, kò nga mì tsa ta 'an tíbi'tín-lá ijo-na koni 'sín nga tíchjà, ta 'koaá 'sín tíchjàa koni 'sín nga ikon-ya-na jè Nainá ra Na'in ma. ²⁹Nga jè ra isikasén-na íí tíjnakò-na; Na'in-na mì kì síkíjna tajngo-na, nga kì, nìchjin nchijòn sìhitjásòon koni 'sín nga sasén-lá ra jè.

³⁰'Kia nga kiichja Jesús jñà 'én kii, kjín jchán xítà kjokjiín-la ra a'ta 'tse.

Mé-nioo ra ma ngi nda sìikíjnandíí-ná

³¹Jesús kitsó-lá jñà xítà judío ra kjokjiín-la a'ta 'tse:

—Tsa kò'sín nda sìhitjasòn kiti jìon jñà 'én-na, jìon-nájiòn ra ngi kixí kjoa nga ya kotá'yá'ta-na. ³²Jchaxkon-nájiòn ra ngi kjohixí, kò jé kjohixí sìikítsahijyondíí-no.

³³Kiichjaá jñà xítà judío, kitsò:

—Ngajín xítà tje-la Abraham-nájin; kjè tsa yá ra bìtsahijyo'nó-najin; kò, ¿mé-ni si-ni nga kitsajnandíí-najin?

³⁴Jesús kitsó-lá:

—Ngi 'én kixíí ra koxin-no, nga'tsì jñà xítà ra bátsji-jé, yaá títsajnajin'nó jè jé-la, koni jngo chì'nda ra tíjna'nó. ³⁵Jngo xítà ra ta chì'nda tíjna, mì tsa ta ya koma kí'ta ni'ya-la ya ñánda nga tísíxá, tanga jè ra i'ndí, yaá kíjna kí'ta ya ni'ya-la na'in-lá. ³⁶Tsa 'kia jè I'ndí-lá Nainá sìikítsajnandíí-no, ngi ndaá kitsajnandíí kiti-no. ³⁷'An ijyeé be-ná nga tje-la Abraham-nájiòn, tanga mejèn nì'ken-nájiòn, ta ngatjì-lá mì kì makjiín-no jè 'én ra 'benájmí-no. ³⁸'Koaá 'sín chjàa koni 'sín tjín kjoa ra kíjtsee 'kia nga tsakátijna'ta chraña-la Na'in-na; kò 'koaá 'sín 'nià jìon koni 'sín tjín kjoa ra kina'yá-la jè na'in-no.

Yá-ní ra na'in ma-lá xítà ra tsakákò Jesús

³⁹Jñà xítà judío kitsó-ní:

—Jè tje-najin, ya inchrabà'ta-ni 'tse Abraham jè ra na'in jchà-najin ma.

Tanga Jesús kitsó-la:

—Tsa kixí-la kjoa nga ixti-la Abraham ma jiòn, 'koa-la 'sín 'siaan jiòn koni 'sín ki'sín ra jè. ⁴⁰Ni'sín ijye ko'sín tí'bènjímí kixí-najiòn nga Nainá kitsjà-na jñà 'én ra chjàa, takó mejèn nì'ken-nájiòn. Tanga jè Abraham níkjíá ko'sín ki'sín. ⁴¹'Koaá tí'sín 'nià jiòn koni 'sín 'sín jè ra ma na'in-no.

Jñà xita judío kitsó-ní:

—Jin, mì tsa taxki kitsin-jin; ta jngoó-ní jè Nainá ra na'in-najin ma.

⁴²Jesús kíichja kitsò-la:

—Tsa kixí-la kjoa nga jè Nainá ma na'in-najiòn, tsjachaá-la 'siaan-nájiòn, nga a'ta 'tseé Nainá inchrabà-na. Mì tsa ta 'an tsiki'tín-la ijo-na nga inchrabàa; jè Nainá isikasén-na. ⁴³Kíí mì kì machiya-najiòn jñà 'én ra tíbakó-no, nga mì kì ma-najiòn nga nda na'yá. ⁴⁴Jè xita-níí-ní ra ma jè na'in-najiòn; yaá nakjoá-najiòn ko 'koaá 'sín mejèn-najiòn 'siaan koni 'sín mejèn-la ra jè. Jé xita-níí ra sí'ken xita skanda tí'sa-ni kjotseeé. Ko mì tsa 'én kixi ra chja, nga ki, mì tsa xita kixi-jin ra jè. 'Kia nga chja 'én ndiso, 'koaá 'sín chja koni 'sín tíjna inìma-la. Nga xita ndiso-ní, ngi jè sabá ma na'in-la ra 'én ndiso. ⁴⁵Tanga 'an, ra 'én kixi kotíxian-no, mì kì makjiín-no. ⁴⁶¿Ra jiòn, yá ra ma-la koàà-nè-jé-na? Tsa ngi 'én kixíí ra kotíxian-najiòn. ¿Mé-ni mì kì makjiín-no? ⁴⁷Jè ra xita-la Nainá, 'nchré jè 'én-la Nainá. Kíí mì kì na'yá-najiòn, nga mì tsa xita-la Nainá 'mì-no.

Jñà kjoa ra tsakátiya-ni Jesús ko xita judío

⁴⁸Jñà xita judío 'kiaá kitsò-la:

—Kixi kitií-najin 'kia nga ko'sín bixó-jin nga xita Samaria-ní ko inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-li.

⁴⁹Jesús kitsó-la:

—'An, mì tsa inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-na. Jè kjoa ra tí'siaan jè-ní nga tíbexkóon jè Na'in-na; ko mì kì ma-no nga 'yaxkón-ná, tà isaá jnchro nakjoájno-nájiòn. ⁵⁰Mì tsa jè tíbatsjía nga jeya síkíjnaa ijo-na, tanga tíjnaá jngo ra mejèn-la nga jeya kótijnaa, ko jè-ní ra tíkosòn-la. ⁵¹Ngí 'én kixíí ra koxin-no, jè ra síhitjasòn 'én-na mì kì kiyá.

⁵²Jñà xita judío kitsó-la:

—Kixi kitií-la kjoa nga iníma 'cho-la níí tjiin ya iníma-li. Jè Abraham kò nga'tsi jñà xita ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjoatsee, 'ken-ní, kò jì si-ní: “Jè ra sihitjasòn 'én-na koni 'sín nga chjaà, mì kì kiyá.”⁵³ Jì, ¿a isaá 'ñó tijni ra jì koni jè xita jchínga-najin Abraham? 'Keén ra jè, kò tì'koaá 'keén-te nga'tsi xita ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la. ¿Kó'sín tjinachrjengi ijo-li 'kia nga kò'sín tjisi?

⁵⁴Jesús kitsó-la:

—Tsa tì'laán jeya síkijna-na ijo-na nimé chjí-la. Tanga jè Na'in-na ra jeya síkijna-na, jè ra 'mì-la jìòn nga jè ma Nainá-no.⁵⁵ Tanga mì kì 'yaxkon jìòn. 'An bexkon-náa; tsa xiáan, mì kì bexkoon, tì'koaá xita ndisoó koma-te koni 'sín nga ndiso jìòn ra jìòn. Tanga bexkon-náa, kò sihitjásón-náa koni 'sín tsò jè 'én-la.⁵⁶ Abraham, jè xita jchínga-najìòn tsjaá ki'se-la nga mejèn-la ske jè nichjin 'kia nga kji'ia; kò kijtse-ní, kò 'ñó tsja ki'se-la.

⁵⁷Jñà xita judío kitsó-la Jesús:

—Nda kjè tjin-li icháte nó. ¿Kó'sín ma-ni nga kijchaxkin jè Abraham?

⁵⁸Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Ngi 'én kixií ra xin-no, 'An-ná ra ta'koaá tjna 'kia nga tikjè tsin ra jè Abraham.

⁵⁹Jñà xita kii, 'kiaá iskábé najo nga mejèn-la kosèn-la Jesús; tanga tsikijna'maá Jesús; akjòn 'jahajin masen-la xita; itjo-ni nditsin ingo nga kiji.

Kó'sín kjomà nga kjonda jngo-ni xita xka ra mì kì tsijen-la

9 ¹Kia nga tífi Jesús kijtsee jngo xita xka ra xá kò'sín kitsin-ni nga mì kì tsijen-la. ²Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—Maestro, ¿mé-ni kò'sín xka kji ndí xita rakii? ¿Yá ra tsakátsji-jé, a jñà xita jchínga-la, o ra jè tsakátsji-jé-la ijo-la?

³Jesús kitsó-la:

—Mì tsa jè tsakátsji-jé-la ijo-la kò mì tsa jñà xita jchínga-la tsakátsji-jé. Ta kií kò'sín kitsin-ni mé-ni nga jcha-la kjoxkón ra 'siin Nainá ra a'ta 'tse. ⁴Kia nga nichjin-isa, machjeén-ní nga kokoon kjoxkón ra 'sín jè ra isikasén-na; machraña-ní nga kojñò kò mì tì ma koxá-ni. ⁵Kia nga tjna-isa i isà'nde 'an-ná ní'í ra síhisen-la xita isà'nde.

'Kia jè Jesús isinda-ni jngo xita xka

⁶'Kia nga ijye kòkítsò, tsikíchrá yá a'ta nangi, tsikínda itsé ndási nga isikójin ndánachrá-la, akjòn isingaàngì yá xkòn jè ndí xita xka. ⁷Kò akjòn kitsò-la:

—'Tin, yá tikíníjni xkìn ñándá tíjna chrjó nandá ra 'mì Siloé. (Siloé, jè ra nikasén tsò-ni.)

Jè ndí xita xka kijí-ní, kò tsiníjnoó xkòn, 'kia nga ijye tsáfa-ni ijyeé tsijen-ila. ⁸Jñà xita ra tjítsahijyo yá chraña ni'ya-la kò xita ra ijye kjotseé bexkon nga ton síjé kjotjò, kitsó-la xákjién:

—¿A mí tsa jè xita rakìi ra ta kò'sín bijna nga síjé kjotjò ton?

⁹Tjín ra tsò:

—Kja jé-ní.

Ti'koaá kitsó i'ka:

—Ni'sín kjameé kò'ki, tanga mí-la tsa jè-jìn.

Kò jè xita rakìi kitsó-ní:

—Kja 'aán-ná.

¹⁰Jñà xita iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Kó'sín ma-ni nga itjá'xangi-ni xkìin?

¹¹Jè xita rakìi kitsó-ní:

—Jè xita ra 'mì Jesús, tsikínda ndási nga isingaàngì xkoàan, akjòn kitsò-na: “'Tin, yá tikíníjno-ni xkìn yá ñándá tíjna chrjó nandá ra 'mì Siloé.” 'An kijí-ná, kò 'kia nga ijye tsiníjnoo xkoàan, maá tsatsíjen-na.

¹²Jñà xita 'kiaá iskonangií-la:

—¿Ñándá tíjna xita ra kò'mì-la jí?

Jè xita ra kjonda-ni, kitsó-ní:

—Mì kì be jiàan.

Kó'sín kjojtsò jè ndí x̄it̄a ra itjá'xangi-ni xkon

¹³Ko 'kiaá kiiko jè x̄it̄a ra ijye itjá'xangi-ni xkon ya n̄anda t̄jtsajna j̄nà x̄it̄a fariseo, ¹⁴tà ngatjì-là nga nichjin níkjáya-ní 'kia nga tsikínda ndási jè Jesús nga iskí'xangi-ni xkon jè x̄it̄a ra xk̄a tsiki. ¹⁵J̄nà x̄it̄a fariseo ìjngo 'ká iskonangi-ila jè x̄it̄a ra ijye kjonda-ni, kitsò-là:

—¿Kó'sín kjomà-ni nga itjá'xangi-ni xkìn?

X̄it̄a rakìi kitsó-ní:

—Ndási tsjahíngi xkoàn; 'an ikiníjndò-ná; ko 'ndi, ijyeé tsijen-ina.

¹⁶Tjín i'ka j̄nà x̄it̄a fariseo ra kitsò:

—X̄it̄a ra ko'sín ki'siòon, mì-la tsa 'tse Nainá nchrabá-ni, nga mì kì bexkón jè nichjin níkjáya.

Ko tjín i'ka ra kitsò:

—¿Kó'sín ma-ni nga kjomà-là ki'sin kjojkón ra nda tjiòon tsa x̄it̄a jé-ní?

Kjòjòyaá j̄nà x̄it̄a kii nga mì kì kjóngásòn kjòbítsjen-là.

¹⁷India iskonangi-ila jè x̄it̄a ra xk̄a tsiki:

—¿Kósii ra ji, yá x̄it̄a-ni ra iskí'xangi-ni xkìn?

Jè x̄it̄a rakìi kitsó-ní:

—Ingoó x̄it̄a ra chja ngajo-là Nainá.

¹⁸Tanga j̄nà x̄it̄a judío mì kì kjokjiín-là tsa xk̄aá x̄it̄a rakii tsiki, ko nga ijyeé tsijen-ila 'ndi-ni. 'Kiaá kiichja-là j̄nà x̄it̄a jchínga-là ¹⁹nga iskonangi-là, kitsò-là:

—¿A jè rakii, ra i'ndí-no ma? ¿A 'koaá 'sín bixó jìon nga xk̄aá 'ki 'kia nga tì'sa kitsin? ¿Ko kó'sín ma-ni 'ndi-ni nga ijye tsijen-ila?

²⁰J̄nà x̄it̄a jchínga-là x̄it̄a rakii, kitsò-ni:

—'Ya-nájin nga jè rakii ra i'ndí-nájin, ko kixíi kjoa, xk̄aá 'ki 'kia nga tì'sa kitsin. ²¹Tanga mì kì 'ya-jin kó'sín ma-ni nga ma tsijen-ila 'ndi, ko yá ra iskí'xangi-ni xkon. Jè chjinangi sabà-la, nga ijyeé x̄it̄a jchínga-ní; jè ra ma kòkitso-no.

²²Kíi ko kitsò-ni j̄nà x̄it̄a jchínga-là, nga j̄ná kitsakjòn-là j̄nà x̄it̄a judío, nga j̄nà x̄it̄a judío ijyeé tsajòóya-ni nga jngo kjá kitjokajiín ya ni'ya sinagoga n̄anda nga maxkóya x̄it̄a Judío tsa yá ra ko 'sín kitsò nga jè Jesús, jè-ní ra Cristo [ra xá Nainá isikasén-ni]. ²³Kíi ko kitsò-ni, nga kitsò: “Jè chjinangi sabà-la nga ijyeé x̄it̄a jchínga-ní.”

²⁴ Kò jǎ̀nà xítà judío kiichja india-ila jè xítà ra xkà tsiki.

Kitsò-la:

—Kò'tin kixi-nájin ya ngixkon Nainá. Ngajin, ijyee 'ya-nájin nga jè xítà rakii, xítà jé-ní.

²⁵ Jè xítà ra ijye kjonda-ni, kitsó-ní:

—Mì kì be ra 'an a xítà jé-ní. Ta jé-ní ra be nga xítà xkaá-ná tsiki, kò 'ndi, maá kotsijen-ina.

²⁶ India iskonangi-ila, nga kitsò-la:

—¿Mé ra isikò kjòn-li? ¿Kó'sín ki'sin nga ma iski'xangi-ni xkìn?

²⁷ Jè xítà rakii kitsò-la:

—Ijyee kjokjin 'ka koxin-najion, tanga mì kì makjiin-no. ¿Mé-ni nga mejèn-najion koxin india-no? ¿A ti'koaá mejèn-no ya chitá'yá'ta-te-la?

²⁸ Jǎ̀nà xítà judío, kiichjajno-la jè ndí xítà rakii, kitsò-la:

—Jii-li ra ya chitá'yá'ta-la, tanga ra jin, kjotéxoma-la Moisés chitá'yá-jin. ²⁹ 'Ya-nájin nga jè sabà Nainá kiichja-la Moisés, tanga jè xítà rakii nda mí 'ya-jin nándà 'ji-ni.

³⁰ Jè xítà rakii kitsó-la:

—Jè rakii ra tà maxkón-ná. Jìon, mì kì 'ya nándà 'ji-ni, tanga 'an iski'xangi-ni xkoàan. ³¹ Ndaá 'yee, nga jè Nainá mì kì 'nchré-la jǎ̀nà xítà ra jé tjín-la; ta jǎ̀nà 'nchré-la jǎ̀nà xítà ra bexkón kò síhitjasòn koni 'sín mejèn-la ra jè. ³² Skanda ti'sa kjotsee, kjè sa jngo na'ya-la xítà ra ma-la kji'xangi-ni xkon, jngo xítà ra xkà skanda nga ti'sa kitsin. ³³ Tsa mí-la tsa Nainá isikasén xítà rakii, nimé-la ra koma-la kò'sín 'siin.

³⁴ Jǎ̀nà xítà judío, kitsó-la:

—Ji ra 'nó tse jé kitsin-jin, ¿a jii mejèn-li nga kókón-ya-nájin?

Akjòn tsachrje ya ingo sinagoga.

Mé ra ki'sin jè ndí xítà xkà 'kia nga kiskàjin jè Jesús

³⁵ Jè Jesús kii'nchré-ní nga jngó kjá inachrekàjin xítà rakii ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xítà Judío kò 'kia nga kiskàjin india-ni kitsó-la:

—Ji, ¿a makjiin-li ra a'ta 'tse jè ra I'ndí-la Xítà tsò-la ijo-la?

³⁶ Xítà rakii kitsó-ní:

—Na'in, kò'tín-ná yá-ni, mé-ni nga ma kokiin-na nga'ta 'tse.

³⁷ Jesús kitsó-la:

—Ijye tji'ya-ní, kò 'aán jnchro ra túbakónajmí-la.

³⁸Jè xitá rakìi 'kiaá tsasèn-xkó'nchi'ta-là Jesús nga kijtsexkón, kitsò-la:

—Jì Nà'ìn, makjiín-na ra a'ta tsaji.

³⁹Jesús akjòn kitsò-la:

—'An kíí xá 'jìí-na i isà'nde nga 'an skosòn-là kó'sín katama, mé-ni nga jñà xitá ra xká tjá'xangií-ni xkòn, kò nga kataxka jñà xitá ra tsijen-la.

⁴⁰Jñà xitá fariseo ra ya tjítsajnakò 'i'ka Jesús, 'kia nga kíí'nchré jñà 'én kù, iskonangi-ní nga kitsò:

—Ngàjìn, ¿a tì'koaá xkaá-te kjàn-jìn?

⁴¹Jesús kitsó-la:

—Tsa xkaá-la kjàn jìòn mí-la tsa mé skanè jé-no a'ta 'tse jé ra tjín-no. Tanga 'kia nga bixó jìòn: “Tsijeén-najìn”, 'koaá 'sín ma-ni nga ya kjànè-no jé ra tjín-no.

Kjoa mangásòn 'tse chjingo ra nda bexkon cho-la

10 ¹'Ngi 'én kixíí ra xian-no, jè xitá ra mì ya 'faha'sen-ni ya xotjoba ínchí'bá-la forrè, jè ra ta xìn 'faha'sen-kjá-ni, xitá chijé-ní; jè ra fiko chijé cho. ²Tanga jè ra ya 'faha'sen-ni ya xotjoba ínchí'bá, jè-ní ra chjingo ra síkinda jñà forrè. ³Jè ra síkinda xotjoba ínchí'bá-la forrè kjí'xaá-la, kò jè chjingo cho chja 'í-la nga jngo jngo forrè-la, kò jñà forrè 'nchréjtaá-la jè ni-la; akjòn bachrje ínchí'bá-la. ⁴'Kia nga ijye bachrje ijye forrè-la, jè fi ítjòn-la, kò jñà forrè fitjìngi-la nga 'nchréjta-la nga jè ni-la. ⁵Tanga jngo xitá ra mì kì bexkon mì kì kijitjìngi-la, ta kjoaachingaá-la nga mì kì 'nchré jta-la jngo xitá ra kjíí.

⁶Jesús, 'koa 'sín tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn, tanga mì kì kjòchiya-la kó'sín tsò-ni.

Mé ra 'sín jè chjingo ra nda síkinda jñà forrè-la

⁷Jesús india kò kitsò-ila:

—Ngi 'én kixíí ra koxin-no. 'Aán-ná xotjoba ínchí'bá nánanda nga 'faha'sen-ni forrè. ⁸Nga'tsi jñà ra 'ji ítjòn-na, xitá chijé-ní, jñà ra fiko chijé cho; kò jñà forrè mì kì kíí'nchréhiyon-la.

⁹'An-ná jè xotjoba; jè ra a'ta tsa'an kjoaha'sen-ni kotojiín ta mé kjòhi'in-nioo. 'Koaá 'sín koma koni jngo forrè ra kò'ki 'faha'sen kò kò'ki bitjo ínchí'bá-la kò sakó-la xká ijñá ra bakjèn.

Ínchí'ba ñándạ nga 'faha'sen forrè

¹⁰ 'Jè ra chijé, ta kíí xá 'fiì-ni nga síchijé, nga 'fiì sí'ken kọ nga 'fiì síkítsónà; tanga 'an, kíí xá 'jii-na nga kata'se-najiòn kjobinachon ra mì fehe'ta; mé-ni nga nda sìtsjako-no jè kjobinachon ra 'an tsja-no. ¹¹ 'An-ná jè chjìngọ ra nda kjàn ko'ndá forrè. Jè chjìngọ ra nda kjàn ko'ndá forrè, chibá-lá sí'ken-tjì-là ijo-là jñà forrè-là. ¹² Jè xitạ ra ta tímachjì-là nga ko'ndá forrè, 'kia nga be nga nchrabá jè tsjén tà isaá tsjin jnchro jñà forrè kọ akjàn fahachinga, nga ki, mì tsa ngi chjìngọ cho-jìn kọ mì tsa 'tse-jìn jñà forrè. Kọ jè tsjén, akjàn tsabá'ńó jñà ndí forrè, jndí ra ján síkjahachinga.

¹³ 'Jè xitạ chí'nda rakii, kíí fahachinga-ni nga ta jè chjì-là kájno-là, mì tsa jñà 'sín kindạ jñà forrè.

¹⁴⁻¹⁵ 'Koni 'sín jè Nainá ra Nạ'ìn-nạ bexkon-na tì'koaá bexkon-te ra jè, kọ 'koaá tì'sín bexkon-te forrè-nạ kọ bexkon-te-na ra jñà. 'Aán-ná chjìngọ ra nda síkindạ kọ tijnanda-na nga sì'kén-tjì-là ijo-nạ a'ta 'tse forrè-nạ.

¹⁶ 'Tjín-isa-na forrè ra mì tsa i ínchí'ba-là; tì'koaá machjeén-ní nga kjinchrabàko-tse. Jñà, kji'nchréhijon-na, jngoó ínchí'ba koma-ni kọ jngoó chjìngọ 'se-là ra sìkindạ.

¹⁷ 'Jè Nạ'ìn-nạ tsjakeé-na ta ngatjì-là nga tsja-ná ijo-nạ nga kiyáa, kọ maá india kótijnakon-na askan 'kia nga kjoáaya-na.

¹⁸ 'Mì tsa yá ra kjo'ńó tí'sín-na nga títsja ijo-nạ, nga ta kjànda tsạ'an-ná nga títsja. Tjí'nde-na nga ma tsja jè ijo-nạ, tì'koa tjí'nde-na nga ma kjoáaya india-na. 'Koaá 'sín tjín jè kjetéxoma ra kitsjà-na jè Nạ'ìn-na.

¹⁹ Jñà xità judío, 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, india tíjñà tsakátikjo-ni. ²⁰ Kjin ma-ni ra kitsò:

—¿Mé-ni ko'ki xità ra na'yá-la? Inìma 'cho-la ní tíjjin ya inìma-la kò ská-la.

²¹ Tanga jñà xità ra i'ka kitsó-ní:

—Nijngo xità ma-la ko'sín kichja tsa inìma 'cho-la ní tíjjin inìma-la. ¿A maá-la xità-ní skí'xangi-ni xkon xità ra xka?

Mé ra mejèn-la isìkò xità judío jè Jesús

²² 'Kia nga nichjin-la 'nchán, jngo 'sí bitjo ya naxindá Jerusalén nga jngo nó síkjehe-isa 'kia nga isindayá-ni ingo.

²³ Jesús yaá tíjna ya ingo ítjòn, kò yaá tsá'bangi ya angi tjòba ra 'mì Salomón. ²⁴ Jñà xità judío tsincha jngo tjindi-la nga kitsò-la:

—¿Skanda kjiá jcha kjòn-jin yá kjòn-ni ra ji? Kò'tìn kjòn-nájin, ¿a ji-ní ra Cristo [ra xá Nainá isìkasén-ni]?

²⁵ Jesús kitsó-la:

—Ijyeé ko'sín kíxian-no, tanga mì kì makjiín-no. Jñá-ní kjoa ra 'siaan koni 'sín nga tsatéxoma-na jè Na'in-na, jñá-ní ra nda síkixiya kjoa; ²⁶ tanga ra jìòn mì kì makjiín-no, ta ngatjì-la mì tsa ndí forrè-na ma jìòn. ²⁷ Jñà ra ndí forrè tsa'an, 'nchréjta-na, kò 'an bexkon-ná kò yaá fitjìngi-na. ²⁸ 'Aán tsja-la kjobinachon ra mì kì fehe'ta nì ta kjiá-nioo; kò nìkjiá jchija nì ta mé nichjin-nioo; kò tí'koaá niyá ra ma kjoaá'an-na. ²⁹ Jè Na'in-na ra isingatsja-na, jè tíjna ítjòn-la ta yá-isa-nioo, kò niyá ra ma kjoaá'an-ya aya tsja Na'in-na. ³⁰ Jè Na'in-na kò ra 'an jngoó ma-najin.

³¹ Jñà xità judío iskábé najo nga mejèn-la kosèn-la Jesús.

³² Tanga Jesús kitsó-la:

—Taxki kjokjin tjín-ni kjoa ra nda tjín ra tí'siaan ya ngixkòn jìòn ra a'ta 'tse Na'in-na nchrabá-ni. ¿Náa-ni kjoa ra ngatjì-la nga ko'sín najo mejèn binè-nájiòn?

³³ Kiichjaá jñà xità judío, kitsò:

—Mì tsa ki najo kínè-lajin nga nda tjín kjoa ra 'nì. Ta ki-ní nga jñà 'én ra nakjí, jè Nainá tjinakjoájno-la. Ji, kì taxki xità-ní, kò mé-ni Nainá tji'mi-la ijo-li.

³⁴ Jesús kitsó-la:

—Jè xajon-la Nainá ra chitá'yá jìòn, 'koaá 'sín tíchja nándà nga tsò Nainá: “'An, 'koaá 'sín xiaan, nainá-nájiòn.”

³⁵Koni 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá, mì kì koma kináchrjengieé; nga ki, yaá tíchja nga jè Na'ín-ná, nainá kitsò-la jñà xita ra itjábé-la 'én-la. ³⁶Tsa 'koaá 'sín tsi'kìn-la xita kii, ¿mé-ni bixó-najìon nga Nainá tíchjàjno-la 'kia nga xiaan nga I'ndí-la Nainá-ná ra 'an, nga 'aán kitsjà xá-na jè Na'in-na nga isikasén-na i isà'nde? ³⁷Kì tà chjàn makjiín-no ra a'ta tsa'an, tsa mì kì ko'sín tí'siaan koni 'sín 'sín jè Na'in-na. ³⁸Tanga tsa 'koaá 'sín tí'siaan, katakjiín-no a'ta 'tse kjoa ra 'siaan, ni'sín mì kì makjiín-no ra a'ta tsa'an, mé-ni nga katamachiya-no kò ti'koaá katakjiín-no nga jè Na'in-na kò ra 'an ta jngoó ma-najin.

³⁹Jñà xita judío mején-la nga itsabá'nó india-ni Jesús, tanga i'koaá ra itjangátsja, akjòn kijì Jesús.

⁴⁰Yaá kijì india-ni ya ra ijngoa ndáje Jordán, ya nándà tsatíndá ítjòn xita jè Juan, kò yaá tsikijna. ⁴¹'Nó kjìn xita ijchòtjìngi-la. Jñà xita kii kitsó-ní:

—Kixíí kjoa, jè Juan, nijngo kjojkón ra nda tjióon ki'sin, tanga nga'tsì 'én ra ko'sín kiichja a'ta 'tse xita ra kii, 'én kixi-ní koni 'sín kitsò.

⁴²Kò taxki kjín xita kjokjiín-la ra a'ta 'tse, ya i'nde rakii.

Kó kitsò Jesús a'ta 'tse 'chin ra tjín-la jè Lázaro

11 ¹Jngo xita ra 'mì Lázaro kijina kiya-ní ra ya i'nde-la nándà 'mì Betania ya naxíndá 'tse María kò ndichja ra 'mì Marta. ²(Jè María ra ndichja ma Lázaro, jè-ní chjoón rakii ra tsikíxten-jnó sihìti ixi ra 'nó nda jne ya ndsakò Jesús, kò nga tsjaskò isixìjno-ni.) ³Jñà íchjín ndichja Lázaro isikasén 'én-la Jesús nga kitsò-la:

—Na'in, jè amigo-li ra 'nó tsjachi kijina kiya-ní.

⁴Jesús 'kia nga kií'nchré, kitsó-ní:

—Jè 'chin ra tjín-la mì tsa kjobiya kji'ta-la; ta 'koaá 'sín kochjeén nga jcha-la jè kjoajeya-la Nainá, kò mé-ni jeya katijna-te-ni jè I'ndí-la Nainá a'ta 'tse 'chin rakii.

⁵Jesús ni'sín 'nó tsjake jè Marta kò ndichja kò 'ndse Lázaro, ⁶'kia nga kií'nchré nga kiyaá jè Lázaro, takó jò nichjin tsikijna-isa ya i'nde nándà tjina 'kia. ⁷Ra ijye kjomà kitsó-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tjian india-ná ya ján nangi Judea.

⁸Jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-l̄a kitsó-ní:

—Jì Maestro, kjè tsa kjokjìn nìchjin tjín-ni 'kia nga kjameé najo tsikínè-li jñà xit̄a judío nga mejèn-l̄a s̄i'ken-li. ¿A t̄iyaá mejèn-li 'kín indiaá-ni?

⁹Jesús kitsò:

—¿A mí tsa tejò hora tjín-l̄a nga jngo nìchjin? Jè ra tsá'ba nìchjin mì kì saténgi-jìn, nga jè ni'í ra t̄jna i isà'nde síhisen-l̄a; ¹⁰tanga jè ra tsá'ba nit̄jen, saténgi-ní nga tsìn-l̄a ni'í ra síhisen-l̄a.

¹¹Akjòn kitsò-isa-l̄a:

—Jè amigo-ná Lázaro ijyeé kjijnafé-ní, kò kií xá fì-na nga 'an sí'ká-l̄a.

¹²Jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Jesús kitsó-ní:

—Na'in, tsa ta kjijnafé-ní, kondàa-ni.

¹³Tanga jè ra kòkitsò-l̄a Jesús, jè-ní nga ijyeé 'ken jè Lázaro, kò jñà xit̄a-l̄a Jesús, 'koaá 'sín kiya-l̄a tsa ta t̄síkjáya-ní nga kjijnafè. ¹⁴'Kiaá nda kjón kòkitsò-l̄a:

—Jè Lázaro ijyeé 'ken-ní. ¹⁵Matsjaá-na nga mì tsa ya t̄jna 'kia nga kò'sín kjamà; ra a'ta tsajìon isaá nda tjín-ni, mé-ni nga katakjiín-no. Tanga t̄kjieén, t̄jahítsjèn-l̄a.

¹⁶'Kiaá kiichja jè Tomás jè ra t̄i'koaá Dídimò tsò-l̄a ['én ra tsò-ni: Ixti'ño]; kitsò-l̄a jñà xit̄a xákjién ra taña kotá'yá'ta-l̄a Jesús:

—Tjian-teé mé-ni nga ya katabiyako-te-ná.

Yá ra ma-l̄a síkjaáya-ná kò tsjá-ná kjobinachon

¹⁷'Kia nga ijchò Jesús, kií'nchré-ní nga kjo ijòn nìchjin tjín-ni nga isihjin jè Lázaro. ¹⁸Jè naxindá Betania yaá kjijna'ta chraña-l̄a Jerusalén, tjín-l̄a tsa jàn jmi metro jè ndiyá nga mangié. ¹⁹Kjín xit̄a judío ijchòjkon jè Marta kò María, ra ijchò síje ikon nga 'ken jè 'ndse. ²⁰Jè Marta 'kia nga kií'nchré nga ijyeé tìnchrabá chraña jè Jesús, kií'ká india-ní, tanga jè María tsikijna ra jè. ²¹Jè Marta kitsò-l̄a Jesús:

—Na'in, tsa í-l̄a tijni, mí-la kì 'ken-jìn jè 'ndsè. ²²Tanga be-ná, tsa mé ra sijé-l̄a jì Nainá 'ndi 'ndi, tsjá-li.

²³Jesús kitsò-l̄a:

—Jè 'ndsì kjoaáya-ila.

²⁴Jè Marta kitsò-l̄a:

—Ijyeé be-náa nga kíjnakoón india-ni, 'kia nga kjoaáya india-ila nga'tsì mi'ken 'kia nga kjehe'tà nichjin.

²⁵'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Aán-ná ra sikjaáya-ila xita ko 'an-ná jè ra tsja-la kjobinachon. Jè ra makjiín-la a'ta tsa'an, ni'sín kiyá takó kíjnakoón india-ni. ²⁶Ko nga'tsì xita ra tjítsajnakon nga makjiín-la ra a'ta tsa'an, mi tsa ngi kiyá-jìn. ¿Ji, a makjiín-li jñà 'én kii?

²⁷Jè Marta kitsó-ní:

—Makjiín-na Na'in nga ji-ní ra Cristo, jè I'ndí-la Nainá, jè ra xá 'koa 'sín tjínè-la nga kj'íi i isà'nde.

Kó'sín 'on kjomà-la jè Jesús a'ta 'tse Lázaro

²⁸'Kia nga ijye kòkitsò jñà 'én kii jè Marta, kijì-ní nga isíkjí'nchré jè ndichja María, kiichja 'taxin-la kitsò-la:

—Íi tjina jè Maestro, ya-ró chja-li.

²⁹Jè María, 'kia nga kií'nchré nditoón tsasítjen, kijì ya ñándá tjina Jesús. ³⁰Jesús kjè tsa bijchó kjòn ya ñándá nga tjina naxindá, takó yaá tjina ya ñándá ijchò'ká india jè Marta. ³¹Jñà xita judío ra ya tjítsajnakò nga inchisije ikon, 'kia nga kijtse jè María nga tsasítjen nga xátí-la itjo ni'ya, kijítjingí-la; 'koaá 'sín isíkítsjen tsa yaá tífi kjindáya ya ñándá nga isihijin jè Lázaro.

³²'Kia nga ijchò jè María ya ñándá tjina Jesús, 'kia nga kijtse, tsasèn-xkó'nchi'tá-la, kitsò-la:

—Na'in, tsa íi-la tjini, jè 'ndsè mí-la kii 'ken-jìn.

³³Jesús 'kia nga kijtse nga iskindayaá jè María ko iskindayaá-te jñà xita judío ra tjiko, baá ki'se-la ko ajò kjomà-la ya ajin inima-la. ³⁴'Kiaá iskonangi-la, kitsò:

—¿Ñándá tsikihijion?

'Kiaá kitsò-la:

—Na'in, nchrabí ko chítsijen-la.

³⁵Jè Jesús iskindaya-ní. ³⁶Jñà xita judío 'kiaá kitsò-la xákjién:

—Chítsijen-la, 'ñó kitíi-la tsjake kjomà jè Lázaro.

³⁷Tjín i'ka jñà xita ra kitsò:

—Xita rakii kjomá-la iski'xangi-ni xkon xita ra mi kii tsijen-la. ¿A mí ma-te-la tsa ko'sín ki'sin, tsa mi kii kitsjá'nde nga 'ken jè Lázaro?

Kó'sín jaáya-là jè Lázaro

³⁸ Jesús 'nó 'on kjomà india-ila jè iníma-la, ikasijna'tà chraña-la ñándà isihijin jè Lázaro. Jngo ngajo ra tì'xangi ko jngo najo ra 'nó tse tjíhjàto-ila. ³⁹ Jesús kitsó-ní:

—Chjíxìon jè najo.

Jè Marta, ndichja ndí mi'ken kitsó-la:

—Jì Nà'ìn, ijyeé-la 'nó jne-jta nga ijyeé fi ijòn nìchjin nga kisihijin.

⁴⁰ Kiichjaá Jesús kitsò-la:

—¿A mí tsa ijye ko kíxin-la, tsa kòkjiín-li, jcha-ní jè kjoajeya-la Nainá?

⁴¹ Jñà xítà 'kiaá jahíxìn jè najo ra tjíhjàto-ila ñándà kijjna jè ndí mi'ken. Jè Jesús iskotsíjen ján i'ngaá, kitsò:

—Tse kjonda kata'se-li Nà'ìn nga kàna'yá-ná. ⁴² Be-ná nga jì, 'koáá 'sín na'yá ki'tá-ná; ta kíí koxin-na nga kjín ma-ni xítà tjítsajna ijndí, mé-ni nga katakjiín-la nga ngi 'én kixí-ní nga jíí inikasén-ná.

⁴³ 'Kia nga ijye kòkitsò, 'nó kiichja nga kitsò:

—¡Lázaro, títjii ndítsiaán!

⁴⁴ Kò jè ra 'ken itjóo-ni ngajo; tjìkótjijno jngo na'nó nikje nga tìjngo ndsako kò tsja; kò jngo nikje chraba tjìkótjijno ya isén-la. Jesús kitsó-la jñà xítà:

—Chjíjndajno-no jè na'nó nikje, kò katafì-ni.

Kó kitsò jè Caifás ra a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

⁴⁵ Jñà xitá judío ra tsakáhijtakò jè María, kjin ma-ni ra kjoá ra ki'sin.

⁴⁶ Tanga tjin i'ka ra ijkon jñà xitá fariseo, nga tsi'kénajmí-la jè kjoá ra ki'sin Jesús. ⁴⁷ Jñà na'mì ítjòn kò jñà xitá fariseo, 'kiaá tsikíxkóya xákjén kò nga'tsi jñà xitá ítjòn-la xitá judío nga tsajoóya-ni; kitsò-la xákjén:

—¿Mé ra 'sieén? Jè xitá ra kii batoó kjin kjoá ra nda tjin tí'sín. ⁴⁸ Tsa ta ki'nde-lá, nga'tsi xitá yaá kókjin-la a'ta 'tse, kò akjòn kj'íi jñà xitá romano nga sikkitsónà jè i'nde tsje-ná kò jè naxindá-ná.

⁴⁹ 'Kiaá kiichja jngo xitá 'tse, jè ra 'mì Caifás, jè ra na'mì ítjòn tjna jè nó 'kia, nga kitsò:

—Mì kì mé ra tjjin-no ra jìon, ⁵⁰ kò nda mí 'ya-najìon, tsa isaá nda jnchro-ni nga ta jngo xitá katiyatjì-la jè naxindá, kò mì 'koa-ni tsa jñà xitá katabiya ijye.

⁵¹ Tanga mì tsa kjobítsjen 'tse-jìn Caifás nga kò'sín kitsò. Jè Nainá kisichiya-la koni nga na'mì ítjòn tjna jè nó 'kia; ta tjen 'koaá 'sín kitsò nga jè Jesús jè kiyátjì ngajo-ila jè naxindá; ⁵² kò mì tsa ta jè naxindá kiyátjì-la, ti'koaá kixkóya tsje-ni nga jngó jtín 'sijn-ni jñà ixti-la Nainá ra jndí ra ján tjíma. ⁵³ 'Koaá 'sín tsajoóya-ni jè nichjin rakìo nga sikkén jè Jesús.

⁵⁴ 'Koaá ma-ni jè Jesús mì kì ti taxki tsajmejín masen-ila jñà xitá judío; yaá kiji ya jngo i'nde nándá a'ta xìn nándá nangi kixì chon ya chraña'ta-la jngo naxindá ra 'mì Efraín; yaá tsikijnako xitá ra kotá'yá'ta-la.

⁵⁵ Ta chibaá nichjin chija-isa 'sí paxkò 'tse xitá judío, kò kjin xitá naxindá kiji ya Jerusalén 'kia nga tikje bitjo 'sí, nga kii sítsje ijo-la koni 'sín tjin kjotéxoma-la. ⁵⁶ Kò inchibátsjii jè Jesús, jndí ra ján kjonangi-la xákjén nga tjtsajnaya ya nditsin ingo ítjòn, nga tsò:

—¿Kó'sín níkitsjen jìon? ¿A mí kj'íi 'sí tsa 'koa?

⁵⁷ Jñà na'mì ítjòn kò jñà xitá fariseo, 'koaá 'sín ijye kitsja kjohixi, nga tsa yá ra ske nándá tjna ká'ténajmí-ní mé-ni nga ma kindaba'nó-ni.

Mé ra ki'sin jè María a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

12 ¹Kia nga ta jon nichjin chija-isa nga kitjo 'sí paxko, yaá kijì Jesús ya naxindá Betania, ya nãnda i'nde-la Lázaro jè ra jè Jesús isikjaáya-ila. ²Yaá isinda-la tsajmì ra tsakjèn 'kia nga kjòjnò; jè Marta tsikíya-la tsajmì kii, kò jè Lázaro yaá tijnajin-te-la nga tijná'ta ímixa nga tìbakjèn kò Jesús. ³'Kiaá jè María 'jiikó jngo namita ra tjíya sihitì ixi ra 'ñó nda jne ra bato 'ñó chjí-la nga tsikíxten-jnò ya ndsakò Jesús kò tijè tsjaskò isixijno-ni. Kò 'ñó nda tsijne ya aya ni'ya. ⁴Jngo xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ra 'mì Judas Iscariote, ti-la Simón, jè ra siingatsja xita kondra-la Jesús, kitsó-ní:
⁵—¿Mé-ni mì tsa jàn sindo nichjin chjí-la xita chi'nda kasatína-ni jè sihitì ixi ra kii, kò jè ton-la tsa ya ka'bi-la jña xita ima?

⁶Tanga jè Judas, mì tsa ki kokitsò-ni nga jña makájno-la jña ra xita ima, ta kií kokitsò-ni nga síchijé-ní. Nga jè tsá'ya jè xijtsa ton, kò jè ton ra ya siya jè xijtsa, jè sa'koa kjábé chijé. ⁷Jesús kitsó-la:

—Kì kò'sín 'mì-la; kíí xá tsikíjnatjò-ni nga kò'sín siichjeén 'kia nga 'an ra sijjiaan. ⁸Jña ra xita ima, yaá títsajnakò ki'ta-najìòn, tanga 'an, mì tsa ta kji'tà nichjin i kótijnako-no.

Mé xá kijì-ni jña xita judío ya Betania

⁹Taxki kjìn xita judío kijì ján Betania 'kia nga kíí'nchré nga yaá tijná Jesús; tanga mì tsa ta ki xá kijì-ni nga mejèn-la ske Jesús, kíí xá kijì-te-ni nga mejèn-la ske jè Lázaro, jè ra jè Jesús kisikjaáya-ila. ¹⁰Jña ra tjiíhijyo na'mì ítjòn, 'kiaá tsajoóya-ni nga tì'koaá si'ken-te jè Lázaro, ¹¹nga tà jé-ni ngatjì-la nga kjìn xita judío itjo'taxìn nga kjokjiín-la a'ta 'tse Jesús.

Kó kitsò jña xita 'kia nga 'jaha'sen-jin ya naxindá Jerusalén jè Jesús

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

¹²Ra ma nchìòn, 'ñó kjìn ma-ni xita ra tjítsajna ya ján Jerusalén ra ijchò 'sí paxko; 'kia nga kíí'nchré nga yaá kijchò Jesús, ¹³'kiaá tsate xka-la íxkajén nga kiì koñá-la ya aya ndiyáa. Kò 'ñó chja kò saa-ni nga tsò:

—¡Jeya katijna Nainá! ¡Mé t̄a nda-la jè x̄ita ra nchrabá ngajo-la Nainá, jè ra x̄itaxá ítjòn-la nax̄indá Israel!

¹⁴ Jesús isakò jngo-la ndí búrró i'ndí ra tsikijnakjá-la, koni 'sín ijye tíchja jè xajon ra t̄jí'ta 'én-la Nainá, nga tsò:

¹⁵ J̄i nax̄indá Sión k̄i tà chjàn skon-jìn,
chítsijen-la jè X̄itaxá ítjòn-li nga tínchrabá,
t̄ijnakjá jngo-la ndí búrró i'ndí.

¹⁶ J̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-la mì k̄i kjòchiya-la j̄nà kjoa k̄i 'kia nga t̄i'sa-ni; tanga askan-nioo 'kia nga ijye 'ken Jesús ko jaáya-ila, 'kiaá ítjsen-la nga yaá tíchja xajon ra t̄jí'ta 'én-la Nainá nga'tsi kjoa k̄i, ko nga a'ta 'tse-ní nga ko'sín kitsò.

¹⁷ J̄nà x̄ita ra ya t̄jtsajnakò Jesús 'kia nga k̄i'chja-la jè Lázaro nga k̄ijina mi'ken ya aya ngajo, ko nga isikjaáya-ila, tsi'kénajmí-la j̄nà x̄ita ra k̄j'íi jè kjoxkón ra k̄ijtse. ¹⁸ K̄i k̄ij̄i-ni j̄nà x̄ita nga k̄i'ká india-ni Jesús nga ijyee k̄i'nchré jè kjoxkón ra k̄i'sin. ¹⁹ J̄nà x̄ita fariseo kitsò-la xákjén nga jngó jngó:

—Chítsijeén-la-ni, n̄imé ra ma 'siéén ra jién. Nga'tsi x̄ita saba yaá fitj̄ingi ijye-la.

Mé ra koma'tin x̄ita ra mejèn-la nga k̄ij̄i'ta-la Jesús

²⁰ J̄nà x̄ita ra k̄ij̄i 'sí ján Jerusalén nga ya k̄ijtsexkón Nainá 'kia nga tíbitjo 'sí, yaá t̄itsajin i'ka-la x̄ita griego. ²¹ J̄nà x̄ita k̄i isichraña'tá-la jè Felipe ra ya Betsaida i'nde-la, jngo nax̄indá ra chja-ni Galilea; tsikítsa'ba-la, kitsò-la:

—Nami, jé mejèn-najin nga jchaxkon-jin jè Jesús.

²² Jè Felipe k̄i 'kénajmí-la jè Andrés, ak̄jòn k̄ij̄i ngajòo nga k̄i 'kénajmí-la jè Jesús. ²³ 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Ijyee ijchó nichjin nga jè I'ndí-la X̄ita k̄ij̄i india-ni ján ngajmi mé-ni nga jeya k̄ijna-ni. ²⁴ Ngi 'én kixíi ra koxin-no, tsa jngo nijmé skatjen-jin nangi ko mì k̄i tjókiyá, ta jngoó koma ki'ta; tanga tsa tjókiyá 'kia nga skatjen-jin ya nangi, 'ñó k̄j̄in-ya koma. ²⁵ Jè x̄ita ra tà jè tsjake nga nda k̄ijna kjobinachon-la i a'ta nangi, sījchija-ní; tanga jè x̄ita ra mì tsa jè 'ñó bá'ta ikon kjobinachon ra t̄j̄in-la i a'ta nangi, sakó-la kjobinachon ra mì fehe'ta tà mé nichjin-nioo. ²⁶ Tsa yá ra mejèn-la nga 'an síxá'ta-na, katanchrabátj̄ingi-na; ya ñánda nga kótijna ra 'an, t̄i'koaá yaá k̄ijna-te jè ra síxá'ta-na. Tsa yá ra 'an síxá'ta-na, jè Na'in-na ndaá skexkón.

Mé ra kjomà 'kia nga jè Jesús tímakájno-la

²⁷ 'Ndi 'ndi taxki baá tíma-la jè iníma-na! ¿Tanga kó xiáan? ¿A xín-ná: “Na'in chjíixìn-ná jè kjohi'in ra kii”? Majìn-jìn, ¡kii jnchro xá 'jii-na! ²⁸ Na'in, jeya tijni.

'Kiaá ina'yá jngo-la 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò:
—Ijyeé kjo kjin 'ka jeya bátijna, 'ndi 'ndi takó jeyaá kótijna india-na.

²⁹ Jñà xitá ra ya tjítsajna nga kii'nchré-la, tjín ra kitsò:

—'Choón-la ra kòkjamà.

Ko tjín i'ka ra kitsò:

—Majìn, ¡kjalí-la Nainá ra kàchja-la.

³⁰ Jesús kitsó-la:

—Jè 'én ra kàna'yá jìòn, mì tsa ki kjòn-ni nga 'an kànakjoá-na; a'ta tsajión-nó nga kò'sín kàna'yá-la. ³¹ Jé hora rakii nga sindajín jè kjoa ra tjín i isà'nde; jè ra tíbatéxoma-la jè isà'nde i a'ta nangi, kínáchrjekàjin-ní. ³² Tanga 'kia ra 'an tjáhitjen i a'ta nangi, 'koáá 'sín 'siaan nga nga'tsi xitá ya katanchrabátjingi-na.

³³ 'Kia nga ko kitsò, jè tjen isichiya kó'sín kama'tin 'kia nga kiyá. ³⁴ 'Kiaá kitsò jñà xitá:

—Jin 'ya-nájin nga jè kjotéxoma ra tsikínda Moisés, 'koáá 'sín tíchja, nga tsò: Jè Cristo kíjnakon-ní ta kjiá-nioo. ¿Mé-ni kò'sín si-ni ra ji nga jè I'ndí-la Xitá machjeén-ní nga tjáhitjen? ¿Yá-ni I'ndí-la Xitá ra kò'mi-la ji?

³⁵ 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Takó kíjnakoo chiba nìchjin-isa-no jè ni'í ra síhisen. Nda tíma 'kia nga tíjnajin-isa-no jè ni'í rakii, mé-ni mì kojñò-no; nga jè ra ya tsá'ba ñánda jñò chon, mì kì tsijen-la kó'sín nga tífi. ³⁶ 'Kia nga takó ya tíjnajin-no jè ni'í rakii, katakjiín-no a'ta 'tse, mé-ni nga isen kitsajna ki'ta-no.

'Kia nga ijye kòkitsò-la jñà 'én kii, kijí-ní, tsikijna'maá-la jñà xitá.

**Kó'sín ijye kitsò jè Isaías a'ta 'tse xitá judío
ra mì kì kjokjiín-la a'ta 'tse Jesús**

³⁷ Ni'sín takó kjin kjojkón ra nda tjióon ki'sin Jesús, jñà xitá mì kì kjokjiín-la ra a'ta 'tse; ³⁸ nga tíjné-la nga kitjasòn koni

'sín ijye kitsò Isaías jè xit̄a ra kiichjaya ngajo-la Nainá, nga kitsò:

Jì Nà'in, ¿yá ra inchimakjiín-la jè 'én ra inchi'bènajmíyéé?

¿A mí tsa tjabakon tsijin jè nga'nó ra tjín-li?

Ko niyá ra inchimachiya-la.

³⁹Kíí m̀ k̀ makjiín-te-la, nga jè Isaías, 'koaá t̄'sín kitsò ya xajon-la, ñánda tsò:

⁴⁰Jè Nainá tsikíchjàjin kjobítsjen-la ko isítájajín ya inìma-la;

mé-ni m̀ k̀ ma katahisen-la kjobítsjen-la,

ko m̀ k̀ katachiya-la inìma-la,

nga m̀ k̀ ya katanchrabá'ta-na nga sindá-na.

⁴¹Kíí kokitsò-ni jè Isaías nga kijtse-ní jè kjoajeya-la Jesús, ko a'ta 'tse-ní nga ko'sín tsikínda xajon.

⁴²Nì'sín ko'sín tsò j̄nà 'én k̀i, takó k̀jin jchán xit̄a judío kjobjiín-la a'ta 'tse, skanda kjobjiín i'ka-la j̄nà ra t̄jihijyo ítjòn-la naxindá; tanga m̀ tsa tsi'kénajmí tsijen, nga j̄nà kitsakjòn-la j̄nà xit̄a fariseo nga tsa ya kochrjejin ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̄a Judío. ⁴³Isaá 'nó kjotsjake nga nda kítshijyo ya ngixkõn xit̄a m̀ 'koa-ni nga nda kítshijyo ya ngixkõn Nainá.

Yá kjon-ni ra tsjá-la kjohi'in j̄nà ra m̀ k̀ makjiín-la

⁴⁴Jesús 'nó kiichj̄a kitsò:

—Jè ra makjiín-la ra a'ta tsa'an, m̀ tsa ta a'ta tsa'an makjiín-la, yaá makjiín-te-la a'ta 'tse Nà'in-na ra isikasén-na.

⁴⁵Ko jè ra bexkon-na, bexkon-te jè ra isikasén-na. ⁴⁶'An ra koni jngo ni'í, ra 'j̄í síhisen-la xit̄a isà'nde, ko kíí xá 'j̄í-na mé-ni nga'tsì xit̄a ra makjiín-la a'ta tsa'an m̀ t̄i ya kítajna-ni ñánda j̄nò chon. ⁴⁷Jè ra 'nchré jè 'én-na ko m̀ k̀ síhitjasòn, m̀ tsa 'an jiàan ra kinè-la kjohi'in; nga m̀ tsa ki xá 'j̄í-na nga kjohi'in kinè-la j̄nà xit̄a isà'nde, kíí xá 'j̄í-na nga kochrjékàjian kjohi'in a'ta 'tse jé-la. ⁴⁸Jè ra bachrjengi-na ko m̀ síhitjasòn jè 'én-na, ijyee tjín ra k̄inè-la kjohi'in: j̄nà 'én ra ijye kichjàa tsjá-la kjohi'in 'kia nga ijye kjehe'tà nichjin. ⁴⁹Nga m̀ tsa ta 'an bi'tín-la ijo-na kó'sín nga chjàa; jè Nà'in-na ra isikasén-na kitsjá-na kjohixi kó'sín nga kichjà ko kó'sín nga kokon-yá.

⁵⁰Be-ná nga jè kjotéxoma-la Nà'in-na jè ra tjín-la kjobinachon ra m̀ k̀ fehe'ta n̄i ta kjiá-nioo. 'Koaá ma-ni, koni 'sín nga chjàa, 'koaá 'sín tjín koni 'sín nga batéxoma-na ra jè.

Mé xkósòn ra tsikíjna Jesús nga tsakón-ya
kó'sín nga nangi sikíjneé ijo-ná

13 ¹Kiá nga tìkjè bitjo 'sí paxko, Jesús ijye be-ní nga ijyeé ijchò nichjin-là nga tsjín jè isà'nde rakij, nga ya kijnako jè Na'in-là. Ngi 'koaá 'sín 'ñó kjotsjake ki'ta jñà xita-là ra tjihijyo i a'ta nangi, ko 'koaá 'sín kjotsjake skanda ijyehe'tà nichjin.

²Kiá inçhibakjèn-ko jñà xita-là nga kjòjñò, jè Judas Iscariote, ti-là Simón, ijyeé ko'sín tsikíjin ya inìma-là jè xita-níí nga jè sijnatsja jè Jesús xita kondra-là. ³Beé jè Jesús nga jè Na'in-là kisingatsja tsje nga'tsi kjoa 'tse kjotéxoma-là, ko a'ta 'tseé inçhrabà-ni ko yaá tífi india-ni. ⁴Jesús tsasítjen'tá ímixa, tsachrje nikje ra kjiya sòn'nga, iskábé jngo nikje ra ma nixìjno-ni ko tsikíkjá ndáyá. ⁵Akjòn iskábé jngo chisá-tji ra tsikíya nandá, tsikí'tsia nga tsiníjno ndsako xita ra kotáyá'ta-là, akjòn isixìjno-ni ko jè nikje ra tjíkjá-là.

⁶Kiá nga ijchò nándá tìjna jè Simón Pedro nga kiníjno-là ndsako, jè Simón Pedro kitsó-ní:

—Na'in, ¿a bakén-na nga ji kiníjno-náa ndsakoàa?

⁷Kitsó Jesús:

—Mì kì machiya-li kjoa ra tí'siaan 'ndi, tanga askaán kochiya-li.

⁸Kitsó Pedro:

—Xá mì kì tsja'ndé-na nga kiníjno-ná ndsakoàa.

Jesús kitsó-la:

—Tsa mì kì kiníjno-la ndsàkì, mì kì koma xita tsa'an kami.

⁹Kiaá kitsò jè Simón Pedro:

—Na'in, kì tà chjàn ta ndsakoàà biníjno-ná, tì'koaá tiníjno-te-ná jè ndsà kò skoàà.

¹⁰Tanga Jesús kitsó-la:

—Jè ra ijye isiníjno ya ijo-la, ta ndsakoó machjeén-la nga siníjno-isa, nga ijyeé tsjeé 'ki nga tíjngo ijo-la. Kò jìòn-jìòn, ijyeé tsjeé kjàn jìòn, nì'sín mì tsa nga'tsi-no.

¹¹Jesús ijyeé be yá-ni ra sìngatsja xita kondra-la, kií kòkitsò-ni: “Mì tsa nga'tsi-najìòn nga tsje kjàn.”

¹²Kia nga ijye tsiníjno-la ndsako xita-la, Jesús tsakjayaá india-nì jè nachro-sòn'nga-la, àkjòn tsikijna'ta india-ní ya ímixa, kitsò-la jñà xita-la:

—¿A machiyaá-no jè kjoa ra kasikó-no? ¹³Jìòn, 'koaá 'sín bixó nga 'an-ná jè Maestro-no kò jè ra tíjna ítjòn-no; kixí kjoa ra bixó nga 'an kiti-ná. ¹⁴Tsa 'an ra Maestro-no kò ra tíjna ítjòn-no kabiníjno-no ndsako, jìòn, 'koaá tì'sín tiníjno-te ndsako xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁵Jngoó xkòsòn kàbijná-no, mé-ni nga kò'sín tiko-te xàngioo ra jìòn koni 'sín nga kasikó-no. ¹⁶Ngi 'én kixí ra xin-no, jngo chí'nda, mì tsa jè tíjna ítjòn-la jè ni-la xá; kò koni jè ra nikasén nga sihitjasòn jngo xá, mì tsa jè isa 'nõ be koni jè ra batéxá-la. ¹⁷Kò 'ndi-ni nga ijyeé 'ya kjoa kii, ngi ndaá kitsajna-no tsa kò'sín 'siaan nga sihitjasòn.

¹⁸Mì tsa ta nga'tsi-no nga kò'sín tíxin-no, nga bexkon-ná ra 'an yá-ni jñà xita ra 'an tsjahíjan. Tanga tíjnè-la nga kitjasòn koni 'sín tíchja jè Xajon ra tíj'ta 'Én-la Nainá nga tsò: “Jè ra bakjèn-kò-na, tíjé tsáfa'ta-na.” ¹⁹Tì'ndíí kotíxin-najìòn, mé-ni 'kia nga ijye kòkama katakjiín-no nga 'An-ná [ra Nainá].

²⁰Ngi kjohixí ra xin-no, jè ra skaábétjò jè xita ra 'an sikáséen, 'aán-ní ra skaábétjò-na; kò jè ra skaábétjò-na, jé skaábétjò jè ra isikasén-na.

**Kó'sín nga tìngíí tsi'kénajmí-nì Jesús yá-ni
ra sìngatsja xita kondra-la**

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

²¹Jesús, 'kia nga ijye kòkitsò jñà 'én kii, 'nõ 'on kjomà-la inìma-la, 'kiaá kitsò:

—Ngi 'én kixíí ra xin-no, tijiòn jngo-najiòn ra siingatsja-na xita kondra-na.

²² Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús, iskotsíjen-jnó xákjén nga jngó jngó, nga mì kì be yá-ni ra kòkítsò-la Jesús. ²³ Jngo xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ra ya tíjna'ta chraña-la 'kia nga inçhibakjèn, jè ra 'nó tsjake Jesús. ²⁴ Jè Simón Pedro isíká'bii-la tsja jè xita xákjén rakii ra ya tíjna'ta chraña-la Jesús, mé-ni nga katakjònangì-la Jesús yá-ni ra kòtsò-la. ²⁵ Jè xita rakii isaá 'nó tsikijna'tá'nó-isa-la Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Ji Na'in, ¿yá-ni ra kò'miàa ji?

²⁶ Jesús kitsó-la:

—Jngo-yá niño nchrajín siká'nchia, kò jè ra tsja-la niño nchrajín rakii jè ní.

Akjòn isiká'nchi jngoyá niño nchrajín kò jé kitsjà-la jè Judas Iscariote, ti-la Simón. ²⁷ 'Kia nga ijye iskábé niño nchrajín jè Judas, nditoón 'jahá'sen-jin jè xita-níí ya iníma-la. 'Kiaá kitsò Jesús:

—Jè kjoa ra kò'siin, nditon kjòn kò'tiin.

²⁸ Jñà xita ra inçhibakjèn, nijngo kjòchiya-la mé-ni kò'sín kitsò-la. ²⁹ Ta 'koaá 'sín isíkítsjen i'ka tsa tsò-la: “Tíndá chibi tsajmì ra kochjeén-ná 'tse 'sí.” O tsa tsó-la: “'Tì chiba-la ton jñà xita ima.” Nga jé Judas ngatsja jè xijtsa ton, kíí kò'sín isíkítsjen-ni. ³⁰ 'Kia nga ijye iskiene jè niño nchrajín jè Judas, nditoón itjo ni'ya. Nga ta 'koa ijyeé nati jñò.

Mé kjotéxoma ra kitsjà Jesús 'kia nga ijye mejèn tífi

³¹ 'Kia nga ijye itjo jè Judas, Jesús kitsò:

—'Ndi-ni ijyeé tí'ya-la jè kjoajeya-na koni I'ndí-la Xita, kò tí'koaá jè Nainá jeyaá tíjna a'ta 'tse I'ndí-la. ³² Tsa jè Nainá jeya tíjna a'ta 'tse I'ndí-la, tí'koaá jè Nainá jeyaá siikíjna ra jè; kò nditoón jcha-la kjoajeya-la. ³³ Jiòn ra ndí ixti-na xin-no, mì tsa tí tse kótijnako-no. Kjótsji-nájiòn, tanga koni 'sín kixin-la jñà xita judío, 'koaá tí'sín xin-najiòn 'ndi 'ndi: Ya nándá nga fia ra 'an, mì kì koma kongió jiòn. ³⁴ Jngo kjotéxoma xitse títsja-no nga tsjacha 'tìoòn xàngioo nga jngó jngó-no. Koni 'sín nga tsjake-najiòn, 'koaá tí'sín tsjacha 'tiaàn xàngioo nga jngó jngó-no. ³⁵ Tsa kò'sín tsjacha 'siaan xàngioo nga jngó jngó-no, 'koaá 'sín

ske-ní nga'tsì xitá nga jiòn-jiòn, ngi kixí kjoa nga ya chitá'yá'ta-ná jiòn.

Kó kitsò jè Pedro a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

³⁶ Jè Simón Pedro iskonangií-la Jesús, kitsò-la:

—Jì Nà'in, ¿nándá tji'mì?

Jesús kitsó-la:

—Ya nándá nga tífia 'ndi 'ndi, mì kì koma 'kín-tjìngi-ná; tanga askaán 'kín-tjìngi-ná.

³⁷ Jè Pedro kitsò:

—Nà'in, ¿mé-ni nga mì ma kjín-tjìngi-la 'ndi 'ndi?

Tíjnanda-ná nga kiyátjì-la.

³⁸ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿A kixí kjoa nga 'an si'ken-tjí-ná ijo-li? Ngì 'én kixí ra koxin-la, 'kia nga tikjè kjindáya jè káxti, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.

Yá a'ta 'tse nga ma kijcheé nándá nga tíjna jè Nainá

14 ¹ Kì tà chjàn maba-la jè inìma-no. Katakjiín-no a'ta 'tse Nainá, tì'koa katakjiín-no a'ta tsa'an. ² Ya ni'ya-la Nà'in-na tjín jchán i'nde nándá ma níkjáyéé; tsa mí-la tsa 'én kixí nga tjín i'nde, mí-la tà chjàn koxín-no; nga kí jnchro xá tífi-na nga tífikindá-no jngo i'nde ra tsajìon. ³ Koni 'sín nga tífia nga tífikindá-no i'nde, 'koaá tì'sín kjí'i india-na, mé-ni nga íko-no nga ya kitsajna-te ya nándá nga kótijna ra 'an. ⁴ Ijyee 'ya-nájiòn jè ndiyá ra fi nándá tífia ra 'an.

⁵ 'Kiaá kitsò jè Tomás:

—Nà'in, mì kì 'ya-jìn nándá tji'mì. ¿Kó'sín koma-ni jcha-jìn jè ndiyá?

⁶ 'Kiaá kitsò Jesús:

—'An-ná jè ndiyá, 'an-ná jè ra kjohixi ko 'an-ná jè kjobinachon. Tajngoó a'ta tsa'an ma kijcho jiòn nándá tíjna jè Nà'in-na ra Nainá. ⁷ Tsa ijye kijchaxkon-nájiòn, tì'koaá jchaxkoón-te jè Nà'in-na; ko ijyee 'yaxkon jiòn 'ndi 'ndi, nga ijyee inchichitsjen-la.

⁸ 'Kiaá kitsò jè Felipe:

—Takón-nájin Nà'in-li, ko kojngoó takòn-jìn.

⁹ Jesús kitsó-la:

—Ji Felipe, kjetseeé jchán tíjnako-najìòn, kò, ¿a takó kjeé 'yaxkon-nájiòn? Jè ra ijye kijtsexkon-na ra 'an, tí'koaá ijyeé bexkon-te jè Na'in-na. ¿Mé-ni si-ni: “Takón-nájin jè Na'in-li”?¹⁰ ¿A mí makjiín-li nga ta jngoó ma-najin jè Na'in-na kò ra 'an? Jñà 'én ra 'an bakó-najìòn mì tsa ta 'an bi'tín-la ijo-na. Jè Na'in-na ra ya tíjngo-jin, jè-ní ra tísíhitjasòn jè xá-la.¹¹ Katakjiín-najìòn nga ta jngoó ma-najin jè Na'in-na kò ra 'an; kò tsa majin, ya katakjiín-no a'ta 'tse xá ra tí'siaan.¹² Ngi 'én kixí ra koxin-no, jè ra makjiín-la a'ta tsa'an, 'koaá tí'sín 'siin koni 'sín tíjn jñà kjoa ra 'siaan; skanda isaá tà 'ñò tíjn-isa kjoa ra 'siin-isa ra jè, tà ngatji-la ra 'an, ijyeé ya tífia ñanda nga tíjna jè Na'in-na.¹³ Kò nga'tsi ra a'ta tsa'an sijé-ná jìòn, 'koaá 'sín síhitjasòn, mé-ni nga jeya kíjna-ni jè Na'in-ná a'ta 'tse I'ndí-la.¹⁴ Nga'tsi ra sijé jìòn ra a'ta tsa'an síhitjasòn-ná.

Yá ra síikasén jè Na'in-ná Jesús ra kosiko xita-la

¹⁵Tsa tsjacha-nájiòn, tíhitjasòn jìòn jñà kjetéxoma-na.¹⁶ 'Aán kitsá'ba-la jè Na'in-na nga katasíkasén jngo-no jè ra kosiko-no, mé-ni nga ya katijnako ki'ta-no nga ta mé nichjin-nioo,¹⁷ jè ra koxian-la, jé Iníma Tsje-la Nainá jè ra kòkòn-no ra ngi kjohixi. Jñà xita isà'nde mì kì kòkjiín-la a'ta 'tse nga mì kì tsijen-la kó'ki kò mì kì bexkon; tanga jìòn 'yaxkon-no nga yaá tíjnako-no, kò yaá kíjnain ki'ta-no.

¹⁸Mì kì tsa síkítsajna jch'an-no, kí'ítjngi india-najìòn mé-ni nga ya kótijnako-no.¹⁹ Ta chibaá nichjin chija-isa nga jñà xita isà'nde mì kì tí ske-na; tanga ra jìòn, takó maá chítsijen-nájiòn, kò tí'koaá kitsajnakon-te jìòn, nga tíjnakon-ná ra 'an.²⁰ 'Kia nga kijchò jè nichjin rakì, jcha-nájiòn nga yaá tíjnain-la jè Na'in-na kò jìòn-jìòn yaá títsajnajin-nájiòn, kò 'an yaá tíjnain-najìòn.²¹ Jè ra ya tsá'ya jñà kjetéxoma-na, kò síhitjasòn koni 'sín tsò, jè-ní ra ngi kixi kjoa nga tsjake-na. Tsjakeé koma jè Na'in-na jè ra tsjake-na ra 'an; kò tí'koaá tsjakeé koma-te ra 'an kò 'an kokon tsijen-la ijo-na.

²²'Kiaá iskonangi jè Judas (mì tsa jè Judas Iscariote). Kitsò-la:

—Ji Na'in, ¿mé-ni nga ta jin kòkón-nájin ijo-li, kò mì tsa jñà xita isà'nde kòkón-la jí?

²³Kiichjaá Jesús kitsò-la:

—Jè ra tsjake-na, tjinè-la nga sîhitjasòn jè 'én-na, kò jè Na'in-na kotsjake-ní, kò kjinchrabá-nájin jè Na'in-na kò 'an nga ya kítsajnakò-jin. ²⁴Jè ra mì kì matsjake-na, mì kì sîhitjasòn koni 'sín tsò 'én-na. Kò jnà 'én ra inchina'yá jìòn mì tsa tsa'an jiàan, 'tseé jè Na'in-na ra isikasén-na.

²⁵'Koaá 'sín tí'bènájmí-no jnà 'én kii 'kia nga tíjnakò-isa-no. ²⁶Jè ra kosìkò-no, jè Inìma Tsje-la Nainá ra jè Na'in-na sîikasén-no ra a'ta tsa'an, jé kokòn-ya-no nga'tsì kjoa ra mì kì fiya-no kò tí'koaá sííkítsjen-no nga'tsì 'én ra kotíxian-no.

²⁷'Aán tsja-no jè kjoa'nchán. Kò yaá síkijnajin-no, tanga mì tsa kò'sín tsja koni 'sín tsjá jè isà'nde. Kì tà chjàn síkájno jè inìma-no kò kì tà chjàn skon jìòn. ²⁸Ijyeé ina'yá-nájiòn nga kíxin-no nga tífi-náa kò nga kjí'itjingi india-najiòn nga ya kótijnakò-najiòn. Tsa kixí-la kjoa nga tsjacha-nájiòn, 'ñó-la inchimatsja-no, nga tífi india-na ya ñánda nga tíjna jè Na'in-na, nga jè Na'in-na isaá tíjna ítjòn koni 'an. ²⁹Tí'ndíí kotíxin-najiòn, mé-ni 'kia nga ijye kò'sín koma, kokjiín-no.

³⁰'Mì kì tsa tí tse kokónajmí-no nga ijyeé nchrabá jè ra batéxoma i isà'nde rakii. Tanga nímé nga'ñó tíjn-la nga mé ra sîikò-na ra jè. ³¹Tjínè-la nga kò'sín koma, mé-ni nga katabe-ni jnà xita isà'nde nga tsjake-ná jè Na'in-na, kò 'koaá 'sín 'siaan koni 'sín jè Na'in-na tsikí'tin-na.

'Tisítjeen, kò tjaáan.

Mé ra ma'tin xita ra mì ya fi'ta-la Jesús

15 ¹'An-náa ra ngi na'ñó je-la to uva, kò jè Na'in-na ra síxáko. ²Nga'tsì na'ñó chrja-la ra ya nchrabá'ta-ni a'ta tsa'an ra mì kì bajà-la to, bate'tá-ní; tanga jè ra bajà-la to batejno-ní nga sítsje, mé-ni nga isa nda kjoa-la to. ³Ijyeé tsje titsajna-no ra jìòn, nga jnà 'én ra ijye kokíxin-no, jè kjotsje-najiòn. ⁴Machjeén-ní nga ya titsajnakò ki'tá-ná, kò 'an

Jè na'ñó tja'tsin to uva

yaá kótijnako ki'tà-no. Jngo chrja-là na'nó-là to uva, tsa mì ya itsaba'tá'nó jè na'nó je-là mì kì koja-là to; 'koaá tì'sín tjín a'ta tsajìon-jìon, tsa mì ya kitsajnakò ki'tá-ná, nímé ra ma 'sion nga ta jìon.

⁵'An-ná jè na'nó je-là to uva kò jìon-nájiòn jñà na'nó chrja-là. Jñà ra ya tjíhijyokò ki'ta-na kò 'an ya tíjnakò ki'ta, kjín jchán to koja-là; tanga tsa kjín titsajna'taxìn-nájiòn, nímé ra ma 'siaan. ⁶Jñà ra mì ya tjíhijyokò ki'ta-na, 'koaá 'sín tjáhixìn koni jngo chrja-là yá ra mì kì bajà-là to. 'Kià nga ijye xì, maxkó-ní nga tì ya ajin ni'í.

Mé kjonda ra tjín tsa ya nda kjóhijtakeé Jesús

⁷Tsa ya kitsajnakò ki'tà-nájiòn kò tsa kixì kitsajna koni 'sín tsò 'én ra tsakon-yá-no, tíjé ta mé ra mejèn-no, 'koaá 'sín kitjasòn-no koni 'sín nga kixó. ⁸'Koaá 'sín ma-ni nga jeya kíjna jè Na'in-na, 'kià nga kjín to koja-no, kò 'koaá 'sín koma-ni nga jcha-là nga ngi kixíí kjoa nga ya chitá'yá'ta-nájiòn. ⁹Koni 'sín nga tsjake-na jè Na'in-na, 'koaá tì'sín tsjake-najiòn; kò'sín ya titsajnajion ki'ta jè kjotsjacha-na. ¹⁰Tsa siitjasòn koni 'sín tjín jñà kjotéxoma-na, yaá kitsajnajìon ki'ta jè kjoatsjacha-na, koni 'an sihitjásòn-ná jñà kjotéxoma-là jè Na'in-na kò yaá tíjnajin ki'ta jè kjoatsjacha-là.

¹¹Kíí kò'sín tíxian-no mé-ni nga jè kjotsja-na ya katasijin inìma-no, kò mé-nì mì tì mé ra siìjchija-là jè kjotsja-no. ¹²Jè kjotéxoma ra tsja-no, jè-ní nga tsjachaá 'tìoòn xàngioo nga jngó jngó-no, koni 'sín 'an tsjake-no. ¹³Tsìn jngo kjotsjacha ra isa 'nó chjí-là koni jngo kjotsjacha-là xità nga tsjá ijo-là nga kiyátjì ngajo-là xità xákjién ra nda bákò. ¹⁴Tsa siitjasòn jìon koni 'sín bi'tín-no, jìon-nájiòn xità ra 'nó nda jchibé. ¹⁵Mì kì tì chi'nda-na xín-no, nga jngo xità chi'nda mì kì be-jìn mé ra 'sín jè ni-là. Kíí kò'sín 'nó nda chibà-ná nga ijyeé tsi'kènjámí ijyeé-no nga'tsì 'én ra kitsjà-na jè Na'in-na. ¹⁶Mì tsa jìon ichjaájin-nájiòn, 'aán-ná ra ítsjahíjin-najiòn; kò 'aán kítsja xá-no nga tangió nga nda sixá, kò jè xá ra 'siaan katijna ki'tá-ní ta mé nìchjin-nioo. 'Koaá 'sín ma-ni nga tsjá ijye-no jè Na'in-na ta mé ra sijé-là ra a'ta 'tse 'í-na. ¹⁷Jè kjoa ra 'nó tíbi'tín-no: Jè-ní nga tsjacha 'tìoòn xàngioo nga jngó jngó-no.

Kjoajticha-là xità isà'nde ra mì kì makjiín-là ra a'ta 'tse Jesús

¹⁸ Tsa jñà xità isà'nde sùjtike-najìòn, 'koaá 'sín katasijin-no nga isaá ta kjoatsee jtike-na ra 'an. ¹⁹ Tsa takó jñà tsjacha jìòn jñà kjoa ra tjín ya isà'nde, jñà xità isà'nde kotsjakeé-no koni 'sín tsjake ra tijñà-ni xità xákjién. Tanga 'aán tsjahíjin-najìòn nga tsachrjekàjin-no kjoa ra tjín ya isà'nde; kíí majtike-najìòn jñà xità isà'nde nga mì tsa tì ko'sín nihitjasòn-najìòn koni 'sín 'sín ra jñà. ²⁰ Kì tà chjàn niijchaàjion koni 'sín kíxin-no: “Nga jngo chi'nda mì tsa jè tjína ítjòn-là jè ni-là.” Tsa jtike-na jñà xità kò tì'koaá mahatjingi-na, 'koaá tì'sín koma'tin-te ra jìòn; kò tsa inchisíhitjasòn jñà 'én-na, tì'koaá síhitjasòn-te jñà 'én ra kinákjoa jìòn. ²¹ Ta 'aán ngatjì-na nga kotjín kjoa koma'tin jìòn, kíí-ní nga mì kì bexkon jè ra isikasén-na.

²² Tsa mí-la 'an 'jía kò tsa mí-la tsakakónajmía jñà xità kù, mí-la tsa mé jé tjín-là. Tanga 'ndi 'ndi, mì tì kì ma-ni kó'sín nga tsje kochrjengi ijo-là; ²³ nga jñà xità ra jtike-na tì'koaá jtikeé-te jè Na'in-na. ²⁴ Nímé-la jé tjín-là jñà xità kù tsa mí-la kijtse jñà kjoa ra kí'siaan, nga jñà kjoa ra kí'siaan ni kjè sa jngo xità ko'sín 'sín; tanga kijtsee jñà kjoa kù kò ta isaá isijtike-na kò isijtikeé-te jè Na'in-na. ²⁵ Tanga tjínè-là nga ko'sín kókama mé-ni nga kitjasòn-ni koni 'sín tíchja Xajon-là Nainá ra kotá'yá xità kù, nga tsò: “Isijtikeé-na ni'sín nímé ra isikóo.”

²⁶ Tanga 'kia nga kjíí jè ra kosíko-najìòn, jè Iníma Tsje-là Nainá ra tjín-là kjohixi ra 'an sikáséen ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse Na'in-na, jè-ní ra tsjá 'én ra a'ta tsa'an. ²⁷ Tì'koaá 'kii-te jìòn 'én ra a'ta tsa'an, nga yaá titsahijyoko-nájìòn skanda 'kia nga tì'sa tsiki'tsiáa jè xá-na.

16 ¹ Kíí ko'sín tíxin-no mé-ni nga 'an tja'tà ikon kí'tá-ná. ² Kochrjekàjin-nájìòn ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xità Judío; skanda kijchó nichjin 'kia nga yá ra sùjken-najìòn, 'koaá 'sín kító nga xá 'tse Nainá ra tí'sín. ³ Kò kíí ko'sín 'sijn-ni nga mì kì bexkon jè Na'in-na, kò mì kì bexkon-te-na ra 'an. ⁴ Koaá 'sín tíxin-no, mé-ni 'kia nga ijye ko'sín kókama'tion, katabítsjen-no koni 'sín tíxin-no 'ndi. Mì tsa tì'kia kò kíxin-no jñà kjoa kù nga tì'sa-ni; nga kíí, yaá tjínako-isa-no 'kia.

Mé xá ra 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá

⁵'Ndi 'ndi yaá tífì kátijnako india-na ya ñánda tǐjna jè ra isikasén-na, kò nijngo ra chjinangi-nájiòn ñánda tífia; ⁶ta isaá ta kjobaá tǐjin jè inìma-no, ta ngatǐ-là jǎn kjoa ra kòkàxin-no. ⁷Tanga 'én kixí ra koxin-no: Isaá skén ndiyá-no nga kjiáan. Nga tsa mì kì kjiáan, mì kì kj'í ra kosiko-najiòn; tanga tsa kjiáan, 'aán sikásén-no. ⁸'Kia nga kj'í ra jè, jé siichiya-là jǎn xita isà'nde jǎn jé ra tǐjn-là kò siichiya-là kjoa ra kixi tǐjn, kò kó'sín nga sindajín. ⁹Jé siichiya-là jǎn xita isà'nde jǎn jé ra tǐjn-là ta ngatǐ-là nga mì kì makjiín-là ra a'ta tsa'an. ¹⁰Ti'koaá siichiyaá-là nga 'an-ná ra xita kixi, nga kì, yaá tífia ñánda nga tǐjna jè Na'in-na, kò mì kì tǐ jcha-nájiòn; ¹¹Ti'koaá siichiya-là kó'sín nga sindajín nga jè ra tibatéxoma-là jè isà'nde rakì, ijyee tǐjnda-ní kó'ki kjohi'in 'ki-la.

¹²'Taxki tǐjn-isa-na mé 'én ra koxín-najiòn, tanga 'ndi 'ndi mì kì kochiya-no nì'sín koxín-no. ¹³Tanga 'kia nga kj'í jè Inìma Tsje-là Nainá ra ngi ra kjohixi, jè kòkítóso-najiòn kó'sín nga 'siaan jiòn nga kohítjǐngi-la jè kjoakixi; nga mì tsa tà kjobítsjen 'tse siichjeén kó'sín nga kichja, ta jé kjón kòkítóso kótsò 'én ra kjí'nchré, kò jè 'keènajmí-no mé kjoa ra koma askan-nioo. ¹⁴'Aán jeya siikǐjna-na 'kia nga skaábé kjobítsjen-na nga kòkòn-ya-najiòn. ¹⁵Nga'tsì mé ra tǐjn-là jè Na'in-na, ti'koaá tsa'aán-te; kí kòxin-najiòn nga tsa'an-ná kjobítsjen ra skaábé jè Inìma Tsje-là Nainá nga kòkòn-ya-najiòn.

Kó'sín nga jè ra kjoba, kjotsjaá koma-nì

¹⁶'Ta chibaá nichjin chija-isa 'kia mì tǐ kǐ jcha-najiòn, tanga mì tsa kǐn nichjin koto nga ma jcha india-nájiòn, nga yaá tífia ñánda tǐjna jè Na'in-na.

¹⁷Jǎn xita ra kotá'yá'ta-la 'kiaá iskonangi-là xákjién nga jngó jngó; kitsò-la:

—¿Kó tsò-ni 'én ra kòtsò-là nga tsó-ná: nga ta chibaá nichjin chija-isa nga mì tǐ kǐ jcha-ná, kò nga mì tsa kǐn nichjin koto nga ma jchaá indiaá-ná, kò nga yaá tífia ya ñánda tǐjna jè Na'in-là? ¹⁸¿Kó tsò-ni ra kòtsò-là nga ta chibaá nichjin chija-isa? Mì kì machiya-ná mé ra kòtsò-là.

¹⁹Jesús ti'kiaá kijtse nga mejèn-là nga skonangi-là, 'kiaá kitsò-la:

—¿A jé chjinangi-la xàngioo jè 'én ra kòkàxin-no: Ta chibaá chija-isa, 'kia nga mì tì kì jcha-nájìon, kò nga mì tsa kjìn nìchjin koto nga india jchaxkon-nájìon? ²⁰ Ngi 'én kixíí ra kòxin-no, kobaá-no kò chjindáya-nó, kò jñà xita isà'nde, kotsjaá-la ra jñà. Tanga jè kjoba-najìon, kjotsja koma-ni askan-nioo. ²¹ Jngo chjoón, 'kia nga ijye bijchó jè nìchjin-la nga kjehe'tin-la, tseé kjohi'in síkjiín 'kia nga tsin jè i'ndí-la; tanga 'kia nga ijye fehe'tin-la, chaàjiín-la mé kjohi'in ra batojin nga batoó tsja 'se-ilà nga jngo xita katsin i isà'nde. ²² 'Koaá tì'sín tjín-ni ra a'ta tsajìon, 'ndi 'ndi baá tjín-la inìma-no; tanga 'an skeé india-no; 'kia nga kò'sín koma, tseé kjotsja sijin ya inìma-no; jè kjotsja rakìi, niyá ra ma kjohíxìn-no.

²³ 'Kia nga kijchò jè nìchjin rakìi mì tì kì mé ra chjinangi-nájìon. Ngi 'én kixíí ra kòxin-no, tsa mé ra sijé-la jè Na'in-na ra a'ta tsà'an, 'kii-no. ²⁴ Kjè tsa mé níjé jìon skanda 'ndi 'ndi ra a'ta tsà'an; tanga 'koaá xín-no, tijé, kò 'kií-no, mé-ni nga mì tì kì mé ra sìljchija-la jè kjotsja ra tijnajin ya inìma-no.

Kó'sín jè Jesús ijyeé isikijne-la kjoa ra tjín i isà'nde

²⁵ Jñà 'én ra tíbakó-no 'ndi-ni ta kjoa mangásòn-ní ra tísichjéen; tanga ijyeé nchrabá nìchjin 'kia nga nda kjón 'kenájímí-nájìon a'ta 'tse Na'in-na, nga mì tsa tì kjoa mangásòn sichjén-na 'kia nga kokó-no. ²⁶ Kò jè nìchjin ra 'sa nchrabá, a'ta tsà'an-ní nga sijé-la jìon Na'in-na mé ra mejèn-no; kò mì tsa tì 'an kitsá'ba-la Na'in-na nga síjéti-no, ²⁷ nga jè Na'in-na tì'koaá tsjakeé-no. Kíí tsjake 'sín-najìon, nga tì'koaá tsjacha-nájìon ra 'an, kò nga tì'koaá makjiín-no nga a'ta 'tse Nainá inchrabà-na ra 'an. ²⁸ 'Kia nga 'jía ya isà'nde rakìi, yaá inchrabà-na ya ñándà nga tijná masen jè Nainá; kò 'ndi-ni, tsjin-náa jè isà'nde rakìi, nga tífi india-na ya ñándà tijná jè Na'in-na.

²⁹ 'Kiaá kitsò jñà xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tjinakjoá kixi-ní 'ndi, mì tsa tì kjoa ra mangásòn-ni tjinichjeén-ni. ³⁰ 'Ndi 'ndi ijyeé 'ya-nájin nga machiya ijyeé-li tà mé kjoa-isa-ni; kò mì kì machjeén-li tsa yá ra skonangi-li. Kíí makjiín-najin nga a'ta 'tse Nainá inchrabà-ni ra ji.

³¹ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿A kja ijyeé makjiín-no 'ndi-ni? ³² Ijyeé ijchó chiba-la kò 'ndi kjón-ni nga jìon-jìon jndí ra ján kongió nga jngó jngó-no,

ko ta 'an tajngoó síkijna-ná. Tanga mì tsa ta 'an tajngo tíjna, tíjnakoo-na jè Na'in-na. ³³Kíí koxin-no jñà 'én kii mé-ni nga katasakó-no kjoa'nchán ra a'ta tsa'an. Ya isà'nde, 'seé-nájiòn kjohi'in; tanga 'ñó tjà'tà-la takòn; 'an, ijyeé ísíkiyneé-la jñà kjoa ra tíjn isà'nde.

Kó'sín Jesús tsíkítsa'batji jñà xita-la ra ya kotá'yá'ta-la

17 ¹Jesús, 'kia nga ijye kó'sín kiichja, iskotsíjen ján ngajmi nga kitsò:

—Na'in, ijyeé ijchó nichjin-la, jeya tikíjni jè I'ndí-li, mé-ni nga ti'koaá jeya síkijna-te-li ra jè. ²Nga jíí ijye ki'tsi-la kjo'téxoma jè I'ndí-li nga jè kíjna ítjòn-la nga'tsi xita, mé-ni nga tsjá-la kjobinachon ra mì kì fehe'ta nga'tsi xita ra jí ki'tsi-la. ³Jè kjobinachon ra mì fehe'ta jè-ní nga katabexkon-li nga ta jí tajngoó-ní ra ngi kixi kjoa nga Nainá, ko ti'koa katabexkon jè I'ndí-li Jesucristo ra jí inikasín.

⁴'An jeyaá tísikijna-la i isà'nde, nga ijyeé ijyehetà-na xá ra jí iningatsja-ná. ⁵Na'in, 'koa ti'sín jeya tikíjna-ná 'ndi ya ngixkìn koni 'sín nga jeya tsakátijnako-la 'kia nga tikjè sinda jè isà'nde.

⁶Jñà xita ra ya isà'nde ki'tsí-ná ijyeé tsi'kènájmí-la ra a'ta tsaji. Xita tsaji-ní ko jíí ki'tsí-ná ko inchisíhitjasòn-ní koni 'sín tsò jè 'én-li. ⁷Jñà xita kii, ijyeé be 'ndi 'ndi nga nga'tsi ra jí iningatsja-ná, yaá nchrabá kiti-ni ya a'ta tsaji; ⁸jñà 'én ra jí ki'tsí-ná, ijyeé tsi'kènájmí-la jñà xita kii; ko ndaá 'jaha'sen-jin-la. Ko ijyeé kijtseé-te nga ngi kixi kjoa nga ya inchrabà-na a'ta tsaji; ko makjiín-la nga jíí inikasén-ná.

⁹'An, tíbítsá'ba-la a'ta 'tse jñà xita kii; mì tsa jñà xita isà'nde ra tíbítsá'batjia, jñá-ní xita ra xá jí tsi'kí-náa, nga tsaji-ní jñà xita kii. ¹⁰Nga'tsi ra xita tsa'an, ti'koaá tsají-ti, ko nga'tsi ra xita tsaji ti'koaá tsa'aán-te; ko 'aán jeya tibatijnáa a'ta 'tse jñà xita kii.

¹¹'An mì tsa ti i kótijna-na i isà'nde; tanga jñà xita kii, íí kítsajna i isà'nde; ko 'an, yaá tífi kátijnako india-la ya nándá tjini ra jí. Na'in tsje, nda tikindii nga ko nga'ñó ra tíjn-li, jè nga'ñó ra jí ki'tsí-ná, mé-ni nga nda katítsajtín-ni koni 'sín nga jí ko 'an, nda titsahijyokjeé. ¹²'Kia nga tsakátijnako ya isà'nde, ndaá ísíková nga ísichjéen jè nga'ñó ra jí tsi'kí-naa. Ko nijngo ichijà jñà xita kii, ta jé-ní ra ijye kó'sín tíjnè-la nga kó'sín

koma'tin, mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín nga tíchja jè xajon ra tíj'ta 'Én-li.

¹³'Ndi 'ndi yaá tífia ya ñánda tijni ra ji; ko kíi ko'sín tíchjà-na jñà 'én kii 'kia nga takó tíjna-isa i isà'nde, mé-ni nga tí'koa nda katasijin-ni ya inìma-la jè kjotsja ra tíjn-na ra 'an. ¹⁴'An ijyee kítsja-la jñà 'én-li, tanga jñà xita isà'nde síjtikeé jñà xita-na ta ngatji-la mì tsa tí ya chja-ni i isà'nde koni 'sín 'an mì tsa tí ya chjà-na i isà'nde. ¹⁵Mì tsa ko'sín tíbitsá'ba-la nga náchrjekajin ya isà'nde, jè-ní ra tísjé-la nga tikondii a'ta 'tse xita-ní. ¹⁶Koni 'sín mì tsa i isà'nde chjà-na, 'koaá tí'sín mì tsa tí ya chja-ni i isà'nde jñà xita-na. ¹⁷Ngi jè tsje tikítsajna-ni ko 'én kixi-li nga ngi xita tsaji katama; nga jè 'én-li ngi 'én kixi kiti-ní. ¹⁸Koni 'sín nga inikasén-náa 'an ya ajin-la xita isà'nde, jñà xita-na, 'koaá tí'sín tísikásén-te ya ajin-la xita isà'nde. ¹⁹Jíí tísingátsja-la ijo-na nga tsje kótijna ya a'ta tsaji mé-ni nga jñà xita-na tí'koaá síngatsja-li ijo-la nga tsje kítsajna ra a'ta 'tse kjohixi-li.

²⁰'Mì tsa tà jñà tíbitsá'batjìa jñà xita-na, tí'koaá tíbitsá'batjí-tee jñà xita ra kokjiín-la 'én-na 'kia nga 'keènajmíya jñà xita-na, ²¹mé-ni nga nga'tsi jñà xita kii, jngoó katama-ni, koni 'sín tijnako-ná ra ji Na'in, ko 'an, yaá tíjnako-la, tí'koa ya katítsajnako-náa jñà xita kii, mé-ni nga katakjiín-la jñà xita isà'nde nga jíí inikasén-na. ²²Jè kjoajeya ra ji ki'tsí-ná, 'an, 'koaá tí'sín kítsja-la jñà xita-na, mé-ni nga ta jngo katama-ni nga'tsiò, koni 'sín jngo ma-ná ra jién. ²³Nga jñà xita-na yaá tíjnako ko jíí tijnako-ná ra 'an, mé-ni nga ngi kixíí kjoa nga jngo katama-ná; ko jñà xita isà'nde katabe nga jíí inikasén kiti-ná, ko katabe-te nga tsjachaá-ti jñà xita-na koni 'sín nga tsjacha-ná ra 'an.

²⁴'Na'in, jíí tsi'kí-ná jñà xita-na ko jè ra mejèn-na nga ya katítsajna-te ya ñánda kótijna ra 'an, mé-ni nga katabe-ni jè kjoajeya-na, jè kjoajeya ra ji tsi'kí-ná; nga ji ndaa tsjacha-náa skanda tí'kia-ni nga tikjè sinda jè isà'nde. ²⁵Ji Na'in ra xita kixi 'mì-li, jñà xita isà'nde mì kì bexkon-li, tanga 'an bexkoón-la; ko tí'koaá jñà xita-na ijyee beé-te nga jíí inikasén-náa i isà'nde. ²⁶Jñà xita-na ijyee tsi'kenájmí-la ra a'ta tsaji, ko takó 'saá 'kenájmí-isa-la, mé-ni nga jè kjoatsjacha ra tíjn-li a'ta tsa'an, yaá katasijnajin-la, ko mé-ni nga ya kótijnajin-na ya inìma-la jñà xita kii.

Kó'sín nga kindabà jè Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

18 ¹Kia nga ijye ko'sín kitsò Jesús, kijì-ní, tjiko jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga kijì ya ra ijngoa-la xangá ra 'mì Cedrón. Yaá tíjna jngo i'nde ñánda kjin skoya yá tjtjje; ko yaá 'jaha'sen-jin Jesús ko jñà xita-la ra kotá'yá'ta-la. ²Ko jè Judas, xita ra siingatsja Jesús jñà xita kondra-la, ndaá bexkon jè i'nde rakìi, nga ki, kjin 'ka ya kjóxkóya Jesús ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la. ³'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Judas ijchò ya i'nde rakìi; jngo jtín ma chíchàn tjiko, ti'koa tjiko i'ka jñà xita ra síkinda jè ingo ítjòn, jñà ra isikasén jñà xita ítjòn-la na'mì ko jñà xita fariseo. 'Ya kichà kjojchán ko 'ya ni'í isen ko ni'í ínicha. ⁴Tanga jè Jesús, nga ijyeé be mé kjoa ra kókama'tin, jè tsasichjà ítjòn-la nga iskonangi-la jñà xita kii, kitsò-la:

—¿Yá xita ra fatsji jiòn?

⁵Jñà xita kii kiichja kitsò:

—Jè fatsji-jin jè Jesús ra ya Nazaret i'nde-la.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'An-náa.

Yaá síjnajin-la jñà xita kii jè Judas, jè ra kitsjà-la í'tsín Jesús nga kisíngatsja xita kondra-la. ⁶'Kia nga kitsò Jesús: “'An-náa”, xita kii ngi kijì-ni í'tsín, iskatsajo'tá ya nangi. ⁷Jesús india iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Yá ra fatsji jiòn?

'Kiaá kitsò xita kii:

—Jè fatsji-jin jè Jesús ra ya Nazaret i'nde-la.

⁸Jesús india kitsò-ila jñà xita kii:

—Ijyeé kókàxin-najiòn nga 'an-náa. Tsa 'an-ná ra fatsji-nájiòn, ti'nde-la jñà xita kii nga katafi-ni.

⁹Kií ko'sín kjomà-ni mé-ni nga itjasòn-ni jè 'én ra kiichja Jesús nga ti'sa ítjòn, 'kia nga kitsò: “Na'in, jñà xita ra ji ki'tsí-ná, nijngo ichijà.” ¹⁰Jè Simón Pedro 'yaá jngo kichà ndajò; tsachrje kichà-la nga tsajá-la jè xita chi'nda-la na'mì ítjòn, jè ra 'mì Malco; tsate'tà chíká nga kixi-la. ¹¹Jè Jesús kitsò-la jè Pedro:

—Tjajnatjo-ni kichà-li. Tsa jè Na'in-na ko'sín mejèn-la nga kotjín kjohi'in ra koto-jiaa, ¿a mí tsa tjínè-la nga sihitjásòon?

Kó'sín ijchò Jesús yà ngxikxon xitá ra 'mì Anás

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

¹² Jñà chíchàn kò jè xitá ra tíjna ítjòn-la, kò jñà xitá ra síkinda jè ingo ítjòn itsabá'ñó jè Jesús kò akjòn inchà na'ñó. ¹³ Yáá ikò ítjòn yà ni'ya-la xitá ra 'mì Anás, ta ngatjì-la níxáyaá ma jè Caifás. Jè xitá ra 'mì Caifás, na'mì ítjòn tíjna jè nó 'kia nga kó'sín kjomà kjoa kii. ¹⁴ Jè-ní Caifás ra ijye asa kò kitsò-la jñà xitá judío nga isaá nda-ni nga ta jngo xitá katiyatjì ngajo-la jè naxindá.

**Kó'sín nga jè Simón Pedro, 'koaá 'sín kitsò
nga mì kì bexkon jè Jesús**

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

¹⁵ Jè Simón Pedro kijìtjìngií-la Jesús kò ìjngo-isa xitá ra tí'koa yà kotá'yá'ta-la. Jè xitá rakii, ndaá bexkon jè na'mì ítjòn kò 'jaha'sen-koó Jesús yà nditsin ni'ya-la na'mì ítjòn. ¹⁶ Tanga jè Pedro yáá tsikijna'ta yà xotjòba-la ni'ya yà nditsiaán. Jè xitá-la Jesús ra nda bexkon jè na'mì ítjòn, itjo-ní nga tsakáko jè chjoón ra síkinda jè xotjòba ni'ya akjòn isikjaha'sen jè Pedro. ¹⁷ Jè chjoón ra síkinda yà xotjòba ni'ya iskonangií-la jè Pedro, kitsò-la:

—Ngaji, ¿a mí tsa tí'koa yà chitá'yá'ta-la jè xitá rakii?
Jè Pedro kitsó-ní:

—Majìn, mì tsa yà fitjìngi-la ra 'an.

¹⁸ Jñà xitá chì'nda kò jñà xitá ra síkinda yà ingo, ni'í tsikítse; tjítsa'ngi-ní nga nichjin 'nchán 'kia. Tí'koaá jè Pedro yáá tíjna'ngi-te.

Jè Na'mì ítjòn ra 'mì Anás iskonangií-la jè Jesús

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

¹⁹ Jè na'mì ítjòn tsikí'tsia nga iskonangi-la Jesús a'ta 'tse xitá ra kotá'yá'ta-la kò a'ta 'tse 'én ra bakón-ya. ²⁰ 'Kiaá kiichja Jesús kitsò-la:

—'An, tsásen masen-ná nga kíchjàa yà ajin-la nga'tsì xitá isà'nde; kji'tá nichjin tsakon-yá yà nditsin ingo ítjòn kò yà ñánda nga maxkóya jñà xitá Judío, kò nijngo 'én ra kíchjà'ma. ²¹ ¿Mé-ni 'an chjinangi-ná? Jñà chjinangi-la jñà xitá ra

kií'nchré; jñà kòkatatsò kòtsò 'én ra 'an tsakon-yá-la; jñà xitá kii, ijyeé ndaá tjiin-la.

²² 'Kia nga kòkitsò jñà 'én kii Jesús, jngo xitá ra síkinda ingo 'ja nga isijtsin'á jè Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ni kò'sín tsò 'én ra nakjoá-ila jè na'mì ítjòn?

²³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Tsa 'choó tsò 'én ra kàchjà, kò'tín-ná mé-ni nga 'cho tsò-ni; kò tsa ndaá tsò, ¿mé-ni nga tji'bé-ná?

²⁴ Jè Anás 'kiaá isikasén jè Jesús tí'ta-la na'ño, ya ñánda tíjna jè Caifás jè ra na'mì ítjòn tíjna.

Kó'sín nga jè Pedro india kòkitsò-ni nga mì kii bexkon jè Jesús

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Jè Pedro takó yaá síjna nga síjna'ngi ya ñánda nga tíjtse jè ní'f. Jñà xitá iskonangií-la kitsò-la:

—¿A mí tsa tí'koa ya chitá'yá'ta-la jè xitá rakii?

Jè Pedro tsikí'ma-ní kitsò:

—Majìn-jìn, mì tsa 'an jiàan.

²⁶ 'Kiaá jngo xitá chi'nda-la na'mì ítjòn ra xákjién ma jè xitá ra tsate'ta chíká-la jè Pedro, iskonangií-la kitsò-la:

—¿A mí tsa ji ra kàbè-la nga tjen-kí jè Jesús ya angi yá ján?

²⁷ Jè Pedro india tsakja'ma-ni, kò tí'kiaá-ni nga iskindaya jè káxtí.

Kó'sín kjomà Jesús nga ijchò ya ñánda tíjna jè Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Jñà xitá kiikò kjòn-ni ya ni'ya-la Caifás jè Jesús skanda ijchòko ya ñánda tíjna ni'ya masen-la 'tse xitaxá ítjòn 'tse Roma. Ijyeé tí'se isén kò jñà xitá judío mì kii 'jaha'sen ya ni'ya masen, nga kijtsexkón ijo-la mé-ni nga ma kòkjen-ni a'ta 'tse 'sí paxko. ²⁹ 'Koaá 'sín kjomà-ni jè Pilato ra xitaxá ítjòn tíjna, itjo nga kitsò-la jñà xitá kii:

—¿Mé kjoa ra fangi-no jè xitá rakii?

³⁰ Jñà xitá judío kiichja-ní kitsò:

—Mí-la ta chjàn ji inchinìngatsja-lajìn, tsa mì mé jé tíjn-la.

³¹ Jè Pilato kitsó-la:

—Tahíkoo, kò jìòn tindajín-la koni 'sín tíjna kjotéxoma tsajìòn.

Tanga jñà xitá judío kitsó-ní:

—Ngàjìn-jìn, mì kì tǐ'nde-najìn nga taxkǐ sǐ'ken-jìn jngo xǐta.
³² 'Koaá 'sín ma-ni nga itjasòn jǎnà 'én ra ijye kiichjǎ Jesús 'kia nga tsi'kénajmǐ kó'sín koma'tin 'kia nga kiyá. ³³ Jè Pilato india 'jaha'sen-ni ya ni'ya masen, kiichjǎ-la Jesús kitsò-la:

—¿A jǐ-nǐ jè xǐtaxá ítjòn-la jǎnà xǐta judío?

³⁴ Jesús kitsó-la:

—¿A ta kjobítsjen tsaji-ní nga kò'sín nga tjisi, o ra kj'íí xǐta tsi'kénajmǐ-li ra a'ta tsǎ'an?

³⁵ Jè Pilato kiichjǎ kitsò:

—Mì tsa xǐta judío-jiàan ra 'an. Tijǎnà-ni xǐta naxǐndá-li kò jǎnà xǐta ítjòn-la na'mì ra kà'fìkó-li nga 'an kásíngatsja-na ra jǐ. ¿Mé kjoa ra ki'nì?

³⁶ Kiichjǎá Jesús kitsò:

—Mì tsa ì isà'nde tǐjènè-la nga kotexóma. Tsa 'koaà-la 'sín tǐjín, 'seáa-na xǐta ra skajàn-tǐ-na mé-ni nga mì ya kongatsja-na jǎnà xǐta judío. Tanga mì tsa ì tǐjènè-la nga kotexóma.

³⁷ Jè Pilato india iskonangií-la nga kitsò-la:

—¿A kǐa xǐtaxá ítjòn-nǐ ra jǐ?

'Kiaá kitsò Jesús:

—Jǐí ra kòsi nga xǐtaxá ítjòn-ná. 'An kíí xá kitsin-naa kò kíí xá 'jǐí-na ì isà'nde nga kò'sín 'kenajmǐya kó'sín nga tǐjín ra ngi kjohixǐ. Kò nga'tsǐ jǎnà xǐta ra a'ta 'tse kjohixǐ fì'ta-la, 'nchré-ní nga'tsǐ jǎnà 'én ra 'an chǐàa.

³⁸ Jè Pilato kitsó-ní:

—¿Mé ra 'mì kjohixǐ?

Kó'sín nga jè Jesús isinè-la nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

'Kia nga ijye kò'sín iskonangi jè Pilato, 'kiaá itjo nga tsakáko jǎnà xǐta judío nga kitsò-la:

—Nǐmé jé ra sakó-na nga a'ta 'tse xǐta rakǐi. ³⁹ Tanga 'koaá 'sín 'ya jìòn 'kia nga bitjo 'sí paxko nga níkiǐnjandíí jngo-no xǐta ra tísíkjiín kjohi'in nga tǐjnaya ndayá. ¿'Ndi 'ndi a mején-nájiòn nga jè síkiǐnjandíí-na jè Xǐtaxá ítjòn-la xǐta judío?

⁴⁰ Nga'tsǐ jǎnà xǐta 'ńó kiichjǎ india-ni nga kitsò:

—Majìn-najìn nga jé Jesús katijnandíí-ni, jé mejèn-najìn nga jè Barrabás katijnandíí-ni.

Kò jè xǐta ra 'mì Barrabás xǐta chijé-ní.

Kó'sín nga jñà xità isíjé nga krò katasi'ta jè Jesús

19 ¹Jè Pilato kitsjà-la kjohixi jñà xità nga isiki'on jè Jesús nga tsajá-la. ²Jñà chíchàn kisi'ya jngo yá na'yá nga tsikí'a skò koni 'sín si'a jngo-la koròna xítaxá ítjòn; akjòn isíkáya jngo nikje ra chji'ndi inì 'kioo. ³Ijchò kincha'ta chraña-la kitsò-la:

—¡Mé ta nda-la jè Xítaxá ítjòn-la xità judío!

Ko akjòn isijtsin'á jngo ya isén-la.

⁴Jè Pilato itjoko india-ni jè Jesús ya nditsiaán; ko akjòn kitsò-la jñà xità naxindá:

—Chítsijen-la, kosen masen-no ijndí, mé-ni nga katasijin-no nga nímé jé sakó-na nga a'ta 'tse xità rakìi.

⁵'Kia nga itjo jè Jesús tjí'a ya skò jè corona ra yá na'yá ko kjiya jè nikje ra 'nó chji'ndi 'kioo. Jè Pilato kitsó-la xità naxindá:

—Síjna ijndí jè xità rakìi.

⁶'Kia nga kijtse jñà xità ítjòn-la na'mì ko jñà xità ra síkinda ingo tsikí'tsia nga 'nó kiichja-isa nga kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi! ¡Krò katasi'ta-róoi!

Jè Pilato kitsò:

—Jìòn sabà tahíkoo nga tjà'tà krò; nga 'an, nímé jé sakó-na nga'ta 'tse xità rakìi.

⁷'Kiaá kiichja jñà xítaxá-la xità judío nga kitsò:

—Jìn, tjín jngo-najin kjotéxoma, ko jè kjotéxoma rakìi, 'koaá 'sín tsò nga tjínè-la nga kiyá, ta ngatji-la nga l'ndí-la Nainá tsò-la ijo-la.

⁸'Kia nga kí'nchré jñà 'én kii, jè Pilato isaá 'nó itsakjòn-isa.

⁹'Kiaá 'jaha'sen india-ni ya ni'ya masen nga iskonangi-la jè Jesús, kitsò-la:

—¿Nánda-ni i'nde-li?

Tanga jè Jesús mì kì kiichja.

¹⁰'Kiaá kitsò-la jè Pilato:

—¿Mé-ni mì kì nakjoá-na? ¿A mí 'yi nga 'aán ra tjín-na kjotéxoma nga ma ko'tá-la krò, ko tì'koaá 'aán-te ra ma síkijnandí-la?

¹¹'Kiaá kiichja Jesús kitsò:

—Nijngó-la kjotéxoma 'se-li ra ma jì kíndajín-ná tsa mí-la jè Nainá kitsjá-li kjotéxoma; kíi jnchro isaá tse jé tjín-la jè ra isingatsja-na koni ra jì.

¹²'Kia nga kòkitsò Jesús, yaá kjo'tsia-ni nga jè Pilato tsakátsji'nde-la kó'sín nga ma sùikíjnandí-ni jè Jesús; tanga jñà xitá judío 'nó kiichja nga kitsò-la:

—Tsa sùikíjnandí-ni jè xitá rakì, mì-la tsa ya nda fahijta_{ko}-ni jè xitaxá ítjòn ra batéxoma-ná jè ra 'mì César. Nga nga'tsí ra ta jè xitaxá ítjòn tsò-la ijo-la, kondraá fi-la jè xitaxá ra tíbatéxoma-ná.

¹³Jè Pilato 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, tsachrjeé ya ndítsiaán jè Jesús, akjòn tsikijna ya i'nde nándá nga bíndajín kjoa ya nándá 'mì Àsòn Chrjó Najo, jè i'nde ra Gabatá 'mì, 'kia nga 'én hebreo. ¹⁴Ijchó-la tsa nchisen jè nichjin 'kia nga ijye títsajnanda xitá nga kitjo 'sí paxko nga ta jngo nichjin chija-isa; kiichjaá jè Pilato nga kitsò:

—¡Sijna ijndí jè xitaxá ítjòn-no!

¹⁵Tanga jñà xitá judío 'nó kiichja nga kitsò:

—¡Katabiya-róoi! ¡Ya tjà'tà krò!

'Kiaá kitsò jè Pilato:

—¿A krò ko'tá jè xitaxá ítjòn-najìòn?

Kitsó jñà xitá ítjòn-la na'mì:

—Mì tsa tì yá xitaxá ítjòn tjín-najìn, ta jé-ní ra 'mì César ra batéxoma-najìn.

¹⁶Pilato 'kiaá isìngatsja jñà xitá kii jè Jesús mé-ni nga katabá'ta krò; ko jñà xitá kii kiikoó jè Jesús.

Kó'sín nga isi'ta krò jè Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

¹⁷Jesús itjo, 'yamijìn jè krò-la nga kiji ya i'nde ra 'mì I'nde Sko Mi'ken ('kia nga 'én hebreo, Gólgota 'mì i'nde rakì). ¹⁸'Kia nga ijchò ya i'nde rakì, yaá isi'ta krò, ko ngi jè-isa xitá, taña isi'tako krò; jè Jesús isasiyá masen-la. ¹⁹Jè Pilato tsikíndaá jngo 'én ra tsò: “Jesús ra Nazaret i'nde-la, Xitaxá Ítjòn-la xitá judío”, akjòn tsaká'ta ya sko krò. ²⁰Ñó kjin xitá judío kijtse nga iskotá'yá jñà 'én kii, nga ki, ya nándá nga isi'ta krò jè Jesús, yaá chraña'tá-la naxindá. Jñà 'én kii, jàn ndiyá-la jñà 'én ra tjí'ta: nga 'én hebreo, 'én griego ko 'én latín. ²¹Jñà xitá ítjòn-la na'mì ra 'tse xitá judío kitsó-la jè Pilato:

—Kì tà chjàn ko'sín bindi nga tsò: “Xitaxá Ítjòn-la xitá judío”; 'koaá 'sín tindi “Jè ra Xitaxá Ítjòn-la xitá judío kitsò-la ijo-la.”

²² Jè Pilato kitsó-ní:

—Koni 'sín ijye kabindáa, 'koáá 'sín katasijna.

Kó'sín nga jñà chíchàn isijòya jè nikje-là Jesús

²³ Jñà chíchàn 'kia nga ijye tsaká'ta krò jè Jesús, iskábé jè nikje-là; ijòn-ya ki'sín nga tsateya; akjòn jngó jngó-ya iskábé-ni. Tì'koáá iskábé-te jè nikje ndajò-là jè ra mì tsa itjahiña, tà nikje tíjngo-ní; ²⁴ kitsò-là xákjén jñà chíchàn:

—Mì kì tsa chjíchrajayéé; ta siskáko jnchreé; yaá jcha-là yá 'tse kitso-là.

'Koáá 'sín itjasòn koni 'sín tjí'ta jè Xajon-là Nainá nga tsò: “Jè nikje-na isika'bí-là xákjién kò kisískáko-ní nikje ndajò-na.” Jñà kjoa kii, 'koáá 'sín ki'sín jñà chíchàn.

²⁵ Yaá ijncha'ta chraña-là krò jè na-là Jesús, kò ndichja, kò María jè chjoón-là xita ra 'mì Cleofas kò jè-te María Magdalena. ²⁶ Jesús 'kia nga kijtse jè na-là kò tì'koáá kijtse-te jè xita ra kotá'yá'ta-là ra 'nó tsjake kjomà, kitsò-là jè na-là:

—Jì ndí chjoón, yaá tíjna ijndáa jè i'ndí-li.

²⁷ Akjòn 'kiaá kitsò-là jè xita-là ra 'nó tsjake:

—Yaá tǐjna ijndáa jè nà-li.

Skanda 'kia-ni nichjin, jè xita-la Jesús iskábétjò ya ni'ya-la jè nà-la Jesús.

Kó'sín kjomà 'kia nga 'ken jè Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸'Kia nga ijye kjomà, Jesús kijtse-ní nga ijyeé itjasòn ijye-la, kitsó-ní:

—Xándá-na.

Ko 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín tíchja jè Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá.

²⁹Yaá tǐjna jngo tǐjí itsé ra tjíya nandá binagre. Jǐnà xita iskábé tsanga, tsahíjin ya nandá binagre nga isikà'nchi, akjòn tsikísko jngo yá nga ikjaí'tà chraña-la ya tsa'ba Jesús. ³⁰'Kia nga ijye ki'tsi jè nandá binagre Jesús, kitsò:

—Ijyeé itjasòn ijye-ní.

Akjòn tsikíjnajten jè sko nga 'ken.

Kó'sín nga itjahí'sen-jin kichá ya ndisin-la Jesús

³¹Nichjin rakii, ta jngo nichjin chija-isa nga kitjo jè 'sí paxko, ko jǐnà xita judío majin-la 'kia nga nichjin níkjáya ya si'ta krò ijo-la ndí mi'ken, nga jè 'sí paxko 'nó xkón. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jǐnà xita tsikítsa'ba-la jè Pilato nga katatsjá kjohixi mé-ni nga katakǐján-ni jǐnà ninda xkó-la jǐnà xita ra kji'ta krò, ko akjòn katatjahíxìn jǐnà ijo-la. ³²Jǐnà chíchàn kǐjí-ní nga tsakǐján jǐnà ninda xkó-la jè xita ra kji'ta ítjòn krò ko 'koaá tí'sín isìko-te jè ra ijngo ra ya kji'ta krò ya chraña-la Jesús. ³³Tanga 'kia nga ijchò kincha'ta chraña-la jè Jesús, kijtse-ní nga ijyeé mi'ken. 'Koaá 'sín ma-ni nga mì kì tí tsakǐján-ni jǐnà ninda xkó-la.

³⁴Tanga jngo chíchàn tsikí'sen jngo kichá ra ijò-sko 'ki ya ndisin-la Jesús; 'kia nga ko'sín isìko, jní ko nandá itjo. ³⁵Jè ra tí'bénajmí jǐnà 'én kii, jé kjón-ní ra kijtse; ko ngi 'én kixíí ra tí'bénajmí; be-ní nga 'én kixíí ra tí'bénajmí mé-ni nga tí'koa katakǐjín-no ra jìòn. ³⁶Nga kíí ko'sín kokjamà-ni jǐnà kjoa kii mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín tjí'ta jè Xajon 'Én-la Nainá, nga tsò: “Nijngo ninda-la kokjàn.” ³⁷Ko 'koaá tí'sín tíchja ya ñánda xìn jè Xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jǐnà xita skoòtsjeén-la jè ra itjá'xákjá ya ndisin-la.”

Kó'sín isihijin jè Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

³⁸'Kia nga ijye kjomà nga'tsì jñà kjoa kii, jè José ra ya i'nde-la ya naxindá Arimatea, ra ti'koa ya kotá'yá'ta-la Jesús, tanga mì tsa ngi tsakón ijo-la tsa xita-la Jesús, tà ngatji-la nga xitaxá 'tse xita judío tsakjón-la. Jè xita rakii, isíjé'ndeé-la jè Pilato nga koma iko jè ijo-la Jesús, ko jè Pilato kitsjá'nde-la, akjòn tsajen-ngi-ni ya krò jè ijo-la Jesús nga kiiko. ³⁹Ti'koaá ijchò-te jè Nicodemo jè xita ra ijchòjkon jngo 'ká jè Jesús 'kia nga jñò; maá-la tsa katé kilo chijo ra nda jne 'ya ra tjíkJójin mirra ko áloe. ⁴⁰José ko Nicodemo kiikoó jè ijo-la Jesús; isíkájté nikje chroba ra tjín-la jè chijo ra nda jne, koni 'sín ijye ngaà-la jñà xita judío 'kia nga sihijin jngo mi'ken. ⁴¹Ya i'nde nándà nga isi'ta krò jè Jesús, tjína jngo i'nde nándà sitje tsajmì, ko yaá tjína jngo chrjó tjínda ra chrjó xitse, ya nándà ni sa jngo mi'ken sijnaya. ⁴²Yaá isijnaya jè ijo-la Jesús nga chraña'tá-ní, nga ki, ijyee tíma'tsia jè nichjin níkjáya 'tse xita judío.

Kó'sín nga jaáya-ilá jè Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

20 ¹Jè nichjin 'kia nga ma'tsia-ni jè xomàna, 'kia nga jñò-isa nga tajñòya, kijì María Magdalena ya ngajo-la chrjó mi'ken nándà nga isihijin jè Jesús; 'kia nga ijchò kijtse-ní nga ijye itjahíxìn jè najo ra tjíchjàto-la jè ngajo-la mi'ken.

²'Kiaá tsahachikon nga kijì ya nándà tjíhijyo jè Simón Pedro ko xita ra ijngo ra ti'koa ya kotá'yá'ta-la Jesús, jè xita ra ñó tsjake Jesús nga kitsò-la:

—Ijyee káfiko jè ijo-la Na'ín-ná jñà xita; mì ki 'yee nándà kijjna-la.

³Jè Pedro ko xita ra ijngo, kiì katsíjen-la ya ngajo-la chrjó mi'ken nándà kisijnaya ijo-la Jesús. ⁴'Kiaá 'ño tsahachikon ngajò, tanga isaá 'ño tsahachikon jè xita ra ijngo koni jè Pedro ko jè ijchò ítjòn ya nándà nga kijjna jè ngajo-la mi'ken.

⁵'Kiaá tsasèn-niña nga iskotsíjen-yá ya ngajo-la mi'ken nándà nga isijnaya ijo-la Jesús, ko kijtsee jñà nikje chraba ra isijtéjin jè ijo-la Jesús tanga mì tsa 'jaha'sen-ngi-jìn ya ngajo-la mi'ken.

⁶Akjòn 'ji tjíngi-la jè Pedro; ra jè, 'jaha'sen-ngí ya ngajo-la mi'ken ko kijtsee-te jñà nikje chraba nga ya kjihijyo. ⁷Ti'koaá

kijtseé-te jè nikje ra isijtéjin sko Jesús nga mì tsa ya kjiina'ta-la jñà nikje chroba; xín tìjna xkóya. ⁸'Kiaá 'jaha'sen jè xit̄a ra ìjngo jè ra 'ji ítjòn; 'kia nga kijtse jñà kjoa ra kjomà, kjokjiín-la. ⁹Nga kjè kì nda fìya-la koni 'sín tíchja jè Xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga jè Jesús, 'koaá 'sín tjinè-la nga kjoaáya-ila ya ajin-la mi'ken. ¹⁰Jñà xit̄a kii, kiji-ni ya ni'ya-la.

Kó'sín nga jè Jesús tsakón-la ijo-la jè María Magdalena

(Marcos 16:9-11)

¹¹Tanga jè María Magdalena yaá tìjna nditsiaán ya xotjoba-la chrjò mi'ken nga tíkjindáya; kò 'kia nga tíkjindáya tsasijna-niña-ní nga iskotsíjen-yá ya chrjò mi'ken; ¹²kò jò ìkjalì kijtse ra nikje chroba kjiya; jngo tìjna ya angi sko kò jngo tìjna ya ndsako ñándà nga isijna jè ijo-la Jesús. ¹³Jñà ìkjalì iskonangií-la, kitsò-la:

—Jì ndí chjoón, ¿mé-ni nga chindáya-ni?

Jè María kitsó-ní:

—Kíí kjindaya-na nga ijyee kàfiko jñà xit̄a jè ijo-la Na'in-na, kò mì kì be ñándà kjiina-la.

¹⁴'Kia nga ijye kòkitsò jè María, isìkjahatjí sko, kò yaá kijtse jè Jesús; tanga mì kì kjòchiya-la tsa jè Jesús. ¹⁵Jè Jesús kitsó-la:

—Jì ndí chjoón, ¿mé-ni nga chindáya-ni? ¿Yá ra fatsji?

Jè María, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa jè ra síkinda jè ì'nde rakii, kitsó-la:

—Jì nàmi, tsa jíí kiikii ijo-la Na'in-na, kò'tín-ná ñándà kjiina-li mé-ni nga ma íkatsíjen-ila.

¹⁶'Kiaá kitsò-la jè Jesús:

—¡María!

Isíkáfa jè María kitsò:

—¡Raboni! (Ra 'én hebreo, Maestro tsò-ni jè 'én rakii.)

¹⁷Jè Jesús kitsó-la:

—Kì tà chjàn 'an chaájno-ná nga kjè tsa ya fia ya ñándà nga tìjna jè Na'in-na. Tanga tíchín jñà 'ndsè kò kò'tin-la nga yaá tífi kátijnako india-na jè ra Na'in-na ma ra tí'koa Na'in-no ma, jè ra Nainá-na ma kò ra tí'koa Nainá-no ma.

¹⁸'Kiaá kiji María Magdalena nga kii síkjí'nchré jñà xit̄a ra kotáyá'ta-la Jesús nga ijyee kijtse jè Na'in-ná kò tsi'kénajmí-la koni 'sín nga kitsò-la.

Kó'sín nga tsakón-la ijo-la Jesús jñà xità-la*(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)*

¹⁹'Kia nga ijye kjòjñò, tije-ni nichjin 'kia nga ma'tsia xomàna, jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús tjíchjàjto-la jè xotjòbà-la ni'ya ya ñánda nga kjóxkóya, nga jñá xitaxá-la xità judío tsakjón-la; 'kiaá ijchò jè Jesús nga tsasijnajin masen-la nga isíkjáya-la, kitsò-la:

—¡Ta 'koaá nda kjòn-ni! ¡Kata'se-no kjoa'nchán!

²⁰'Kia nga ijye kòkitsò-la, akjòn tsakón-la tsja kò jè ndisín-la. Jñà xità ra kotá'yá'ta-la, taxkì tsjaá ki'se-la nga kijtse jè Jesús.

²¹Jesús india kòkitsò-isa-la:

—¡Kata'se-no kjoa'nchán! Koni 'sín nga isikasén-na jè Na'ín-na, 'koaá tì'sín sikásén-no.

²²Akjòn iskijnómajin-la kitsò-la:

—Chjíbé jè Inìma Tsje-la Nainá. ²³Jñà xità ra sijcha'tà-la jé-la, jè Nainá tì'koaá sihijcha'tá-te-la jé-la, tanga jñà xità ra mì kì sijcha'tà-la ra jìòn jè jé-la, Nainá tì'koaá mì kì sihijcha'ta-la jé-la.

Kó'sín nga jè Tomás kijtse jè Na'ín-ná nga ijye jaáya-ila

²⁴Jñà xità-la Jesús ra tejò ma-ni, jè ra 'mì Tomás, jè ra tì'koaá Dídimò tsò-la [én ra tsò-ni: Ixti'ño], tsìn-jìn ra jè 'kia nga ijchò jè Jesús. ²⁵Jñà xità-la Jesús ra i'ka tsi'kénajmí-la jè Tomás nga ijyeé kijtse jè Jesús; kitsò-la:

—Ijyeé ka'ya-nájin jè Na'ín-ná.

Tanga jè Tomás kitsó-ní:

—Tsa mì kì skee jñà tsja ya ñánda nga isí'xa jñà xo nga ma kjohí'seen najmá-ndsà kò ya ndisín-la ñánda nga itjá'xakjá, mì kì kòkjiín-na.

²⁶Nga ijye kjomà jin nichjin, jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús india kjóxkóya-ni kò yaá tíjna jè Tomás 'kia. Ni'sín tjíchjàjto-la jè xotjòbà ni'ya, yaá ijchò Jesús nga tsasijnajin masen-la; kitsò-la:

—¡Kata'se-no kjoa'nchán!

²⁷Akjòn kitsò-la jè Tomás:

—Jchìni'sin najmá-ndsii ijndíi kò chítsijen-la jñà ndsà; nchrabákii ndsii kò jchìni'sin ya ndisín-na. Kì tà chjàn kò'sín mì kì makjiín-li, katakjiín-li.

²⁸ 'Kiaá kiichja jè Tomás nga kitsò-la:

—Jì Na'in, jì-ní ra tijna íjtòn-náa kò jì-ní Nainá-na.

²⁹ Jesús kitsó-la:

—Jì Tomás, kíí makjiín-li nga ka'ya-ná. ¡Mé tã nda-la jñà xità ra makjiín-la nì'sín mì kì bexkon-na!

Mé-ni kò'sín isinda-ni jè xajon rakìi

³⁰ Taxkì kjín kjoaxkón ra nda tjín ki'sín-isa Jesús ya ngixkon xità ra kotáyá'ta-la ra mì kì tjí'ta ya xajon rakìi. ³¹ Tanga jñà 'én kii, kíí xá isinda-ni mé-ni nga kòkjiín-najiòn nga jè Jesús ra Cristo, [jè ra xá inikasén-ni] ra l'ndí-la Nainá kò mé-ni nga 'kia nga kòkjiín-najiòn 'seé-no jè kjobinachon ra a'ta 'tse.

Kó'sín nga jè Jesús ito xità-la tsakón-la ijo-la

21 ¹ 'Kia nga ijye kjomà, Jesús tsakón india-ila ijo-la jñà xità ra kotáyá'ta-la ya andi ndáchikon ra 'mì Tiberias. Kíí 'sín kjomà jñà kjoa kii. ² Yaá taña títsajnakjo jè Simón Pedro, kò jè Tomás, jè ra tì'koa Dídimò tsò-la, kò jè Natanael jè ra Caná i'nde-la ra chja-ni Galilea; tì'koa tjítsajna-te jñà ixti-la Zebedeo kò ngi jò-isa xità ra ya kotáyá'ta-la Jesús. ³ Jè Simón Pedro kitsó-la:

—Tì kjòn-la tífi si'kèen.

Jñà xità ra i'ka kitsó-ní:

—Tì'koaá kohíkoò-te-lajin.

Kijí-ní, 'jaha'sen jngo chitso; tanga; jè nitjen rakìoò, nímé tì isakò-la. ⁴ 'Kia nga ijye tí'se isén, Jesús, yaá ijchò kasijna ya

andi nandá, tanga jñà xita ra kotá'yá'ta-la mì kì kjòchiya-la tsa jè Jesús. ⁵Jè Jesús iskonangi-la, kitsò-la:

—Ndse, ¿a kjè sakó chiba-no tì?

Jñà xita kii kitsó-ni:

—Nimé tjín.

⁶Jè Jesús kitsó-la:

—Tikàtjen-ngindá na'ya-no ya nga kixi-la chitso ko sakó-no tì.

Xita kii, 'koaá 'sín ki'sin; isikàtjen-ngindá na'ya-la; 'kia nga tsachrjekàjin-ni, mì kì tì ma itjá'ndò-ila, nga 'ñó kjìn tì isincha. ⁷Jè xita-la Jesús ra 'ñó tsjake kjomà, kitsó-la jè Pedro:

—Jé Na'ín-ná Jesús.

'Kia nga kii'nchré jè Pedro nga jè Jesús, nditoón tsakjaya jè nachro-la, nga kijina líká-ní tsiki; ko akjòn iskjìn ya ajin nandá nga kiitjìngi-la Jesús. ⁸Jñà xita ra i'ka, kiikò chitso skanda ya andi nandá, ko tjínga-la na'ya-la nga ngi kitseé tì; tà ngatjì-la mì tsa 'ñó kjin, ta kjameé-la jngo sindò metro tjín-la skanda ya andi nandá. ⁹'Kia nga ijye itjojen ya chitso ya andi nandá, kijtse-ní nga tjítse ni'í ñánda nga tíchján jngo tì ko niño nchrajín. ¹⁰Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabáko i'ka tì ra 'sa kjòn inachrjejon nandá.

¹¹Jè Simón Pedro tsihijnoó ya chitso nga tsachrje na'ya-la; ngi taxki i'í tì ra ijncha; jngo sindò ko icháte-jàn ma-ni tì; ni'sín bato kjin ma-ni, jè na'ya, mì kì itjajtsó-jìn. ¹²Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabá, tichioò.

Nijngo xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kitsò ikon nga iskonangi-la yá-ni jè; nga ijyee tjíjin-la nga jè Na'ín-ná Jesús. ¹³'Kiaá 'ja Jesús nga iskábé niño nchrajín ko jñà tì ko akjòn kitsjá-la xita-la.

¹⁴Yaá ma-ni jàn 'ka nga tsakón-la ijo-la Jesús jñà xita ra kotá'yá'ta-la 'kia nga ijye jaáya-ila.

Kó'sín Jesús jàn 'ka kiichja-la jè Simón Pedro

¹⁵'Kia nga ijye tsakjèn nga'tsiòò, Jesús kitsó-la jè Simón Pedro:

—Jì Simón ra ti-la Jonás, ¿a isaá 'ñó tsjacha-ná koni jñà kii? Kitsó jè Pedro:

—Jon Na'ín, 'ya-ní nga tsjakeé-la.

Jesús kitsó-la:

—Tikondji jñà ndí ixti forrè-na.

¹⁶Ra ma-ni jò 'ka, Jesús, india iskonangi-la, nga kitsò-la:

—Ji Simón ra ti-la Jonás, ¿a tsjacha-ná?

Jè Simón Pedro kitsó-ní:

—Jon Na'in, ijyee 'ya-ni nga tsjakeé-la.

Jesús kitsó-la:

—Tikondji jñà ndí forrè-na.

¹⁷Ra ma-ni jàn 'ka india iskonangi-la nga kitsò-la:

—Ji Simón ra ti-la Jonás, ¿a tsjacha-ná?

Jè Pedro kjobaa-la nga sí jàn 'ka tjín-ni nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Ji Na'in ijyee 'ya ijye-ní; ko ndaá 'yi nga tsjake-la.

Jè Jesús kitsó-la:

—Tikondji jñà ndí forrè-na. ¹⁸Ngi kjohixí ra xin-la, 'kia nga ti'sa ti ra ji, itsjaya-ní nikje-li ko 'kiin-ní ta ñánda nga kjomejèn-li; tanga 'kia nga ji ra ijye kojchíngi, ta kjén-teé isi jñà ndsii ko kj'í xitaá siikáya-li jñà nikje-li, ko yaá iko-li ya ñánda nga mì tsa ji komejèn-li.

¹⁹'Kia nga ko'sín kitsò jè Jesús, 'koaá 'sín isichiya-ni kó'sín koma'tin jè Pedro 'kia nga kiyá, mé-ni nga jeya siikíjna-ni jè Nainá 'kia nga kiyá. Akjòn kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná.

Mé ra koma'tin jè xita-la Jesús ra 'nó tsjake kjomà

²⁰Jè Pedro 'kia nga isíkáfa-ni í'tsin, kijtse-ní nga yaá tínchrabátjingi-la jè xita ra 'nó tsjake Jesús, ra tijè-ni ra taña tsikijna'tako ímixa jè Jesús 'kia nga tsakjèn nga iskonangi-la nga kitsò-la: “¿Yá-ni ra ya siingatsja-li xita judío?” ²¹'Kia nga kijtse jè Pedro iskonangi-la jè Jesús, kitsò-la:

—Jè xita rakii, ¿kó'sín kama'tin ra jè?

²²Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Tsa mejèn-na nga kíjnakon skanda 'kia 'an ra kjí'i india-na, mì tsa ji bako-li nga ji jchii. Nchrabátjingi-ná ra ji.

²³'Koaá 'sín kjomà-ni nga kitsò 'én ya ajin-la 'ndse nga mì-ró kì kiyá jè xita rakii. Tanga Jesús mì tsa kitsò-jìn nga mì kì kiyá. Ta kitsó-ní: “Tsa mejèn-na nga kíjnakon skanda 'kia 'an ra kjí'i india-na, mì tsa ji bako-li nga ji jchii.”

²⁴Tijé-ni jè xita rakì ra kotá'yá'ta-la Jesús ra tsjá 'én-la nga 'koa 'sín kjomà jñà kjoa kii; ko jè tsikínda jè xajon rakii. 'Koaá 'sín makjiín-ná nga 'én kixii ra tíhja.

²⁵Taxki kjín kjoa ra kj'ii ki'sin-isa Jesús; ni'sín-la sinda jngó jngó skoya ta nga'tsi kjoa ra ki'sin, jñà libro ra sinda, mí-la kì kichóya-la nga tíjngo isà'nde.

Kó'sín ki'sìn jǎnà xítà ra tsikíxáya-là Jesús

'Én ra kitsjà Jesús nga 'sà kj'íí Inìma Tsje-là Nainá

1 ¹Jì Nàmì Teófilo, jè xajon ra 'an tsikindá ítjòn-la, 'koaá 'sín tsi'kènájmí-la nga'tsì kjoa ra ki'sìn kò ra tsakón-ya Jesús skanda 'kia tì'sà tsikí'tsia nga kisíxá, ²skanda jè nìchjin 'kia nga Nainá iko india-ni ya ján ngajmi. 'Kia nga tìkje fi-ni ján ngajmi Jesús, jé nga'ńó-là Inìma Tsje-là Nainá isichjeén nga kitsjà xá-là jǎnà chí'nda-là ra xá tsjahíjin-ni. ³'Kia nga ijye tsatojin kjobiya, tsakón-là ijo-là kò kjín skoya kjoa ki'sìn nga tsakón nga ngi kixíí kjoa nga tíjnakon. Nga ichán nìchjin, kjín 'ka tsakón-là ijo-là kò tì'koaá tsi'kénajmí-là a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. ⁴'Kia nga tíjnakò-isa jǎnà xítà-là, 'koaá 'sín kitsjà-là kjohixi nga kitsò-là:

—Kì tà chjàn bítjojiòn ya naxindá Jerusalén. Jchíña kjoa-la skanda 'kia nga kitjojen kjonda ra tsjá Nà'in-na koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba. Ijyeé kò'sín kixin-no 'kia nga tì'sà ítjòn. ⁵Kixíí kjoa, jè Juan, ta nandá tsatínda-ni xítà. Tanga mì tsa tì kjìn nìchjin chija-ni nga ngi kòò Inìma Tsje-là Nainá satínda-no ra jìòn —kitsò Jesús.

Kó'sín kjomà 'kia nga jè Jesús tsihijin india-ni ján ngajmi

⁶Jǎnà xítà ra ya títsajnakò Jesús iskonangií-là, kitsò-là:

—Nà'in, ra tijna ítjòn-nájìn, jǎnà nìchjin kì, za sikíjnandíí india-ni naxindá Israel mé-ni nga tìjè kotéxoma-là ijo-là?

⁷Jesús kitsó-là:

—Mì tsa jìòn bako-najìòn nga jchaa jè nìchjin; tǎ jngó-la jè Nà'in-ná be mé nìchjin-ni kò mé hora-ní koni 'sín nga ijye iskosòn-là ra jè. ⁸Tanga 'kia nga kitjojen-nè-no jè Inìma

Tsje-la Nainá, 'kiaá tjàbé-no nga'ñó. Jiòn 'kénajmí-la x̄ita ra a'ta tsa'an i Jerusalén, kò kóho'ki nga t̄jngo nangi Judea kò Samaria, skanda ñánda fehe'ta jè isà'nde.

⁹'Kia nga ijye kò'sín kitsò Jesús, j̄ña x̄ita-la in-chikotsijeén-la, akjòn itjamíjn i'ngaá, nga jè Nainá ikò india-ni ján ngajmi ján. Yaá tsikíjtsa'ma jngo ifi kò mì kì t̄i tsatsíjen-ila j̄ña x̄ita-la.
¹⁰J̄ña x̄ita-la, 'kia nga in-chikotsíjen ján i'ngaá nga tífimíjn

Jesús, tà ndítóón ijchò kincha'ta chraña jò-la x̄ita ra kjiya nikje ra chraba kjòn. ¹¹J̄ña x̄ita k̄i kitsò-la:

—Jiòn ra x̄ita Galilea 'mì-no, ¿mé-ni kò'sín ya chitsíjen-no ján ngajmi? Jè Jesús, koni 'sín ka'ya jiòn nga kàfimíjn india-ni ya ján ngajmi, kijchó nichjin nga t̄i kò'sín kj'íí india-nì.

Kó'sín kjomà 'kia nga itjahájin jè Matías

¹² Jñà xit̄a ra tsikíxáya-la Jesús, 'koaá 'sín inchrabà-ni ya nindo Yá Olivo nga kijì india-ni ján Jerusalén. 'Koaá 'ki chraña t̄jna-la Jerusalén koni 'ki tsjá'nde kjotéxoma nga ma fi xit̄a 'kia nga nichjin níkjáya. ¹³ 'Kia nga ijchò-ni ya naxindá Jerusalén, yaá kiimijìn ya ni'ya ra kijinasòn'nga i'ngaá ya ñánda nga síkjáya-ni jñà xit̄a k̄i ra 'mì Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo ti-la Alfeo, Simón Celote, Judas, ra ti-la Jacobo. ¹⁴ Nga'tsi xit̄a k̄i, kji'tá nichjin nga maxkóya nga jngo jt̄a 'sín kjobítsjen-la nga chja'ta-la Nainá, k̄o t̄i'koaá tjítsajna i'ka íchjín, k̄o María ra na-la Jesús k̄o jñà 'ndse.

¹⁵ Jñà nichjin k̄i, tsasèn kixíí Pedro nga kiichjajin-la jñà xit̄a ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo; maá-la tsa jngo sindo k̄o kan jñà xit̄a. Jè Pedro kitsó-la:

¹⁶ —'Ndsé, xá 'koaá 'sín t̄jínè-la nga itjasòn koni 'sín ijye kiichja kjotsee jè Inima Tsje-la Nainá 'kia nga jè David tsi'kénajmíya ya xajon ra t̄jít'a 'én-la Nainá mé ra kama'tin jè Judas, jè ra kiskèn-la ndiyá jñà xit̄a ra kitsabá'ño jè Jesús. ¹⁷ Jè Judas, t̄i'koaá koó-te ra tejò ma-najin. K̄o t̄i'koaá tijé xá 'ya-te-ni koni ngajin tsiki. ¹⁸ Jè ton ra isikijne a'ta 'tse kjoa'cho ra ki'sin, nangií tsatse jngo 'ndé-ni; akjòn kijì, skoó iskàtjen'ta-ni nangi, ngi itjoó náa'ye-la nga ichrjajndá indsi'ba. ¹⁹ 'Kia nga ijye kií'nchré ijye xit̄a naxindá Jerusalén nga ijyee 'ken jè Judas, jè i'nde rak̄i, Acéldama tsiki'ta 'í-la. 'Í rak̄i, I'nde Jní, tsò-ni a'ta 'tse 'én-la. ²⁰ Jè xajon 'tse Salmo, 'koaá 'sín tichja nga tsò:

Jè ni'ya-la katjajna tiya,
k̄o k̄i niyá ra bitsaya.

Ko t̄jín jngo-isa Salmo ñánda nga tichja ra tsò:

Kj'íi xit̄a katjaha'sen ngajo-la xá-la.

²¹ 'Machjeén-ní nga t̄ijnà katjahjín jngo-ni ra ngajo-la Judas, jñà xit̄a ra tjítsajna-jin-ná ijndíi ra t̄jímako-ná skanda kjotsee 'kia nga tsajmekó-ná Jesús, ²² ma'tsia-ni 'kia nga tsatínda xit̄a Juan, skanda 'kia nga kijimijìn india-ni Jesús ján ngajmi, mé-ni nga jè xit̄a ra t̄jahjín k̄jna k̄o-ná, t̄i'koaá tsjá 'én nga jè Jesús ijyee jaáya-la — kitsò Pedro.

²³'Kiaá tsjahíjin jò x̄ita: jngo ra 'mì José, t̄i'koaá t̄j'itasòn 'í-la nga Barsabás 'mì k̄o nga Justo 'mì-te; jè x̄ita ra ijngo, Matías 'mì. ²⁴Ākjòn kiichja'ta-la Nainá, kitsò:

—Ngaji Nā'in, nga 'yaxkin inìma-la nga'tsi x̄ita, k̄o'tín-nájin n̄aa-ni ngajò x̄ita k̄i nga ijye kàchjaájin, ²⁵mé-ni nga jè skaábé-ni jè xá ra isixáya-la jè Judas, jè ra isíkijna 'kia nga tsakátsji-jé, nga kiji i'nde ya n̄anda bako-la.

²⁶Tsajoóndacha-ní nga isíská-kjo. K̄o jé Matías isikijne. Jé kjamà-ni tejò x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús j̄nà ra tejngo ma-ni nga t̄i'sa íjtòn.

Kó'sín kjomà 'kia nga itjojen jè Inìma Tsje-la Nainá

2 ¹'Kia nga ijchò nichjin 'tse 'sí Pentecostés, nga'tsi x̄ita ra makjín-la a'ta 'tse Cristo jngoó jtín t̄itsajna nga'tsiò. ²Tà nditoón ina'yá-la, nga 'nó jane ra ngajmi inchrabà-ni, koni jngo tjo ra 'nó tí'ba. Ina'yá-la kóho'ki ya aya ni'ya n̄anda nga t̄itsajna j̄nà x̄ita k̄i. ³K̄o tsatsijen-la nijen ra koni kjòn

ni'í kjòn; tsabíya-la nga jngó jngó x̄ita, k̄o yaá isijnasòn-la.

⁴Nga'tsi x̄ita, ngi ndaa isijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, ākjòn tsikí'tsia nga kiichja 'én-la x̄ita ra kj'í naxindá koni 'sín isichiya-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga kichja.

⁵Nichjin k̄i, yaá t̄itsajna ya naxindá Jerusalén x̄ita judío ra bexkón Nainá ra kjìn t̄jín-ni naxindá n̄anda nga inchrabà-ni kótíjngo isà'nde. ⁶J̄nà x̄ita ra ya t̄itsajna ya naxindá Jerusalén, kjóxkóya-ní nga'tsiò 'kia nga kii'nchré-la ra jane. K̄o 'kia nga kii'nchré-la x̄ita-la Cristo nga ma-la chja jngó jngó skoya 'én-la

x̄ita ra ya títsajna, mì kì kjòchiya-là mé-ni nga kò kjamà-ni.

⁷Tà 'koaá kjomà-là, tì'koaá tà kjóxkón-là, kitsò-là xákjén:

—¿A mí tsa x̄ita Galilea nga'tsì x̄ita ra kò'sín inchiya?

⁸¿Kó'sín ma-ni na'yá-lá 'én-ná ra nakjé nga jngó jngó-ná ra xìn naxindá tsajién? ⁹Nga'tsì x̄ita ra ì titsajneé, tjín ra x̄ita Partia, tjín x̄ita Media, x̄ita Elam, x̄ita Mesopotamia, x̄ita Judea, x̄ita Capadocia, x̄ita Ponto, x̄ita Asia, ¹⁰x̄ita Frigia, x̄ita Panfilia, x̄ita Egipto, x̄ita Libia ra ya chraña'tá-là Cirene. Tì'koaá tjín x̄ita Roma ra ì títsajna Jerusalén. Tjín ra ngi x̄ita judío. Tì'koaá tjín ra tà jahatjìya-là nga x̄ita judío kjomà. ¹¹Tì'koaá tjín x̄ita ra nchrabá-ni Creta kò Arabia. ¿Nga'tsì-ná kàna'yá-lá kjoxkón 'tse Nainá koni 'sín kàchjā nga jngó jngó skoya 'én-ná!

¹²Nga'tsì x̄ita tà isinchaxkón-là, mì tì kì machiya-ila, kitsò-là xákjén:

—¿Kó'sín tsò-ni kjoa kìi?

¹³Tjín i'ka ra tà tsijnòke-ní, kitsò:

—¿Xita 'chíí, jñà x̄ita kìi!

Jñà 'én ra tsi'kénajmí Pedro

¹⁴Kiaá tsasijna kixi Pedro kò x̄ita ra tejngo ma-ni; 'nó kiichjajin-là x̄ita, nga kitsò:

—Jìòn, nga'tsì-niò ra x̄ita Judío 'mì-ná, kò nga'tsì-niò ra xìn naxindá-no ra ì titsajna Jerusalén, ndaá katasijin-no, ndaá tiná'ya 'én ra kichjà. ¹⁵Mì tsa 'chì-jìn jñà x̄ita kìi koni 'sín bixó jìòn. ¿Kó'sín koma-ni nga kò'chì? Ki 'saá ijchò las nueve nga tajñò. ¹⁶Jñà tìbitjasòn 'én ra kiichjā x̄ita ra tsi'kìn Joel, ra kiichjā ngajo-là Nainá kjotsee nga kitsò:

¹⁷'Koaá 'sín tsò Nainá:

'Kia nga tímachraña nga kjehe'tà isà'nde,

siká'bí-là Inìma Tsje-na nga'tsì x̄ita ra tjín nga tjijsa

isà'nde;

jñà ìxti 'xìn-no kò ìxti íchjín-no 'aán kichjā ngajo-na;

jñà ìxti-no ra 'sa inchimajchá, skeé kjoxkón ra nda tjín a'ta

'tse Nainá;

kò jñà ra x̄ita jchínga, nijñá 'kì-là.

¹⁸Ngì kjohixi-ní, jñà nichjin kìi,

jñà x̄ita chì'nda-na jñà ra x̄ita 'xìn kò chì'nda-na ra íchjín

siká'bí-là Inìma Tsje-na

mé-ni nga kichjā ngajo-na.

¹⁹ Ján ngajmi kjín kjo_xkón jcha-la,
 ti'koaá i a'ta nangi jchaá-la kjo_xkón
 nga 'ñó xaá_jten ra jní,
 kō ra ngi ni'í kō tjó ni'ndi tsjè ra ifi kjòn.

²⁰ Jè tsá'bí, kojño-ní,
 kō jè sá, koni 'ki jní 'ki kōma,
 'kia nga tikjè 'fiì jè Na'ín-ná
 nga ki_ìndajín-la jña xitá isà'nde,
 jè nichjin ra 'ñó xkón kō ra 'ñó jeya.

²¹ Tanga nga'tsì xitá ra kichja'ta-la Nainá
 kitjokajiín jè kjohi'in 'tse jé-la.
 [Kíí tsò 'én-la Nainá ra kitsjà Joel (2:28-32).]

²² 'Tíná'ya ra xitá Israel 'mì-no 'én ra koxín-no: Jiòn, nda
 tjíjin-no, Nainá nda tsakón nga jè Jesús ra Nazaret 'tse,
 tjín-la kjotéxoma. Xkón kijcha-no nga koki'sín kjo_xkón ra
 tse nga'ñó tjín-la, kō nga koki'sín kjoa ra bakón kjo_xkón-la
 Nainá. ²³ Tanga jè Nainá ijyee kō'sín tjínda-la kō ijye tjíjin-la
 skanda ti'sa-ni nga kjo'tsia nga kó'sín kōma'tin. 'Koaá ma-ni
 nga jiòn tsako-no nga indabá'ñó kō ini'ken nga inìngatsja xitá
 ra mì be_xkón kjotéxoma nga tsaká'ta krò. ²⁴ Tanga jè Nainá
 isikjaáya-ila; kisíkjñandí'ni jè kjohi'in ra tjín 'tse kjobiya, tà
 ngatjì-la nga mì ti kì kōma-ni nga jè kjoabiya jtsaba'ñó. ²⁵ Jè
 xitaxá ítjòn ra tsì'kìn David, kíí'sín kitsò ra a'ta 'tse Jesús:

Kíjtse-náa jè Na'ín-ná kó'sín nga tíjna ítjòn ki'ta-na;
 'kia nga ya tíjna'ta-na ya nga kixi-na, mì tsa mé kjoa ra
 skajiaan.

²⁶ 'Koaá ma-ni nga matsja-la jè inìma-na,
 ti'koaá 'ñó matsja-la jè nijen-na nga se.

Kō jè ijo-na ndaá siìkjáya nga skoóna-la jè kjoa tsaji,

²⁷ tà ngatjì-la nga mì tsa ya sikkjini inìma-na ya i'nde-la mi'ken
 ti'koaá mì kì ki'ndi nga kji'ndo ijo-na,
 'an ra chi'nda tsje-li ma.

²⁸ Jíí tsakon-ná ndiyá 'tse kjobinachon,
 kō 'kia nga ya kótijna'ta-la, tseé kjotsja 'se-na.

[Kíí tsò 'én-la Nainá ra kitsjà David. (Salmo 16:8-11)]

²⁹ 'Jè David, 'koaá 'sín kiichja a'ta 'tse Cristo. Ngì 'én kixíí ra
 koxin-no 'ndsé: xitá jchínga-ná David, ijyee kjotseé 'ken, ti'koa
 isìhi'nde-ní. Jè chrjó mi'ken-la, takó tíjna skanda nichjin 'ndi
 'ndi. ³⁰ Tanga jè David, jngoó xitá ra kiichja ngajo-la Nainá.

Ijyeé kò'sín tǵjǵin-là koni 'sín kitsjà-là tsa'ba Nainá nga ya kǵjinchrabà-ni a'ta 'tse tǵe-là jè Cristo nga kǵjna ngajo-là koni xitaxá ítǵòn. ³¹Jè David, 'koaá 'sín kiichja a'ta 'tse Cristo nga kjoaáya india-ila nga kitsó: Mì kì tsa ya sǵjna jè inìma-là ya ì'nde-là mi'ken, ti'koaá mì kì kǵj'ndo jè ijo-là. ³²Nainá, ijyeé isikjaáya-ila jè Jesús. Nga'tsì-najin, kií kò'sín inchi'bènajmí kixi-najin nga xkón kǵjón kǵjcha-najin nga'tsì kjoa ra kǵjomà. ³³Nainá jeya isíkǵjna Jesús, isíkǵjna'ta ya nga kixi-là; itǵábé-là jè Inìma Tsje-là Nainá koni 'sín ijye tsì'kìn-là. Kò jè Jesús isika'bísòn india-ni jè Inìma Tsje-là Nainá ra ki'tsì-là. Kií kò'sín inchi'ya-najìòn kò inchina'yá-no. ³⁴Jè David, mì tsa ngajmì kǵimijìn tanga 'koaá 'sín kitsò:

Jè Nainá kitsó-là jè ra Ni-na ma:

“Í tǵjna'tá-ná ya nga kixi-na,

³⁵ skanda 'kia nga sikítsajngangia jǵnà xitá kondra-li ñánda nga ijnchasòn jǵnà ndsaki.”

³⁶'Ndaá katasǵjin-no jìòn ra xitá naxindá Israel 'mì-no, nga 'ñó kixi tǵjín kjoa nga jè Jesús ra jìòn tsaka'ta krò, 'koaá 'sín isíkǵjna Nainá nga jè-ní ra tǵjna ítǵòn-ná, kò tǵjè-ni ra Cristo [xitá ra xá isikasén-ni Nainá] —kitsó Pedro.

³⁷'Kia nga kií'nchré 'én ra kotsò jǵnà xitá ra ya tǵtsajna, isíkǵjno-ni ya aǵjin inìma-là; 'kiaá iskonangi-là Pedro kò xitá xákǵjín ra i'ka, jǵnà ra ti'koaá xá tsikíxáya-là Jesús. Kitsò-là:

—Jìòn 'ndsé, ¿mé ra 'sian-jin?

³⁸Jè Pedro kitsó-là:

—Tǵkǵjno jé-no, kì tǵ tsja jé fatsǵi-no. Tatǵndá ijo-no a'ta 'tse Jesucristo nga jngó jngó-no, mé-ni nga sǵhijcha'ta-no jé-no jè Nainá, ti'koaá tsǵá-no jè Inìma Tsje-là. ³⁹Koni 'sín ijye kitsǵjà 'én-là jè Nainá, jè 'én ra tsikǵjna, tsajìón-nó; ti'koaá 'tseé ìxti-no, kò 'tseé nga'tsì xitá ra kǵjin tǵtsajna, kò nga'tsì xitá ra jè sabá Nainá askan kǵichja-là —kitsò Pedro.

⁴⁰Kò kǵjín 'én kiichja-jin-isa-là. 'Nó kiichjako. Kitsò-là:

—Tǵincha'tàxìn-la jè kǵjohi'in ra tǵábé-là jǵnà xitá ra 'cho 'sìon!

⁴¹Jǵnà xitá ra kǵjokǵjín-la 'én ra kiichja Pedro isatǵndá-ní, ma-là tsa jàn jmi xitá ra 'jaha'sen'ta-là jè nǵichjin 'kia.

⁴²Kóhotǵjín xitá, ngi kixí kǵìkò 'én ra kií'nchré koni 'sín tsakón-ya-là jǵnà xitá ra xá tsikíxáya-là Jesús, ti'koaá kǵjókóya ki'ta-ní kò tañaá tsakǵjèn-kò xákǵjén kò tsikítsa'ba-là Nainá.

Kó'sín isíjchá ijo-la jñà xità ra kjokjiín ítjòn-la a'ta 'tse Cristo

⁴³ Nga'tsi xità ra ya títsajna, ta itsakjón-ní 'kia nga kijtse nga kjín skoya kjonda kò kjoxkón ki'sin jñà xità ra tsikíxáya-la Jesús. ⁴⁴ Nga'tsi xità ra ijye kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo ndaá tsikitsajnajtín kò síka'bí-la xákjín nga'tsi tsajmì ra tjín-la nga jngó jngó-ni. ⁴⁵ Jñà nangi-la kò tsajmì ra tjín-la tsatína-ní, akjòn isijòya-ni ton-la mé ra chija'ta-la nga jngó jngó xità. ⁴⁶ Nichjin nchijón-ní nga maxkóya ya nditsin ingo ítjòn-la xità judío, kò ya ni'ya-la xákjín nga síjòya niño nchrajín, kò tañaá bakjèn-kjo; tjín-la kjotsja kò kjoa indakjoa ya ajin inima-la. ⁴⁷ Kji'tá nichjin jeya síkíjna Nainá; kò jñà xità naxindá 'ñó tsjake kjomà. Kò jè Na'ín-ná nichjin nchijón kisikjìn-ya-isa jñà xità ya ajin naxindá-la Cristo, jñà xità ra jè Nainá mejèn-la nga kitjokajin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la.

Kó'sín ma kjonda-ni jngo ndí xità ra mì kì ma fì

3 ¹ Jngo nichjin, ijchó-la tsa las tres nga ngxìdòn 'kia nga chja'ta-la Nainá jñà xità, jè Pedro kò Juan yaá kijì ya aya ingo ítjòn 'tse xità judío. ² Ya xotjoba-la ingo ítjòn, jñà xità, nichjin nchijòn bijchó síkíjna jngo ndí xità ima ra mì kì ma fì. Jè ndí xità ima rakìi, mì kì ma fì skanda nga tì'sa kitsin. Yaá bijnajto ki'ta ya xotjoba-la ingo, jè xotjoba ra 'mì: Jè ra 'ñó nda 'ki. Jè ndí xità ima rakìi, toón síjé kjotjò-la jñà xità ra 'faha'sen nditsin ingo. ³ Jè ndí xità ima rakìi, 'kia nga kijtse jè Pedro kò Juan nga inchi'faha'sen nditsin ingo, isíjé kjotjó-la ton. ⁴ Jè Pedro kò Juan, isko'án jè ndí xità rakìi; jè Pedro kitsó-la:

—;Chjí'an-nájin!

⁵ Jè ndí xità ima isko'án-ní; kò 'koaá 'sín kjomà-la koni tsa tjín ra tsjá-la. ⁶ Tanga jè Pedro kitsó-la:

—Nimé ton tjín-na; tsìn-na ton jè ra chroba kò ra sinè, tanga jè ra tjín-na tsja-la: ngi koó nga'ñó ra kitsjà-na Jesucristo ra Nazaret i'nde-la, 'koaá 'sín xin-la, tísítjiin, kò titjájme-ni.

⁷ Jè Pedro, 'kia nga kò kitsò-la, iskábé tsja nga xixì, iskimítjen; nditoón ki'se-ila nga'ñó jñà yá ndsako kò tsji ndsako. ⁸ Jngoó iski'nga nga tsasítjen-ni; akjòn tsikí'tsia nga ma tsajme-ni; 'jaha'sen-kò nditsin ingo jè Pedro kò Juan, kji'nga kjitsiña nga isitsjako Nainá nga jeya isikíjna. ⁹ Nga'tsi

xit̄a nax̄indá kijtseē jè xit̄a rak̄ī nga ijye ma fi-ni k̄o nga jeya isíkijna jè Nainá. ¹⁰Ta kjóxkón-la xit̄a, ti'koaá tà itsakjón-ní koni 'sín nga kjomà'tin, nga bexkon-ní nga jé xit̄a rak̄ī ra bijnajto ki'ta ya xotj̄oba-la ingo nga síjé k̄otj̄ò ton, xotj̄oba ra 'mì: Jè ra 'ñó nda 'ki.

'Én ra kiichjaya Pedro ya ingo, ya ngitj̄oba ra 'mì Salomón

¹¹Jè xit̄a ra ijye kjonda-ni, mì k̄i tsjin Pedro k̄o Juan nga itsabá'ñó. Nga'tsi xit̄a nax̄indá tà 'koaá kjomà-la; ngi tsahachikon-ní nga kijit̄j̄ingi-la j̄nà xit̄a ya ngitj̄oba ra 'mì Salomón. ¹²Jè Pedro, 'kia nga kijtse xit̄a nax̄indá, kitsó-la:

—Nga'tsi-no ra xit̄a Israel 'mì-ná, ¿mé-ni nga maxkón-no? ¿Mé-ni ngajin chi'án-nájin? ¿A 'koaá 'sín níkītsjen j̄ion nga nga'ñó tsajin-nájin k̄o tsa kjonda tsajin-nájin ra kamanda-ni ndí xit̄a ima rak̄ī jè ra mì k̄i ma fi tsiki? ¹³Jè ra Nainá-la ma jè Abraham, k̄o jè Isaac, k̄o jè Jacob ra ti'koa Nainá-la

xit̄a jchínga-ná, jé ra jeya kásíkijna Jesús ra l'ndí-la ma; jè Jesús ra jìòn inìngatsja xit̄axá, 'kia nga jè Pilato mejèn-la isíkíjnandií-ni, tanga jìòn, mì kì ki'tsì'nde. ¹⁴ Jìòn, ta isaá inachrjengio jè ra Xit̄a Tsje k̄o ra Xit̄a Kixi; k̄o jé iníjé nga isijnandií-ni jè ra xit̄a isì'ken. ¹⁵ Jión ini'ken jè ra ma-la síkíjnakon-ná tanga jè Nainá isikjaáya-la. Nga'tsi jñà kjoa k̄i, nda kjón kijcha-jin. ¹⁶ Jé Jesús kátsjá-la nga'nó nga kamanda-ni jè xit̄a ra inchi'ya jìòn ra t̄i'koa 'yaxkon jìòn; tanga kií-ní nga 'nó makjiín-la ra a'ta 'tse Jesús. Kií-te nga t̄i'koa 'nó makjiín-najin nga kamanda-ni jè xit̄a rak̄i; k̄o ndaá ka'ya jìòn ra i t̄itsajna kó'sín koma.

¹⁷ Jìòn 'ndsé, be-ná 'kia nga k̄o'sín ki'nià jìòn k̄o xit̄axá-no, nga ini'ken jè Jesús, kií k̄o'sín ki'nià-no nga mì kì machiya-no kjoa ra ki'nià. ¹⁸ Jè Nainá, 'koaá 'sín isìhitjasòn koni 'sín ijye tsi'kénajmíya nga'tsi xit̄a ra k̄iichja ngajo-la kjotseé nga jè Cristo [jè ra xá isìkasén-ni Nainá], 'koaá 'sín t̄jínè-la nga kiyá. ¹⁹ Kií k̄o'mì-lajin, t̄ikájno jè jé-no, kì t̄i tsja jé fatsji-no; jè Nainá tangí'ta-la mé-ni nga s̄ihijcha'ta-no jè jé ra t̄jín-no k̄o ak̄jòn tsjá-no kjo'nchán ra chija-la inìma-no, ²⁰ mé-ni nga ma s̄ikásén-no jè Cristo ra ijye Nainá k̄o'sín tsjahjín nga t̄i'sa-ni, ra tijè-ni Jesús. ²¹ Jè Cristo yaá k̄jna ján ngajmi skanda 'kia nga jè Nainá s̄ixitseye india-ni nga'tsi kjoa ra t̄jín. Nga 'koaá 'sín tsi'kénajmí skanda t̄i'sa-ni kjotseé jñà xit̄a tsje-la Nainá ra k̄o'sín k̄iichja ngajo-la. ²² Jè Moisés, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xit̄a jchínga-ná: “Jè Na'ín-ná jè ra Nainá, tiyaá kochrjekàjin jngo-ni ra xit̄a xàngioo jè ra k̄ichja ngajo-la Nainá koni 'an. Jé t̄ihitjasòn-la koni 'sín koak̄o-no k̄o nga'tsi kjoa ra 'keènajmí-no. ²³ Nga nga'tsi xit̄a ra mì kì k̄ji'nchréhijon-la, jngo-kjá t̄jáhixìn-ní ya ajin nax̄indá 'tse.”

²⁴ Nga'tsi xit̄a ra k̄iichja ngajo-la Nainá, ma'tsia kjòn-ni 'tse Samuel skanda 'ndi 'ndi, sabà kií 'én tsi'kénajmí mé kjoa ra tíma nichjin 'ndi. ²⁵ A'ta tsajión kit̄jasòn-ni jñà 'én ra ijye kitsjà-la Nainá jñà xit̄a ra isìchjeén nga k̄iichja ngajo-la. T̄i'koaá kjonda tsajión-nó koni 'sín tsikíndajín jngo kjoa Nainá k̄o xit̄a jchínga-ná 'kia nga kitsò-la Abraham: “A'ta 'tseé tje-li kochikon'tin-ni nga'tsi xit̄a ra t̄jín nga t̄jít̄sa isà'nde.” ²⁶ Jè Nainá, 'kia nga ijye isikjaáya-ilá l'ndí-la, jión isìkasén ít̄jòn-no mé-ni nga isìchikon'tin-no nga koma kjoaat̄jìya-no nga jngó jngó-no t̄i'koa mì t̄i kì 'cho 'sian-no —kitsò Pedro.

Kó'sín nga kiiko jñà xitá jè Juan kò Pedro ya ngixkòn xitaxá

4 ¹Pedro kò Juan, 'kia nga inçhibáko-isa xitá naxindá, ijchó jñà na'mì, tjen-kò jè xitá ítjòn-la polsiya ra síkinda ingo ítjòn kò jñà xitá saduceo. ²'Nó jti kjomà-la nga kò'sín tsakón-ya-la xitá naxindá jè Pedro kò Juan nga kjoaáya india-ila xitá ra ijye 'ken koni 'sín nga jaáya-la Jesús. ³Itsabá'ño-ní, kò akjòn kiiko nga isikjaha'sen ndayá, nga ijyeé kjòhixòn 'kia; skanda ma nchijón kisindajín-la. ⁴Tanga 'ño kjín ma-ni xitá ra kjokjiín-la 'kia nga kií'nchré 'én ra kiichja. Skanda kjomá-la tsa 'òn jmi xitá-la Jesús ra ngi tà xitá 'xín, kò xìn ra íchjín.

⁵Ra ma nchijòn, kjóxkóya-ní ya ján Jerusalén jñà xitá ítjòn-la xitá Judío kò xitá jchínga kò xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ⁶Ti'koaá yaá títsajna Anás, ra na'mì ítjòn, kò Caifás, kò Juan, kò Alejandro, kò nga'tsì ra xitá xákjín jñà na'mì ítjòn. ⁷Akjòn 'kiaá kiijch'à jè Pedro kò Juan, isikinchá masen nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Yá 'tse nga'ño? Kò, ¿yá ra kátsjá'nde-no nga kotjín kjoa ra 'nià?

⁸Jè Pedro nda kjón tjíjin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá; kitsò:

—Jiòn ra xitaxá ítjòn 'mì-no kò ra xitá jchínga-la naxindá Israel: ⁹¿A ta kií xá inçhichjinangi-nájín nga mejèn-no jchaa jè kjonda ra ki'nià-jín, kò kó'sín kjomà-la nga kjonda-ni jè ndí xitá ra mì kì ma fì tsiki? ¹⁰'Koaá 'sín kinákjoa kixi-jín ya ngixkòn jiòn mé-ni nga kata'nchré ijye-ni xitá naxindá Israel. Xitá rakì, ra tíjna ya ngixkòn jiòn, a'ta 'tseé Jesucristo ra Nazaret i'nde-la kjonda-ni. Tijé-ni ra ini'ken jiòn nga tsakja'ta krò tanga jè Nainá isikjaáya-ila. ¹¹'Koaá ngoya-la jiòn koni chjinechrjò ra bínda ni'ya. Inachrjengi-nó Jesús koni jngo najo ra nímé chjí-la. Tanga 'ndí 'ndí, jè Nainá, 'koaá 'sín isíkijna koni jngo najo ra isa 'ño chjí-la jè ra bí'ñoýa ya nga chrjangi-la ni'ya. ¹²Jè Nainá, tà jngoó-ni xitá ra isikasén i a'ta nangi ra ma kochrjekàjin-ná kjohi'in ra kjoa 'tse jé-ná, ta jè-ni Jesucristo. Tsìn ljngo-isa xitá ra kjíí —kitsó Pedro.

¹³Jñà xitaxá, 'kia nga kijtse nga 'ño chja jè Pedro kò Juan nga mì kì tsakjón, ti'koaá kijtse nga taxkì ndí xitá-ní nga mì tsa tse xajon ma-la, ta kjóxkón-la; 'kiaá kjòchiya-la nga jñà

xitá kii, yaá tsikimako kiti Jesús. ¹⁴Ti'koaá kijtse-te nga ya síjna jè xitá ra ijye kjonda-ni, 'koaá 'sín ma-ni nga mì tì kì kó kitsò-ila. ¹⁵'Kiaá koki'mì-la nga katitjo jngohíta ya ñánda nga tjítsahijyo jñà xitá; akjòn jñà xitá kii tsajoóya-ni. ¹⁶Kitsò-la xákjín:

—¿Mé ra sikeé jñà xitá kii? Nga'tsi jñà xitá naxindá Jerusalén, ijyeé tjíjin-la jè kjojkón ra ki'sin; ko jién mì kì koma kí'meé. ¹⁷Tanga kinchaxkón-lá mé-ni nga mì tì kì kobíson-ni jè kjoa rakii, ko mé-ni nga ni-ti-jngo xitá 'keénajmí-isa-la ra a'ta 'tse Jesús.

¹⁸'Kiaá kiichja india-ila Pedro ko Juan; kitsjá-la kjohixi nga jngo kjá mì kì tì tjí'nde-la nga 'keénajmí-isa-la xitá, ko nga kokòn-ya-isa-la ra a'ta 'tse Jesús. ¹⁹Jè Pedro ko Juan kiichja-ní, nga kitsò:

—Nda tikítsjen jiòn, ¿a ndaá tjín ya ngixkon Nainá nga jiòn sikitjasòn-lajin ko mì tsa jè Nainá kitjasòn-la? ²⁰Nga mì kì koma jyò kitsajna-jin, kjo'ño kinákjoa-jin a'ta 'tse kjoa ra nda kijcha-jin ko ra nda kina'yá-jin.

²¹Jñà xitaxá mì kì isakò-la kó'sín sìlko nga tsjá-la kjohi'in, tà tsincháxkón-la, ko akjòn isikíhijyondí-ni, nga nga'tsi jñà xitá naxindá, 'ño jeya isikíjna Nainá ta ngatji-la jè kjojkón ra kjomà. ²²Nga jè xitá ra kjonda-ni, tsatoó ichán nó tjín-la 'kia nga kó'sín kjomà'tin jè kjojkón rakii.

**Kó'sín nga isíjé-la nga'ño Nainá jñà xitá
ra kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo**

²³'Kia nga ijye tsikítsajnandií-ni Pedro ko Juan, kijí-ni ya ñánda títsajna jñà xitá xákjién; tsi'kénajmí ijyeé-la kó'sín kitsò-la jñà na'mi ítjòn ko jñà xitá jchínga. ²⁴Jñà xitá xákjién, 'kia nga ijye kí'nchré koni 'sín ki'senajmí-la, jngoó jta ki'sin kjóbítsjen-la nga kiichja'ta-la Nainá, kitsò:

—Na'in ji ra Nainá 'mì-li, ra tsikindi jè ngajmi, ko jè nangi ko jè ndáchikon, ko nga'tsi tsajmì ra tjín ya isà'nde, ²⁵'koaá 'sín kisi nga inichjiín tsa'ba chi'nda-li David jè ra xitá jchínga-najin kjomà, nga isìchiya-la jè Inìma Tsje-li 'kia nga kitsò:

¿Mé-ni nga ma'tsen-ni jñà xitá isà'nde?

Ko jñà xitá naxindá, ¿mé-ni jñà bínda-ni kjoa ra nì mé chjí-la?

²⁶ Kjóxkóyaá jñà xitaxá ítjòn ra tjin ya isà'nde; isijngoó ijo-la jñà xita ra inçibatéxoma nga kondra kiji-la Nainá ko jè Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

²⁷ Kixij kjoa, jè Herodes ko Poncio Pilato, ko ra mî tsa xita Judío, ko jñà xita naxindá Israel, kií xá tsikjítín-ni ijo-la ya naxindá rakii, nga kondra kiji-la jè l'ndí-li Jesús ra xita tsje ra xá ji ichjaájin-ni nga inikasín nga jè ra Cristo. ²⁸ Jñà xita kii, 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín ijye ichosòn-la ji kjotseé nga tjinè-la nga ko'sin kokama. ²⁹ Na'in, chítsijen-la ji xita kii nga mején-la sketon-najin; ko tisiko-nájin ra chi'nda-li 'mì-nájin nga mî kî kiskón-jin 'kia nga kinákjoaya jin jñà 'én-li. ³⁰ Takín jè nga'nó ra tjin-li nga katanda-ni jñà xita ra kiya; ko 'tìin kjoxkón a'ta 'tse Chi'nda Tsje-li Jesús, jñà kjoxkón ra bakón jè kjoajeya-li.

³¹ Kia nga ijye kiichja'ta-la Nainá, chón 'tsa ya i'nde nándá nga títsajna. Nga'tsi xita ra ya títsajna ngi ndaá isijin ya inima-la jè Inima Tsje-la Nainá; ko mî ti kî itsakjòn-ni nga kiichjaya 'én-la Nainá.

Kó'sín nga'tsi tsajmî ra tjin-la nga'tsi xita jngoó ki'sin

³² Nga'tsi xita ra ijye kjokjiín-la, ngásòn ngáyaá tjin inima-la ko kjobítsjen-la; ko nga'tsi tsajmî ra tjin-la nga jngó jngó xita, 'tse ijye-ní kóhotjion. Nijngo ra kitsò: “Tsajmî ra tjin-na, tsa'an tajngo-ná.” ³³ Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús 'nó tse nga'nó ki'se-la nga kitsjà 'én a'ta 'tse Jesús ra tjina ítjòn-ná, nga jè Jesús ijyeé jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. Ko nga'tsi jñà xita kii, Nainá 'nó nda isichikon'tin. ³⁴ Koaá 'sín kjomà-ni nga nga'tsi xita mî mé tsajmî isijchija'ta-la ra machjeén-la. Jñà xita ra tjin-la nangi ko ra tjin-la ni'ya, tsatína-ní; akjòn fiko ijye jè ton-la tsajmî ra batína; ³⁵ yaá síngatsja jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús; akjòn síka'bí-la xákjién nga jngó jngó mé ra chija'ta-la. ³⁶ Koaá 'sín ki'sin jngo xita Levita ra José 'mî ra ya i'nde-la naxindá Chipre. Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús, jngo 'í tsikí'ta-la nga Bernabé kitsò-la. (Xita ra sí'nó ikon-ná, tsò-ni jè 'í rakii.) ³⁷ Xita rakii, kijjnaá jngo 'ndé-la nangi; tsatína-ní; akjòn 'jiikó jè ton-la; isingatsja jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús.

Kó'sín tsakátsji-jé jè Ananías kò Safira

5 ¹Tanga jngo x̄it̄a 'x̄in ra 'mì Ananías kò jè chjoón-la Safira 'mì, t̄i'koaá tsatína jngo 'ndé-te nangi-la. ²X̄it̄a rak̄īi tsajoóya-ni kò chjoón-la nga tsikí'ma chiba jè t̄on chj̄i nangi-la. Ta chibaá 'j̄iikó nga isingatsja j̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Jesucristo. ³Jè Pedro kitsó-la:

—J̄i Ananías, ¿mé-ni kabi'nde-ni nga jè x̄it̄a-níí ka'faha'sen-jin ya inìma-li nga mejèn-li kachìndocha-la jè Inìma Tsje-la Nainá? ¿Mé-ni kabi'ma chiba-ni jè t̄on chj̄i nangi-li? ⁴¿A mí tsa tsaji jè nangi? 'Kia nga ijye kabatini, ¿a mí tsa tsaji-ti jè t̄on-la? ¿Mé-ni kò'sín kànikítsjen-ni ya ajin inìma-li? Mì tsa x̄it̄a-jìn ra mejèn-li kabìndocha-la, jè sabà Nainá.

⁵Jè Ananías, 'kia nga kíí'nchré j̄nà 'én k̄ī, iskàtjen'tá ya nangi; ak̄jòn 'ken. Nga'tsì x̄it̄a ra kíí'nchré nga kò'sín kjomà, taxk̄i 'ñó itsakjòn. ⁶'Kiaá 'ji i'ka ixti 'x̄in ra ijye iskasòn nó-la, isíkájte nikje ijo-la Ananías; ak̄jòn tsachrje ya ni'ya, nga k̄ī k̄ihjin.

⁷Ta'koa ijyee-la t̄jín-ni tsa jàn hora 'kia nga 'ji Safira jè chjoón-la Ananías; kò mì k̄i t̄j̄jin-la tsa mé kjoa ra kjomà. ⁸Jè Pedro iskonangí-la kitsò-la:

—¿A 'koaá t̄jín tsatina-no jè nangi-no koni t̄jín bixó? Jè chjoón rak̄īi kitsó-ní:

—Jon, 'koaá t̄jín tsatina-n̄j̄in.

⁹'Kiaá kitsò-la jè Pedro:

—'Kia kò'sín ichibàya-no, ¿a 'koaá 'sín ma-no nga maá jchóndacha-la jè Inìma Tsje-la Nainá? Chítsijen-la j̄nà x̄it̄a ra ya ijnchajto xotj̄oba ni'ya, j̄nà kàfi k̄ihjin jè 'x̄in-li; t̄i'koaá ngaji j̄nà iko-te-li.

¹⁰Chjoón rak̄īi, ta ndìtoón iskàtjen'ta nangi ya angi ndsako Pedro, ak̄jòn 'ken. 'Kia nga 'jaha'sen ni'ya j̄nà ixti 'x̄in, kijtse-ní nga ijye 'ken; 'kiaá tsachrje ni'ya, nga k̄ī k̄ihjin'ta-la 'x̄in-la. ¹¹Nga'tsì x̄it̄a naxindá-la Cristo kò nga'tsì x̄it̄a ra kíí'nchré kjoa k̄ī, taxk̄i 'ñó itsakjòn.

Kjoxkón ra ki'sin j̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Cristo

¹²J̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Jesús, k̄j̄in kjoxkón ki'sin ra bakón kjoajeya-la Nainá ya ngixkon x̄it̄a naxindá. Nga'tsì x̄it̄a-la

Cristo sabà yaá kjóxkóya ki'ta ya ngitjòbà ra 'mì Salomón. ¹³Jñà ra kj'í xítà, nijngó ra kjó'ño ikon nga ya tsakáhijtakò jñà xítà-là Cristo. Tanga ra jñà xítà naxindá, 'ño nda kijtsexkón jñà xítà-là Cristo. ¹⁴Kò jñà ra kjokjiín-là a'ta 'tse Cristo, isaá 'ño kjìn kjomà-isa, íchjín kò íchjá kjokjiín-là. ¹⁵Skanda jñà xítà tsachrjeé xítà ra kiya ya aya ndiyá, isíkáhijyosòn nachan kò nijnaa, mé-ni 'kia nga 'koa jè Pedro, kondaá-ni ni'sín tà jé 'ngièn-là ska'ta i'ka-là jñà xítà ra kiya. ¹⁶Ti'koaá kjín xítà 'ji ya Jerusalén ra inchrabà-ni ya naxindá ra tjín ya chraña'ta-là; 'jiikó xítà ra kiya kò ra inìma 'cho-là níí inchibeton; nga'tsi xítà kii kjonda ijyeé-ni.

Kjohi'in ra tsatojin Pedro kò Juan

¹⁷Jè na'mì ítjòn kò nga'tsi xítà ra ya báhijtakò ra ya chja-ni a'ta 'tse xítà saduceo, kjòchinikeé jñà xítà ra tsikíxáya-là Jesús. ¹⁸Akjòn itsabá'ño; kiiko nga isíkítsajna ndayá ra 'tse naxindá. ¹⁹Tanga 'kia nga ijye kjòjñò, jngo ikjali-là Nainá ijchò kjí'xa-là ndayá. Tsachrje-ni xítà kii, kitsò-là:

²⁰—Tangió, tincha kixiod ya aya ingo ítjòn, 'tènajmí ijye-la xítà naxindá kó'sín tjín a'ta 'tse kjòbinachon xitse ra tsjá Cristo.

²¹Koni 'sín nga kíi'nchré jñà 'én kii, ra ma nchijòn, tajño kiji ya ingo ítjòn nga tsakón-ya-là xítà.

Ti'kiaá-ni 'ji jè na'mì ítjòn, kò nga'tsi xítà-là ra ya títsajnakò. Kiichja-là nga'tsi xítaxá kò xítà jhínga 'tse naxindá Israel nga tsikíxkóya xákjén; akjòn kitsjá kjohixi nga kiijch'à jñà xítà-là Cristo ra títsajna'ya ndayá. ²²'Kia nga ijchò jñà polsiya, mì kì isakò-là jñà xítà ra títsa'ya ndayá; 'kiaá tsáfa-ni; tsí'kénajmí nga mì kì yá tjín ya aya ndayá.

²³Kitsò:

—'Kia nga kabijcho-jin, ndaá tíchjajto xotjòbà-là ndayá. Jñà chíchàn ra síkinda, yaá ijnchajto ya xotjòbà; tanga 'kia nga kabitjáha'sen-jin mì ti yá xítà tjín-ni ya aya ndayá.

²⁴'Kia nga kíi'nchré 'én kii, jè na'mì ítjòn kò jñà na'mì ra i'kaa kò jè xítà ítjòn-là polsiya ra síkinda ingo ítjòn, ta 'koaá kjomà-là; mì kì kjòchiya-là kó'sín kjehe'tin-là jè kjoa rakii.

²⁵Tijé-ni hora nga 'ji jngo xítà ra 'jii 'kénajmí, kitsò:

—Jñà xítà ra ichini jiòn ndayá, yaá títsajna ya aya ingo ítjòn nga inchibakón-ya-là xítà naxindá.

²⁶ 'Kiaá kiji jè xita ítjòn-la polsiya ra síkinda ingo ko jña polsiya ra i'ka nga kií'ká. Ta inchrabàko kjonda-ní; mì kì tsa mé ra isiko. Nga jña tsakjón-la jña xita naxindá tsa ya najo kìnè nga sù'ken. ²⁷ 'Kia nga 'jiikó, isikinchá masen-ní ya nándá títsajnajtín xita. Jè na'mì ítjòn kitsó-la:

²⁸ —¿A mí tsa ko'sín tsi'kìn-lajin nga jngo kjá mì tì kì kotsò 'én ra kokón-ya-no a'ta 'tse Jesús? Ta isaá ijye iningasòn jè kjotéxoma-no kóho'ki i Jerusalén; tì'koaá ngajín chininè-nájìn nga 'ken jè xita rakii —kitsò jè na'mì ítjòn.

²⁹ Jè Pedro, ko xita xákjén ra jè Jesús tsikíxáya-la, kitsó-ní: —Isaá chjí-la nga jè Nainá siitjasòn-lajin, ko mì 'koa-ni jña xita. ³⁰ Jè Nainá-la jña xita jchínga-ná, isikjaáya-ila jè Jesús a'ta 'tse kjoabiya, jè ra jìòn ini'ken 'kia nga tsakja'ta krò.

³¹ Nainá, 'nó jeya isikíjna'ta ya chrja nga kixi-la. Xitaxá ítjòn isikíjna; tì'koaá jè isikíjna nga jè kochrjekàjin-ná kjohi'in, mé-ni jè naxindá Israel síkájno-ni jé-la ko mì tì kì koàtsji-jé-ni, tì'koaá sihijcha'ta-la jé-la. ³² Xkón kijcha-najin kjoa kii ko 'koaá 'sín 'bènajmí-lajin; tì'koaá 'bènajmí-te jè Iníma Tsje-la Nainá, jè Iníma Tsje ra ijye kitsjà-la Nainá jña xita ra síhitjasòn-la —kitsó Pedro.

³³ 'Kia nga kií'nchré jña 'én kii, 'nó kjoiti-la; skanda mejèn-la sù'ken. ³⁴ Tanga yaá tíjnajin jngo xita fariseo ra tì'koaá xá tjín-la ra 'mì Gamaliel jè ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá. Nga'tsi jña xita naxindá 'nó nda bexkón xita rakii. 'Kiaá tsasijna kixi; kitsjá kjohixi nga katitjo jngohíjta ni'ya jña xita ra tsikíxáya-la Jesús. ³⁵ Jè Gamaliel kitsó-la xitaxá xákjén:

—Jìòn, nga'tsi-no ra xita Israel 'mì-ná, tikítsjen-la nda nda mé kjoa ra sikoo jña xita kii. ³⁶ Tikítsjen jña nichjin ra ijye tsato a'ta 'tse xita ra ki'mì Teudas. Mejèn-la nga jè tsikijna ítjòn. 'Koaá 'sín kitsò nga xita ítjòn-ní. Kjomà-la tsa ijòn sindo xita ra kii'ta-la. Tanga 'kia nga isì'ken xita, nga'tsi xita ra ya kii'ta-la, ta yaá itsajo-ni ko ijyehe'tà kjoa. ³⁷ Ko askan-nioo, jè nichjin 'kia nga kisi'ta xajon xita nga kjoxxiya, ijngo-isa xita tsatsíjen ra tsi'kin Judas ra xita Galilea. Tì'koaá jín xita naxindá kii'ta-la. Tanga tì'koaá 'kia nga kini'ken xita rakii, tì'koaá nga'tsi ra ya kii'ta-la, tà yaá itsajo-te-ni. ³⁸ Ko 'koaá ma-ni nga ko'sín tíxin-no 'ndi, ta katja'bè-no. Tì'nde-la jña xita kii nga katafi-ni. Tsa ta xá 'tse xitaá ra inchi'sín, chaán tà ya kjehe'tà-ni jè kjoa rakii. ³⁹ Tanga tsa xá 'tse Nainá-ni ra

inchi'sín, mì kì jìòn chíkjoa-no nga sikhijne-la; tikindaá ijo-no tsa kí nìchjin-ni, tsa jè-ni Nainá ra inchi bixkàn-koo — kitsò Gamaliel.

⁴⁰ Nga'tsì xitá ra ya títsajnajtín, kjokjiín-la koni 'sín kitsò. 'Kiaá kiichja india-ila jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús. Tsajá-la, isiki'on, ko 'ñó tsikínè-la nga mì tì kì ko'sín 'keènajmíya-ni ra a'ta 'tse Jesús. Akjòn isíkítsajnandií-ni. ⁴¹ Jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús, 'ñó tsja tjin-la 'kia nga itjo-ni ya ngixkon xitaxá ra títsajnajtín. Nga Nainá nda iskotsíjen-jnó nga kitsjá'nde nga ma isikjiín kjohi'in ra ta ngatjì 'tse Jesús. ⁴² Mì kì jyò tsikitsajna. Nìchjin nchijón tsakón-ya ya aya ingo ítjòn ko ra kjí'í ni'ya; kiichjaya 'én-la Nainá nga jé Jesús ra Cristo [nga jé ra xá isikasén-ni Nainá].

'Kia nga itjahájin ito xitá ra kosiko'ta naxindá-la Cristo

6 ¹ Jñà nìchjin kii, 'kia nga ijye 'ñó tímakjìn-ya jñà xitá ra koté'yá'ta-la Jesús ra kjokjiín-la ra a'ta 'tse, jñà xitá ra chja 'én griego tsikí'tsia-ní nga tsakjajé'tin jñà xitá ra chja 'én hebreo, nga jñà íchjín jch'an ra 'ken 'xín-la ra 'tse xitá griego, mì kì ko'sín tí'bì-la tsajmì ra kjine koni 'sín tí'bì-la jñà íchjín jch'an 'tse xitá hebreo.

² Jñà xitá ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la Jesús, tsikíxkóyaá nga'tsì xitá ra inchi kotá'yá'ta-la Jesús, kitsò-la:

—Mí-la kì nda tjin tsa kjmí-jin jè xá-la Nainá nga mì tì kì 'kénajmíya-najin jè 'én nda-la, ko tsa ta jñá chítsijen jin mé ra chija'ta-la jñà xitá ima. ³ Ndsé, ito xitá 'xín chjáajion mé-ni nga jñà kongatsja-ni xá kii, jñà ra 'ya nga nda inchisíjchá ijo-la nga ndaá tjíjin iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá nga tí'koa tjin-la kjóbítsjen. ⁴ Ngajin, kjí'tá nìchjin kinákjoa'ta-lajin Nainá; tí'koa kókón-ya-jin jè 'én-la Nainá.

⁵ Jñà 'én kii, ndaá isasèn-la nga'tsì xitá. 'Kiaá jahíjin jè Esteban, jngo xitá 'xín ra nda makjiín-la a'ta 'tse Nainá tí'koa nda tjíjin iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá. Jahíjin-te jè Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ko Nicolás ra Antioquía i'nde-la ra jahatjya-la nga ya 'jaha'sen-jin-la xitá judío. ⁶ Jñà xitá ra itjahájin, isinchá masen-ní ya ngixkon xitá ra tsikíxáya-la Jesús. Ko jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús kiichja'ta-la Nainá ko tsakásòn-la tsja nga isingatsja xá.

⁷Isaá 'nó tsabísòn-isa 'én-la Nainá. Sa 'nó sa 'nó kjokjìn-isa jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús ya naxindá Jerusalén. Skanda kjín ma-ni na'mì Judío ra kjokjiín-la ra a'ta 'tse Jesús.

'Kia nga indabá'nó jè Esteban

⁸Jè Esteban, 'nó nda ki'se-la nga'nó ko kjonda ra a'ta 'tse Nainá. 'Koaá kjomà-ni nga kjìn kjoxkón ki'sìn ra bakón kjoajeya-la Nainá ya ajin naxindá. ⁹Tjín i'ka xità ra ya chja-ni ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xità Judío ra ijye tjihiyondí-ni ko xità 'tse naxindá Cirene ko 'tse Alejandría, ko xità ra ya i'nde-la Cilicia ko Asia. Tsikí'tsia nga tsakátikjo-ko jè Esteban. ¹⁰Tanga jñà xità kii, mì kì kjomà isikijne-la, nga ki, jè Esteban, koó kjobítsjen 'tse Inìma Tsje-la Nainá kiichja. ¹¹Jñà xità kii, 'kiaá tsakátsji i'ka xità ra tsikíchjí-la nga kitsjà 'én ndiso; kitsò:

—Kàna'yá-lajin jè Esteban nga chjajno-la Moisés ko Nainá.

¹²'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjojtí-la jñà xità naxindá ko jñà xità jchínga ko jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. 'Kiaá itsabá'nó jè Esteban, kiiko ya ñánda nga títsajnajtín jñà xitaxá ítjòn-la xità judío. ¹³Ko ijchòko xità ra kitsjà 'én ndiso, nga kitsò:

—Jè xità rakii, mì kì jyò bijna; kji'tá nichjin chjajno-la jè Ingo Tsje-la Nainá rakii, ko kjotéxoma-la Moisés. ¹⁴Ijyeé ko'sín ina'yá-lajin nga tsò nga jè-ró Jesús ra Nazaret 'tse, sìxojen-ró jè ingo rakii, tí'koaá sìikaatjìya-ró-la kjoa ra ijye nga-ná koni 'sín nga tsakón-ya-ná Moisés —kitsó xità kii.

¹⁵Nga'tsì xità ra ya títsajna junta, 'kia nga isko'án jè Esteban, 'koaá 'sín tsatsíjen-la isén-la koni tsa 'tse ikjali.

Kó'sín tsasikotji ijo-la Esteban

7 ¹Jè xità ítjòn-la na'mì iskonangí-la jè Esteban kitsò-la:
—¿A kixíí kjoa nga kotjín kjoa ra kanínè-li xità?

²Jè Esteban kitsó-ní:

—'Ndsé, ko ra xità jchínga 'mì-no: tjín-no kjoajetakòn nga tiná'ya itsé-ná. Jè Nainá ra 'nó jeya tíjna, tsatsíjen tsijeén-la jè xità jchínga-ná Abraham 'kia nga ya tíjna Mesopotamia, 'kia nga tikje bijchó kijna ján naxindá Harán; ³nga kitsò-la: “Títjokàjin nangi-li; ko tíjtjokàjin-la xità xàngii; ko ya 'tin-kijni ya nangi ñánda nga 'an kokon-la.” ⁴Jè Abraham, itjokàjin-ní

ya nangi-la xita Caldea, yaá kiì kijna ya nangi Harán. 'Kia nga ijye 'ken jè na'in-la, jè Nainá 'jiikó i i'nde nándá titsajneé 'ndi 'ndi. ⁵Jè Nainá, nimé i'nde kitsjà kjotjò-la ra 'tse kjomà; skanda nda mí ki'tsi itsé-la ya nándá ma kosijnasòn jngo ndsakò. Tanga 'koaá 'sín kitsò-la nga jè i'nde rakìi, 'tseé koma, kò ti'koaá 'tseé ixti-la kitso ki'ta-la skanda ta mé nichjin-ni. Ni'sín jè nichjin rakìi, kjè tsa ixti tjín-la Abraham. ⁶Kò, kií'sín kitsò-la Nainá: “Jñà tje-li, xín naxindá siijchá ijo-la; xita chi'ndaá koma; ijòn sindo nó siikjiín kjohi'in nga sketon xita.” ⁷Tanga ti'koaá kitsó Nainá: “Tanga 'aán tsja-la kjohi'in jè naxindá nándá nga xita chi'nda 'sín-no; 'kia nga koma askan-nioo, jñà xita tje-li kitjokajiín ya naxindá rakido, kò kjíí india-ni i i'nde rakìi, kò íí ijndíí nándá nga nda kjón skexkón-na.” ⁸Jè Nainá jngo kjoa tsikíndajín-kò jè Abraham 'kia nga kitsjà-la kjohixi nga si'ta chiba ijo-la xita, kjoa 'tse circunciòn. Jè Abraham, ki'seé jngo-la i'ndí ra Isaac ki'mì; 'kia nga ijchò jin nichjin nga kitsin, tsikí'ta chibaá ya ijo-la. Kò jè Isaac ki'se-la i'ndí ra ki'mì Jacob; 'koaá ti'sín isikò. Kò jè Jacob, 'koaá ti'sín isikò jñà ixti-la ra tejò kjomà, jñà ra xita jhínga-la kjomà naxindá Israel.

⁹Jñà ixti-la Jacob, jñà ra xita jhínga-ná, kjoxitakòn-keé jngo 'ndse ra ki'mì José; akjòn tsatína; kò jñà xita ra tsatse-ni yaá kiiko ján nangi Egipto. Tanga Nainá, yaá nda tíjnakò José. ¹⁰Kò jè Nainá tsasikoó ta mé kjoa ra ki'se-la. Ti'koaá kitsjá-la kjóbítsjen kò kitsjá-la kjonda ya ngixkon Faraón ra xitaxá ítjòn tíjna ján naxindá Egipto. Jè faraón, kitsjá-la xá José nga jè tsatéxoma-la naxindá Egipto, ti'koa xita ítjòn tsikijna ya ni'ya-la faraón.

¹¹Jñà nichjin kii kjinchrá ki'se kóho'ki nangi Egipto kò ya i'nde Canaán; tseé kjohi'in ki'se-la xita; jñà xita jhínga-ná mì ti kì isakò-ila tsajmì ra iskine. ¹²'Kia nga kií'nchré Jacob nga tjín tsajmì ra ma chine ján Egipto isikasén ixti-la jñà ra xita jhínga-ná, nga kií'ká tsajmì. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjo'tsia nga ijchòtjòn ján Egipto. ¹³Ra ma-ni jò 'ka nga kií'ká tsajmì, José tsakón-la ijo-la jñà 'ndse. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè faraón kijtse nándá inchrabà-ni jè tje-la José. ¹⁴Jè José kitsjá kjohixi nga kiijch'à Jacob ra na'in-la ma nga ya kijitjingi-la ján Egipto. Ta nga'tsi xita xákjién, jàn-kan kò chrjo'òn ma-ni. ¹⁵'Koaá 'sín kjomà-ni nga kiji Jacob ján Egipto; yaá 'ken; ti'koa

yaá 'ken nga'tsì ixti-là ra xitá jchínga-ná kjomà. ¹⁶Ra kjomà askan-nioo, jñà ninda-là Jacob kò 'tse ti-la yaá kiiko nga kii kíhijin ya ngatsjó-là ján Siquem, jngo ngajo ra kjijna ya i'nde ñánda ton tsatse-ni Abraham jè i'nde ra itina ixti-là Hamor.

¹⁷'Kia nga ijye kjochraña nichjin nga kitjasòn 'én ra ijye kokitsò-là Nainá jè Abraham, jè naxindá Israel, 'ño kjokjin-ya ján naxindá Egipto. ¹⁸Ijchó nichjin ya Egipto nga kj'íi xitaxá ítjòn tsikijna ra mì kì kijtsexkon José. ¹⁹Jè xitaxá ítjòn rakii, tsikí'tsia-ní nga iskondacha-là kò kijtseton jñà xitá jchínga-ná kò nga'tsì xitá naxindá-ná; kjo'ño ki'sìn-là nga katatsjin-tákon nga'tsì ndí ixti-xó-là nga katiya mé-ni nga katachija tje-ni. ²⁰Tijé-ni nichjin nga kitsin jè Moisés. I'ndí rakii, 'ño nda 'ki ra a'ta 'tse Nainá. Jàn sá tsikijna ya ni'ya-là nga isíjchá xitá jchínga-là. ²¹'Kia nga ta ya isijnajin isén, jè tsati-là faraón iskábétjò, isíjchá koni tsa i'ndí 'tse. ²²Jè Moisés yaá iskotá'yá nga'tsì kjoachjine ra tjin Egipto. 'Nó ki'se-là nga'ño kó'sín nga kiichja kò nga'tsì kjoa ra ki'sin.

²³'Kia nga ijye tjin-là ichán nó Moisés, 'koaá 'sín tsi'ké-là ikon nga ikatsjen-là xitá xákjién ra naxindá Israel. ²⁴'Kia nga kijtse jè Moisés nga 'cho tíniko jngo xitá xákjién ra xitá Israel, tsasiko-ní, isí'keén jè xitá Egipto ra t'beton xákjién kò 'koaá 'sín kisijndà-ni. ²⁵'Koaá 'sín tísíkítsjen Moisés, tsa inchimachiyaá-là jñà xitá Israel nga jè siichjeén Nainá nga siikítsajnandií-ni; tanga jñà xitá Israel mì kì kò'sín kjòchiya-là. ²⁶'Kia nga kjomà ma nchijòn, kijtse-ní nga jò xitá Israel inchikjaán-kjo, kò jè Moisés mején-là nga siikítsajyo-ni, kitsò-là: “Jiòn ra 'ndsè chibà, ¿mé-ni nga tjiòn bixkàn-kjo-no?” ²⁷Jè xitá ra tíkjaán-kò xákjién, 'kiaá tsjahítsjá Moisés, kitsò-là: “¿Yá ra xitaxá isíkijna-li, kò yá ra kokitsò-li nga ji kíndajín ra a'ta tsajin?” ²⁸¿A tì'koaá mejèn-li nga si'ken-ná koni 'sín iní'kin ngojña jè xitá Egipto?” ²⁹Moisés, 'kia nga kií'nchré 'én kii tsanga-ní; yaá kii kijna i'nde ra 'mì Madián. 'Koaá 'sín tsikijna koni jngo xitá ra mì tsa ya i'nde-là; yaá ixan kò jò ixti ki'se-là.

³⁰'Kia nga ijye ijchò ichán nó nga tjna ján Madián jè Moisés, jngo ikjalí-là Nainá tsatsjen-là ya i'nde'taxìn ya chraña'tá-là nindo Sinaí ñánda nga i'nde kixi. Jè ikjalí yaá síjnajin ni'í ñánda jngo yá na'yá títi. ³¹'Kia nga jè Moisés tíkotsjen-là jè yá na'yá ra títiò, tà kjóxkón-là koni 'sín nga tíma; ikasijna chraña'tá-isa-là nga mejèn-là isa nda ske;

'kiaá kií'nchré jè jta-la Nainá nga kiichjajin isén, nga kitsò:
³²“An-ná ra Nainá-la jñà ra xita jchínga-li, Nainá-la Abraham,
 Nainá-la Isaac, ko Nainá-la Jacob.” Jè Moisés tà jatsé-ní
 nga 'ñó itsakjòn, ko mì kì kitsò ikon nga iskotsíjen-la. ³³Jè
 Nainá kitsó-la: “Tínáchrji xajté ra kjiya-li; nga jè i'nde ñánda
 tisijnasìn, i'nde tsje-ní. ³⁴Tíbe-ná, kó'ki kjohi'in inchisíkiín
 xita-na ra títsajna ya Egipto. Ko ijyeé kí'nchre-la nga
 inchifajé'ta-na; ko kií xá kábítjojeen-na nga síkítsajnandí-na.
 Kií ko'sín tíchjà-la, nchrabí, yaá sikásén-la ján Egipto.”

³⁵Jñà xita Israel, ni'sín tsachrjengi jè Moisés 'kia nga
 kitsò-la: “¿Yá ra xitaxá isíkijna-li ko yá ra kokitsò-li nga jì
 kíndajín-nájin?”, tanga jè sabá Nainá isikasén ján naxindá
 Egipto koni jngo xitaxá ítjòn, ko koni jngo xita ra ma-la
 síkíjnandí-ná. Nga jè Nainá isikasén jè ìkjalí ra tsikí'tin
 Moisés. ³⁶Ko jé Moisés ra tsachrjekàjin xita Israel ya naxindá
 Egipto. Nainá kitsjá-la nga'ñó nga kjìn kjojkón ki'sín kóho'ki
 i'nde ya Egipto ko ya ajin ndáchikon ra 'mì Ndáchikon Inì,
 ko kóho'ki ya i'nde a'ta xìn ra nangi kixì ñánda ichán nó
 tsikimaya ndiyá. ³⁷Tijé-ni Moisés ra ko'sín kitsò-la jñà xita
 Israel: “Nainá, tiyaá kochrjekàjin jngo-ni xita xàngioo jè ra
 kichja ngajo-la koni 'an.” ³⁸Ti'koaá tijé-ni Moisés ra tsikijnako
 xita naxindá Israel ya i'nde'taxìn ñánda nga nangi kixì,
 tijé-te-ni ra kiichja-la ìkjalí ya nindo Sinaí, ko tijé-te-ni ra
 tsajmekó jñà xita jchínga-ná, ti'koaá tijé-te-ni ra itjábé-la
 'én-la Nainá ra síkíjnakon-ná mé-ni nga ma siikatoya-ná ra
 jién.

³⁹Tanga jñà xita jchínga-ná mì kì kií'nchréhijon-la; ta
 tsachrjengi-ní. Ta isaá, ya ajin inìma-la isíkítsjen nga mején-la
 koáafa india-ni ján Egipto. ⁴⁰Kitsò-la jè Aarón: “Tinda i'ki
 nainá xkósòn ra kiji ítjòn-ná. Jè Moisés ra tsachrjekàjin-ná ya
 nangi Egipto, mì kì 'yee mé ra kjomà-la.” ⁴¹'Kiaá tsikínda jngo
 xkósòn ra nainá kitsò-la ra isén-la nchraja i'ndí 'ki; isì'ken-la
 cho, kitsjá-la kjotjò jè isén-la nchraja nga kijtsexkón, akjòn
 tsikíjna jngo 'sí a'ta 'tse nainá xkósòn ra tijnà tsikínda-ni.
⁴²'Koaá 'sín ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon jñà xita Israel.
 Kitsjá'ndeé-la nga jñà kijtsexkón ijye nga'tsi jñà nitse ra tjín
 ján ngajmi. Nga 'koaá 'sín tíchjà xajon ra tsikínda jñà xita ra
 kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Jìon ra xita naxindá Israel,

ra ichán nó tsinchimaya jìòn ndiyá ya ì'nde'taxìn ñánda nga nangi kixì.

¿A 'aán ini'ken-nájìòn cho, kò a ki'tsí-ná jìòn jè kjo'tjò-no?

⁴³ Ki ta isaá jè ki'chàmijìòn ni'ya nikje-là nainá xkòsòn 'tse Moloc,

kò nitse-là 'tse nainá xkòsòn-no ra 'mì Refán;

jñà isén ra jìòn tsikínda nga kijchaxkón.

Kíí ngatjì-là nga kochrjékajin-no ya ì'nde tsajìòn.

Isaá kjin sikásén-no koni ñánda nga tǐjna Babilonia,

kitsò jñà xǐta ra kiìchja ngajo-là Nainá.

⁴⁴ 'Ya ì'nde'taxìn ñánda nangi kixì, jñà xǐta jchínga-ná ki'se jngo-là Ni'ya Tsje ra 'tse nikje ra bakón nga ya kjihijoyá

kjotéxoma tsje-là Nainá. 'Koaá 'sín isinda ni'ya rakìi koni 'sín

tsatéxoma-là Nainá jè Moisés 'kiá nga kitsò-là nga 'koaá 'sín

kátínda jngo ni'ya koni 'ki isén-là ni'ya ra ijye kijtse. ⁴⁵ Ni'ya

tsje rakìi ra nikje, jñà xǐta jchínga-ná kjongatsja; jñà 'jìikó xǐta

ra tǐen-kò Josué, 'kiá nga 'jaha'sen ijndíi ya ì'nde ñánda nga jè

sabà Nainá tsachrjekàjin jñà xǐta ra ya naxínda-là. Ni'ya rakìi,

yaá isijna skanda jè nichjin 'tse David. ⁴⁶ Jè Nainá, 'ñó nda

isasèn-là David. Kò jè David kisíjé'nde-là Nainá nga mejèn-là

kiínda jngo-là ni'ya ñánda kíjna Nainá ra bexkón nga'tsi xǐta

tǐe-là Jacob. ⁴⁷ Tanga jé Salomón ra tsikínda jngo-là ni'ya

Nainá. ⁴⁸ Tsa nda kjòn-ni, jè Nainá ra 'ñó 'nga tǐjna, mì tsa ya

bijnaya ni'ya ra xǐta bínda. Koni 'sín kitsò nga kitsjà-là 'én jè

xǐta ra kiìchja ngajo-là, nga kitsò:

⁴⁹ Jè ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-là koni jè íxile-na ya ñánda nga 'an batexóma;

kò jè nangi, 'koaá 'sín ngoya-là koni jngo ískoön ya ñánda nga minchasòon jñà ndsakoàa.

¿Kó'ki jè ni'ya ra kínda-nájìòn?

¿A komaá-no kínda jngo ì'nde ñánda nga síkjáya?, kitsó

Na'ín-ná.

⁵⁰ ¿A mí tsa 'an sabà tsikínda ijye tsajmì kii?

⁵¹ Jè Esteban kitsó-isa-là:

—Jìòn, kji'tá nichjin, 'ñó tájajín tǐjn inìma-no; kò mì kì kaya-no 'én ra na'yá; jè inìma ra tǐjn-no mì kì bexkón Nainá.

Kji'tá nichjin tájajín 'nià-la, mì kì na'yá-la jè Inìma Tsje-là Nainá; ngásòn 'nià koni 'sín nga ki'sin-te jñà xǐta jchínga-no.

⁵² Nijngo-la xǐta ra kiìchjaya ngajo-là Nainá kjotseé, mì

tsahatjingi-la jñà xita jchinga-no; ti'koaá isì'ken-te jñà ra 'jii 'kénajmí a'ta 'tse jngo xita kixi, jè ra tjínè-la nga kj'ii. 'Kia nga 'ji jè xita kixi rakii, jiòn inìngatsja nga ko'sín isì'ken xita. ⁵³Nga'tsi-no ra jiòn, ra a'ta 'tse ikjalí ki'tsi-no kjo'téxoma, ta isaá mì kì nihitjasòn —kitsó Esteban.

Kó'sín ini'ken jè Esteban

⁵⁴Jñà xita kii 'kia nga kií'nchré 'én ra kiichja Esteban, 'nó jti kjomà-la ya ajin inìma-la, ngi iskinenè ni'ño nga kondra kiji-la 'kia nga ko'sín kitsò Esteban. ⁵⁵Tanga jè Esteban, 'nó nda tjijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá. Iskotsijen ján ngajmi; kijtse jè kjoajeya-la Nainá; ko kijtse Jesús nga síjna'ta ya nga kixi-la Nainá. ⁵⁶Kitsò:

—Tíbe-ná ján ngajmi nga ti'xá; ko jè ra I'ndí-la Xita tsò-la ijo-la, yaá síjna'ta ya nga kixi-la Nainá.

⁵⁷Nga'tsi xita kii, tsikíchjàtoó chíká-la; akjòn 'nó iskindaya'tin; indiaá kjójtín-nè ijye jè Esteban; ⁵⁸tsachrjekàjin ya ajin naxindá; akjòn tsikínè najo. Jñà xita ndiso ra ko'sín kitsjà 'én, tsachrje nikje-la [mé-ni nga mì sùjti-la nga skaábé najo], ko yaá tsakáhijyongi ya ndsako xita ti ra 'mì Saulo.

⁵⁹'Kia nga tísine najo jè Esteban, kiichja'tá-la Nainá nga kitsò:

—Na'in Jesús, chjíbétji jè inìma-na.

⁶⁰Akjòn tsasijna-xkó'nchi, 'nó kiichja nga kitsò:

—iNa'in, kì tà chjàn kindá 'nì, jé-la jñà xita kii!

'Kia nga ijye kokitsò, akjòn 'ken.

8 ¹Jè Saulo nga ya síjna, ti'koaá isìngoo ikon nga kinì'ken jè Esteban.

Kó'sín nga tsahatjingi-la xita naxindá-la Nainá jè Saulo

Yaá kjo'tsia-ni jè nichjin rakii nga 'nó ki'se-la kondra ko nga tsihitjingi-la nga'tsi xita naxindá-la Cristo ra tjíhijyo ján Jerusalén. Kóhotjín xita, jndíj ra ján tsanga kóho'ki nangi Judea ko Samaria. Ta jñà isihijyo-isa xita ra tsikíxáya-la Jesús. ²Tjín i'ka jñà xita 'xin ra nda bexkón Nainá; jñà tsikíhijin jè ijo-la Esteban. Ko taxki 'nó iskindayake. ³Jè Saulo, taxki 'nó tsahatjingi-la xita naxindá-la Cristo. Jndíj ra ján 'faha'sen ni'ya nga kjo'nó bachrje íchjín ko íchjá, akjòn síkjaha'sen ndayá.

Kó'sín ki'senajmíya 'én-la Nainá ya Samaria

⁴Jñà x̄ita ra jahachinga, jndí ra ján kijì nga isìka'bísòn 'én x̄itse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo. ⁵Jè Felipe, 'kia nga ijchò ya naxindá Samaria, tsi'kénajmíyaá-la x̄ita ra a'ta 'tse Cristo [x̄ita ra xá isikasén-ni Nainá]. ⁶Kjín x̄ita 'tse Samaria, 'kia nga kíi'nchré-la jè Felipe kò nga kijtse jñà kjojkón ra 'ñó nda kí'sìn, jngoó kjobítsjen kijì nga'tsiòò nga isa nda kíi'nchré-isa-la. ⁷Kjín x̄ita ra inìma 'cho-la níí tjíjin inìma-la kjonda-ni. Jè inìma 'cho-la níí, 'ñó kjindáya kò akjòn bitjojin-ni ya inìma-la x̄ita. Tì'koaá kjín x̄ita kiya ra mì kí ma síjtiya ijo-la kò ra tsáyá, kjonda-ni. ⁸'Koaá 'sín kjomà-ni nga ya naxindá rakìi, jñà x̄ita 'ñó tsja kí'se-la.

⁹Ya naxindá Samaria, tíjnaá jngo x̄ita ra 'mì Simón, ra x̄ita tj'ee nga tì'sa ítjòn. Ta kjójkón-la x̄ita ra ya i'nde-la 'kia nga kò'sín iskondacha-la nga kitsò:

—'Ñó nda be ra 'an.

¹⁰Nga'tsi x̄ita ra ixti kò ra x̄ita jchínga, nda kíi'nchréhijon-la, kitsò:

—Jé x̄ita rakìi ra 'ñó tse nga'ñó-la Nainá tjín-la.

¹¹'Ñó nda kíi'nchréhijon-la ta ngatjì-la nga ijyee kjokjín nó tjín-ni nga kotjín kjojkón ra bakón a'ta 'tse kjoatj'ee ra ma-la. ¹²Tanga jñà x̄ita, 'kia nga kjokjiín-la 'én ra tsi'kénajmí jè Felipe a'ta 'tse 'én x̄itse ra nda tsò kó'sín nga batéxoma Nainá kò a'ta 'tse Jesús nga jè ra Cristo, kò íchjín kò íchjá tsikí'tsia nga isatíndá. ¹³Skanda jè Simón tì'koaá kjokjiín-la; akjòn isatíndá-te. Ya nãnda nga tsajme Felipe, yaá tsajmekó-te. Ta kjójkón-la 'kia nga kijtse jñà kjojkón ra tí'sín Felipe kò kjoa ra bakón kjoajeya-la Nainá.

¹⁴Jñà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús ra títsajna ján Jerusalén, 'kia nga kíi'nchré nga jñà x̄ita Samaria ijyee kjokjiín-la 'én-la Nainá, isikasén jè Pedro kò Juan. ¹⁵Jñà x̄ita kii, 'kia nga ijye ijchó ján Samaria, tsikítsa'batjí jñà x̄ita ra ijye kjokjiín-la mé-ni nga tjábé-ila jè Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁶Nga, ni kjè sa jngo x̄ita kii bitjojen-nè jè Inìma Tsje-la Nainá. Tà a'ta 'tseé Nã'ín-ná Jesús isatíndá. ¹⁷Jè Pedro kò Juan, 'kiaá tsakásòn-la tsja, akjòn itjábé-la jè Inìma Tsje-la Nainá.

¹⁸'Kia nga kijtse jè Simón nga jñà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús, jñà básòn-la tsja nga tjábé-la jè Inìma Tsje-la Nainá jñà x̄ita, jè Simón toón tsikí'ta-la jñà x̄ita-la Cristo nga ¹⁹kitsò-la:

—Tí'koaá 'tj-te-ná jè nga'ño rākìi mé-ni nga tì'koaá kò'sín 'sin-te-na ra 'an, nga ni'sín ta yá xit̃a ra kosòn-là ndsa, tjábé-là jè Inìma Tsje-là Nainá.

²⁰Jè Pedro kitsó-là:

—iYá katiyakii jè tòn-li! Ngaji, nga 'koaá 'sín kànikítsjin tsa maá tòn minda-né jè kjotjò ra tsjá Nainá. ²¹Ngaji mì kì tjí'nde-li nga tjábé-li, nga jè inìma-li mì kì tsa kixi t̃jna ya ngixkon Nainá. ²²Tikájno jé-li, kì tì tsja jé fatsji-ni koni 'sín t̃jín kjoa'cho ra t̃j̃j̃in inìma-li. 'Nó titsa'ba-là Nainá tsa kií nìchj̃in s̃ihijcha'ta-li koni 'sín nga kànikítsjin. ²³Nga be-ná nga 'nó kitsej̃n kjoaxitakòn ya inìma-li, kò jé kjoa ra 'cho t̃jiòon mì kì tsjá'nde-li nga nda 'nì.

²⁴Jè Simón kitsó-ní:

—Titsa'ba-la jìòn jè Nainá ra a'ta tsa'an, mé-ni mì kò'sín katama'tin-na koni 'sín nga inchi'mì-nájiòn.

²⁵Jè Pedro kò Juan, 'kia nga ijye tsi'kénajmí ra a'ta 'tse Jesús kó'sín nga kijtsexkon kò nga ijye tsakón-ya 'én nda-là Na'ín-ná, 'kiaá kiji india-ni ján Jerusalén. Kò kjín xit̃a-là naxindá ra chja-ni Samaria tsi'kénajmí-là 'én xit̃se ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo.

Jè Felipe kò jngo xit̃a Etiopía

²⁶Ra ijye kjomà, jngo ìkjali-là Nainá kiichja-là Felipe, kitsò-là: —Tis̃it̃j̃in, kò kò'sín 'tin kixii jè ndiyá ra bitjoka'ta Jerusalén jè ra fijen skanda bijchó Gaza.

Jè ndiyá rākìi yaá 'fahato ya i'nde'taxìn ñánda nangi kixi.

²⁷Jè Felipe, tsas̃it̃jen-ní akjòn kiji; 'kia nga tífi ya aya ndiyá, jngo xit̃a iskajin ra ya i'nde-là Etiopía ra 'ño 'nga xá t̃j̃n-là, jngo xit̃a ra ijye kjoxki-là nga mì tì íchj̃in s̃ĩsin-ni; jè ra ma tesorero-là chjoón ra t̃jna koni xit̃axá ít̃j̃on ya Etiopía. Jè xit̃a rākìi yaá 'ji-ni Jerusalén nga jeya kiji síkijna Nainá. ²⁸'Kia nga tífi-ni ya nangi-là nga t̃jnaya jè kich̃a naxít̃ji-là, t̃kotá'yá jè xajon ra tsikínda jè Isaiás, xit̃a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là. ²⁹Jè Inìma Tsje-là Nainá kitsò-là jè Felipe:

—'Tin'ta chraña-là jè kich̃a naxít̃ji rakiòo, kò taña tikii jè xit̃a ra t̃jnaya.

³⁰Jè Felipe ndit̃oón kiit̃j̃ingi-là, kií'nchré-là jè xit̃a nga t̃kotá'yá jè xajon ra tsikínda Isaiás; akjòn iskonangi-la kitsò-là:

—¿A tímachiyaá-li kó'sín tsò-ni jè xajon ra tjichitá'yí?

³¹Jè xita etiope kitsó-ní:

—¿Kó'sín koma-ni nga kochiya-na tsa 'kia nga mi yá ra tí'bénajmíya-na?

'Kiaá kokitsò-la nga katamìhijin ya kicha naxítji-la jè Felipe nga katijna'ta-la.

³²Ya ñánda nga tíkotá'yá jè xajon-la Isaías, yaá-ní ñánda nga tsò:

'Koaá 'sín kiiko koni tsa jngo forrè nga kiì sí'ken;

'koaá jngoya-la koni jngo ndí forrè i'ndí ra mi kì kjindáya

'kia nga sijno-la,

'koaá tí'sín mi kì iskindaya.

³³'Nó kijtseton xita, ko mi kì yá ra tsikíndajín-la.

Mi kì jcha-la tje-la.

Nga ra jè, ini'ken-ní i a'ta nangi.

³⁴Jè xita ra Etiopía i'nde-la kitsó-la Felipe:

—'Tiin kjonda. 'Tènajmíya-ná, ¿yá-ní ra ko'sín títsò-la jè Isaías? ¿A kjí'í xita-ní, o ra tíjé-ni ijo-la ra ko'sín títsò-la?

³⁵Jè Felipe tsikí'tsia kjòn-ni jè xajon ñánda nga tíkotá'yá jè xita etiope; tsi'kénajmí ijye-la ra a'ta 'tse 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesús. ³⁶'Kia nga inchifi ya aya ndiyá, ijchó jngo i'nde ya ñánda nga tjín nandá; kitsò jè xita etiope:

—Ya ijndí tjín nandá. ¿A mí nda 'se tsa kotínda-náa?

³⁷Jè Felipe kitsó-la:

—Tsa ngi koó iníma-li nga nda makjiín-li, koma-ní.

Jè xita rakí kitsó-ní:

—'Koaá 'sín makjiín-na nga jè Jesús, jé ra Cristo ra I'ndí-la Nainá.

³⁸Kitsjá kjohixi nga katasasén jngohíjta jè kicha naxítji-la, akjòn itjojen ngajò, 'jaha'sen-jin ya nandá; jè Felipe tsatínda xita rakí. ³⁹'Kia nga ijye itjojin-ni ngajò ya ajin nandá, jè Felipe, ta nditoón ichijá; jé Iníma Tsje-la Nainá kiiko; mi tí kì kijtse-ni xákjén; tanga jè xita etiope, 'nó tsja tjín-la nga kiji-ni.

⁴⁰Jè Felipe 'kia nga kijtse ijo-la ijyeé ya tjína ya naxínda ra 'mì Azoto; ko xki naxínda kiji nga tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo skanda nga ijchò naxínda ra 'mì Cesarea.

Kó'sín jè Nainá kisikjahatjìya-là Saulo

(Hechos 22:6-16; 26:12-18)

9 ¹Jè Saulo, kji'tá nìchjin mincháxkón-là jñà xìta ra kotá'yá'ta-là Cristo nga mejèn-là sji'ken. 'Koaá ma-ni nga kiìjkon jè na'mì ítjòn, ²nga isíjé-là xajon ra tsjá-là nga'ńó nga kiji ya nga'tsì ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xìta

Judío ra tjín ján Damasco, mé-ni nga koma jtsaba'ńó-ni jñà xìta ra fi'ta-là jè ndiyá xitse-là Cristo, tsa íchjín ko tsa íchjá, akjòn kjinchrabàko ya Jerusalén nga siìkítsajna ndayá. ³'Kia nga inchifi ya aya ndiyá nga ijye ijchò chraña ya naxindá Damasco, ta nditoón 'ji jngo ni'í ra kjohisen jngo tjandi-là ra inchrabà-ni ján ngajmi. ⁴Jè Saulo iskàtjen'tá ya nangi, akjòn kí'nchréjta jngo-là 'én ra kiìchjajin isén nga kitsò-là:

—Jì Saulo, jì Saulo, ¿mé-ni nga ko'sín kondra 'mì-ná nga mihìtjìngi-ná?

⁵Jè Saulo kitsó-ní:

—¿Yá-ní ngaji, Na'in?

Jè ra tíchja kitsó-là:

—'An-ná Jesús ko 'an-ná ra kondra tji'mì-là jì nga tjimihìtjìngi-ná. [Tijíí tjifatsji-là kjohi'in ijo-li, koni 'sín 'sín jñà nchraja 'kia nga tsjòn-là íkjon ra bíchjà-ila ni-là.

⁶Jè Saulo, sí jatsé-ní; 'ńó itsakjòn; 'kiaá kitsò:

—Na'in, ¿mé ra mejèn-li nga 'siaan?

Jè Na'in-ná kitsó-là:]

—Tisítjìin, 'tin ya ajin naxindá ján; ko yaá 'senajmí-li mé ra 'sìin.

⁷Jǎ̀nà x̄it̄a ra t̄jen-k̄o Saulo, ta isinchajyó-ní nga itsakjòn 'kia nga kíí'nchré-l̄a jè ra t̄íchj̄a; tanga mì k̄i k̄ijtse yá-ni ra t̄íchj̄a. ⁸Jè Saulo, tsasítjen'tá-ni ȳa nangi, tanga 'kia nga iskí'x̄a x̄k̄on, mì t̄i k̄i tsatsijen-il̄a. Ta jǎ̀nà x̄it̄a ra t̄jen-k̄o itsabà'ta, nga kiik̄o ján Damasco. ⁹Jàn n̄ichjin ta k̄o'sín tsikijna nga mì t̄i k̄i tsatsijen-il̄a, k̄o n̄imé ra iskine t̄i'koaá n̄imé ra ki'tsi.

¹⁰Ȳa nax̄indá Damasco t̄ijnaá jngo x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Jesús ra 'mì Ananías; tsatsijen tsijeén-l̄a nga kiichj̄a-l̄a Nainá koni tsa tí'bì-l̄a nijǎ̀nà, nga kitsò-l̄a:

—¡Ananías!

K̄o kiichj̄aá jè Ananías, kitsò:

—K̄o'tín-ná N̄a'ín mé ra mejèn-li.

¹¹Jè N̄a'ín-ná kitsó-l̄a:

—T̄is̄t̄j̄iin, 'tin jè ndiyá ra 'mì Ndiyá Kix̄i, ȳa ni'ya-l̄a Judas; t̄jatsji jngi x̄it̄a ra 'mì Saulo ra ȳa i'nde-l̄a ȳa nax̄indá Tarso. Nga 'ndi 'ndi, t̄íbítsa'ba-ní, ¹²k̄o ijyee k̄abatsijen tsijen-l̄a koni tsa tí'bì-l̄a nijǎ̀nà nga jngo x̄it̄a ra 'mì Ananías tí'faha'sen ni'ya-l̄a nga t̄ibásòn-l̄a tsja nga kamanda-ni k̄o kátj̄á'x̄a india-ni x̄k̄on.

¹³Jè Ananías, 'kia nga kíí'nchré, kitsó-ní:

—N̄a'ín, k̄jokjín x̄it̄a 'bénajmí-na a'ta 'tse x̄it̄a rak̄ii, nga 'ñó t̄íbeton jǎ̀nà x̄it̄a tsaji ján Jerusalén. ¹⁴K̄o kíí x̄á 'ji-ni skanda ijndíi, nga ijyee tsahrje jngo x̄ajon a'ta 'tse n̄a'mì ítjòn nga jtsaba'ñó nga'tsi x̄it̄a ra makjiín-l̄a a'ta tsaji.

¹⁵Jè Nainá kitsó-l̄a Ananías:

—'Tin; jè x̄it̄a rak̄ii, kíí x̄á jahájin-na nga 'koaá 'sín k̄ochjeén-na nga jè k̄ichj̄a ngajo-na nga t̄j̄jtsa isà'nde ȳa ngix̄k̄on nga'tsi ra mì tsa x̄it̄a judío k̄o ȳa ngix̄k̄on ra x̄itaxá ítjòn t̄ítsahijyo; t̄i'koa k̄ichj̄a-l̄a jǎ̀nà x̄it̄a nax̄indá Israel. ¹⁶'Aán kokon ijye-l̄a k̄johi'in ra 'ñó tse siikjiín ra ta ngatji-l̄a nga a'ta tsa'an siíx̄á.

¹⁷Jè Ananías kijí ñánda nga t̄ijna Saulo; 'jaha'sen ni'ya. Tsakásòn-l̄a tsja, kitsó-l̄a:

—Ji 'ndsé Saulo, jè N̄a'ín-ná Jesús ra kiichj̄a-li ȳa aya ndiyá 'kia nga t̄jinchrabí ijndíi, jè k̄àsíkásén-na nga k̄ots̄ijen india-li t̄i'koa mé-ni nga sijin-ni ȳa inìma-li jè Inìma Tsje-l̄a Nainá.

¹⁸Jè Saulo, nd̄itoón itjahíxìn-il̄a x̄k̄on ra koni k̄jòn x̄osken k̄jòn. Ak̄jòn tsatsijen india-il̄a. 'Kiaá tsasítjen-ni, k̄o ak̄jòn isatínda. ¹⁹Jè Saulo, tsakjén-ní; ak̄jòn ki'se india-il̄a nga'ñó

ijo-la. Kjin nichjin tsikijna ya Damasco. Yaá tsikijnako jña xita ra kotá'yá'ta-la Jesús.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'én-la Cristo jè Saulo ya Damasco

²⁰Jè Saulo tsikí'tsia-ní nga tsi'kénajmíya ra a'ta 'tse Jesús ya nga'tsi ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío; 'koaá 'sín kitsò nga jè Jesús, jé ra I'ndí-la Nainá. ²¹Nga'tsi xita ra kií'nchré-la tà kjóxkón-la; kitsó-la xákjién:

—¿A mí tsa jè xita rakii ra mahatjingi-la jña xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús ya ján Jerusalén? Ko, ¿a mí tsa ti'koa ki xá 'ji-ni ijndíi nga ndayá iko ijye xita-la Jesús, akjòn siíngatsja jè na'mì ítjòn?

²²Tanga jè Saulo, isaá 'nó ki'se-la nga'nó inima-la nga tsi'kénajmíya. Skanda jña xita judío ra títsajna Damasco mì kì isakò-la kó kitsò 'én ra koaako koni 'sín bakón-ya nga ngi 'én kixi-ní nga jè Jesús, jé-ní ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Kó'sín itjochinga jè Saulo a'ta 'tse jña xita judío

²³Kia nga ijye kjìn nichjin tsato, jña xita judío tsajoóya-ni nga sií'ken jè Saulo. ²⁴Tanga jè Saulo kií'nchré-ní koni 'sín nga tsajoóya-ni nga jña xita judío ko nichjin ko nitjen isikinda nga tsikitsajnajto ya xotjoba-la naxindá nándá bitjàhà'sen-jin-ná nga mejèn-la sií'ken. ²⁵Tanga jña xita ra kotá'yá'ta-la Saulo, 'kiaá kiiko 'kia nga nitjen; jngo ndisiyá ra je 'kioo isíkijnaya; akjòn kiskani'sen-kjá nándá nga ti'xá chiba jè chrjó ra tíjchjàndi-la ya naxindá ko akjòn yaá iskanijen-jno-ni, mé-ni nga ma jahachinga.

'Kia nga ijchò jè Saulo ya ján Jerusalén

²⁶Jè Saulo, 'kia nga ijchò-ni ján Jerusalén, mejèn-la nga ya kohijtako jña xita ra kotá'yá'ta-la Jesús, tanga nga'tsiò, ta itsakjón-la; nga mì kì kjokjiín-la tsa kixíi kjoa nga ti'koa ijye ya kotá'yá'ta-la Jesús. ²⁷Tanga jè Bernabé kiiko nándá nga títsajna xita ra tsikíxáya-la Jesús. Tsi'kénajmí-la nga ijyee jahatjìya-la 'kia nga kijtse Na'ín-ná Jesús, ti'koaá kiichja sabá-la ya aya ndiyá 'kia nga tífi ján Damasco; ti'koaá tsi'kénajmí-la nga ján Damasco 'nó nda kiichja a'ta 'tse Jesús, nga mì kì itsakjòn. ²⁸Saulo, yaá tsikijnako jña xita ra tsikíxáya-la Jesús; yaá tsajmekó ya Jerusalén. Mì kì itsakjòn

nga kiichjaya a'ta 'tse Jesús. ²⁹Ñó kiichjako jñà xita judío ra 'én griego chja nga tsajoókjo-ko xákjién; tanga jñà xita kii mején-la nga sii'ken jè Saulo. ³⁰Jñà xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús, 'kia nga kí'nchré 'én kii, yaá kiiko Saulo ján Cesarea, akjòn isikasén skanda nándà 'mì Tarso.

³¹Nga'tsi xita naxindá-la Cristo, 'nchán tsikìtsahijyo ya nga'tsi naxindá ra chja-ni Judea, ya Galilea ko Samaria; mi ti mé kjosi ki'se-nì. Ko isaá nda ki'se-isa-la nga'nó inìma-la ko ndaá kijtsexkón Na'ín-ná; jè Inìma Tsje-la Nainá isaá nda tsasiko nga kjokjìn-ya-isa xita-la Cristo.

Kó'sín isinda-ni jè Pedro xita ra 'mì Eneas

³²Jè Pedro, 'kia nga tsá'ba ya i'nde rakiò, kiijkoón-te jñà xita-la Cristo ra títsajna ya naxindá Lida. ³³Yaá tíjna jngo xita ra 'mì Eneas; ijyeé tíjn-la jin nó nga kjijna kiya. Jè tíjn-la 'chin ra mì kì ma síjtiya ijo-la. ³⁴Pedro kitsò-la:

—Eneas, jè Jesucristo tísinda-ili. Tísítjiin, tíxkóyi jè nijña-li.

Jè Eneas, nditoón tsasítjen-ni. ³⁵Nga'tsi xita ra títsajna ya naxindá Lida ko Sarón, kijtseeé jè Eneas nga tsajme-ni, ko kjokjiín-la ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús.

Kó'sín nga jaáya-la jngo chjoón ra 'mì Dorcas

³⁶Ya naxindá ra 'mì Jope tíjnaá jngo chjoón ra ti'koa tíkotá'yá'ta-la Jesús; jè chjoón rakiì, Tabita 'mì. 'Kia nga 'én griego, Dorcas 'mì jè chjoón rakiì. 'Ñó nda xita ti'koaá nda basiko jñà ndí xita ima ra mì mé tíjn-la. ³⁷Jñà nichjin kii jè chjoón rakiì, kjokiya-ní ko akjòn 'ken. 'Kia nga ijye isiníjno ijo-la, jñà xita yaá kisíkájnyaya ya aya ni'ya ra ma-ni jò nga kjijnasòn'nga. ³⁸Jè naxindá Lida chraña'tá kjijna-la ya naxindá Jope. Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kí'nchré-ní nga ya tíjna jè Pedro ya Lida. Isikasén jò xita 'xìn ra kii kítsa'ba-la, nga kitsò-la:

—Ndìton nchrabí nándà nga titsahijyo-jìn. Kì tà chjàn 'ñó fichjin-li.

³⁹'Kia nga iska'ta-la kjohixi jè Pedro, nditoón kiiko nga tsakáhijtako jñà xita kii; 'kia nga ijchò ya Jope, yaá kiiko jñà xita ya ni'ya nándà nga kjijna jè ndí mi'ken chjoón. Nga'tsi ndí íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la, tsincha jngo tjandi-la Pedro nga inchikjindáyake ko tsakón-la jñà jch'ó ko nachro ra tsikínda

Dorcas 'kia nga tɨ́nakon-isa. ⁴⁰Jè Pedro tsachrje ijyee ni'ya jñà xita ra ya tɨ́hijyo; akjòn tsasèn-xkó'nchi, kiichja'ta-la Nainá; isko'án jè ndí mi'ken chjoón, kitsò-la:

—¡Tabita, tísitjin!

Jè ndí chjoón ra kijina mi'ken, iskí'xangií-ni xkon. 'Kia nga kijtse Pedro, tsikijna kixi-ni. ⁴¹Akjòn jè Pedro kitsabá'ño tsja nga isikasítjen; 'kiaá kiichja-la xita-la Cristo ko jñà íchjín ra ijye 'ken 'xin-la; tsakón-la Dorcas nga ijyee tɨ́nakon-ni. ⁴²Jè kjojkón rakii ina'yá ijyee-la kó tɨ́ngo ya Jope; kjín xita kjojkjín-la a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús. ⁴³Jè Pedro, kjín nichjin tsikijna ya naxindá Jope ya ni'ya-la xita ra 'mì Simón ra síxáko chrjaba cho.

'Kia nga jè Pedro ijchòjkon jè Cornelio

10 ¹Ya naxindá Cesarea tɨ́jnaá jngo xita ra 'mì Cornelio, jè ra xita ítjòn-la 'tse chíchàn ra jngo sindo ma-ni, jè ra ya chja-ni ra 'mì Italiano. ²Jè Cornelio, ko nga'tsì xita ra tɨ́hijyo ya ni'ya-la, ndaá bejkón tɨ́'koaá tsakjón-keé Nainá. 'Nó nda basiko'ta jñà ndí xita ima ra mì mé tɨ́n-la. Ko kjitá nichjin bítsa'ba-la Nainá. ³Jngo nichjin, ijchó-la tsa las tres nga ngxòn; ngi ndaá kijtse jngo kjoa koni tsa nijná tí'bì jngo-la nga 'jaha'sen jngo ìkjali-la Nainá ya ni'ya-la ñánda tɨ́jna; nga kitsò-la:

—¡Cornelio!

⁴Jè Cornelio, 'kia nga isko'án ìkjali, tà itsakjón-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni na'in?

Jè ìkjali kitsó-la:

—Ijyee ijchò ka'tá-la Nainá jè kjoa bitsa'ba-li ko nga kó'sín nga bisikii jñà xita ima ra mì mé tɨ́n-la. Nda isasèn-la Nainá. ⁵Tikasín xita-li ján naxindá Jope; nga katafí'ká jè xita ra 'mì Simón ra tɨ́'koa Pedro 'mì-te. ⁶Yaá tɨ́jna ya ni'ya-la xita ra tɨ́'koaá Simón 'mì, jè ra chrjaba cho síxáko. Yaá kijina ni'ya-la ya andi ndáchikon.

⁷'Kia nga ijye kiji-ni ìkjali-la Nainá ra tóbáko Cornelio, kiichja jò-la chí'nda-la ko jngo chíchàn ra nda bejkón Nainá ra ya síxá'ta-la. ⁸'Kia nga ijye tsi'kénajmí ijye-la nga'tsì 'én ra ki'senajmí-la, yaá isikasén ya naxindá Jope.

⁹'Kia ma nchijòn, ijchó-la tsa nchisen, jñà xita kii ijye inchibijchó chraña ya naxindá Jope. Tijé-ni hora, jè Pedro,

itsjimíjín ya asòn'nga ni'ya nga kii kítsa'ba-la Nainá. ¹⁰Jè Pedro, ijyeé 'nó kjòhojò-la; ijyeé mejèn-la nga kòkjen; tanga 'kia nga tísinda-la tsajmì ra kòkjen; tsatsíjeén jngo-la kjoa koni tsa tí'bì jngo-la nijná. ¹¹Kijtse-ní nga tì'xájin ngajmi; kò inchrabàjen-jin jngo nikje ra 'nó te 'ki ra tí'nó nga ijòn nga chrjangi-la; yaá inchrabàjen skanda ya a'ta nangi. ¹²Jè nikje rakìi, yaá títsajmaya ijye cho ra tjín i a'ta nangi ra ijòn ma ndsako, kò cho ra bífejno ijo-la ya a'ta nangi, kò nga'tsì cho ra tjín-la najngá ra bima ya ajin isén. ¹³Jè Pedro kí'nchré jngo 'én ra kitsò-la:

—Jì Pedro, tísítjiin, chjíbì cho kii, tì'kin kò chjinii.

¹⁴'Kiaá kiichja jè Pedro kitsò:

—Majìn-jìn Na'in; nga nikje sa india taxkì kjíne tsajmì ra tjé kò ra xkón tjín a'ta 'tse kjotéxoma.

¹⁵Pedro, india kí'nchré-ni 'én ra kitsò-la:

—Jè ra Nainá ijye kisìtsje nga ma chine, kì tà chjàn tsajmì tjé 'mì-la.

¹⁶Jàn 'ka kò'sín kjomà. Kò jè nikjee, akjòn tsihijin india-ni ján ngajmi. ¹⁷Jè Pedro, tísíkítsjen-ní kòtsò-ni jè kjoa ra kò'sín kijtse. Tì'kiaá-ni nga tímakájno-la, nga ijchò kinchajto ya xotjoba ni'ya jná xita ra isìkasén jè Cornelio, nga ijyeé iskonangi nànda-ni ni'ya-la jè Simón. ¹⁸Iskonangi-ní, a yaá tjina jngo xita ra 'mì Simón, ra tí'tasòn 'í-la nga Pedro 'mì. ¹⁹'Kia nga takó tísíkítsjen-isa jè Pedro jná kjoa ra kijtse, jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la:

—Jàn ma-ni x̄it̄a 'x̄in t̄íbátsji-li. ²⁰T̄is̄t̄j̄iin k̄o t̄ítj̄ōj̄iin, k̄i tà ch̄jàn j̄ò 'bé-la tak̄in nga t̄jahij̄tak̄i x̄it̄a k̄i nga 'aán kasikáséen.

²¹Jè Pedro inchrabàjen-ní n̄ánda nga t̄ítsaj̄na j̄nà x̄it̄a k̄i ra is̄ikasén Cornelio, kitsó-la:

—'Aán j̄nchro j̄è x̄it̄a ra in̄chifats̄ji j̄ìon. ¿Mé xá ra kà'f̄i-no?

²²J̄nà x̄it̄a k̄i kitsó-ní:

—Jé is̄ikasén-naj̄in j̄è x̄it̄a ra 'mì Cornelio ra x̄it̄a ít̄j̄òn-la ch̄íchàn, j̄ngo x̄it̄a k̄ix̄i ra nda bexkón Nainá, j̄è x̄it̄a ra nda 'yaxkón ya nga t̄j̄ngo nax̄indá Israel. J̄ngo-ró ìk̄jal̄i-la Nainá k̄o'sín kitsò-la nga ngaj̄in-ró koh̄íko-laj̄in ya ni'ya-la mé-ni nga k̄j̄i'nchré-ni j̄nà 'én-li.

²³Jè Pedro is̄ikjaha'sen ya ni'ya-la j̄nà x̄it̄a k̄i; yaá is̄ík̄j̄áyako j̄ngo nit̄jen. Ra kjomà nchij̄òn kiiko-ní; t̄i'koaá tsakáhij̄tak̄o i'ka x̄it̄a xákjién ra a'ta 'tse Cristo mak̄j̄iín-te-la ra t̄ítsaj̄na ya Jope.

²⁴Ra ma nchij̄òn, ijchó ya nax̄indá Cesarea; ijyee tíkoñá j̄è Cornelio; tsikíxkóya i'ka x̄it̄a xákjién k̄o j̄nà x̄it̄a ra nda báko. ²⁵'Kiá nga ijyee ijchò j̄è Pedro, itjoo ni'ya j̄è Cornelio nga is̄ík̄j̄áya-la; tsasèn-xkó'nchi'ta-la nga kij̄tsexkón. ²⁶Tanga j̄è Pedro is̄ikasít̄jeén-ni, kitsò-la:

—T̄is̄t̄j̄iin, 'an, t̄i'koaá ta x̄it̄aá-te koni ngaji.

²⁷'Kiá nga t̄íbáko Cornelio j̄è Pedro 'jaha'sen ya ni'ya, k̄o kij̄tse-ní nga 'nó kjín ma-ni x̄it̄a ra ya kjóxkóya. ²⁸Pedro kitsó-la:

—Jìon, 'ya-nó nga j̄nà x̄it̄a judío mì k̄i t̄j̄i'nde-la nga j̄nà x̄it̄a ra x̄in ì'nde-la síngásòn-k̄o, k̄o mì k̄i ma ya k̄joaha'sen ya ni'ya-la ra mì tsa x̄it̄a judío. Tanga Nainá ijyee k̄o'sín t̄s̄i'kénaj̄míya-na nga nij̄ngo x̄it̄a ma kox̄ín-la nga mì mé ch̄j̄i-la k̄o nga t̄j̄è kj̄òn ya ngixk̄on Nainá. ²⁹'Koaá ma-ni 'kiá nga ijchò nakjoá-na, mì tsa is̄ít̄ája j̄iàan; ta nd̄itoón inchrabà. K̄o j̄è ra k̄jonangiaa 'ndi 'ndi, ¿mé xá ra inakjoá-ná?

³⁰Jè Cornelio kitsó-ní:

—Ijyee f̄i j̄ìon nich̄j̄in, k̄o t̄j̄j̄éa-ni koni j̄è hora rak̄i nga ijchò-la tsa las tres nga ngixòn, 'kiá nga t̄íchj̄à'ta-la Nainá ì ni'ya-na, tà nd̄itoón tsats̄j̄en j̄ngo x̄it̄a ra tsasij̄na ya ngixkoàan ra 'nó fate 'ki nikje-la. ³¹Kitsò-na: “Cornelio, j̄è k̄joa bitsa'ba-li ijyee ina'yá-la k̄o ijyee ki'ya-la ya ngixk̄on Nainá koni 'sín nga bis̄ik̄i j̄nà ndí x̄it̄a im̄a ra mì mé t̄j̄in-la.

³²Kií ko'sín tíxin-la nga t́ikasín xítá-li ján naxindá Jope nga katafí'ká jè xítá ra 'mì Simón ra tí'koa Pedro 'mì-te. Yaá tíjna-ni ya ni'ya-lá xítá ra tíjna ya andi ndáchikon ra tí'koaá Simón 'mì, jè ra síxáko chrjaba cho.” ³³'Koaá 'sín kjomà-ni nga ndítóón ísikásén jñà xítá-na nga í'ká-li. Kò 'nó nda kà'nià-ni nga kanchrabí. Nga'tsi-najin íf títajna-jin ya ngixkón Nainá mé-ni nga kiná'ya ijye-jin mé kjohixi ra kitsjà-li Nainá nga 'kénajmí-nájin.

Kó'sín tsi'kénajmíya Pedro ya ni'ya-lá Cornelio

³⁴Pedro tsikí'tsia nga kiichja, kitsò:

—Kixí kjoa, 'ndi 'ndi tíbe-ná nga jè Nainá, ta ngàsón ngáya tsjake nga'tsi xítá. ³⁵Kjábétjóní nga'tsi xítá ra bexkón Nainá kò ra ngi kjohixi 'sín, ni'sín tá ñanda i'nde-lá. ³⁶Nainá kisikasén 'én xítse-lá ya naxindá Israel nga ki'senajmí-lá 'én nda-lá, nga a'ta 'tse Cristo 'nchán kitsajnéé kò Nainá. Nga jé Jesucristo ra batéxoma-lá nga'tsi xítá ra tjín i isà'nde. ³⁷Jiòn, nda tjíjin-no koni 'sín kjomà kóho'ki nangi-lá xítá judío, kjo'tsia-ni ya i'nde Galilea 'kia nga ijye tsi'kénajmíya jè Juan a'ta 'tse kjoa ra satíndé. ³⁸Nga jè Jesús ra ya Nazaret i'nde-lá, 'kia nga jè Nainá jahájin nga kitsjà xá-lá ngi nda kisijin ya inìma-lá jè nga'nó-lá Nainá kò Inìma Tsje-lá. 'Kia nga tsajme Jesús ndaá tjín kjonda ra ki'sín; isindaá-ni nga'tsi xítá ra kjohi'in inchisíkjín a'ta 'tse xítá-níí. Kií ko'sín ki'sín-ni nga jè Nainá yaá tíjnakò. ³⁹Jin, nda kjón kijcha-jin nga'tsi kjoa ra ki'sín Jesús ya nangi-lá xítá judío kò ya Jerusalén, ra kjomà askan akjòn isí'ken xítá nga tsikítja'ba'ta ya krò ⁴⁰tanga Nainá isikjaáya-ila nga ijchò jàn nichjin, kò 'koaá 'sín ki'sín nga ma kijcha india-ila. ⁴¹Mì tsa nga'tsi xítá naxindá kijtse; ta jin-nájin ra xá ko'sín t́ngi itjahájin-najin nga ma 'kénajmí-jin ra a'ta 'tse, jin ra tsichikò-jin tí'koa ki'yòkò-jin 'kia nga ijye jaáya-ila. ⁴²Kò 'koaá 'sín tsikí'tin-najin nga 'kénajmí kixi-lajin xítá naxindá kò nga ko'kín-lajin nga jé Jesús isíkijna Nainá koni xítaxá ítjòn ra kiindajín kjoa-lá xítá ra títajnakon kò ra ijye 'ken. ⁴³Nga'tsi xítá ra kiichja ngajo-lá Nainá kjotseé, 'koaá 'sín kitsjà 'én-lá 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse Jesús nga kitsò: “Nga'tsi xítá ra kokjín-lá a'ta 'tse, síhijcha'tá-lá jé-lá ta ngatjì-lá koni 'sín nga komatin ra jè.”

'Kia nga jñà ra mì tsa xita judío itjábé-la Inima Tsje-la Nainá

⁴⁴Takó tì'kiaá-ni nga tíchja-isa Pedro jñà 'én kii, nga'tsì xita ra inchi'nchré, ta nditoón itjojen-nè jè Inima Tsje-la Nainá.

⁴⁵Jñà xita judío ra tjen-ko Pedro [ra tì'koa ijye makjiín-la a'ta 'tse Cristo], tà 'koaá kjomà-la 'kia nga kijtse nga jñà ra taxki xita ra mì tsa xita judío, tì'koaá 'ñó nda itjojen-nè-te jè Inima Tsje-la Nainá. ⁴⁶Nga kí'nchré-la nga kiichja ra kj'íí 'én, tì'koa kiichja'ta-la Nainá nga 'ñó jeya kisíkijna. ⁴⁷'Kiaá kitsò Pedro:

—Mí-la kì ma yá ra kitso: “Mì kì ma satínda xita kii.” Nga ijyeé itjábé-la Inima Tsje-la Nainá koni 'sín ijye itjábé-ná ra jién.

⁴⁸Jè Pedro kitsjá kjohixi nga isatínda a'ta 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná. Akjòn jñà xita kii, tsikítsa'ba-la jè Pedro nga katijnako chiba nichjin-isa.

**'Kia nga jè Pedro tsi'kénajmí-la naxínda-la
Cristo ya Jerusalén a'ta 'tse xá ra tí'sín**

11 ¹Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús ko ra ijye 'ndse joó ra a'ta 'tse Cristo ra títsajna nangi Judea kí'nchré-ní nga jñà xita ra mì tsa xita judío tì'koaá ijyeé kjokjiín-la 'én-la Nainá. ²Jñà xita judío ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo tsakátikoó Pedro, 'kia nga ijchò-ni ján Jerusalén. ³Kitsò-la:

—¿Mé-ni ya 'kiin-ni ya ni'ya-la ra taxki xita ra mì tsa xita judío, ko mé-ni ya tsichiko-ni?

⁴Jè Pedro 'kiaá tsikí'tsia nga nda kjón tsi'kénajmí ijye-la koni 'sín kjomà'tin; kitsò-la:

⁵—'Kia nga tíjna ján naxínda Jope, nga tíchjà'ta-la Nainá, tsatsíjeén jngo-na kjoa koni tsa nijná ki'tsì-na, kíjtseé jngo ra koni 'ki nikje ra 'ñó te 'ki ra tí'ñó nga ijòn chrjangi-la ra inchrabàjen-ni ján ngajmi, 'ji skanda nándà tíjna. ⁶'Kia nga nda ískotsíjen-la kíjtse-náa nga títsajnaya jñà cho ra tjín i a'ta nangi ra ijòn ma ndsako ko cho 'tsen ra tjín ya ajin ijná, ko cho ra bífejno ijo-la ya nangi ko nga'tsi cho ra tjín-la najngá ra bima ya ajin isén. ⁷Kí'nchré jngo 'én ra kitsò-na: “Pedro, tístíjin, chjíbí cho kii, tì'kin, ko chjinií.” ⁸Ko 'an kixin-la: “Majìn-jìn Na'in; nga nikje sa india taxki kjíne tsajmì ra tjé ko ra xkón tjín a'ta 'tse kjotéxoma.” ⁹Ra ma-ni jò 'ka, ijngo 'ká kiichja-na ján ngajmi kitsò-na: “Tsajmì ra ijye Nainá isitsje nga

ma chjine, kì tà chjàn tsajmì tjé 'mì-là.”¹⁰ Jè kjoa kii, jàn 'ka ko'sín kjomà. Akjòn tsihijin india-ni ján ngajmi nga'tsi tsajmì kii.¹¹ Tijé-ni hora, jàn xita ijchò kátsji-na ya ni'ya nándà tíjna ra ján Cesarea inchrabà-ni ra xá isatéxá-là.¹² Jè Inìma Tsje-là Nainá kitsó-na: “Tikii jñà xita kii; kì tà chjàn jò 'bé-là takìn nga tjahijtakaii”; ko tì'koaá tsakáhijtaoó-na jñà 'ndsé kii ra jon ma-ni; 'kia nga ijchò-jin tsitjàha'sen-nájin ya ni'ya-là jngo xita,¹³ ra tsi'kénajmí-najin nga jngo-ró ìkjalì kijtse ya ni'ya-là ra kitsò-là: “Tikasín xita ján naxindá Jope, katafí'ká xita jè ra 'mì Simón ra tì'koa Pedro 'mì.¹⁴ Jè tsjá-li 'én nga kó'sín kítojokajion kjohi'in kjoa 'tse jé-no, ngaji ko nga'tsi xita ra ya títsajna ni'ya-li.”¹⁵ 'Kia nga ítsiki'tsiaá nga tsi'kénajmí-là, jè Inìma Tsje-là Nainá, nditoón 'jiikájin-là jñà xita kii koni 'sín kjoma'tieén ra jién nga tì'sa ítjòn.¹⁶ 'Kiaá ítsjen-na koni 'sín kitsò Na'ín-ná nga kitsò: “Jè Juan, ta nandá tsatíndá-ni, tanga jìòn, koó Inìma Tsje-là Nainá satíndá-no.”¹⁷ Tsa jè Nainá ko'sín sasén-là nga tì'koaá tsjá kjotjò-te-là Inìma Tsje-là koni 'sín nga kitsjà kjotjò-te-ná ra jién 'kia nga kjokjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, zyá-na ra 'an nga 'an kotechjà-là Nainá?

¹⁸ 'Kia nga kii'nchré jñà 'én kii, jyò tsikitsajna. Jeyaá isíkijna Nainá, kitsò:

—iKixíí-la kjoa, jñà ra mì tsa xita judío tì'koaá tsjá-là jñà kjonda kii Nainá mé-ni nga síkájno-ni jé-là ko mì tì kì jé koàtsji-ni mé-ni nga ma 'se-là kjobinachon nita kjíá-nioo!

Mé ra kjomà a'ta 'tse naxindá-là Nainá ra tíjna ya Antioquía

¹⁹ 'Kia nga ijye 'ken Esteban, nga'tsi xita ra makjiín-là a'ta 'tse Jesús jndí ra ján kiji ta ngatjì-là nga tsahatjìngi-là xita. Tjín ra kiji ján nangi Fenicia ko Chipre ko naxindá Antioquía. Jñà xita kii, 'kia nga ijchò jñà i'nde kii tsi'kénajmíya 'én nda-là Cristo; tanga ta jñà ra xita judío ra ya títsajna tsi'kénajmíya-là.²⁰ Jñà xita ra jndí ra ján kiji, tjín i'ka ra ya i'nde-là nangi Chipre ko ya naxindá Cirene. 'Kia nga ijchò ya naxindá Antioquía, tì'koaá tsi'kénajmíya-là jñà ra mì tsa xita judío 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná.²¹ Nainá kitsjá-là nga'ño; ko kjiín xita kii kjokjiín-là, ko tsáfa'tá-ila Na'ín-ná Jesús.

²² Jñà xita naxindá-là Cristo ra títsajna ya Jerusalén kii'nchré-ní koni 'sín tíma ján Antioquía. 'Kiaá isikasén jè

Bernabé. ²³Bernabé, 'kia nga ijchò ya Antioquía, kijtse-ní nga jè Nainá ndaá tísichikon'tin jñà xitá kii. 'Nó tsja ki'se-la. 'Kiaá isa nda tsikí'tin nga'tsì jñà xitá nga isa kixi katasíki'sajna inima-la nga katafi'ta-la Na'ín-ná Jesús. ²⁴Jè Bernabé, 'nó nda xitá; kò nda tjíjin ya inima-la jè Inima Tsje-la Nainá; ti'koaá ndaá makjiín-la a'ta 'tse Nainá. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga 'nó kjin xitá kjokjiín-la nga 'jaha'sen'ta-la Na'ín-ná Jesús.

²⁵Ra ijye kjomà askan-nioo, yaá kijì ján Tarso nga íkátsji jè Saulo, ²⁶'Kia nga ijye isakò-la, yaá kiiko ján Antioquía. Jngó nó tsikitsajnakò jñà xitá naxindá-la Cristo; kií xá ki'sin nga 'nó kjin xitá tsakón-ya-la. Yaá Antioquía nga kò'sín isi'ta 'í ítjòn-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Cristo nga xitá-la Cristo ki'mì.

²⁷Jñà nichjin kii, ijchó i'ka xitá ra chja ngajo-la Nainá ján Antioquía ra ya inchrabà-ni Jerusalén. ²⁸Jngo xitá ra 'mì Agabo, tsasijna kixi nga kiichja; kò jé Inima Tsje-la Nainá isichiya-la, kitsò:

—Nga tjítsa isà'nde, jngo kjinchrá kjíí ra 'nó i'in koma.

Jè 'én rakii, 'koaá 'sín itjasòn 'kia nga tíbatéxoma xitaxá ítjòn ra 'mì Claudio ya ján Roma. ²⁹Jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Cristo ra títsajna ya Antioquía, 'koaá 'sín iskosòn-la nga kosiko xitá xákjién ra títsajna ya nangi Judea koni 'ki ma ra 'sín nga jngó jngóo. ³⁰Koni 'sín nga ijye iskosòn-la, 'koaá 'sín isihitjasòn. Jè Bernabé kò Saulo kiiko jè kjotjò rakii ya ján nangi Judea nga kisingsajna jñà xitá jchínga ra tjín-la xá a'ta 'tse naxindá-la Cristo.

Kó'sín ini'ken jè Jacobo, kò nga jè Pedro inikjaha'sen ndayá

12 ¹Tijñá-ni jñà nichjin kii, jè Herodes ra xitaxá ítjòn tíjna, kitsjà kjohixi nga indabá'nó i'ka xitá naxindá-la Cristo mé-ni nga koma sketon-ni. ²Kò kitsjá-te kjohixi nga kichá ndajò ini'ken-ni jè Jacobo, ra 'ndse ma Juan. ³Jè Herodes, 'kia nga kijtse nga ndaá ki'se-la jñà xitá judío nga 'ken Jacobo, ti'koaá itsabá'nó-te jè Pedro jè nichjin 'kia nga bitjo 'sí nga bakjèn jñà xitá niño nchrajín ra tsin-la na'yo san. ⁴Ndayá isikjaha'sen. Chrjo'on jngo ma-ni chíchàn ra isikinda kò ijòn-ijòn isikinda-ni nga india-india ya aya ndayá. Jè kjobítsjen-la Herodes, jè-ní, nga 'kiaá kochrje-ni ndayá 'kia nga ijye kjehe'ta 'sí paxko mé-ni nga jñà xitá naxindá singsajna nga katatsjá 'én nga sii'ken. ⁵Jè Pedro, 'nó nda

tímakinda ya aya ndayá, tanga jñà xitá naxindá-la Cristo mì kì jyò títsajna; 'nó nda inchisíjé'ta-la Nainá ra a'ta 'tse Pedro.

Kó'sín jngo ìkjalì-la Nainá tsachrje-ni ndayá jè Pedro

⁶Jè nichjin 'kia nga mejèn-la Herodes sìngatsja xitá naxindá Pedro, jè nitjen rakìò, Pedro kijinafé-ní, yaá kijina'nchò masen-la jò chíchàn, kò jò na'nó kichá cadena tjté'nó-ni; jñà chíchàn ra i'ka yaá inchisíkinda ya xotjoba-la ndayá. ⁷Ta nditoón 'ji kásen jngo ìkjalì-la Nainá; kò ya aya ndayá 'nó kjohisen ijye kóho'kioo; jè ìkjalì isijtiyaá-la Pedro nga isí'ká-la; kitsò-la:

—;Nditon tisítjin!

Kò jñà na'nó kichá cadena ra tjté'nó-ni ya tsja Pedro sasa iskatsajo'tá ya nangi. ⁸Jè ìkjalì kitsó-la:

—Tsjànyè jè nikje-li, kò tjayi jñà xajté-li.

Jè Pedro, 'koaá 'sín ki'sìn. Akjòn kitsò jè ìkjalì:

—Tsjànyè jè katò-li, kò nchabátjìngi-ná.

⁹Pedro itjotjìngií-la jè ìkjalì; kò mì kì machiya-la a kixí kjoa ra tí'sín jè ìkjalì; jè Pedro, 'koaá kjomà-la koni tsa ta nijñá tí'bì-la. ¹⁰'Jaha'tá-la jè chíchàn ra síjna ítjòn, tí'koaá 'jaha'tá-la jè ra ijchò jò-ni; 'kia nga ijchò ya xotjoba-la ndayá ra ngi kichá ra ijye ma bítjo-ná ya ndítsiaán, tà itjá'xa tajngo-ní; itjò jè Pedro; tsato'nchò jngo calle, kò tà nditoón ichijà jè ìkjalì; ta jè isasíjna tajngo. ¹¹Jè Pedro, 'kiaá nda kjòchiya-la, kitsò:

—Ngi kixi kitií kjoa, makjiín-na nga jè Nainá kàsikasén jè ìkjalì-la nga kásíkíjñandíí-na ra a'ta 'tse Herodes kò a'ta 'tse nga'tsì kjoa'cho ra inchikoñá-la jñà xitá judío nga sìiko-na jè Herodes.

¹²Jè Pedro, 'kia nga ijye nda kjòchiya-ila kjoa kii, yaá kijì ya ni'ya-la María, ra na-la ma Juan ra tí'koa Marcos 'mì, ya ñánda nga kjìn xitá títsahijyo nga inchibítsa'ba-la Nainá.

¹³'Kia nga kiichja jè Pedro ya xotjoba ni'ya, itjo katsíjen jngo tsati ra 'mì Rode nga mejèn-la ske yá-ní ra tíchja. ¹⁴'Kia nga kí'nchré-la nga jè Pedro ra tíchja, nda mí kì isí'xa-la jè xotjoba ni'ya nga batoó tsja kí'se-la; ta isaá ya tsahachikon'sen india-ni ya aya ni'ya, nga isíkí'nchré jñà xitá xákjién nga jè Pedro yaá síjnajto ya xotjoba ni'ya. ¹⁵Jñà xitá xákjién kitsó-la:

—;Ta 'koaà-la sii!

Tanga jè tsati kiichja kixi-ní nga ngi kixí kjoa nga jè Pedro ra tíchja. Tanga jñà xitá kii kitsó-la:

—¡Ta jé-la sen-la!

¹⁶Jè Pedro 'nó tichja-isa nga tísikjane jè xotjoba-la ni'ya. 'Kia nga iski'xa-la, kijtse-ní nga jé Pedro; jñà xita xákjién, tà kjóxkón-la. ¹⁷Jè Pedro iskimítjeén tsja nga kitsò-la:

—Jyò tìtsajna.

Àkjòn tsi'kénajmí-la kó'sín kjomà'tin nga tsachrje-ni ndayá Nainá. Kitsò-la:

—Kó'sín 'ténajmí-la jè Jacobo ra ìjngo kò jñà 'ndsé ra i'ka. Àkjòn itjo ni'ya; xìn ì'nde kijì.

¹⁸'Kia nga ki'se isén nga'tsi chíchàn ra ìnchisíkinda ndayá taxkì kjosí ra ki'se-la nga mì kì machiya-la kó'sín kjomà nga itjo-ni ndayá jè Pedro. ¹⁹Jè Herodes kitsjá kjohixì nga isitsji jè Pedro, tanga mì kì isakò-la. 'Kia nga ijye iskonangi-la jñà chíchàn ra isikìnda, jñà chíchàn iskanè-jé-la kò àkjòn kitsjá kjohixì nga ini'ken. Jè Herodes àkjòn itjokàjin ya Judea kò yaá kijì kijna ya naxindá Cesarea.

Kó'sín 'ken jè Herodes

²⁰Jè Herodes jtí tjin-la a'ta 'tse jñà xita naxindá Tiro kò naxindá Sidón. Kí kò'sín tsajoóya-ni jñà xita kù nga inchrabàjkon jè Herodes. Ndaá tsakákonajmí jè xita ra 'mì Blasto ra xá ítjòn tjin-la ya ni'ya-la xitaxá ítjòn ra 'mì Herodes, kò jé Blasto kiichjatjì xita kù nga ma ki'se-la kjo'nchán kò Herodes. Kí kò'sín ki'sin-ni jñà xita kù nga yaá nangi-la Herodes batse tsajmì ra kjine. ²¹Herodes, jngo nichjin tsikíjna-la nga ma tsakáko jñà xita kù. Jè nichjin 'kia nga tsakáko, jè Herodes, jé tsakjaya nikje-la ra 'tse xitaxá ítjòn; tsikijnasòn íxile-la, àkjòn kiichjajin-la xita naxindá. ²²Jñà xita

naxindá, 'kia nga kíf'nchré-la, tsikí'tsia-ni nga 'nó kiichja, kitsò:

—Jè xita ra tíchja, jngoó nainá, mì tsa taxki xita-jìn!

²³Ti'kiaá-ni 'ji jngo ìkjalì-la Nainá ra kitsjà-la 'chin, nga kjokiya; chindoó iskinejno ijo-la; kò akjòn 'ken, ta ngatjì-la nga mì kì tsa jè Nainá jeya isíkijna.

²⁴Kò jè 'én-la Nainá isaá nda tsabísòn-isa kò isaá nda kjokjìn-isa xita ra kjokjiín-la. ²⁵Jè Bernabé kò Saulo, 'kia nga ijye itjasòn xá-la ya Jerusalén, kijì india-ni ya ján Antioquia. Tjen-kò Juan ra ti'koa Marcos 'mì.

'Kia nga jè Bernabé kò Saulo tsikí'tsia nga isíxá a'ta 'tse Nainá

13 ¹Ya ajin naxindá-la Cristo ra tíjna ya naxindá Antioquia tíjn xita ra chja ngajo-la Nainá, kò ra ti'koaá bakón-ya kjoa 'tse Nainá: Jè Bernabé, Simón (ra ti'koa Niger 'mì), kò Lucio (ra ya Cirene i'nde-la), kò jè Manaén, (jè ra taña kjójchákjoko Herodes, jè ra tsatéxoma Galilea), kò Saulo. ²Jngo nichjin 'kia nga inchibexkón Nainá kò ti'koa nga títsajnachjan ra a'ta 'tse Nainá, jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la: —Tíkítsajnanda-ná jè Bernabé kò jè Saulo a'ta 'tse xá ra xá kíchjà-la.

³'Kia nga ijye tsikítsa'ba-la Nainá kò nga ijye tsikítsajnachjan, jñá xita-la Cristo tsakásòn-la tsja Bernabé kò Saulo, akjòn isikasén [ra a'ta 'tse xá-la Nainá].

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá ján Chipre jè Bernabé kò Saulo

⁴Jè Inìma Tsje-la Nainá isikasén Bernabé kò Saulo nga kijì ya Seleucia; yaá 'jaha'sen chitso nga kijì nangi ra kjijnajin-ndá ra 'mì Chipre. ⁵'Kia nga ijchò ya naxindá Salamina, tsikí'tsia-ní nga tsi'kénajmí-ya 'én-la Nainá ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. Tjen-kò jè Juan Marcos ra ya basikò'ta. ⁶'Kia nga ijye tsatojin jè nangi Chipre ra kjijnajin-ndá, yaá ijchò skanda jè naxindá ra 'mì Pafos. Yaá iskajin jngo xita judío ra 'mì Barjesús, jngo xita chjine ra ma-la bínda, ra ti'koaá xita ndiso, nga 'koaá 'sín tsò nga jè Nainá chja ngajo-la. ⁷Jè xita chjine rakì, yaá nda báko jè Sergio Paulo ra xá ítjòn tíjn-la ra a'ta 'tse nangi Chipre, jngo xita ra 'nó nda fiya-la. Kiichjaá-la jè Bernabé kò Saulo nga mejèn-la kjì'nchré 'én-la Nainá. ⁸Tanga jè xita chjine ra 'mì Barjesús ra Elimas tsò-ni

'í-là 'kia nga 'én griego, kondraá kijì-là Bernabé kò Saulo. Mején tsatéchjà-là jè xitaxá ítjòn rakì nga ko'sín kokjiín-là ra a'ta 'tse Jesús. ⁹Tanga jè Saulo, tijè-ni ra 'mì Pablo, nda kjon tíjìn yà inìma-là, jè Inìma Tsje-là Nainá; 'ñó isko'án, ¹⁰kitsò-là:

—Xità ndiso ra 'cho tíjna kjobítsjen-li, ra 'ndí-là xità-ní 'mì-li! Ngaji, kondraá 'mì ijye-là ra kjoakixi. jKì ko'sín nikitsín jè ndiyá kixi-là Nainá! ¹¹'Ndi 'ndi jé Nainá tsjá-li kjohi'in; koxka-ní. Kjín nìchjin mì kì tì jchaa-ni jè ndabá-là tsá'bí.

Tijé-ni hora mì tì kì ma tsatsíjen-ila. Kj'íi xitáá tsakátsji ra itsabà'ta. ¹²Jè xitaxá ítjòn, 'kia nga kijtse kjoa kii, kjokjiín-là. Kò ta kjóxxón-là koni 'sín tsakón-ya-là Pablo kò Bernabé a'ta 'tse Na'ín-ná.

**Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-là Nainá jè Pablo
yà Antioquía naxindá ra chja-ni Pisidia**

¹³Pablo kò xità xákjién ra taña kjihijtakò 'jaha'sen jngo chitso yà Pafos, kijì ján Perge i'nde ra chja-ni Panfilia. Tanga 'kia nga ijchò yà Perge, jè Juan Marcos tsasèn'taxín-ní, tsáfaá-ni yà Jerusalén. ¹⁴Jè Bernabé kò Pablo 'jahato Perge, kijì ján Antioquía, naxindá ra chja-ni Pisidia. Jè nìchjin níkjáya, 'jaha'sen yà ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xità Judío; yaá tsikitsajna. ¹⁵'Kia nga ijye iskotá'yá jñà xità kjotéxoma-là Moisés kò xajon ra tsikínda xità ra kiichja ngajo-là Nainá, jñà xità ítjòn-là ni'ya sinagoga kiichjaá-là Pablo kò Bernabé, nga kitsò-là:

—'Ndsé, tsa tjín-no mé 'én ra 'kénajmí-là xità naxindá mé-ni nga kata'se-là nga'ñó inìma-là, maá tinákjoaa.

¹⁶'Kiaá tsasítjen Pablo; iskiítjen tsja nga isíjé-là nga jyò katitsajna; kitsò-là:

—Jìòn ra xità Israel 'mì-no, kò ra mì tsa xità Israel tanga tjín-te-no kjoskon ra a'ta 'tse Nainá, nda tiná'ya.

¹⁷Jè Nainá ra 'tse naxindá Israel 'jahajin xità jchínga-ná; kò 'koaá 'sín ki'sin Nainá nga jngo naxindá ra 'ñó je 'kioo kjomà 'kia nga tì'sa yà títsajna-isa yà Egipto, nga mì tsa yà i'nde-là. Ra kjomà askan-nioo, Nainá, ngi koó nga'ñó-là nga tsachrjekàjin yà Egipto. ¹⁸Ki'seé-là kjoajetakòn Nainá nga ichán nó kisikònda jñà xità Israel yà i'nde'taxin ñánda nga i'nde kixi. ¹⁹Nainá, itoó naxindá isikjehesòn yà nangi Canaán. Akjòn kitsjá kjotjó-là jñà xità Israel jñà nangi kii.

²⁰Nga'tsi kjoa kii, kjameé-la ijòn sindo masen nó nga ko'sín kjomà.

'Ra kjomà askan-nioo, Nainá kitsjá-la xita ra tsikíndajín-la jñà xita Israel skanda 'kia nga 'ji jè Samuel, xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá. ²¹Xita naxindá Israel, isíjé-la Nainá jngo xitaxá ítjòn ra mejèn-la kotèxoma-la. Ko jè Nainá kitsjá-la jè Saúl, i'ndí-la xita ra 'mì Cis ra tje-la Benjamín ma. Ichán nó tsatèxoma Saúl. ²²Ra kjomà askan-nioo, Nainá tsjahíxìn jè Saúl; jè David kitsjá-la xá nga tsikijna xitaxá ítjòn. Nainá kitsò a'ta 'tse David: "Ijyeé ndaá bexkoon jè David jè i'ndí-la xita ra 'mì Isaí; xita rakii, sasén-la inìma-na; nga ra jè, síhitjasòn ijye-ní ra 'an mejèn-na." ²³Nainá isikasén-la xita Israel jngo xita ra tje-la David ra 'mì Jesús nga jè kochrjekàjin kjohi'in koni 'sín nga ijye kitsjà 'én-la nga ti'sa-ni. ²⁴'Kia nga tikje 'fiì Jesús, Juan kiichjayajin-la xita naxindá Israel nga katasíkájno-ni jé-la nga kì ti tsja jé bátsji-ni ko katasatínda. ²⁵'Kia nga ijye tífehe'ta nichjin-la Juan a'ta 'tse jè xá ra 'ji-ni, kitsó-ní: "¿Jiòn, kó'sín níki'tsjen ra a'ta tsa'an? ¿A bixó-nó: Jé-la Cristo (ra xá Nainá isikasén-ni)? Majìn-jìn. Tanga 'saá nchrabá tjen-ngi jngo-na jè ra isa 'ño xkón tíjna; ra 'an, skanda mí bakèn-na nga 'an skíjnda'ñoó jè xoxian xajté-la koni jngo chi'nda", kitsò Juan.

²⁶'Nga'tsi-no jiòn 'ndsé ra tje-la Abraham nchrabá'ta-no, ko jiòn ra mì tsa ya nchrabá'ta-no tanga 'yaxkón-no Nainá: jién 'ji-ná 'én rakii a'ta 'tse Cristo (ra xá Nainá isikasén-ni) nga jè kochrjekàjin-ná kjohi'in. ²⁷Jñà xita naxindá Jerusalén ko xita ra tíjihjyo ítjòn-la, mì kì kijtsexkon tsa jè Jesús ra Cristo, ti'koaá mì kì kjòchiya-la jñà 'én ra chitá'yá 'kia nga xki nichjin níkjáya ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xita Judío koni 'sín tíj'ta xajon 'tse xita ra kiichja ngajo-la Nainá. Jñà xita kii kitsjá kjohixi nga ini'ken Jesús; 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín tsò 'én kii. ²⁸Ni'sín mì kì mé jé isakò ra a'ta 'tse Jesús nga bakèn-la nga kiyá, jñà xita kii, ta isaá ko'sín isíjé-la Pilato nga katasí'ken. ²⁹'Kia nga ijye itjasòn ijye koni 'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá a'ta 'tse Jesús, itjajén'ta-ni krò, akjòn kisihihin. ³⁰Tanga Nainá isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya. ³¹Jesús, 'kia nga ijye jaáya-ila, kjín 'ka tsakón-la ijo-la jñà xita ra taña tsikimako 'kia nga inchrabà-ni Galilea skanda Jerusalén;

nichjin 'ndi 'ndi, jña xita kii ra 'bènajmí kixi-la xita naxindá ra a'ta 'tse Jesús.

³² Ti'koaá ngajin, kii xá tima-najin nga inchi'bènajmí-lajin 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín Nainá kitsjà-la tsa'ba jña xita jhínga-najin. ³³ Kò 'ndi-ni, nga isikjaáya-ila Jesús, 'koaá 'sín ijye isihitjasòn ra a'ta tsajin, jin ra ixti-la xita jhínga-najin ma-jin. 'Koaá 'sín tí'ta xajon 'tse Salmo ra ma-ni jò nga tsò: “'Ndi 'ndi, ji-ní ra l'ndí-na; kò 'aán-ná ra Na'in-li ma.” ³⁴ Koni 'sín ki'sìn Nainá nga kisikjaáya-ila Jesús a'ta 'tse kjobiya nga mì tì kì kiyá-ni, 'koaá 'sín itjasòn 'én ra tí'ta xajon-la Nainá nga tsò: “'Aán sichíkon'tin-najìon koni 'sín tsò 'én tsje-na kò 'én kixi-na ra kítsja-la David.” ³⁵ 'Koaá tí'sín tí'ta xajon 'tse Salmo ñánda nga xìn-isa nga tsò: “Mì kì kì'ndi nga kji'ndo ijo-la Xita tsje-li.” ³⁶ Tanga jè David, 'kia nga tsikijna i isà'nde, 'kia nga ijye itjasòn ijye-la koni 'sín mejèn-la Nainá, akjòn 'ken; 'koaá tí'sín kisihijin koni 'sín kjomà jña xita jhínga-la; kò jè ijo-la i'ndo-ní. ³⁷ Tanga jè Xita Tsje ra Nainá isikjaáya-la mì kì tsa i'ndo ijo-la. ³⁸ 'Koaá 'sín ma-ni, jìon 'ndsé, kò'sín nda katasijin-no, jña 'én ra nakjoáya-jin: jé-ní nga a'ta 'tseé Jesús nga sakò kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse jé ra tjín-no. ³⁹ Nga'tsi jé, ra mì ma jahíxìn-no kjotéxoma-la Moisés nga xita kixi ki'sin-no, a'ta 'tseé Jesús tjáhixìn-no nga xita kixi koma 'kia nga kòkjiín-no a'ta 'tse. ⁴⁰ Tikindaá ijo-no mé-ni mì kò'sín koma'tin-no koni 'sín tíchja xajon-la jña xita ra kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

⁴¹ Chítsijen, jìon ra nachrjengio ra kjohixi,
katakón-no, kò tijchija ijo-no;
jngo xá 'siaan jè nichjin tsajìon, 'kia nga tí'sa
titsajnakon-isa.

Skanda mì kì kòkjiín-no tsa yá ra 'keènajmí-no.

⁴² Jè Pablo kò Bernabé 'kia nga ijye itjo-ni ya ni'ya sinagoga, jña xita, 'koaá 'sín isíjé-la nga takó ká'ténajmíya-la a'ta 'tse jña kjoá kii jè nichjin níkjáya ra 'sa nchrabá ra ma-ni jin nichjin. ⁴³ 'Kia nga ijye kiji-ni jña xita ra ya kjóxkóya, kjin ma-ni xita ra kiji tjen-ngi-la Pablo kò Bernabé. Tjín ra ngi xita judío kò tjín ra ta jahatjía-la nga xita judío kjomà kò tí'koaá bexkón Nainá. Akjòn kiichja-la nga 'ño tsikínè-la nga nda kátjin ikon ya inìma-la jña 'én ra ijye kii'nchré ra kjonda 'tse Nainá.

⁴⁴Jè nìchjin níkjáya ra ìjngo ra ma-ni jin nìchjin, kjameé kjóxkó ijye x̄ita nax̄indá ra ijchó 'nchré 'én-la Nainá. ⁴⁵Tanga jñà x̄ita judío kjòchinikeé Pablo 'kia nga kijtse nga 'ñó kjìn ma-ni x̄ita. Akjòn tsikí'tsia nga kondra kijì-la koni 'sín kiichja, tì'koaá kiichjajno-la. ⁴⁶Pablo kò Bernabé, 'ñó tsi'ké-la ikon; kitsò-la:

—'Koaá 'sín tjinè-najin nga jìòn tsi'kènajmí ítjòn-lajin jè 'én-la Nainá jìòn ra x̄ita judío 'mì-no; tanga inachrjengi-nájìòn; kò tjiòn kò'sín inchibinè-la ijo-no nga mì kì bakèn-no nga kítsajnakon inìma-no skanda ta mé nìchjin-nioo. 'Koaá ma-ni nga yaá jnchro kongí 'kènajmíya-lajin jñà ra mì tsa x̄ita judío. ⁴⁷Nga 'koaá 'sín kitsjà-najin kjohixi Nainá nga kitsò:

Jíi tsja xá-la nga sihisen-la
jñà ra mì tsa x̄ita judío,
kóho'ki nga tjijsa isà'nde
mé-ni ma kitjokajin-ni kjohi'in ra a'ta 'tse jé-la.

⁴⁸'Kia nga kii'nchré nga'tsi ra mì tsa x̄ita judío, kjotsjaá-la; akjòn tsikí'tsia nga kitsò: Ndaá tjin 'én-la Nainá. Kò kjokjiín-la nga'tsi x̄ita ra xá ijye kò'sín itjahájin-ni nga 'se-la kjòbinachon nì ta mé nìchjin-nioo. ⁴⁹'Koaá 'sín kjomà-ni nga tsangason 'én-la Nainá kóho'ki ya i'nde rakii. ⁵⁰Tanga jñà x̄ita judío tsikí'tsia-ní nga tsinchá'a jñà íchjín ra ijncha ítjòn ra bexkón Nainá kò x̄ita ítjòn-la nax̄indá. Kò jñá tsikí'tsia nga kisikjàn-la kjoa nga kondra kijì-la jè Pablo kò Bernabé nga tsahatjingi-la. Kò tsachrjekàjin ya i'nde-la x̄ita kii. ⁵¹Jè Pablo kò Bernabé tsikítsajneé chijo ndsako ra kondra 'tse x̄ita kii [jè ra bakón nga kjohi'in 'se-la ra a'ta 'tse Nainá]; akjòn kijì ján nax̄indá Iconio. ⁵²Tanga jñà x̄ita ra ya kotá'yá'ta-la Cristo, 'ñó nda tjiin inìma-la kjòtsjacha kò Inìma Tsje-la Nainá.

**Kó'sín tsi'kènajmíya 'Én-la Nainá jè Pablo kò
Bernabé ya nax̄indá Iconio**

14 ¹Ya nax̄indá Iconio, jè Pablo kò Bernabé, 'koaá tì'sín 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya x̄ita Judío; 'ñó nda kiichjaya, skanda batoó kjìn x̄ita judío kjokjiín-la kò ra kj'íi x̄ita ra mì tsa x̄ita judío. ²Tanga jñà x̄ita judío ra mì kì makjiín-la, tsinchá'a jñà ra mì tsa x̄ita judío mé-ni nga 'cho tsò kjòbítsjen katasíchjeén ra kondra 'tse x̄ita-la Cristo. ³Pablo kò Bernabé, tseé tsikítsajna ya Iconio.

Kiichja táhijín 'én-la Nainá, nga jé ma'nó'ta takòn. Kò jè Nainá isikixiya-ní nga ngi kixí kjoa jñà 'én ra tsi'kénajmí a'ta 'tse kjonda-la, nga kitsjà-la nga'nó nga ma ki'sìn kjoxkón ra bakón kjoajeya-la Nainá. ⁴Jñà xítà naxindá Iconio, jòya kjomà; masen kijì'ta-la jñà xítà judío kò masen kijì'ta-la jñà Pablo kò Bernabé, xítà ra tsikíxáya-la Jesús. ⁵Jñà xítà judío kò ra mì tsa xítà judío tsajoóya-ni kò xítaxá ítjòn-la nga mejèn-la skajàn-kò, kò kìnè najo. ⁶Pablo kò Bernabé, 'kia nga ijye kí'nchré, tsanga-ní; yaá kijì ya ján Listra kò Derbe, naxindá ra chja-ni Licaonia, kò kóhotjín i'nde ra chja-ni ya jngo tjandi-la. ⁷Ya i'nde kii, ti'koaá tsi'kénajmíya 'én xítse-la Cristo ra nda tsò.

Kó'sín nga kisinè najo jè Pablo ya naxindá ra 'mì Listra

⁸Ya Listra tìjna jngo xítà 'xìn ra mì kì ma fi skanda tì'sa-ni nga kitsin; nì kjè sa jngo nichjin ndsakò bajme-ni. Yaá tìjna xítà rakìi ⁹nga tí'nchré-la Pablo nga tí'bénajmíya. Jè Pablo, 'kia nga isko'án kijtse-ní nga makjiín-la nga ma konda-ni. ¹⁰Pablo, 'nó kiichja kitsò-la:

—i'Tisítjijn, tisijna kixi-ni ndsakì!

Xítà rakìi, ta jngo iski'nga nga tsasèn kixi-ni; tsikí'tsia nga ma tsajme-ni. ¹¹Jñà xítà, 'kia nga kijtse kjoxkón nda ra ki'sìn Pablo, 'nó kiichja, kitsò nga 'én Licaonia:

—iJñà nainá, xítáá ká'sín ijo-la nga ka'fi'tsé-ná!

¹²Bernabé, Zeus kitsò-la; kò jè Pablo, Hermes kitsò-la, nga jè-ní ra isa 'nó chja. ¹³Jè ingo-la nainá xkòsòn Zeus, yaá kijjna andi naxindá. Jè na'mì-la 'jiikó nchraja kò 'jiikó koròna; jè na'mì rakìi kò nga'tsi xítà naxindá mején-la sji'ken-la jñà nchraja kò tsjá-la kjojò mé-ni nga skexkón-ni. ¹⁴Jè Pablo kò Bernabé ra jè Jesús tsikíxáya-la, 'choó kjomà-la 'kia nga kijtse kjoa ra inchi'sín xítà; iskíchrjayajno ijo-la jè nikje-la, akjòn 'jaha'sen-jin-la xítà. 'Nó kiichja, kitsò:

¹⁵—Nda tìná'ya, ¿mé-ni kò'sín inchi'nià-no? Ngajin, ti'koaá taxkì xítà-nájin koni jìòn. Kíí xá kà'fii jnchro-najin nga 'kénajmí-lajin 'én xítse-la Cristo ra nda tsò, mé-ni mì kì tì kò'sín 'sian-no kjoa kii ra nimé chjí-la; jè tangí'ta-la Nainá ra tìjnakoò, jè ra tsikínda ngajmi kò nangi; ti'koaá tsikínda ndáchikon, kò nga'tsi tsajmì ra tìjn. ¹⁶Jñà nichjin ra ijye tsato, Nainá kitsjá'nde-la nga'tsi naxindá ra tìjn i isà'nde nga tsinchimaya ndiyá ra isasèn-la. ¹⁷Tanga Nainá, kji'tá nichjin

nda tí'ya tsijen-là yá-ní ra jè, nga tí'ya-là nga'tsì kjonda ra tí'sín; jè-ní ra tísikasén-no jtsí ra ngajmi nchrabá-ni; ko títsjá-no tsajmì ra tímajchá-no ko títsjá-no nga'tsì tsajmì ra machjeén-no ra ma chine mé-ni nga 'se ki'ta-no kjotsja ya ajin inìma-no.

¹⁸ Pablo ko Bernabé, nì'sín ko'sín kitsò-là nga'tsì kjoa kii, 'nó chjá kjomà-là nga tsatékjáya-là xita naxindá nga ki tà chjà cho sí'ken-là koni jngo kjotjò ra tsjá-la.

¹⁹ Tì'kiaá-ni, 'jii i'ka xita judío ra inchrabà-ni Antioquía ko Iconio nga tsinchá'a jñà xita naxindá nga tsikínè najo jè Pablo. 'Kia nga ijye ko'sín isiko, 'koaá kjomà-là koni tsa ijyeé 'ken; akjòn tsikí'ndofe'ta ya nangi, kiì síkàtjen ya andi naxindá ján.

²⁰ 'Kia nga jñà xita ra kotá'yá'ta-là Cristo kjóxkó'ta-là Pablo

ñánda nga kijina, Tsasítjeén india-ni; 'jaha'sen-jin india-ni ya naxindá; ko ra kjomà nchijòn kiji ko Bernabé ján Derbe.

²¹ 'Kia nga ijye tsì'kénajmíya 'én xitse-là Cristo ra nda tsò ya naxindá Derbe, ñánda nga 'nó kjìn xita kjokjiín-là nga kiji'ta-là Jesús, kiji india-ni ya Listra, Iconio ko ya Antioquía. ²² Pablo ko Bernabé kitsjá-la 'én nga 'nó kata'bé-là ikon jñà xita ra kotá'yá'ta-là Cristo ra títsajna ya naxindá kii; tsì'kénajmí-la nga kixi katitsajnakò 'én ra makjiín-là; kitsò-là:

—'Koaá 'sín tjinè-là nga tse kjohi'in kotojieén 'kia nga ti'sa inchimangié i'nde ñánda nga kitjáha'sen-jieén ñánda nga tibatéxoma Nainá.

²³ Nga jngó jngó i'nde ñánda nga tjin naxindá-là Cristo, Pablo ko Bernabé tsahíjin xita jchínga ra tsikí'ta xá nga síkkinda naxindá-là Cristo; 'kia nga ijye kiichja'ta-là Nainá, ko ijye tsikítsajnachjan, yaá isingatsja xita kii ya aya tsja Nainá ra ijye ya a'ta 'tse kjokjiín-là.

**Kó'sín nga ijchò india-ni jè Pablo kò Bernabé
yà Antioquía nangi 'tse Siria**

²⁴'Koaá 'sín 'jahato yà 'i'nde Pisidia, nga ijchò-ni nangi Panfilia. ²⁵Tsi'kénajmí 'én-là Cristo yà naxindá Perge, akjòn kiji yà Atalia. ²⁶Yaá 'jaha'sen chitso nga kiji india-ni yà Antioquía, yà 'i'nde nándà nga isatéxá-là a'ta 'tse kjonda-là Nainá jè xá ra ijye itjasòn-là. ²⁷'Kia nga ijye ijchò-ni yà Antioquía, tsikíxkóya xitá naxindá-là Cristo; tsi'kénajmí-là nga'tsi kjoa ra isikò Nainá, kó'sín kjomà'tin nga jè Nainá kitsjá'nde-ní nga tì'koa kjokjiín-là jñà ra mì tsa xitá judío. ²⁸Pablo kò Bernabé, tseé tsikitsajnakò xitá ra kotá'yá'ta-là Cristo yà Antioquía.

**Kó'sín nga kjóxkóya jñà xitá ra tsikíxáya-là
Jesús kò xitá jchínga ján Jerusalén**

15 ¹Jñà nichjin kii, 'jii i'ka xitá ra inchrabà-ni Judea nga ijchò yà Antioquía nga tsi'kénajmíya-là xitá-là Cristo, kitsò-là: “Mì kì ma kítjokajion kjohi'in 'tse jé-no tsa mì kì si'tà chibà ijo-no kjoa 'tse circuncisión koni 'sín tíchja kjotéxoma-là Moisés.”

²Pablo kò Bernabé 'nó tsajoókjo kò jñà xitá kii nga tsakátiya-ni jñà kjoa kii; akjòn, 'koaá 'sín iskosòn-là nga jè Pablo kò Bernabé kiji ján Jerusalén. Kò tì'koaá tsakáhijtakoó-te i'ka xitá ra tì'koa xitá-là Cristo nga kiji, mé-ni nga sindajín-ni kjoa kò jñà xitá ra tsikíxáya-là Jesús kò xitá jchínga 'tse naxindá-là Cristo ra títsajna yà.

³Jè naxindá-là Cristo ra tíjna yà Antioquía tsasikò'tá jñà xitá kii mé-ni nga koma kiji-ni. 'Koaá 'sín 'jahato yà nangi Fenicia kò Samaria. Tsi'kénajmí nga jñà ra mì tsa xitá judío tì'koaá ijyeé inchifahatjìya-là nga yaá inchifi'ta-là Cristo. Nga'tsi xitá ra makjiín-là a'ta 'tse Cristo, 'nó kjotsja-là.

⁴'Kia nga ijchò ján Jerusalén Pablo kò Bernabé, nda kinisin-là a'ta 'tse jñà xitá naxindá-là Cristo, kò xitá jchínga ra yà batéxoma, kò xitá ra tsikíxáya-là Cristo; akjòn tsi'kénajmí ijye-là nga'tsi kjoa ra ki'sin Nainá ra a'ta 'tse. ⁵Yaá títsajnajin i'ka xitá fariseo ra ijye kjokjiín-te-là 'én nda-là Cristo; tsincha kixi-ní nga kitsò:

—Jñà ra mì tsa xit̃a judío ra ijye makjiín-la, machjeén-ní nga si'ta chib̃a ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión; ti'koa siñe-la nga katasíhitjasòn kjotéxoma ra kitsjà Moisés.

⁶Kjóxkóya-ní jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús ko xit̃a jchínga ra 'tse naxindá-la Cristo nga tsajoóya-ni jñà kjoa kii. ⁷Nó tse tsajoóya-ni kjoa kii; chaán tsasijna kixi Pedro, kiichja, kitsò:

—Jìon 'ndsé, ijyeé tjiín-no nga 'an ijyeé kjotseé jahájin-na Nainá nga 'an 'kenájmi-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xit̃a judío mé-ni nga ti'koa kokjiín-la. ⁸Jè Nainá ra be jè iníma-ná, 'koaá 'sín tsakón kixi nga ti'koaá tsjakeé-te jñà xit̃a kii, nga 'koaá ti'sín kitsjà-la jè Iníma Tsje-la koni 'sín kitsjá-ná ra jién. ⁹Nainá kisitsjeé iníma-la xit̃a kii 'kia nga kjokjiín-la a'ta 'tse, nga ta ngàsòn ngáya tsjake-ná nga'tsí-ná, jién ra xit̃a judío 'mì-ná, ko ra taxki xit̃a. ¹⁰'Ndi 'ndi, ¿mé-ni nga kondra mangí-la jìon jè kjobítsjen-la Nainá? ¿Mé-ni ko'sín binè-la jìon jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Cristo nga katasíhitjasòn kjotéxoma, kjoa ra 'nó i'in tjin? Ra skanda nijñà xit̃a jchínga-ná ko nijién, mì kì chíkjoa-ná nga nihitjasén. ¹¹Tanga 'koaá 'sín makjiín-ná jién ra xit̃a judío 'mì-ná ko ra taxki xit̃a, nga ngàsòn ta kjonda 'tse Jesús ra tjna ítjòn-ná nga kítjokajieén kjohi'in ra a'ta 'tse jé-ná.

¹²Jyó tsikitsajna nga'tsi xit̃a ra ya títsajna. Kii'nchré-la Bernabé ko Pablo nga tsi'kénajmi-la kó'sín kjomà nga 'nó tse kjoaxkón ra ki'sín Nainá ra a'ta 'tse ya ngixkòn xit̃a ra mì tsa xit̃a judío.

¹³'Kia nga ijye kiichja Bernabé ko Pablo, 'kiaá kiichja Jacobo, kitsò:

—'Ndsé ra i titsajna, tiná'yá-ná. ¹⁴Jè Simón Pedro, ijyeé tsi'kénajmi-ná kó'sín kjomà 'kia nga ti'sa ijchò-tjòn-la jè kjonda-la Nainá jñà ra mì tsa xit̃a judío nga tsjahíjin nga xit̃a naxindá-la kjomà. ¹⁵'Koaá 'sín mangàsòn 'én kii koni 'sín tsikínda xajon jñà xit̃a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò:

¹⁶'Kia nga koma askan-nioo, kjí'ji india-na nga kindáyá xitse india-na koni 'sín nga tsatéxoma jè David.

Nda kjón síkijnanda india-na nga ijngo xit̃a síkasitjen ra ya kjinchrabà-ni tje-la David nga jè síkijnaya ngajo-na i'nde-la,

¹⁷ mé-ni jñà xit̩a ra i'ka koaàtsji-ni Nainá,
nga'tsì ra mì tsa xit̩a judío,
jñà ra a'ta tsa'an chja-ni.

¹⁸ 'Koaá 'sín tsò Nainá
ra ijye kjetseé tsi'kénajmí kjobítsjen ra tjín-la.

¹⁹ 'An, 'koaá 'sín xiaan nga mì kì ma sinè-la kjoa ra i'in
tjín jñà ra mì tsa xit̩a judío, jñà ra inchifahatjiya-la nga
inchifi'ta-la Nainá. ²⁰ Ta jé-la ra machjeén nga ma sikasén-lá
xajon nga mì kì ma skine nga'tsì tsajmì ra ya sinchá ya
ngixkon xkósòn ra nainá tsò-la xit̩a; ti'koaá mì kì ma
kjoachijngi 'sjin, ko mì kì ti koma skine-ni jní-la nga'tsì cho ko
mì kì koma skine ijo-la cho ra mì kì xaánten jní-la. ²¹ Skanda
ti'sa-ni kjetseé, nga jngó jngó naxindá tjín xit̩a ra 'bénajmíya
jè kjetéxoma-la Moisés; nga xki nichjin níkjáya kotá'yájin xit̩a,
ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̩a Judío.

Jè xajon ra inikasén-la jñà ra mì tsa xit̩a judío

²² Jñà xit̩a ra tsikíxáya-la Jesús ko nga'tsì xit̩a naxindá-la
Cristo ko xit̩a jchínga ra ya batéxoma, tsajoóya-ni nga tsjahjín
i'ka xit̩a xákjién ra isikasén ya Antioquía nga tsakáhijtako
Pablo ko Bernabé. Jñà itjahájin Judas ra ti'koa Barsabás 'mì
ko Silas. Xit̩a k̩i, jñá-ní ra isa 'ñó xkón títsajna ya ajin-la xit̩a
xákjién. ²³ Isi'ka jngo xajon ra tsò:

“Ngajin, xit̩a ra tsikíxáya-najin Jesús ko xit̩a jchínga ra
'ndsé chibé a'ta 'tse Cristo, nikasén-lajin 'én nga ko'sín
nihixo'ta-lajin jìòn 'ndsé ra mì tsa xit̩a judío 'mì-no ra
titsajna ya naxindá Antioquía, ko i'nde Siria ko Cilicia.
²⁴ Ijyeé iska'tá-najin 'én nga ti íf itjokàjin i'ka-ni xit̩a ra
ijchòjkon-najìòn ra mì tsa jin ki'tsi'nde-lajin; nga síf síko-no
nga báko-no 'én ra síkítsón-jin kjobítsjen-no. ²⁵ Nga'tsi-najin,
'koaá 'sín kichibaya-najin nga inchinikasén i'ka-jin xit̩a
tsajin ra kikatsjjen-no. Kjihijtako jñà 'ndsé Pablo ko Bernabé,
xit̩a ra 'ñó tsjacha-jin, ²⁶ jñà ra ijye ko'sín tsikínè-la ijo-la
ni'sín ta mé kjohi'in ra tsatojin a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna
ítjòn-ná. ²⁷ Inchinikasén-lajin Judas ko Silas, jñà ra 'koa ti'sín
koaàkonajmí-no jñà 'én k̩i. ²⁸ Ngajin ko jè Inìma Tsje-la Nainá,
'koaá 'sín nda isasèn-najin nga mì tsa kjo'ñó sinè-no nga
siitjasòn kjoa 'tse kjetéxoma ra i'in tjín. Tà kíí-ní ra machjeén
nga nda sihitjasòn jìòn jñà kjoa k̩i: ²⁹ nga mì kì ma chjinee

ijo-la cho ra sí'ken xita a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la, ko mì kì ma chjinee jní-la nga'tsi cho ko ijo-la cho ra mì kì xaájen jní-la; ti'koaá mì kì ma nga kjoachijngi 'siaan; tsa chjáaxin-la ijo-no nga'tsi kjoa kii, ndaa tjín kjoa ra 'siaan. Ko'sín nda títzahijyo nga'tsi-no.”

³⁰ Jñà xita kii ra ko'sín inikasén, 'kia nga ijye kisíkjáya-la xákjién, 'kiaá kiji skanda ján Antioquia; 'kia nga ijchò tsikíxkóya nga'tsi xita xákjién ra ti'koa xita-la Cristo; isingatsja jè xajon ra inikasén ra jñà 'ya. ³¹ Jñà 'ndsé kii, 'kia nga ijye tsikíxkiyajin jè xajon rakii, tsjaá ki'se-la nga kotsò 'én ra ijchò síje ikon. ³² Jè Judas ko Silas ti'koaá Nainá chja ngajo-la; kjin 'én tsakákonajmí jñà 'ndsé kii ra nda kitsjà nga'ño-la ko nga isije ikon. ³³ Kjin nichjin tsikitsajna ya Antioquia. Ra kjomà askan-nioo isíkjáya-la xákjién, nga kiji-ni ya Jerusalén; nga kiiikon india-ni jñà xita ra isikasén. ³⁴ [Tanga jè Silas, 'koaá 'sín isasèn-la nga yaá tsikíjna ya Antioquia.] ³⁵ Pablo ko Bernabé, yaá tsikitsajna-te ya Antioquia. Tsakón-ya ko tsi'kénajmíya-isa 'én xitse-la Cristo ra nda tsò. Ko kjin ma-isa xita ra taña isíxákjoko nga isíka'bí 'én-la Na'ín-ná.

'Kia nga jè Pablo ko Bernabé tsincha'ta-xin-la xákjién

³⁶ 'Kia nga kjomà askan-ni, jè Pablo kitsò-la Bernabé:

—Tjian india-ná kóho'ki naxindá ñanda tsi'kénajmie 'én-la Nainá mé-ni nga jcha-ná kó'sín títajna jñà xita xangieé.

³⁷ Jè Bernabé, jè mejèn-la iko Juan ra ti'koa Marcos 'mì nga kohitako-te; ³⁸ tanga jè Pablo mì kì isasèn-la, ta ngatji-la nga kitsjin-tákon ján Panfilia nga mì ti kì tsakáhitako-ni nga isíxá jè xá ra tjíma-ni. ³⁹ 'Kia nga mì ti kjóngásòn-ni 'én-la, yaá inchrabà-ni nga isakò-la kjoa; tsincha'taxin-la xákjién; jè Bernabé jè kiiko Marcos, 'jaha'sen jngo chitso nga kiji skanda Chipre. ⁴⁰ Pablo, jè tsjahijin Silas nga tsakáhitako. Jñà xita-la Cristo yaá isingatsja ya aya tsja Nainá, akjòn kiji. ⁴¹ Kiji ya nangi Siria ko Cilicia; yaá tsinchima nga isí'ño ikon nga'tsi xita naxindá-la Cristo nga kixi katincha ra a'ta 'tse Nainá.

'Kia nga jè Timoteo tsakáhitako jè Pablo ko Silas

16 ¹ Pablo, 'kia nga ijchò ya naxindá Derbe ko Listra, yaá iskajin jngo xita ra kotá'yá'ta-la Cristo ra 'mì Timoteo; jè na-la xita judío-ní, ti'koaá makjiín-te-la a'ta 'tse Cristo.

Tanga jè na'in-la xita griego-ní. ²Jñà xita xàngieé ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo ra títsajna Listra ko Iconio 'ñó nda kiichja ra a'ta 'tse Timoteo. ³Pablo, mején-la nga jè kohijtako; kií ko'sín kisi'ta chiba-ni jè kjoa 'tse circuncisión mé-ni nga nda kijná-ni Timoteo a'ta 'tse xita Judío, ta ngatji-la kóhotjín xita ra ya títsajna, nda tjíjin-la nga jè na'in-la xita griego-ní. ⁴Nga'tsi naxindá ra 'jahato, 'koáá 'sín kitsò-la nga katasíhitjasòn kjohixi ra tsajoóya-ni jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús ko xita jchínga ra títsajna ján Jerusalén ra ya síkinda naxindá-la Cristo. ⁵'Koáá 'sín kjomà-ni nga jñà xita naxindá-la Cristo, isaá 'ñó nda kjokjiín-isa-la; ko nichjin nchijón kjokjìn-ya-isa xita ra makjiín-la.

Kó'sín nga tsatsíjen tsijeén jngo-la xita Macedonia jè Pablo

⁶Jè Inìma Tsje-la Nainá mì kì kitsjá'nde-la Pablo ko xita xákjién ra kjihijtako nga ya i'kénajmíya 'én-la Cristo ya nangi Asia; 'koáá ma-ni nga ya tsatojin ya nangi ñánda 'mì Frigia ko Galacia. ⁷'Kia nga ijchò ya nangi Misia, kjomejèn-la nga kiji nangi Bitinia, tanga jè Inìma Tsje-la Jesús mì kì kitsjá'nde-la. ⁸'Kia nga 'jahato Misia, yaá ijchò skanda naxindá Troas. ⁹'Kia nga ijye títsajna Troas, 'kia nga nitjen, jè Pablo tsatsíjen tsijeén jngo-la xita, koni tsa nijná tí'bi-la ra ya nangi Macedonia i'nde-la ra tsasijna kixi ya ngixkon Pablo. Tsikítsa'ba-la, kitsò-la: “Nchrabí i nangi Macedonia. Tisíko-nájin.” ¹⁰'Kia nga ijye kijtse kjoa

'Kia nga jngo xita Macedonia kiichja-la Pablo ya angijni

kìi jè Pablo, ndìtoón tsikitsajnanda-jin nga tsangì-jin ya ján nangi Macedonia, 'koaá 'sín tǝjngò takòn-jin nga jè Nainá tíhja-najin mé-ni nga sika'bí-jin 'én xitse-la Cristo ra nda tsò ya ì'nde rakìi.

Kó'sín nga kjokjiín-la jè chjoón ra 'mì Lidia

¹¹'Kia nga ítjo-najin ya naxindá Troas, ichjibé jngo-jin chitso, tsangì kixi-jin ya nangi ra kijina ajin nandá ra 'mì Samotracia; ra kjomà nchijòn yaá tsangì-jin naxindá ra 'mì Neápolis. ¹²'Kia nga ítjo-najin Neápolis, akjòn tsangì-jin Filipos, jngo naxindá ítjòn 'tse nangi Macedonia ra nda tjábé-la nga'ño a'ta 'tse Roma. Kjin nichjin tsikitsajna-jin ya ì'nde rakìò. ¹³Jngo nichjin níkjáya tsangì-jin jngo ì'nde ya andi naxindá ñánda tí'fa jngo xangá nandá, nga 'koaá 'sín iníkítsjen-jin nga tjín jngo ì'nde ñánda chja'ta-la Nainá jña xita judío. Tsikitsajna-nájin nga kinakjoáko-jin a'ta 'tse 'én nda-la Cristo jña íchjín ra maxkóya ya ì'nde rakìò. ¹⁴Yaá tíjnajin jngo chjoón ra 'mì Lidia ra batína nikje chí ra chji'ndi nájtse

'Kia nga jè Pablo tsachrjekàjin ijo-la tsati chí'nda inima 'cho-la níi ra kùchjatjingi-la Pablo

kjòn isén-la; yaá i'nde-la ñánda 'mì Tiatira; jè chjoón rakìi ndaá bexkón Nainá; ko jè Nainá isichiya-la nga nda ki' nchré koni 'sín tíchja Pablo. ¹⁵Jè Lidia isatíndá-ní; ko nga'tsi xita ra títsajna ya ni'ya-la. Ra kjomà askan-ni tsikítsa'ba-najin nga kitsò-najin:

—Tsa kixi kjoa nga makjiín-no nga 'an, ndaá makjiín-na a'ta 'tse Nainá, tjaán ya ni'ya-na, ya sikjáya-no.

Kjo'ño ki'sìn-najin nga tsikítsahijyo-jin.

'Kia nga kijì ndayá jè Pablo ko Silas ya naxindá Filipos

¹⁶Jngo nichjin 'kia nga inchimangí-jin ya i'nde ñánda nakjoá'ta-lajin Nainá, kiskàjiín jngo-jin tsati ra inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-la; maá-la bínda nga kjó'tasòn jñà xita. Jñà ni-la tsati chi'nda rakìi 'ño nda síkijne ton 'kia nga kotjín xá ra 'sín. ¹⁷Tsati rakìi, tjen-ngi-la Pablo ko nga'tsi-najin; 'ño chja nga tsò:

—Jñà xita kii, jñà chi'nda-la Nainá ra 'ño 'nga tíjna; ko jè 'béngjmí-najìon ndiyá ra ma kítojokajin-no kjohi'in 'tse jé-no.

¹⁸Kjín nichjin ko'sín kitsò-najin jè tsati rakìi. Jè Pablo, ta chaán kjojtì-la; isíkafa'tá-la; kitsò-la jè inìma 'cho-la níí ra tjíjin ya inìma-la tsati:

—'Koaá 'sín xin-la ra a'ta 'tse Jesucristo, nga títjòjin ya inìma-la jè tsati rakìi.

Ti'kiaá-ni, jè inìma 'cho-la níí, nditoón itjo. ¹⁹Jñà ni-la tsati, 'kia nga kijtse nga itjahíxìn-la jè kjoa ra ma-la, nga mì tí kì kisikijne-ni ton, itsabá'ño jè Pablo ko Silas, nga kiiko ya ngixkon xitaxá. ²⁰Tsinchá masen ñánda nga títsajna jñà xitaxá, kitsò:

—Jñà xita kii ra xita judío, kjosií inçhibátsji i naxindá-ná.

²¹Kíí bakón-ya kjotéxoma ra mì kì tjí'nde-ná nga sihitjasén ko nga ko'sín 'sieén, ta ngatjì-la nga xita romano-ná ra jién.

²²Nga'tsi xita naxindá saba kondraá kijì-la jè Pablo ko Silas; jñà xitaxá, 'koaá 'sín kitsjà kjohixi nga katachrjayájno nikje-la, akjòn kata'se-la yá. ²³'Kia nga ijye 'ño tsajá-la, ndayá isikjaha'sen; akjòn kitsjá-la kjohixi jè ra síkinda ndayá nga nda katasíkinda jñà xita kii. ²⁴Jè xita ra síkinda ndayá 'kia nga ki'tsi-la kjohixi, yaá isíkítsajna ñánda isa 'ño nanga. Tsakánè'ño ndsako yá ra 'ño iyí ra xá isinda-ni nga ko'sín machjeén.

²⁵ 'Kia nga ijye ijchò masen nitjen, jè Pablo kò Silas, inchi'jta-la Nainá, ti'koaá inchi'se-la Nainá, so ra jè Nainá jeya síkijna; kò jñà xita ra i'ka ra ti'koa kjohi'in títsajna, inchi'nchré-la. ²⁶ Ta nditoón 'ji jngo chón ra 'nó jchán 'tsa; jñà chrjó tjá'tsin ndayá, ngi kjoitiyaá-la. Jñà xotjoba-la ndayá ngi itjá'xa-ní, ti'koaá jñà na'nó kicha kadena ra tjí'tá'nó-ni xita ra ya títsajna ndayá, ngi jngo kja tsájndakjo. ²⁷ Jè xita ra síkinda ndayá, 'kia nga itja'fá-la, kijtse-ní nga ti'xá ijye jñà xotjoba-la ndayá. 'Koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé tsanga ijye xita ra títsa'ya ndayá. Iskábé jngo kicha ndajò nga mejèn-la sù'ken ijo-la. ²⁸ Jè Pablo, 'kia nga kijtse, 'nó kiichja nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn kò'sín nìkì ijo-li; títsajna ijyeé-nájin ijndí.

²⁹ Jè xita ra síkinda ndayá, 'kiaá isíjé jngo ni'í; nditoón 'jaha'sen, ngi tífatsé-ní nga itsakjòn, isikátjen ijo-la ya angi ndsakò Pablo kò Silas. ³⁰ Akjòn tsachrje-ni ndayá Pablo kò Silas; iskonangi-la nga kitsò-la:

—Jìòn nàmì, ¿mé ra 'siaan nga ma kítojokàjiaan kjohi'in?

³¹ Pablo kò Silas kitsò-la:

—Katakjín-li a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná mé-ni nga ma kítojokajin-ni kjohi'in ngaji kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-li.

³² Tsi'kénajmí-la 'én-la Na'in-ná kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-la. ³³ Tijé-ni nitjen, jè xita ra síkinda ndayá, tsiníjno nándà nga kiti-la Pablo kò Silas; ra ijye kjomà isatíndá-ní kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-la. ³⁴ 'Kiaá kiiko ya ni'ya-la nga taña tsakjèn-kjo; kò kóhotjín xita ni'ya-la, 'nó tsja ki'se-la nga ijye kjokjín-la a'ta 'tse Nainá.

³⁵ 'Kia nga ijye ki'se isén, jñà xitaxá isikasén polsiya-la nga kitsjà kjohixi nga katitjo-ni ndayá Pablo kò Silas. ³⁶ Jè xita ra síkinda ndayá isíkí'nchré Pablo kitsò-la:

—Ijyeé kásikasén-na kjohixi jè xitaxá nga ijyeé ma kítsahijyondií-no. Tangí-la nda-no.

³⁷ Tanga jè Pablo kitsó-ní:

—Ngajin, xita Roma-nájin. [Mì kì tjí'nde nga taxki sùko-najin.] Kì'seé-najin yá ya ngixkon naxíndá, 'kia nga nda kjeé 'ya-la tsa mé jé ra tjín-najin, kò ra kjomà, tsangi-jin ndayá; kò 'ndi 'ndi mején-la nga tà kjo'ma sùkítsajnandií-najin; isaá nda-ni nga jñà kjòn katanchrabá kachrje-najin.

³⁸Jñà pòlsiyà, 'koáá 'sín tsi'kénajmí-là jñà xitaxá. Kò 'kia nga kí'nchré jñà xitaxá nga jè Pablo kò Silas nga xitá Roma-ní, 'nó itsakjòn. ³⁹Nditòón kijì nga tsachrje-ni ndayá Pablo kò Silas; akjòn isijé-là kjoanihijcha'ta jè kjoa ra isiko, kò tsikítsa'ba-la nga katabitjòjin yà naxindá. ⁴⁰Pablo kò Silas, 'kia nga ijye itjo-ni ndayá, yáá kijì yà ni'ya-là chjoón ra 'mì Lidia. Kò 'kia nga kijtse india-ni xákjién, tsakákonajmí-ní nga 'nó kata'bé-la ikon jñà xitá kii, akjòn kijì.

Kó'sín isakò kjosi yà Tesalónica

17 ¹'Koáá 'sín 'jahato Anfípolis kò Apolonia, ijchó Tesalónica yà naxindá ñánda nga tjín jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xitá Judío. ²Jè Pablo, koni 'sín nga ijye nga-là 'jaha'sen yà ni'ya sinagoga; jàn nichjín níkjáya tsajoóya-ni nga iskotá'yájin Xajon Tsje-là Nainá. ³'Koáá 'sín tsi'kénajmí-là nga jè Cristo [ra xá inikasén-ni] nga tjínè-là nga kiyá; kò 'kia nga ijye kiyá tjíné-là nga kjoááya-ila; kò kitsó-la:

—Jè Jesús ra kò'sín tí'bénájmí-no, jè-ní Cristo [ra xá inikasén-ni].

⁴Tjín i'ka xitá judío ra kjokjiín-là 'én-là Nainá; kò yáá tsakáhijtakò Pablo kò Silas. Tí'koáá kjín xitá griego ra bexkón Nainá kjokjiín-là kò kjín íchjín ra ijncha ítjòn kjokjiín-te-la. ⁵Tanga jñà xitá judío ra mì kì makjiín-la, kjòchínikeé jè Pablo kò Silas. Tsikíxkóya xitá ra ta ya tjíma'tsè ra xitá 'cho; tsikí'tsia nga tsi'ké kjosi yà ajin naxindá; kiskajàn'ta ni'ya-là xitá ra 'mì Jasón, tsakátsji Pablo kò Silas nga mejèn-là kochrje nga siìngatsja xitá naxindá. ⁶Tanga mì kì kjomà isakò-là; kjojchán inachrje-ni Jasón kò xitá-là Cristo ra yà títsajna i'ka nga kiiko yà ngxikon xitaxá; 'nó kiìchja kitsò:

*Jè Pablo tíbíxkiyajin
Xajon Tsje-là Nainá*

—Jñà x̄it̄a k̄ī ra in̄chisíkitsón x̄it̄a isà'nde ijyèé 'ji-te i ì'nde tsajién. 7 Nga'tsi jñà x̄it̄a k̄ī, kitsjá'nde-là jè Jasón nga tsikitsajna ya ni'ya-là. Sabà kondraá fì-là kjotéxoma-là César ra x̄it̄axá ítjòn t̄jna; kò 'koaá 'sín tsò nga t̄jna-ró ìjngo-isa x̄it̄axá ítjòn ra 'mì Jesús.

⁸ Jñà x̄it̄axá kò x̄it̄a nax̄indá, 'kia nga kií'nchré jñà 'én k̄ī kjojtí-là. ⁹ 'Kia nga ijye isinè-là tòn jè Jasón kò x̄it̄a ra i'ka, isíkítsahijyondí-ni.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-là Nainá jè Pablo kò Silas ya nax̄indá Berea

¹⁰ 'Kia nga ijye kjòjñò, jñà 'ndsé nditòón isikasén jè Pablo kò Silas skanda ján nax̄indá Berea. 'Kia nga ijchò ya ì'nde rak̄ī, yaá 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄it̄a Judío. ¹¹ Jñà x̄it̄a ra t̄tsajna ya Berea, isaá nda t̄jín kjobítsjen-la mì 'koa-ni koni jñà ra t̄tsajna ya Tesalónica; isaá nditòn kjokjiín-là 'én-là Nainá. Nìchjin nchijòn nda iskotá'yájin jè xajon ra t̄jí'ta 'én-là Nainá nga mejèn-là skè a kixíí kjoa nga kò'sín t̄jín kiti koni 'sín nga tí'senajmí-là. ¹² Ñò kjìn x̄it̄a judío kjokjiín-là, t̄i'koa kjín íchjín ra ijncha ítjòn kò x̄it̄a 'xìn kjokjiín-te-là ra x̄it̄a griego. ¹³ Jñà x̄it̄a judío ra t̄tsajna ya Tesalónica, 'kia nga kií'nchré nga jè Pablo kò Silas yaá t̄tsajna ján Berea, nga yaá in̄chi'bénajmí 'én-là Nainá, kiji ya nax̄indá rak̄ī nga kii kinchá'a x̄it̄a nga katasakó kjosi. ¹⁴ Jñà 'ndsé, nditòón isikasén Pablo ya andi ndáchikon ján; tanga Silas kò Timoteo yaá tsikitsajna Berea. ¹⁵ Jñà x̄it̄a ra tsakáhijtako Pablo nga kiìkò índia, skanda yaá kiìkò Atenas. 'Kia nga ijye tsáfa-ni, yaá 'ya kjohixi nga jè Silas kò Timoteo nditòón katafitj̄ingi-là.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya Atenas

¹⁶ Pablo, 'kia nga t̄jna ya nax̄indá Atenas nga tíkoñá-là jè Silas kò Timoteo, taxkì baá kjomà-là 'kia nga kijtse nga ya nax̄indá rak̄ī, taxkì kjín xkósòn bexkón ra mì tsa Nainá. ¹⁷ 'Koaá ma-ni nga ya ni'ya sinagoga tsajoóya-ni kò x̄it̄a judío, kò ra taxkì x̄it̄a ra t̄i'koa bexkón Nainá; kò nìchjin nchijón tsakákonajmí nga'tsi x̄it̄a ra maxkóya ya nditsin. ¹⁸ T̄i'koaá t̄jín i'ka x̄it̄a ra kjobítsjen 'tse x̄it̄a epicúreo kò 'tse x̄it̄a estoico bakón-ya. T̄i'koaá tsajoóya-ni kò Pablo. T̄jín i'ka ra kitsò:

—¿Kó tsò-ni 'én ra chjaya jè xita xi'a rakii?

Ti'koa tjin i'ka ra kitsò:

—A'ta 'tse nainá xitseé-la ra 'benajmíya.

Kíi ko'sín kitsò-ni nga jè Pablo, jè tsi'kénajmí-la 'én ra nda tsò a'ta 'tse Jesús, ko ti'koaá tsi'kénajmí-la nga jè Jesús jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. ¹⁹'Kiaá kiiko jngo i'nde nánda 'mi Areópago. Iskonangi-la kitsò-la:

—¿A komaá nda kiná'ya-lajin jè kjetéxoma xitse ra ji 'benajmíyi? ²⁰Jè 'én ra bakon-yi, 'ño xitse ko 'ño kj'íi tsò. Mején-najin nga ko'kín-nájin kó'sín tsò-ni.

²¹Kíi ko'sín kitsò-ni nga nga'tsi jña xita ra ya Atenas i'nde-la ko xita ra xin nangi-la, tà 'koaá 'sín inchisíka'ya ki'ta nichjin-la nga ta jé ra 'ño mején-la nga kj'inchré ko nga kichja-te kótsò kjobítsjen xitse ra tíbatsíjen.

²²Pablo, 'kiaá tsasijna kixi ya masen-la i'nde Areópago, kitsò:

—Nga'tsi-no ra i i'nde-no Atenas, 'koaá 'sín tsijen-na nga 'ño nda 'yaxkón jìon ko 'ño nda makjiín-no a'ta 'tse ra nainá 'mì-la. ²³'Kia nga 'jáhato ya jngó jngó ingo nánda maxkóya jìon, kíjtse-náa nga tjí'ta jngo 'én ra tsò: “Jè Nainá ra mì kì 'yaxkon-la.” Ko jè Nainá ra ko'sín 'yaxkón jìon ni'sín mì kì 'yaxkon, jè-ní ra 'an ko'sín 'benajmíya-no.

²⁴Jè Nainá, mì tsa ya bijnaya ingo ra tsja xita kisinda-ni; nga jè tsikínda isà'nde ko ngajmi ko nangi ko nga'tsi tsajmì ra tjin, ko jè ma ni-la. ²⁵Ko mì kì machjeén-la tsa jña xita isà'nde kosiko'ta, nga nimé ra chija'ta-la ra jè. Nga jé-ní ra tsjá-ná kjobinachon, ko tsjá-ná tjo ra chjeén, ko tsjá-ná ta mé tsajmì ra machjeén-ná.

²⁶'Ta jngoó xita kisichjeén nga tsikínda nga'tsi xita ra tjin nga tjí'tsa isà'nde; kiskosòn-la kó 'ki tse koma-la ko nánda nga kitsajna, ²⁷mé-ni nga katabátsji-ni Nainá; katabátsjijno katabátsji'ta, tsa kíi nichjin sakò-la. Ni'sín, kixíi kjoa, jè Nainá mì tsa kjin tíjna; yaá tíjna'ta chraña-ná nga jngó jngó-ná.

²⁸Nga jè Nainá ra tísíkíjnakon-ná, jé ra tsjá-ná nga'ño nga ma níki'bieé, nga ti'koa ma titsajnasén i isà'nde. Koni 'sín kitsò jngo ra ti xita tsajìon-no ra xita chjine xajon nga kitsò: “Jién, xita tje-la Nainá 'mì-ná ra jién.” ²⁹Tsa kixi kjoa nga tje-la Nainá 'mì-ná, mì kì ma ko'sín síkítsjeén nga ko'ki Nainá koni jña xkósòn ra kichá sinè ko ra kichá chroba ko tsa najo ra tsja xita bínda-ni koni 'sín nga jña síkítsjen. ³⁰Nga 'sa ítjòn, Nainá

mì kì ki'sìn kindà kjoajñò-la xità. Tanga 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tsjá kjohixi nga nga'tsi xità nga tjtjtsa isà'nde, katasikájno-ni jé-la, kò, kì tì jé bátsji-ni, kò ya kátáfa'ta-la ra jè. ³¹Nga jè Nainá ijyee tsikijna jngo nichjin 'kia nga ngi kixíi kùndajín-la nga'tsi xità isà'nde. Nga ijyee jahájin jngo xità ra kitsjà-la kjohixi nga jè koma xitaxá ra kùndajín-la nga'tsiò. Kò yaá tsakón nga kixíi kjoa, 'kia nga isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya.

³²'Kia nga kií'nchré-la kjoa 'tse ra faháya-ila mi'ken a'ta 'tse kjobiya, tjín ra tà isisobá-la kò tjín i'ka ra kitsò:

—Kj'íi nichjin-la kiná'ya india-lajin jñà 'én ra nakjí.

³³Jè Pablo, 'kiaá itjotin-la. ³⁴Tanga tjín i'ka ra kjokjín-la ra ya kjóxkóya: jngo xità ra 'mì Dionisio ra ya chja-ni 'tse xità ra títsajtín ra 'mì Areópago, tì'koaá jngo chjoón ra 'mì Dámaris, kò tjín i'ka xità ra kj'íi.

'Kia nga tsikijna jè Pablo ya Corinto

18 ¹'Kia nga ijye kjomà askan-nioo, Pablo itjokájin ya Atenas, akjòn kijì ya Corinto. ²Yaá iskajin jngo xità judío ra 'mì Aquila kò chjoón-la ra 'mì Priscila. Yaá nangi-la ñánda 'mì Ponto. Sa ta 'kiaá 'ji-ni ya nangi Italia, ta ngatjì-la nga jè Claudio ra xitaxá ítjòn tjina tsachrjeé jngo kjotéxoma nga nga'tsi xità judío katitjokájin ya naxindá Roma. Pablo kií'tsé jñà xità kù. ³Jñà xità kù, tì'koaá kií xá 'sín jè xá ra 'sín Pablo nga ni'ya nikje bínda. Yaá tsikijnako nga taña isixákjo. ⁴Xkì jin nichjin fì Pablo, 'kia nga nichjin níkjáya, ya ni'ya sinagoga nga fíkáko jñà xità judío kò ra mì tsa xità judío, jè ra mejèn-la nga katakjin-la.

⁵'Kia nga 'ji-ni ya Macedonia jè Silas kò Timoteo; jè Pablo ngi ta jè xá ki'sìn nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Nainá jñà xità

Jè Pablo, Aquila kò Priscila

judío. Kòkítsò-là nga jé Jesús, jè Cristo [ra xá inikasén-ni].
 6Tanga jñà xitá judío, tsatéchjà-là jè Pablo kò kiichjajno-la;
 'koáá 'sín kjomà-ni nga jè Pablo tsíkítsajne nikje-là [jè ra
 bakón nga mì tsa jè Pablo tjín-là jé nga mì kjokjiín-là xitá kiì];
 kò 'kiaá kitsò-là:

—Tsajión-nó jé tsa mì kì makjiín-no; tjiòn inchinijchjà-no
 ijo-no. Mì tsa mé jé tjín-na ra 'an. 'Ndì 'ndì, yaá jnchro kjin-
 tjiingi-là jñà ra mì tsa xitá judío nga kokon-yá-là jñà 'én kiì.

7Pablo, itjo-ní ya ni'ya sinagoga; yaá kijì jngo ni'ya ra ya
 kijjna'ta chraña-là 'tse xitá ra Ticio Justo 'mì ra nda bexkón
 Nainá. 8Jè xitá ra 'mì Crispo, jè ra tjina ítjòn ya ni'ya sinagoga,
 kjokjiín-là a'ta 'tse Na'ín-ná kò nga'tsi xitá ra títsajna ya ni'ya-la;
 tí'koaá kjin xitá Corinto ra kíi'nchré 'én ra tsakón-ya Pablo
 kjokjiín-là, akjòn isatíndá. 9India, 'kia nga nitjen, jè Na'ín-ná
 kiichja-là Pablo nga tsatsijen-là koni tsa nijná tí'bì-là. Kitsò-là:

—Kì tà chjàn skon-jìn, tinákjoa-ní, kò kì jyò bijni 10Mì kì ma
 yá ra kó siiko-li, 'aán tjínako-la; ya naxíndá rakìi, kjin ma-ni
 jñà ra ijye xitá tsa'an ma.

11Jè Pablo, inó masen tsikijna ya Corinto nga tsakón-ya 'én-la
 Nainá.

12Tanga 'kia kjomà xitaxá ítjòn jè ra 'mì Galión, jè ra
 batéxoma-là nga'tsi naxíndá ya i'nde ra 'mì Acaya, jñà xitá
 judío tsajoóya-ni nga itsabá'ño Pablo, nga kiiko ya ni'ya
 masen. 13Kitsò-là jè xitaxá:

—Xitá rakìi, 'koaá 'sín tímínchá'a xitá naxíndá nga kjíí-ró
 'sín jchaxkén Nainá koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse Roma.

14'Kia nga mejèn kiichja Pablo, jè Galión kitsó-là xitá judío:

—Tsa jngoó kjoa ra tse tjín kò ra i'in tjín, tjínè-là nga 'an
 kìndájíán; 15tanga tsa tà 'én-ní, tsa tà kjotéxoma tsajión-nó; tà
 jìòn tindajión; 'an mì kì kotjín kjoa ra skaájjaa.

16Akjòn tsachrje ya ni'ya masen. 17Nga'tsi jñà xitá griego
 itsabá'ño jè xitá ítjòn ra 'mì Sóstenes ra ya chja-ni ya ni'ya
 sinagoga nándá nga maxkóya xitá Judío. Iskajàn-kò ya aya
 ni'ya masen ya ngixkòn xitaxá ítjòn ra 'mì Galión, tanga ra jè,
 mì kì isìsin-là.

Kó'sín nga kijì india-ni ya Antioquía jè Pablo

18Pablo, kjin nichjin tsikijna-isa ya Corinto. Ra kjomà
 askan isíkjáya-là xákjién nga kijì ya Siria. Tsakáhijtako

Priscila kō Aquila. Yā Cencrea tsikíjno-lā tsja-sko koni jngo chībā ra bakón nga ijyeé itjasòn-lā koni 'sín kitsjà-lā tsa'ba jè Nainá. ¹⁹'Kia nga ijchò yā Éfeso, yāá isíkítsajna Priscila kō Aquila. Jè Pablo, yāá kijì yā ni'ya sinagoga nga tsakákonajmí jñà xītā judío ra yā maxkóya. ²⁰Jñà xītā kii tsíkítsa'ba-lā Pablo nga isa kjìn nichjin katijnako, tanga jè Pablo, mì kì kjokjiín-lā. ²¹Isíkjáyaá-lā jñà xītā xákjién nga kijì-ni, kitsò-lā:

—Tsa Nainá mejèn-lā, askan kjíhi'tse india-no.

Ākjòn kijì nga itjotin yā Éfeso, iskábé jngo chitso. ²²'Kia nga ijchò Cesarea, kijì ján Jerusalén nga 'jaha katsíjen-lā xītā naxindá-lā Cristo. Ākjòn kijì skanda Antioquía. ²³Kjín nichjin tsikijna yā Antioquía; ra kjomà askan, jngó jngó naxindá kijì ra chja-ni kóho'ki yā i'nde Galacia kō Frigia. Kitsjà-lā 'én nga'tsi xītā ra kotá'yá'ta-lā Cristo nga isa nda kata'nó ikon nga kixi katincha a'ta 'tse Nainá.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-lā Nainá jè Apolos yā Éfeso

²⁴Yā Éfeso, ijchó jngo xītā judío ra 'mì Apolos ra yā i'nde-lā Alejandría. Xītā rakii, 'nó nda ma-lā 'bénajmíya. 'Nó nda tjíjin-lā a'ta 'tse Xajon ra tjí'ta 'Én-lā Nainá. ²⁵Jè Apolos, xá iskotá'yá-ni ndiyá-lā Nainá; 'nó tsja tjín-lā ajin iníma-lā nga ngi kixí 'bénajmíya ti'koaá 'nó kixi tsakón-ya a'ta 'tse Jesús; ni'sín jè kjoa 'tse satindá, tà jé tjíjin-lā kó'sín nga tsakón-ya Juan. ²⁶Jè Apolos, 'nó tjín ikon nga kiichja yā aya ni'ya sinagoga nándā nga maxkóya xītā Judío. 'Kia nga kí'nchré jè Priscila kō Aquila, kiichja'taxín-lā nga isa kixi tsakón-ya-lā jè ndiyá-lā Nainá. ²⁷Jè Apolos, 'kia nga kjomejèn-lā kijì yā i'nde Acaya, nga'tsi 'ndsé, kisí'nó ikon nga kjomà kijì. Ākjòn tsikínda jngo xajon ra isikasén-lā jñà xītā ra kotá'yá'ta-lā Cristo ra tjítsajna yā i'nde Acaya nga katasísin-lā jè Apolos 'kia nga kijchò. Kō 'kia nga ijchò, jè Apolos, 'nó nda kjochjeén-lā jñà xītā ra ta kjonda 'tse Nainá nga kjokjiín-lā a'ta Jesús. ²⁸Apolos, 'nó nda tsajoókjo-kō xītā Judío yā ngixkon naxindá. Kō isikijneé-lā nga ma isíkítsajnajyò, nga jé Xajon-lā Nainá isichjeén nga tsakón-lā nga jè Jesús, jè-ní ra Cristo [ra xá inikasén-ni].

'Kia nga ijchò jè Pablo ya naxindá Éfeso

19 ¹'Kia nga takó tǐjna-isa Apolos ya naxindá Corinto, jè Pablo kǐjn i'nde tsatojin ñánda nga nindo chon. Yaá ijchò naxindá Éfeso. Kò yaá iskajin i'ka xǐta ra kotá'yá'ta-la Cristo. ²Iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A 'jaha'sen-jiín-no jè Inìma Tsje-la Nainá 'kia nga kjokjiín-no ra a'ta 'tse Cristo?

Jǐnà xǐta kǐi kitsó-nì:

—Ngajǐn skanda kjeé na'yá-jǐn tsa tǐjn ra Inìma Tsje-la Nainá.

³Jè Pablo 'kiaá kitsò-la:

—¿Kó'sín isatínda jìon?

Jǐnà xǐta kǐi kitsó-nì:

—A'ta 'tseé Juan isatínda-jǐn.

⁴Jè Pablo kitsó-la:

—Kixíí kjoa. Juan, tsatínda-ní xǐta ra isíkájno-ni jé-la nga mì tǐ jé koaàtsji-nì, tanga 'koaá 'sín kitsò-la xǐta nga katakjiín-te-la ra a'ta 'tse Jesús, jè ra askan kj'íí.

⁵'Kia nga ijye kíí'nchré jǐnà 'én kǐi, isatínda-ní ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús. ⁶Pablo, 'kia nga ijye tsakásòn-la tsja, jǐnà xǐta kǐi 'jaha'sen-jin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, akjòn kiichja 'én ra kj'íí tsò, tǐ'koa kiichja ngajo-la Nainá. ⁷Ta nga'tsi jǐnà xǐta 'xin kǐi, tejò ma-ni.

⁸Jè Pablo, ján sá tsikijna ya Éfeso nga xkǐ xòhoto kǐjǐ ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xǐta Judío; mì kǐ itsakjòn nga 'bénajmíya, 'ñó tsakáko jǐnà xǐta nga katakjiín-la a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. ⁹Tanga tǐjn i'ka xǐta ra bato xíjin ki'sín; mì kǐ kjokjiín-la koni 'sín tsakón-ya Pablo. 'Choó kiichja ya ngixkòn xǐta a'ta 'tse ndiyá xǐtse-la Cristo. 'Kiaá tsasi'taxìn Pablo; kiìko ijye xǐta ra kotá'yá'ta-la Cristo. Yaá kiìko ya jngo ni'ya ñánda bakón-ya xǐta ra 'mì Tirano. Yaá tsajoóya-ni nga nìchjin nchijòn. ¹⁰Jó nó tsikijna Pablo nga tsakón-ya-la xǐta. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kíí'nchré 'én-la Na'ín-ná Jesús nga'tsi xǐta judío kò ra mì tsa xǐta judío ra títsajna ya nangi Asia. ¹¹'Nó tse kjoxkón ki'sín Nainá ra a'ta 'tse Pablo nga kisìchjeén. ¹²Skanda jǐnà pahìto-la kò nikje ra síchjeén Pablo fí'ká jǐnà xǐta nga fìko-la xǐta ra kiya. 'Kia nga ijye ka'ta-la jǐnà nikje

kìi, mandaá-ni jǎ̀nà xítà jè 'chin ra tǐn-là kò bitjòjín jǎ̀nà inìma 'cho-là níi ra yà títsajin inìma-là.

¹³Tǐn i'ka xítà judío ra jndíi ra ján tsikima nga bachrjekàjin yà inìma-là xítà jǎ̀nà inìma 'cho-là níi ra tǐtsajin-là. Kò mejèn-là nga 'koaá tǐ'sín í-là Jesús sìichjeén nga kochrjekàjin inìma 'cho-là níi ra tǐtsajin yà ijo-là xítà. Akjòn kitsò-là:

—i'An, 'koaá 'sín xin-no nga a'ta 'tse Jesús ra jè Pablo bakón-ya, tíjokajion yà inìma-là xítà kii!

¹⁴Jǎ̀nà íxti-là jngo xítà judío ra 'mì Esceva ra xítà ítjòn-là nà'mì tǐjna, ra kò'sín ki'sín, jǎ̀nà ra ito ma-ni. ¹⁵Tanga jè inìma 'cho-là níi, kiichjaá-là nga kitsò-là:

—'An bexkon-ná Jesús, kò tǐ'koaá bexkon-ná jè Pablo; tanga, çyá xítà-no ra jìòn?

¹⁶Tǐ'kiaá-ni jè xítà ra inìma 'cho-là níi tǐjǐn yà inìma-là kiikanè nga iskajàn-kò jǎ̀nà íxti kii; ngi koó nga'nó-là nga isikijne-là nga'tsiòò; ngi isíkíhijyo líka-ní kò ta 'koaá 'sín ítjochinga yà ni'ya, nga batoó 'nó isiki'on. ¹⁷Nga'tsi xítà judío kò ra mì tsa xítà judío ra tǐtsajina yà naxindá Éfeso, kí'nchré-ní koni 'sín kjomà; batoó 'nó itsakjòn. Kò isaá 'nó jeya isíkijna Jesús ra tǐjna ítjòn-ná.

¹⁸Kǐjín xítà ra ijye makjǐn-là 'én-là Cristo 'ji nga tsi'kénajmí yà ngixkòn xítà kjoa'cho ra ki'sín nga tǐ'sa ítjòn. ¹⁹Tǐ'koaá kǐjín ma-ni xítà tǐ'ee ra ma-là bínda nga tǐ'sa ítjòn 'jilkó ijye jǎ̀nà xajon-là ra isichjeén. Tsinchájin yà ni'í nga kitì yà ngixkòn nga'tsi xítà. 'Kia nga ki'sín kindà jè chǐ-là xajon, icháte jmi nichjin chǐ-là xítà tǐjín-ni. ²⁰'Koaá 'sín kjomà-ni nga 'nó tsangasòn 'én-là Cristo; tseé nga'nó ki'se-là.

²¹'Kia nga ijye ijyehe'tà kjoa kii, Pablo, 'koaá 'sín tǐjngo ikon nga yà kǐjǐ naxindá Jerusalén 'kia nga ijye kotojin nangi Macedonia kò Acaya. Tǐ'koaá kitsó-ní: “'Kia nga ijye yà tǐjna Jerusalén, tǐ'koaá machjeén-ní nga kǐjín-te yà ján Roma.”

²²'Kiaá isikasén ján Macedonia jǎ̀nà xítà ra jò ma-ni ra basìkò'ta, jngo ra 'mì Timoteo kò jè ra ìjngo-isa, Erasto 'mì; jè Pablo, yaá tsikijna chiba nichjin-isa yà nangi Asia.

Kó'sín nga ki'se kjosi yà naxindá Éfeso

²³Jǎ̀nà nichjin kii, 'nó tse kjosi ki'se yà Éfeso, ta ngatǐ-là jè Ndiyá xitse-là Cristo. ²⁴Jngo xítà ra 'mì Demetrio ra síxáko kichá chroba nga bínda ingo itsíñá ra xkòsòn-là jè

ingo-la Diana; ko nga'tsi xita ra síxáko 'nó nda síkijne ton.

²⁵ Tsikíxkóya nga'tsi xita-la ra síxáko ko xita ra kj'í ra ti'koa ki xá 'sín, kitsò-la:

—Nga'tsi-najiòn, ndaá 'ya jìòn, nga jè xá rakì ra ma nikijne-iná ton. ²⁶ Tanga ti'koaá inchi'ya-najiòn ko inchina'ya-no nga jè xita ra 'mì Pablo, 'koaá 'sín minchá'a ijye xita nga mì-ró tsa nainá jñà ra ta tsja xita sinda-ni; ko kjín ma-ni ra ijye itjo'taxìn, ko mì tsa tà i Éfeso ko'sín tíma, kjameé tà kó tíjngo nangi Asia nga kotíma. ²⁷ Jè kjoa rakì, mì kì nda tjín. Mì tsa tà jé-jìn kjoa nga jchija xá-ná ra 'nié. Ti'koaá tjín kjoxkón tsa mì ti kì yá xita ra skexkón-ni jè ingo-la nainá-ná Diana ra 'nó xkón tíjna; ko yaá jchija kjoajeya-la jè nainá-ná. Mì tsa tà i Asia nga 'yaxkón, 'yaxkón-ni nga tíjngo isà'nde.

²⁸ Jñà xita kì, 'kia nga kí'nchré jñà 'én kì, 'nó kjojtì-la, akjòn 'nó kiichja nga kitsò:

—i'Nó jeya katijna jè nainá Diana ra 'nó xkón tíjna ra ya chja-ni naxindá Éfeso!

²⁹ Mì ti be-ni jñà xita mé ra 'sijn; itsabá'nó jè xita ra 'mì Gayo ko ra 'mì Aristarco. Ngajò xita kì, yaá kjihijtakò jè Pablo; yaá i'nde-la ya nangi Macedonia. Kjo'nó tsikínga nga kiiko ya ni'ya ra 'nó teyá nándà nga maxkóya xita naxindá. ³⁰ Jè Pablo, mején-la 'jaha'sen-jin-la naxindá nga koako, tanga jñà xita ra kotá'yá'ta-la Cristo mì kì kitsjá'nde-la. ³¹ Ti'koaá yaá títsajna i'ka xita ra nda báko Pablo ra xá tjín-la 'tse nangi Asia. Isikasén 'én-la nga, kì tà chjàn ya 'faha'sen-jin-la. ³² Ya nándà nga kjóxkóya xita, mì kì 'ya-la mé kjoa-ni ra tjín. Jndí ra ján chja xita, kja-tsò kja-tsò nga jngó jngó. Skanda kjín ma-ni ra mì kì be mé-ni ko'sín kjóxkóya-ni xita. ³³ Jñà xita judío tsasíjna masen jè Alejandro nga isikichja. Jè Alejandro, 'kiaá iskimítjen tsja nga isíkítsajnajyò xita. Mején-la nga kichjatji jñà xita judío ya ajin-la xita naxindá. ³⁴ Jñà xita, 'kia nga kijtsexkon Alejandro nga xita judío-te, jngoó jta kiji nga'tsiò, 'nó kiichja nga kitsò:

—i'Jeya katijna jè Diana ra 'nó xkón tíjna ra nainá 'tse naxindá Éfeso!

'Koaà-la 'sín kitsò tsa jò hora. ³⁵ Jè xita ra bínda xajon 'tse naxindá, 'kia nga ijye isíkítsajnajyò-ni xita naxindá kitsò-la:

—Nga'tsi-no ra xita Éfeso 'mì-no, 'ya-najiòn nga nga'tsi xita ra tjín nga tjíjtsa isà'nde be-ní nga jè naxindá Éfeso

tjíkindaá-là ingo-là kò xkòsòn-là nainá Diana ra 'nǎo jeya tǎjna, ra ngajmi 'ji-ni. ³⁶Nijngo ra koma kjó'ma ra a'ta 'tse kjoa kii. Machjeén-ní nga jyò tǎtsajna; kǐ taxki 'nià kjoa ra kjè nda níkitsjen. ³⁷Jǎa xǐta ra káffikoo jìòn ijndíi, mì tsa mé kjoa ra 'cho tǎjn kǐ'sìn ra a'ta 'tse ingo-ná, tǐ'koaá mì tsa jè nainá-ná Diana ra 'nǎo xkón tǎjna inchichjajno-là. ³⁸Jè Demetrio kò xǐta ra síxáko, tsa mé kjoa ra tǎjn-là kò xǐta ra kj'íi, kíi xá tǎjn-ni xǐtaxá ra ma-là bíndajín, kò tǎjn ni'ya masen nǎnda nga ma síndajín-là mé kjoa ra tǎjn-là nga jngó jngó. ³⁹Jìòn, tsa mé kjoa ra mejèn-isa-najìòn, yaá katasíndajín 'kia nga ma jngo junta ra ngi kixǐ tǎjn koni 'sín tíchja kjotéxoma. ⁴⁰Jè kjoa ra kàma 'ndi-ni, tǎjn-là kjoskòon tsa kò'sín 'kín-ná nga kjosií inchibì'tsieé, nga mì kǐ ma kó'sín kixé tsa chjǐnangi-ná a'ta 'tse kjosi ra ka'se 'ndi-ni.

⁴¹'Kia nga ijye kiichja, kitsò-là nga'tsi xǐta: “Maá tangí-no.”

'Kia nga jè Pablo kijì ya Macedonia kò Grecia

20 ¹'Kia nga ijye isikjòn-là kjosi, jè Pablo tsikíxkóya ijyeé jǎa xǐta ra kotá'yá'ta-là Cristo nga kitsjà-là 'én ra nda tsò nga isí'nǎo ikon. Akjòn isíkjáya-là nga'tsiòò nga kijì ján nangi Macedonia. ²'Jahato ijyeé nga'tsi naxǐndá koni 'sín nga tǐfì; 'jaha katsǐjen-là jǎa xǐta ra 'ndse ma ra a'ta 'tse Cristo; kitsjá-là 'én ra nda tsò nga isí'nǎo ikon; skanda nga ijchò ya Grecia. ³Ján sá tsikijna Pablo ya Grecia. 'Kia nga ijye mejèn tíkjábé jngo chitso nga tǐfì ján Siria, kíi'nchré-ní nga jǎa xǐta Judío títsachjà ikon-là nga mejèn-là sǐi'ken; kò mì tsa kò'sín kijì-ni, tǐ'koaá tǐ'sín tsáfa india-ni ya ndiyá Macedonia. ⁴Tsakhǐtakò jè xǐta ra 'mì Sópater ra ya Berea i'nde-là, (ti-là Pirro); tǐ'koaá tǐen-kò jè Aristarco kò jè xǐta ra 'mì Segundo ra Tesalónica i'nde-là; kò jè xǐta ra 'mì Gayo ra ya Derbe i'nde-là; kò Timoteo; tǐ'koaá tǐen-kò xǐta ra 'mì Tíquico kò Trófimo ra ya nangi Asia i'nde-là. ⁵Jǎa xǐta xàngieé kii, tǐen kijì ítjòn-ní skanda ján Troas. Yaá iskoá-najin. ⁶'Kia nga ijye ijyehet'à jǎa nichjin-là 'sí nga bichi niño nchrajín ra tsìn-là na'yo san, ichjábé jngo-jin chitso ya Filipos; akjòn tsangì-jin; ra kjomà 'òn nichjin, yaá ijchòtjǐngi-lajin ján Troas; yaá tsikìtsahijyo jngo xomàna-jin.

'Kia nga jè Pablo 'jahato ya naxindá Troas

⁷'Kia nga tahingo nga tjà'tsin-la xomàna kjóxkóya ijye-nájin nga inìjòya-jin niño nchrajín; jè Pablo 'nó tse kiichja nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Cristo jñà xita ra makjiín-la ta ngatji-la nga tífi ra ma nchijòn. Kiichja-ní skanda nga ijchò masen nitjen. ⁸Yaá titsajna-jin ya ni'ya ra kjiinasòn'nga, ko 'nó kjin ma-ni ni'í isen ra inchitì. ⁹Jngo ndí ti ra 'mì Eutico, yaá tíjnajto ya nándà tì'xákji a'ta xì'nde-la ni'ya ra jàn piso tjín-la. Ko jè Pablo 'nó tse kiichja nga tí'bénajmí; jè ndí ti rakìi isijnafé-ní, nga 'nó nijná-la. 'Kia nga ijye 'nó isifè iskàtjen-ngi-ní skanda ya a'ta nangi. 'Kia nga iskiítjen-ní xita, ijyeé mi'ken-ní. ¹⁰'Kiaá inchrabàjen jè Pablo; itsabákjá jè ijo-la ndí ti, kitsò:

—Kì tà chjàn skon-jiòn, tíjnakon-ní.

¹¹'Kia nga ijye kjomà, kijmijín india-ni; akjòn isìjòya niño nchrajín, ko tsakjèn-ko xákjién. Ìjngo 'ká tsikí'tsia india-ni nga tsi'kénajmíya skanda nga ki'se isén. Akjòn kijì-ni. ¹²Jñà xita kiikoó ya ni'ya-la jè ti ra iskàtjen-ngi; ko ijyeé nda jaáya-ila; ko 'koaá 'sín kjomà-ni nga tse kjo'nchán-takòn ki'se-la.

'Kia nga jè Pablo itjo ya Troas nga kijì ján naxindá Mileto

¹³Ngajin, tsangì ítjòn-nájin, ichjìbé jngo-jin chitso nga tsatojin-ndá-jin skanda nándà 'mì Asón; yaá itjáhajcható-jin jè Pablo; nga 'koaá 'sín kitsò-najin, nga ndiyá ndsakoó kijì-ni ra jè. ¹⁴'Kia nga ijye ijchò-jin ján Asón nga iskàkjo-najin ko jè Pablo, tsikijnaya koò-te-najin chitso nga tsangì-jin skanda ján Mitilene. ¹⁵Ítjo-nájin ya Mitilene. Ra kjomà nchijòn, yaá tsi'tàà chraña-jin ya Quío. Ra ma-ni jò nichjin, ijchó-jin Samos. Yaá iníkjáya-jin Trogilio. Akjòn, ra kjomà jàn nichjin, ijchò-jin ya Mileto. ¹⁶Jè Pablo, 'koaá 'sín isíkítsjen nga tà 'jahato kixíí ya Éfeso; isíxátíya-ni nga mì kì ya kichjin-ila ya nangi Asia; nga jé ra mejèn-la tsa isa nditon kijchò Jerusalén tsa kíí nichjin-la ya tíjna 'kia nga kitjo 'sí 'tse Pentecostés.

**'Én ra kitsjà-la jè Pablo jñà xita jchínga 'tse naxindá-la
Cristo ra títsajna Éfeso**

¹⁷Pablo, 'kia nga tíjna ya Mileto, kisikasén kjoaá-la jñà xita jchínga ra síkinda naxindá-la Cristo ra títsajna ya Éfeso nga katanchrabá. ¹⁸'Kia nga 'ji jñà xita jchínga, kitsó-la:

—Jiòn, ndaá tǵjǵin-no kó'sín tǵjnako-no skanda 'kia nga tǵ'sa 'jía i nangi Asia. ¹⁹Nga kǵi'tá nichjin, 'ñó indakjoa tísixá-la Nainá; kǵo mǵi 'koa 'ki ndáxkoaan tǵbixtén, kǵjǵn kjoa tǵbatojiáan koni 'sín isikǵo-na jǵnà xǵta judío. ²⁰Tanga 'an, nǵi india ítisikǵjón-la nga tsi'kénájmiya-najiòn nga'tsi 'én ra machjeén-no ra kǵjonda tsajiòn. Ítsi'kenájmiya-ná ya ñánda maxkóya xǵta kǵo tǵ'koaá ya ni'ya-no. ²¹'Koaá 'sín tsi'kénájmiya ijye-la, nga'tsi ra xǵta judío kǵo ra mǵi tsa xǵta judío nga katasíkájno-ni jé-la kǵo kǵi tǵi jé bátsji-ni, ya kátáfa'ta-la Nainá kǵo katakǵiín-la a'ta 'tse Jesucristo ra tǵjna ítjòn-ná. ²²'Ndi 'ndi, yaá tǵfia ján Jerusalén; nga jé Inìma Tsje-la Nainá kǵo'ñó tǵfiko-na. Nda mí kǵi be mé kjoa ra kǵoma'tian; ²³ta jé-ní ra be nga jǵngó jǵngó naxindá ya ñánda nga bijchoo, jé Inìma Tsje-la Nainá, 'koaá 'sín 'bénájmiya-na, nga ndayá-ró kótijna, kǵo nga tseé kǵjohi'in sikǵiáan. ²⁴Ra kjoa 'tse kǵjohi'in, mǵi kǵi makájno-na ni'sín sǵi'ken-na jǵnà xǵta. Nga jé ra mejèn-na nga nda sikǵjé'hta jé xá ra kitsjà-na Jesús ra tǵjna ítjòn-ná nga siká'bía 'én xǵtse ra nda tsò a'ta 'tse kǵjonda-la Nainá ra tsjá kǵjotjò-ná.

²⁵'Ndi 'ndi, 'koaá 'sín xín kixi-no nga'tsi-najiòn ra ya tsajmejín-no nga tsi'kénájmiya-no koni 'sín batéxoma Nainá, mǵi kǵi tǵi jcha-nájiòn. ²⁶'Koaá xín-no 'ndi 'ndi, mǵi tsa 'an tǵjín-na jé tsa mǵi kǵi makǵiín-no ra a'ta 'tse Jesús kǵo tsa sǵjchija i'ka ijo-no. ²⁷Ra 'an, ijyeé tsi'kénájmi ijye-no kó'sín nga ijye tǵjinda-la Nainá; mǵi tsa mé ra tsiki'má-najiòn. ²⁸Jiòn jiòn, nda tǵkindaa ijo-no, tǵ'koa nda tǵkinda-te nga'tsi xǵta naxindá-la Cristo ñánda nga jé Inìma Tsje-la Nainá xá kǵo'sín kitsjà-no xá nga jiòn sǵikindaa koni chǵjingo cho, jé naxindá-la Cristo ra jní-la tsikǵixten nga ma isikǵjne. ²⁹'An, be-ná, 'kia nga ijye kǵjiáan, kǵjoaha'sen-jǵiín-no ra kǵ'ií xǵta, ra kǵo'sín 'sǵin koni tsǵjén ra 'ñó 'tsen, nga kǵomejèn-la sǵikǵjehesòn xǵta naxindá-la Cristo. ³⁰Skanda tǵ'koaá kǵjokǵiín i'ka ra tǵi xǵta tsajiòn-no nga kǵokòn-ya 'én ra mǵi tsa kixi kjoa; ikoó xǵta ra kotá'yá'ta-la Cristo nga ya kǵiji'ta-la nga skoóndacha-la. ³¹Tǵtsajnakon; tǵkǵitsjen, 'an, jàn nó tsakátǵjnako-no kǵo nichjin kǵo nǵjten bixtéen ndáxkoaan nga tsi'kénájmiya-no

³²'Ndi 'ndi nga'tsi-no 'ndsé, yaá sǵikǵtsajnyaya-no tsja Nainá kǵo tǵ'koaá sǵikǵtsajnajin-no 'én-la, jé 'én ra tǵjín-la kǵjonda, jé 'én ra kǵoma tsjá-la nga'ñó inìma-no, kǵo tsjá-no kǵjotjò-la ra ijye kǵo'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga tǵjábé ijye-la xǵta ra jé sabà kǵo'sín ijye

tsijen tsjahíjin nga tsje tsikítsajna. ³³'An, nímé tón kò nijngo nikje-la xita kjotsjàke. ³⁴Tà isaá nda tjíjin-no ra jìòn, nga ndsaá isíxá-na nga isakò-na nga'tsì tsajmì ra 'an ísichjéen kò ra kjochjeén-la xita ra tsikitsajna-na. ³⁵'Koaá 'sín ítsakon-yá-no, nga machjeén-ní nga sixé mé-ni nga ma kisikò-ná jñà xita ra i'in tjítsajna; tikítsjen koni tsò 'én-la Jesús ra tjína ítjòn-ná nga tsò: "Isaá nda kochikon'tieén tsa jién 'kieé nda mí 'koa-ni tsa jién tjábé-ná."

³⁶'Kia nga ijye kò'sín kitsò, akjòn tsasèn-xkó'nchi'ta nangi jè Pablo; kiichja'ta-la Nainá kò kóhotjín xita. ³⁷Nga'tsì xita 'ñó itsabákjá kò kitsobà ngisin Pablo, 'ñó iskindaya nga'tsìdò. ³⁸'Ñó ba tjín-la jñà xita koni 'sín ijye kitsò-la jè Pablo nga mì tì kì ya ske-ni xákjién. Akjòn iko índia skanda ñánda kjijna chitso.

'Kia nga jè Pablo kijì ján Jerusalén

21 ¹'Kia nga ijye iníkítsajna-jin jñà xita xàngi-jin, 'kiaá tsihijin jngo-jin chitso nga tsangì kixi-jin ya ñánda 'mì Cos; ra kjomà nchijòn ijchò-jin ñánda 'mì Rodas, akjòn tsangì-jin skanda ján Pátara. ²Ya Pátara kisakò jngo-najin chitso ra tífi ya Fenicia, jè tsikitsajnaya-jin akjòn tsangì-jin. ³'Kia nga inchimangí-jin ya ajin nandá, kijcha-nájin jè nangi ra kjijnajin-ndá ra 'mì Chipre; yaá kjijna ya ngaskoán-najin; 'koaá 'sín tsangì kixi-jin skanda Siria. Yaá 'jaha'sen chitso ya naxindá Tiro nga yaá itjajén 'chá ra 'ya. ⁴Ya Tiro, iskajin-nájin xita ra kotá'yá'ta-la Cristo. Ito nichjin tsikitsajna-na-jin. Jñà xita kii, 'koaá 'sín isichiya-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga jè Pablo mì kì ma kijì ján Jerusalén kò 'koaá 'sín kitsò-la. ⁵'Kia nga ijye tsato jngo xomàna nga titsajna-jin, akjòn tsangì india-najin. Tsakáhihtako ijye-najin jñà xita-la Cristo kò íchjín-la kò ixti-la skanda ya andi naxindá. Ya andi ndáchikon tsincha-xkó'nchi-nájin nga tsikitsa'ba-lajin Nainá. ⁶Akjòn tsi'kì-lajin ndsa-jin xàngi-jin nga tsangì-najin; ra jin itjàh'sen-nájin chitso, kò jñà xita kii, kijí-ni ni'ya-la. ⁷Tsangìjin-ndá-isa-jin nga titsaya-jin chitso; ítjo-jin ya naxindá Tiro skanda nga ijchò-jin ya naxindá Tolemaida. Yaá itjahatsijen-lajin jñà ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo; jngo nichjin tsikitsajna-na-jin. ⁸'Kia ra ma nchijòn, tsangì-nájin ján Cesarea. Ijchò-jin ya ni'ya-la Felipe ra chjaya 'én nda-la

Cristo. Yaá iníkjáya-najin ni'ya-la. Jè xita rakii, jè-ni jngo xita ra itojahájin nga ma kosiko'ta xita naxindá-la Cristo. ⁹Jè Felipe, ijòn ma-nì ixti íchjín xangó-la ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹⁰Kjín nichjin tsikitsajnakò-jin jè Felipe; yaá 'ji jngo xita ra 'mì Agabo ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la ra inchrabà-ni ya Judea. ¹¹'Kia nga ijchòjkon-najin, iskábé xìncho ra bíkjá Pablo; tsikí'ño tsja kò ndsako, akjòn kitsò:

—'Koaá 'sín tsò jè Inìma Tsje-la Nainá. Kíí 'sín kíité'ño jñà xita judío ján Jerusalén jè xita ra bíkjá jè xìncho rakii, akjòn ya sìngatsja ra mì tsa xita judío.

¹²Ngajin kò xita ra ya Cesarea i'nde-la, 'kia nga ina'yá-jin 'én kii, tsikitsa'ba-lajin jè Pablo nga kì tà chjàn fì jnchro ya Jerusalén. ¹³Tanga jè Pablo kitsó-ní:

—¿Mé-nì nga chindáya-najìon kò mé-ni nga kò'sín mejèn-najìon nga tì'koa katamaba-te-na? 'An ijyeé tijnanda-ná, mì tsa tà jè nga katasité'ñoó, tì'koaá tijnanda-ná nga nì'sín katasí'ken-na xita ján Jerusalén ra ta ngatjì 'tse Jesús ra tìjna ítjòn-ná.

¹⁴Mì kì kjomà tsichàkjáya-lajin; tà 'koaá 'sín kì'mì-lajin:

—Kò'sín katama koni 'sín mejèn-la Nainá.

¹⁵Ra ijye kjomà, tsikitsajnanda-nájin, akjòn tsangì-jin ján Jerusalén. ¹⁶Tsakáhijtakò i'ka-najin jñà xita ra kotá'yá'ta-la Cristo ra ya Cesarea i'nde-la. Kùlko-najin ya ni'ya-la jngo xita ra 'mì Mnasón ra ya Chipre i'nde-la. Xita rakii ijyeé kjotsee kotá'yá'ta-la Cristo. Yaá iníkjáyako-jin.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya Jerusalén

¹⁷'Kia nga ijchò-jin ya Jerusalén, jñà ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra ya títajna, 'ño tsja kì'se-la nga ijchò-jin. ¹⁸Ra ma nchijòn, yaá tsangì-jin kò Pablo ya ni'ya-la Jacobo; kò yaá títajna-te nga'tsi jñà xita jchínga ra síkinda naxindá-la Nainá. ¹⁹Pablo isíkjáyaá-la jñà xita kii, akjòn nda kjón tsi'kénajmí ijye-la kjoa ra tí'sín Nainá a'ta 'tse xá ra tí'sín ra jè, ya ajin-la ra mì tsa xita judío. ²⁰'Kia nga kí'nchré jñà 'én kii, jeyaá isíkijna Nainá kò kitsó-la jè Pablo:

—Jì 'ndsé, tji'ya-ní nga ijyeé kjín jmi ma-ni jñà xita judío ra makjín-la a'ta 'tse Jesús. Nga'tsi xita kii, 'ño mejèn-la nga kitjasòn kjotéxoma ra Nainá kitsjà-la Moisés. ²¹Tanga 'koaá-ró 'sín ijye kí'nchré ra a'ta tsaji nga 'koaá-ró

'sín bakon-ya-la jì nga'tsì xìta judío ra títsajnajin ya naxindá-la ra mì tsa xìta judío, nga mí-ró tì kì sihitjasòn-ni kjotéxoma-la Moisés, nga katasíjchija-ró koni 'sín 'nga-ná ra jién, tì'koaá mì-ró tì kì kátí'ta chiba-ni jñà ndí ixti-la ra kjoa 'tse circuncisión. ²² ¿Kó'sín koma-ni? Nga xá kji'nchré-ni xìta nga i tijni. ²³ Kó'sín 'tìin koni 'sín 'kín-lajin; títsajnajin ijòn-najin ijndí xìta ra ijyeé kó'sín kitsjà tsa'ba nga sihitjasón-la Nainá. ²⁴ Taña tikij jñà xìta kii. Títsje-ti ijo-li. Tíchjí ijyi kótjín kjeheya mé-ni nga katasijno-la tsja-sko, kó mé-ni nga ske-ni xìta nga mì tsa kixi kjoa koni 'sín tsò ra a'ta tsaji. Yaá ske-ni nga tì'koaá nihitjasón-ti jè kjotéxoma-la Moisés. ²⁵ A'ta 'tse xìta ra mì tsa xìta judío ra ijye makjiín-la 'én nda-la Cristo, ijyeé inikasén-lajin xajon koni 'sín nga ijye ichosòn-lajin nga mì kì ma skine tsajmì ra ya sinchá ya ngixkon xkósòn ra nainá tsò-la xìta; kó mì tì kì koma skine-ni jní kó jñà cho ra mì kì xaájten jní-la; nga tì'koaá, kì tì kjoachijngi sísin-la.

Kó'sín nga kindabá'ño jè Pablo ya ingo ítjòn

²⁶ Ra ma nchijòn, Pablo kiikoó nga ijòn xìta kii. Tañaá kii sítsje ijo-la a'ta 'tse jé-la [koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xìta judío]; akjòn kii ya ñánda tíjna ingo ítjòn mé-ni nga isíkjí'nchré-ni xìta mé nichjin-ni nga kjehe'tà nichjin-la nga kó'sín inchisítsje ijo-la; akjòn 'kiaá koma iko cho jngó jngó xìta kii ra tsjá-la Nainá koni jngo kjotjò.

²⁷ Kia nga ijye kjame bijchó ito nichjin, jñà xìta judío ra inchrabà-ni ya nangi Asia, kijtsee jè Pablo nga ya tíjna nditsin ingo ítjòn; tsinchá'a nga'tsì xìta, akjòn itsabá'ño jè Pablo, ²⁸ Ñó kiichja, kitsò:

—jNga'tsì ra xìta Israel 'mì-no, tìsiko-nájin! Jé xìta rakii ra ñó tsá'ba ya nga'tsì naxindá nga bakón-ya kjotéxoma ra kondra 'tse naxindá, ra kondra fi-te-la kjotéxoma 'tse Moisés, kó ra kondra fi-la ingo ítjòn. Skanda tì'koaá kà'fiikó i'ka ra mì tsa xìta Judío nga tísíkjaha'sen ya nditsin ingo nga tísítjé jè i'nde tsje-la Nainá.

²⁹ Jñà xìta kii, kii kó'sín kitsò-ni, 'kia nga 'sa ítjòn, kijtsee jè Pablo ya ajin naxindá nga taña tjen-kó jngo xìta ra mì tsa xìta judío ra 'mì Trófimo ra Éfeso i'nde-la; 'koaá 'sín isíkítsjen tsa tì'koaá yaá kiiko ya nditsin ingo.

³⁰Nga'tsì x̄it̄a n̄ax̄indá kií'nchré-ní nga k̄josi isakò. Nd̄it̄oón k̄jóxkóya j̄n̄a x̄it̄a. Itsabá'ñó j̄è Pablo; k̄jò'ñó tsíkínga nga tsachrje ȳa nd̄itsin̄ ingo; ak̄jòn tsikíchj̄ajto j̄è x̄ot̄joba ingo. ³¹Ijyeé mejèn in̄chisí'ken. 'Koaá ma-ni nga nd̄it̄oón kií'nchré j̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn 'tse Roma nga k̄josi isakò ȳa n̄ax̄indá Jerusalén. ³²J̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, nd̄it̄oón tsikíxkóya j̄n̄a chíchàn-l̄a k̄o x̄it̄a ra t̄j̄hijyo ít̄jòn-l̄a chíchàn; nd̄it̄oón tsahachikon nga kijì ȳa ñánda nga t̄j̄n̄ k̄josi. J̄n̄a x̄it̄a, 'kia nga kijtse j̄n̄a chíchàn, 'kiaá kitsjin-nì j̄è Pablo; mì t̄i k̄i

iskajàn-kò-ni. ³³'Kia nga ijchò j̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, itsabá'ñó j̄è Pablo k̄o tsikí'tin j̄n̄a chíchàn-l̄a nga jò na'ñó k̄ich̄a kadena kátí'tá'ñó-ni. Ak̄jòn iskonangi-l̄a j̄n̄a x̄it̄a, yá x̄it̄a-ni ra 'mì Pablo k̄o mé ra ki'sin. ³⁴Nga'tsì j̄n̄a x̄it̄a k̄i, j̄nd̄í ra ján ch̄ja; k̄ja-tsò k̄ja-tsò nga jngó jngó x̄it̄a. J̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, mì k̄i k̄jomà kijtse ñánda tsikí'tsia k̄jòn-ni k̄joa ta ngat̄jì-l̄a 'ñó si ki'sin j̄n̄a x̄it̄a. Kitsjá-l̄a k̄johixi j̄n̄a chíchàn-l̄a nga katafiko j̄è Pablo ȳa ni'ya 'tse chíchàn. ³⁵'Kia nga in̄chifimijno ȳa ñánda ma 'faha'sen-ni chíchàn, j̄n̄a chíchàn, chaán tsa'nga j̄è Pablo, ta ngat̄jì-l̄a 'ñó in̄chima'tsen j̄n̄a x̄it̄a, ³⁶nga tsò:
—¡Katabiya-róoi!

Kó'sín nga tsasikot̄jì ijo-l̄a j̄è Pablo

³⁷'Kia nga ijye in̄chi'faha'sen-kò ȳa ni'ya 'tse chíchàn, j̄è Pablo kiich̄ja-l̄a j̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, kitsò-l̄a:
—¿A komaá kokó jngoh̄jta-la?
J̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn kitsó-l̄a:

—¿A maá-li nakjí 'én griego? ³⁸ ¿A mí tsa jí ra Egipto i'nde-li, ra tsikí'tsia jngo kjojchán jñà nichjin ra ijye tsato nga ijòn jmi xita kiko kjojchán ya i'nde a'ta xin ñánda nga nangi kixi?

³⁹Pablo kitsó-la:

—'An, xita judío-ná, yaá i'nde-na ya Tarso, jngo naxindá ra 'nó nda na'yá-la ya nangi Cilicia; 'tìn kjonda, ti'nde-ná nga kokó najmiá jñà xita naxindá.

⁴⁰Jè xita ítjòn-la chíchàn, kitsjá'nde-la; akjòn tsasijna kixi jè Pablo ya asòn-la ñánda nga kijon chon; iskiítjen tsja nga jyò katitsajna jñà xita naxindá. 'Kia nga ijye tsikítsajnajyò, 'én Hebreo kiichja nga kitsò-la:

22 ¹—Nga'tsiò ra xita Israel 'mì-no, kò ra xita jchínga 'mì-no, nda tiná'yá-ná koni 'sín xin-no nga kósikotjia ijjo-na.

²Jñà xita, 'kia nga ki'inchre nga 'én hebreo kiichja-la, isaá ta jyò tsikítsajna. 'Kiaá kitsò-isa Pablo:

³—'An, xita judío-ná. Yaá kitsian ya Tarso, naxindá ra chja-ni ya Cilicia. Tanga íj kjojcháa Jerusalén. Jé ískotá'yá'ta-la jè maestro Gamaliel. 'Nó nda tsakón-ya-na koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xita jchínga-ná. Ngi tjíngoó takoaan nga tísìhitjásòn-la Nainá koni 'sín 'nià jìòn skanda nichjin 'ndi 'ndi. ⁴Nga 'sa kjotseé, kítsahatjingi-la kò skanda kjomején-na nga kísì'kéen jñà xita ra fitjingi-la jè ndiyá xitse rakii. Ítsabá'ñó-ná nga ísikjáha'sen ndayá ra kò íchjín kò íchjá. ⁵Jñà xita ítjòn-la na'mì, kò nga'tsi xita jchínga ra títsajna ítjòn, ndaá kijtse jñà kjoa kii. Jñá kitsjà-na xajon ra 'ya-la xita xàngieé ra títsajna ya Damasco, kò kijí-ná ya Damasco mé-ni nga koma kjinchrabàko-na i Jerusalén nga'tsi xita ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo mé-ni nga kata'bi-la kjohi'in.

**'Kia nga tsi'kéenjimi jè Pablo kó'sín kjomà
nga isikjahatjiya-la Nainá**

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

⁶'Kia nga ijye ijchò chraña ya Damasco, ijchó-la tsa nchisen 'kia. Tà nditoón tsatsíjen jngo-na ni'l ra ngajmi inchrabà-ni ra isihisen kóho'ki jngo tjindi ñánda nga tísjnaa. ⁷Iskajndo'táa ya nangi. Kò akjòn kí'nchre jngoó 'én ra ajin isén kiichja, kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ni kondra tji'mi-ná, nga 'aán ra

tjimihìtjìngi-ná?” ⁸ 'Kiaá ískonangi-la, kíxin-la: “¿Yá-ni ngaji Na'in?” Kitsó-na: “'An-ná ra 'mì-na Jesús ra Nazaret tsa'an, 'an-ná ra kondra tji'mi-la jì nga tjimihìtjìngi-la.” ⁹ Jñà xita ra tjen-ko-na, kijtsee ní'í ra kjohisen, tanga mì kì kjòchija-la 'én-la jè ra 'an kiichja-na. ¹⁰ 'Kiaá ískonangi-la nga kíxin-la: “¿Mé ra 'siaan, Na'in?” Kitsó-na: “Tisítjiin, 'tin ya Damasco. Yaá 'senajmí ijye-li kó'sín nga ijye tjínda nga 'siin.” ¹¹ 'An mì kì tì tsatsjen-na, ta ngatji-la jè ní'í ra 'ñó jate isixka-na. Jñà xita ra tjen-ko-na itsabá'ñó ndsa nga kiiko-na skanda ya ján Damasco.

¹² 'Yaá tjina jngo xita ra 'mì Ananías ra nda bexkón Nainá koni 'sín tíchja kjotéxoma-la Moisés; nga'tsi xita judío ra títsajna ya Damasco, saba 'koaá 'sín tsò nga ndaa xita jè Ananías. ¹³ 'Kia nga 'ji katsíjen-na jè Ananías, kitsó-na: “'Ndsé Saulo, katatjá'xa india-ni jñà xkìn.” Tì'kiaá itjá'xa-ni jñà xkoàan, akjòn ma kijtsee jè Ananías. ¹⁴ 'Kiaá kitsò-isa-na: “Jé Nainá ra 'tse xita jchínga-ná tsahíjin-li mé-ni nga jchaxkin mé ra mejèn-la, tì'koaá jchaxkin jè ra Ngi Xita Kixi; ko kiná'yi 'én-la ra tsa'ba kitjo-ni. ¹⁵ Nga, jíí 'ki-la 'én-li nga'tsi xita nga 'kénajmí-la nga'tsi kjoa ra tji'yi ko ra tjina'yi. ¹⁶ Kì tã tsja chiná-ni! Tisítjiin nga katasatíndí. Tíjé-la kjoanihijcha'ta jè Jesús mé-ni nga katatsje-ni jé-li.”

Kó'sín inikasén jè Pablo ya ñánda tjín ra mì tsa xita judío

¹⁷ 'Kia nga 'jí-na í Jerusalén, yaá kijiàa ñánda tjina ingo ítjòn nga kíchjà'ta-la Nainá. Yaá tsatsíjen jngo-na ra koni tsa tí'bì-na nijñá. ¹⁸ Kíjtse-náa jè Na'in-ná nga kitsò-na: “Tixátíyi, ndìton títojòkàjin í naxínda Jerusalén; nga mì kì yá ra kjì'nchré 'én ra kinákjoayi ra a'ta tsa'an.” ¹⁹ 'An kíxin-la: “Na'in, ijyee tjíjín-la, nga 'aán-ná ra itsabá'ñó nga ísikjáha'sen ndayá ko nga ískajàn-ko jñà xita ra makjín-la ra a'ta tsaji ñánda nga jngó jngó ní'ya sinagoga kijiàa ya ñánda nga maxkóya xita Judío. ²⁰ Ko tì'koaá yaá tjina 'kia nga isì'ken xita jè chí'nda-li Esteban, jè ra kitsjà 'én ra a'ta tsaji; tì'koaá isijngoó takoàan 'kia nga ini'ken; skanda 'aán ísikínda jñà nikje-la xita ra isì'ken.” ²¹ Tanga jè Na'in-ná kitsó-na: “'Tin, yaá sikásén-la naxínda ra kjin kjihijyo ya ñánda títsajna ra mì tsa xita judío.”

Kó'sín kjongatsja jè Pablo jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíhàn

²² J̄n̄a x̄it̄a nax̄indá, skanda ta yaá kíí'nchré-isa-l̄a; ak̄jòn 'kiaá 'ñó kiichja, kitsò:

—¡X̄it̄a rak̄i, katabiya! ¡Mì t̄i k̄i machjeén-ni nga k̄ijnakon-isa i isà'nde!

²³ J̄n̄a x̄it̄a k̄i, isaá 'ñó kiichja-isa; tsikítsajne nikje-l̄a k̄o tsikíxten-jín chijo ya ajin isén. ²⁴ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíhàn, kitsjá kjohixi nga ya katasijna'ya Pablo ya ni'ya 'tse chíhàn; t̄i'koaá kitsjá kjohixi nga katajá-l̄a mé-ni nga kata'bénajmí-ni mé ra ki'sin, mé-ni k̄o'sín t̄a si sík̄o-ni j̄n̄a x̄it̄a. ²⁵ 'Kia nga ijye tsikí'tá'ñó nga kojà-l̄a, jè Pablo kitsò-l̄a jè chíhàn ra ya síjna, jè ra bí'tin j̄n̄a chíhàn ra i'ka:

—¿A t̄j̄'nde-najìon nga k̄o'sín sík̄o jngo x̄it̄a romano ra kjè 'ya-l̄a mé jé ra t̄j̄n-l̄a?

²⁶ Jè chíhàn rak̄i, 'kia nga kíí'nchré nga x̄it̄a romano-ní, kiijkoón jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a, kitsò-l̄a:

—¿Mé ra 'siin? Nga jè x̄it̄a rak̄i, x̄it̄a romano-ró.

²⁷ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíhàn kiji-ní nga ikjonangi-l̄a Pablo, kitsò-l̄a:

—Ngaji, ¿a kixí kjoa nga x̄it̄a romano-ní?

Jè Pablo kitsó-l̄a:

—Jon, 'én kixi-ní.

²⁸ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíhàn kitsó-l̄a Pablo:

—Tse jchán ton isingi-na nga ma x̄it̄a romano kjomà.

K̄o jè Pablo kitsó-l̄a:

—Tanga ra 'an, xá 'koaá 'sín kitsin-na nga x̄it̄a romano.

²⁹ J̄n̄a chíhàn ra t̄j̄n-ni nga kojà-l̄a tsincha'taxin-ní; t̄i'koaá jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíhàn skanda itsakjón-ní ta ngatjì-l̄a nga jè kitsjá kjohixi nga kisi'tá'ñó.

'Kia nga jè Pablo ijchò ya ngx̄k̄on x̄it̄axá ít̄jòn

³⁰ 'Kia nga ma nchijòn, jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíhàn mejèn-l̄a nga sk̄e mé kjoa kjòn-ni ra t̄j̄n-l̄a jè Pablo mé-ni nga k̄o'sín bángi-ni j̄n̄a x̄it̄a judío. Iskíjnda'ñó-ni; ak̄jòn tsikíxkóya x̄it̄a ít̄jòn-l̄a na'mì k̄o x̄it̄axá ít̄jòn-l̄a x̄it̄a judío; kiik̄o Pablo, tsasíjna masen ya ngx̄k̄on x̄it̄a k̄i.

23 ¹Jè Pablo isko'án jñà xitaxá ítjòn kitsò-la:
—Jìòn 'ndsé, ra xitá judío 'mì-ná, 'koaá xín-no, ngi tsjeé tíjna kjobítsjen-na nga nda tísitjásòn koni 'sín mejèn-la Nainá skanda nichjin 'ndi-ni.

²Jè na'mì ítjòn ra 'mì Ananías, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xitá ra ijncha'ta chraña-la Pablo nga katasíjtsin'á jngo ya tsa'ba.

³Pablo kitsó-la:

—¡Nainá siijtsin'á-te ya ndsa'bì, jì ra jò isén tíjn-li! Nga ngaji, kíí xá tíjna-ni nga kíndajín-ná koni 'sín nga tíchja kjotéxoma ko tíjíí tjibatònè-la jè kjotéxoma nga tji'bi kjohixi nga katanijtsin'á-na.

⁴Jñà xitá ra incha'ta chraña-la Pablo kitsó-la:

—¿Mé-ni ko'sín nakjoájno-ilá jè ra na'mì ítjòn-la Nainá tíjna?

⁵Jè Pablo kitsó-la:

—'Ndsé, mì kì be tsa jè ra na'mì ítjòn tíjna. Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè ra xitaxá ítjòn-la naxindá, mì kì koma kínákjoajno-la.”

⁶Pablo, 'kia nga kijtse jñà xitá ra títsajna nga jò-ya tíjn, nga tíjn xitá fariseo ko tíjn xitá saduceo, 'nó kiichja, kitsò:

—'Ndsé, 'an, xitá fariseo-náa; i'ndí-la xitá fariseo-náa; kíí ko'sín tísingi-na ta ngatjì-la nga 'koaá 'sín makjiín-na nga faháya-ilá jñà xitá ra biya.

⁷'Kia nga ijye ko'sín kitsò Pablo, tsikí'tsiaá nga tsakátikjo jñà xitá fariseo ko xitá saduceo nga kjojòya kjobítsjen-la, ⁸ta ngatjì-la, nga jñà xitá saduceo mì kì makjiín-la tsa kixi kjoa nga faháya-ilá xitá ra biya, tí'koaá mì kì makjiín-la tsa tíjn ra 'mì ìkjali ko tsa tíjn ra isén nichjin 'mì; tanga jñà xitá fariseo makjiín ijyeé-la a'ta 'tse nga'tsi kjoa kii. ⁹'Nó jchán kiichja nga'tsiòò ko 'kiaá tsasítjen i'ka xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra ya chja-ni xitá fariseo nga 'nó tsakátikjo nga kitsò:

—Jè xitá rakii, nimé ra sakó-najin ra 'cho tí'sín; tsa kì nichjin, tsa jngo isén nichjin kiichja-la ko tsa jngo ìkjali tsakáko, tanga mì kì ma jién satéchéjá-ná ra a'ta 'tse Nainá.

¹⁰'Kia nga kijtse jè xitá ítjòn-la chíchàn nga sa 'nó sa 'nó makjan-isa-la xitá, itsakjón-ní nga 'koaá 'sín kjomà-la tsa ya si'ken jè Pablo. 'Kiaá kiichja i'ka-la jñà chíchàn; kitsjá-la kjohixi nga katafiko india-ni ya ni'ya 'tse chíchàn.

¹¹Ra ma nchjòn nga nitjen, jè Na'ín-ná ijchò kasi'ta-la Pablo nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn skon-jìn, koni 'sín inakjí ì Jerusalén ra a'ta tsa'an, 'koaá tì'sín machjeén nga kinákjii ján Roma.

Kó'sín tsajoóya-ni xitá judío nga sii'ken jè Pablo

¹² 'Kia nga ijye ki'se isén, jñà xitá judío tsajoóya-ni nga sii'ken jè Pablo, 'koaá 'sín kitsjà kixi 'én-la nga mì tì kì kòkjen-ni kò mì tì kì nandá sk'í-ni skanda 'kia nga sii'ken jè Pablo kò nga jé Nainá katatsjá-la kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-la. ¹³ Tsatoó ichán ma-ni jñà xitá judío ra kò'sín tsajoóya-ni. ¹⁴ Jñà xitá kii, kiijkón jñà xitá ítjòn-la na'mì kò xitá jchínga 'tse xitá judío, kitsò-la:

—'Koaá 'sín ijye tsi'kì kixi-jìn 'én-najìn nga mì kì mé ra chjine-jìn skanda 'kia nga kijchò nichjin nga si'ken-jìn jè Pablo, kò nga Nainá katatsjá-najìn kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-najìn.

¹⁵ Nga'tsi-no ra tjín-no xá ítjòn koni 'sín nga titsajnajtién, kò'tin-la jè xitá ítjòn-la chíhàn nga katanchrabáko-no ijndí nchijòn. Ta 'koaá 'sín 'tin-la nga jè mejèn-najìòn nga isa nda jchaà jè kjoa ra tjín-la. Ngajìn, kitsajnanda-nájìn ya aya ndiyá nga si'ken-jìn 'kia nga tikje 'fiì ijndí.

¹⁶ Tanga jè ti-la ndichja Pablo, ki'nchré-ní kjoa ra tsajoóya-ni jñà xitá judío; 'kiaá kisíkjí'nchré jè Pablo ya ni'ya 'tse chíhàn.

¹⁷ Jè Pablo kiichja jngo-la chíhàn, kitsò-la:

—Tikii jè ti rakii ya nándà tíjna xitá ítjòn-la chíhàn. Tjín 'én ra 'keènajmí-la.

¹⁸ Jè chíhàn kiikoó jè ti rakii ya nándà tíjna xitá ítjòn-la chíhàn, kitsò-la:

—Jè Pablo ra tíjnaya ndayá kàchja-na nga kàtsò-na: “Tikii jè ti rakii. Tjín-ró jngo 'én ra 'keènajmí-la.”

¹⁹ Jè xitá ítjòn-la chíhàn, itsabá'nó tsja jè ti, kiiko'tàxin nga iskonangi-la mé 'én ra 'keènajmí-la. ²⁰ Jè ti rakii kitsó-ní:

—Jñà xitá judío, ijyee tsajoóya-ni [nga mején-la skoóndacha-li] nga 'koa-ró 'sín kiitsa'ba-li nga íkii nchijòn jè Pablo ya ngixkòn xitaxá judío nga mejèn-ró-la isa nda skonangi-la mé kjoa ra tjín-la. ²¹ Ngaji, kì tà chjàn makjiín-li. Nga tsatoó-la tsa ichán ma-ni jñà xitá kii ra títsajnanda nga kítsajnachjà-la Pablo ya aya ndiyá nga mejèn-la sii'ken. Ijyee kò'sín kitsjà kixi 'én-la nga mì-ró tì kì kòkjen-ni, nga mì-ró tì kì nandá sk'í-ni skanda 'kia nga sii'ken jè Pablo kò nga Nainá-ró katatsjá-la kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-la. Kò 'ndi 'ndi, tà jé inchikoñá-la nga kó'sín sí ra ji.

²² Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, 'koaá 'sín kitsò-là jè ti nga katafì-ni, 'koaá 'sín tsikí'tin, kì tà chjàn yá ra kòtsò-là koni 'sín nga ijye jè tsi'kénajmí-là jñà 'én kii.

'Kia nga jè Pablo inikasén'ta-là jè xit̄axá ítjòn ra 'mì Félix

²³ Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, jò chíchàn-là kiichja-là ra bí'tin xákjién. Kitsjá-là kjohixi nga katasíkítsajnanda jò sindo chíchàn ra ndsako kiji-ni, ko jàn-kan ko te ra kabayo kítsasòn-là, ko jò sindo ra kicha lanza 'koa nga kiji skanda ya Cesarea 'kia nga kijchò las nueve nga ijye kojñò. ²⁴ Ti'koa kitsjá kjohixi nga kátijnanda jngo kabayo ra kíjnakjá-là jè Pablo mé-ni nga nda kjòn katafiko skanda nãnda tijná jè xit̄axá ítjòn ra 'mì Félix. ²⁵ Jngo xajon tsikínda ra ma nikasén ra tsò:

²⁶ “Tjín-li kjonda ngaji Félix ra xit̄axá ítjòn tijni; 'an, Claudio Lisias, 'koaá 'sín tísixò'tá-la. ²⁷ Jè xit̄a ra tísikásén-la, jñà xit̄a judío kitsabá'ño. Kjameé kisi'ken, tanga 'kia nga kí'nchrè nga xit̄a romano-ní, 'aán kiiko jñà chíchàn-na nga itsjà'án. ²⁸ Ko yaá kiiko ya nãnda-nioo títsajna jñà xit̄axá-là xit̄a judío nga mejèn-na skeep mé kjoa ra tjín-là. ²⁹ 'Kia nga ijchòko, kijtse-náa nga ta kíí ngatji-là kjoa 'tse kjotéxoma ra tjín-là. Ko jè xit̄a rakii, nì mé jé tjín-là ra bakèn-là nga kiyá, skanda mí kii bakèn-là nga ndayá kiji. ³⁰ 'An, 'koaá 'sín ki'senajmí-na nga jñà xit̄a judío 'koaá 'sín ijye tsajoóya-ni nga mejèn-là ta siì'ken chijé. 'Koaá ma-ni nga ji tísikásén-la. Ko 'koaá ti'sín kixin-là jñà xit̄a ra bángi nga ya ngixkiin katasindajín-là tsa mé kjoa ra tjín-là ra kondra 'tse.”

³¹ 'Kia nga ijye kjòjñò, jñà chíchàn kiikoó jè Pablo skanda ján Antípatris koni 'sín nga ijye kisi'tin. ³² Ra ma nchijòn jñà chíchàn ra ndsako kiji-ni, tsáfaá-ni; 'ji-ni skanda ya ni'ya 'tse chíchàn. Tà jñá kiiko Pablo jñà chíchàn ra kabayo títsajnasòn. ³³ Jñà chíchàn kii, 'kia nga ijchò ya Cesarea, isingatsjaá jè xit̄axá ítjòn xajon ra 'ya ra inikasén-là; ti'koa isingatsja jè Pablo. ³⁴ Jè xit̄axá ítjòn, 'kia nga ijye tsikíxkiyajin jè xajon ra inikasén-là, iskonangi-ní nãnda-ni i'nde-là Pablo. 'Kia nga ijye kijtse nga yaá nangi Cilicia i'nde-là, ³⁵ kitsó-là:

—'Kiaá kji'nchrè-la 'kia nga kj'íí jñà xit̄a ra bángi-li.

Akjòn kitsjá kjohixi nga katamakinda, ko ya katijna ya ni'ya masen ra tsikínda Herodes.

Kó'sín nga tsasìkotjì ijo-la Pablo ya ngxìkxon
xìtaxá ítjòn ra 'mì Félix

24 ¹Ra kjomà 'òn nìchjin, ijchó ya Cesarea jè xìtá ítjòn-la na'mì ra 'mì Ananías. Tjen-ko i'ka xìtá jchínga ra tjíhijyo ítjòn-la xìtá judío; tì'koaà tjen-ko jngo xìtá ra ma-la chjatjì jngo kjoa jè ra 'mì Tértulo. Jñà xìtá kii, kiji ñánda nga tíjna jè Félix ra xìtaxá ítjòn tíjna nga tsakángi jè Pablo. ²'Kia nga 'jìikásen masen Pablo, tsikí'tsiaá jè Tértulo nga kitsjà'tin 'én ra kondra 'tse; kitsò-la jè Félix:

—Ngaji ra xìtaxá ítjòn tijni, kjonda tsaji-ní nga 'nchán titsahijyo-jin. Kjin kjoa ra nda tíbitjasòn ya naxìndá-najin ra kjoachjine tsaji. ³Kji'tá nìchjin tjín kjonda tsaji nga tíngo. Kó'sín Nainá ra kátichjí-li nga kó'sín ta nda tjibisìko-nájìn. ⁴Majìn-najin nga tse chjinìchjin-lajìn; tjín-li kjonda nga kó'sín tiná'ya jngohíjta-nájìn. ⁵'Koaá 'sín ijye kijcha-la nga jè xìtá rakii, 'ñó 'cho tí'sín nga tjíjtsa isà'nde síjòyaá xìtá naxìndá judío; jè tíjna ítjòn-la jñà xìtá nazareno ra síkaatjìya-la ndiyá-la Nainá. ⁶Tì'koaá kjomejèn-la isìkitsón ya Ingo Tsje-la Nainá nga mejèn-la isìkjaha'sen jngo kjoa ra mì tsa ya bako-la; 'koaá ma-ni nga indabá'ñó-jìn. [Mején-najìn kó'sín siko-jìn koni 'sín tjín kjotéxoma tsajìn, ⁷tanga jè xìtá ítjòn-la chíchàn ra 'mì Lisias tsasìko, ngi koó kjo'tsen nga tsja'án-najìn 'kia nga ijye nda indabá'ñó-jìn tsiki, ⁸ko 'koaá 'sín kitsò nga jñà xìtá ra bángi, tjíné-la nga i ngixkìin kátíndajín.] Komaá ngaji sabà chjinangi-la nga'tsì kjoa kii, mé-ni nga jcha-ni kó'sín tjín kjòn-ni nga kó'sín fangi-jìn.

⁹Jñà xìtá judío ra ya títsajna, tì'koaá 'koaá 'sín kitsò nga 'koaá 'sín tjín kiti. ¹⁰Jè xìtaxá ítjòn iskimítjeén tsja nga kitsjà'nde-la Pablo nga kiichja. Jè Pablo kitsó-ní:

—Ngaji ra xìtaxá ítjòn tijni, ijyee be-náa nga kjokjín nó tijnajin kjotéxoma ya i'nde rakii; 'koaá ma-ni nga ngi koó kjotsja-na nga kichjää, nga kósìko ijo-na. ¹¹Ngaji, komaá kjótsjiyi, yaá jchaa-ni nga 'én kixi-ní koni 'sín nga xiáan; 'saá tjín-ni tejò nìchjin 'kia nga 'jía ya Jerusalén nga 'jáha'sen ya ingo ítjòn nga kíjtsexkón Nainá. ¹²Mì kì tsijen kijcha-na tsa xìtá tíbatíko, ko nì mì tsa xìtá naxìndá ítsincha'á ya ndìtsin ingo ítjòn, ko ya ni'ya sinagoga ñánda maxkóya xìtá Judío, ko ya ajin naxìndá. ¹³Jñà xìtá ra bángi-na mì kì ñánda i'ká-ni nga

kokitso nga 'én kixi-ní jñà kjoa ra bánè-na. ¹⁴Tanga 'koaá xián kixi-la ra ngi kjohixi, 'an, jè sìhitjásòn-la jè Nainá ra Nainá tsò-la xita jchínga-najin; 'koaá 'sín sìhitjásòn koni 'sín tjín jè ndiyá xitse-la Cristo, jè ra tsò-la jñà xita kii nga kj'íí ndiyá-ní a'ta 'tse Nainá. 'An makjiín ijyee-na koni 'sín tichja xajon ra tjí'ta kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko 'tse jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé. ¹⁵'Koaá 'sín tjíngo takoàan ra a'ta 'tse Nainá nga tíkoñá-la koni 'sín inchikoñá-la jñà xita kii, nga kjoaáyaá-la jñà xita ra ijye 'ken, jñà ra xita kixi ko ra mì tsa xita kixi kjomà. ¹⁶'Koaá ma-ni nga 'koaá 'sín binè-la ijo-na nga tsjeé síkíjna kjobítsjen-na ya ngixkon Nainá ko ya ngixkon xita.

¹⁷'Kia nga ijye kjokjín nó xìn naxindá tsá'ba, 'jhií india-na ya naxindá-na nga 'jiiiko-la ton jñà ndí xita ima ko 'jii tsja-la kjotjò jè Nainá ya Jerusalén. ¹⁸'Koaá 'sín tjín kjoa ra tí'siaan ya nditsin ingo 'kia nga ijye ísitsjée ijo-na [koni 'sín tjín kjotéxoma-la xita judío]. 'Kia nga kijtse-na jñà xita judío ra ya Asia i'nde-la, mì tsa kjin ma-ni xita ra títsajnakò-na, ti'koaá mì tsa kjosi tíb'tsiaa. ¹⁹Jñá-la xita kii ra kixi kjoa ra ma kjinchrabà mé-ni nga tsjá-ni 'én-la tsa mé kjoa ra tjín-la ra kondra tsa'an. ²⁰Ko tsa majin, jñà xita ra i títsajna káténajmí tsa mé jé ra isakò-la ra a'ta tsa'an 'kia nga tsakátijnaa ya ngixkon xitaxá judío. ²¹O ra kíí jé ra tíma-na nga 'nó kichjà 'kia nga tíjnajin-la xitaxá judío nga kixin-la: “Nìchjin rakii, ta kíí kjoa nga tísinéjé-na ta ngatji-la nga ko'sín makjiín-na nga faháya-ila jñà xita ra biya.”

²²Jè Félix, ndaá tjíjin-la koni 'sín tjín jè ndiyá xitse-la Jesucristo. Tsikíjna chrá'ba jè kjoa rakii. Kitsò:

—'Kia nga kj'íí sabà jè Lisias jè xita ítjòn-la chíchàn, 'kiaá koxín-no kó'sín sindajín jè kjoa ra tjín-no.

²³Jè Félix kitsjá-la kjohixi jñà chíchàn nga takó kátijna'ya ndayá jè Pablo, tanga ti'koaá maá katatsjá'nde-la tsa mé ra mejèn-la nga 'siin ko ti'koaá katatsjá'nde-te-la nga katasísin-la jñà xita xákjién ra kijchò'tsè ra nda báko.

²⁴'Kia nga ijye tsato chiba nichjin, ijchó india-ni Félix; tjen-ko jè chjoón-la ra 'mì Drusila ra ti'koa xita judío. Kitsjá kjohixi nga kiich'à jè Pablo nga ma kíí'nchré-la kó'sín makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²⁵Jè Pablo, tsi'kénajmí-la kó'sín tjín ra kjoakixi, ko kó'sín nga maá síkijne-lá ijo-ná nga

mì tì kì 'cho 'sian-ná; tì'koaá tsi'kénajmí-la nga 'saá nchrabá jè nìchjin nga sindajín ijye-la jé-la xitá. Jè Félix tà itsakjón-ní; 'kiaá kitsò-la:

—'Tin-nì 'ndi-nì. 'Kia kichjà india-la 'kia nga ko'a-na.

²⁶Jè Félix, 'koaá 'sín koñá-la, tsa kií nìchjin, ton tsjá-la jè Pablo mé-ni nga ma sùkijnandíí-ni; 'koaá ma-ni nga kjin 'ka kiichja-la nga tsakákonajmí. ²⁷'Kia nga ijye tsato jò nó, jahatjiyaá xá-la Félix. Jè 'jaha'sen ngajo-la xitá ra 'mì Porcio Festo. Jè Félix, mején-la nga mì 'cho kijná-la jñà xitá judío; 'koaá ma-ni nga takó isíkijna-isa ndayá jè Pablo.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya ngixkon jè xitá ra 'mì Festo

25 ¹Jè Festo ijchó ya Cesarea nga 'jaha'sen xá ítjòn ra itjábé-la; ra kjomà jàn nìchjin itjo ya Cesarea, nga kiji ján Jerusalén. ²'Kia nga ijye tíjna ya Jerusalén ijchòjkoón jñà na'mì ítjòn ko xitá ítjòn-la xitá judío nga tsakángi jè Pablo. ³Isíjé-la kjonda jè Festo nga katasíkjinchrobá-ni jè Pablo ya Jerusalén. Ta ngatji-la jñà xitá kii, ijye tjínda-la nga ya kítsachjà ikon-la ya aya ndiyá mé-ni nga sií'ken-ni. ⁴Tanga jè Festo, kitsó-ní:

—Mì kì koma-jìn. Nga jè Pablo ndayá tíjna'ya ya Cesarea, ko 'an, tì'koaá koáfa nditoón-te-na. ⁵Katabáhihtako i'ka-na jñà xitaxá-no ya ján Cesarea mé-ni ma katabángi-ni jè xitá rakii, tsa mé jé ra tjín-la ra kondra tsajìòn.

⁶Jè Festo tsikijnaá-la tsa jin nìchjin ko tsa te nìchjin ján Jerusalén; akjòn tsáfa-ni ya Cesarea; ra kjomà nchijòn, 'kia nga ijchò-ni ya Cesarea, tsikijnané jè íxile 'tse kjotéxoma-la, akjòn kitsjá kjohixi nga kiijch'à jè Pablo. ⁷'Kia nga 'jaha'sen ya ni'ya masen jè Pablo, jñà xitá judío ra 'ji-ni Jerusalén, kií kincha'ta chraña-la, ko kjin skoya 'én ndiso ra 'ñó 'cho tsò tsakánè-la, tanga nijngo ra kjomà kisikixiya jñà 'én ra kitsjá. ⁸Jè Pablo tsasikoó ijo-la kitsò:

—Nimé jé ra tsakatsjía ra kondra tífi-la kjotéxoma-la xitá judío, ko ni mì tsa kondra tífi-la jè ingo ítjòn-la Nainá, ko ni mì tsa kondra tíjna-la xitaxá ítjòn 'tse Roma.

⁹Tanga jè Festo mején-la nga mì 'cho kijná-la jñà xitá judío; iskonangií-la jè Pablo, kitsò-la:

—¿A mején-li 'kín ya Jerusalén mé-ni nga ya kíndajién jè kjoa ra tjín-li?

¹⁰Pablo kiichja-ní kitsò:

—Ijyeé jnchro i tǐjna ñánda nga tǐjn kjotéxoma-la xitaxá ítjòn 'tse Roma. Machjeén-ní nga i katasindajín-na. Ngaji ndaá tǐjin-li, mì tsa mé kjoa ra tsakatsjía ra a'ta 'tse xita judío. ¹¹Tsa tǐjn-na jé ra bakèn-la nga kiyáa, tǐjngoó takoàan nga katasí'ken-na xita; tanga tsa mì tsa kixi tǐjn-ni 'én ra títjahínè-na, niyá ra tǐj'nde-la nga ya sìngatsja-na jǎa xita kii. Isaá nda, jè kátindajín-na jè César [ra xitaxá ítjòn tǐjna ya Roma ra batéxoma-la nga'tsi xitaxá ítjòn ra i'ka].

¹²Jè Festo, 'kiaá tsajoóya-ni ko xita-la ra títsajna, akjòn kitsò:

—Tsa 'koaá 'sín níjì nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kiindajín-li, yaá sikásén-la.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya ngixkon jè xitaxá ra 'mì Agripa

¹³'Kia nga ijye tsato chiba nichjin, jè xitaxá ítjòn ra 'mì Agripa ko chjoón ra 'mì Berenice ijchó ya Cesarea nga ijchò síhixota-la jè Festo. ¹⁴Kjín nichjin tsikitsajna ya Cesarea; 'koaá ma-ni nga jè Festo tsi'kénajmí-la Agripa kjoa 'tse Pablo, kitsò-la:

—Jngo xita tǐjna'ya ya ndayá ra jè Félix isíkijna. ¹⁵'Kia nga kijjää ján Jerusalén, jǎa xita ítjòn-la na'mì ko xita jchínga-la xita judío kitsjá-na 'én nga bángi. Isíjé-na nga ko'sín katasinè-la nga katiya. ¹⁶Tanga 'an, 'koaá 'sín kixin-la nga jǎa xitaxá 'tse Roma, mì tsa ko'sín 'sín nga taxki sí'ken xita 'kia nga tikje 'ya-la mé jé ra tǐjn-la. Ítjòn kjón katajoó'a ko jǎa xita ra bángi mé-ni nga koma kosiko-ni ijo-la. ¹⁷'Koaá ma-ni, 'kia nga 'ji ijndí jǎa xita kii, mì kì tsa iskanichjín-la; ra kjomà ma nichjòn, 'kia nga ijye tsakátijnasòn íxile-na ñánda nga batexóma ya ni'ya masen, nditoón kiijch'a jè xita rakii. ¹⁸'Kia nga ijye títsajna masen jǎa xita ra bángi, nimé 'én ra ko'sín tsakánè-la koni 'sín isíkítsjeen ra 'an. ¹⁹Tà kií 'én ra tsakánè-la ra kondra 'tse Pablo koni 'sín nga makjín-la ra a'ta 'tse Nainá, ko a'ta 'tse jngo xita ra 'mì Jesús ra ijye 'ken; tanga, tsò ra jè Pablo nga tǐjnakon-ní. ²⁰Koni 'an, mì kì be mé ra 'siaan a'ta 'tse kjoa kii, 'koaá ma-ni nga ískonangi-la jè Pablo, a mején-la nga kiji ján Jerusalén mé-ni nga ya katasindajín-la jè kjoa ra tísingi. ²¹Tanga 'koaá 'sín isíjé-na jè Pablo nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kátindajín-la. Kií ko'sín kítsja-na kjohixi nga

'Kia nga ijchó jè Pablo ya ngixkɔn Agripa

katijnaya-isa ndayá skanda 'kia nga koma sikásén-la César ra xitaxá ítjòn tíjna 'tse Roma.

²²Jè Agripa kitsó-la jè Festo:

—Tí'koaá 'an, mején-na nga kji'nchrè-la xita rakii.

Jè Festo kitsó-la:

—Nchijòn-la kiná'ya-la.

²³Ra ma nchijòn, 'kia nga jè Agripa kɔ Berenice 'jaha'sen ya ni'ya masen, 'nó nda kinisin-la. Tjen-ko jñà xita ítjòn-la chíchàn kɔ jñà xita ítjòn-la naxindá; jè Festo kitsjá kjohixi nga katijch'a jè Pablo. ²⁴Kɔ akjòn kitsò:

—Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, kɔ nga'tsi-no ra i titsajnakò-nájin: Chítsijen-la xita rakii. Nga'tsi jñà xita judío ra ya Jerusalén i'nde-la kɔ ra i Cesarea i'nde-la 'nó jchán inchisíjé'ta-na nga mejèn-la nga katabiya. ²⁵Tanga 'an, nì mé kjoa matsji-na ra a'ta 'tse ra bakèn-la nga kiyá. Tanga tsa'baá isíjé-ni nga jè xitaxá ítjòn ra tíjna ya Roma katabíndajín-la. 'An, 'koaá 'sín iyje ískosòn-la nga ya sikásén-la. ²⁶Tanga 'an, nímé jé ra sakó-na ra a'ta 'tse xita rakii kó'sín koma-ni nga sikásén-la xajon jè xita ítjòn-na 'tse Roma. 'Koaá ma-ni nga síjé-najìon ra i titsajna kɔ ngaji nàmì Agripa ra xitaxá ítjòn 'mì-li, mé-ni 'kia nga iyje kojtsò, sakò-na kjohixi kó'sín nga ma sikásén-la xajon jè xitaxá ítjòn 'tse Roma. ²⁷'An, 'koaá ma-na, nga nì mé chíjì-la tsa taxkì sikásén jngo xita preso tsa mì kì sikásén-te jngo xajon a'ta 'tse mé jé ra tíjn-la.

**Kó'sín tsasikotjì ijo-là Pablo ya ngxikõn
xítaxá ítjòn ra 'mì Agripa**

26 ¹Jè Agripa kitsó-là Pablo:
—Tjì'ndeé-li nga kinákjii nga t̄sikii ijo-li.

Pablo iskimítjeén tsja; tsikí'tsia nga kiichjatjì ijo-là; kitsò:

²—Ngaji Agripa, matsjaá-na nga ma jì kichjàko-la mé-ni nga ma kósikoo ijo-na a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra bánè-na jñà xita judío nga bángi-na. ³Be-náa ngaji Agripa, nga ndaá tjíjin ijye-li nga'tsi kjoa, kó'sín nga-là jñà xita judío ko kjoa ra jñà joóya-ni. 'Koaá ma-ni nga síjé-la, 't̄iin kjõnda, t̄iná'ya-la nda nda-ná.

Kó'sín isíjchá ijo-là Pablo nga t̄'sa kjotseé

⁴'Nga'tsi jñà xita judío ndaá tjíjin-là kó'sín t̄isíjchá ijo-na ya nangi-na ko ya Jerusalén skanda 'kia nga t̄'sa ti 'kiaa. ⁵Jñà xita k̄i, komaá ká'ténajmí-li tsa mejèn-là. Nga ndaá tjíjin-là ra jñà; skanda t̄'sa-ni, yaá iskotá'yájin-là 'an jñà xita fariseo. Jñà xita fariseo taxk̄i i'íin tjín koni 'sín nga bínè-là ijo-là nga bexkón kjotéxoma-là Nainá koni ra jñà xita judío ra i'ka.

⁶Ta 'koaá tjín jnchro-ni kjoa ra i t̄jina-na, ta ngat̄jì-là ra 'an, 'koaá 'sín tjíngo takoaan nga kitjasón kjoa ra 'an tíkoñá-là koni 'sín nga Nainá ijye kitsjà-là 'én jñà xita jchínga-najin. ⁷Jñà t̄je-là naxindá Israel ra tejò ma-ni, ko nichjin ko nitjen, jeya inchisíkijna Nainá nga inchikoñá-là nga kitjasón jñà kjoa k̄i. 'Koaá 'sín xin-la nga jì Agripa, ra 'an, t̄jñá-ni kjõnda k̄i ra tíkoñá-là; 'koaá ma-ni nga bángi-na jñà xita judío. ⁸Jiòn, ¿mé-ni nga mì k̄i makjín-no nga maá-là Nainá síkjaáya-là jñà xita ra ijye 'ken?

**Tsi'kénajmí jè Pablo kó'sín nga kisijtike
xita-là Cristo nga 'sa ítjòn**

⁹'Nga t̄'sa kjotseé, skanda 'an, 'koaá t̄'sín isíkitsjen tsa machjeén-ní nga 'ñó kondra k̄jín-là 'an jè Jesús ra Nazaret i'nde-là. ¹⁰'Koaá 'sín kí'siaan ya ján Jerusalén. Jñà xita ítjòn-là na'mì kitsjá-na kjohixi nga 'ñó k̄jìn xita tsje-là Nainá ítsincha'yá ndayá. Ko 'kia nga ini'ken jñà xita k̄i, 'an, t̄'koaá yaá isingásòn-ko xita ra koki'siðon. ¹¹Nga jndíj ra ján kijiàa ya ni'ya sinagoga ñanda nga maxkóya xita Judío; k̄jín 'ka k̄itsja-là kjohi'in nga mejèn-na nga katachajano-là jè Cristo. 'Ñó

ísijtíkee, skanda kiitjingi-la ra kondra 'tse ya ñánda naxindá kjin.

'Bénajmí Pablo kó'sín kjomà 'kia jahatjia-la kjobinachon-la
(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Kíí xá kijì-na ya naxindá Damasco 'kia nga ijye tsatéxá-na ko ti'koa kitsjá-na kjohixi jñà xita ítjòn-la na'mì. ¹³ Ijchó-la tsa masen nichjin, ji nàmi Agripa, 'kia nga tífia ya aya ndiyáa, kíjtsee jngo ni'í ra ngajmi inchrabà-ni ra 'ño fate tsatsijen nda mí 'koa-ni koni jè ndabá-la tsá'bí. Ngi isihiseén ya jngo tjindi-la ñánda nga tífia ko kóho'ki ñánda nga ijncha xita ra tjen-ko-na. ¹⁴ Nga'tsi-najin nga iskatsajo'tá-najin ya nangi, ko akjòn kí'nchrè jngo 'én ya ajin isén ra 'én hebreo kiichja-na nga kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ni 'an mihitjingi-ná nga kondra 'mì-ná? Tijií tjifatsji-la kjohi'in ijo-li, koni 'sín 'sín nchraja 'kia nga tsjòn-la yákjòn ra bíchjà-ila ni-la.” ¹⁵ 'An, kíxiín-la: “¿Yá-ni ngaji Na'in?” 'Kiaá kitsò-na: “'An-ná ra 'mì-na Jesús ra kondra tji'mi-la ji nga mihitjingi-la. ¹⁶ Tisítjiin; tjsijna kixíí; kíí xá kasikatsijen-la ijo-na mé-ni nga 'an sixáko-ná ko jíí íkii 'én a'ta 'tse kjoa ra ijye kà'yi ko ra 'sa jcha isi, jñà ra 'sa kokon-isa-la. ¹⁷ 'Aán sikónða-la nga mì mé sùko-li jñà xita naxindá-li ra xita judío ko ra mì tsa xita judío. Nga yaá sikásén-la 'ndi ya ñánda nga tjíhijyo jñà xita kii, ¹⁸ mé-ni nga chji'xangi xkon nga mì ti ya katimaya-ni ya ndiyá ra jñò chon; ndiyá iseén katimaya. Katitjokàjin ñánda nga jè xita-nií itsabá'ño, jè Nainá katafì'ta-la. Katakjiín-la ra a'ta tsá'an, mé-ni nga ma sijchá'ta-la jé-la ti'koaá tjábé-te-la kjotjò ra tjábé-la xita naxindá-la Nainá ra xá tsjahíjin-ni.”

Kó'sín nga isihitjasòn jè Pablo koni 'sín kitsò-la Jesús

¹⁹ 'Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, 'an mì kì tsa isítája jiàan jè inìma-na 'kia nga kíjtsee jè kjoa rakii nga kí'nchrè ra ngajmi inchrabà-ni. ²⁰ Ta isaá ya kjón tsi'kènjámí ítjòn-la jñà xita Damasco, akjòn tsi'kènjámí-la xita Jerusalén, ko kóho'ki nangi Judea, ko nga'tsi jñà ra mì tsa xita judío. 'Koaá 'sín ítsi'kenajmí-la nga katasíkájno-ni jé-la, ko kì ti tsja jé bátsji-ni; Nainá katafì'ta-la; ko'sín kata'sín jè kjonda ra 'ya-la nga ijye jahatjia-la kjobítsjen-la. ²¹ 'Koaá ma-ni nga kitsabá'ño-na jñà xita judío ya nditsin ingo, nga mejèn-la nga sii'ken-na. ²² Tanga

jé Nainá t́basikò-ná; 'koaá ma-ni nga takó kò'sín t́'siaan skanda 'ndi 'ndi; 'koaá 'sín t́'bènájmí ijye-là nga'tsi ra ixti kò nga'tsi j́nà ra xitá jchínga. Mì tsa kj'íí 'sín t́bakon-yá-là; kíí 'én ra t́'bènájmí-là jè ra tsakón-ya-te jè Moisés kò xitá ra isichjeén Nainá nga kiichjā ngajo-là, j́nà kjoa ra t́jínè-là ra kòkama nichjin ra fi-isa ²³nga jè Cristo [xitá ra xá isikasén-ni Nainá], t́jínè-là nga kò'sín 'ken, tanga 'kia nga ijye 'ken, jè-ní ra jaáya ítjòn-là, mé-ni nga koma 'keènajmíya-ni kó'sín nga kohisen-jín ya inìma-là nga'tsi xitá judío kò ra mì tsa xitá judío.

Kó'sín nga jè Agripa, mejèn 'jaha'sen-jin-là 'én-là Nainá

²⁴Jè Festo, 'kia nga kíí'nchré 'én-là Pablo nga t́basikò ijo-là, 'nó kiichjā kitsò:

—iNgaji Pablo, ijyee-la tímaská-li; jé-la xajon ra tã nda chitá'yí tísíská-li!

²⁵Tanga jè Pablo kitsó-là:

—Ngaji Nami Festo ra xitaxá tijni, mì tsa ská-na; 'koaá 'sín t́jín; 'én kixíí ra t́chjā. ²⁶Jè Agripa ra xitaxá ítjòn t́jna, t́jín ijyee-là j́nà kjoa kii; 'koaá ma-ni nga ma'nótookòan nga kò'sín t́chjā ya ngixkon ra jè; 'an, 'koaá 'sín makjiín kixi-na nga ra jè, t́'koaá 'nó nda t́jín-là j́nà kjoa kii; nga mì tsa t́jima-jìn koni 'sín kjomà. ²⁷Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, ¿a makjiín-li koni 'sín kitsò j́nà xitá ra Nainá kisichjeén nga kiichjā ngajo-là? 'Koaá ma-na nga makjiín-li.

²⁸Jè Agripa kitsó-là Pablo:

—A 'koaá ma-li nga tà nditoón kòkjiín-na nga xitá-là Cristo koma?

²⁹Jè Pablo kitsó-ní:

—A nditoón kòkjiín-li o ra mí tsa nditon kòkjiín-li, 'an, 'koaá 'sín síjé-là Nainá nga mì tsa tà jì katakjiín-li ra xitaxá ítjòn 'mì-li, t́'koaá katakjiín-te-là nga'tsi xitá ra inchi'nchré-na nga kò'sín katama koni 'an, tanga kì chjàn na'nó kichā si'ta.

³⁰Kiaá tsasitjen Agripa kò Festo kò Berenice, kò nga'tsi xitá ra ya títajna. ³¹Xin'tá kijì nga tsajoóya-ni kjoa kii. Kitsò-là xákjién:

—Jè xitá rakii, nimé kjoa t́jín-là ra bakèn-là nga kiyá, skanda t́'koaá mì kì bakèn-là nga ndayá kijn'ya.

³²Agripa kitsó-là jè Festo:

—Jè xitá rakìi, nda komaá-la kíjnandíi-ni tsa mì-la ko'sín isíjé nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kátíndajín saba-la.

'Kia nga jè Pablo inikasén ján Roma

27 ¹'Kia nga ijye ko'sín iskosòn-la nga yaá sikasén-najin Italia, jè Pablo ko xitá preso ra i'ka, yaá kjongatsja xitá ítjòn-la chíchàn ra 'mì Julio ra ya chja-ni jngó jtín chíchàn ra 'mì Emperador (ra síkinda jè xitaxá ítjòn 'tse Roma). ²Yaá tsitjàhà'sen-jin jngo chitso ra ya 'tse Adramitio ra ijye mejèn tíbitjo ra ya tífi jngó jngó naxindá andi ndáchikon 'tse nangi Asia. Ti'koa yaá tsakáhijta-ko-najin xitá ra 'mì Aristarco ra ya i'nde-la Tesalónica, naxindá ra chja-ni Macedonia. ³Ra kjomà ma nchijòn, yaá ijchò-jin naxindá ra kijjna andi nandá ra 'mì Sidón. Jè Julio ndaá isiko jè Pablo, kitsjá'ndeé-ní nga kii katsíjen-la jñà xitá ra nda báko, mé-ni nga jñà xitá kii isisin-la Pablo. ⁴'Kia nga ítjo-jin ya Sidón, 'koaá 'sín tsangikjájton-jin ya ra ijngo-la nangi ra kijjnajin nandá ra 'mì Chipre, nga jè tjo, 'koaá 'sín tí'bé koni 'sín inchimangí-jin tsiki. ⁵'Koaá 'sín tsatojin-jin ndáchikon nga tsitjàhandi-lajin i'nde 'tse Cilicia ko Panfilia, akjòn ijchò-jin nándà 'mì Mira, naxindá ra chja-ni i'nde Licia.

⁶Jè xitá ítjòn-la chíchàn isakò jngo-la chitso ra ya 'tse Alejandría ra ya tífi Italia; yaá isikjaha'sen-najin mé-ni nga kjomà tsangì-isa-najin. ⁷Kjín nichjin tsinchimajin-jin ya ndáchikon nga xaan kiji jè chitso; 'nó chjá ijchò-najin ya kixi-la Gnido. Jè tjo mì kii kitsjá'nde-la jè chitso nga tsangì kixi-jin; 'koaá 'sín tsangikjájton-jin ya nangi Creta, ya kixi-la naxindá Salmón. ⁸Tseé kjohi'in ki'nià-jin nga tsatojin-ndá jè chitso nga tíjngo andi ndáchikon 'tse Creta. 'Nó chjá ijchò-najin ya i'nde nándà 'mì Buenos Puertos ya chraña'tá-la naxindá Lasea.

⁹Ijyeé kjin nichjin tsato; ijyeé 'nó xkón tjín-la ya ajin ndáchikon nga tímachrañaá nichjin cho 'nchán nándà nga 'nó 'fiì tjo. 'Koaá ma-ni nga jè Pablo kitsjá-la 'én jñà xitá, ¹⁰kitsò-la:

—'An, 'koaá 'sín machiya-na, nga koni 'sín inchimangié, 'nó tse kjoskon tjín-la; sijchijaá-leé jè chitso ko jñà 'chá ra ijncha; skanda tjín-te-la kjoskon tsa kiyé ra jién.

¹¹Jè xit̄a ítjòn-l̄a chíchàn, jé isā nda kí' nchréhijon-l̄a jè ni-l̄a chitso k̄o jè xit̄a ítjòn ra batéxoma-l̄a j̄nà xit̄a ra síxáko chitso. Mì k̄i jè isisin koni 'sín kitsò jè Pablo. ¹²Yá i'nde rak̄i, mì k̄i ma yá sinchá chitso 'kiā nga nichjin cho 'nchán. J̄nà xit̄a ra yá títsaj̄naya chitso, k̄jín ma-ni ra ngásòn kitsò: “Isaá nda-ni tsa kítjokajieén i'nde rak̄i; k̄o 'ki nga'ñó-lá ijo-ná nga kijcheé yá Fenice, jngo i'nde ra t̄i i chja-ni nangi Creta ñánda nga nda chon, nga t̄i'xá jngo i'nde yá andi ndáchikon nga ma 'faha'sen chitso yá nga kixi-l̄a ñánda k̄atj̄i-ni tsá'bí k̄o yá ngaskoán-l̄a; k̄o yáá ma kitsaj̄nee nga katato-l̄a jè nichjin 'tse cho 'nchán.”

Tjoxkón ra 'tsa yá ajin ndáchikon

¹³J̄nà xit̄a ra síxáko chitso, 'kiā nga kijtse nga indaá tí'ba tjo ra yá tínchrabá-ni yá nga kixi-l̄a ñánda bitjokátj̄i-ni tsá'bí, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé koma kongí-j̄in; 'kiaá ítjo jè chitso, tsangì-j̄in yá ajin ndáchikon yá andi-l̄a nangi Creta. ¹⁴Tanga 'kiā nga ijye timajin-j̄in yá ndáchikon, 'j̄í jngo tjoxkón ra yá inchrabà-ni yá ngaskoán-l̄a ñánda bitjokátj̄i-ni tsá'bí ra 'ñó 'tsa k̄o ra 'ñó isìjtiya-l̄a jè chitso, ¹⁵ak̄jòn 'ñó tsjahítsjá jè chitso. Ngaj̄in, mì t̄i k̄i ma iníkáfaya-naj̄in jè chitso, nga jè tjo, mì t̄i k̄i kitsjá'nde-ni; ta ki'tsi'nde jnchro-j̄in koni 'sín jè tjo ik̄o-naj̄in. ¹⁶'Koaá 'sín tsi'tà-j̄in yá ajton í'tsin i'nde ra 'mì Cauda; yá i'nde rak̄i mì tsa k̄o'sín t̄a 'ñó tí'ba tjo; ta kjohimaá ma itjábé-naj̄in jè chitso jtobá ra t̄j̄i'ndofe ajton í'tsin ra ijngo. ¹⁷'Kiā nga ijye itjábé-naj̄in jè chitso jtobá, na'ñó tsikí'ñókjá-naj̄in jè chitso mé-ni nga mì koxan-l̄a. J̄nà ra síxáko chitso itsakjón-l̄a tsa yá skajin'ñó yá i'nde ñánda 'ñó ijncha chrjo yá i'nde ra 'mì Sirte. 'Koaá ma-ni nga tsajen-ngi jè nikje 'tse chitso ra 'mì bel̄a; t̄a 'koaá 'sín kiiko tjo jè chitso. ¹⁸'Kiā ma nichjòn, jè tjoxkón takó 'ñó jchán tí'ba. 'Kiaá tsachrje j̄nà 'chá ra ijncha yá chitso; tsikíxten-j̄in yá ndáchikon [mé-ni nga katamaj̄na-isa-ni chitso]. ¹⁹Ra kjomà jàn nichjin, j̄nà sabá xit̄a ra síxáko chitso tsachrje ijye tsajmì ra machjeén nga maxáko chitso nga tsikíxten-j̄in yá ndáchikon. ²⁰K̄jín nichjin mì k̄i t̄i kijcha-naj̄in tsá'bí k̄o nitse, nga k̄jìn nichjin isincha ifi. Koni 'sín nga 'ñó tí'banè-naj̄in jè jtsí xkón, 'koaá 'sín iníkátsjen-j̄in, tsa mì t̄i k̄i ma kítjokajin-naj̄in yá ajin ndáchikon.

²¹Nga ijyeé kjokjín nichjin mì t̄i k̄i inchibichi-naj̄in, jè Pablo tsasijna kixi-ní, kitsò-l̄a j̄nà xit̄a:

—Ndaá-la kjomà tsa ta inisin-ná koni 'sín nga kixian-no; tsa ta mì ítjokajieén ya nangi Creta, mí-la kì ko'sín tíma'tieén nga inchinikjieén kjohi'in ko inchinijchijéé jñà tsajmì-ná. ²²Tanga 'ndì 'ndì, kì tà chjàn makájno-no; nga nga'tsi-ná nijngo ra kiyé; tà jé chitso ra jchija. ²³Nati nitjen, jngo nijñà ka'bì-na; jngo ìkjalì ka'fiújkón-na ra jè Nainá kàsikasén, jè Nainá ra ya fi'ta-la 'an ko ra ya síxá'ta-la, ²⁴nga kàtsò-na: “Jì Pablo, kì tà chjàn skon-jìn; kjo'ñó tjín-ni nga kijchi ya ngxikon César, xitaxá ítjòn-la Roma; ta ngatjì-la kjoanda ra títsjá-li Nainá, nijngo kiyá xitá ra ya títsajnayako-li chitso.” ²⁵'Nó 'tè-la takòn. 'An mì kì síkájno jiàan. Beé-la takoàan, 'koaá 'sín kitjasòn koni 'sín ijye kàtsò-na jè ìkjalì. ²⁶Tanga tjínè-la nga ya kijchò sasijna jè chitso ñánda tíjna jngo nangi ra kjijnajin-ndá.

²⁷'Kia nga ijye tsato jò xomàna nga timajin-jìn ya ndáchikon ra 'mì Adriático, jè chitso, fikojen fikokjá jè tjò. Jngo nitjen, ijchó-la tsa masen nitjen, jñà xitá ra inchisíxáko jè chitso, 'koaá kjomà-la koni tsa ijyeé inchibijchó chraña-jìn ñánda nangi. ²⁸Isichiba-ní kó'ki nanga jè nandá skanda ya a'ta nangi; kijtse-ní nga kan nanga nanga kjijna-isa nandá. 'Kia nga kiji-isa jè chitso; isichibaá india-ni; ta chrjo'on nanga nanga-isa. ²⁹Itsakjón-la tsa jñà najo ra tjín ya ajin nandá skakjo-ko jè chitso. 'Koaá ma-ni nga ijòn kichá ra kanchó kjòn isikatsajongi-ndá ya ajton í'tsin chitso ra tsasìko nga mì kì kiji-isa, ko chja'ta ko 'sa-ila Nainá mé-ni nga nditon kata'se isén. ³⁰Nga'tsi jñà xitá ra síxáko chitso mején-la nga kongá chijé; 'koaá 'sín kì'sin koni tsa jñà kichá ra kanchó kjòn sùkatsajongi-ndá ya skò chitso; tsikí'tsia nga iskanijen ya ajin nandá jè chitso ra jtobá 'kioo. ³¹Tanga jè Pablo, kitsó-la jè xitá ítjòn-la chíchàn ko jñà chíchàn ra i'ka:

—Tsa kongá jñà xitá kù, jién, mì kì koma kítjokajieén ya ndáchikon.

³²Jñà chíchàn 'kiaá tsate'ñó jè chitso jtobá nga katakàtjen-jin ya ajin ndáchikon.

³³'Kia nga tínchrabá 'se isén, jè Pablo kitsó-la nga'tsi jñà xitá:

—Ijyeé tjín-la jò xomàna nga titsajnachjeén nga ta jè inchichiñá-lá mé ra koma'tieén. ³⁴'Koaá 'sín síjé-no, nga machjeén-ní nga tichiod mé-ni nga 'se-no nga'ñó. Nga nga'tsi-no ra titsahijyo ijndí, kì tà chjàn níkájno, nga nimé ra koma-no, skanda mí kì jchija jngo tsja-skò.

³⁵ 'Kia nga ijye kòkítsò jè Pablo, iskábé niño nchrajín, kitsjà-la kjonda Nainá. Akjòn isijòya jè niño nchrajín kò tsakjèn.

³⁶ Nga'tsi xita, 'kia nga ijye 'nò tsi'ké-la ikon, ti'koaá tsakjén-te.

³⁷ Ta nga'tsi-najin jò sindo kò jàn-kan kò chrjo'on jngo ma-najin ra ya titsajmaya-jin chitso. ³⁸ 'Kia nga ijye nda tsakjèn ijye xita, jña 'chá trigo ra ijncha ya chitso, yaá tsikíxten-jín ya ndáchikon mé-ni nga katamajna-isa-ni jè chitso.

Kó'sín kjomà nga iskajin-ndá jè chitso

³⁹ 'Kia nga ijye nda ki'se isén, jña xita ra síxáko chitso, mì kì bexkon ñánda-ni i'nde ra ijchò-jin; tanga kijtse-ní nga kjiinaá jngo i'nde ñánda nga 'faha'sen-kjá chrja-la ndáchikon ñánda nga ijncha chrjo; kò 'koaá 'sín kjomejèn-la tsiki nga kijchòko jè chitso skanda ján ñánda ijncha chrjo. ⁴⁰ Tsate'nó jña na'nó ra tjité'nó-ni chitso. Jña kicha ra kanchó kjòn, ta yaá isihijyongí ya ndáchikon. Kò iskíjnda'nó jña yá ra síxáko nga fiko kixi-ni chitso. Akjòn iskimítjen jè nikje ra bitse-la tjo nga mahítsjá. Akjòn tsikí'tsia nga kiji kixi ñánda nga kjiina jè i'nde ñánda nga ijncha chrjo. ⁴¹ Tanga yaá iskajin'nó ñánda ijncha chrjo ya ajin ndáchikon. Jè skò chitso yaá iskajin'nó; mì kì ti kjomà kjojtija-ni. Akjòn kjo'tsia nga kjòxi jè tjà'tsin chitso, nga jé nga'nó-la nandá isixi.

⁴² Jña chíchàn mején-la nga isì'ken jña xita ra inchifi kjohi'in, nga majin-la nga kjoaachinga ya ajin ndáchikon. ⁴³ Tanga jè xita ítjòn-la chíchàn, mì kì kitsjá'nde. Nga jé ra mejèn-la nga mì kì kiyá jè Pablo. Ta isaá jnchro kitsjà kjohixi, kitsò:

—Tsa yá ra ma-la nandá, katafi ítjòn mé-ni nga koma kijchò-ni ñánda nga nangi; ⁴⁴ kò jña xita ra i'ka ra mì kì ma-la nandá, íte katjasòn nga katafìsòn nandá kò tsa majin, jña íte xkoa-la chitso katasíchjeén —kitsò jè xita ítjòn-la chíchàn.

Kò 'koaá 'sín kjomà-ni nga nda ijchò ijye-jin ñánda nga nangi.

Kó'sín ijchò-jin ya i'nde ra kjiinjain nandá ra 'mì Malta

28 ¹ 'Kia nga ijye nda ítjojin tsje-jin ya ndáchikon, yaá ki'senajmí-najin nga ya i'nde rakì, Malta 'mì. ² Jña xita ra ya i'nde-la, ndaá isìko-najin; tsikítsee-najin ni'í nga ma tsikítsa'ngi-jin, ta ngatji-la nga jtsí tí'ba kò 'nchán tíma.

³ Jè Pablo tsikíxkó chiba chikín kixì. 'Kia nga tsinchájin ya ni'í, jngo ye ítjokàjin ya ni'í nga tsjè kjomà-la; tsi'ké-la ya tsja

Pablo. ⁴Jñà x̄ita ra ya i'nde-la 'kia nga kijtse nga jè yè tjo'bángi ya tsja Pablo, kitsó-la xákjién:

—Jè x̄ita rak̄i, x̄itaá-la kisi'ken; nga ni'sín nda kabitjokàjin-ni ya ndáchikon, jé-la nga'ño-la isà'nde nga tjín-la kjohixi, majìn-la nga kijnakon.

⁵Tanga jè Pablo, tsikítsajneé tsja nga isikàtjen-jin ni'í jè yè; kò nimé ra kjomà-la. ⁶Nga'tsi x̄ita, 'koaá 'sín inchikoñá tsa kitjoyaá tsja kò tsa kiyá-ní; 'kia nga kijtse nga ijyeeé kjìn hora tsato nga nimé ra kjomà-la, jahatjìyaá-la kjóbítsjen-la, kitsò-la xákjín:

—Nainá-la.

⁷Ya chraña'tá-la i'ndee ñánda nga ijchò-jin, kjín'nde nangi kjihijyo ra chja'nda jè x̄ita ra tíjna ítjòn ya i'nde rak̄i, jè ra 'mì Publio. Jàn nichjin kitsjá'nde-najin nga ya itsjahijyo-najin; kò 'ño nda isisin-najin. ⁸Jñà nichjin k̄i, jè na'n-la Publio, kiya-ní; títinga-ní kò xojmá jní tí'fa-la. Pablo k̄ikatsijeén-la, akjòn 'kiaá k̄ichja'ta-la Nainá, kò tsakásòn-la tsja; kò kjondaá-ni. ⁹'Kia nga ki'nchré jñà x̄ita ra kiya ya i'nde rak̄i, ti'koaá inchrabà-te ya ñánda tíjna Pablo. Kò kjonda ijyeeé-ni jñà ra 'jìoo. ¹⁰Jñà x̄ita, 'ño nda isisin-najin; kò 'kia nga tsangì-najin nga ichjíbé ijngo-isa-jin chitso, isi'ka ijyeeé-najin nga'tsi tsajmì ra kochjeén-najin ya ndiyá.

'Kia ijchò jè Pablo ya naḡindá Roma

¹¹'Kia nga ijye ijye jàn sá nga titsajna-jin ya i'nde rak̄i, tsangì-isa-jin. Tsitjaha'sen jngo-jin chitso ra 'tse naḡindá Alejandría ra

tí'koa ya kisijnajin-te nandá ya i'nde rakii nga isikato jè nichjin-la 'nchán; jñà isén-la nainá xkósòn Cástor ko Pólux tí'ita-la. ¹²'Kia nga ijchò-jin ya naxindá Siracusa, jàn nichjin ya tsikitsajna-jin. ¹³Ko tsangì-isa-jin skanda ijchò-jin ya naxindá Regio. Ra kjomà ma nchijòn 'tsaá jngo tjo ra inchrabà-ni ya nga kixi-la ñánda bitjokátji-ni tsá'bí. 'Koaá 'sín kjomà-ni ra ma jò nichjin ijchò-jin ya Puteoli. ¹⁴Yaá iskajin i'ka-jin xita ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra kokitsò-najin nga kitsajna-ko jngo xomàna-jin. Akjòn 'kiaá tsangì-jin ya Roma. ¹⁵Jñà xita 'ndsé ko tichjeé ra títsajna ya Roma, ijyee tíjin-la nga ya inchimangí-jin; tíjin ra ijchò koñá-najin ya nditsin ra 'mì Apio, tí'koa tíjin ra ijchò koñá-najin ya ñánda nga jàn ni'ya kjihijyo ñánda nga satína tsajmì. Jè Pablo, 'kia nga kijtse, tsjaá ki'se-la inìma-la; ko kitsjá-la kjonda Nainá. ¹⁶'Kia nga ijye titsajna-jin ya Roma, jè Pablo itjo'ndeé-la nga xìn tsikijna tajngo ya jngo ni'ya, ko ta jngoó chíchàn isikinda.

Kó'sín tsikijna jè Pablo ya Roma

¹⁷Ra kjomà jàn nichjin 'kia nga ijye ijchò-jin ya Roma, jè Pablo, tsikíxkóyaá jñà xita ítjòn-la xita judío ra ya títsajna. 'Kia nga ijye 'ji ijye, kitsó-la:

—Jìòn ra xita xàngieé judío xìn-no ra i titsajna Roma, ya Jerusalén itsabá'ño-na jñà xita, akjòn isìngatsja-na a'ta 'tse xitaxá Roma nga jñà tsikíndajín-na. Tanga 'an, nímé jé ra tíbatsjía a'ta 'tse naxindá-ná ko a'ta 'tse kjotéxoma-la xita jchínga-ná. ¹⁸Jñà xitaxá 'tse Roma 'kia nga ijye tsikíndajín-na, kjomején-la nga isikíjnandíí-na ta ngatjì-la nímé jé ra isakò-la ra a'ta tsá'an, jè ra bakèn-na nga kiyáa. ¹⁹Tanga jñà xita judío, mì kì kjokjiín-la; 'koaá kjomà-ni nga ko'sín isíjéé ra 'an nga jè César ra jè xitaxá ítjòn 'tse Roma kátíndajín-na. Tanga 'an, mì tsa tsò-ni kjoa nga tíjin mé ra ma konèjé-la naxindá-ná. ²⁰'Koaá ma-ni nga kábíxkóya-najiòn mé-ni nga kokónajmí-no; ta kíí-ní nga ko'sín makjiín-na a'ta 'tse kjoa ra inchichiñá-lá ra xita Israel 'mì-ná, 'koaá ma-ni nga ko'sín na'ño kicha tíjté'ño-na.

²¹Jñà xita judío kitsó-ní:

—Ngajin, nímé xajon tíka'tà-najin ra kjoa tsaji ra ya nchrabá-ni Judea. Nga'tsi xita judío xàngieé ra ya inchi'fi-ni, nímé 'én ra 'cho tsò inchitsjá-najin ra a'ta tsaji. ²²Mején-najin nga kiná'ya-jin

kó'sín níkítsjin ra jì; ngajin, 'ya-nájìn nga jndí ra ján chjajno-la xita kò kondra fi-la jè ndiyá xitse ra ya nakjoá-te-ni.

²³ Tsikíjnaá jngo-la nìchjin xákjién, mé nìchjin-ni nga koxkóya. 'Kia nga kjóxkóya, kjin xita ijchò ya ni'ya nándà nga tjna jè Pablo. Jè Pablo tsi'kénajmí-la kó'sín nga batéxoma Nainá, tsikí'tsia kjòn-ni nga tajnò skanda 'kia nga kjòhixòn. Jè isichjeén xajon 'tse Moisés kò 'tse jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá nga kiichja-la ra a'ta 'tse Jesús mé-ni nga katamakjiín-la nga jé Jesús ra xá inikasén-ni. ²⁴ Tjin xita ra kjokjiín-la, tanga ti'koaá tjin ra mì kì kjokjiín-la. ²⁵ 'Kia nga mì kì nda kjóngásòn 'én-la koni 'sín nga tsajoóya-ni, tsikí'tsia-ní nga kiji-ni. Tanga 'kia nga tikjè fi-ni, kitsò-la Pablo:

—Ndaá kiichja jè Inìma Tsje-la Nainá a'ta 'tse xita jchínga-no kjetsee 'kia nga kisichjeén jè Isaías, xita ra kiichjaya ngájo-la Nainá, nga kitsò-la:

²⁶ 'Tin, kò kò'tin-la jñà xita naxindá kii:

Jìon, kiná'ya-no tanga mì kì kjoaà'sen-jin-no;
jchítsijen-no tanga mì kì kotsíjen-no.

²⁷ Nga 'nó kisítajajín inìma-la kò kjóbítsjen-la jè naxindá rakii,
tsikíchjàjtoó chíká-la,
tsikíchjàjtoó xkon,
mé-ni nga mì kì skòòtsíjen-ni,
kò mì kì kji'nchré,
ti'koa mì kì kjoaha'sen-jin-la;
nga majìn-la nga 'an koáafa'ta-na
mé-ni nga 'an ma sindá-na.

²⁸ Jìon ndaá katasijin-no, 'ndi 'ndi, yaá tífi kjonda-la Nainá ya 'tse jñà ra mì tsa xita judío mé-ni nga katabitjojin-ni kjohi'in. Kò jñà xita kii, sihitjasón-ní nga kji'nchré ra jñà.

²⁹ 'Kia nga ijye kò'sín kitsò jè Pablo, jñà xita judío, akjòn kiji-ni kò 'nó tsakátiya-ni ra a'ta 'tse kjoa kii.

³⁰ Jè Pablo, jó nó tsikijnaya ya ni'ya ra iskiña. Kò yaá tsakákonajmí nga'tsi jñà xita ra ijchòjkon. ³¹ Yaá tsi'kénajmí-la kó'sín batéxoma Nainá ti'koaá tsakón-ya a'ta 'tse Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, kò mì kì itsakjòn koni 'sín nga kiichja kò niyá ra ma tsatéchjà-la.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Roma

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xita Roma ra makjiín-la 'én-la Nainá

1 ¹Aán tíbindá-no jè xajon rakii, 'an Pablo ra chí'nda-la Jesucristo ma, ra xá ko'sín inakjoá-na nga 'an tsikíxáya-na jè Nainá, ti'koaá xá jahájin-na mé-ni nga 'an siká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Nainá.

²A'ta 'tse 'én kii, Nainá ijyee ko'sín kitsjà tsa'ba nga ti'sa kjetsee, koni 'sín tíhja Xajon-la Nainá ra tsikínda xita ra kiichja ngajo-la. ³Nga tíhja ra a'ta 'tse I'ndí-la, jè Na'in-ná Jesucristo ra batéxoma-ná. Yaá inchrabà'ta-ni tje-la 'tse xita ra tsikín David nga xita isà'nde kjomà. ⁴Kia nga jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, jè Jesucristo, 'koaá 'sín nda kijcha-la nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá 'mí ra 'nó tjín-la nga'nó nga ngi Inima Tsje-la Nainá tíjnajin-la ra jè. ⁵Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga itjábé-na kjonda nga 'an tsatéxáya-na nga 'kenájmíya-la ra a'ta 'tse Cristo jná xita naxindá ra tjín nga tjítza isà'nde, mé-ni nga katasíhitjasòn nga katakjiín-la ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jeya katasíkijna-ni ra jè. ⁶Ti'koaá ra jìon-jìon, xá 'koaá 'sín inakjoá-no nga xita-la Jesucristo 'kín-no, ⁷nga'tsi-no ra titsajna ya naxindá Roma, ra 'nó tsjake-no Nainá ra xá ko'sín inakjoá-no nga xita tsje-la koma jìon.

Nainá ra Na'in 'mí-lá ko Jesucristo ra batéxoma-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inima-no.

Kó'sín jè Pablo mejèn-la nga kiji ya Roma

⁸Ra ma'tsia-nì, ra a'ta 'tse Jesucristo 'nó chjà'tà-la Nainá ra a'ta tsajìon nga Nainá ra katíchjí-la, nga 'nó nda na'yá-la

nga tǐjngo naxindá ra tǐjn, kó'sín nga nda makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo. ⁹Nichjin nchijón-ní nga síkítsjen-najìon 'kia nga bitsá'ba. Ndaá tǐbe jè Nainá ra ngi tǐjngoó takoàn nga tísíxá'ta-lá nga tísiká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesucristo, jè ra l'ndí-lá ma. ¹⁰'Koaá 'sín bitsá'ba-lá Nainá, tsa jè ra kò'sín mejèn-lá, tsa chan katijchó jngo nichjin nga katatjò'nde-na nga íjkon-najìon. ¹¹Nga mejèn-na nga ske-najìon, mé-ni nga tsja-no kjobítsjen kó'sín nga ma tǐjábé-no kjonda ra 'tse Inìma Tsje-lá Nainá, mé-ni nga isa kixi kitsajna-no ra a'ta 'tse Nainá. ¹²Koni 'sín kjòn tǐxin-no, jè-ní nga 'ki nga'ño koñá-lá xàngieé a'ta 'tse kjoa ra ngàsòn makjiín-ná.

¹³Mejèn-na nga nda katasijin-najìon ra 'ndsé chibé, nga 'ño kjokjìn 'ka mejèn-na fi'tsè-najìon tanga skanda 'ndi 'ndi kjín kjoa tǐjn-ni ra tǐbatéchjà-na. Jè ra mejèn-na nga ti'koa kò'sín kǐsísá-jin-te-najìon a'ta 'tse 'én-lá Nainá koni 'sín ijye ísísáa ya ajin naxindá ra kjíí, mé-ni nga ti'koa ske-na jngo kjotjò ra 'tse xá-na ra a'ta tsajìon. ¹⁴Tǐjìnè-na nga kokon-yá-lá ta yá xita-ni, a xita chikon-ní o ra mí tsa xita chikon, a xita chjine-ní o ra mí tsa xita chjine. ¹⁵'Koaá ma-ni nga ijyeé tǐjnanda nga 'ño mejèn-na nga ti'koa 'kenájmí-najìon jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, jìon ra ya tǐtsajna-tse ya naxindá Roma.

Kó'sín nga nga'ño-lá Nainá-ní jè 'én xitse-lá Nainá

¹⁶Mì kì masobà-na a'ta 'tse 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, nga jè-ní ra nga'ño-lá Nainá ra ma-lá síkítsajnandíí-ni xita ra kjoa 'tse jé-lá, nga'tsi ra makjiín-lá a'ta 'tse, ma'tsia kjòn-ni jǎnà xita judío, kò ti'koa jǎnà ra mì tsa xita judío. ¹⁷A'ta 'tse 'én xitse ra nda tsò, yaá nchrabá-ni nga síkatsíjen-ná Nainá kó'sín 'sín nga xita kixi 'sín-ná 'kia nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga isa 'ño katakjiín-isa-ná. Nga 'koaá 'sín tǐchja Xajon ra tǐj'ta 'én-lá Nainá nga tsò: “Jè ra xita kixi, jè kǐjnakon-ni nga makjiín-lá a'ta 'tse Nainá.”

Kó'sín tǐjn kjoa'cho ra 'sín xita ra mì kì bexkón Nainá

¹⁸Nga jè Nainá bakón tsijeén-ní jè kjojti-lá ra nchrabá-ni ján ngajmi nga nchrabánè jǎnà xita ra 'cho 'sín, jǎnà ra mì kì bexkón, nga jǎnà kjoa'cho ra tǐjn-lá mì kì tsjá'nde nga makjiín-lá ra a'ta 'tse kjoakixi. ¹⁹Kjoa ra ma 'yaxkeén a'ta

'tse Nainá, ndaá tǐjna tsijen-lá jǎa xítá kǐi, nga ndaá tǐbakón tsijen-lá Nainá. ²⁰ Nga jǎa kjoa ra mì kǐ tsijen-ni a'ta 'tse Nainá, ndaá tǐ'ya-lá skanda tǐ'sa-ni nga isinda isà'nde, nga síchiya-ná 'kia nga chitsǐjen-lá nga'tsi tsajmì ra jè tsikínda. Yaá 'ya-lá nga tǐjín-lá nga'ńó ra mì kǐ fehe'ta skanda ta mé nǐchjin-nioo, ko nga ta jè tajngoó-ní ra Nainá. 'Koaá ma-ni nga jǎa xítá mì kǐ ma kǐó'ma nga kǐtso: “Mì kǐ mé 'ya-jǐn.” ²¹ Jǎa xítá, nǐ'sín takó ijye kǐjtse yá-ni ra Nainá, tanga mì tsa jè Nainá jeya isíkǐjna ko nda isíkǐjna; ta isaá jǎa 'ńó isisin-lá kǐjóbǐtsjen ra nímé chǐjǐ-lá, ra isa 'ńó tsikíchǐjǐn-isa jè inìma tájǐjín-lá. ²² 'Koaá 'sín kǐtsò-lá ijo-lá nga 'ńó xítá chǐjǐne, tanga ta isaá 'ńó xítá tájǐjín kjomà. ²³ Xìn isíkǐjna kjoajeya ra bakèn-lá Nainá ra mì kǐ fehe'ta nǐchjin-lá; ta isaá jǎa jeya isíkǐtsajna ra ta isén-lá xítá ra fehe'ta nǐchjin-lá, ko jǎa isén-lá cho ra tǐjótjén, ko isén-lá nga'tsi cho ra jìon tǐjín ndsako, ko nga'tsi isén-lá cho ra bí'ndofe'ta nangi ijo-lá.

²⁴ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá kǐtsjin-tákon nga taxkǐ kata'sín kjoatǐjé ra sasén-lá ijo-lá nga ko'sín kata'sín koni 'sín tǐjín kjoa chǐnga ra tǐjǐn ya inìma-lá. 'Koaá ma-ni nga a'ta 'tse kjoa ra isiko xákién, tseé kǐjòsabà tsakátsji-lá ijo-lá. ²⁵ Ta isaá, jǎa kjoandiso kǐjǐtǐjǐngi-lá ko mì tsa jè kjoakixi-lá Nainá kǐjǐtǐjǐngi-lá. Ta isaá jǎa kǐjtsexkón ko isitsjako nga 'nga isíkǐtsajna jǎa tsajmì ra jè Nainá tsikínda. Mì kǐ tsa jè kǐjtsexkón ko kisitsjako Nainá ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra tǐjín, jè Nainá ra machjeén-lá nga jè nda síkǐjneé ta mé nǐchjin-nioo. Ko'sín katama.

²⁶ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá kǐtsjin-tákon nga taxkǐ kata'sín jè kjoa'cho ra sasén-lá ijo-lá jè ra 'ńó tse kǐjòsabà tǐjiko. Nga skanda jǎa íchǐjín-lá, mì kǐ tǐ ko'sín isichjeén-ni ijo-lá koni 'sín nga kǐ'tsi-lá nga íchǐjín 'mì. ²⁷ 'Koaá tǐ'sín kǐ'sín jǎa ra xítá 'xìn. Kǐtsjin-takón kjoa ra xá ko'sín tǐjín-ni nga 'sǐin ko íchǐjín-lá. Tǐjín xítá 'xìn ra 'ńó tse kjoa chǐnga jahajin-lá ijo-lá nga tǐjǎa xítá 'xìn xákién tsakjahijyoko-ni. 'Nó tse kǐjòsabà tsakátsji-lá ijo-lá. 'Koaá ma-ni nga tseé kǐjohi'in isakò-lá ijo-lá ra tǐjǎa tsakátsji-ni ra bakèn-lá jǎa kjoa'cho ra kǐ'sín.

²⁸ Ta ngatǐjǐ-lá nga jǎa xítá kǐi, mì kǐ isíkǐtsjen tsa machjeén-ní nga skexkon Nainá; 'koaá ma-ni nga kǐtsjin-tákon Nainá nga taxkǐ kata'sín; katasíchjeén kǐjóbǐtsjen ra 'ńó 'cho tǐjín, mé-ni nga kata'sín kjoa ra nímé chǐjǐ-lá. ²⁹ Jǎa xítá kǐi, ya inìma-lá,

ngi ta kií kitsejín nga'tsì kjoa'cho ra mì kixì tjín, koni ra kjoachijngi; 'cho kjobítsjen tjín-la; ta kií mejèn ijye-la mé ra tjín-la xákjién; ta kjoatoón 'sín, kjoaxítakòn, kjoa ra ma-la si'ken xíta, kjoa nga kjaán-kò xákjín, kjoa chìndocha, kjoa ra xá 'cho 'sín-ni, kò kjoa ndiso. ³⁰Chjajno-la xíta xákjín; síjtike Nainá; bachrjengi xíta xákjín; 'nga ikon; ndaá síkítsajna ijo-la; tà jñá inchisíkítsjen kó'sín isa 'choó 'siin-isa; mì kì ma-la síhitjasòn-la xíta jchínga-la; ³¹mì kì machiya-la; mì kì síhitjasòn 'én ra chja; mì kì ma-la betjò xíta xákjín; tsin-la kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse xíta xákjín; ti'koaá tsin-la kjohimatakòn. ³²Jñà xíta kii, ni'sín ijye nda tjíjin-la nga ijyee kò'sín kitsjà kjohixì Nainá nga nga'tsì ra kò'sín tjín kjoa ra 'sín, bakèn-la nga kiyá; tanga mì tsa ta ya majngo ikon nga kò'sín 'sín, skanda ti'koaá matsjaá-la 'kia nga 'koa ti'sín 'sín jñà xíta ra kj'íí.

Kó'sín nga jè Nainá tsjá-la chjí-la nga jngó jngó xíta

2 ¹Koaá ma-ni, tsa títsajin i'ka-no ra ma-la bíndajín-la xíta xákjién, nga síkinda jé-la, mì kì koma kó'sín kosìko ijo-la, ni'sín ta yá xíta-ni ra jè. 'Kia nga bánè jé-la xíta xákjién, tijé tóbánè jé-la ijo-la, nga 'koaá ti'sín tísín ra jè koni 'sín 'sín jñà xíta ra i'ka. ²Tanga 'ya-ná nga kjoa kixíí ra 'sín Nainá 'kia nga tsjá-la kjohi'in jñà xíta ra kotjín kjoa ra 'sín. ³Ngajìòn ra nìkindaa xíta xàngioo nga fanè jé-la, ¿mé-ni nga kò'sín níkítsjen-no nga koto-nájiòn jè kjohi'in ra tsjá Nainá? Nga ti'koaá ra jìòn, 'koaá ti'sín inchi'nià koni 'sín 'sín jñà xíta ra i'ka. ⁴¿A mí 'ya nga jè inchinachrjengio jè kjonda-la Nainá ra 'nó nda tjín, kò kjoajetakòn-la nga tíkoá kjoa? ¿A mí machiya-no nga jè kjonda ra tjín-la Nainá, jé ra títsjá-no nìchjin nga ma síkájno jé-no nga mì ti jé kjótsji-no mé-ni nga ya kongtjìngi-la ra jè? ⁵Tanga ta ngatji-la nga tájajín tjín jè kjobítsjen-no nga mì kì níkájno jé ra tjíjin inìma-no, isaá tse kjohi'in inchinitse'tion ijo-no jè ra tsjá-no Nainá 'kia nga kjííko kjoiti-la, jè nìchjin 'kia nga kj'íí nga kò'sín kixì kjòn kìndajín, nga jcha-la yá-ní ra kòko-la kjohi'in. ⁶Jè Nainá, 'koaá 'sín tsjá-la chjí-la jñà xíta, koni 'sín tjín mé ta kjoa ra ki'sín nga jngó jngó. ⁷Kò tsjá-la kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta mé nìchjin-nioo, jñà xíta ra inchibátsji nga jeya kítsajna ñánda tíjna Nainá nga jchaxkón kò nga mì kì jchija ta mé

nichjin-nioo, ta ngatjì-là nga ndaá tjin kjoa ra inchi'sín nga nichjin nichjòn. ⁸Tanga ngi koó kjojti-là Nainá nga tsjá-là kjoji'in jñà xita ra táhijín 'sín nga kondra fi-là Nainá, jñà ra mì kì ma-là 'nchréhijon-là ra kjoakixi. Tà isaá jñà kjoa ra 'cho tjin fitjingi-là. ⁹Tsee kjoji'in ko tsee kjoa 'se-là ya inìma-là nga'tsi xita ra 'cho 'sín, ma'tsia kjòn ítjòn-ni jñà ra xita judío, ko ti'koaá jñà ra taxki xita ra mì tsa xita judío. ¹⁰Tanga jñà xita ra nda 'sín, tjábé-là ra kjoajeya, ti'koa jchaxkón-ní, ko 'seé-là kjo'nchán, ma'tsia kjòn-ni jñà ra xita judío, ko ti'koaá ra taxki xita ra mì tsa xita judío. ¹¹Nga jè Nainá mì tsa ta i'ka-ni xita fahájin nga nda síko.

¹²Nga'tsi jñà xita ra bátsji-jé ra mì kì tjíjin-là kó'sín tjin kjotéxoma ra itjábé-là jè Moisés, takó 'seé-là kjoji'in ra mì kì fehe'ta ni'sín mì kì kíi'nchré jè kjotéxoma-là Moisés. Ko jñà xita ra bátsji-jé ra nda kijtse kó'sín tjin kjotéxoma-là Moisés, ngásòn 'se-là kjoji'in nga a'ta 'tsee kjotéxoma sindajín-là. ¹³Nga tà jñà xita ra ma-là síhitjasòn kjotéxoma-là Moisés, ra xita kixi ya ngixkon Nainá, mì tsa jñà-jìn ra ta 'nchré ra xita kixi ya ngixkon Nainá. ¹⁴Nga 'kia, jñà ra taxki xita ra mì kì tjíjin-là kó'sín tíchja kjotéxoma-là Moisés, tanga ta yaá nchrabájin-ni ya inìma-là nga ko'sín 'sín kjoa ra nda tjin koni 'sín tsò kjotéxoma, jñà xita kii, ni'sín tsin-là kjotéxoma, 'yaá-là nga yaá tjíjin ya inìma-là kjotéxoma 'tse. ¹⁵Kia nga ko'sín nda 'sín, 'yaá-là nga yaá tjíjin ya inìma-là kjoa ra síjé kjotéxoma 'tse Moisés; jè inìma-là ko'sín tsò-là mé kjoa ra nda tjin ko mé kjoa ra 'cho tjin; ko tijé-ni kjobítsjen-là sa 'koa bánè jé-là, ko sa 'koaá basikotji. ¹⁶Koaá 'sín koma jè nichjin 'kia nga jè Nainá kj'íi, nga kíndajín nga'tsi jé ra tí'ma-là ya ajin inìma-là xita; nga jè Jesucristo kíndajín nga'tsi kjoa kii, koni 'sín tsò 'én xitse 'tse Cristo ra 'an tí'bènájmíya.

Kó'sín nga jñà xita judío ta jñà 'nga síkítsajna ijo-là

¹⁷Tanga jìòn ra xita judío 'mì-la ijo-no; yaá 'ñó ma'ñó'ta takòn kjotéxoma 'tse Moisés ko 'ñó 'nga ma takòn ra a'ta 'tse Nainá. ¹⁸Ndaá 'ya ra jìòn mé ra mejèn-là Nainá; ko ndaá 'ya mé kjoa ra isa nda tjin ra a'ta 'tse koni 'sín bakón-ya-no jè kjotéxoma. ¹⁹Koaá 'sín 'ñó ma takòn nga jìòn ra ma-no bakon-ya-la ndiyá kixi, jñà xita ra mì kì machiya-là ra tíchjàjin kjobítsjen-là; ko nga ma-no nihisen-la jñà ra kjoajñò

tjítšajin. ²⁰ Nga 'koaá 'sín níkítšjen nga maá-no jìòn nda kòkón-ya-la kjoṭéxoma ra taxkì xìṭa ra tsìn-la kjoḃítšjen; ko nga jìòn ma-no kòkón-ya-la jñà xìṭa ra nímé ma-la; ngajìòn ra tjín-no kjoachjine kò kjoakixi ra bakón-ya-no a'ta 'tse kjoṭéxoma. ²¹ Jìòn ra ko'sín ma-no bakon-ya-la xìṭa ra kjí'í, çmé-ni mì tsa tì jìòn bakon-ya-la ijo-no? Jìòn ra ko'sín bakon-ya nga mì kì ma nichijé, ça mí nichijé ra jìòn? ²² Jìòn ra ko'sín bakon-ya nga xkón-ni nga jò jàn 'sieén íchjín-ná, ça mí ko'sín 'nià ra jìòn? Kò 'koaá tì'sín bixó nga nachrjengi-no jñà xkòsòn ra nainá tsò-la xìṭa, tanga, çmé-ni nga ya bitjàhà'sen-no ya ingo-la nga nichijé tsajmì ra ya tjín? ²³ Jìòn, 'ñó 'nga ma takòn nga ndaá 'ya jè kjoṭéxoma, tanga 'kia nga mì nda nihitjasòn-la koni 'sín tíchja kjoṭéxoma, ça mí tsa jè Nainá mì nda inchi'yaxkón jìòn? ²⁴ Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Ta ngatjì tsajìòn-no nga chjajno-la Nainá jñà ra taxkì xìṭa.”

²⁵ Jè kjoa 'tse circuncisión nga tjí'ta chibà ijo-no, chjì-la tsa nda sjiitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés. Tanga tsa mì kì sjiitjasòn kjoṭéxoma, 'koaá jngoya-ila koni tsa mì tsa tjí'ta chibà-ni ijo-no. ²⁶ Jè ra taxkì xìṭa, ni'sín mì kì tjí'ta chibà ijo-la koni xìṭa judío, tanga tsa nda síhitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés, Nainá, 'koaá 'sín kitso-la koni tsa tjí'ta chibà kjàn-ni ijo-la. ²⁷ Jè xìṭa ra síhitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés, ni'sín mì kì tjí'ta chibà ijo-la, jè kòko-la nga kjàndajín-no, jìòn ra mì kì nihitjasòn ni'sín tjí'ta chibà ijo-no, tì'koa ni'sín tjín-no xajon 'tse kjoṭéxoma-la Nainá. ²⁸ Jngo ra xìṭa judío 'mì, mì tsa tà asòn'nga-jìn nga ko'sín 'mì; kò jè ra tjí'ta chibà ijo-la, mì tsa jè-ni ra nda bijna-ni ya ngixkòn Nainá nga tjí'ta chibà ijo-la ya asòn'nga-la. ²⁹ Jè ra ngi xìṭa judío jè-ní ra ngi ya inìma-la jahatjìya-la; kò jé ra chjì-la nga ya tjí'ta chibà ya inìma-la, kò mì tsa jè kjoṭéxoma ra ta xajon tjí'ta, jé-ní ra Inìma Tsje-la Nainá isikaatjìya-la inìma-la. Jè ra ko'sín síhitjasòn, mì tsa ta xìṭa-jìn ra nda xìṭa kochrjengi, ngi jè sabá kjàn Nainá ra nda kochrjengi.

Kó'sín nga jè Nainá kixi 'sín

3 ¹ Tsa 'koaá 'sín tjín, çmé kjonda ra isa tse tjín-la jñà ra xìṭa judío 'mì? Kò çmé chjì-la kjoa 'tse circuncisión nga si'ta chibà ijo-la? ² Ñó kjàn skoya tjín-ni kó'sín chjì-la, tsa jién ra nda síkítšjeén. Jè ra tíjna ítjòn, jè-ní nga jñà xìṭa judío

kjongatsja jè 'én-la Nainá. ³Tanga, tsa tjín i'ka jñà x̄ita judío ra mì k̄i kixi inchi'fiko jè kjohixi ra kjongatsja, ¿a jñà kjoa-la x̄ita k̄i kotechjà nga jè Nainá mì t̄i k̄i kixi iko-ni x̄ita? ⁴Majìn, mì tsa ko'sín koma-jìn. Ra jè Nainá, síhitjasòn ki'ta-ní koni 'sín tjín kjohixi-la, ni'sín takó x̄ita ndiso jñà x̄ita isà'nde; koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Jñá 'én ra j̄i kinákjii, x̄ita kixi kata'sín-li,
mé-ni nga j̄i sikijni tsa 'kia nga yá ra koàngi-li.

⁵Jñà kjoa ra mì k̄i nda tjín ra 'nié ra jién, tsa nda síkatsíjen jè kjoa-la Nainá ra kixi tjín, ¿kó'sín kixé? ¿A kixó-ná nga mì kixi tí'sín Nainá nga ko'sín ta tse kjohi'in títsjá-ná? (Tsa ko'sín kixé, jngo kjobítsjen-la ra taxki x̄ita inchinichjeén.)

⁶Tanga majìn-jìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. Tsa kixi kjoa nga jè Nainá mì tsa kixi 'sín nga kjohi'in tsjá-ná, ¿kó'sín koma-ni nga k̄iindajín-la nga'tsi x̄ita isà'nde?

⁷Tjín-la i'ka ra ma k̄itso: “Tsa jñà 'én ndiso ra 'an chjàa, jeya síkijna-ni Nainá nga bakón jè kjoakixi ra 'sín, ¿mé-ni nga takó ko'sín tísinè-na kjohi'in koni tsa x̄ita jéé ra 'an?” ⁸¿A maá ko'sín kixé koni 'sín tsò 'én ra tsò?: “Isaá-la nda-ni nga 'cho 'sian iseé mé-ni nga katasakó-isa-ná ra kjonda.” Koni 'sín tsò i'ka ra x̄ita ndiso, nga 'koaá-ró 'sín tsò 'én ra 'an t̄ibakon-yá. X̄ita ra ko'sín tsò, 'nó nda bakèn-la nga 'ki-la kjohi'in.

Nijngo x̄ita ra nda 'sín

⁹¿Kó'sín síkítsjeén? ¿Jién ra x̄ita judío 'mì-ná, a isaá nda inchi'nié koni jñà x̄ita ra i'ka? Majìn, ijyee ko'sín kixin-no, nga ta ngàsòn ngáyaá ya kitsabá'nó-ná ra kjoa 'tse jé, jién ra x̄ita judío 'mì-ná, ko jñà ra taxki x̄ita. ¹⁰Koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tsìn jngo ra x̄ita kixi, nijngo tíjna.

¹¹Niyá tjín x̄ita ra machiya-la,
niyá tjín ra ma-la bátsji Nainá.

¹²Nga'tsi x̄ita sabà kj'íi ndiyá iskábé;
ta jngoó ndiyá kijì, nga n̄imé chjì-la kjoa ra 'sín;
niyá tjín ra ma-la nda 'sín, nijngo tíjna.

¹³Nax̄ijta-la x̄ita k̄i,
'koaá 'sín 'cho kjòn koni 'sín kjòn jngo ngajo-la mi'ken 'kia
nga tjá'xajto;
ngi ta 'én ndisoó chja nijen-la;

jñà 'én ra tjí'a tsa'ba, 'koaá jngoya-la koni tsa xán-la yə.

¹⁴ Ngi ta 'én 'choó kitse'á tsa'ba nga chjajno-la xita, ko 'én ra ajò ma-la inìma-ná.

¹⁵ Mahachikon kjòn nga sí'ken xita xákjín nga bíxten jní-la.

¹⁶ Ta ñándà nga bima, nga síton-ní, nga síkjehesko mé ra tjin.

¹⁷ Mi kí be jè ndiyá ra ya fiko-ná ñándà tjin kjo'nchán.

¹⁸ Tsìn-la kjoskon-la Nainá a'ta 'tse kjoa ra 'sín.

¹⁹ Ijyeé 'ya-ná koni 'sín tsò ijye jè kjotéxoma ra 'tse Moisés, jñá-ní ra ko'sín títsò-la jñà xita ra ya fi'ta-la, mé-ni nga nga'tsi xita, mi kí ma kichja-ni ya ngixkon Nainá; ko mé-ni jè Nainá kùndajín-la jè ra kjoa 'tse jé-la, nga'tsi xita ra tjin i isà'nde.

²⁰ Njingo xita ra xita kixi koma-ni ya ngixkon Nainá, ra ta ngatji-la nga nda sihitjasòn kjoa ra síjé kjotéxoma 'tse Moisés. Ta ngatji-la jè kjotéxoma, ta kíí xá tjna-ni nga isa nda 'ya-la jè jé ra tjin-ná.

Kó'sín nga ta kjotjó-ní nga síjchaà'tá-ná Nainá

²¹ Tanga 'ndi 'ndi, tí'yaá-la kó'sín 'sín Nainá nga xita kixi 'sín-ná, ko mi tsa ki-ni nga nihitjasén kjotéxoma. Ta kíí-ní nga makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Nga tije-ni Kjotéxoma, 'koaá 'sín tsjá 'én, ko 'koaá ti'sín kitsò xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé ²² nga yaá nchrabá-ni nga xita kixi 'sín-ná Nainá 'kia nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. Ko 'koaá 'sín siiko ijye nga'tsi ra kokjiín-la. Nga ngásòn ngáya kjòn nga'tsiò, ²³ ta ngatji-la nga nga'tsi xita nga tsakátsji-jé; kjiín tjítsajna-la ya ñándà nga tjna jè kjoajeya-la Nainá. ²⁴ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá ta koó kjonda-la ko nga ta kjotjó-ní nga xita kixi 'sín-ná. Ta kíí-ní nga jè Jesucristo tsikíchjtji-ná, 'koaá ma-ni nga ma tsikítsajnandíí-ná ra kjoa 'tse jé-ná. ²⁵ Nainá kitsjá I'ndí-la koni jngo kjotjó ra faháxìn jé-ná ya ngixkon Nainá, 'kia nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, nga jè tsikíxten jní-la 'kia nga 'ken. Nainá, 'koaá 'sín bakón tsijen kó'sín nga kixi 'sín ra jè; ta ngatji-la nga ti'sa kjotseé, Nainá maá-la nga iskoákjoa, mi tsa ta nditon kitsjà-la kjohi'in xita koni 'sín bakèn-la ta ngatji-la jñà jé ra tsakátsji. ²⁶ Ko jè nichjin ra titsajnee 'ndi, 'koaá 'sín isikasén jè Jesucristo mé-ni nga kùndajín-ni kjoa ra tsikíjna chró'bá. 'Koaá ma-ni nga xita kixií ra jè, ko nga ta jé-ní ra ma-la xita kixi 'sín jñà xita ra bá'ta ikon jè Jesús.

²⁷ ¿Nánda sijna-ni jè kjoa ra jè xita nda bachrjengi ijo-la? Ta yaá chija, mì kì tì mé chjí-la. ¿Tanga mé-ni? ¿Nánda nchrabá-ni kjohixi? ¿A kií-ní nga inchniitjasén jè Kjotéxoma? Majìn, ta kií-ní nga tjín jngo kjohixi nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Jesús. ²⁸ 'Koaá 'sín machiya-ná ra fehe'ta-ni, nga jè Nainá, ta kií xita kixi 'sín-ná, ta ngatjì-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesús; mì tsa ki-ni nga Kjotéxoma 'tse Moisés nda sihitjasén.

²⁹ Jè Nainá, ¿a tà Nainá-la xita judío-ní? ¿A mí tsa 'tse-te ra taxki xita? Ngi kixí kjoa nga 'tseé-te ni'sín ta yá xita-ni. ³⁰ Nga jngoó-ni jè Nainá. Jè-ní ra ma-la nga xita kixi 'sín jñà ra xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la, 'kia nga kokjiín-la a'ta 'tse Jesús; ti'koaá xita kixi 'sín-te jñà ra taxki xita ra mì kì tjí'ta chiba ijo-la, 'kia nga kokjiín-te-la ra a'ta 'tse Jesús. ³¹ 'Kia nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, ¿a inchnachrje-ngi-ná jè kjoa 'tse kjotéxoma? Majìn, mì tsa inchnachrjengieé; yaá jnchro nda inchnikatsíjeén nga kií xá tjín-la jè kjotéxoma.

Mé ra bakón-ya-ná xkósòn 'tse Abraham

4 ¹ ¿Tanga kó kixé ra a'ta 'tse xita jchínga-ná Abraham? ¿Mé kjonda ra isakò-la? ² ¿A kií ngatjì-la nga nda ki'sín nga xita kixi kitsò-la Nainá? Majìn. Nga tsa 'koaà-la 'sín ki'sín, kjomaá-la tijè nda isíkijna-ni ijo-la. Tanga, mí-la tsa ya ngixkon Nainá. ³ Tanga, ¿kó tsò jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá? Kíí 'sín tsò: “Jè Abraham, ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá ma-ni nga ko'sín kitsò-la Nainá nga xita kixi-ní.” ⁴ Jè ton ra tjábé-la xita ra síxá, mì tsa ta 'bì kjotjò-la. Jé-ní chjí-la nga síxá. ⁵ Jngo xita ra mì tsa jè bá'ta ikon jñà kjoanda ra 'sín, tanga makjiín-la ra a'ta 'tse Nainá, jè-ní ra xita kixi ma ya ngixkon Nainá. Nga ta jè-ni Nainá ra ma-la nga xita kixi 'sín jñà xita ra 'cho tjín kjoa ra 'sín, tà ngatjì-la nga makjiín-la ra a'ta 'tse. ⁶ Jè xita jchínga-ná ra tsi'kìn David, 'koaá 'sín kitsò ra a'ta 'tse kjonda ra 'se-la xita, ra mì tsa jñà ngatjì-la kjoa ra 'sín nga jè Nainá xita kixi kitsò-la. ⁷ Nga kitsò:

Mé tã tsja-la jñà xita ra ijye inìhijcha'ta-la jñà kjoa'cho ra ki'sín,

ko ra ijye kjóchjítjì jñà jé ra tjín-la.

⁸ Mé tã tsja-la jñà xita ra mì tì kì kindã 'sín-ni Nainá jñà jé ra tjín-la.

⁹Jñà kjon̄da kii ra tsjá Nainá, ¿a tà 'tseé jñà xita judío ra tji'ta chiba ijo-la? ¿A mí tsa ti'koa 'tse-te ra taxki xita ra mi tsa tji'ta chiba ijo-la? Ijyeé ko'sín kixin-no nga jè xita jchínga-ná Abraham, 'kia nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, 'koaá 'sín kitsò Nainá nga jè Abraham, xita kixi-ní. ¹⁰Tanga Abraham, 'kia nga xita kixi kitsò-la jè Nainá, ¿a ta 'koa tji'ta chibaá ijo-la? Majin; 'kiaá-ní 'kia nga tikjè tji'ta chiba ijo-la. ¹¹Abraham, 'kia nga ijye ko'sín xita kixi kitsò-la Nainá, akjòn 'kiaá isi'ta chiba ijo-la koni jngo sello nga yaá 'ya-la nga ijyeé xita kixi-ní, ta ngatji-la nga kjokjiín-la ra a'ta 'tse Nainá 'kia nga tikjè tji'ta chiba ijo-la. 'Koaá ma-ni nga jè ma xita jchínga-la nga'tsi xita ra makjiín-la ni'sín mi kì tji'ta chiba ijo-la. Ko 'kia nga makjiín-la xita kii, xita kixií tsò-la Nainá. ¹²Abraham jè ma xita jchínga-la jñà ra xita judío ra tji'ta chiba ijo-la; tanga mi tsa ta ki-ni nga tji'ta chiba ijo-la; jñá-ní ra 'koa ti'sín inchikjábé xkòsòn-la Abraham nga ti'koa inchimakjiín-la koni 'sín nga kjokjiín-la Abraham 'kia nga tikjè si'ta chiba ijo-la.

Mé kjon̄da ra tsjá Nainá 'kia nga makjiín ra a'ta 'tse

¹³Nainá 'kia nga ko'sín kitsjà-la tsa'ba jè Abraham nga jé kongatsja jè isà'nde ko jñà xita tje-la nga 'tse kitsò-la; mi tsa ki-ni nga nda isihitjasòn kjotéxoma, ta kií-ní nga kjokjiín-la koni 'sín kiichja Nainá; 'koaá ma-ni nga xita kixi kjomà ya ngixkon Nainá. ¹⁴Tsa tà jñá-la kongatsja kjon̄da kii jñà xita ra síhitjasòn kjoa 'tse kjotéxoma, mí-la ti mé chji-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá tsa'koa; ko mí-la kì kitjasòn-ni koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá. ¹⁵Ra kjotéxoma 'mì, kjohi'íin bíné-ná; tanga tsa tsìn kjotéxoma, mí-la tsa mé kjotéxoma kitjá ítjòn-lá ni'sín ta mé ra 'sieén.

¹⁶Koni 'sín tsò 'én ra Nainá kitsjà-la Abraham, 'tseé-ní jñà xita ra makjiín-la. Ta tsjá kjotjò-la kjon̄da-la, mé-ni nga katasijna kixi-ni 'én nga kitjasòn-ní 'én kii a'ta 'tse nga'tsi xita ra ya nchrabá-ni tje-la Abraham. Mi tsa ta a'ta 'tse jñà xita ra tjin-la kjotéxoma, ti'koaá 'tseé-te jñà ra taxki xita ra ti'koa makjiín-la a'ta 'tse Nainá koni 'sín kjokjiín-la Abraham. 'Koaá ma-ni nga xita jchínga 'mì-lá Abraham nga'tsi-ná ra makjiín-ná a'ta 'tse Nainá. ¹⁷Koni 'sín nga tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Kjín naxindá ra ijye ji ísingátsja-la nga ji kami xita jchínga-la.” Ko 'koaá 'sín tjina jè Abraham ya

ngixkɔn Nainá. Jè Abraham kjokjiín-la koni 'sín kiichja Nainá ra ma-la síkjaáya-la xita ra ijye 'ken; kɔ ti'koaá ma-la chja kixi a'ta 'tse kjoa ra kjè mé tjín koni tsa ijye kotíma kjòn.

¹⁸ Xita jchínga-ná Abraham nda kjokjiín-la koni 'sín kitsò-la Nainá kɔ ndaá iskoñá-la kjoa kii; ni'sín mì kì tjjin-la kó'sín koma-la nga kitjasòn. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjìn naxindá, xita jchínga tsò-la, koni 'sín nga Nainá ijye kitsjà-la tsa'ba nga kitsò-la: “'Koaá 'sín 'ñó kjìn koma ra xita tje-li.” ¹⁹ Jè Abraham, mì kì isikjahajen-la ikon koni 'sín nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, ni'sín kɔ'sín isíkítsjen nga mì ti mé chjí-la ijo-la nga ijyeé 'ñó xita jchínga; kjameé bijchó-la jngo sindo nó; ti'koaá jè chjoón-la Abraham ra 'mì Sara, chjoón 'ndi-ní kɔ ya nándá majcháya ixti, mì kì ti mé chjí-la. ²⁰ Tanga jè Abraham mì tsa jò tsi'ké-la ikon koni 'sín tsò 'én ra kitsjà-la Nainá. Ta isaá 'ñó nda kjokjiín-isa-la ra a'ta 'tse Nainá. Kɔ 'ñó jeya isíkijna; ²¹ ngi ndaá tsikíjngo-la ikon nga jè Nainá, 'ñó tjín-la nga'ñó nga maá-la sihitjasòn ijye koni 'sín nga ijye kitsjà-la 'én-la. ²² 'Koaá ma-ni 'kia nga kijtse Nainá nga ndaá kjokjiín-la Abraham, 'koaá 'sín kitsò-la nga xita kixi-ní. ²³ Nga kɔ'sín tíchja xajon, mì tsa tà a'ta 'tse Abraham-jin nga tíchja. ²⁴ Ti'koaá a'ta tsajién-ná nga tíchja 'én kii; nga ti'koaá 'sín-te-ná kindá Nainá nga xita kixi kitso-ná ta ngatji-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá ra isikjaáya-la jè Na'ín-ná Jesucristo a'ta 'tse kjobiya; ²⁵ nga kii xá-ni ya kjongatsja-ni kjobiya jè Jesús ta ngatji-la jè jé ra tjín-ná; kɔ kii xá jaáya-ila mé-ni nga xita kixi koma-ná ya ngixkɔn Nainá.

Kó'sín ma-ni nga xita kixi tsó-ná Nainá

5 ¹ Ijyeé xita kixi-ná ra a'ta 'tse Nainá, ta ngatji-la nga makjiín-ná ra a'ta 'tse, 'koaá ma-ni nga ijyeé tjín-ná kjo'nchán kɔ ra jè. Jè kjo'nchán ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo sakó-ná. ² Ti'koaá yaá nchrabá-ni a'ta 'tse kjonda rakii, ta ngatji-la nga makjiín-ná ra a'ta 'tse; 'ñó tjíngo takén a'ta 'tse kjonda kii, kɔ 'ñó matsja-ná nga kɔ'sín chiñá-lá kjonda-la nga ti'koaá 'se-ná jè kjoajeya-la Nainá. ³ Mì tsa tà a'ta 'tse kjoa kii nga 'ñó matsja-ná, ti'koaá matsjaá-te-ná 'kia nga kjohi'in batojieén. 'Ya-ná nga 'kia nga kjohi'in batojieén, yaá sakó-ná nga'ñó nga kó'sín ma chíkjoajin-ná. ⁴ 'Kia nga sakó-ná nga'ñó kó'sín nga chíkjoajin-ná, yaá 'ya-la kó'sín kjén; 'kia nga 'ya-la

kó'sín kjén, yaá nchrabá-ni nga chiñá-lá jè kjonda ra tsjá-ná Nainá. ⁵Ko jè ra chiñá-lá mì tsa kjosabà tsjá-ná askan-nioo, kitjasón-ní; nga jè Nainá ijyeé nda isíkijnajin ya inìma-ná jè kjotsjacha-là ra a'ta 'tse Inìma Tsje-là nchrabá-ni, Inìma Tsje ra jè Nainá kitsjá-ná.

⁶Kia nga ijchò nichjin-là, jè Cristo 'ken-tji ngajo-ná, nga'tsi-ná ra tjín-ná jé, ta ngatji-là tsìn-ná nga'ño kó'sín nga ma ta jién kítjokajieén jé-ná. ⁷Mì tsa taxki tjín xita ra mejèn-là nga kiyá ngajo-là ra kjií xita, ni'sín xita kixi. Tanga tsa kii nichjin tjín i'ka-ni xita ra tsjá-là ikon nga kiyá-tji-là jngo xita ra 'ño nda xita, tanga i'ín tjín. ⁸Tanga jè Nainá ndaá bakón nga 'ño tsjake-ná ra jién, nga ni'sín takó 'ño tse jé titsajnajieén, jè Cristo 'ken ngajo-ná. ⁹Tsa jè ngatji-là jní ra tsikíxten Cristo nga ijye xita kixi ma-ná ra a'ta 'tse Nainá, isaá ta tjín kixi kjoa 'ndi-ni nga a'ta 'tse-ní ma kítjokajieén kjohi'in ra tsjá Nainá 'kia nga kjehe'tà nichjin. ¹⁰'Kia nga jè nichjin nga kondra tsikitsajna-lá Nainá, tijé-ni Nainá tsikíndajín-ko-ná kjoa a'ta 'tse kjobiya-là I'ndí-là. 'Ndi 'ndi 'kia nga ijye nda báko-ná Nainá, isaá tjín kixi kjoa nga maá kítjokajieén kjohi'in 'tse jé-ná ra a'ta 'tse Cristo, ta ngatji-là nga jaáya-ila ko tíjnakon-ní. ¹¹Ko mì tsa tà jñà-ni kjoa, ti'koaá 'ño matsja-ná a'ta 'tse Nainá ta ngatji-là nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Jesucristo ra batéxoma-ná; nga a'ta 'tse-ní nga ma chibanda-ná ko jè Nainá.

¹²'Kia nga 'jaha'sen kjoa 'tse jé ya isà'nde, jngo-ní xita ra tsakátsji-jé. Ko jé kjoa 'tse jé ra 'jiikó kjobiya; 'koaá ma-ni nga ko'sín sakó-là nga'tsi xita ra 'mì kjobiya; ta ngatji-là nga nga'tsi-ni xita nga iskajin jé. ¹³'Kia nga tikjè kjotéxoma tjín-ni ya isà'nde, ta'koa ijyeé tjín ra kjoa 'tse jé. Tanga mì tsa kindá ma ra kjoa 'tse jé, 'kia nga mì tsa mé kjotéxoma tjín. ¹⁴Skanda 'kia-ni jè nichjin 'tse Adán skanda nichjin 'tse Moisés, jè kjobiya tsatéxoma a'ta 'tse nga'tsi xita, ni'sín mì tsa ko'sín tjín jé ra tsakátsji koni 'sín ki'sín jè Adán nga tsatonè-là kjohixi ra kitsjà-là Nainá. Jè Adán, tijé ngoya-là jè ra askan 'ji.

Yá ngatji-là nga 'ji ra jé ko nga 'ji jè ra kjonda

¹⁵Tanga kjoa 'tse jé ra tsakátsji Adán, mì kì mangásòn-ko koni jè kjonda ra kitsjà kjotjò Nainá; ta ngatji-là kjoa 'tse jé ra tsakátsji jngo xita, kjín xita tsako-là kjobiya; tanga jè kjonda

ra kitsjà kjotjò Nainá a'ta 'tse jngo xita, jè ra 'mì Jesucristo, isaá tse kjonda tjin-la nga kjin xita machikon'tin-ni. ¹⁶Ko mì kì mangásòn-ko jè kjonda ra tsjá kjotjò Nainá ko kjoa 'tse jè ra tsakátsji ra tà jngo-ni xita. Nga ta kíí ngatji-la nga jngo xita tsakátsji-jé, nga ko'sín kitsjà kjohixi Nainá nga kjohi'in kata'se-la nga'tsi xita. Tanga 'kia nga 'nó kjin xita tsakátsji-jé, kíí ngatji-la nga ko'sín kitsjà jnchro kjonda Nainá nga jná xita, kixi katitsajna ya ngixkon. ¹⁷Tsa ta jè ngatji-la nga jngo xita ra tsakátsji-jé nga tsatonè-la jngo kjotéxoma, nga ko'sín jè kjobiya tsatéxoma, isaá ta 'nó nda kítsajnakon jná xita ra 'nó tse kjonda-la Nainá tjábé-la, ti'koa 'nó tse kjotjò-la Nainá 'ki-la nga xita kixi kítsajna ya ngixkon Nainá, ta ngatji-la jngo xita ra 'mì Jesucristo.

¹⁸Koni 'sín nga ta jè ngatji-la kjoa 'tse jé ra tsakátsji jngo xita ra ki'mì Adán, nga ko'sín kjohi'in iskanè-la nga'tsi xita, 'koaá ti'sín jè kjoakixi ra ki'sín jè Jesucristo, yaá nchrabá-ni nga xita kixi ma nga'tsi xita, mé-ni nga kata'se-la kjobinachon. ¹⁹Koni 'sín nga ta jè-ni ngatji-la jngo xita ra mì kì nda isihitjasòn-la Nainá, nga ko'sín jé iskajin nga'tsi xita, 'koaá ti'sín nga ta jè ngatji-la jngo xita ra nda isihitjasòn-la Nainá jè ra 'mì Jesucristo, nga ko'sín kjin xita kixi koma-ni ya ngixkon Nainá.

²⁰Kíí xá itjo-ni jè kjotéxoma 'tse Moisés, mé-ni nga isa nda kochiya-isa-la kó'sín kjokjin-ya-isa ra kjoa 'tse jé. Tanga 'kia nga 'nó kjokjin-ya-isa ra kjoa 'tse jé, isaá ngi ko'ki iskasòn-isa jè kjonda-la Nainá. ²¹Koni 'sín nga jè tsatéxoma ra kjoa 'tse jé nga biya xita, 'koaá ti'sín jè kjonda ra tsjá Nainá katatéxoma nga xita kixi katameé ya ngixkon Nainá mé-ni nga kata'se-ná kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo.

Kó'sín chja-ni 'kia nga satíndé

6 ¹¿Kó'sín kixé? ¿A ndaá tjin nga kjótsji-jé iseeé mé-ni isa tse kjonda katatsjá-isa-ni Nainá? ²Majin, mì kì ti ma-ni tsa ko'sín 'sieén. Jién tsa ijyeé titsajna'taxín-lá ra kjoa 'tse jé koni tsa ijye 'keén ra a'ta 'tse, ¿kó'sín koma-ni nga takó ya kítsajnajin iseeé? ³¿A mí 'ya jìòn nga nga'tsi-ná ra a'ta 'tse Jesucristo isatíndé, mé-ni nga jngo kama-ná ra ko jè, kíí xá isatíndá-ná nga ya bitjàhà'sen'tá-lá a'ta 'tse kjobiya-la? ⁴'Kia nga satíndé, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa ya sihi'nde'tá-lá

Cristo ya a'ta 'tse kjobiya-la. Koni 'sín nga a'ta 'tse nga'ño-la Nainá ra 'ño jeya tjna jaáya india-ila jè Cristo; 'koaá tì'sín machjeén nga ko'sín sjiché ijo-ná nga jngo kjobinachon xitse chjibé.

⁵Tsa ya itjàha'sen'tá-lá jè Cristo koni 'sín nga 'ken ra jè, 'koaá tì'sín kjoaáya-ná ra jién koni 'sín nga jaáya-la ra jè.

⁶'Ya-ná nga jè kjoa jchínga ra ki'chá-ná, yaá isi'tako Cristo ya a'ta krò, mé-ni nga katachija-ni jè nga'ño ra tjin-la ijo jé-ná; nga mì tije siikijne-ná. ⁷Nga jngo xita ra ijye kàbiya, ijyee tijnandií-ni ra a'ta 'tse jé. ⁸'Kia nga ijye ya 'ken'tá-lá jè Cristo, tjiingoó takén nga ya kitsajnakon-keé. ⁹'Ya-ná nga koni 'sín nga jaáya-la jè Cristo 'kia nga 'ken, ni-ti-jngo nichjin kiyá india-ni. Jè ra 'mì kjobiya, mì kì tì mé nga'ño tjin-la ra a'ta 'tse. ¹⁰'Kia nga 'ken jè Cristo, ta india kjón-ní 'ken ra ta ngatji-la kjoa 'tse jé; nga tijnakon 'ndi 'ndi, ngi a'ta 'tse Nainá tijnakon-ni nga tísíhitjasòn-la. ¹¹Jiòn, 'koaá tì'sín tikítsjen koni tsa ijye 'ken ra a'ta 'tse jé; tanga titsajnakon-nájiòn ra a'ta 'tse Nainá nga ya titsajnakoo jè Na'ín-ná Jesucristo. Ko a'ta 'tse Nainá titsajnakon-no 'ndi.

¹²'Koaá ma-ni, kì tì tsja bi'nde-no nga kjoa 'tse jé batéxomajin-isa ya ijo-jé-no, mé-ni nga koma sikijne-la, nga mì tsa tì ya siitjasòn-la koni 'sín tjin kjoa'cho ra sasén-la ijo-ná. ¹³Kì ya nìngatsja ijo-no ra kjoa 'tse jé, nga ko'sín katachjeén koni tsa jña kichá ra 'cho machjeén. Ta isaá jè Nainá tingatsja jiòn ijo-no koni tsa jngo xita ra ijye 'ken nga jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. Nga ko'sín katasíchjeén-najiòn Nainá koni jngo kichá ra a'ta 'tse kjonda machjeén. ¹⁴'Koaá 'sín koma-ni nga mì tì kjoa 'tse jé kotèxoma-ni ra a'ta tsajiòn, ta ngatji-la nga mì tsa a'ta 'tse kjotèxoma 'tse Moisés titsajna-no 'ndi-ni, ta a'ta 'tseé kjonda-la Nainá ra ta tsjá kjotjò titsajna-no.

Mé ra nikijne-lá 'kia nga ta kjoa 'tse jé fahjtakeé

¹⁵¿Kó kixé, a kjótsji-jé iseé 'kia nga a'ta 'tse kjonda-la Nainá titsajna-ná nga mì tsa tì a'ta 'tse kjotèxoma-la Moisés titsajna-ná? Majìn, mì tsa ko'sín tjin-jìn. ¹⁶¿A mí 'ya jiòn, tsa 'kia yá ra ngi ya siitjasòn ki'ta-la nga ya sixá'ta-la; ngi chi'nda 'tseé 'sin-no? 'Koaá tì'sín tjin, tsa 'kia nga jè kjoa 'tse jé singatsja ijo-no, kiyá-nó; tanga tsa jè Nainá singatsja ijo-no, yaá siitjasòn-la nga kixi 'siaan ya ngixkon ra jè. ¹⁷Tanga tse

kjonda kata'se-la Nainá, nga ni'sín ya inìngatsja jìòn ijo-no ra kjoa 'tse jé, nga ya inìhitjasòn-la koni tsa jngo chi'nda'ño-la, 'ndi 'ndi ijyee ngi koó inìma-no nga ko'sín inçhinitjasòn koni 'sín ngi nda tjin 'én kixi ra ki'senajmíya-no. ¹⁸'Ndi-ni ijyee titsajnandií-no ra kjoa 'tse jé; ijyee chi'nda-la ra 'tse kjoa kixi ma jìòn; ko tjiné-no nga ko'sín siitjasòn koni 'sín síjé ra kjoakixi. ¹⁹Jña 'én ra tíhja nga tíbakó-no mì tsa jña-jìn ra chjá tsò, ta ngatji-la kjè tsa 'ño tjin jè takòn, takó kjè tsa nda fiya-no ra kjoa 'tse Nainá. Koni 'sín ki'nià ti'sa kjotseé nga ya inìngatsja ijo-no kjoa ra tjé tjin ko ra 'cho tjin ko jña tsatéxoma-no; 'ndi-ni, 'koaá ti'sín tingatsja ijo-no a'ta 'tse kjoakixi mé-ni nga jè kjoakixi katatéxoma-no nga tsje kitsajna ya ngixkon Nainá.

²⁰Kia nga ko'sín ya kiichja'nda-no ra kjoa 'tse jé, mì tsa ya inìhitjasòn-la ra kjoakixi 'tse Nainá. ²¹Tanga, ¿mé kjotjò ra inikijne-la jìòn ra a'ta 'tse kjoa 'tse jé? Ko 'ndi-ni skanda masabà-najìòn 'tse kjoa ki, nga tà yaá fiko-ná ñánda nga tjin kjobiya. ²²'Ndi 'ndi 'kia nga ijye titsajnandií-no ra kjoa 'tse jé, chi'nda-la Nainá-najìòn; jè kjotjò ra tíjábé-no jè-ní nga tsje inçhibitsajna jìòn ya ngixkon Nainá. Ko ra fehe'ta-ni, 'se-nó kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta mé nichjin-nioo. ²³Jè chjí-la ra kjoa 'tse jé, ta kjobiya-ní ra nikijne-lá. Tanga jè kjotjò ra tsjá-ná Nainá jé-ní kjobinachon ra mì fehe'ta nita mé nichjin-ni, ra 'bí-ná nga ya titsajnakeé Cristo Jesús ra batéxoma-ná.

Mé nga'ño ra tjin-la jè kjotéxoma

7 ¹Jìòn 'ndsé ndaá tjin-no, jè kjotéxoma, skanda yaá fehe'ta nga'ño-la 'kia nga biya jè xita. Jìòn-nó ra ko'sín tíxian-no, jìòn ra ijye nda tjin-no kó'sín tíhja kjotéxoma. ²'Koaá ngoya-la koni jngo chjoón ra tjin-la 'xin; 'koaá 'sín tsò kjotéxoma nga mì kì koma tsjín-ni xákjén 'kia nga takó titsajnakon ngajòo. Tanga tsa kiyá jè 'xin-la, jè chjoón, ijyee tíjnandií-ni a'ta 'tse kjotéxoma rakii. ³'Kia takó tíjnakon 'xin-la jè chjoón, ko tsa kj'íi xita 'xin kixan-ko, kjoa chijngii ra tí'sín, tanga tsa ijye 'ken 'xin-la, jè chjoón, ijyee tíjnandií-ni ra kjoa 'tse kjotéxoma rakii; komaá kixan-ko india-ni ra kj'íi xita 'xin. Mì tsa ti kjoa chijngi-ni ra 'sijn.

⁴'Koaá tì'sín t́jín ra a'ta tsajìòn-jìòn ra 'ndsé chibé, ijyee 'ken-nájìòn ra a'ta 'tse nga'ńó ra t́jín-la kjo'téxoma, ta ngatjì-la, 'kia nga 'ken jè Cristo, yaá taña 'ken'ta-la jìòn, mé-ni nga 'ndi 'ndi jè kichja'nda-no jè Cristo ra jaáya-la ya ajin-la mi'ken, ko mé-ni nga kata'ya-la ra a'ta tsajíen kjonda ra jè Nainá sasén-la. ⁵'Kia nga tì'sa, yaá tsikitsajnajieén kjoa 'tse jé ra isíjé ijo-ná. Ko 'kia nga 'ji jè kjo'téxoma, ta isaá jnchro isa 'ńó isíjé ijo-ná jñà ra kjoa'cho. Ko jñà kjoa'cho ra iskajieén, kjobiyaá ìko-ná. ⁶Tanga 'ndi 'ndi, ijyee 'keén ra a'ta 'tse kjo'téxoma ra kitsabá'ńó-ná kjo'tseé; titsajnandíí-ná ko ijyee maá sixá-lá Nainá nga jngo kjoa xitse tja'ché koni 'sín bakón-ya-ná jè Iníma Tsje-la Nainá. Mì tsa tì ko'sín 'sian-ná koni 'sín t́jín kjo'téxoma jchínga ra xajon t́jít'a.

⁷¿Kó'sín kixé? Ra kjoa 'tse kjo'téxoma, ¿a 'choó t́jín? ¿A kjoa 'tse jé-ní? Majìn. Mì tsa ko'sín t́jín-jìn. 'Koaá ngoya-la koni tsa 'an, tsa tsin kjo'téxoma, mí-la kì kítsee ñáa-ni ra kjoa 'tse jé. Ko mí-la kì kjòchiya-na kòtsò-ni nga mì kì ma sijkjaájieén tsajmì ra mì tsajíen, tsa mì jè kjo'téxoma ko'sín 'bénajmí-ná nga tsò: “Kì jñà nìkjaajin tsajmì ra mì jì bako-li.” ⁸Tanga jè kjoa 'tse jé, ta isaá ya isakò-isa-la nga'ńó ra a'ta 'tse kjo'téxoma; 'koaá kjomà-ni, ta isaá 'ńó kjín ndiyá-la tsajmì ra jahajin-isa-na ra mì tsa 'an bako-na. 'Koaá ma-ni, tsìn-la nga'ńó ra kjoa 'tse jé, 'kia nga mì tsa kjo'téxoma t́jín.

⁹'Kia nga tì'sa kjo'tseé, ta 'koaá 'sín tsakátijnaa nga mì kì kítsee kó'sín t́jín kjo'téxoma. Tanga 'kia nga ijye kítsexkon jè kjo'téxoma, jè kjoa 'tse jé isaá 'ńó ki'se-la nga'ńó; 'koaá ma-ni nga ta kjobiyaá isakò-na. ¹⁰Jè kjo'téxoma ra t́jínè-la nga kjobinachon tsjá-ná, tà isaá kjobiya kitsjá-na. ¹¹Tanga jè kjoa 'tse jé, ta isaá ya isakò-la nga'ńó ra a'ta 'tse kjo'téxoma nga iskondacha-na, 'koaá ma-ni nga kjobiya isakò-na. ¹²Ra kixi kjòn-ni kjoa, jè kjo'téxoma, tsjeé t́jín; nga koni 'sín batéxoma jñà 'én ra t́jít'a, tsje-ní, kixi-ní, ko ndaá t́jín. ¹³¿Tanga kó'sín t́jín? ¿A ta isaá jnchro jè kjoa ra nda t́jín 'jíí sí'ken-na? Majìn, mì tsa ko'sín t́jín-jìn. Mé-ni kata'ya-la nga jè kjoa 'tse jé, nga 'ńó 'cho t́jín, 'koaá ma-ni nga jè jnchro kjoa 'tse jé, kiikojin-na kjobiya nga iskábé ra kjoa 'tse kjo'téxoma ra nda t́jín, mé-ni nga a'ta 'tse kjo'téxoma kata'ya-la nga 'ńó 'cho t́jín ra kjoa 'tse jé.

Kó'sín kjaán-kjo ijo-ná ko kjobítsjen-ná ra a'ta 'tse Nainá

¹⁴Ya-ná nga jè kjoa 'tse kjo'téxoma, kjobítsjen 'tse Inìma Tsje-la Nainá-ní; tanga ra 'an, ijo jé tsá'ya; yaá ngatsja-na ra kjoa 'tse jé. ¹⁵Mì kì machiya-na mé kjoa ra 'sín ijo-na. Jñà kjoa ra nda tjin ra mejèn-na nga 'siaan, mì tsa jè sìhitjásòon. Tà isaá jñà kjoa ra mì kì sasén-la inìma-na sìhitjasòn ijo-na. Jñà kjoa ra 'siaan, mì kì machiya-na. ¹⁶Kia nga ko'sín 'sín ijo-na jñà kjoa ra mì tsa 'an mejèn-na, 'koaá 'sín xiaan nga kixí kjoa nga ndaá tjin koni 'sín tíchja kjo'téxoma. ¹⁷Kia nga ko'sín 'sín ijo-na nga bátsji-jé, mì tsa tì 'an-naa ra ko'sín 'siaan, jè kjoa 'tse jé ra ya tijnajin ya ijo-na ra ko'sín 'sín. ¹⁸An ra xita isà'nde 'mì-na, be-ná nga mì kì nda tjin kjoa ra tijnajin ya ijo-na. Nga mejèn-na nga nda 'siaan ra 'an, tanga jè ijo-na mì kì ma-la sìhitjasòn kjoa ra nda tjin. ¹⁹Mì tsa ko'sín 'siaan koni 'sín tjin kjonda ra 'an mejèn-na 'siaan; tà isaá jñà sìhitjásòon jñà kjoa'cho ra mì 'an mejèn-na 'siaan. ²⁰Kia nga ko'sín 'siaan jñà kjoa'cho ra mì jè inìma-na mejèn-la, mì tsa tì 'an-naa ra ko'sín 'siaan, jé kjoa 'tse jé ra ya tijnajin ijo-na ra ko'sín 'sín. ²¹Nga ni'sín mejèn-na nga nda 'siaan, ta isaá kj'í 'sín tjin kjohixi ra sakó-na a'ta tsá'an: Nga tà kjoa'cho tijnajin ki'ta ya ijo-na. ²²Tanga ra ya ajin inìma-na batoó matsja-la ra a'ta 'tse kjo'téxoma-la Nainá. ²³Tanga tjin ijngo kjoa ra ya tísíxájin ya ijo-na ra mì kì tsjá'nde-na nga nda 'siaan; jè kjoa 'tse jé ra tijnajin-na, kjaán-kjo-ní ko kjobítsjen-na ra mejèn-la nga nda 'sín. Ko jé kjoa 'tse jé ra tísíxájin ijo-na síkijne-na nga ko'sín 'cho 'siaan. ²⁴Ima-ró-na ra 'an. ¿Yá ra ma-la kochrjekàjin-na a'ta 'tse nga'nó-la kjobiya ra tjin-la ijo jé-na? ²⁵Ta jngoó jè Nainá. Kí kó'sín xin-la a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo nga tse kjonda kata'se-la ra jè.

Jè 'én ra kotíxian-no, jè-ní nga yaá ajin kjobítsjen-na sìhitjásòon koni 'sín tjin kjo'téxoma-la Nainá, tanga jè ijo-na, takó yaá kjinè-la kjo'téxoma ra kjoa 'tse jé.

Yá kjòn-ni ra ngi ixti-la Nainá ma

8 ¹Tanga 'ndi 'ndi, mì tsa tì mé kjohi'in tjin-ni a'ta 'tse xita ra ya títajnakò Cristo, [jñà xita ra mì tsa tì ko'sín inchisíchá-ni ijo-la koni 'sín tjin kjoa'cho ra síjé ijo-ná; nga 'koaá 'sín inchisíchá ijo-la koni 'sín síjé jè Inìma Tsje-la Nainá].

²Jé nga'nó-là Inìma Tsje-là Nainá tsjá-ná kjobinachon 'kia nga ya titsajna_{keé} jè Cristo; ko jé síkijnandií-ná a'ta 'tse nga'nó ra tjín-là kjoa 'tse jé ko jè kjobiya. ³Jè kjotéxoma 'tse Moisés mì kì ki'se-là nga'nó nga isíkítsajnandií-ná ra kjoa 'tse jé-ná, ta ngatjì-là jè ijo-ná ta jñá bátsji kjoa 'tse jé ra tjín ya isà'nde. Jè kjoa ra mì kì ichikjoa-là jè kjotéxoma, jé-ní ra Nainá ki'sìn 'kia nga isikasén jè l'ndí-là koni jngo xita isà'nde ra ijo ki'se-là koni jñà xita ra tjín-là jé. Kitsjà kjotjó ijo-la l'ndí-là nga 'ken, ta ngatjì-là ra kjoa 'tse jé-ná. Nainá, 'koaá 'sìn ki'sìn nga jngó-kjá tsjahíxìn jè kjoa 'tse jé ra tjín-là ijo-ná. ⁴Nainá kií ko'sín ki'sìn-ni mé-ni nga a'ta tsajién katitjasòn-ni koni 'sín síjé kjohixi 'tse kjotéxoma, jién ra mì tsa tì ko'sín inchiníjchá-ná ijo-ná koni 'sín mejèn-là ijo jé-ná, nga ijyeé ko'sín inchiníjché ijo-ná koni 'sín mejèn-là jè Inìma Tsje-là Nainá.

⁵Jñà xita ra ko'sín 'sìn koni 'sín síjé ijo jé-la, ta jñá inchisíkítsjen jñà kjoa ra mejèn-là ijo-la; tanga jñà ra ko'sín 'sìn koni 'sín nga síjé Inìma Tsje-là Nainá, jñá inchisíkítsjen jñà kjoa ra mejèn-là Inìma Tsje-là Nainá. ⁶'Kia nga ta jñá níkiétsjeén jñà kjoa ra mejèn-là ijo-ná, kjobiyaá fiko-ná. Tanga 'kia nga jñà níkiétsjeén jñà kjoa ra mejèn-là Inìma Tsje-là Nainá, jè 'se-ná ra kjobinachon ko ra kjo'nchán. ⁷Jñà kjobítsjen 'cho ra ta jè kájno-là ijo-ná, kondra 'tse Nainá-ní. Nga mì kì mejèn-là ko mì kì ma-là síhitjasòn kjotéxoma ra 'tse Nainá. ⁸Ko jñà xita ra ko'sín 'sìn koni 'sín tjín kjoa ra síjé ijo-la, mì kì ma-là nga 'sìn kjoa ra sasén-là Nainá.

⁹Tanga ra jiòn-jiòn, mì tsa tì ko'sín inchiníjchá-no ijo-no koni 'sín mejèn-là ijo jé-no; 'koaá 'sín titsajna jiòn 'ndi 'ndi koni 'sín tjín ra síjé jè Inìma Tsje-là Nainá nga ijyeé ya tijnajin inìma-no jè Inìma Tsje-là Nainá. Jñà xita ra tsìn-là Inìma Tsje-là Nainá ra tsjá jè Cristo, mì tsa xita 'tse Cristo-jìn. ¹⁰Ijyeé ya tijnajin ya inìma-no jè Cristo, 'koaá ma-ni nga jè inìma-no tijnakon, ta ngatjì-là nga ijyeé xita kixi-najìon ya ngixkon Nainá; ni'sín jè ijo-no ijyeé ko'sín tjínè-là nga kiyá ta ngatjì-là ra kjoa 'tse jé. ¹¹'Kia nga ya tijnajin inìma-no jè Inìma Tsje-là Nainá ra isikjaáya-là Jesucristo a'ta 'tse kjobiya, Nainá, 'koaá tì'sín jè síkítsajnakon india-ni ijo-najìon ra a'ta 'tse Inìma Tsje-là ra ya tijnajin inìma-no.

¹²Jién ra 'ndsé chibé, tijnáá jngo-ná ra machjeén-là nga nda síhitjasón-lá; tanga mì tsa jè-jìn ijo-ná ra machjeén-là takó

ko'sín s_ihitjasón-lá koni 'sín t_jín kjoa'cho ra s_jé. ¹³Nga tsa takó ko'sín 'siaan jìòn nga ya kongí'ta-la kjoa'cho ra mejèn-la ijo jé-no, kiyá-nájiòn. Tanga tsa ki'nde-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga jngó-kjá katjahíxìn kjoa'cho ra mejèn-la ijo jé-no, kitsajnakon-no. ¹⁴Nga nga'tsì j_nà xitá ra jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-la kó'sín nga 'siin, j_ná-ní ra ixti-la Nainá 'mì. ¹⁵Mì tsa jè kitsjá-ná Nainá jngo inìma ra takó ya síkijnajin'ño-ná ra kjoa 'tse jé nga ya kitsajin iseé ra kjoskon; jè Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjá-ná, jé-ní ra kjábétjò-ná nga ixti-la Nainá kameé, ra skanda maá 'mí-lá Nainá ra a'ta 'tse: “Jì Apá.” ¹⁶Jè Inìma Tsje-la Nainá 'bénajmí kixi-la jè inìma-ná, nga ngi kixí kjoa nga ixti-la Nainá 'mí-ná. ¹⁷Kia nga ijye ixti-la Nainá 'mì-ná, tì'koaá tsajién-ná k_jotjò ra t_jinda-la Nainá koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-ná; k_jotjò k_i yaá taña tjábé-ná ko jè Cristo, tsa tì'koa inchinikjiin-te kjohi'in koni 'sín is_kjiin kjohi'in ra jè, mé-ni nga 'kia koma askan-nioo, yaá taña jeya kitsajnakeé.

Kó'sín t_jín kjoa ra chiñá-la ra 'sa nchrabá

¹⁸'An, 'koaá ma-na, koni 'sín t_jín kjohi'in ra inchinikjieén 'ndi-ni, mì kì mangásòn-ko koni 'sín t_jín kjoajeya-la Nainá ra 'se-ná 'kia nga koma askan-nioo. ¹⁹Nga'tsì ra jè Nainá tsikínda ra t_jín ya isà'nde, 'ño in_{ch}ikoñá-la nga mejèn-la nga ske jè nichjin 'kia nga jè Nainá kòkòn tsijen yá kjòn-ni ra ixti-la ma. ²⁰Nga'tsì ra jè Nainá tsikínda, jngó-kjá itsón-jin-ní koni 'sín t_jínè-la nga kochjeén kjòn-ni, tanga mì tsa ki-ni nga ta j_nà ko'sín kjomejèn-la; kií-ní nga jè Nainá ijye ko'sín iskosòn-la; tanga takó in_{ch}ikoñá-ní ²¹nga kijchó jè nichjin 'kia nga tì'koa kítsajnandií-ni a'ta 'tse kjoa ra ma-la síkítsón-jin nga kijchòtjingi-la kjoajeya ra 'se-te-la j_nà ra ixti-la Nainá ma. ²²'Ya-ná nga nga'tsì ra jè Nainá tsikínda, skanda 'ndi 'ndi ngásòn ngáyaá in_{ch}ichjajé, ko tseé kjohi'in in_{ch}isíkiin koni jngo chjoón ra i'ndí títisin-la. ²³Mì tsa tà j_nà-jìn ra in_{ch}ichjajé; tì'koaá jién ra ijye t_jen kitsjá-ná Nainá jè Inìma Tsje-la, tì'koaá 'ño in_{ch}ibátéjé-te inìma-ná ra jién, nga in_{ch}ichiñé nga 'ño mejèn-ná 'kia nga skaábétjò-ná Nainá nga jngó-kjá ya kitsajnakeé koni ixti-la, ko jè ijo-ná kíjnandií-ni a'ta 'tse kjoa ra síkítsón-ná. ²⁴'Kia nga jè Cristo ijye isíkítsajnandií-ná, 'koaá 'sín chiñá-lá nga 'koaá 'sín kitjasòn kjoa k_i. Tanga tsa ijyeé-la

tí'ya-là jǎnà kjoa ra inçhichiñá-lá, mì-la kì tì mé jchíña-isa-lá; nga jngo kjoa ra ijye tí'ya-là, çmé ra ma jchíña-isa-lá ra a'ta 'tse? ²⁵Tanga tsa 'kia jè jchíñá-lá jngo kjoa ra kjè batsíjen-ná, machjeén-ní nga jchíñakjoa-la nda-nda-lá.

Kó'sín basikò-ná jè Inìma Tsje-là Nainá

²⁶'Koaá tì'sín tjín, nga jè Inìma Tsje-là Nainá basikò'ta-ná a'ta 'tse kjoa ra síhinda takén. 'Kia nga mì sakó-ná 'én kó'sín nga sijé-lá Nainá 'kia nga bitsa'ba-lá, jé Inìma Tsje-là Nainá bítsa'batjì-ná jǎnà 'én ra mì kì ma-ná nakjé ra jién. ²⁷Jè Nainá ra ma-là kjó'ta kó'sín tjina jè inìma-ná, ijyeé be-ní kó'sín tjín jè ra mejèn-là Inìma Tsje-là. Nga jè Inìma Tsje-là Nainá 'kia nga bítsa'batjì xitá tsje-là Nainá, 'koaá 'sín bítsa'ba koni 'sín nga jè Nainá mejèn-là.

Kó'sín nga nímé tjín ra ma sìikasén'taxín-ná ra a'ta 'tse Nainá

²⁸Tjǎjin-ná, nga nga'tsì kjoa ra ma'tin jǎnà xitá ra tsjake Nainá, 'koaá 'sín 'sín Nainá nga basikò'ta tsje-ní nga sakó-là kjonda; 'koaá 'sín síko Nainá jǎnà xitá ra xá jè kiichja-ila koni 'sín nga ijye jè tjínda-là, ²⁹jǎnà xitá ra xá kò'sín ijye tsikí'ta xkon-ni Nainá nga tì'sa tjà'tsin-là kjoa; tì'koaá ijyeé kò'sín iskosòn-là nga ngásòn koma koni jè I'ndí-là, mé-ni nga jè ra I'ndí-là, 'koaá 'sín kíjna koni nga I'ndí-tjòn ya ñándà nga kjìn ma-ni ixti 'ndse. ³⁰A'ta 'tse jǎnà xitá ra jè Nainá ijye kò'sín iskosòn-là, tì'koaá xá kiichja-ila; kò jǎnà ra xá kiichja-ila, tì'koaá xitá kixí kì'sín ra a'ta 'tse; kò jǎnà ra xitá kixí kì'sín; tì'koaá kitsjá-là kjoajeya-là.

³¹¿Kó'sín kixó iséé a'ta 'tse kjoa kì? 'Kia nga jè Nainá tíbasikòtjì-ná, niyá-la ra ma kó síko-ná. ³²Jè Nainá nda skanda mí 'on kjomà-là jè I'ndí-là, ta isaá kitsjà kjotjó-ní nga 'ken ngajo-ná nga'tsi-ná. Koni 'sín nga ijye kitsjá-ná I'ndí-là, ¿a mí tì'koaá ya taña tsjá-te-ná ta mé kjonda ra kochjeén-isa-ná? ³³¿A tjín yá ra ma-là koàànè jé-isa-ná jién ra xá Nainá jahíjin-ná? Nga jé jnchro Nainá ra ijye xitá kixí kì'sín-ná ra jién. ³⁴¿A tjín yá ra ma-là nga kìnè-isa-ná kjohi'in? Nga jé jnchro Cristo Jesús ra 'ken ngajo-ná, tì'koaá jaáya india-ila 'kia nga 'ken. Kò yaá tjína ya nga kixí-là Nainá nga tíbitsa'batjì-ná. ³⁵¿A tjín yá ra ma-là kochrje'taxín-ná a'ta 'tse kjotsjacha-là Cristo? ¿A kjohi'in-ní? ¿A kjoba-ní? ¿O ra jè-ní nga mahatjìngi-ná xitá?

¿O ra kjoa kjiijnchrá-ni? ¿O ra jè-ní tsa tsìn-ná níkjé ra tsjayeé? ¿O ra jè kjoa ra kjoskon 'mìdò? ¿O ra jé-ni nga sìn'ken-ná xita? Majìn, nijngo kjoa kiì ra kichíkjoa-la. ³⁶ Koni 'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Ra a'ta tsaji, kji'tà nichjin tjin-la kjoskon nga mejèn
kiyá-jìn,

'koaá 'sín betákon-najìn xita

koni kjòn jñà forrè ra ijye tíhijyo-ndá nga kiyá.

³⁷Tanga ni'sín takó ya inçhibatojieén nga'tsi kjoa kiì, ta isaá jnchro jién bato 'ñó nda inçhinìkijne-lá nga jè tíbasikò-ná jè Cristo ra 'ñó kjotsjake-ná. ³⁸'Koaá ma-ni ngi tíjngoó takoàn ra 'an, nga niyá-la ra koma-la kincha'taxín-ná ra a'ta 'tse kjotsjacha-la Nainá, ni mì tsa jè kjobiya, ni mì tsa jè kjobinachon, ni mì tsa jñà ìkjali, ni mì tsa jñá nga'ño ra tjin ya isà'nde kò jñà nga'ño ra tjin ya ajin isén, ni mì tsa jñà kjoa ra tjin nichjin 'ndi 'ndi, kò ni mì tsa jñà kjoa ra 'sa kókama, ³⁹ni mì tsa jè kjoa ra isa 'nga tíjna, ni mì tsa jè kjoa ra isa nanga tíjna, kò nijngo-isa tsajmì ra jè Nainá tsikínda ma-la kincha'taxín-ná a'ta 'tse kjotsjacha-la Nainá ra ijye tsakón-ná a'ta 'tse Jesucristo ra batéxoma-ná.

Kó'sín nga xá itjahájin-ni jè naxindá Israel

9 ¹Ngi 'én kixií ra tíchjà a'ta 'tse Cristo, mì tsa 'én ndiso-jìn [nga 'ñó makájno-na jñà xita xàngia]; jè inìma-na, 'koaá 'sín síchiya kixi-na, nga jè sabá Inìma Tsje-la Nainá ra kó'sín síchiya-la, ²nga 'ñó tse kjoba tjin-na, kò kji'tà nichjin nga 'on tíma-la inìma-na, ³skanda komaá-la kósen'taxìn-la Cristo tsa tà kó'sín-ni nga sakò-la kjonda jñà xita xàngiaa ra 'tse naxindá Israel, tanga mì kì tsjá'nde-na Nainá nga kó'sín 'siaan. ⁴Nga jñà xita Israel, jè Nainá, 'koaá 'sín iskábétjò nga ixti-la kitsò-la, kò tsakón-la kjoajeya-la, kò jñá-ní ra tsikíndajín-kò jngo kjoa nga jngo 'én tsakájna-la, tí'koaá itjábé-la kjetéxoma 'tse Moisés, kò tí'koaá ki'tsi-te-la kjohixi kó'sín skéxkón Nainá, kò itjábé-la 'én koni 'sín nga kitsjà tsa'ba Nainá. ⁵Jñà xita Israel yaá nçhrabá-ni tje-la a'ta 'tse xita jchínga ra xá jahíjin-ni Nainá; kò jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga xita isà'nde kjomà, tí'koaá yaá inçhrabà'ta-te-ni a'ta 'tse tje-la xita jchínga kiì. Jè Cristo, jè-ní Nainá ra tíbatéxoma ijye-la nga'tsi ta mé ra tjin, nga jeya tíjna ki'ta skanda ta mé nichjin-ni. Kó'sín katama.

⁶ [Nga mì kì makjiín-la jǎà xítà Israel], mì tsa ki-ni nga jè 'én-la Nainá mì kì nda itjasòn a'ta 'tse xítà kii. Kíí kòkjamá-ni nga mì tsa tà nga'tsì-ni xítà ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la Israel, naxindá Israel ma. ⁷Ní'sín jǎà xítà ra ya inchrabà-ni a'ta 'tse tje-la Abraham, mì tsa ta nga'tsì-ni nga itjábé-la kjonnda koni ixti-la; nga jè xajon ra tji'ta 'én-la Nainá, kíí 'sín tsò: “Jǎà xítà tje-li, ta yaá kjinchrabà'tà-ni ra a'ta 'tse Isaac.” ⁸Jǎà kjoa kii, 'koaá 'sín tsò-ni, nga jǎà ixti-la Nainá, mì tsa jè ra chji-la yá 'tse tje ra nchrabà'ta-ni. Ta jǎà-ní ra ixti-la Nainá ma jǎà ra ijye ko'sín kitsjà-la tsa'ba Nainá nga ixti-la kitsò-la. Tà jǎà kjón-ní ra ko'sín baxki'ta nga kixi kjoa nga tje-la Abraham 'mì. ⁹Nga kíí tsò 'én ra ki'tsi-la Abraham a'ta 'tse Nainá: “Ndi inó kjihitse india-la, ko jè chjoón-li Sara, jngo ndí i'ndí 'se-la.”

¹⁰Ko mì tsa ta jǎà-ni kjoa kii ra kjomà; jè Rebeca ixti'ñoó ki'se-la ra 'tse Isaac, jè ra xítà jchínga-ná ma. ¹¹⁻¹³Kia nga tikje tsin jǎà ixti'ño kii, ko tikjè mé kjoa ra ma-la 'sín ra nda tjin ko kjoa ra 'cho tjin, Nainá, 'koaá 'sín kitsò-la jè Rebeca: “Jè ra ma jchínga, chi'ndaá koma-la ra isa i'ndí.” Koni 'sín tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè ra 'mì Jacob isaá 'ño nda kjotsjàke, ko jè ra 'mì Esaú kjojtike-ná.” 'Koaá 'sín kjòkixi nga Nainá tji'ndeé-la nga kjoahájin xítà koni 'sín ijye jè tjínda-la nga kichja-la jǎà xítà ra jè mejèn-la. Mì tsa kindá 'sín mé ra ijye ki'sin xítà.

Kó'sín nga tajngoó jè Nainá ra be mé kjonnda ra tsjá-la xítà

¹⁴¿Kó'sín kixé? ¿A kjoa'choó ra 'sín Nainá? Majìn, mì tsa ko 'sín tjin-jìn. ¹⁵Jè Nainá, 'koaá 'sín kitsò-la Moisés: “Kohimake-náa jè xítà ra 'an mejèn-na nga kohimakee, ko 'oón koma-na jè ra 'an mejèn-na nga 'on koma-na.” ¹⁶'Koaá 'sín tjin jè kjonnda-la Nainá, mì tsa ki-ni tsa jién ko'sín mejèn-ná nga tjábé-ná, ni mì tsa ki-ni tsa jién 'ño binè-lá ijo-ná nga fatsjieé Nainá; tajngoó Nainá tsjá-la kjonnda jǎà xítà ra jè mahimake. ¹⁷'Koaá 'sín tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga kitsò-la Faraón: “Kíí xá isfíkjna-la nga xitaxá ítjòn-la naxindá Egipto tijni, mé-ni nga a'ta tsaji kokon nga'ño-na ko mé-ni nga nga'tsi xítà isà'nde katabexkon-na.” ¹⁸'Koaá 'sín 'sín jè Nainá nga tjin-la kjohimatakòn a'ta 'tse xítà ra jè mejèn-la, tanga ti'koaá maá-la nga sítájájin inima-la xítà ra jè mejèn-la nga sítája.

¹⁹Tanga maá-la 'kín-ná ra ji: “Tsa 'koaá 'sín 'sín Nainá, nga mì kì ma yá ra kondra kiji-la koni 'sín nga mejèn-la ra jè,

¿mé-ni nga bánè jé-isa-là xítà?”²⁰ Tanga ra jì ra xítà 'mì-li, ¿yá-ni ra jì nga jì sijé-là kindá Nainá? Tsa jngo tíjì ni'nde ra xá kisinda-ni, ¿a komaá kítso-là jè xítà ra tsikínda: “Mé-ni nga kò'sín tsikínda-náa?”²¹ ¿A mí tíjìnde-là jè xítà ra ma-là bínda tíjì ni'nde nga tíjè-ni ndási kùinda jngo tíjì ra tà 'kia machjeén nga tíjín 'sí, tí'koaá kùinda jngo tíjì ra nichjin nchijòn machjeén?

²² Tsa jè Nainá kò'sín kjomejèn-là tsakón kjojtì-là kò tsakón nga'nó-là, tanga, ¿a 'choó tíjín nga jè Nainá, nga kò'sín 'nó iskoñá kjoa ra a'ta 'tse xítà ra tjábé-là kjohi'in kò ra tíjíné-là nga kjehesòn? ²³ Kò mí-la tsa 'cho tíjín-te tsa kò'sín kí'sín nga tsakón kjoajeya-là ra a'ta 'tse xítà ra jè kjòhimake nga tsikítsajnanda skanda tí'sa-ni kjotseé mé-ni nga tí'koa 'se-la jè kjoajeya-là. ²⁴ Kò jíén-nájién ra kò'sín tsikítsajnanda-ná nga kò'sín kíichja-ná, tíjín ra ya ajin-là xítà Israel kíichja-ná kò tíjín ra mì tsa ya ajin-là xítà Israel kíichja-ná. ²⁵ 'Koaá 'sín tíchja xajon ra tsikínda Oseas, xítà ra kíichja ngajo-la Nainá kjotseé nga tsò:

Naxínda tsa'aán xín-la jè ra mì tsa naxínda-na ma tsiki, tí'koaá kotsjake-náa jè ra mì kí kjotsjacha nga tí'sa kjotseé.

²⁶ Kò ya naxínda nánda kí'mì-la:

“Mì tsa naxínda tsa'an xin-no”,

“ixti-là Nainá ra tíjnakon” 'kín-ni.

²⁷ Isaías jè xítà ra kíichja ngajo-la Nainá kjotseé, 'koaá tsò-te a'ta 'tse naxínda Israel: “Ní'sín kò'sín 'nó kjin ma-ni jñà ixti-là koni chrjo ra tíjín ya andi ndáchikon, ta jñá ra kijnengi chiba-ni ra kítjokajin kjohi'in. ²⁸ Nga jè Na'ín-ná ndítóón síhitjasòn jè kjohixi-là ra ijye kitsjà nga jngó kjá kjohi'in tsjá-la jñà xítà isà'nde.” ²⁹ Koni 'sín kitsò nga tí'sa ítjòn jè Isaías:

Jè Na'ín-ná, ra tse nga'nó tíjín-la,

tsa mí-la isíkijnengi i'ka-ni xítà ra isítje-ná,

ijyeé-la kò'sín ijyehesòn ijyeé

koni 'sín kjomà jè naxínda Sodoma kò naxínda Gomorra.

³⁰ ¿Kò'sín kixé tsa'koa? Jñà xítà ra mì tsa xítà Israel, ní'sín mì kí tsakátsji nga kixi kítsajna ngixkon Nainá, ijyeé xítà kixi baxki, ta ngatjì-là ijyeé kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá. ³¹ Tanga jñà xítà Israel ra a'ta 'tse Kjotéxoma 'nó tsakátsji nga kixi kítsajna ngixkon Nainá, mì kí ijchòtjìngi-la. ³² ¿Mé-ni nga kò kjomà-ni? Kíí kò'sín kjomà-ni nga mì kí tsa makjiín-la a'ta 'tse Nainá.

Ta jñá 'ñó tsaká'ta ikon jñà kjonda ra ki'sìn koni 'sín tjín Kjotéxoma 'tse Moisés. 'Koaá ma-ni ['kia nga 'ji Cristo] yaá isaténgi koni jngo Najó ra tijnachjà. ³³Jè xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja [a'ta 'tse Cristo] nga tsò:

Ya nindo ra 'mì Sión, 'aán kijná jngo Najó
jè ra saténgi xita kò jè ra kojndo.
Tanga jè ra kòkjiín-la a'ta 'tse Najó rakii,
mì kì kjosabà sakò-la.

Kó'sín tjínè-la nga kòkjiín-ná nga ma kítjokajieén kjohi'in

10 ¹Jìon ndí 'ndsé, ngi 'én kixi kjòn, kíí ra 'ñó mejèn-la inima-na kò ra 'ñó síjé'ta-la Nainá a'ta 'tse naxindá Israel nga katitsajmandí-ni ra kjoa 'tse jé-la. ²'An be-náa nga 'ñó mejèn-la nga skexkón Nainá jñà xita Israel tanga mì tsa kò'sín bátsji Nainá koni 'sín tjín kjoachjine ra ngi kjohixi. ³Nga mì kì 'faha'sen-jin-la kó'sín nga ta jngoó jè Nainá ra ma-la kixi síkítsahijyo xita; ta jñà mejèn-la nga kixi síkítsajna ijo-la, majìn-la kjábé kjohixi 'tse Nainá ra ma-la kixi síkítsajna-ná. ⁴'Kia nga 'ji jè Cristo, yaá kjòjngo jè kjotéxoma mé-ni nga'tsì ra kòkjiín-la a'ta 'tse, sakó-la kjohixi nga nda kítsajnakò Nainá.

⁵Jè Moisés, 'koaá 'sín tsikínda xajon a'ta 'tse xita ra mejèn-la nga kixi kítsajna a'ta 'tse kjotéxoma nga tsò: “Jè xita ra nda síhitjasòn kjotéxoma, a'ta 'tseé kjotéxoma kíjnakon-ni.” ⁶Tanga a'ta 'tse xita ra kixi kítsajna 'kia nga makjiín-la a'ta 'tse Cristo, tsó-ní: “Kì tà chjàn tsò jè inima-li: ¿Yá ra ma kiji ján ngajmi?” (Nga jè 'én rakii, 'koaá 'sín tsò-ni nga koni jè Cristo nga kinájen'ta nangieé.) ⁷Kò, kì tà chjàn tsò jè inima-li: “¿yá ra ma kjoaà'sen-jin nánda inchisíkjiín kjohi'in jñà mi'ken?” (Jè 'én rakii, 'koaá 'sín tsò-ni koni jè Cristo inchinikasítjeen ya ajin-la mi'ken.) ⁸Tanga, ¿kó'sín títsò Moisés? Tsó-ní: “Chraña'ta tíjna-li jè 'én; yaá tíjna'a ya ndsa'bì kò yaá tíjnajin ya inima-li.” 'Koaá 'sín tjín jñà 'én ra nakjoáya-jin ra machjeén nga kòkjiín-ná. ⁹Tsa ndsa'bì kión 'kénajmí-ni nga jé Jesucristo ra Na'ín-ná ma, kò tsa ngi koo inima-li kòkjiín-li nga jé Nainá isikjaáya-la a'ta 'tse kjobiya, kijnandí-ni ra a'ta 'tse jé-li. ¹⁰Nga koo inima-ná makjiín-ná mé-ni nga xita kixi kameé ya ngixkon Nainá; tí'koa ngi koo ndsa'bé 'bénajmí-ná nga jé Jesucristo ra Na'ín-ná ma mé-ni nga kama kítsajnandí-ná ra

a'ta 'tse kjoa 'tse jé-ná. ¹¹Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nga'tsi ra kòkjiín-la a'ta 'tse Cristo mì tsa kjosabà sakò-la.”

¹²Jñà ra xita judío kò ra mì tsa xita judío, ta ngàsòn kjòn a'ta 'tse Nainá; nga tijé-ni ra Na'in tsò-la nga'tsiòg; ñó nda síchikon'tin nga'tsi ra chja'ta-la. ¹³Nga 'koaá tì'sín tsò xajon-la Nainá: “Nga'tsi ra kichja'ta-la Na'in-ná, kítsajnanđí-ni ra kjoa 'tse jé-la.” ¹⁴Tanga mì kì koma kichja'ta-la Cristo jè xita ra kjè kì makjiín-la. Kò mì kì koma kòkjiín-la jè xita ra kjè kì mé 'én 'nchré ra a'ta 'tse Cristo. Tì'koaá mì kì koma kjì'nchré tsa mì yá ra 'keènajmí-la a'ta 'tse Cristo. ¹⁵Kò mì kì koma 'keènajmí-la xita tsa mì yá ra sikasén. 'Koaá 'sín tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Mé ta nda-ni 'kia nga jè Nainá síkasén xita ra 'bènajmíya 'én nda-la Cristo ra tjín-la kjoa'nchán.” ¹⁶Tanga mì tsa nga'tsi-ni xita Israel ra isìkitjasòn jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín kí'nré. Nga jè Isaías, xita ra kiichja ngajo-la Nainá, 'koaá 'sín kitsò: “Na'in, ¿yá ra kòkjiín-la jñà 'én ra inakjoáya-jin?” ¹⁷'Koaá ma-ni, 'kia nga makjiín-ná, tjínè-la nga ítjòn kiná'yé jngo 'én; kò jè 'én ra kiná'yé, yaá kjìnchrabà-ni a'ta 'tse 'én-la Cristo.

¹⁸Tanga kí xiaan ra 'an: ¿A mí kí'nré jè 'én nda-la Cristo jñà xita Israel? Kí'nré-ní. Nga 'koaá tsò xajon-la Nainá:

Nga tíjngó isà'nde, ijyee tsabísòn jñà 'én-la;
ijyee ijchó skanda ñándà fehe'ta-ni nangi.

¹⁹India-la kotíxian-na. Jñà xita Israel, ¿a mí kisijin-la?

Kisijiín-la. Nga ítjòn kitsò Moisés:

'Aán kò'sín 'siaan nga katamachinicha jìòn
jngo naxindá ra mì tsa 'ñó chjí-la,
kò katajticha jìòn a'ta 'tse
jngo naxindá ra mì kì machiya-la.

²⁰Tì'koaá Isaías, 'ñó tsi'ké-la ikon 'kia nga tsi'kènajmí jè 'én-la Nainá nga kitsò:

Ijchòtjngíí-na jñà ra mì tsa 'an inchibátsji-na,
tì'koa tsakoón-la kjonda-na jñà ra mì tsa 'an
iskonangiya-na.

²¹Tanga ra a'ta 'tse xita Israel, 'koaá 'sín kitsò Nainá nga isìkìchja Isaías: “Nìchjin nchijón-ní ítìsikjen-la ndsa nga kichja'ndé-la jngo naxindá ra mì kì isihitjasòn kò ra kondra kii-la 'én-na.”

Kó'sín 'sín Nainá ra a'ta 'tse naxindá Israel

11 ¹A_n, 'koaá 'sín kjonangiaa: Jè Nainá, ¿a kitsjin-takón jè naxindá Israel ra jè chja'nda? Majìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. Nga tì'koaá 'an, xita Israel 'mì-naa, yaá nchrabá-na ya tje-la Abraham, ko xita xàngiaá ma jña xita ra nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la Benjamín. ²Nainá mì tsa tìbachrjengi jè naxindá-la ra ijye xá ko'sín tsikí'ta xkon nga tì'sa tjà'tsin-la kjoa. ¿A mí tjíjin-no koni 'sín tsò jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá a'ta 'tse Elías, xita ra kiichja ngajo-la Nainá, nga 'koaá 'sín kiichja'ta-la Nainá ra kondra 'tse naxindá Israel?, nga kitsò: ³“Na'in, jña xita-li ra chja ngajo-li ijyee kisi'ken jña xita, ko jña i'nde-li nánnda nga jña xita bísòn kjotjò-la nga síngatsja-li ijyee kisikitsónà; ko ta 'an tajngoó tjina-isa ko mejèn-la nga sù'ken-te-na.” ⁴Tanga kíí tsò 'én ra kitsjà-la Nainá: “Majìn, mì tsa ta jì tajngo tijni, itoó jmi ma-isa-ni xita ra títsajnatjò-na ra kjè tsa ya mincha-xkó'nchi'ta-la jè nainá ra 'mì Baal.” ⁵Nichjin 'ndi 'ndi, takó 'koaá 'sín ma; takó tjín-isa xita Israel ra títsajnatjò-la Nainá ra xá tsjahíjin-ni ra ta kjonda 'tse. ⁶“Kia nga ta kjonda 'tse Nainá nga ko'sín tsjahíjin xita, tsó-ni kjoa nga mì tsa ki-ni nga nda ki'sin xita; tanga tsa ta jña-la-ni ngatjì-la jña kjoa ra nda ki'sin xita, jè kjonda ra kitsjà kjotjò Nainá mí-la tsa mé chjì-la tsa'koa.

⁷¿Kó'sín tjín tsa'koa? Kíí ko'sín tjín-ni, nga kjín xita Israel ra mì ijchòtjìngi-la kjoa ra tsakátsji. Tà jña xita ra xá tsjahíjin-ni Nainá ijchòtjìngi-la. Ko jña xita ra i'ka, tà kjótájajín inìma-la. ⁸'Koaá 'sín tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nainá, 'koaá 'sín kitsjà-la nga kisijñòjin ya inìma-la ko nga jña xkon mì kì tsatsíjen-la ko jña chíká-la mì kì kí'nchré skanda nichjin 'ndi-ni.” ⁹Jè David, 'koaá tì'sín tsò:

Tijè-ni jña 'sí ra bnda
 katama chin-la nga katakangi,
 ko katasiya'nó na'ya
 ko tijná katasaténgi-ni,
 mé-ni nga katako-la kjohi'in.

¹⁰Katasichjà jña xkon
 mé-ní nga mì kì kotsíjen-la,
 ko katamatsi'tin í'tsin skanda ta kjiá-nioo.

¹¹ 'An, 'koaá 'sín kjonangiaa, ¿a jngó-kjá kichijá jñà xita Israel 'kia nga iskajin kjoa kii? Majin, mi tsa ko'sín tjín-jín. Tà ngatji-la nga mi kì isihitjasòn jñà xita Israel, 'koaá ma-ni nga jñà ra mi tsa xita Israel itjábé-la jè kjonda nga tsikìtsajnandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la mé-ni nga jñà xita Israel katamachini-ni a'ta 'tse kjonda-la Nainá. ¹² Tsa jñà xita isà'nde tse kjonda-la Nainá isakò-la 'kia nga jñà xita Israel mi kì isihitjasòn-la Nainá ko isìjchija kjonda-la Nainá, isaá-la ta nda kochikon'tin-isa jè isà'nde 'kia nga jñà xita Israel jngo kjá koaáfa'ta india-ila Nainá.

¹³ Jiòn ra kotíxian-no 'ndi-ni ra mi tsa xita judío 'mì-no. 'An, bexkón-ná jè xá ra 'an kisixáya-na nga 'an kichjaya-la jñà ra mi tsa xita judío. ¹⁴ Tsa kíi nichjin-ni kochini i'ka jñà ra xita xàngia ra ta ngatji-la jè kjonda ra tjín-no, mé-ni nga ti'koaá koma kítsajnandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la. ¹⁵ Tsa jñà xita isà'nde isakò-la kjo'nchán a'ta 'tse Nainá 'kia nga jñà xita judío inachrjengi, isaá tse kjonda sakò 'kia nga jñà xita judío skaábétjò india-ni Nainá; skanda 'koaá ngoya-la koni tsa jñà xita ra ijye 'ken kjoaáya india-la. ¹⁶ 'Koaá ngoya-la tsa jè Nainá ijye kjongatsja jè niño ra chjàn itjòn koni jngo kjotjò, ijyee 'tsee koma na'yo ra kochjeén-isa ra koma askan-nioo. Ko tsa jè kjama-la jngo yá ijye kjongatsja jè Nainá koni jngo kjotjò, ijyee 'tsee-te jñà chrja-la yá.

¹⁷ Jñà xita Israel, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo yá olivo ra nda ra kiti'tá chrja-la, ko jiòn, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo chrja-la yá olivo ijñá nga yaá isi'ta ngajo-la jiòn; 'koaá ma-ni nga yaá inchichjábé jiòn jè nga'nó-la kjama-la yá olivo ra nda. ¹⁸ Tanga kì tà chjàn jiòn nda nachrjengio ijo-no koni tsa jñà chrja-la yá olivo ra nda ra xá kiti'tá-ni. Tikítsjen nga tà isi'ta sòn'nga-no jiòn ko mi tsa jiòn ra inchi'bì-la nga'nó kjama-la yá olivo, ta isaá jiòn inchitjábé-no nga'nó 'tse kjama-la.

¹⁹ Tanga jiòn, kì 'nga ma takòn nga kixó: “Kíi ko'sín kiti'tá-ni chrja-la yá olivo nga jin si'ta ngajo-lajin.” ²⁰ Tikítsjen, nga kíi ko'sín kiti'tá-ni nga mi kì kjokjiín-la; tanga jiòn, kíi-ní nga makjiín-no nga ya títsa'tà-no, tanga kì tà chjàn 'nga nìkíhijyo ijo-no, tà isaá jnchro tiskón. ²¹ Nga jè Nainá, tsa mi kì iskoñákjoa-la chrja-la yá olivo ra nda, ti'koaá jiòn, tsa mi kì kixi kítsajna, ti'koaá mi kì skoónakjoa-te-no. ²² Chítsijen-la Nainá, 'nó nda xita; tanga ti'koaá jè ra mejèn-la nga nda

kitjasòn jè 'én ra chja. Mì kì behimà jǎnà xit̃a ra itjo'taxìn-la; tanga ra jìòn, nda ìnchisíko-no. Tanga machjeén-ní nga ko'sín tít̃sajna koni 'sín t̃jín jè kjonda ra ìnchitsjá-no. Tsa mì kì ko'sín 'siaan, t̃i'koaá kote'tá-no. ²³Tsa jǎnà xit̃a Israel koni nga chrja-la yá olivo ra kiti'tá, tsa tsjín-ni jè kjobítsjen ra ko'sín mì kì makjín-la, maá skaya-ni ya ì'nde-la. Nga jè Nainá t̃jín-la nga'ñó nga koma kii'tà india-ni ya ì'nde-la ñánda nga itjo'ta-ni. ²⁴Ra jìòn, tsa yaá inchrabà-no nga kiti'tá jìòn jè yá olivo ijǎnà nga ya isikjo'á-la jǎnà yá olivo ra nda ra mì tsa ya bako-no tsiki, isaá-la ta ndit̃on t̃jábétjò india-ni jǎnà chrja-la yá olivo nda ra xá itjahájin-ni nga sikjo'á india-ila ya ñánda nga itjo'ta-ni nga t̃i'sa ítjòn.

²⁵Jìòn 'ndsé, mején-na nga nda katasijin-no jè kjoa'ma ra ijye ko'sín t̃jinda-la Nainá, mé-ni nga mì tsa ta jìòn 'ñó chjine kináchrjengio ijo-no koni jǎnà xit̃a Israel. Nga jǎnà xit̃a Israel ra tájajín i'ka iníma-la, skanda 'kiaá kokjín-la 'kia nga ijye kojngo-ni kóhotjín nga'tsì jǎnà ra mì tsa xit̃a judío nga kjoaha'sen ñánda nga t̃jna Nainá. ²⁶'Kia nga ijye ko'sín kokama, nga'tsì jǎnà xit̃a Israel kít̃sajnandií-ni ra kjoa 'tse jé-la, koni 'sín t̃ichja xajon ra t̃jít̃a 'én-la Nainá nga tsò:

Yaá nindo Sión kjinchrabà-ni jè ra ma-la s̃ikíhijyondií-ná, ko nga kjohíxìn-la jé-la xit̃a ra tje-la Jacob.

²⁷Jè kjoa rakì ra 'an kindájin-ko

'kia nga kjohíxìn-la jǎnà jé ra t̃jín-la.

²⁸Tanga 'ndì 'ndì, jǎnà xit̃a Israel, 'koaá 'sín tít̃sahijyo-la Nainá koni tsa xit̃a kondra-la, ta ngatjì-la 'én xit̃se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo; tanga kii ko'sín kisíko-ni mé-ni nga jìòn katatjò'nde-no nga katamakjín-no 'én nda-la Cristo. Tanga Nainá takó tsjakeé jǎnà xit̃a Israel ta ngatjì-la ijyee ko'sín kitsjà-la tsa'ba jǎnà xit̃a jchínga-la nga naxindá-la kitso-la. ²⁹Nga jè Nainá mì kì tsa t̃i fa'án-ni jè k̃jotjò ra tsjá, t̃i'koa mì tsa t̃i faháxìn-ni 'én-la koni 'sín nga chja. ³⁰Jìòn, 'koaá t̃i'sín ki'nià 'kia nga t̃i'sa k̃jotseé, mì kì inìhitjasòn-la Nainá. Tanga 'ndì 'ndì, jè Nainá mahimakeé-no, ta ngatjì-la nga mì kì isìhitjasòn jǎnà xit̃a Israel. ³¹Jè nichjin 'ndì 'ndì, jǎnà xit̃a Israel mì kì ìnchisíhitjasòn-la Nainá; kii jìòn itjábé-no kjohimatakòn-la Nainá mé-ni nga jǎnà xit̃a Israel skeh̃imatakòn-te-ni. ³²Nga jè Nainá xá ko'sín tsikít̃sahijyo'ñó-ni nga'tsì xit̃a nga mì kì kii'nchréhijon, ko

xit̄a Israel, k̄o ra mì tsa xit̄a Israel, mé-ni nga 'kiā k̄ama askan-nioo, ngásòn ngáyaá kohimake-ni nga'tsìdò.

³³Mé t̄a 'n̄ó tse ma-ni kjoachjine ra t̄jín-l̄a Nainá k̄o kjobítsjen ra t̄jín-l̄a; nijngo xit̄a ra ma kochiya-l̄a kó'sín kosòn-l̄a k̄o kó'sín t̄jín k̄jòn-ni kjoa ra 'sín. ³⁴¿A t̄jín jngo xit̄a ra machiya-l̄a kó'sín t̄jín k̄jòn-ni jè kjobítsjen ra t̄jín-l̄a Nainá? ¿A ra t̄jín jngo xit̄a ra koma tsjá-l̄a 'én Nainá? ³⁵¿A t̄jín yá ra kitsjà ítjòn-l̄a, mé-ni nga jè Nainá s̄ikáfa-l̄a askan-ni? ³⁶Nga'tsì tsajmì ra t̄jín, jè Nainá tsikínda, jè t̄jíkínda-l̄a nga títsajnakon, k̄o jè tímachjeén-l̄a koni 'sín nga jè mejèn-l̄a.

Jè Nainá jeya katijna skanda ta mé nichjin-nioo. Kó'sín katama.

Kó'sín 'sieén 'kiā ijye jè Nainá chja'nda-ná

12 ¹Koaá ma-ni 'ndsé, tà ngat̄jì-l̄a nga'tsì kjohimatakòn ra t̄jín-l̄a Nainá, 'koaá 'sín bitsá'ba-najìòn nga kó'sín t̄jngatsja ijo-no Nainá koni jngo k̄jot̄jò ra t̄jñakon, ra tsje t̄jña, ra nda sasén-l̄a Nainá. J̄nà kjoa k̄i, jeyaá síkijna Nainá 'kiā nga ngi koó inima-no k̄o ngi koó kjobítsjen-no s̄it̄jasòn-l̄a. ²Kì kó'sín mangí-koo ijo-no koni 'sín t̄jín k̄jot̄éxoma ra t̄jín ya isà'nde; t̄ixit̄seya jè kjobítsjen-no mé-ni nga katafat̄jìya-l̄a kó'sín sijchá ijo-no mé-ni nga jcha-no mé kjoa ra mejèn-l̄a Nainá, koni j̄nà kjoa ra nda t̄jín, ra ngi kixi t̄jín, k̄o ra ngi nda sasén-l̄a Nainá.

³A'ta 'tse xá ra 'an kjongatsja, 'koaá 'sín tíxian-no nga jngó jngó-no: k̄i isa 'n̄ó 'nga mahíkoo jè kjobítsjen-no koni 'sín t̄jínè-l̄a nga s̄ikítsjen; nda k̄jón-ní t̄ikítsjen koni 'sín bijchó chib̄a-l̄a k̄jonda ra kitsjà-no Nainá 'kiā nga kjokjìin-no a'ta 'tse Cristo. ⁴Koni 'sín t̄jín jè ijo-ná nga k̄jín skoya t̄jín-ni, tanga kja-t̄jín kja-t̄jín xá-l̄a nga jngó jngó; ⁵'koaá 'sín t̄jín ra a'ta tsajién nga 'n̄ó k̄jìn ma-ná, tanga ta jngoó ma-ná ra a'ta 'tse Cristo; 'koaá 'sín k̄indaba'né xàngieé koni 'sín nga itsabá'n̄ó xákjìén ijo-ná.

⁶Koni 'sín kjomejèn-l̄a Nainá nga k̄jìn skoya xá kitsjá-ná nga jngó jngó-ná, jè xit̄a ra ki'tsì xá-l̄a nga kichja ngajo-l̄a Nainá, 'koaá 'sín katachja koni 'sín nga makjìin-l̄a. ⁷Tsa jè xá ki'tsì-l̄a nga kosik̄o'ta xit̄a, kó'sín kata'sín; k̄o tsa jè xá it̄jábé-l̄a nga k̄okón-ya, kó'sín katakón-ya. ⁸Jè ra it̄jábé-l̄a xá nga síje ikon xit̄a, kó'sín kata'sín; jè ra ma-l̄a nga síka'bí tsajmì, ngi koó

inìma-la nga katasíka'bí; jè ra xá ítjòn kjongatsja, nda kjón katasíhitjasòn; jè ra basìko jñà ra tsìn-la, ngi koó kjotsja-la nga katabasìko.

⁹ Ngi koó inìma-no nga tsjacha 'tiaàn xàngioo. Tináchrjengio jñà kjoa ra 'cho tjín; jè tangítjngi-la kjoa ra nda tjín. ¹⁰ Tsjacha 'tiaàn xàngioo koni 'sín nga 'ndsè chiba; nda jchaxkón xita xàngioo nga jngó jngó; jñà isa nda tikíhijyo ítjòn nga jngó jngó xita. ¹¹ Kì tà chjàn ni'tsè-koo jè xá ra 'tse Nainá, ngi koó inìma-no ko ngi koó kjotsja tixá-la Na'ín-ná. ¹² Tsja 'tè-la takòn a'ta 'tse kjoa ra inchihiñá-la; katachíkjoa-la jè inìma-no ra a'ta 'tse kjohi'in ra inchinikjioón; nichjin nchijón titsa'ba-la Nainá. ¹³ 'Tii-la mé ra machjeén-la jñà xita-la Nainá; tsjacha 'tiaàn jñà xita ra bijchó ya ni'ya-no.

¹⁴ Tijé-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà xita ra 'cho síko-no; kì tà chjàn kjohi'in níjé'tion. ¹⁵ Tìtsjakoo jñà xita ra tsja tjín-la, ko tixten-koo ndáxkòn jñà ra ndáxkòn inchibíxten. ¹⁶ Nda tijngo kjobítsjen-no nga jngó jngó-no; kì tà chjàn 'nga ikon 'nià; yaá tjahijtaqó jñà ra xita ima; kì tà chjàn 'nó chjine nachrjengio ijo-no. ¹⁷ Jñà xita ra 'cho síko-no, kì tà chjàn 'cho nìko ngajo-no; ndaá 'tiaàn ya ngixkòn nga'tsi xita. ¹⁸ Skanda kó'sín tjen jìòn bako-no, jìòn tjínè-no nga 'nchán kítsajnakoo nga'tsi xita. ¹⁹ Jìòn ndí 'ndsé ra matsjake-no 'kia nga mé ra koma'tion kì tà chjàn jìòn nijndà-no; ta isaá yaá tìngatsja jè Nainá jè kjoa-no mé-ni nga jè Nainá katakosòn-la a'ta 'tse kjohi'in; nga jè xajon-la Nainá, 'koaá 'sín tsó: “Aán ra be nga kindájín-la xita, 'aán tsja-la chí-la, tsó Na'ín-ná.” ²⁰ Tì'koaá tsò-te: “Jè xita ra mì kì nda báko-li, tsa tsìn-la tsajmì ra kjine, 'ti-la, tsa xándá-la, 'ti-la nandá ra kata'bi; 'kia nga kosikii, ngi nga kohiní isén-la koni xó'bí nga kosabà-la.”

²¹ Kì jè kjoa ra 'cho tjín síkijne-no, ta isaá jè 'tiaàn kjoa ra nda tjín mé-ni nga síkijne-la kjoa ra 'cho tjióon.

Kó'sín machjeén nga kina'yahijòn-la jñà ra xitaxá

13 ¹ Nga'tsi xita nda katasíhitjasòn-la jñà ra xitaxá, tà ngatji-la tsìn jngo xita ra xá tjín-la ra mì a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni; ko nga'tsi jñà xita ra tjín-la xá, jè Nainá xá ko'sín tsikítsajna-ni nga xitaxá ma. ² Koaá ma-ni jñà xita ra sítája-la kjotéxoma-la xitaxá, kondraá títsajna-la jñà xita ra xá Nainá tsikítsajna-ni; jñà xita ra ko'sín sítája, tijñà bátsji-ila

kjohi'in ijo-la. ³ Jñà xitaxá, mì tsa ki xá títsajna-ni nga jñà kincháxkón-la xita ra nda 'sín, ta jñá-ní xita ra 'cho 'sín; tsa mejèn-li nga mì kì kiskón-la jñà xitaxá, nda 'tìn, kò jñà xitaxá ndaá sikhjina-li. ⁴ Nga jñà xitaxá, xá 'tse Nainá-ní ra inchisín mé-ní nga nda kijna-ni ra ji; tanga tsa 'cho tjín kjoa ra tji'nì, tiskón-ní. Nga mì tsa ta ya-ni nga xá tjín-la xitaxá; jñà xitaxá, tíj'ndeé-la nga tsjá-li kjohi'in. Nga xá-la Nainá inchi'sín nga nda kiindajín-la xita kò nga tsjá-la kjohi'in xita ra 'cho 'sín. ⁵ 'Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga nda kjòn sihitjasén koni 'sín tsò xitaxá, mì tsa tà ki-ni nga kjohi'in tsjá-ná; ta ki-ní nga xá 'koaá 'sín tjínè-la nga sihitjasén. ⁶ 'Koaá ma-ni nga kò'sín katamachjí jè ton ra síjé xitaxá, nga jñà xitaxá, 'koaá 'sín inchisíhitjasòn-la Nainá nga nichjin nchijón-ní kii xá inchi'sín. ⁷ Tíchjí ijye tsa mé ra tjen-no; jè ra tjen-la ton ra síjé xitaxá, kátíchjí; jè ra tjen-la tsajmì ra machítjì, katabíchítjì-te; jè xita ra machjeén-la nga jchaxkón, kata'yaxkón; jè xita ra machjeén-la nga nda kináchrjengi, kò'sín nda tináchrjengio. ⁸ Kì tà chjàn yá ra tsjen'tin-la; tanga tjín jngo kjoa ra machjeén nga mì kì jchaàjin-ná nga tjen'tin-ná, jè-ní nga tsjacha 'sieén xàngieé. Nga jè xita ra tsjake xákjién, ijyeé tíshítjasòn ijye Kjotéxoma. ⁹ Jñà kjotéxoma, tsó-ní: “Kì kjoachijngi 'nì, kì xita nì'kin, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nakjí, kì xàngioo maxitakòn-cha.” Nga'tsi kjotéxoma kii, kò tsa mé kjotéxoma-isa-nioo, yaá majngoko ijye-ni ra tsò: “Tsjacha 'tìn jñà xita xàngii nga koni 'sín nga tsjachi ijo-li.” ¹⁰ Jè ra kjoatsjacha, mì tsa 'cho síko jñà xàngieé; jè ra tsjake xita xákjén ijyeé nda tíshítjasòn Kjotéxoma.

¹¹ Kò'sín 'sieén koni 'sín nga tíxin-no. Ijyeé inchi'ya-ná jè nichjin ra titsajnéé 'ndi-ni. Ijchò-la chiba-la nga si'ká-lá ijo-ná, nga ijyeé 'ñó tímachraña'tá-ná nichjin nga jngo kjá kitsajnandieé ra kjoa 'tse jé-ná, koni 'kia nga tisa kjokjiín-ná a'ta 'tse Cristo. ¹² Ijyeé 'ñó nitjen, ijyeé tímachraña nga 'se isén nga ijngo-isa nichjin xitse kitsajnéé. Kináchrjengieé nga'tsi kjoa'cho ra ma ñánda nga jñò chon kò kitsajnandéé koni jngo chíchàn ra kjábé kicha-la; jién chjábé nga'ñò-la Nainá ra tsjá-ná ya ñánda nga isén chon. ¹³ Machjeén-ní nga nda kjòn sijché ijo-ná nga ngi iseén kimeé. Mì kì machjeén nga bato 'ñó siseén ra 'sí. Mì kì machjeén nga xita 'chi komeé. Mì kì machjeén nga íchjín kjóhijtakeé, kò mì kì ma jndí ján 'séé-ná

íchjín. Mì kì machjeén nga xítà kixkàn-keé. Kò mì kì machjeén nga kjoaxítakòn kohíjcha-lá jñà xítà xàngieé. ¹⁴'Koaá 'sín katatsíjen jìòn koni 'sín 'ki Cristo. Kì tà chjàn jñà 'bì-la ijo-no koni 'sín tjín kjoa'cho ra mejèn-la.

**Kó'sín mì kì machjeén nga ta jñá jchítiya-ná
kjoa ra mì tsa 'ñó chjí-la**

14 ¹Nda jchíkoo jñà xítà xàngioo jñà ra mì tjíngo ikon mé kjoa ra jí'nde-la nga 'sijn; kì tà chjàn jñà kjoa chitiya-no, ni'sín mì kì mangásòn kjóbítsjen-no jñà kjoa ra 'sín. ²Tjín xítà ra kò'sín síkítsjen nga ma chine nga'tsi tsajmì ra tjín; tí'koaá tjín-te xítà ra mì kì makjíin-la tsa maá chine ijye tsajmì ra tjín; tà jñá kjine tsajmì ra majchá ya ajin nangi. ³Jè ra kjine ijye tsajmì ra ma chine kì tà chjàn bachrjengi jè ra mì kì taxkì kjine ijye tsajmì, kò jè ra mì kì ma-la taxkì kjine ijye tsajmì, kì tà chjàn chjajno-la jè ra ma-la kjine ta mé-nioo; nga jè Nainá ijyeé iskábétjò nga i'ndí-la tsò-la. ⁴¿Yá-ni ra jí nga jí nikinda-ni chí'nda ra kí'íí? Kinda 'tseé Nainá ra ni-la ma chí'nda rákìi tsa kixi tíjna, kò tsa mì kixi tíjna. Kókixiyaá-ni, nga jè Na'ín-ná tseé nga'ñó tjín-la nga ma kixi síkíjna.

⁵Tjín xítà ra tsò: Tjín níchjin ra isa xkón koni jñà níchjin ra i'kaa. Kò tjín ra tsò: Jñà níchjin, ta ngásón kjòn nga níchjin nchijòn. Nga jngó jngó xítà, 'koaá 'sín nda katíngo-la ikon koni 'sín tsò-la kjóbítsjen-la. ⁶Jñà xítà ra fahájin jngo níchjin nga bexkón, jeyaá síkíjna Nainá; kò jñà xítà ra tsò nga ta ngásòn ngáyaá jñà níchjin, tí'koaá jeyaá síkíjna Nainá. Jñà xítà ra kjine ijye ta mé tsajmì-nioo, a'ta 'tse Nainá-ní nga kò'sín kjine, nga tsjá-la kjonda Nainá nga tsò-la: “Tse kjonda kata'se-li”; kò jñà xítà ra mì taxkì kjine tsajmì, tí'koaá a'ta 'tse Nainá-ní nga mì kì kjine, kò tí'koaá tí'sín chja'ta-la Nainá.

⁷Jièn, 'kia nga titsajnakeen, mì tsa ki-ni nga jièn jeya síkíjneé ijo-ná. Kò 'kia nga kiyé, mì tsa ki-ni nga jeya síkíjneé kjobiya-ná. ⁸Tanga kíí xá titsajnakon-ná nga jè Nainá, jeya kíjna. Kò 'kia nga biyeeé, kíí kò'sín biya-ná nga jè Nainá jeya katijna. Tsa titsajnakeen, kò tsa kiyé, jè Nainá jeya kíjna, nga a'ta 'tseé titsajna-ná. ⁹'Koaá ma-ni nga 'ken jè Cristo, kò akjòn jaáya-ila nga tsikijnakon-ni, mé-ni nga jè kama Ni-la jñà xítà ra ijye 'ken, kò ra takó títsajnakon.

¹⁰Tanga jì ra nakjoájno-là 'ndsi, ¿mé-ni kò'nìa-ni? Tì'koaá jì ra nachrjengi 'ndsi, ¿mé-ni kò'nìa-te-ni? Nga nga'tsi-ná, kijcho kincheé ya ngixkon Nainá nga jè kùndajín saba-ná. ¹¹'Koaá 'sín tji'ta jè xajon-là Nainá:

Tíjnakon-ná tsó Na'ín-ná;
 nga'tsí xita ya kinchaxkónchi'ta-na
 kò nga'tsí kòkító nga 'an-ná ra Nainá.

¹²Nga nga'tsí-ná 'kií-lá kinda jè Na'ín-ná nga'tsi kjoa ra ki'nié 'kia nga ì tsikitsajneé ì isà'nde.

¹³Kií jnchro-ni nga mì tì xàngieé kinákjoajno-lá; ta isaá jnchro ndaá síkítsjeén nga mì kò'sín 'sieén jè kjoa ra síkítsón-ya koni 'sín makjiín-là xàngieé, mé-ni nga mì tsa ta kotjín-ni kjoa ra india skajin-ni jé. ¹⁴'An, koni 'sín nga makjiín-na a'ta 'tse Cristo Jesús, 'koaá 'sín fiya-na nga ngi kixí kjoa nga nga'tsi tsajmì ra ma chine, tsìn-jìn ra xkón-ni nga chineé. Tanga tsa yá ra kò'sín makjiín-là nga tsò: tjín i'ka tsajmì ra xkón-ni nga ma chine, ta a'ta 'tse-ní nga xkón-ni.

¹⁵Tanga tsa ta kií-ni ngatjì-là tsajmì ra chinì, jè 'ndsi 'choó kama-là, jè kjoa ra tji'nì mì tsa tì kjotsjacha-ni; kì tà chjàn bi'nde-jìn nga kjítsón jè 'ndsi ra jè Cristo 'ken-tjì ngajo-là nga ta ngatjì-là jñà tsajmì ra chinì. ¹⁶Kì kotjín kjoa ra 'nià, mé-ni nga mì tsa jñà xita kichjajno-là kjoanda ra makjiín-no. ¹⁷'Kia nga jè Nainá tibatéxoma-ná, mì tsa ki ra 'ñó chjì-là mé ra 'sieé kò mé ra chjineé; jè-ní nga kixi kítsajneé, nga 'nchán kítsajneé, kò nga 'se-ná kjotsja; jñà kjoa kii, ra tsjá jè Inìma Tsje-là Nainá. ¹⁸Jñà xita ra kò'sín sihitjasòn-là jè Cristo jñà kjoa kii nda sasén-là Nainá, kò nda kitjongi ya ngixkon xita.

¹⁹Kií machjeén-ní nga jè kongítjìngi-lá kjoa ra 'nchán síkítsajna-ná kò nga kisisìkò kañé xàngieé a'ta 'tse kjoa ra makjiín-ná. ²⁰Kì tà chjàn xá-là Nainá nikitsónì ra ta jè ngatjì-là tsajmì ra chinì. Kixí kjoa, nga'tsi tsajmì ra tjín, tsje-ní. Tanga, jé ra 'cho tjín 'kia nga tà ngatjì-là jè tsajmì ra chinì sìkítsón-jìn kjoa ra kò'sín makjiín-là xita xàngii. ²¹Isaá nda-ni, kì tà chjàn ijo chjini, kì tà chjàn xán 'yì, kò kì mé kjoa ra 'ni jè ra sìkítsón-jìn jè kjoa ra makjiín-là 'ndsi. ²²Koni 'sín makjiín-li a'ta 'tse kjoa kii, tà jíí tijin-takìn kò Nainá. ¡Mé tà nda-là jè xita ra kò'sín 'sín koni 'sín nga makjiín-là kò mì kì askan síkájno-ni jñà kjoa ra 'sín! ²³Jè ra jò tjín-là 'kia nga mé tsajmì ra kjine, nga mì kì tsa tjìngò-ni ikon nga kjine, jé

tíbánè-là ijo-là. Jngo xità, tsa jè kjoa ra 'sín, mì kì tjíngo ikon nga nda tjín ya ngixkɔn Nainá, tíbátsji-jé-ní.

Kó'sín matsja-là a'ta 'tse Nainá jñà ra mì tsa xità judío

15 ¹Jièn ra ijye 'nó tincheé koni 'sín nga makjiín-ná a'ta 'tse kjoa ra tjí'nde-ná nga 'sieén, machjeén-ní nga ti'koa kichíkjoako-ná jñà xità ra kó'sín makjiín-là nga mì kì tjí'nde-là mé kjoa ra 'siin. Mì tsa tà jñà kjoa ra nda sasén-ná kjótsjieé. ²Nga jngó jngó-ná machjeén-ní nga jè kó'sieén kjoa ra nda tjín ra sasén-là xità xàngieé ra kjɔnda 'tse-ni, mé-ni nga kihijin-isa-ni kjobítsjen-là a'ta 'tse kjoa ra makjiín-là. ³Nga ti'koaá jè Cristo mì tsa jñà tsakátsji kjoa ra nda isasèn-là ijo-là; ta isáá a'ta 'tseé itjasòn koni 'sín tíchja jè xajon 'tse Salmo nga tsò: “Jñà 'én 'cho ra kiichhajno-li xità, sabà 'aán kiskanè-na.” ⁴Jñà 'én ra isinda nga ti'sa kjotseé, kíí xá isinda-ni nga jièn kòkòn-ya-ná, mé-ni nga jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá siije ikon-ná, kò kosìko-ná nga kixi kinchieé mé-ni nga jchíña-lá kjɔnda ra nchrabá-ni 'tse Nainá. ⁵Nainá ra ma-là síje ikon-ná kò ma-là basìko-ná nga kixi minchieé, kó'sín jngo kjobítsjen katatsjá-no nga jngó jngó-no koni 'sín nga kitsò jè Cristo Jesús, ⁶mé-ni nga nga'tsi-no ngásòn tajngo jta jeya síkíjna jè ra Nainá kò ra Na'in tsò-là Jesucristo ra tjíjna ítjòn-ná.

⁷Koaá ma-ni, kó'sín chjíbétjò jìdòn xàngioo nga jngó jngó-no, koni 'sín nga iskábétjò-no jè Cristo mé-ni nga jeya kíjna-ni Nainá. ⁸Koaá xin-no, jè Cristo Jesús, kíí xá 'ji-nì nga 'ji síxájin-là jñà xità judío ra tjí'ta chiba ijo-là nga tsakón kjoakixi 'tse Nainá, kò nga jíí síhitjasòn koni 'sín ijye kitsjà-là tsa'ba Nainá jñà xità jchínga-là kjotseé. ⁹Kò kíí xá 'ji-te-ni, mé-ni nga jñà ra mì tsa xità judío, jeya síkíjna-ni Nainá ta ngatji-là kjohimatakòn ra tjín-là, koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá nga tsò:

'Koaá ma-ni nga 'an, jeyaá síkíjna ya ajin-là xità naxindá ra mì tsa xità judío

kò se-náa a'ta tsaji jè 'én ra nda tsò.

¹⁰Tjí'ta-te nándà nga tsò:

Jìdòn ra mì tsa xità judío 'mì-no, tsjaá 'tè-la takòn kò xità naxindá-là Nainá.

¹¹Ti'koa tíchjaá nándà nga tsò-te:

Nga'tsi ra mì tsa xità judío 'mì-no jeya tikíjna jè Na'in-ná,

kō nga'tsì naxindá, 'nga katasíkijna Nainá.

¹²India tíchja-isa ya xajon 'tse Isaías nga tsò:

Yaá kitjo'ta jngo-ni jts'én ya tje-la Isaí ra kotèxoma-la jñà
ra mì tsa xitá judío,

kō jè jts'én rakìi koà'ta ikon, jñà ra mì tsa xitá judío nga
skoóna-la.

¹³Nainá ra fa'tatakén nga ma chiñá-lá kjonda-la, tse
katatsjá-no kjotsja-la kō kjoa'nchán-la, jìòn ra makjiín-no a'ta
'tse. Kō jè nga'ño ra tjín-la Inìma Tsje-la, katasiko-no nga isa
nda kjó'ta takòn nga jchíñakjoa-la jè kjonda-la.

Kó'sín kisíxáko jè Pablo ra mì tsa xitá judío

¹⁴Tanga jìòn 'ndsè, tjíngoó takoàn ra a'ta tsajiòn nga 'ño
tjín-no kjonda kō nga nda machiya-no tà mé kjoa-ni, nga
maá-no jìòn sikixiya xitá xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁵Ndí
'ndsé, 'koaá 'sín tíbindá-no jè xajon rakìi nga 'ño kítsja-la
takoàn nga tíchjà kixi-no koni 'sín tjín ra ngi kjohixi mé-ni
nga mì kì sijchaàjin-no jè 'én ra tjí'ta xajon ra tísikásén-no.
Kíi kō'sín tísikítsjen-no nga 'aán kitsjà-na kjotjò-la Nainá nga
kitsjà xá-na, ¹⁶nga chi'nda-la Jesucristo koma ya ajin-la jñà ra
mì tsa xitá judío. Jè xá ra kitsjà-na Nainá, jè-ní nga nda sixáko
'én xitse-la Nainá ra nda tsò, mé-ni nga jñà ra mì tsa xitá
judío, katakjábétjò Nainá koni jngo kjotjò ra nda sasén-la, jñà
ra ijye Inìma Tsje-la Nainá isitsje.

¹⁷Koaá ma-ni nga 'ño tsja tjín-na jè xá ra tí'siaan a'ta 'tse
Nainá koni 'sín nga tíschjeén-na jè Cristo Jesús. ¹⁸Nímé kjoa
tjín ra taxki tíchjàa, ta jé-ní koni 'sín tísíko-na jè Cristo nga
'an tíschjeén-na nga tísíxáko jñà ra mì tsa xitá judío mé-ni
nga sihitjasòn-ni koni 'sín mejèn-la Nainá. 'Koaá 'sín tíma
koni 'sín nga tíchjàa kō nga tí'siaan, ¹⁹nga tí'yaá-la nga'ño-la
kjoxkón ra bakón kjoajeya-la Nainá kō nga'ño-la Inìma Tsje-la
Nainá. Nga kō 'sín ijye nda ísiká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò
a'ta 'tse Cristo ítsiki'tsiá kjòn-na ya Jerusalén kō nga tíjngo
skanda ján Ilírico. ²⁰Kō 'koaá 'sín ítsikiné-la ijo-na nga mì tsa
ya tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ya i'nde
ñánda ijye ki'senajmíya ra a'ta 'tse, mé-ni nga mì 'an kokon-yá
nda-la jñà xitá ra asa kíi'nchré a'ta 'tse Cristo ra kjí'í xitá
tsi'kénajmí-la. ²¹'Koaá 'sín tí'siaan koni 'sín tíchjà jè xajon ra
tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Jñà xit̃a ra mì yá tsi'kénajmíya-la ra a'ta 'tse, ske-ní;
ko jñà xit̃a ra kjè mé 'én 'nchré ra a'ta 'tse, kochiyaá-la.

Kó'sín jè Pablo mejèn-la kiji ya Roma

²²Tà ngatji-la xá ra tí'siaan, kjokjin 'ka satéchéja-na nga mì ma fijkon-no. ²³Tanga 'ndi 'ndi, ijyeé ijyehe'tà xá-na i i'nde ñánda tsá'ba; ti'koaá kjo kjín nó tjin-ni nga mejèn-na fijkon-najion. ²⁴'Kia nga kjiáan ján España, mején-na nga akjòn ya ijkon-no. Mejèn-na nga skexkon-no 'kia nga kjoáható mé-ni 'kia nga ijye jchibanajmí jngohíteé, kama kisikò-nájion nga kjín-isa ñánda tífia. ²⁵Tanga 'ndi 'ndi, yaá tífia ya Jerusalén nga tífiko jngo-la nga'ño jñà xit̃a-la Cristo ra ya títsajna. ²⁶Nga jñà xit̃a-la Nainá ra títsajna ya Macedonia ko Acaya, 'koaá 'sín kjotsja-la nga tsikíxkó jngo nga'ño ra kjotjò 'tse naxindá-la Cristo ra xit̃a ima ra títsajna ya Jerusalén. ²⁷Ngì ta kjotsja 'tse-ní nga ko'sín kitsjà. Nga tjen'tin-te-la kjonda. Tsa jñà xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, 'koaá 'sín isakò-la kjonda ya ajin iníma-la ra ta ngatji 'tse xit̃a judío, ti'koaá tjinè-te-la nga kosikò ngajo-ni a'ta 'tse nga'tsi tsajmì ra kochjeén-la ijo-la jñà xit̃a judío. ²⁸'Kia nga ijye kjehe'tà kjoa kii nga ijye singátsja jè kjotjò ra 'koà-la ra ijye kjóxkó, akjòn 'kiaá kjoáato-no 'kia nga kjián ján España. ²⁹Be-ná nga 'ño nda siichikon'tin-ná Cristo 'kia nga kijchòjkon-no.

³⁰Tanga 'koaá 'sín bitsá'ba-no a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná ko a'ta 'tse kjotsjacha ra tsjá-ná jè Iníma Tsje-la Nainá, tinákjoa'ta-la Nainá ra a'ta tsa'an, jion ra ndí 'ndsé xin-no, ³¹mé-ni nga kosikò-na Nainá a'ta 'tse xit̃a ra mì kì makjiín-la ra títsajna ya Judea ko mé-ni jè kjotjò ra tífiko-la xit̃a-la Cristo ra títsajna ya Jerusalén nda katasasén-la; ³²mé-ni nga, tsa ko'sín mejèn-la Nainá, nda kijchòjkon-no nga ngi koó kjotsja-na síkjáyako-no. ³³Jè Nainá ra tsjá-ná kjo'nchán katijnako-no nga'tsi-no. Ko'sín katama.

Kó'sín síhixota jè Pablo nga'tsi xit̃a ra ijye bexkon

16 ¹'Koaá 'sín tísikásén-no jè tichjeé Febe ra tjin-la xá ya naxindá-la Cristo ra tíjna ya naxindá Cencrea. ²Nda chjibétjò tichjeé rakii koni jngo xàngieé ra ti'koa makjiín-la a'ta 'tse Cristo nga 'koaá 'sín bakèn-la ra xit̃a-la Cristo ma; ko tisikoo ni'sín ta mé ra kochjeén-la nga jè

xàngieé rākìi, 'nó kjo kjin xitá basìko, skanda 'an tì'koaá tsasìkoó-te-na.

³Tìhixo'tá-ná jè Priscila ko Aquila jñà xitá ra taña iníxákjo-jin a'ta 'tse Cristo Jesús. ⁴Jñà xitá kii, kjameé kisi'ken-tji ngajo-na ijo-la; ko mì tsa ta 'an-jiàan ra koxin-la nga Nainá ra kíchjí-la, tì'koaá tì tsò-ni nga'tsi xitá naxindá-la Cristo, jñà ra mì tsa xitá judío. ⁵Tì'koaá tìhixo'tá-ná jñà xitá naxindá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-la Priscila ko Aquila. Tìhixo'tá-ná Epeneto ra 'nó matsjake nga jè kjokjiin íjtòn-la a'ta 'tse Cristo ya nangi Acaya. ⁶Tìhixo'tá-ná jè María, jè chjoón ra 'nó nda isíxá ra a'ta tsajiòn. ⁷Tìhixo'tá-ná jè Andrónico, ko jè Junias ra xitá xàngia ma, ra taña tsikitsajna-jin ya ndayá; jñà xitá kii, 'nó nda 'yaxkón-la ya ajin-la xitá ra tsikíxáya-la Cristo, ko isaá íjtòn kijtsexkon jè 'én-la Cristo koni 'an. ⁸Tìhixo'tá-ná jè Amplias, jè xitá ra 'nó matsjake a'ta 'tse Na'ín-ná. ⁹Tìhixo'tá-ná jè Urbano, jè ra taña níxá-jin a'ta 'tse Cristo Jesús, ko jè Estaquis ra tì'koa 'nó matsjake. ¹⁰Tìhixo'tá-ná jè Apeles, jè ra ijye kòkitsò Cristo nga xitá kixi-ní; tì'koa Tìhixo'tá-ná jñà xitá ra ya títsajna ni'ya-la Aristóbulo. ¹¹Tìhixo'tá-ná jè Herodión ra xitá xàngia ma; tì'koa Tìhixo'tá-ná jñà xitá ra tìhijyo ya ni'ya-la Narciso ra nda kji'ta ikon Na'ín-ná. ¹²Tìhixo'tá-ná jè Trifena, ko jè Trifosa, jñà íchjín ra 'nó nda síxá-la Na'ín-ná, ko jè tichjeé Pérsida ra 'nó tsjacheé ra tì'koa 'nó nda síxá-la Na'ín-ná. ¹³Tìhixo'tá-ná jè Rufo ra xá jahjín-ni Nainá, ko tìhixo'ta-te-ná jè na-la ra koni tsa na-na ma. ¹⁴Tìhixo'ta-te-ná jè Asíncrito, ko jè Flegonte, ko jè Hermas, ko jè Patrobas, ko jè Hermes, ko tìhixo'ta-te-ná jñà xitá 'ndsé ra ya títsajnakò. ¹⁵Tìhixo'ta-te-ná jè Filólogo ko jè Julia, jè Nereo, ko jè ndichja, ko jè Olimpás, ko nga'tsi xitá ra makjiin-la ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajnakò. ¹⁶Ngi koó inìma-no tìkjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no. Nga'tsi xitá naxindá-la Cristo ra i títsajna síhixo'ta-no.

¹⁷Ndí 'ndsè, 'koaá 'sín tìbitsá'ba-no nga chítsijen-la jñà xitá ra síjòya ko ra síkítsón-jin koni 'sín makjiin-no ra kondra fì-la jè kjobítsjen ra íchítáyá jìòn. Tìncha'tàxìn-la jñà xitá kii. ¹⁸Jñà xitá kii, mì tsa Na'ín-ná Jesucristo síxá'ta-la, ta ijo-laá síxátjì nga 'én sin 'én nda chja nga kondacha-la inìma-la jñà xitá ra mì kì nda machiya-la. ¹⁹'An matsjaá-na ra a'ta tsajiòn, nga ijyèé nda na'yá-la nga maá-no nda nihitjasòn; tanga 'an

mejèn-na nga xita chjinee katama jion ra a'ta 'tse kjoa ra nda tjín. Kò jngo kjá nímé ra kjoa'cho katama-no. ²⁰Machrañaá níchjin nga jè Nainá ra tsjá-ná kjoa'nchán, ngi skiíxoba jè xita-níí nga tsjá-no nga'ño nga ma sikijne-la. Jè kjonda-la Na'ín-ná Jesucristo katijnako-no.

²¹Tísíhixo'tá-no jè Timoteo jè ra taña níxákjo-jin; ti'koa síhixo'ta-no jè Lucio, kò jè Jasón, kò jè Sosípater jñà ra xita xàngiaa ma.

²²'An ra Tercio 'mì-na ra tíbindáa jè xajon rakìi tísixó'tà-no ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

²³Ti'koa tísíhixo'tá-no jè Gayo; 'an íí tijná-naa ya ni'ya-la ñánda nga maxkóya nga'tsi xita naxindá-la Cristo. Ti'koa tísíhixo'tá-no jè Erasto ra bítjò ton 'tse ni'ya masen 'tse naxindá; ti'koa tísíhixo'tá-no jè 'ndsé ra 'mì Cuarto.

²⁴Kjonda-la Na'ín-ná Jesucristo katijnako-no nga'tsi-no.

'Én ra fehe'ta-ni

²⁵Jeya katijna jè Nainá ra tijnako-no ra tsjá-no nga'ño nga ma-la kixi síkítsajna-no, koni 'sín tsò 'én xitse ra nda tsò ra 'an bakon-yáa ra ijye ki'senajmíya-no a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo. Ijyeé tí'ya-la jè kjoa'ma-la Nainá ra isijna'ma skanda níchjin kjotseé, ²⁶tanga 'ndi 'ndi, ijyeé kijcha-la koni 'sín tíchja jè xajon tsje ra tsikínda jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé, nga 'koaá 'sín kitsjà kjohixi jè Nainá ra tijná nda skanda ta mé níchjin-nioo. Jè kjoa ra tsikí'ma Nainá tsiki, ijyeé kò'sín ki'senajmí ijye-la xita nga tjíjtsa isà'nde mé-ni nga katasíhitjasòn-ni koni 'sín makjiín-la.

²⁷¡Tà jè tajngoó-ni Nainá kò tà jé-ní ra 'ño chjine, tà jé kata'se-la kjoajeya a'ta 'tse Jesucristo skanda ta mé níchjin-nioo! Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-la xítà naxindá-la Cristo ra títsajna ya Corinto

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xítà Corinto

1 ¹Koaá 'sín tísikásén-no xajon rakii, 'an ra 'mì-na Pablo ra xá ko'sín inakjoá-na nga 'an tsikíxáya-na Jesucristo, nga 'koaá 'sín kjomejèn-la Nainá. Inchinìhixo'tá-lajin ko jè 'ndsé Sóstenes, ²jiòn ra tí'koa naxindá-la Cristo ma jiòn, ra ya titsajna ya naxindá Corinto. Jiòn, a'ta 'tse Cristo kisitsje-no Nainá, ko xá jè ko'sín tsjahíjin-no mé-ni nga xítà tsje-la koma jiòn, koni 'sín isìko nga'tsì xítà ra jeya síkíjna Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, nì'sín ta ñánda-ni nga tíjma. Jè Cristo tíjna ítjòn-la jñá xítà kii, ko jé-te ra tíjna ítjòn-ná ra jién. ³Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín nga tsjá-la kjonda Nainá jè Pablo

⁴Kji'tá nichjin tsja-la kjonda Nainá ra a'ta tsajìon-jiòn, ta ngatjì-la jè kjonda ra kitsjà-no Nainá a'ta 'tse Jesucristo nga nda isìchikon'tin-no. ⁵Nga yaá a'ta 'tse Cristo nga tse kjonda isakò-la inìma-najiòn, koni 'sín nga nakjoá jiòn 'én-la Nainá ko koni 'sín machiya-no kó'sín nga tsò-ni, ⁶koni 'sín nga Nainá isikixiyajin ya inìma-no jè 'én nda-la Cristo ra ki'senajmí-no. ⁷Koaá ma-ni 'ndi, mì tsa tí mé kjo'tjò-la Nainá chija'ta-najiòn nga ma siitjasòn xá-la, 'kia nga ko'sín inchichiñá-la nga kj'íí india-ni jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ⁸Jé Nainá tsjá-no nga'ñó skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, mé-ni nga nijngo jé sakò-ni a'ta tsajìon 'kia nga kitjojen india-ni jè Jesucristo

ra tǐjna ítjòn-ná. ⁹Nainá, ngi xitǎ kixǐ-ní, síhitjasón-ní koni 'sín nga tsjá 'én-lǎ. Xá jè ko'sín kiichja-najiòn nga ya kitsajnakjo-koo jìòn jè Jesucristo ra l'ndí-lǎ ma, jè ra tǐjna ítjòn-ná.

Kó'sín nga kjòjòyáá naxǐndá-lǎ Cristo ya Corinto

¹⁰Ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, 'koaá 'sín tíbitsá'ba-no ra a'ta 'tse Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná, nga jngoó kjobítsjen tichjeén nga'tsi-no; kǐ tà chjàn nijòya kjobítsjen-no; ta isaá 'ñó nda tǐtsajtín jnchro nga jngoó kjobítsjen kata'se-no, ko ngàsòn 'tè-la takòn. ¹¹Jìòn ndí 'ndsé, kií ko'sín tíxin-no, nga 'koaá 'sín tsi'kénajmí-na ra a'ta tsajìòn-jìòn jǎà xitǎ-lǎ Cloé, nga kjoachiti-ró tǐjn-najiòn. ¹²Kií ko'sín tíxin-no, nga jngó jngó-najiòn, tǐjn ra tsò: “'An, jé Pablo fi'ta-lǎ.” Ko tǐjn ra tsò: “Jé Apolos fi'ta-lǎ ra 'an.” Tǐjn ra tsò-te: “'An, jé Cefas tífi'tà-lǎ.” Ko tǐjn ra tsò: “Jé Cristo fi'ta-lǎ ra 'an.” ¹³¿A 'koaá ma-najiòn nga kjìn-ya ma-ni Cristo? ¿A jé Pablo ra isitǎ ngajo-no krò? Ko, ¿a a'ta 'tse 'í-lǎá Pablo nga isatíndá-najiòn? ¹⁴Tsjaá-lǎ kjònda Nainá, nga mì tsa yá xitǎ tsajìòn ra tsatíndáa ra 'an, ta jé-ní Crispo ko Gayo, ¹⁵mé-ni nga nijngo-najiòn ra kixó: “A'ta 'tseé Pablo isatíndá-na ra 'an.” ¹⁶Tíbitsjen-te-na nga tǐ'koaá 'aán ítsatíndá-te Estéfanos, ko jǎà xitǎ xákjién, tanga mì kǐ tǐ bítsjen-naa tsa tǐjn-isa xitǎ ra 'an ítsatíndáa. ¹⁷Nga mì tsa ko'sín tsikí'tin-na Cristo nga xitǎ kotíndáa, jé-ní ra tsikí'tin-na nga jè kichjà 'én xitse-lǎ ra nda tsò. Ko mì tsa jǎà 'én ra 'ñó chjǐne ísichjeén ra tǐjn-lǎ xitǎ isà'nde mé-ni nga mì kǐ tǐjáhixìn-lǎ jè nga'ñó ra tǐjn-lǎ 'kia nga 'ken Jesús ya a'ta krò.

Yá-ni Cristo ra a'ta 'tse Nainá

¹⁸Jǎà 'én ra 'senajmíya ra a'ta 'tse Cristo nga 'ken'ta krò, ta kjoaská ma-lǎ jǎà xitǎ ra tǐjmaya ndiyá kjobiya. Tanga jién ra ìnchibítjokajieén kjohi'in, 'koaá 'sín makjiín-ná nga nga'ñó-lǎ Nainá-ní. ¹⁹'Koaá 'sín tíchja 'én ra tǐj'ta Xajon-lǎ Nainá nga tsò:

Jǎà ra 'ñó tǐjn-lǎ kjoachjǐne, 'aán ko'sín sikoo nga katachija kjoachjǐne-lǎ.

Ko kochrjéngi-náa kjobítsjen-lǎ jǎà ra 'ñó nda machiya-lǎ.

²⁰Jñà xit̄a ra 'nó chjine tsò-la ijo-la, jñà ra chjine xajon, kò jñà ra ma-la joóya-ni kjoa ra 'tse isà'nde rak̄i, çñánda kijí kjoachjine-la 'ndi-ni? Jé Nainá kò'sín isikò nga kjóskáya-la jñà kjoachjine-la xit̄a isà'nde. ²¹Nainá 'nó chjine ra jè; mì kì kitsjá'nde-la xit̄a nga a'ta 'tse kjoachjine-la xit̄a isà'nde kijtsexkon-ni ra jè. Tanga 'koaá 'sín sasén-la nga bachrjekàjin kjohi'in jñà xit̄a ra makjiín-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo, jè 'én ra ta kjoská ma-la jñà xit̄a isà'nde.

²²Jñà xit̄a judío, kjoxkón síjé nga ma kokjiín-la; kò jñà ra mì tsa xit̄a judío, tà jé ra mejèn-la nga kji'nchré 'én ra kjoachjine tjiko. ²³Tanga ra jin, jé 'benajmíya-jin nga krò 'ken'ta jè Cristo ra xá inikasén-ni. Tanga jñà xit̄a judío, ta kjoa'choó ma-la a'ta 'tse jñà 'én k̄i, kò ta kjoská ma-la jñà ra mì tsa xit̄a judío. ²⁴Tanga jñà xit̄a ra xá Nainá tsjahíjin-ni, ra xit̄a judío, kò jñà ra mì tsa xit̄a judío, 'koaá 'sín makjiín-la nga jè Cristo, nga'nó-la Nainá-ní; kò ti'koaá kjoachjine-la Nainá-ní. ²⁵Jè kjoa 'tse Nainá ra ta kjoaská ma-la xit̄a isà'nde, isaá ta 'nó kjoachjine jnchro-ni koni nga'tsi jñà kjoachjine-la xit̄a isà'nde. Jè kjoa 'tse Nainá ra tsò-la xit̄a nga tsìn-la nga'nó, isaá ta 'nó tjín jnchro-la nga'nó koni jñà nga'nó ra tjín-la xit̄a isà'nde.

²⁶Nda tikítsjen ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'kia nga jè Nainá xá kiichja-no, 'nó chiba ma-najiòn ra xit̄a chjine tsò-no xit̄a isà'nde, kò ti'koaá 'nó chiba ma-no ra xit̄a ítjòn titsahijyo, kò ti'koaá 'nó chiba ma-najiòn ra ya nakjoá-no a'ta 'tse xit̄a ítjòn. ²⁷Tanga Nainá jñà tsjahíjin jñà xit̄a ra mì kì machiya-la i isà'nde, mé-ni nga kosabà-la jñà xit̄a ra tjín-la kjobítsjen. Kò jñà tsjahíjin jñà ra tsò-la xit̄a isà'nde nga mì ti mé chjí-la mé-ni nga kosabà-la jñà ra xit̄a ítjòn. ²⁸Jè Nainá jñà tsjahíjin ra ima, kò ra bitjongi, ra tsò-la xit̄a isà'nde nga nímé chjí-la mé-ni nga kitjongi-ni jñà ra títsajna ítjòn, ²⁹mé-ni nga niyá ra ma 'nga sìkíjna ijo-la ya ngixkon Nainá. ³⁰Nga jè sabá Nainá isíkítsajnakjoko-ná Cristo; ti'koaá jé-te ra koki'sìn nga a'ta 'tse Cristo sakó-ná jè kjoachjine, nga jé Cristo ra xit̄a kixi 'sín-ná ya ngixkon Nainá, kò a'ta 'tse-ní nga matsje jè iníma-ná, kò jé-ní ra tsikíchjítjì jé ra tjín-ná mé-ni nga ma bitsajnandíj-ná; ³¹mé-ni nga kò'sín katama-ni koni 'sín tíchja Xajon-la Nainá ra tjí'ta 'én-la nga tsò: “Jè ra jeya síkíjna ijo-la, ta isaá jnchro jè Nainá jeya katasíkíjna.”

**Kó'sín nga jé tí'senajmíya 'én
a'ta 'tse kó'sín nga kisi'ta krò jè Jesús**

2 ¹Ndí 'ndsè kò ndí tichjeé, 'kia nga tì'sa ijchòò nãnda nga titsajna jìdò nga ítsi'kenajmíya-no 'én-la Nainá, mì tsa jè 'én kíchjà-no 'én ra maxkón-la xita 'kia nga 'nchré, kò mì tsa jñà 'én ra chja xita ra 'nó tjín-la kjoachjine ísichjéén. ²Ta isaá jnchro, 'kia nga tsakátijnajin-no, ítsikijngó-la takoàan nga mì tsa k'íí kjoa ísikítsjeen; ngi ta jè kíchjà-no a'ta 'tse Jesucristo, kò kó'sín nga 'ken ya a'ta krò. ³'Kia nga ya tsakátijnajin-no, ta indakjoáá tímaá nga títsakjoon, kò sí tífatsé-na. ⁴Kò jñà 'én ra kíchjàa 'kia nga tsí'kènájmíya-no jè 'én nda-la Nainá, mì tsa a'ta 'tse kjoachjine-la xita inchrabà-ni nga kjokjiín-no; ta jé Inìma Tsje-la Nainá tsakón nga'nó-la nga kò'sín kjokjiín-no 'kia nga kíchjà-no. ⁵'Koaá ma-ni, koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Nainá, mì tsa a'ta 'tse kjoachjine-la xita isà'nde nchrabá-ni; yaá nchrabá-ni a'ta 'tse nga'nó-la Nainá.

Kjoachjine ra ngi a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni

⁶Kixíí kjoa, 'én chjineé nakjoá-lajin jñà xita ra ijye kjimajchá koni 'sín nga makjiín-la a'ta 'tse Cristo. Tanga mì tsa kjoachjine 'tse xita isà'nde-jìn, kò mì tsa 'tse-jìn jñà xita ra tíhijyo ítjòn, jñà ra ta ya chija nga'nó-la. ⁷Ta jé nakjoá-jin kjoachjine-la Nainá ra kji'ma, jè kjoachjine ra tí'ma-la ra kò'sín iskosòn-la skanda 'kia nga tikje sinda isà'nde nga jién jeya kitsajna-ná. ⁸Jè kjoachjine rakli, nijngo xita ítjòn ra tjín i isà'nde kjòchiya-la. Nga tsa kjòchiyaá-la tsiki, mì-la kì kò'sín krò tsaká'ta jè Na'ín-ná ra 'nó jeya tíjna. ⁹Tanga, 'koaá 'sín tíchja jè Xajon-la Nainá ra tí'ta 'én-la, nga tsò:

Jè kjoa ra kjè yá be,
kò nì kjè sa yá ra 'nchré,
kò niyá ra machiya-la,
jñá kjoa kì ra tjinda-la Nainá
a'ta 'tse jñà xita ra tjín-la kjotsjacha ra a'ta 'tse jè.

¹⁰A'ta 'tseé Inìma Tsje-la nga tsakón-najin kjoa kì, nga jè Inìma Tsje-la Nainá, bátsjiya ijye-ní ta mé kjoa-nì, skanda jñà kjoa 'tse Nainá ra 'nó i'in-ya tjín. ¹¹Nga, ¿yá xita-ni ra be kó'sín tjín kjóbítsjen-la xita ra k'íí? Jngo xita, tà jé inìma-la tjjin-la kó'sín tjín kjóbítsjen-la. 'Koaá tì'sín tjín ra a'ta 'tse Nainá, niyá

ra be kó'sín t́jín kjobítsjen-la, tajngoó jè Inìma Tsje-la ra be kó'sín t́jín. ¹²Mì tsa inìma-la xita isà'nde-jìn ra itjábé-najìn, jé Inìma Tsje ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni, mé-ni nga kochiya-najìn, mé ta kjetjò-ni ra títsjá-ná Nainá. ¹³Jñá kjoa kii ra nakjoá-jìn, jñá 'én ra jè Inìma Tsje-la Nainá bakón-ya-najìn, mì tsa jè kjobítsjen 'tse xita isà'nde nichjeén-jìn. Jñá-ní ra 'tse Inìma Tsje-la Nainá nichjeén-jìn nga 'benajmíya-jìn kjoa ra 'tse Inìma Tsje-la.

¹⁴Jè ra tsìn-la Inìma Tsje-la Nainá ya ajin inìma-la, mì kì kjábé jñá kjoa ra síchiya-ná jè Inìma Tsje-la Nainá. Nga tà kjoaská ma-la. Mì kì machiya-la; nga jñá kjoa kii, ta yaá machiyajin-ná a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁵Tanga jè xita ra Inìma Tsje-la Nainá t́jnajin ya inìma-la, ndaá skoó'tajin ijye kjoa 'tse Nainá, tanga niyá ra ma skoó'tajin jè kjoa-la ra jè. ¹⁶'Koaá 'sín tíchja Xajon-la Nainá ra t́j'ta 'én-la, nga tsò: “Niyá ra be kó'sín t́jín kjobítsjen-la Na'ín-ná. Kò niyá ra ma kòkòn-ya-la.” Tanga jién, jé kjobítsjen-la Cristo t́jín-ná.

Jñá xita ra síxá a'ta 'tse Nainá ya Corinto

3 ¹Ndsé kò tichjeé, 'kia nga 'sa ítjòn, mì kì kjomà nda ít sakakó-no koni tsa jñá xita ra nda tísíxájin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, ta 'koaá 'sín ít sakakó-no koni tsa xita isà'nde 'mì-no koni tsa 'sa ixti-xó jìòn ra kjoa 'tse Cristo. ²Kif ít sakon-yá-no kjoa ra mì tsa chjá t́jín, koni 'sín nìkò jñá ixti-xó ra 'sa inchibaki nga ta tsjín 'bi kò mì tsa tsajmì ra tája kjine; nga kjè kì ma-najìòn tsa kotjín ra chjinee, kò skanda 'ndi 'ndi, takó kjè kì nda fìya-no kó'sín t́jín kjoachjine-la Nainá. ³Nga takó 'koaá 'sín inchi'nià jìòn koni 'sín 'sín ra taxki xita ra bátsji kjoa ra síjé ijo-la. 'Kia nga takó t́jín-no kjoachini kò nga t́jiòn chitikjòd-no, ¿a mí tsa kò'sín inchi'nià koni tsa taxki xita isà'nde ra bátsji kjoa ra síjé ijo-la? ⁴'Kia nga t́jín i'ka jìòn ra bixó: “An, xita 'tse Pablo-ná”, kò jè ra ijngo tsò: “An, yaá fì'ta-la jè Apolos”, ¿a mí tsa ta kjobítsjen 'tse xita isà'nde ra inchinìchjeén jìòn, 'kia nga kò'sín bixó?

⁵An ra Pablo kò jè Apolos, mì tsa yá-najìn. Tà xita chi'nda-najìn ra a'ta 'tse Nainá. Jíín isìchjeén-najìn Nainá nga kjokjiiín-no ra a'ta 'tse Cristo koni 'sín nga jngó jngó-najìn, kja kitsjá xá kja kitsjá xá-najìn Nainá. ⁶An-ná koni jngo xita ra tsikítje kò jè Apolos koni jngo xita ra tsikíngi-la nandá, tanga

jè Nainá ra isikihijin-ni. ⁷Jè ra bítjɛ, kɔ jè ra bíngi-lá nandá, m̀i tsa 'n̄ó chj́-lá ra j̄nà; ta jngo jè Nainá ra 'n̄ó chj́-lá, nga jé kjón-ni ra síkihijin tsajm̀i ra sitjɛ. ⁸Jè ra bítjɛ kɔ jè ra bíngi-lá nandá ta jngoó xá inchi'sín, ni'sín jè Nainá, kja tsjá kja tsjá-lá chj́-lá koni 'sín tjín xá ra 'sín. ⁹Ra jin, yaá taña níxákjo-jin a'ta 'tse xá-lá Nainá. Kɔ jión-nájiòn koni jngo nangi ra a'ta 'tse Nainá n̄anda nga tjítjɛ-lá tsajm̀i. Kɔ ti'koaá jión-nájiòn koni jngo ni'ya chrj́-lá Nainá ra jin inchi-binda-jin. ¹⁰Jè kjonda-lá Nainá ra 'an itjábé-na, jé-ní nga 'aán tsikí'tin-na koni jngo chjine chrj́ itjòn nga tsikíjna tjà'tsin kjoa 'tse Nainá koni jngo chrj́-lá ni'ya. Kɔ kjí'í-ní jè ra bako-lá nga bíndasòn-isa. Tanga machjeén-ní nga nda katakotsjen-lá nga jngó jngó, a ndaá inchi-binda-són'nga. ¹¹Nga m̀i t̄i yá ra koma-lá kijina tjà'tsin ijngo-isa, koni jè ra ijye tjina tjà'tsin, ra ngi jè saba Jesucristo. ¹²Tanga tsa yá ra kiindasón'nga-lá jè tjà'tsin chrj́ rak̄i nga s̄ichjeén ra ngi k̄ich̄ sinè, kɔ tsa j̄nà ra k̄ich̄ chroba, kɔ tsa j̄nà najo ra 'n̄ó chj́ chj́-lá, kɔ tsa yá s̄ichjeén, kɔ tsa j̄nà xk̄a ndijȳi kɔ tsa j̄nà xk̄ajén. ¹³'Kiaá nda jcha-lá jè xá ra 'siin nga jngó jngó x̄ita, 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín ijye-lá x̄ita nga'tsi jé-lá; nga ngi koó ni'í kjí'í 'kia kijchò jè nichjin; kɔ jè ni'í skoó'ta jè xá ra ki'sin nga jngó jngó x̄ita. ¹⁴Tsa m̀i k̄i jt̄i jè xá ra kjomà, jè ra tsikínda xá rak̄i, tjábé-lá chj́-lá. ¹⁵Tanga tsa tjín i'ka x̄ita ra jt̄i xá-lá, jè ra ki'sin xá rak̄i, s̄ijchija chj́-lá. Tanga kotojín ra kjohi'in, koni tsa batojin kjòn ni'í.

¹⁶¿A mí 'ya jiòn, nga ni'ya ingo-lá Nainá ma jiòn, kɔ nga jè Inima Tsje-lá Nainá yaá tjínajin-no? ¹⁷Tsa yá ra s̄iikitsón-n̄a jè ni'ya ingo-lá Nainá, jè Nainá, 'koaá ti'sín s̄iikɔ ngajo-ni jè ra ko'sín 'siin. Nga jè ni'ya ingo-lá Nainá, tsje-ní; kɔ jión-nájiòn ra ko'sín ni'ya ingo-lá Nainá 'm̀i-no.

¹⁸Kì yá ra tijè ijo-lá kondacha-ila; tsa títsajnajin i'ka-no ra ko'sín tsò-lá ijo-lá nga 'n̄ó tjín-lá kjochjine ra ta kjóbítsjen 'tse isà'nde, isaá nda-ni tsa ko'sín kata'sín koni tsa nimé machiya-lá, mé-ni nga koma sakò kiti-lá ra ngi kjoachjine 'tse Nainá. ¹⁹Nga ta kjoaská-ni ya ngixkon Nainá, j̄nà kjoachjine ra ta kjóbítsjen 'tse x̄ita isà'nde. Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-lá Nainá, nga tsò: “Jè Nainá, tj̄nà síchjeén-ni kjoa maña ra 'sín x̄ita chjine mé-ni nga tj̄nà kàjin-ni kjoa.”

²⁰Ti'koaá tsò-te india-ni jè xajon ra tjí'ta 'én-lá Nainá: “Jè Na'ín-ná be-ní nga nimé chj́-lá j̄nà kjóbítsjen-lá x̄ita ra

chjine tsò-la ijo-la.” ²¹ 'Koaá ma-ni, kì nijngo xita 'nga níkjina jìòn, nga nga'tsi kjonda ra tjín, kjonda tsajìòn-nó: ²² koni jè Pablo, koni jè Apolos, koni jè Cefas, koni jè isà'nde, koni jè kjobinachon, koni jè kjoabiya, koni jè nichjin ra titsajneé 'ndi-ni, kò nichjin ra 'sa nchrabá, sabà kjonda tsajìòn-nájiòn. ²³ Kò ra jìòn-jìòn, 'tse Cristo-ní, kò jè Cristo 'tseé Nainá.

Xá ra 'sín xita ra tsikíxá-la Jesucristo

4 ¹ 'Koaá 'sín jchatakòn-nájin koni tsa tà xita chi'nda ra síxá-la Cristo, nga ngajín kjongatsja-jin nga 'kénajmí-jin kó'sín tjín kjoa ra tjí'ma ra a'ta 'tse Nainá. ² Tanga jñà xita ra kò'sín bako-la nga mangatsja jngo xá, machjeén-ní nga kò'sín kata'ya-la nga xita kixi-ní. ³ Mì tsa jè síkájno jiàan, tsa kó'sín bixó jìòn ra a'ta tsa'an, a ndaá tí'siaan o ra 'choó tí'siaan, kò kó'sín tsò jñà xitaxá ra ma-la bíndajín-la xita isà'nde, kò skanda mí tsa tì ijo-na kotsíjen-jnó-na nga bíndajín-la mé kjoa ra 'siaan. ⁴ Ní'sín kò'sín tsò-na kjobítsjen-na nga mí tsa mé jé tjín-na, mì tsa tsò-ni kjoa nga xita kixi-ná ra 'an; nga jé saba Na'ín-ná ra bíndajín-na ra 'an. ⁵ 'Koaá ma-ni, kì tà chjàn jìòn tjen chibàya-no kó'sín inchisíxá nga jngó jngó xita; jchíñakjoa-la skanda 'kia nga kjí'í india-ni jè Na'ín-ná, nga jé ra nda síkatsíjen nga'tsi mé kjoa ra títsajnajin jñà xita ya ñánda nga jñò chon, kò jè nda síkatsíjen kó'sín tjín kjoa ra tjíjin ya iníma-la; akjòn 'kiaá jè Nainá 'nga síkíhijyo nga jngó jngó xita koni 'sín nga bakèn-la.

⁶ Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín tsikijná jngo-no xkósòn ra kjonda tsajìòn 'kia nga kíchjà-no a'ta 'tse Apolos kò ra a'ta tsa'an, mé-ni nga mì kì tsa kotonè-la koni 'sín nga tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Kì kò'sín jngo chi'nda-la Nainá isa nda nachrjengio koni ra ijngo. ⁷ ¿Yá ra nachrjengio jìòn ijo-no? ¿A 'koaá 'sín níkítsjen jìòn nga batoó 'ñó 'ya jìòn? ¿Mé ra tjín-najìòn ra tà nga'ño tsajìòn? ¿A mí tsa Nainá kitsjà-no nga'tsi kjoa ra ma-no? Tsa a'ta 'tse Nainá itjábé-nájiòn, ¿mé-ni kò'sín 'nga mahíko-no takòn koni tsa ta nga'ño tsajìòn-no nga ma isakò-najìòn nga'tsi ra tjín-no? ⁸ Mé ta nda-ni nga nda titsahijyo. Ijyeé isakò-no kjoanchiná ra a'ta 'tse Nainá, kò ijyeé 'ñó ski tjín iníma-no, ijyeé mì tì mé ra chija-no ra a'ta 'tse Nainá, skanda ijyeé jìòn inchibatexoma ítjòn, skanda kjeé batexoma-najin ra jin. Mé ta nda-ni nga

ijye ko'sín inçhibatexoma. Yaá-la kotexomakjoko-lajin.

⁹'Koaá 'sín ma-na ra 'an, jin ra tsikíxáya-najin Jesucristo, jin inçhisíkjehe'ta-najin Nainá, 'koaá 'sín kjòn-jin koni xita ra ijye tjínè-la nga kiyá. Nga'tsì kjoa ra inçhima'tin-jin i isà'nde, 'koaá 'sín ta 'cho inçhikotsíjen-jnó-najin jñà xita ko jñà ikjalí. ¹⁰'Koaá 'sín 'yatákon-najin ra jin koni tsa nimé machiya-najin, ta ngatjì-la ra a'ta 'tse Cristo. Ko ra jiòn, 'koaá 'sín bitjongi jiòn koni tsa 'ñó nda machiya-najiòn ra a'ta 'tse Cristo. Ra jin, 'koaá 'sín kjòn-jin koni tsa tsìn-najin nga'ñó, ko ra jiòn, koni tsa 'ñó tjín-no nga'ñó; ra jin, tínachrjengií-najin, ko jiòn, ndaá tí'yaxkón-no. ¹¹Skanda 'ndi-ni, kjinchrá inçhibato-jin, skanda tsìn-najin nandá ra 'yo-jin, tsìn-najin nikje ra tsjaya-jin, inçhi'yatoón-najin, ko tsìn jngo-najin ni'ya ñánda nga tsijen titsajna-jin, ta timasòn-nájin. ¹²Jñá ndsa-jin inçhinìchjeén-jin nga inçhiníxá-jin ko nga inçhinìki'òn-jin ijo-najin. 'Kia nga 'cho tsò 'én ra chja'tin-najin xita, ta isaá nda tsò 'én ra nakjoá'tin-jin ra jin, ko tsa 'kia nga yá ra kjaán-ko-najin, chíkjoaá-najin. ¹³Tsa yá ra chjajno-najin, ta isaá nda niko-jin ra jin. Skanda 'ndi-ni, 'koaá 'sín betákon-najin jñà xita koni tjé-la isà'nde, ko koni jñà tsajmì ra mì ti mé chí-lá.

¹⁴Mì tsa ki xá tíbindá-najiòn xajon nga tísísába-no. Ta jé-ní nga tíbiyáchiya-no koni tsa ixti-na ra tsjake. ¹⁵Ni'sín-la te jmi ma-ni xita ra inçhisíkonda-no nga bakón-ya-no ra a'ta 'tse Cristo, tanga jngo kjón-ni jè ra ko'sín tíjna koni tsa na'in-no ma. 'An-ná ra koni na'in-no ma, nga 'aán ítsakon-yá ítjòn-no jè 'én xitse ra nda tsò mé-ni nga kjomá kjokjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús. ¹⁶'Koaá ma-ni nga ko'sín tíbitsá'ba-no nga ko'sín chjínjí-ná jiòn koni 'sín tí'siaa ra 'an. ¹⁷'Koaá ma-ni nga ko'sín ísikásén-no jè Timoteo, ra ko'sín tíjna koni i'ndí-na ra 'ñó matsjake ra kixi tísíkitjasòn xá-la Na'in-ná. Jè síkítsjen-yá-no kó'sín tí'siaa ra 'an ra a'ta 'tse Cristo ko kó'sín nga bakon-yáa ta ñánda nga bajmee ko nga tíjngo ñánda nga tjín xita naxindá-la Cristo. ¹⁸Tjín i'ka xita xàngioo jiòn ra 'ñó 'nga ikon, nga 'koaá 'sín síkítsjen tsa mì ti kì kijcho katsíjen-no. ¹⁹Tanga tsa jè Na'in-ná ra ko'sín mejèn-la kijchò'tsè nditoón-najiòn. Ko 'kiaá skeep kjòn kó'sín chja jñà ra ko'sín 'nga ikon inçhi'sín; mì tsa ta jè-jin nga kó'sín chja, jè ra mejèn-na nga skeep a tjín kiti-la nga'ñó koni 'sín nga tsò. ²⁰'Kia nga jè saba Nainá batéxoma-la xita, mì kì

machjeén nga ta 'én ra kichja, jè nga'nó-la Nainá ra machjeén.
 21 ¿Kó'sín mejèn-najiòn? ¿A jé ra mejèn-no nga ngi ko kjojtina
 kijchò'tsè-no? ¿O ra jè mejèn-no nga ngi ko kjonda-na ko
 kjotsjacha-na kijchò'tsè-no?

**Kó'sín tjín kjoa 'tse jé ra tjín ya ajin
 naxindá-la Nainá ya Corinto**

5 ¹Nga skanda ijyeé ko'sín na'yá-la ra a'ta tsajìòn nga
 tjín ra kjoachijngi, jngo kjoachijngi ra skanda mí tsa
 ko'sín na'yá-la a'ta 'tse xita ra mì tsa Nainá bexkón; skanda
 tijnajiín jngo-najiòn ra ti najòn-la chja'nda-ni. ²Ko jìòn,
 ¿mé-ni nga ta isa 'nga ma-ni takòn? Tsa nda kjòn-ni tjiné-la
 nga ba ki'se-najiòn, ko akjòn ko'sín tsi'kìn-la xita rakii nga
 mì ti ya katasíngàsòn-ko-no. ³Kixíí kjoa, ra 'an, mì tsa ya
 tijnajin kjòn-no, tanga jè kjobítsjen 'tse inìma-na yaá tijnajin
 masen-no; 'koaá jngoya-la koni tsa ya tijnako kjòn-no, ijyeé
 ko'sín tíxian ra 'an mé kjohi'in ra tjiné-la nga koko-la xita ra
 ko tjín jé tibatátsji. ⁴Kia nga kitsajnajtín jìòn, yaá kijnako-no
 inìma tsje-na ko jè nga'nó-la Jesucristo ra tijná ítjòn-ná. Ko ngi
 koó jè kjotéxoma-la, ⁵nga ya tingatsja jè xita rakii ya nãnda
 nga jè xita-níí tibatéxoma mé-ni nga jè katatsjá-la kjohi'in
 ijo-la, [ko katasíkájno-ni jé-la nga mì kì ti kì jé koaàtsji-ni]
 mé-ni nga kitjokajin-ni kjohi'in inìma-la jè nichjin 'kia nga kj'íí
 jè Jesús ra tijná ítjòn-ná.

⁶Mì kì nda tjín nga ko'sín jìòn 'nga mahíkoo kjobítsjen-no,
 nga ijyeé 'ya jìòn nga ni'sín ta itsé-ni na'yo san, sísan ijye-ní
 jè na'yo ra nda. ⁷Tináchrjekajìòn jè xita ra ko'sín bátsji-jé
 koni tsa jè na'yo san ra mì kì ti nda-ni, mé-ni ko'sín koma-no
 koni tsa na'yo xitse ra jìòn, ra mì tsa na'yo san tjíkjójin-la. Nga
 jé Cristo ra 'ken ngajo-ná koni 'sín nga 'ken forrè jè nichjin
 paxko 'kia nga itjodin ya nangi Egipto jñà xita Israel. ⁸Koaá
 ma-ni ra jièn, ko'sín sikítsjen-yé nga jé Cristo 'ken-tjì ngajo-ná,
 nga chjáaxièn ra kjoa'cho ko kjoa ra mì kì nda tjín, koni 'sín
 faháxin ra na'yo san jñà xita Israel 'kia nga 'sí paxko, ko jè
 sichjeén jè ra ngi kjoa tsje ko kjoakixi, koni tsa niño nchrajín
 ra mì tsa na'yo san tjíkjójin-la.

⁹Jè xajon ra isikásén ítjòn-no, 'koaá 'sín kixian-no nga kì ya
 fahijtakoo jñà xita ra kjoachijngi 'sín. ¹⁰Tanga mì tsa tsò-ni
 kjoa nga jngó kjá kitjokajin-la jñà xita isà'nde ra kjoachijngi

'sín, ra tse tsajmì mejèn-la, ra xita chijé, kò jñà ra jè bexkón nainá ra tjin ì isà'nde. Tsa jion-la ra mejèn-no nga kò'sín 'siaan, tjiné-la nga jngó kjá kítjokajin-la jè isà'nde rakìi. ¹¹ Jè 'én ra kò'sín kixin-no 'kia nga ítsikindá-no xajon, jè-ní nga kì tì ya tsjahijtako-no jè ra xita-la Cristo tsò-la ijo-la, kò tsa kjoachijngi tí'sín-ni, kò tsa jè ra mejèn-la nga isa tse 'se-la, kò tsa jè bexkón-ni nainá ra tjin ì isà'nde, kò tsa 'én 'cho chja-ni, kò tsa xita 'chì-ni, kò tsa xita chijé-ni. Jñà xita ra kò'sín inchi'sín, skanda kì ya taña bichikoo. ¹²⁻¹³ Mì tsa jién bako-ná nga kíndajín-lá jñà ra xita isà'nde; jé Nainá kìndajín-la ra jñà; tanga jion bako-no nga kíndajín-la jñà xita naxindá-la Nainá ra tsajion. 'Koaá ma-ni nga kò'sín xin-no: Tináchrjekajion jè xita ra 'cho tí'sín ra ya tijnajin-no.

**Kó'sín nga machjeén nga tjién kíndajín-lá
xàngioé ra xita-la Cristo 'mì-ná**

6 ¹ Jion, tsa 'kia mé kjoa ra tjin-no kò xita xàngioo, ¿kó tsò takòn jion nga jñà xitaxá-la xita isà'nde níjé-la nga kátíndajín-no? ¿Mé-ni mì tsa jñà níjé-la xita naxindá-la Cristo nga jñà kátíndajín-no? ² ¿A mí 'ya jion, nga jién-ná ra xita naxindá-la Cristo 'mì-ná kíndajín-lá jñà xita isà'nde? Kò tsa jién bako-ná nga kíndajín-lá ra xita isà'nde, ¿a mí ma-no ra jion nga bindajín-la xàngioo kjoa ra ta chiba chjá tjin nichjin 'ndi? ³ ¿A mí tsa ijye tjin-no nga skanda jién kíndajín-te-lá jñà ìkjalì? Tsa 'koaá 'sín jién bako-ná nga kíndajín-lá jñà ìkjalì, ¿a ta jñà kjoa ra ma ì isà'nde mì kì ma-ná kíndajién? ⁴ Tsa ta kií kjoa ra tjin ki'ta ya isà'nde tjin-najion, kò jion ra títsahijyo ítòn mì kì ma-no bindajion, ¿mé-ni nga jñà 'nià-no xitaxá-no jñà ra mì tsa ya 'nó títsajna ya ajin naxindá-la Nainá? ⁵ Kí kò'sín tíxin-no mé-ni nga katasabà-no. ¿A sí mí tijnajin jngo-najion ra xita xàngioo ra tjin-la kjobítsjen nga koma-la kìndajín-no ra 'ndse chibà? ⁶ Mì tsa tà jè-jìn nga tjiion bixkàn-koo-no xàngioo, skanda yaá mahíkoo kjosì ra tjin-no ya ngixkon xitaxá ra mì tsa ya makjiín-la a'ta 'tse Cristo. ⁷ Jngo kjoa ra 'nó 'cho tjin koni 'sín nga inchima'tin jion nga tjiion bixkàn-kjo-no. ¿Mé-ni mì tsa ta nìkjiín-no 'kia nga kó nìkò-no, kò tsa tà jyò bitsajna 'kia nga machijé-no? ⁸ Tanga jion, ta isaá 'nó 'cho tjin kjoa ra 'nià; kò skanda tjiion nichijé-la xàngioo ra 'ndse chibà.

⁹ ¿A mí 'ya jiòn nga jñà xità ra mì tsa kjoàkixi 'sín, mì kì ma kjoàha'sen-jin ya i'nde ñánda tíbatéxoma Nainá? Jñà ra xità chijngi, jñà ra ta xkósòn 'tse xità bexkón koni tsa nainá, jñà xità ra ijye ixan kò takó kjoächijngi 'sín, kò jñà xità 'xin ra ti xità 'xin xákjén fahijoko-nì, ¹⁰ jñà ra xità chijé, jñà ra mejèn-la nga tse 'se-la tsajmì, jñà ra xità 'chi, jñà ra chjajno-la xità xákjén, kò jñà xità ra kondacha-la xákjén nga síchijé-la; kì tà chjàn bìndocha-la ijo-no, nga nijngo xità ra kotjín kjoa'cho 'sín koma kijchò ya ñánda tíbatéxoma Nainá. ¹¹ 'Koaá kjòn i'ka jiòn nga ti'sa kjotseeé, tanga 'ndi 'ndi jè Nainá ijyeé tsiníjno jè jé-najiòn, kò ijyeé tsikítsahijyo'taxìn-no ra a'ta 'tse jé, ijyeé xità kixi ki'sìn-no; ngi koó nga'ño-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-nà kò nga'ño 'tse Inìma Tsje-la Nainá nga kò'sín kisiko-no.

Kó'sín nga jé Nainá jeya sikhíjneé a'ta 'tse ijo-ná

¹² Tjín i'ka jiòn ra bixó: “Maá 'siaan tà mé ra mejèn-na.” Kixí kjoa, ma-ní, tanga mì tsa ta nga'tsi-ni kjoa nga kjen ndiyá-ná; 'koaá ma-ni nga mì kì tsja'ndé-la ijo-na ñáa kjoa ra sikhíjne-na. ¹³ Tsó 'én ra tjín: “Tsajmì ra chineé, 'tseeé indsi'bé kò jè indsi'bé, jè machjeén-la tsajmì ra chineé.” Tanga ta ngajò, jè Nainá sikhjehe'ta nichjin-la. Tanga jè ijo-ná, mì tsa ki xá-la nga kjoächijngi 'sieén, kíí xá-la nga a'ta 'tse Nainá síchjeén, nga jè ijo-ná, 'tseeé Nainá. ¹⁴ Koni 'sín ki'sín Nainá, nga isikjaáya-la jè Na'ín-ná Jesús, 'koaá ti'sín ngi koó nga'ño-la nga sikhjaáya-ná ra jién. ¹⁵ ¿A mí tjíjin-najiòn nga jè ijo-ná yaá majngoko ijo-la Cristo? ¿A maá síchjeén jè ijo-la Cristo nga ya sijngokeé ya ijo-la jngo chjoón skáya? Majìn, mì kì koma. ¹⁶ Kò, ¿a mí tjíjin-najiòn? Tsa 'kia jngo xità 'xin, jngo chjoón skáya kjójnako, jngoó ijo ma-ni. Nga 'koaá 'sín tíchja Xajon-la Nainá nga tsò: Ta jngoó ijo kama-ni ngajò. ¹⁷ Tanga jè xità ra jè Na'ín-ná tíjnako-kò, ta jngoó inìma tsje ma-ni. ¹⁸ Tìncha'taxìn-la kjoächijngi ra síjé ijo-no. Ta mé-isa jé ra bátsji xità, mì tsa ijo-la beton; tanga jè xità ra kjoächijngi 'sín, jè ijo-la beton. ¹⁹ ¿A mí 'ya jiòn nga jè ijo-najiòn jè ma ni'ya-la Inìma Tsje-la Nainá ra jè Nainá kisìngatsja-najiòn nga yaá tíjnajin ya inìma-no? Jè ijo-najiòn, mì tsa ti tsajión-nájiòn. ²⁰ Jè Nainá ijyeé xá tsatse-najiòn, ijyeé tse tsikíchjítjì-no; 'koaá ma-ni jè Nainá jeya tikíjna jiòn ra a'ta 'tse ijo-no, nga jè Nainá, ijyeé jè chja'nda-no.

Kjoa 'tse xita ra bixan

7 ¹A'ta 'tse 'én ra ichjinangi-nájìòn nga inikasén-ná xajon nga bixó nga isaá-la nda tjin tsa mì kì kixan jnà xita. ²Tanga ta ngatjì-la nga ya naxindá-najìòn 'nó tjin ra kjoachijngi, machjeén-ni nga jngó jngó xita 'xin kata'se-la chjoón-la kò nga jngó jngó íchjín kata'se-la 'xin-la. ³Jè xita 'xin kò'sín nda katasísin-la jè chjoón 'kia nga kjójnako kò jè chjoón tì'koaá kò'sín nda katasísin-te-la jè 'xin-la 'kia nga kjójnako. ⁴Jè chjoón, mì tsa tì ta jè kinda-la ijo-la, ijyee 'tseé 'xin-la. Kò jè xita 'xin, tì'koaá mì tsa tì ta jè kinda-la ijo-la, ijyee 'tseé chjoón-la. ⁵Kì ijo-no nixkon-la xàngioo nga jngó jngó-no; ta 'kiaá-la tsa ngàsòn xá jchibaya-no tsa jè nichjin 'kia nga mejèn-no kítsa'ba-la Nainá; ra koma askan-nioo, machjeén-ní nga sisin india-ila xàngioo, mé-ni nga mì jè xita-ní skoóndacha-no 'kia nga tsa mì kì tì chíkjoaa-no nga xìn tsjáhiyyo-la xàngioo. ⁶Jè 'én ra kotíxian-no, ta 'an-ná ra kò'sín títsja'ndé-no, mì tsa koni jngo kjotéxoma tíbijná-no. ⁷Ra a'ta tsa'an ndaá-la 'se tsa nga'tsi xita ta kò'sín katitsajna koni 'sín nga tíjna ra 'an, tanga nga jngó jngó xita kja kí'tsi kja kí'tsi jngo-la kjotjò ra 'tse Nainá nga kò'sín kítsajna, kja kj'í kja kj'í 'sín títsajna nga jngó jngó xita.

'Én ra tsijen xá kotíxian-na

⁸Jnà xita ra títsajna tajngo kò jnà íchjín ra ijye 'ken 'xin-la, ndaá-la tjin tsa ta kò'sín katitsajna tajngo koni 'an. ⁹Tanga tsa mì kì chíkjoa-la nga bitsajna tajngo, isaá nda-ni tsa katixan, mì 'koa-ni tsa jè kjoaská 'tse ijo-la siikijne-la.

¹⁰Tanga jnà ra ijye ixan, 'koaá 'sín tsja-la jè kjotéxoma rakij; tanga mì tsa tsa'an jiàan jè kjotéxoma, 'tseé Na'ín-ná. Kì tà chjàn tsjin-ni xákjién. Jè chjoón, kì tà chjàn tsjin-ni 'xin-la.

¹¹Tanga tsa tsjín-ni 'xin-la, kì tà chjàn kj'í 'xin bixan-kò india-ni; isaá nda-ni tsa katajoónda india-ni kò 'xin-la. Kò jè xita 'xin, kì tà chjàn tsjin-ni chjoón-la.

¹²'Koaá 'sín tíxin-la jnà ra kj'í xita ra ta kjobítsjen tsa'an, mì tsa jngo 'én ra Na'ín-ná kitsjà: Tsa jngo xita 'xin ra makjiín-la 'én-la Nainá tíjnako jngo chjoón ra mì kì makjiín-la, tsa jè chjoón tsò ikon nga bijnako, kò'sín katijnako, kì tà chjàn tsjin-ni xákjién. ¹³Kò tsa jngo chjoón ra makjiín-la 'én-la

Nainá, mì kì makjiín-là jè 'xìn-là kò tsa tsò ikon nga bijnako chjoón-là, katijnako-ní, kì tà chjàn tsjin-ni xákjín. ¹⁴Jè xita 'xìn ra mì kì makjiín-là, a'ta 'tseé chjoón-là matsje-ni, [nga jè chjoón, makjiín-là 'én-là Nainá]. Kò jè chjoón ra mì kì makjiín-là, a'ta 'tseé 'xìn-là matsje-ni, [nga jè 'xìn, makjiín-là 'én-là Nainá]; tsa majìn, jñà ixti-là xita kii, mí-la tsa xita tsje koxki ya ngixkon Nainá; tanga 'ndi 'ndi, jñà ixti-là xita kii, ijyee tsje 'ya-là ya ngixkon Nainá. ¹⁵Tanga tsa jè xita ra mì kì makjiín-là 'én-là Nainá mejèn-là nga tsjín-ni xákjén ra 'én-là Nainá makjiín-là, katatsjin-ni. Nga mì kì tjínè-là nga kjo'ño kítsajnakò xákjén. Nga kíí xá kiichja-ná Nainá nga 'nchán kítsajneé. ¹⁶Tanga ndaá katasijin-li jì chjoón ra makjiín-li 'én-là Nainá, mì kì 'ya-ni tsa kíí-ni nichjin a'ta tsaji-ní nga koma kitjokajin kjohi'in jè 'xìn-li. Kò jì ra 'xìn 'mì-li ra makjiín-li 'én-là Nainá, mì kì 'ya-ni tsa kíí-ni nichjin a'ta tsaji-ní nga koma kitjokajin kjohi'in jè chjoón-li.

¹⁷Nga jngó jngó xita, machjeén-ní nga kò'sín katasíjchá ijo-là koni 'sín nga kitsjà-là Nainá kò koni 'sín nga kjòn 'kia nga tì'sa Nainá kiichja-là nga xita-là ki'sín. 'Koaá 'sín tjín kjohixi ra tsja-là nga'tsì xita naxindá-là Cristo. ¹⁸Tsa tjín i'ka xita ra ijye tí'ta chiba ijo-là ra kjoa 'tse circuncisión 'kia nga xita-là Cristo kjomà, ta kò'sín katitsajna, kò tsa tjín i'ka ra kjè kì tí'ta chiba ijo-là, kì tà chjàn tì bí'ta chiba-ni ijo-là. ¹⁹Nga mì tsa jè ra 'ño chjí-là tsa tí'ta chiba ijo-là kò tsa mì tí'ta chiba ijo-là; jé ra 'ño chjí-là tsa nda kitjasòn jñà kjotéxoma-là Nainá. ²⁰Nga jngó jngó-no kò'sín titsajna koni 'sín nga titsajna 'kia kiichja-no Nainá. ²¹Tsa 'kia nga kiichja-li Nainá tsa chi'nda 'ño tjini, kì tà chjàn makájno-li, tanga tsa maá bijnandíí-ni, tjnandíí-ni. ²²Jè xita ra chi'nda'ño tjina 'kia nga kiichja-là Nainá nga kjokjiín-là 'én-là, ijyee tjnandíí-ni 'ndi 'ndi ra a'ta 'tse Cristo. Tanga jè xita ra tjnandíí-ni 'kia nga kiichja-là Nainá, 'ndi-ni chi'nda'ño-là Cristo tjina. ²³Jè Nainá ijyee xá tsatse-najìon; kì tà chjàn bi'nde jìon nga kjíí xita chi'nda'ño-là 'sín-no. ²⁴Jìon ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, koni 'sín nga titsajna jìon nga jngó jngó-no 'kia nga tì'sa kiichja-no Nainá, 'koaá 'sín titsajna ya ngixkon Nainá.

²⁵A'ta 'tse xita ra takó titsajna tajngo, tsìn jngo-na kjotéxoma ra tsja-là ra 'tse Na'ín-ná, tanga 'koaá 'sín kosòn-là ra 'an koni 'sín tsò kjobítsjen-na, nga jè Nainá 'ño kjòhimake-na mé-ni

nga koma 'an koaà'tatákon-na xita. ²⁶Ta ngatji-la nga ñó i'in chon nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín síkítsjen ra 'an, ndaá-la tjin tsa ta ko'sín katitsajna jña xita koni 'sín nga titsajna skanda 'ndi 'ndi. ²⁷Tsa tjin-li chjoón, kì tà chjàn jmi-nì, ko tsa tsìn-li, kì tà chjàn chjoón fatsji. ²⁸Tsa kixan-ní, mì tsa jé-ni; ko tsa jngo tsati xangó kixan, ti'koaá mì tsa jé tíbátsji; tanga 'koaá ma-na 'kia nga ijye kixan, kjohi'íin koto, ko jè ra majìn-na ra 'an tsa ko'sín katama'tin.

Kó'sín tjinè-la nga 'sieén jién ra makjiín a'ta 'tse Nainá

²⁹Ndí 'ndsé, mején-na nga nda katasijin-najiòn, tjin chiba-isa-ná nichjin nga ma sihitjasón-lá Nainá; 'koaá ma-ni jè xita 'xin ra tjin-la chjoón, ko'sín kata'sín koni tsa tsìn-la chjoón. ³⁰Ko jña xita ra kjoba títsajin, ko'sín katitsajna koni tsa mì ba tjin-la; ko jña ra 'sí tjin-la, ko'sín katitsajna koni tsa mì 'sí tjin-la; ko jña ra batse tsajmì, ko'sín kata'sín koni tsa mì mé ra tjin-la. ³¹Ko jña ra fitjingi-la kjoa ra tjin i isà'nde, ko'sín kata'sín koni tsa mì ya inchifitjingi-la. Nga jè isà'nde ra titsajnasén, ta koto-ní.

³²Mején-na tsa nimé kjoa níkájno 'se-najiòn. Jè xita ra tíjna tajngo, jè síkájno kjoa ra 'tse Na'ín-ná ko mé kjoa ra nda sasén-la jè Na'ín-ná. ³³Tanga jè xita 'xin ra ijye tjin-la chjoón, jña síkájno kjoa ra tjin i isà'nde kó'sín isa nda kíjnako chjoón-la; ³⁴jò skoya kjoa tísíkájno. Ti'koaá jè chjoón ra tíjna tajngo ko jè tsati ra kjè kì bixan, kíí síkájno kjoa 'tse Na'ín-ná, kó'sín nga tsje síkíjna ijo-la ko inìma-la. Tanga jè chjoón ra tjin-la 'xin, jé síkájno kjoa ra tjin i isà'nde ko kó'sín isa nda kíjnako 'xin-la.

³⁵Kjonda tsajiòn-najiòn nga ko'sín tíxian-no, mì tsa ki-ni nga 'an tìbatehjá-no. Kíí ko'sín tíxian-no, mé-ni nga nda kjón títsajna jiòn, nga mì ta kj'íí kjoa kotèkjáya-no nga sixá-la Nainá.

³⁶Tsa jngo xita ko'sín tíma-la nga mì nda tí'sín nga kjè bixan-ko chjoón ra ijye tíjnanda-la ko tsa ijyeé ijchó chiba-la nga kixan, 'koaá 'sín kata'sín koni 'sín tsò-la kjobítsjen-la; katixan-ko, nga mì tsa jé-ní. ³⁷Tanga jè ra ko'sín ngi ko inìma-la ijye iskosòn-la nga takó kjè ma kíjnako chjoón ra ijye tíjnanda-la, mì tsa yá ra kjo'ño tí'sín-la, tsa maá kichíkjoako-la ijo-la, ndaá-ni tsa mì kixan-ko. ³⁸Nga jè ra bixan, ndaá tí'sín, ko jè ra mì kì bixan, isaá ta nda tí'sín.

³⁹Jè chjoón ra ijye ixan, yaá itsabá'ñó 'xín-la 'kia nga tijnakon-isa jè 'xín-la, tanga tsa kiyá jè 'xín-la, ijyeé tijnandíí-ni; komaá kixan india-ni nga kijnako ní'sín ta yá xita ra mejèn-la, tsa ta 'én-la Nainá makjiín-la. ⁴⁰Tanga 'koaá xiaa ra 'an, isaá-la ta nda-ni tsa ta ko'sín kijná tajngo jè chjoón ra ijye 'ken 'xín-la. Ko 'koaá ma-naa nga tjin-te-na jè Iníma Tsje-la Nainá, ko jé-la ra ko'sín tísichiya-na.

Tsajmì ra sinchá ya ngxikõn ra ta xkósòn

8 ¹Jè ra kjoa 'tse ijo-la cho ra biya a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la xita isà'nde, jìòn-jìòn bixó-nó nga nga'tsí-ná ijyeé tjin-ná kjoachjine a'ta 'tse kjoa kii. Kixíí kjoa, tanga 'kia nga tjin-ná kjoachjine, ma'ngaá takén. Tanga 'kia nga tjin-ná kjotsjacha, isaá nda 'bì nga'ñó-lá xàngieé. ²Tsa tjin i'ka ra ko'sín síkítsjen nga ijyeé 'ñó nda machiya-la, takó kjè tsa nda be kjòn-ni koni 'sín tjinè-la nga ske. ³Tsa yá xita-ni ra tsjake Nainá, jè Nainá ndaá bexkon xita kii.

⁴'Koaá xián-no kó'sín tjin, a maá chine ijo-la cho ra biya a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la xita. Bixó-nájiòn nga ijyeé 'ya nga jngo xkósòn ra nainá tsò-la xita isà'nde, mì tsa mé nga'ñó tjin-la, nga ta jngoó ma-ni ra ngi Nainá. ⁵Ní'sín takó tjin ya ján ngajmi ko ya a'ta nangi jñà ra ko'sín nainá tsò-la xita. (Koni tsò-ni kjoa nga kjin ma-ni ra nainá ko ra na'ín-ná.) ⁶Tanga ra a'ta tsajién, ta jngoó ma-ni ra Nainá, jè ra Na'ín-ná ma, jè ra a'ta 'tse nchrabá ijye-ni nga'tsi tsajmì ra tjin; ko kíí xá titsajna-ná nga jè chja'nda-ná ra jién. Ko tí'koaá ta jngoó ma-ni jè ra tjna ítjòn-ná, jè Jesucristo, jè ra a'ta 'tse nga'ñó-la ma isinda-ni nga'tsi tsajmì ra tjin, ko skanda a'ta 'tseé titsajnakon-te-ná ra jién.

Kó'sín nga tjinè-la nga kotsjacheé xàngieé

⁷Tanga mì tsa ta nga'tsi-ni xita ko'sín nda be kjoa kii; nga tjin i'ka ra ko'sín nga-la skanda kjotseé nga jñà bexkón xkósòn ra nainá tsò-la; takó 'koaá 'sín síkítsjen, 'kia nga kjine tsajmì ra ya mangatsja xkósòn, koni tsa takó inçhibexkón-ní. Ta ngatji-la nga inda tjin ya ajin kjobítsjen-la, 'koaá ma-la tsa inçhibátsji-jé-la ijo-la. ⁸Jìòn, 'koaá 'sín bixó jìòn, nga mì tsa a'ta 'tse tsajmì ra ma chine isa nda skaábétjó-ná Nainá. Tsa kichieé, mì tsa isa nda kjòn komeé; ko tsa mì kii kichieé,

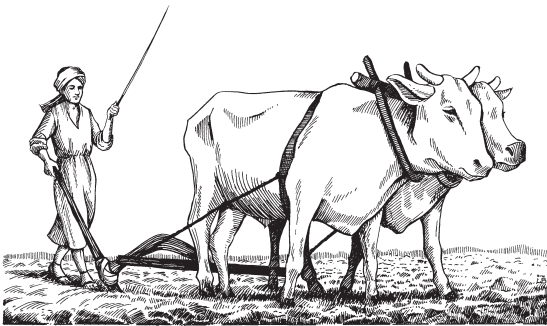
mì tsa isa 'cho kjòn komeé ya ngixkõn Nainá. ⁹Kixí kjoa, ni'sín ko'sín tjín, tanga tikòndako-no jñà xàngieé, kì tà jìòn ngatjì-no nga koàtsji-là jé-là ijo-là jñà 'ndsé ra inda tjín-isa ya ajin kjobítsjen-là. ¹⁰Tsa tjín i'ka jìòn ra ko'sín tsò nga tjín-là kjobítsjen nga maá chine ta mé ijo-ni, tsa ya fì kàkjèn ya i'nde ñánda nga jeya tíníkijna xkòsòn ra nainá tsò-là xita, tsa ske jngo 'ndsé ra inda tjín ya ajin kjobítsjen-là, ¿a mí tsa ti'koa kjinchrabàjin ikon nga skine tsajmì kii? ¹¹Jè xita ra ya fì kàkjèn-ko jè kjobítsjen-là ra tsò, nga maá chine ijye ta mé tsajmì-ni, ta jè-ni ngatjì-là nga ya skajin jé jè 'ndsé ra inda tjín ya ajin kjobítsjen-là ra ti'koa jè Cristo 'ken-tjì ngájo-là. ¹²'Kiá nga ko'sín fatsji-jé jìòn ra a'ta 'tse jñà 'ndsé ko a'ta 'tse jñà tichjeé nga fatsji 'chin-la ya ajin kjobítsjen-là ra inda tjín, yaá-ni a'ta 'tse Cristo nga inchifatsji-jé jìòn 'kiá nga ko'sín inchi'nià. ¹³'An, tsa ta jñá-ni ngatjì-là tsajmì ra kjíne nga koàtsji-jé 'ndsèe, isaá-la nda-ni nga mì ti ijo skíne-na mé-ni nga mì ti tsja jé skajin-ni.

Kjoa ra tjí'nde-là nga 'siin jè xita ra jè Cristo bíxáya-là

9 ¹¿Mé-ni mì kì makjiín-no koni 'sín nga xian-no? ¿A mí tsa jè Na'ín-ná Jesucristo xá tsikíxáya-na? ¿A mí tsa tjíndiáa ra 'an? ¿A mí tsa xkoàan kítse-na Jesús ra tjína ítjòn-ná? ¿A mí tsa jìòn ma jìòn xá-na ra a'ta 'tse Na'ín-ná? ²Ni'sín tjín i'ka xita ra ko'sín tsò nga mì tsa Cristo tsikíxáya-na; tanga tjíjiín-no ra jìòn nga jè tsikíxáya-na. Ko 'kiá nga ko'sín makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo, yaá 'ya-la nga kixi kitif kjoa nga jè tsikíxáya-na.

³'Kiá nga jngo xita kjonangi-naa ra kondra tsa'an, kii'sín xin-là nga básikotjiaa ijo-na. ⁴¿A mí tsa tjí'nde-najin nga 'ki-najin ra kichi-jin ko ra 'sio-jin? ⁵¿Ko a mí tjí'nde-najin nga kitjámekó-jin ra chjoón-najin ma, ra ti'koa 'én-là Nainá makjiín-là, koni 'sín 'sín jñà xita ra i'ka ra ti'koa Na'ín-ná tsikíxáya-là, jñà ra 'ndse ma Na'ín-ná ko jè Cefas [jè ra tsò-ni Pedro]? ⁶Ko, ¿a ta 'aán-ná ko Bernabé ra kjo'ño tjínè-là nga sixá-jin nga sakò-najin ra ma chjine-jin? ⁷¿A tjín i'ka xita ra chíchàn síxá ra tjíñà bíchjí-ila ijo-là? Ko, ¿a tjín xita ra bítje ya ra baja-là to ra ma chine, ko mì kì kjine-ni jè to-là ra baja? Jñà xita ra tjín-là nchraja-tsjín, ¿a mí tsa 'bi tsjín ra bachrje-là? ⁸Kì tà chjàn ko'sín níkiítsjen jìòn, tsa tà kjobítsjen 'tse xita-ní

ra tísichjéén ra 'an. ¿A mí tsa ko'sín tichja-te kjotéxoma-la Nainá? ⁹Jon, 'koaá 'sín tichja jè kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga tsò: Jñà nchraja ra bínchi, kì tà chjàn na'ya bì'a-la tsa'ba. 'Én kù m̀ tsa ko 'sín tsò-ni nga Nainá 'ñó makájno-la a'ta 'tse nchraja; ¹⁰a'ta tsajién-né ra 'ñó makájno-la, ko a'ta tsajién-né nga ko'sín kisinda jè kjotéxoma-la Nainá. Nga jè ra síkínchi nchraja ko jè ra sítsje tsajm̀ ra majchá-la, tjiŋgoó ikon nga inchikoñá-la nga tjábé chiba-la tsajm̀. ¹¹'Kiá ngajin tsi'kènajm̀-lajin 'én ra nda tsò, 'koaá 'sín jngoya-la koni

tsikitjeé jngo-jin tjachó ya ajin inìma-najìon. ¿A sí taxki tsee inchiníjé-lajin tsa 'ki-nájin tsajm̀ ra machjeén-najin nga ma kitsajnakon-najin? ¹²Tsa jñà ra kj'íi xita, tjí'ndeé-la nga kjábé chiba tsajm̀ ra a'ta tsajìon, ¿a mí tsa isa 'ñó tjí'nde-najin ra jin nga ti'koaá tjábé chiba-najin?

Tanga mì tsa ko'sín inchi'nià-jin koni 'sín nga tjí'nde-najin; ta inchinikjiín-nájin ni'sín ta mé kjoa-ni, ta ngatjì-la nga majin-najin nga katasatéchjà-la jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹³Jìon, ndaá tjijin-no nga jñà xita ra ya síxá ya i'nde tsje-la Nainá, jñà kjine tsajm̀ ra ya tjín; ko jñà ra ya síxá ya i'nde ñánda nga jñà xita bísòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá, bakoó chiba-la ijo-la cho ra ya sihiyosòn. ¹⁴'Koaá ti'sín ijye kitsjà kjohixi jè Na'ín-ná nga kitsò: Jè xita ra 'keènajm̀ya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, yaá katasakó-la mé tsajm̀ ra kíjnakon-ni. ¹⁵Tanga ra 'an, ni kjè tsa jè kjohixi rakii sikjéén, ko ni mì tsa ki xá tbindá-najìon jè xajon rakii mé-ni nga ko'sín siko-najìon. Isáá nda-ni tsa katabiya jnchro, mì 'koa-ni

tsa yá ra kjoahíxìn-na jè kjòtsja ra tjín-na koni 'sín nga ta kjòtjò 'benájmíyaa 'én xitse ra nda tsò.

¹⁶'Kia nga ko'sín 'benájmíyaa jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, mì tsa ki-ni nga 'an jeya sikíjnaa ijo-na, nga xá 'koaá 'sín ijye tjínè-na nga 'siaan. Ima-ró-na tsa mì kì 'kenájmíya jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁷Tsa tà 'aán tsiki'tín-la ijo-na koni 'sín nga tí'siaan jè xá rakìi, tjínèa-na nga ton sikíjne; tanga tsa jngoó kjoa ra tjínè-na nga tísihítjasòon, tsó-ni kjoa nga jè xá ra Nainá kisìngatsja-na tísihítjasòon. ¹⁸Jè chjí-na ra tíjábé-na, jè-ní nga tjín-la kjòtsja jè iníma-na 'kia nga 'benájmíyaa 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, nga mì tsa tísíki'chjí jiàan; nì'sín tíj'nde-na nga a'ta 'tse 'én nda-la Cristo kótijnakon-na, mì tsa ko'sín tí'sin jiàan. ¹⁹Nì'sín tíjnandiáa, nga mì tsa chi'nda maa, tanga chi'ndaá tí'siaan ijo-na a'ta 'tse nga'tsì xita, mé-ni nga isa kjin xita koma 'kenájmí-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. ²⁰'Kia nga ya tíjnajin-la jñà ra xita judío, 'koaá 'sín 'siaan koni tsa xita judío-te ra 'an, mé-ni nga koma kichjà-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. Ko nì'sín ra 'an, mì tsa tí kjo'ño tjínè-na nga jè kjotéxoma-la Moisés sìhitjasòon, tanga 'kia nga ya tíjnajin-la jñà xita ra kjo'ño bínè-la ijo-la nga kjotéxoma sìhitjasòon, 'koaá tí'sín 'siaan ra 'an koni 'sín 'sín xita kii, mé-ni nga koma kichjà-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. ²¹'Kia nga ya tíjnajin-la jñà xita ra mì tsa ya inchimajchájin kjotéxoma-la Moisés, 'an, 'koaá tí'sín 'siaan koni jñà xita kii mé-ni nga ma kichjà-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. Tanga mì tsa ki-ni nga mì ya tímajchájaan kjotéxoma-la Nainá. Nga jé kjotéxoma-la Cristo tímajchájaan. ²²'Kia nga ya tíjnajin-la jñà xita ra takó inda ijncha a'ta 'tse Nainá, 'koaá tí'sín 'siaan ra 'an koni tsa takó inda tísen ra a'ta 'tse Nainá mé-ni nga ma kósiko-na nga tjó nga'ño-ni a'ta 'tse Nainá, jñà ra takó inda ijncha. Yaá síngásòn-ko ra 'an nì'sín takó kjòn xita, koni tsa ko'sín kji-te koni ra jñà, ta kó'sín-ni nga koma kochrjékajin i'kaa kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la. ²³Kií ko'sín 'sin-naa kjoa kii ra ta ngatji 'tse 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo mé-ni nga a'ta 'tse sakò-te-na kjonda.

²⁴Jìon, ijyeé nda tíjjin-no 'kia nga mahachikon xita, nga'tsí-ni xita nga mahachikon, tanga ta jngo kjón-ni ra síkijne ko tjábé-la kjòtjò. Jìon, ko'sín nda tíichikon ra a'ta 'tse Nainá mé-ni nga sikijne-no ko tjábé-no kjòtjò ra tsjá. ²⁵Nga'tsì xita ra

sískákjo ya ñándá nga maská, nda kjón bitsajnanda ítjòn, mì tsa jñà síchjeén-jìn tsajmì ra 'cho síko. Kíí ko'sín 'sín-ni mé-ni nga sìikijne-ni nga ma tjábé-là kjotjò; tanga ra ma askan-nioo jè kjotjò ra 'bì-là, fitson-ní; tanga jién, jè bixkàn-tjié nga katatjábé jngo-ná kjotjò ra mì fitson skanda ta kjiá-nioo. ²⁶Mì tsa ta ko'sín tímahachikon ra 'an [ra a'ta 'tse xá-là Nainá] koni jngo xita ra mì kì be ñándá kijchò; ti'koaá mì tsa ko'sín tí'siaan koni jngo xita ra 'béjin 'bé'a isén 'kia nga 'bé-là chrjangò xákjién nga kjaán-ko. ²⁷Ta isaá jnchro 'an, 'koaá 'sín biné-là ijo-na nga kata'se-na kjohi'in, mé-ni tsa 'kia nga ijye ítakon-yá-là xita ra kjíí, mì tsa ti 'an tsjin-tákon-na ijo-na nga sijchíja kjotjò ra tjínè-na nga síkíjne.

Kó'sín tjín xkósòn ra tjína-ná a'ta 'tse naxindá Israel

10 ¹Jìdòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, nda kjón katasijin-no nga jñà xita jchínga kjin-ná, ['kia nga itjojin ya naxindá Egipto], yaá tsikimangi'ngién ya ifi [jè ifi ra kiji ítjòn-là], ko ti'koaá nga'tsiòo yaá tsatojin ya ndáchikon. ²Nga'tsi xita kii, yaá isatíndá ya ajin-là ifi ko ya ajin ndáchikon mé-ni nga kjomà ya tsikitsajnajtín-ko-ni jè Moisés. ³Jngoó ndiyá tjín-ni tsajmì ra iskine ra a'ta 'tse kjojkón-la Nainá inchrabà-ni. ⁴Ti'koaá ta jngoó ndiyá-là nandá ra ki'tsi, ra ti'koa a'ta 'tse kjojkón-la Nainá inchrabà-ni ra itjokjá naxi ra a'ta 'tse Nainá 'ji-ni ra ya tsakáhihtako xita kii ta kó'sín nga kiji; ko jè naxi rakii jè Cristo-ní. ⁵Kjameé ta nga'tsi jñà xita kii, mì kì kisasèn-là Nainá koni 'sín nga ki'sìn; 'koaá ma-ni nga ya 'ken ya i'nde a'ta xìn ñándá nga nangi kixì.

⁶Kia nga ko'sín kjomà ta nga'tsi kjoa kii, jngoó xkósòn isijna-ná ra jién, mé-ni nga mì ko'sín jñà síkjaájin-né kjoa ra 'cho tjín, koni 'sín ki'sìn xita kii, nga jñà isikjahájin jñà kjoa ra 'cho tjín. ⁷Ko kì chjàn jñà minchaxkó'nchi'ta-la ko 'yaxkón jñà ra ta nainá xkósòn-là xita, koni 'sín ki'sìn i'ka jñà xita kii, nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá nga tsò: “Jè naxindá tsijen kjón tsikitsajna nga tsakjèn ko nga ki'tsi, ko akjòn kisíská [nga kijtsexkón jè nainá xkósòn].” ⁸Ko mì tsa ko'sín kjoachijngi 'sieén ra jién, koni 'sín ki'sìn i'ka jñà xita kii; nga 'koaá kjomà-ni nga sí kaján jmi 'ken nga ta jngo nichjin. ⁹Ko mì tsa ko'sín chjí'té Nà'ín-ná koni 'sín ki'sìn i'ka jñà xita kii nga iskó'ta Nà'ín-ná, nga kíí jnchro ko'sín kjomà-ni nga ta

yeé tsi'ké-la nga 'ken. ¹⁰Ti'koaá mì kì ko'sín tsjájé'tá-lá Nainá, koni 'sín ki'sín i'ka jñà xita kii nga tsjakjajé'ta-la Nainá, 'koaá 'sín kjomà-ni nga 'ji jngo ikjalì ra ma-la síkjesòn xita nga isì'ken jñà xita kii.

¹¹Jngoó xkósòn isijna-ná ra jién 'kia nga ko'sín kjomà'tin jñà xita kii, ko kií ko'sín isi'ta-ni ya Xajon-la Nainá mé-ni nga katachiya-ná nga mì ko'sín 'sieén, jién ra titsajnakeén nichjin ra tífehe'ta-ni 'ndi-ni. ¹²'Koaá ma-ni jè ra ko'sín tsò nga ijyee kixi tíjna ra a'ta 'tse Nainá, nda katasíkonda ijo-la nga mì jé skajin. ¹³Nga'tsi kjoa ra tíkajin jìòn skanda 'ndi-ni nga tíjtá'ta kjoa ra makjiín-no, jñá-ní kjoa ra ko'sín ma'tin ta yá xita-ni. Tanga jè Nainá, ngi xita kixí ra jè; maá jè kjó'ta takòn jìòn nga mì kì tsjá'nde ra jè nga isa tse kjohi'in síkjiín jìòn koni 'ki nga ma chíkjoako-no. 'Kia nga mé kjoa ra skajin jìòn, nga tjá'ta kjoa ra makjiín-no, jé Nainá skiíxa'nde kó'sín nga ma kítjokajion kjoa kii, mé-ni nga ma chíkjoako-no.

**Kó'sín tjínè-la nga síkítsjen-yeé a'ta 'tse
'kia nga tsakjèn-ko xita-la Jesús**

¹⁴'Koaá ma-ni jìòn ndí 'ndse ra tsjake-no, kjiín tikíjna-la kjóbítsjen-no xkósòn ra nainá tsò-la xita. Kì ni ta itsé jè 'yaxkón. ¹⁵'Koaá 'sín tíbakó-no koni tsa ijye xita chjine jìòn; ya nda jchibaya-no koni 'sín nga tíxin-no. ¹⁶'Kia nga 'yé jè ra tjíya chitsín ra ijye kjòchikon'tin, yaá níngàsòn-kjeé ko jè jní-la Cristo, ko jè niño nchrajín ra nijòyeé, yaá níngàsòn-kjeé ko jè ijo-la Cristo. ¹⁷Ni'sín 'ño kjìn ma-ná ra jién, jngoó-ni niño nchrajín ra chineé, 'koaá ma-ni nga jngoó ijo ma-ná ta nga'tsi-ná jién.

¹⁸Chítsijen-la jñà xita naxindá Israel, jñà ra kjine ijo-la cho ra mangatsja Nainá ya nándà nga biya cho, yaá síngàsòn-kjoko ko jè kjotjò ra mangatsja Nainá. ['Koaá ti'sín jngoya-te-la tsa jìòn chjinee ijo-la cho ra sí'ken-la nainá xkósòn-la xita.] ¹⁹Ko, ¿kó tsò-ni 'én ra kotíxian-no? ¿A tsó-ni kjoa nga tjín-la nga'ño jñà cho ra ya biya-la nainá-la xita isa'nde; ko a tsó-ni kjoa nga tjín-te-la nga'ño jñà nainá kii? ²⁰Majin; tsó-ni 'én ra kotíxian-no, 'kia nga jñà xita ra mì kì bexkon Nainá sí'ken kjotjò cho, inìma 'cho-la ní-ní ra ko'sín síngatsja kjotjò-la, ko mì tsa jè-jìn Nainá. Ko majin-na ra 'an nga jè xita-ní síngàsòn-ko jìòn. ²¹Mì kì nda tjín tsa 'kia ya 'yò jìòn jè ra tjíya

chìtsín koni 'sín kitsjà kjòhixi Na'ín-ná kò tì'koaá 'siòè jìòn jè ra ya sìnghàsòn-kò inìma 'cho-la níí. Tì'koaá mì kì nda t́ín tsa 'kia nga bichi jìòn niño nchrajín nga ya níngghàsòn-kò Nainá kò tì'koaá kichi-te jìòn nga sìnghàsòn-kò inìma 'cho-la níí. ²² ¿O ra mejèn-no nga sijti-la Na'ín-ná nga katamachini? ¿A isaá 'nó t́ín-no nga'nó ra jìòn koni ra jè?

Kó'sín nga ta jé kjoa 'sieén ra jè Nainá jeya tikíjna

²³ Kíí 'sín tsò xita nga t́í'nde-ní nga 'sieén ta mé kjoa ra mejèn-ná, tanga mì tsa ta nga'tsi-ni kjoa kjen-ná ndiyá. Kò t́í'nde-ná nga 'sieén ta mé kjoa ra mejèn-ná, tanga mì tsa ta nga'tsi-ni kjoa tsjá nga'nó-ná. ²⁴ Kì ta kjonda tsajìòn fatsjio, jè tjatsjio kjonda 'tse xita ra kj'íí.

²⁵ Maá chjinee ta mé ijo ra ijncha ñánda nga satína ijo; kì tà chjàn chjinangio ñánda nchrabá-ni, mé-ni mì síískáko-no jè kjobítsjen-no. ²⁶ Nga 'tseé Na'ín-ná jè nangi kò nga'tsi tsajmì ra t́ín-la.

²⁷ Tsa jngo xita ra mì kì makjín-la a'ta 'tse Nainá, sííkjí'nchré-no nga kongí kichiod ya ni'ya-la, kò tsa mejèn-najìòn kongiò; chjinee ta mé ra síhijyo-no ya asòn ímixa; kì tà chjàn chjinangio mé tsajmì-ni, mé-ni mì síískáko-no jè kjobítsjen-no. ²⁸ Tanga tsa yá xita ra kitsò: “J̀nà ijo chò kii, j̀nà kàbiya-la koni jngo kjotjò j̀nà ra nainá xkòsòn”, yaá ijndáa kì tà chjàn chinee, ta ngatjì-la jè ra kòkàtsò, kò mé-ni mì kì kòskáya-la kjobítsjen. ²⁹ Mì tsa jè kjobítsjen ra t́íjín ya ajin inìma-no ra kotíxian-la, jè kjobítsjen-la jè ra kò'sín kàtsò.

Tanga tsa t́ín i'ka ra skonangi nga kitsò: “¿Mé-ni satéchjà-na kjoa ra mejèn-na nga 'siaan ta ngatjì-la nga 'cho koma-la j̀nà kjobítsjen-la xita ra i'ka? ³⁰ Tsa jè Nainá títsja-la kjonda a'ta 'tse tsajmì ra tikjine, ¿a ndáa t́ín tsa 'cho 'kín-la tsajmì ra ijye kàtsja-la kjonda Nainá?” ³¹ Tanga jìòn, 'kia nga bichiod, 'kia nga 'yò, kò tsa mé kjoa ra 'nià-isa jìòn, kata'yaá-la nga jè Nainá jeya inchiníkijna jìòn. ³² Kì tà ngatjì tsajìòn-no nga jé skajin j̀nà ra xita judío kò j̀nà ra mì tsa xita judío, kò j̀nà ra xita naxindá-la Nainá. ³³ Isaá nda t́ín nga kò'sín 'tiaàn jìòn koni 'sín nga 'siaan ra 'an. Ta ñáa kjoa ra 'siaan, 'koaá 'sín 'siaan koni 'sín nda sasén-la nga'tsi xita. Mì tsa kjonda tsal'an batsjía, jè jnchro batsjía kjonda 'tse xita ra kj'íí mé-ni nga ma katitjokàjin-ni jé-la.

11 ¹Ko'sín chj́ngí-nájiòn, koni 'sín tíkjingí-la 'an, jè Cristo.

**Kó'sín nga tjínè-la nga 'sìn íchjín ya
ñándá nga maxkóya xítá-la Nainá**

²Jiòn 'ndse kò tichjeé, ndaá tjín koni 'sín inchi'nià jiòn nga níkítsjen jiòn ra a'ta tsa'an kò nga'tsì kjoa ra 'siaan, kò nga tì'koaá inchinitjasòn-te jè kjotéxoma ra 'an ísikátoya-no. ³Tanga mején-na nga nda katasijin-no, nga nga'tsì xítá 'xìn, jé Cristo tjína ítjòn-la nga jè ma skò, kò jè chjoón, jé xítá 'xìn tjína ítjòn-la nga jè ma skò, koni 'sín nga jè Cristo, jé Nainá tjína-la nga jè ma skò. ⁴Tsa jngo xítá 'xìn bíjtsa skò 'kia nga chja'ta-la Nainá kò tsa 'kia 'bénajmíya 'én-la Nainá, mì kì tíbexkón-jìn jè Cristo ra jè tjína koni skò. ⁵Tanga tsa jngo chjoón ra mì kì bíjtsa skò 'kia nga chja'ta-la Nainá kò tsa 'kia nga 'bénajmíya 'én-la Nainá, mì kì tíbexkón-jìn jè 'xìn-la ra skò tjína; nga 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa isijno ska-la tsja skò. ⁶Nga tsa jè chjoón mì kì bíjtsa jè skò, katabíjno ska jnchro; tanga tsa masobá-la nga bate tsja-sko nga sijno ska-la, isaá nda-ni nga katabíjtsa jnchro jè skò. ⁷Jè ra xítá 'xìn mì kì tì'nde-la nga kiijtsa jè skò, nga xkósòn-la Nainá-ní, kò yaá a'ta 'tse xítá 'xìn 'ya-la kjoajeya-la Nainá; tanga yaá a'ta 'tse chjoón nga 'ya-la kjoajeya-la 'xìn-la. ⁸Nga jè ra xítá 'xìn, mì tsa ya ítjo'ta-ni a'ta 'tse chjoón, jé chjoón ra ya ítjo'ta-ni a'ta 'tse xítá 'xìn. ⁹Kò mì tsa jè ngatjì-la chjoón nga isinda jè xítá 'xìn, jé ngatjì-la xítá 'xìn nga isinda jè chjoón. ¹⁰'Koaá ma-ni jñà íchjín tjínè-la nga kiijtsa skò, mé-ni nga jcha-la jè kjotéxoma ra tjín-la, mé-ni nga ske jñà ìkjalì. ¹¹Tanga ra a'ta 'tse Na'ín-ná, tsa tsìn jè xítá 'xìn, tì'koaá tsìn jè chjoón; kò tsa tsìn jè chjoón, tì'koaá tsìn jè xítá 'xìn. ¹²Koni 'sín jè chjoón ra tsikínda ítjòn Nainá, yaá ítjokà'ta-ni a'ta 'tse xítá 'xìn, kò tì'koaá jè xítá 'xìn yaá tsìn-ni a'ta 'tse chjoón; tanga ta nga'tsiòò, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni.

¹³Ndaá tìkítsjen jiòn, ¿a ndaá tjín tsa jñà íchjín mì kì tjíjtsa skò 'kia nga kichja'ta-la Nainá? ¹⁴¿A mí tsa xá ko'sín ki'chá-ná nga kjosabà-ní tsa jngo xítá 'xìn sìndajò tsjaskò? ¹⁵Tanga jñà íchjín, kíí ko'sín ki'tsì-la nga síndajò tsjaskò nga isaá nda batsíjen, nga jè tsjaskò ma-ni koni tsa jè níkje xo'ba ra bíjtsa skò. ¹⁶Tsa yá ra mejèn-la nga kj'íí 'sín kitso ra a'ta 'tse kjoa kii,

ko'sín nda katasijin-la, mì tsa kj'íí 'sín nga-isa-najin ra jin ko nga'tsì jnà ra naxindá-la Nainá ma.

**Kó'sín nga nda kjón-ní 'sieén 'kia nga síkítsjen-yeé
a'ta 'tse kó'sín nga tsakjèn-ko xita-la Cristo**

¹⁷Tanga jnà 'én ra fi-isa ra koxin-no, mì kì ma nda síkítsajna-no, ta ngatji-la 'kia nga maxkóya jìòn, mì tsa mé kjonda ra sakó-no, ta isaá jnchro kjoa'cho sakó-no. ¹⁸Jè ra ma'tsia-ni ra koxín-no, 'koaá 'sín iska'ta-na 'én, nga 'kia-ró nga maxkóya jìòn ra naxindá-la Cristo 'mì-no, tijiòn-ró nijòya-no ijo-no; mejèn tsa makjiín-na tsa 'koaá 'sín inchi'nià kitiodò. ¹⁹'Koaà-la 'sín koma ko 'sa-najiòn mé-ni nga jcha-la yá kjòn-ni ra kixi kjoa nga xita-la Cristo ma. ²⁰Ta ngatji-la 'kia nga maxkóya jìòn, mì tsa ngi ko'sín bichi kiti jìòn koni 'sín nga kitsjà kjokixi jè Na'ín-ná nga síkítsjen-yeé ra a'ta 'tse kjoabiya-la. ²¹Nga tjín i'ka ra tsò ra ská-la bakjèn nga majin-la tsjá-la xákjín jè niño-la, ko skanda ma'chi-ní; ko jnà ra i'ka, imaa ajò-la ta ngatji-la nga mì kì bako-la niño. ²²¿A tsín-no ni'ya nándà nga ma 'yò ko bichiodò? ¿Mé-ni nga ko 'sín 'nià-no nga nachrjengi-najiòn ra xita naxindá-la Nainá? Ko ti'koaá nisobá-la jnà ndí xita ra tsín-la ra bakjèn. ¿Kó xián ra 'an? ¿A maá nda síkítsajna-najiòn ra a'ta 'tse kjoa kii? Majin, mì kì ma nda síkítsajna-no.

²³Nga a'ta 'tseé Na'ín-ná nga kjomà-na koni 'sín tjín kjoa ra ísikátoya-najiòn: Nga jè nitjen 'kia nga tikjè mangatsja xita kondra-la jè Na'ín-ná, iskábé jè niño nchrajín, ²⁴kiichja

nga kitsjà-là kjonda Nainá, isìjòya jè niño nchrajín kò akjòn kitsò: Jè niño nchrajín rakì, jè-ní ra ijo-na ra títsja ra ta ngatjì tsajìon; kò'sín tìjòya-te jìon niño nchrajín nga tikítsjen-yá ra a'ta tsà'an. ²⁵ 'Koaá tì'sín ki'sín 'kia nga ijye tsakjèn; iskábè jè chitsín, nga kitsò: Jè nandá xán 'tse uva ra tjíya chitsín rakì, jè jní-na ra xaájten nga sindajín xitse jngo kjoa ra a'ta tsajìon kò Nainá. 'Koaá 'sín 'tiaàn ki'ta nga tikítsjen-yá ra a'ta tsà'an 'kia nga india-india 'siò. ²⁶ 'Koaá ma-ni, 'kia nga india-india chjinee jìon jè niño nchrajín rakì, kò 'siòya jìon nandá xán 'tse uva jè chitsín rakì, jè kjoabiya-là Na'ín-ná 'benajmíya jìon, skanda 'kia nga kj'íí india-ni ra jè.

**Kó'sín tjínè-là nga nda kjón-ní sikítsjen-yé
'kia nga tsakjèn-kò xita-là Jesús**

²⁷ 'Koaá ma-ni tsa yá ra ta kò'sín skine jè niño nchrajín rakì, kò sk'í jè nandá ra tjíya chitsín 'tse Na'ín-ná, tsa mì kì bexkón-ni kjoa kì, jé tíbátsji-là ijo-la, nga tìbachrjengi-ní koni 'sín nga 'ken Jesús nga kitsjà ijo-la kò nga tsikíxten jní-la. ²⁸ Kíí machjeén-ni nga nda kjón-ní tìchijajin-là inìma-no 'kia nga tikje chjinee jè niño nchrajín kò 'siò jè nandá xán 'tse uva ra tjíya chitsín 'tse Na'ín-ná. ²⁹ Jè ra bakjèn, kò 'bi, tsa mì kì tìbexkón-ni kjohi'in ra kjomà'tin ijo-la Na'ín-ná, tìjé tìbínè-là kjohi'in ijo-la 'kia nga bakjèn kò 'bi. ³⁰ 'Koaá ma-ni nga kò'sín 'nó kjìn ma-ni ra ya títsajnajin-najìon ra 'nó kiya kò ra inchife nga'nó-la, skanda tjín i'ka ra ijye 'ken. ³¹ Tsa jién-la ra nda kjòn sìchiya ítjòn-lá jè inìma-ná kó'sín titsajneé, mí-la tsa kotjín kjohi'in tsjá-ná Na'ín-ná. ³² Tanga tsa jè Na'ín-ná tsjá-ná kjohi'in, kíí-ní nga mejèn-là nga sìkixiya-ná mé-ni nga mì ya taña sìkjieén kjohi'in ra mì fehe'ta ra kòko-la jñà xita isà'nde ra mì kì bexkón Nainá.

³³ 'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé, 'kia nga kitsajnajtín jìon nga kichioè ra a'ta 'tse Na'ín-ná, jchíña-la xàngioo nga jngó jngó-no. ³⁴ Tsa yá ra 'nó ajò-la, ya katakjèn kjòn ya ni'ya-la, mé-ni nga mì kì kjohi'in tsjá-no Nainá tsa 'kia nga mì kì nda 'siaan 'kia nga koxkóya. A'ta 'tse kjoa ra kj'íí-isa, 'kia kjòn nda sikíxiya-no 'kia nga kijchòjkon-no.

Kó ta 'sín t́jín kjoachjine ra tsjá-ná Nainá ra ma sixá'ta-lá

12 ¹Jiòn ndí 'ndsé kọ ndí tichjeé, mején-na nga nda katasijin-najiòn kó'sín t́jín ra a'ta 'tse kjoachjine ra tsjá Inìma Tsje-la Nainá mé xá ra 'sieén ra a'ta 'tse. ²Ndaá t́jín-najiòn, 'kia nga tikje ya makjiín-no ra a'ta 'tse Nainá, yaá tsangì'ta-la jiòn nga xìn ndiyá kùkọ-no j̀nà xkòsòn ra mì kì ma-la chja ra nainá tsò-la xita. ³Koaá ma-ni nga kọ'sín katasijin-no, nijngo ra ma kító: “¡Taxki katama'tin Jesús!” tsa a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá tichja-ni. Kọ tì'koaá tsa mì a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá tichja-ni, mì kì yá ra ma kító: “Jè Jesús ra t́jna ítjòn-ná.”

**Kó'sín nga ḱjín ndiyá t́jín-nì kjoachjine
ra tsjá-ná Nainá ra ma sixá'ta-lá**

⁴Ya naxindá-la Nainá, ḱjín ndiyá t́jín-ni j̀nà kjoachjine ra tjábé-la mé-ni nga ḱjín ndiyá xá ra ma 'siin-ni, tanga tijé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra tsjá nga'tsi kjoachjine k̀i. ⁵Ḱjín ndiyá-la kó'sín nga níxá'tá-lá Nainá, tanga tijé-ni Na'ín-ná ra ma jè ni-la xá. ⁶Kọ ḱjín ndiyá-la kó'sín nga 'sín jè xita ra nga'ño-la Nainá tísíxájin ya inìma-la, tanga tijé-ni Nainá ra síxájin ya inìma-la nga'tsi xita ra 'sín nga'tsi kjoa k̀i. ⁷Nga jngó jngó xita, tjábé-la jngo kjoachjine ra bakón jè Inìma Tsje-la Nainá, mé-ni nga katasakó-ni kjonda a'ta 'tse nga'tsi xita naxindá-la Nainá. ⁸T́jín i'ka xita ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá 'bì-la nga ma-la katachja 'én ra 'ño chjine t́jín, kọ t́jín i'ka ra 'bì-la nga katachja koni 'sín t́jín kjobítsjen ra t́jì'ma-la Nainá, tanga tijé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra tsjá-la kjoachjine. ⁹T́jín ra kọ'sín 'bì-la nga nda katabá'ta ikon Nainá, tì'koa tijé-ní Inìma Tsje-la Nainá ra tsjá-la nga kọ'sín 'sín; kọ t́jín ra kọ'sín 'bì-la nga ma-la katasínda-ni xita ra kiya, tanga tijé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra kọ'sín tsjá-la. ¹⁰T́jín ra kọ'sín 'bì-la nga ma-la 'sín kjojkón ra nda t́jín, kọ t́jín ra kọ'sín 'bì-la nga ma-la chja ngajo-la Nainá. T́jín ra kọ'sín 'bì-la nga nda machiyajin-la yá 'tse nga'ño ra síchjeén nga jngó jngó xita ra 'bénajmíya. ¿A 'tseé Inìma Tsje-la Nainá o ra maj̀n-ní? Kọ t́jín ra kọ'sín 'bì-la nga ma-la chja 'én ra ta jè fiya-la, kọ t́jín ra ma-la síkatoya-ni kó'sín tsò-ni j̀nà 'én k̀i. ¹¹Tanga tijé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra ta jè ta jngo-ni ra ma-la kọ'sín 'sín nga'tsi kjoa k̀i nga

síka'bí-la nga jngó jngó xita ñáa kjoachjine ra jè mejèn-la nga tsjá-la.

¹²Ta jngo ma-ni ijo-ná, tanga kjín ndiyá-la mé ra chja'nda; tanga ni'sín ko'sín kjìn ndiyá tjín-ni mé ra chja'nda, ta jngoó ma-ni ta nga'tsiòo; 'koaá ti'sín tjín ra a'ta 'tse naxindá-la Cristo. ¹³Nga tijé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra tjínajin inìma-ná 'kia nga isatíndé nga'tsí-ná, mé-ni nga ta jngoó ijo koma-ná, ni'sín ta yá xita-ni; a xita judío-ní o ra mí tsa xita judío; a xita chi'nda-ní o ra mí tsa xita chi'nda. Nga jngoó ndiyá-la Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjá-ná.

¹⁴Jè ijo-ná mì tsa ta jngo tjín-ni kó'sín nga 'ki; kjín ndiyá tjín-ni mé ra ta chja'nda. ¹⁵Tsa jè ndsaké kitso: “¿Mé-ni mì tsa tsja xita kjomà-na ra 'an? Mì-la tsa ya chjà-naa ya a'ta 'tse ijo.” Ni'sín ko'sín kitso mì kì koma tjáhixìn, nga ta jngoó ijo tjín-ni. ¹⁶Ko tsa jè chíká-ná kitso: “¿Mé-ni mì tsa xkon xita kjomà-na ra 'an? Mì-la tsa ya chjà-na ya a'ta 'tse ijo.” Ni'sín ko'sín kitso mì kì koma tjáhixìn, nga ta jngoó ijo tjín-ni. ¹⁷Jè ijo-ná tsa ngi ta xkén koma tjingo, ¿ñánda sijna jè chíká-ná mé-ni nga koma kináyá-ná? Ko tsa jè ijo-ná, ngi ta chíká-ná koma tjingo, ¿ñánda sijna nitjén ra koma chjón-jtá-né? ¹⁸Tanga jè Nainá, yaá isíki'hijyo i'nde-la ñánda nga nda isasèn-la ra jè, nga jngó jngó skoya-la ijo-ná. ¹⁹Tsa ta jngo skoya tjín-ni ijo-ná, mí-la tsa ngi ijo tjingo-jìn. ²⁰Kixí kjoa ni'sín kjìn skoya tjín-ni ijo-ná, tanga ta jngoó ijo ma-ni.

²¹Jè xkén mì kì ma kitso-la jè ndseé: “Mì kì machjeén-na ra ji.” Ti'koaá jè ské, mì kì koma tsa kitso-la jñà ndsaké: “Mì tsa mé machjeén jion ra a'ta tsa'an.” ²²Jñà jnchro isa 'ñó machjeén ra chja'nda ijo-ná jñà ra ko'sín tsijen koni tsa mí mé nga'ño tjín-la. ²³A'ta 'tse ijo-ná, jñà ra ko'sín ma-ná nga mì tsa 'ñó 'yaxkén, ta isaá jnchro, jñá jnchro isa 'ñó nda níkáyeé nikje mé-ni nga isa nda kata'yaxkón-la. Bijtsa'ma-né jè ijo-ná, jñà ra ko'sín ma-ná nga mì kì tjí'nde nga jcha-la, ²⁴ko jñà ra nda tsijen-ni, mì kì machjeén-la nga sijtsa'ma. Jè Nainá, 'koaá 'sín tsikínda ijo-ná nga isa 'ñó nda kata'yaxkón jñà ra ko'sín ma-ná nga isa chiba chjí-la, ²⁵mé-ni nga jngó jngó skoya ijo-ná nda kjón katatsabaya xákjín, ko katatsjá nga'ño kañá-la xákjín nga'tsiòo. ²⁶Tsa 'kia ñánda nga mahajò ijo-ná, ta mahajò tjingo-ní. Ko tsa 'kia ñánda nga tí'yaxkón, ndaá 'se ijye-la nga tjingo ijo.

²⁷Jìòn, 'koáá 'sín jngoya-la koni tsa ijo-la Cristo ma jìòn, nga kja tjín kja tjín-no xá ra a'ta 'tse Cristo. ²⁸Nainá, 'koáá 'sín iskosòn-la mé xá ra 'siin xita: jè ra ma'tsia kjòn-ni isíkítsajna ya ajin naxindá-la, xita ra jè bixáya-la nga síka'bísòn 'én-la; ra ijchò jò-ni isíkítsajna jñà xita ra ma-la chja ngajo-la, ko ra ijchò jàn-ni isíkítsajna jñà ra nda ma-la kokòn-ya 'én-la, ko ti'koáá isíkítsajna jñà ra ma-la 'siin kjoxxón, akjòn isíkítsajna-te jñà ra ma-la siinda-ni xita ra kiya, ko jñà ra ma-la kosiko'ta xita xákjén, ko jñà ra ma-la kítsajna ítjòn-la xita naxindá-la, ko jñà ra kj'íí 'én chja ra mì yá xita ma-la kótsò-ni. ²⁹Mì tsa ta nga'tsi-ni nga bixáya-la Nainá nga síka'bísòn 'én-la; ko mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la chja ngajo-la Nainá. Ko ni mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga 'ñó nda ma-la bakón-ya 'én-la Nainá; ko mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la 'sín kjoxxón ra 'tse Nainá; ³⁰ti'koáá mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la sínda-ni xita ra kiya. Ko ti'koáá mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la chja 'én ra ta jè fiya-la; ko ni mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la síkatoya jñà 'én kii. ³¹Jè tjatsji jìòn jè kjoachjine-la Nainá ra isa nda tjín.

Tanga tjín jngo ndiyá ra 'an kokon-no ra isa 'ñó nda tjín.

Kó'sín tjín kjòn-ni ra a'ta 'tse kjoatsjacha

13 ¹Tsa kjin ndiyá tjín-ni 'én ra chjàa ra ta 'an fiya-na, ko tsa skanda ma-na chjàa 'én ra chja jñà ikjali, tanga tsa mí tsjake-naa xita ra kj'íí, mí-la tsa mé chji-la jñà 'én ra chjàa; 'koàa-la 'sín 'ki-na koni tsa jngo kichja ra faháya-la, ko koni jngo chroba ra tsján fane. ²Tsa maá-na nga nda chja ngajo-la Nainá ko tsa ndaá fiya ijye-na kó'sín tjín nga'tsi kjoa ra jè Nainá tjí'ma-la, tsa 'ñó tjín-na ra 'mì kjoachjine, ko tsa ti'koáá 'ñó nda makjiín-na a'ta 'tse Nainá nga skanda maá-na sijtíya-la jñà nindo; tanga tsa mì tsjake-naa xita ra kj'íí, ni ta mé-la chji-ina. ³Tsa maá-na tsja ijye nga'tsi tsajmì ra tjín-na nga katakjèn jñà ra xita ima, ko tsa skanda tsja-náa ijo-na nga katati ya ajin ni'í, tanga tsa mì tsjake-naa jñà xita ra kj'íí, takó nímé ra sikijne.

⁴Jè ra tsjake xita ra kj'íí, maá-la koñákjoa; 'ñó nda xita 'sín; mì tsa maxitakòn-jìn; mì tsa jè nda síkjina ijo-la; ko mì tsa 'nga fiko kjobítsjen-la; ⁵mì tsa ta 'sín ta ma-jìn; mì tsa ta

kjɔnda 'tse bátsji; mì tsa sasa majti-la kɔ̀ mì tsa ya bíjin takòn ki'ta mé kjoa ra ma'tin; ⁶tí'koaá mì tsa matsajjin-la 'kia nga mé kjoa'cho ra 'sín xita; tanga jè, tsjaá 'se-la a'ta 'tse kjoakixi ra 'sín xita; ⁷Jngo xita ra tsjake jñà xita ra kj'íí, mì tsa jè fi-ni mé kjoa ra tjín-la xita, mì tsa chiba tjín-la kó'ki nga makjín-la, kó'ki nga skoóna kjoa kɔ̀ kó'ki nga chíkjoajin-la ta mé kjoa-ni.

⁸Jngo xita ra tsjake jñà xita ra kj'íí, 'koaá 'sín 'ki koma ki'ta. Tanga kijchó nichjin nga mì tí yá ra 'se-ni ra kichja ngajo-la Nainá, nga mì tí yá ra kichja-ni 'én ra kj'íí tsò, tí'koaá mì tí yá ra tjábé-la kjobítsjen ra tjí'ma-la Nainá. ⁹Ta ngatjí-la, kjè tsa nda 'ya ijyeé kjobítsjen ra tjí'ma-la Nainá, kɔ̀ kjè kì tsa nda nakjoá ngajo-lá Nainá koni 'ki tjínè-la nga kinákjeé. ¹⁰Tanga 'kia nga kijchò nichjin nga kitjasòn kjobítsjen-la Nainá nga ni-ti-mé jchija'ta-la, yaá kjehe'tà jè ra ta chiba machiya-ná 'ndi-ni.

¹¹'Kia nga tí'sa itsé-na, 'koaá 'sín chjàa kɔ̀ 'koaá 'sín síkítsjen, tí'koaá 'koaá 'sín machiya-na koni tsa jngo ndí ti itsé; tanga 'kia nga ijye kjójchíngaa kítsjin-náa nga'tsi ra kjoa 'tse ixti.

¹²'Ndi-ni, ta 'koaá 'sín tsijen-ná Nainá koni tsa 'kia nga chí'sén jngeé chitsín ra ijye tímaxa. Tanga kijchò nichjin nga nda kjón jchí'én Nainá. 'Ndi 'ndi, ta chibaá tjín-ni koni 'sín nga fiya-na, tanga tíjna jngo nichjin nga ske kjòon kó'sín nga jè Nainá tsijen-la ra a'ta tsa'an.

¹³'Ndi 'ndi, ján tjín-ni kjoa ra tjítsajna ki'ta: Jè kjoa nga makjín-ná a'ta 'tse Nainá, jè kjoa nga tjíjngo takén nga chiná-lá jè kjonda ra tsjá-ná Nainá, kɔ̀ jè, kó'sín nga tsjacheé xita ra kj'íí. Tanga jè ra tíjna íjtòn kjòn-ni, jé-ní kó'sín nga tsjacheé xita ra kj'íí.

Kó'sín tjín a'ta 'tse jngo 'én ra mì kì yá fiya-la kótsò-ni

14 ¹Kó'sín jè isa 'ñó nda tangí'ta-la jè ra 'mì kjotsjacha; tanga tí'koaá 'ñó tjatsji-te jñà kjoachjine ra tsjá jè Inima Tsje-la Nainá. Kɔ̀ jè ra isa 'ñó chjí-la, jé-ní nga kinákjoa ngajo-lá Nainá. ²Jè ra kj'íí 'én chja ra mì yá xita ma-la kótsò-ni, mì tsa taxki xita-jìn ra tíchja-la, jé sabá Nainá ra tíchja'ta-la. Nga mì kì yá ra machiya-la 'én ra chja, ta ngatjí-la, a'ta 'tse Inima Tsje-la Nainá nga tíchja'ma. ³Tanga jñà xita ra Nainá chja ngajo-la, jñá chja-la xita, mé-ni isa nda katafiya-la ra a'ta 'tse Nainá, kɔ̀ nga

kata'ñó-isa ikon, tì'koa sije ikon nga'tsiò. ⁴Jè ra kj'íí 'én chja ra mì yá xita ma-la kótsò-ni, ta jé sakó-la nga'ño; tanga jè ra chja ngajo-la Nainá, 'kia nga 'bénajmíya, jñà xita naxindá-la Nainá sakó-la nga'ño. ⁵Mején-na tsa nga'tsi-najìon ma-no kinákjoa ra kj'íí 'én. Tanga isaá-la ta nda-ni tsa jè Nainá kinákjoa ngajo-la. Nga isaá 'ño chjí-la jè ra Nainá chja ngajo-la, nda mí 'koa-ni koni jè ra kj'íí 'én chja, ra mì yá xita ma-la kótsò-ni. Kja ta jngoó-la tsa tjín xita ra ma-la siikatoya kótsò-ni 'én rakii, mé-ni isa nda sakò-isa-la nga'ño xita naxindá-la Nainá.

⁶Jìon 'ndsé ko tichjeé, 'koaá 'sín jngoya-la, tsa 'kia 'an ra kijchò'tsè-najìon, tsa ta kj'íí 'én kichjà-najìon jè ra mì kì kochiya-no, ¿mé kjonda ra sakò-najìon, tsa mì tsa jè kichjà-najìon jè 'én ra Nainá síchiya-na, ko jè kjobítsjen ra tsjá Nainá, ko jñà 'én ra 'an chjà ngajo-la Nainá nga bakon-yá-najìon? ⁷Skanda jñà tsajmì-la xita ra síkjane, ¿kó'sín jchà-la náa-ni ra tífane, tsa mì kja kj'íí kja kj'íí kitso jta-la nga jngó jngóo, koni tsa jè chrjoo ko jè ní'ño? ⁸'Koaá jngoya-la jè chrjoo ra 'tse xita kjojchán, tsa mì kì nda ski'nda, ¿kó'sín ma-ni nga kitsajnanda nga kii'tsia kjojchán? ⁹'Koaá ti'sín ma ra a'ta tsajìon, tsa mì kì jñà kinákjoa jìon 'én ra nda fiya-ná, ¿kó'sín ma jchà-la mé 'én-ni ra inchinakjoá jìon? Tsa mì kì yá ra kiya-la kótsò-ni, koni tsò-ni kjoa, ta isén-la inchinakjoá-jin jìon. ¹⁰Kixii kjoa taxki kjín-la ndiyá-la 'én ra tjín ta nga tíjngo ya isà'nde, tanga chjaá-ni kó'sín tsò nga jngó jngó skoya 'én. ¹¹Tsa mì kì fiya-na ra 'an kó'sín tsò-ni 'én ra tíchja jngo xita, 'koaá 'sín koma-na nga jè xita rakii, xín i'nde-la. Ko ti'koaá ra jè, 'koaá 'sín koma-la nga xín i'ndeé tsa'an, ta ngatjì-la nga mì kì kji'nchré jñà 'én ra chjàa ra 'an.

¹²Ra jìon, ta jé 'ño fatsjio jñà kjoachjine ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá, tanga isaá nda-ni nga jè isa 'ño tjatsjio jè kjoachjine ra koma kosiko'ta jñà xita naxindá-la Nainá nga isa nda 'se-isa-la nga'ño. ¹³'Koaá ma-ni, jè xita ra kj'íí tsò 'én ra chja, katasíjé'ta-la Nainá mé-ni nga 'se-la nga'ño nga ma 'keènajmíya kótsò-ni jè 'én ra chja. ¹⁴'An, 'kia nga chjà'tà-la Nainá tsa kj'íí tsò 'én ra tíchjàa, jè ra ni mì 'an fiya-na, tà jé inìma-na ra tíchja, tanga jè kjobítsjen-na, mì kì mé nga'ño sakò-la. ¹⁵Tanga, ¿mé ra 'siaan tsa 'koa? Jé-la ra machjeén, 'kia nga kitsá'ba-la Nainá, 'koaá 'sín kichjà'ta-la koni 'sín

jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-la inìma-na, tanga koó jngo 'én ra ti'koaá 'an fiya-na. Tsa 'kia nga see ra a'ta 'tse, 'koaá 'sín see koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-na, tanga jngoó so ra ti'koaá 'an fiya-na. ¹⁶'Kia nga kinákjoa'ta-la Nainá koni 'sín nga síchiya-li jè Inìma Tsje-la, tsa ta jñá 'én kinákjii ra mì yá xita machiya-la, çkó'sín koma-ni kitso xita ra ká'nchré-li: “Ko'sín katama koni 'sín nga kasi”, tsa mì kì kàfiya-la jè 'én ra kanakjí? ¹⁷Kixií-la kjoa, ndaá-la tjín koni 'sín nga 'bi-la ji kjonda Nainá, tanga nimé nga'nó sakò-la jñà ra ká'nchré-li, nga mì kì kàfiya-la koni 'sín nga kasi. ¹⁸'An, tsjaá-la kjonda Nainá nga isaá nda ma-na chjà 'én ra mì kì tsa yá xita fiya-la; tanga ra jìòn, mì tsa ko'sín nda nakjoá jìòn. ¹⁹Tanga ya ajin naxindá-la Nainá, isaá-la nda-ni tsa tà 'òn 'én kichjà-la ra kjobítsjen tjiko, mé-ni nga ma 'kenájmiya-la ra kj'íi xita ko mì 'koa-ni tsa te jmi 'én kichjàa ra kj'íi tsò ra mì yá kiya-la.

²⁰Jìòn 'ndsé ko tichjeé, kì ko'sín níkítsjen koni tsa ixti. Tanga ra a'ta 'tse kjoa'cho, ko'sín 'tiaàn koni jñà ixti ra kjè kì fiya-la. Tanga ra a'ta 'tse kjobítsjen-no, tjaya jchá-la takòn. ²¹'Koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “'Aán sikásén-la xita ra xìn nangi ko ra kj'íi 'én chja, nga kichjà-la naxindá-na; takó mì kì kj'i'nchré-na, nì'sín ko'sín sikóo, tsó Na'ín-ná.” ²²'Kia nga nakjé 'én ra mì yá xita machiya-la, jngoó kjojkón tíbakón-la Nainá jñà xita ra mì kì makjiín-la, mì tsa jñà-jìn xita ra ijye makjiín-la. Tanga 'kia nga nakjoá ngajo-lá Nainá, jñà tínakjoá-la xita ra ijye makjiín-la mì tsa jñà-jìn ra kjè kì makjiín-la. ²³Tsa 'kia nga koxxóya naxindá-la Nainá, tsa kj'íi tsò 'én kichja nga'tsiòo ra mì kì yá xita machiya-la, ko tsa 'kia chiba-la kjoaha'sen jngo xita ra kjè tsa ya bijchó ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá, ça mí tsa kitso: “Skáa-la jñà xita kii”? ²⁴Tanga tsa nga'tsi-no, jè Nainá inchinakjoá ngajo-la, ko tsa 'kia chiba-la kjoaha'sen jngo xita ra kjè kì tsa ya bijchó ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá, tsa kj'i'nchré-no koni 'sín nga inchinakjoá ngajo-la Nainá, kokjiín-la ko ti'koaá kochiyaá-la nga xita jé-ní. ²⁵Yaá jcha-la nga'tsi kjoa'cho ra tjjin inìma-la ko kosen-xkó'nchi-ní nga kosen-niñanè isén-la ya a'ta nángi nga skexkón Nainá ko 'koaá 'sín kitso nga kixií kjoa nga yaá tjnain kiti-no Nainá.

**Kó'sín machjeén nga 'sieén ra a'ta 'tse Nainá
ya ñánda nga koxkóyéé**

²⁶ Jiòn 'ndsé kò tichjeé, ¿kó tsò-ni kjoa kii? Tsò-ni, 'kia nga koxkóya jiòn nga jeya síkijna Nainá, jngó jngó-no tìngatsja kjojò-no Nainá; jngo ra katase, jngo ra katabakón-ya, jngo ra kata'bénajmí kó'sín nga Nainá tísíchiya-la, kò jngo ra kj'íí 'én katachja ra mì yá xita machiya-la, kò jngo katasíkatoya-ni 'én rakii. Kó'sín 'tiaàn nga jngó jngó-no mé-ni isa tse nga'ño kata'se-isa-no, jiòn ra naxindá-la Nainá 'mì-no. ²⁷Tsa 'kia nga mejèn-no kinákjoa 'én ra kj'íí tsò ra mì yá xita machiya-la, machjeén-ní tsa ta jò, kò tsa ta jàn xita katachja; tanga jngó jngó katachja; kò jngo ra katasíkatoya-ni kó'sín tsò-ni 'én kii. ²⁸Tsa tsin ra ma-la síkatoya-ni 'én kii, tà jyò katitsahijyo jnchro ya ajin naxindá-la Nainá; ta yaá ajin inima-la katabáko Nainá. ²⁹'Koaá tì'sín tjin a'ta 'tse xita ra chja ngajo-la Nainá; tsa jò kò tsa jàn ma-ni, tjiné-la nga jngó jngó kichja mé-ni nga jña xita ra i'ka ra kji'nchré, jña-ní ra kitso-ni a ndaá tjin o ra majin-ní. ³⁰Tsa kitjotin jngo ra ya títajna nga kitso: “Jngo 'én tísíchiya-na Nainá”, machjeén-ní nga jè ra tichja ítjòn katatsjá'nde-la nga katachja mé 'én ra tísíchiya-la Nainá. ³¹'Koaá 'sín koma nga nga'tsi ra ma-no nakjoá ngajo-la Nainá, nga komaá jngó jngó 'kénajmíya mé-ni nga isa nda kochiya-isa-no kò sakò-isa-no ra kjotsja. ³²Jña xita ra chja ngajo-la Nainá, jña tjin-la kinda kó'sín nga kichja ngajo-la Nainá. ³³Nga jè Nainá, mì kì sasén-la ñánda tjin kjosi kò ñánda nga ta tjin ta ma kjoa. Yaá sasén-la ñánda nga tjin kjoa'nchán.

Koni 'sín chon tìjngo ñánda nga maxkóya xita-la Nainá, ³⁴machjeén-ní nga jña íchjín jyò katitsajna 'kia nga tímaxkiya 'én-la Nainá, nga mì kì tji'nde-la nga ma kichja; koni 'sín tsò-te jè kjotéxoma, nga jña íchjín tjinè-la nga ta kji'nchré.

³⁵Tsa mé kjoa ra mejèn-la ske, 'kiaá katakjinangi-la 'xin-la 'kia nga kijchò-ni ni'ya-la. Nga mì kì nda tjin nga jngo chjoón ya kichjajin ñánda nga maxkóya naxindá-la Nainá.

³⁶¿A 'koaá 'sín níkijsen jiòn, nga a'ta tsajión kjo'tsia-ni 'én-la Nainá? ¿O ra 'koaá ma-no nga ta jiòn ki'senajmíya-no? ³⁷Tsa titsahijyo i'ka jiòn ra kó'sín síkijsen nga maá-la chja ngajo-la Nainá kò tsa 'koaá 'sín tsò nga jè Inima Tsje-la Nainá kó'sín tísíchiya-la, 'koaá 'sín nda katasijin-la nga jña 'én ra kotíxian,

'tseé Na'ín-ná jè k̄jotéxoma ra t̄sichjéén. ³⁸Tsa t̄jín jngo x̄ita ra mì k̄i sk̄exkón 'én ra t̄íchjà, t̄i'koaá jè x̄ita rak̄i, mì k̄i jch̄axkón.

³⁹Ndí 'ndsé, 'ñó t̄jatsjio nga k̄inákjoa ngajo-la Nainá, k̄o k̄i tà ch̄jàn batechjà-la j̄nà ra ch̄ja 'én ra k̄j'í tsò, ra mì yá x̄ita f̄iya-là. ⁴⁰Tanga jé ra machjeén nga nda k̄jón-ní t̄ihitjasòn nga'tsì k̄joa k̄i, nga ndiyá ndiyá k̄jón-ní nga tahíkoo.

Kó ta t̄jín x̄ita tsakón-là ijo-là Jesús 'kia nga ijye jaáya-là

15 ¹Ndi-ni ndí 'ndsé k̄o ndí tichjeé, mején-na nga sík̄itsjen-yá-najìòn jè 'én x̄it̄se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'an t̄si'kènájmiya-najìòn, 'én nda-là Cristo ra k̄jokjìín-no k̄o ra kix̄i t̄itsajna-no 'ndi-ni. ²Jè 'én nda rak̄i ra k̄oma-là s̄ik̄itsajnan̄d̄í-no a'ta 'tse jé-no tsa takó k̄o'sín kix̄i in̄chimahíkoo 'én nda-là Cristo koni 'sín nga ítsi'kenajmíya-no; tsa majìn, ta k̄jotjò-la-ni nga k̄jokjìín-no.

³Nga jé k̄jón ítsakon-yá ítjòn-najìòn koni 'sín t̄jín 'én ra 'an it̄jábé-na, nga jé Cristo 'ken-t̄jì ngajo-ná ra k̄joa 'tse jé-ná koni 'sín t̄íchja x̄ajon ra t̄j'ita 'én-là Nainá; ⁴nga kisihi'nde-ní k̄o nga jaáya-ilà nga ijchò jàn n̄ichjin koni 'sín nga t̄íchja x̄ajon ra t̄j'ita 'én-là Nainá; ⁵nga jè Cefas [Pedro] tsakón-là ijo-là; ra k̄jomà 'kiaá tsakón-là ijo-là j̄nà x̄ita-là ra i'ka ra ma-ni tejò k̄o Pedro. ⁶Ra k̄jomà askan-nioo, tsatoó 'òn sindo ma-ni x̄ita ra ngi india k̄jón-ní kiskàjin. J̄nà x̄ita k̄i, ijyeé 'ken i'ka tanga takó k̄jín ma-ni ra takó t̄itsakon skanda n̄ichjin 'ndi-ni. ⁷Kiaá tsakón-là ijo-là jè Jacobo k̄o ak̄jòn tsakón-là ijo-là nga'tsì x̄ita-là ra tsikíxáya-là.

⁸Ra ijyehe'tà-ni, 'aán tsakón-na ijo-là, 'an ra 'koaá jngoya-là koni jngo i'ndí-xó ra mì nda kitsin. ⁹'An, isaá ta 'ñó nangi t̄jina koni j̄nà x̄ita ra i'ka ra tsikíxáya-là Jesús. Nda mí-la bakèn-na nga 'an tsikíxáya-na tsa nda k̄jòn-ni, tà ngat̄jì-là nga 'aán k̄itsahatjingi-là x̄ita nax̄indá-là Nainá. ¹⁰Tanga ta k̄jonda 'tse Nainá-ní tsa yá-na ra 'an. K̄o jè k̄jonda rak̄i mì tsa ta ya t̄íchja. Isaá ta 'ñó jnchro t̄isíxáa, nda mí 'koa-ni koni j̄nà x̄ita-là ra i'ka. Tanga mì tsa 'an j̄àan, jè sabá k̄jonda-là Nainá ra t̄isíxájin ijo-na. ¹¹Mì tsa jè ra ch̄jì-là yá ra tsakón-ya, a j̄nà x̄ita ra i'kaa o ra 'an-ná; jè-ní ra ch̄jì-là nga j̄jín t̄si'kènájmiya-lajin jè 'én nda-là Cristo k̄o 'ndi-ni ijyeé mak̄jìín-najìòn.

Kó'sín tjin a'ta 'tse kjoa nga kjoaáya-la xita

¹²'Koaá 'sín tsakòya-lajin nga jè Cristo jaáya-la ya ajin-la mi'ken; tanga, ¿mé-ni ko'sín bixó i'ka-najion nga mì kì ma kjoaáya-la jñà xita ra ijye 'ken? ¹³Tsa mì kì kjoaáya-la xita ra ijye 'ken, takó kjè-la tsa faháya-la Cristo tsa'koa. ¹⁴Tsa mì tsa jaáya-la Cristo, ta kjotjó-la-ni nga inchi'bènajmíya-jin ko ti'koaá ta kjotjó-la-ni nga ko'sín makjiín-najion tsa'koa. ¹⁵Tsa kixi kjoa nga mì kì kjoaáya-la xita ra ijye 'ken, jín-lajin ra xita ndiso kítjongi-jin ya a'ta 'tse Nainá, nga 'koaá 'sín tsi'kènajmíya-jin nga jè Nainá isikjaáya-la Cristo, ko mí-la tsa jaáya-la tsa'koa tsa kixi kjoa nga mì kì faháya-la mi'ken. ¹⁶Tsa mì faháya-la mi'ken tsa'koa, ti'koaá takó kjè-la faháya-la jè Cristo. ¹⁷Ko tsa kjè faháya-la Cristo, nimé-la chjí-la koni 'sín nga makjiín-najion tsa'koa; takó yaá-la titsajin-najion jé-no. ¹⁸Ko jñà xita ra ijye 'ken ra kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo 'kia nga titsajnakon-isa, ta yaá-la ichijà tsa'koa, tsa mì kì jaáya-la jè Cristo. ¹⁹Jièn-leé ra isa ta bato xita ima 'mì-ná i a'ta nangi, tsa 'koaá 'sín bixé nga tà yaá kjehe'tà nga'tsi kjoa ra chiñá-lá a'ta 'tse Cristo 'kia nga jièn ra kiyé.

²⁰Tanga ra ngi kixi kjoa, jè Cristo jaáya-la. 'Koaá 'sín kjomà ra a'ta 'tse koni jngo to ra majchá ítjòn. Jè jaáya ítjòn-la mé-ni nga koma kjoaáya-la askan-nioo jñà xita ra ijye 'ken. ²¹Koni 'sín ta ngatjia-ni jngo xita, nga ko'sín 'ji kjobiya i isà'nde, 'koaá ti'sín ta ngatji-la jngo xita, nga koma kjoaáya-la jñà ra ijye 'ken. ²²Nga a'ta 'tse Adán-ní koni 'sín nga biya nga'tsi xita. 'Koaá ti'sín ta a'ta 'tse Cristo-ní nga ma kítsakon nga'tsi xita. ²³Tanga kja kijchò kja kijchò nichjin-la nga koko-la. Jè Cristo jaáya ítjòn-la. Tanga 'kiaá kjoaáya-la jñà xita ra 'tse Cristo, 'kia nga kjíí india-ni ra jè. ²⁴'Kiaá kjehe'tà isà'nde 'kia nga jè Cristo siikjehesòn ijye nga'tsi nga'ño ra mì nda, ko nga'tsi kjotéxoma 'cho, ko ra batéxoma-la nga'tsi ra kjoa'cho. 'Kiaá jè Cristo siingatsja kjotéxoma-la Nainá ra Na'ín-ná ma. ²⁵Machjeén-ní nga jè Cristo katabatéxoma skanda 'kia nga ya siikítsahijyongí ya ndsako nga'tsi jñà xita kondra-la. ²⁶Ko jè kondra ra fehe'ta-ni nga jchija, jé ra 'mì kjobiya. ²⁷Ta mé ra tjin, Nainá, yaá kisíkítsajnangi ijye ya ndsako Cristo. Jè tíbatéxoma ijye-la. Tanga, mì tsa tsò-ni kjoa nga jè Nainá yaá tíjnangi-te ya ndsako Cristo, nga jè sabá jnchro Nainá ra ya

tsikítsajnangi ya ndsako Cristo ta nga'tsi mé ra tjín. ²⁸ 'Kia nga ijye ya kítsajnangi nga'tsi ra tjín ya анги ndsako Cristo, 'kiaá, ra tijè-ni Cristo, koni ra i'ndí-la ma, yaá kijnangi ndsako Nainá, jè ra tijè tsikítsajnangi-ni ndsako nga'tsi ra tjín. 'Koaá 'sín jè Nainá kotèxoma-la nga'tsi ra 'se i isà'nde.

²⁹ Tanga tsa mì yá ra faháya-la, ¿mé-ni jñà xita batínda ngajo-la ijo-la jñà xita ra ijye 'ken? ¿Mé-ni ko'sín 'sín-ni, tsa kixi kjoa nga mì kì faháya-la jñà ra ijye 'ken? ³⁰ Ko ngajin, ¿mé-ni chjàn nichjin nchijón inçhinchaxkón-lajin ijo-najin tsa'koa [nga inchi'bènajmíya-jin 'én nda-la Cristo], tsa mì yá ra kjoaáya-ila? ³¹ Tsa 'yaá-la jìon 'ndsé ko tichjeé, nga nichjin nchijón-ní nga tjen-nda-na kjobiya ra 'an, ngi kixi kiti-ní, jñà kjoa kii koni 'sín tsja tjín-te-na ra a'ta tsajìon, tà ngatjì-la nga ngàsòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo Jesús ra tíjna ítjòn-ná. ³² 'Kia nga ískajàn-ko xita ra koni kjòn cho ijñà kjòn ya ján naxínda Éfeso, nímé-la ra ísikíjneè-na tsa'koa, tsa tà kjoa 'tse xita isà'ndeé-ni ra ískajàn'ta. Tsa mí faháya-la jñà ra ijye 'ken, ko'sín 'sian jnchreé tsa'koa koni 'sín nga tsò i'ka xita: “Kichieé, ko 'sieé nga takó kiyá kosaá-né nchijòn.” ³³ Kì tijìon bindisoko-no ijo-no. Ndaá tsò jngo 'én ra tsò: “Jñà xita ra ya fahijtaceé ra mì kì nda tjín kjobítsjen-la, sa'koaá ta jñà jnchro síkítsón-jin-ni koni 'sín nga nda inçhiníjché ijo-ná.” ³⁴ Tikinda ki'ta ijo-no. Kì tì tsja jé fatsji-no. Nga tjín i'ka ra mì kì bexkon Nainá. Kíí koxin-no jìon mé-ni nga katasabà-no.

Kó'sín kjoaáya-la xita ra ijye 'ken

³⁵ Tjín-la i'ka jìon ra bixó: “¿Kó'sín koma-la nga kjoaáya-ila mi'ken? ¿Mé ijo 'ya 'kia nga kjoaáya-ila?” ³⁶ ¿Mé-ni ta mì machiya-no! 'Koaá jngoya-la koni jñà ra bitje jìon, mì kì kiso tsa mì kì ítjòn kjì'ndo chrjaba-la. ³⁷ Nga jñà nijmé ra bitje jìon, mì tsa kòkjòn-jìn koni kjòn koma jñà jno 'kia nga ijye kiso, ni'sín ta mé nijmé-nioo, a 'tse trigo-ní o ra kj'íí nijmé-ní. ³⁸ Nga jè Nainá, 'koaá 'sín kjòn 'sijn jno koni 'sín nga jè mejèn-la. 'Kia nga jngó jngó skoya tsajmì sitje, jè Nainá, 'koaá 'sín kjòn 'sín xka-la koni 'sín kjòn nándà nga inçhrabà tje-ni. ³⁹ Mì tsa ta nga'tsi-ni ijo ngàsòn kjòn. Jién ra xita 'mì-ná, kj'íí kjòn ijo-ná, ko kj'íí kjòn ijo-la cho; kj'íí kjòn ijo-la ti, ko kj'íí kjòn ijo-la nise. ⁴⁰ Koni 'sín kjòn ra tjín i a'ta nangi, 'koaá tì'sín chon-te ya ján ngajmi nga tjín ra kj'íí kjòn. Jñà ra tjín ján ngajmi kj'íí 'sín

tsijen, kə kj'íí 'sín tsijen ra t́jín i a'ta nangi. ⁴¹Koni 'sín nga fate tsijen tsá'bí, kj'íí 'sín fate tsijen jè sá, kə kj'íí 'sín fate tsijen j́nà nitse, kə j́nà nitse, kja kj'íí kja kj'íí 'sín fate tsijen nga jngó jngó.

⁴²Ti'koaá, 'koaá ti'sín t́jín-te a'ta 'tse ra faháya-la xita. Jè ijo ra sihi'nde, fi'ndo-ní, kə 'kia nga kjoaáya-ila, mì kì tì kjí'ndo-ni. ⁴³Sihi'nde-ní ra mì tì mé chj́-lá; jeyaá ḱjna 'kia nga kjoaáya-ila. Ti'koaá sihi'nde ra mì mé nga'ño t́jín-la, kə 'kia nga kjoaáya-ila, tseé nga'ño t́jiko. ⁴⁴Jè ra sihi'nde, jè-ní jè ijo-ná koni 'sín nga kjén. Tanga jè ra kjoaáya-ila, jngoó ijo ra jè Inìma Tsje-la Nainá síkíjnakon. T́jín ijo-ná koni 'sín nga kjén, ti'koaá t́jín ijo ra jè Inìma Tsje-la Nainá síkíjnakon. ⁴⁵Nga 'koaá 'sín tsò xajon ra t́jít'a 'én-la Nainá: “Jè xita 'xín ra 'ji ítjòn jè ra tsi'kìn Adán, jngoó xita ra ki'se-la kjobinachon.” Tanga jè xita 'xín (Adán) ra 'ji askan-nioo [ra jè Cristo] jngoó Inìma Tsje ra ma-la tsjá kjobinachon. ⁴⁶Tanga mì tsa jè 'ji ítjòn jè ra Inìma Tsje, jè 'ji ítjòn jè ra ta ijo koni jién, kə askaán 'ji ra ngi jè Inìma Tsje. ⁴⁷Jè xita 'xín ra 'ji ítjòn, íí a'ta nángi 'tse, kə ni'nde-ní; tanga jè xita ra 'ji ra ma-ni jò 'ka, ján ngajmi inchrabà-ni. ⁴⁸Nga'tsì xita ra i chja-ni i a'ta nangi, 'koaá 'sín kjòn ijo-la koni 'sín 'ki kjomà ijo-la xita ra ni'nde isinda-ni. Kə j́nà ra chja-ni ján ngajmi, 'koaá 'sín kjòn koma ijo-la koni 'sín 'ki ijo-la jè ra ngajmi inchrabà-ni. ⁴⁹'Koaá 'sín tsijen jè ijo-ná koni 'sín 'ki 'tse xita ra ni'nde isinda-ni, tanga ra koma askan, 'koaá 'sín kotsíjen-te koni 'sín 'ki 'tse ra inchrabà-ni ján ngajmi. ⁵⁰Kíí kə'sín xin-no jìòn 'ndsé kə tichjeé, nga nijngo ijo t́ikon koma kjoaha'sen ya ñánda t́ibatéxoma Nainá; nga nijngo ijo-ná ra fi'ndo ma ya kijchò ñánda t́jín ra mì fi'ndo.

⁵¹Íí jndíí koxín jngo-no kjoa ra t́jít'ma, ra ta jè Nainá t́j́jin-la. Mì tsa ta nga'tsí-ná nga kiyé, tanga nga'tsí-ná nga kjoaatj́iya-ná nga jngo ijo xitse t́jábé-ná. ⁵²Ta inda kjón-ní nga kókama koni 'sín ma 'kia nga bichjé kə nga chí'xeé j́nà xkén, 'kia nga ski'ndá chrjoo ra fehe'ta-ni. Nga chrjoo ski'ndá kə j́nà mi'ken kjoaáya-ila kə nì-ti-kjía kiyá-ni. Kə jién kjoaatj́iya-ná. ⁵³Jè ijo-ná ra fi'ndo kə ra mì kì biya, machjeén-ní nga jngo ijo xitse ra mì fi'ndo kə ra mì biya t́jábé-la. ⁵⁴Kia nga jè ijo-ná ra fi'ndo kə ra biya, jngoó ijo xitse ra mì fi'ndo kə ra mì biya t́jábé-la, yaá kitjasòn koni 'sín nga t́ichja xajon ra t́jít'a 'én-la Nainá nga tsò: “Jè Nainá

jngo kjá kisikijne-là ra kjobiya.” ⁵⁵“Jì ra kjobiya 'mì-li, ¿nánda tíjna-ni nga kinikijni? ¿Nánda tíjna na'yá-li jè ra sí'ken xita?” ⁵⁶Jè ma na'yá-là kjobiya jè jé. Kò jè jé, yaá sakó-là nga'ño a'ta 'tse kjotéxoma ra tjín. ⁵⁷Tanga tse kjonda kata'se-là Nainá nga jé tsjá-ná nga'ño nga a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nikijne-lá kjoabiya.

⁵⁸Jìon ndí 'ndsé ra 'ño matsjake-no, ngi kixi tijchá ijo-no, kò kì niyá ra síkaatjìya-là kjobítsjen-no. Kò'sín isa 'ño nda tixá-isa-lá Na'ín-ná, nga 'yaá-nájiòn nga jè xá-là Na'ín-ná ra 'siaan jìon, mì tsa tà kjotjò-jìn.

Kò'sín tjínè-là nga koxkó jè kjotjò ra 'bí-lá Nainá

16 ¹Jè tòn ra maxkó a'ta 'tse naxindá-là Cristo, 'koaá tì'sín tikoo koni 'sín kixin-là jña xita naxindá-là Nainá ya ján nangi Galacia. ²'Kià nga tahingo, nga jín jin nìchjin, nga jngó jngó-no ra jìon, tináchrje'ta chiba jè chjí-no nga tikíjnatjò koni 'kì nga nikijne, mé-ni nga 'kià nga 'an ra kijchò, mì kì tsa 'kià koxkó jè tòn. ³'Kià nga kijchò'tsè-no, 'aán sikásén ya ján Jerusalén jña xita ra jìon chjáajion nga ikò jè tòn ra jìon 'kiò. Kò xajoón si'kaa ya ñánda nga tíchja a'ta 'tse tòn ra jìon sikásén. ⁴Tsa machjeén-ní nga tì'koaá 'an kjiáan, koma-la kohijtako-na jña xita kii.

Mé ra mejèn-là nga 'sijn jè Pablo

⁵Yaá kijchò'tsè-no 'kià nga ijye kjoáhato ya nangi Macedonia, nga 'koaá 'sín tjínda-na nga ya kjoáhato ítjòn. ⁶Kò tsa koma, yaá kótijna chiba nìchjin kò-no, kò tsa kíí nìchjin-ni, yaá kótijnako-no skanda 'kià nga koto jè nìchjin-là 'nchán, mé-ni nga kò'sín koma kisisiko-nájiòn tsa 'kià ñánda nga tjínè-na nga kjiáan nga ma askan-ni. ⁷Majìn-na tsa tà sasa kijchò'tsè-no. Jè ra mejèn-na nga ya kótijna chiba nìchjin kò-no tsa jè Na'ín-ná ra kò'sín tsjá'nde-na. ⁸Ií kótijna naxindá Éfeso skanda jè nìchjin 'kià nga kitjo jè 'sí Pentecostés. ⁹Nga batoó 'ño nda títjo'nde-na nga ma tí'siaan xá-là Nainá ra 'ño nda tífi kjoa, nì'sín takó kjìn ma-ni ra kondra títsajna ra a'ta tsa'an.

¹⁰Tsa kijchò jè Timoteo, chítsijen-la nga kì tà chjàn 'cho ma-là nga kíjnajin-no, kò nga, kì tà chjàn kjoskon 'se-là; nga tì'koaá xá-là Nainá tì'sín-te koni ra 'an. ¹¹'Koaá ma-ni, kì nijngo-no ra jìon ra nachrjengio, ta isaá jnchro tìsikoo nga

'nchán katanchrabá-ni nga kj'íí katsíjen-na; nga íí tíkoñá-là ra 'an kò jñà 'ndsé ra i'ka.

¹²Jè 'ndsé Apolos, 'ñó jchán ítsikítsá'ba-là nga katafí katsíjen-no nga kátáhihtako jñà 'ndsé, tanga kjòmajìn-là nga kiji, tanga 'kiaá-la kiji tsa 'kia nga koma ra 'sijn.

'Én ra fehe'ta-ni

¹³Nda titsakon kò kixi tìncha a'ta 'tse kjoa ra makjiín-no; kò kata'se-no kjoa táhijín, 'ñó tìncha. ¹⁴Nga'tsì kjoa ra 'nià, ngi koo kjotsjacha-no nga tìhitjasòn.

¹⁵Jìon 'ndsé kò tichjeé, ijyeé nda tjíjin-no nga jñà xitá ni'ya-la Estéfnas, jñá kjokjiín ítjòn-là a'ta 'tse Cristo ya nangi Acaya.

Jñà xitá kii, kií xá 'sín nga basikò'ta jñà xitá naxindá-là Nainá.

¹⁶Kò jìon 'ndsé, 'koaá 'sín tíbitsá'ba-no nga nda tìhitjasòn-la jñà xitá ra kò'sín síxá koni jñà xitá kii; 'koaá tì'sín tìhitjasòn-la nga'tsì xitá ra síxá skanda kó ra mì'on-là nga síxá-là Nainá.

¹⁷Matsjaá-na nga 'jii'tse-na Estéfnas kò Fortunato kò Acaico.

Jè ra mì kì kjomà-najìon ki'tsí-ná, jñá títsjá-na. ¹⁸Nga jñá isí'nchán-sòn-ni inìma-na kò tì'koaá tsajiòn. Machjeén-ní nga jchaxkón jñà xitá ra kò'sín 'sín koni jñà xitá kii.

¹⁹Jñà xitá naxindá-là Nainá ra ya nangi Asia 'tse, síhixo'tá-no. Jè Aquila kò Priscila kò jñà xitá naxindá-là Nainá ra ya maxkóya ya ni'ya-la, 'ñó nda síhixo'ta-no a'ta 'tse Na'ín-ná. ²⁰Nga'tsì 'ndsé síhixo'tá-no. Jìon ra xitá tsje-là Nainá 'mì-no, ngi koo inìma-no nga nda tìkjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no.

²¹'An ra 'mì-na Pablo, tíbindá-no xajon rakii ra ngi ndsa kjòn tíbindá-na ra 'tse kjoa nihixo'ta.

²²Katakanè-là kjohi'in jè ra tsín-là kjotsjacha a'ta 'tse Jesucristo jè ra tíjna ítjòn-ná. Jì ra xitá ítjòn-najin 'mì-li, jnchrabí! ²³Jè katijnako-no kjonda-là Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ²⁴Jè kjotsjacha-na ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse Cristo Jesús, katijnako-no. Kò'sín katama.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Corinto

Kó'sín jè Pablo síhixo'ta xita Corinto

1 ¹ʼAn Pablo, ra kò'sín 'an tsikíxáya-na Cristo koni 'sín kjomejèn-la Nainá, inchinikasén-lajin jè xajon rakii, kò jè 'ndsé Timoteo. Inchinihixo'tá-lajin jìon ra xita naxindá-la Cristo 'mì-no ra titsajna ya naxindá Corinto. Kò nga'tsi ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajna nga tíjngo ya nangi Acaya. ²Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inima-no.

Kó'sín nga jè Pablo tsjá-la kjonda Nainá

³Nda kata'yaxkón Nainá ra Na'ín-la ma Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. Nga jè Nainá ra Na'ín-ná ma, tseé kjohimatakòn tjín-la ra a'ta tsajién kò jé-ní Nainá ra ma-la síjetakòn ki'ta-ná. ⁴Jé síjetakòn inima-ná ni'sín ta mé kjohi'in ra kajieén, mé-ni nga ti'koa síjetakén jña ra ti'koa kjohi'in tjín-la; kò'sín síjetakén inima-la koni 'sín nga jè Nainá síjetakón-ná ra jién. ⁵Koni 'sín nga tse kjohi'in kajieén ra tjñà-ni kjohi'in ra iskajin jè Cristo, 'koaá ti'sín a'ta 'tse Cristo tseé kjoajetakòn sijn ya inima-ná. ⁶'Kia nga kò'sín inchinikjiín-jin kjohi'in, kí-ní nga jìon ma sakò-la kjoajetakòn inima-no kò kítjokajin-no kjohi'in. Kò tsa jè Nainá inchisíje takòn-najin, kí-ní nga ma sakò-te-najìon kjoajetakòn, kò ngi koo inima-no chíkjoako-te-no koni jña kjohi'in ra inchinikjiín-jin. ⁷Tjín kixií takòn-jin kjoa ra chiñá-jin ra a'ta tsajìon. 'Ya-nájin, nga tsa kò'sín

inchinikjiín-te jiòn kjohi'in koni ra jin, 'koaá ti'sín
inchesakó-te-no kjoajetakòn ra tjín-najin.

⁸Jiòn 'ndsé ko tichjeé, jé ra mejèn-najin nga nda katasijin-no
jñà kjohi'in ra iskajin-jin ya ján nangi Asia. Nga 'ñó tse
kjohi'in inikjiín-jin ra 'ñó i'in tjín ra mì kì bijchótjìngi-la
nga'ñó-ná, skanda tsixó-nájin, mí-la kì tì kitsakon-isa-né.

⁹'Koaá 'sín kjomà-najin nga ijyeé-la ko'sín tjínè-la nga kiyá-jin.
Jñà kjoa ra ko'sín kjomà'tin-jin, jé tsakón-ya-najin nga mì kì
machjeén nga ta jin kjó'tatakòn-jin ijo-najin, jé machjeén nga
jè kjó'tatakòn-jin jè Nainá ra ma-la síkjaáya-la mi'ken. ¹⁰Jé
Nainá isikatojin-najin kjohi'in ra kjobiya kji'ta-la, ko 'koaá
'sín siikatojin-isa-najin. 'Koaá 'sín jè kji'ta takòn-jin nga jè
siikatojin-isa-najin ta mé kjohi'in-nì, ¹¹tsa kisiko'tá-nájin nga
kinákjoa'ta-la jiòn Nainá ra a'ta tsajin. Tsa kjìn ma-ni xita
ra kichja'ta-la Nainá, kjín koma xita ra kitso: “Tse kjonda
kata'se-li Na'in”, 'kia nga ske jè kjonda ra Nainá títsjá-najin.

Mé-ni mì kì kiji-nì jè Pablo ya Corinto

¹²Tjín jngo kjoa ra ma nda níkítsajna-najin ijo-najin, jé-ní
nga be-la takòn-jin nga tsje ko kixif inchiníjchá-jin ijo-najin
ya ajin-la xita isà'nde, ko nga 'ñó nda fiko-no ra jiòn. Kjoa
kì, a'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni, ko mì tsa ta kjoachjine 'tse
xita isà'nde ra inchinìchjeén-jin; ngi jé kjoachjine ra tsjá
kjonda-la Nainá. ¹³Xajon ra tsikinda-lajin, mì tsa kj'íí tsò 'én
ra tsiki'ta-lajin; kíí tsiki'ta-jin 'én ra ma chitá'yá jiòn ko ra
ma nda kochiya-no ra a'ta tsajin; 'koaá 'sín tíkoñáa ra an
nga nda kjón-ní katamachiya-najiòn. ¹⁴Koni 'sín ijye kjòchiya
chiba-najiòn ra a'ta tsajin, 'koaá ti'sín tsja 'se-najiòn ra a'ta
tsajin 'kia nga kj'íí india-ni jè Jesús ra tjina ítjòn-ná, koni 'sín
nga tsja 'se-najin ra a'ta tsajiòn.

¹⁵Nga 'koaá 'sín tsaka'tá takòon kjoa kii, 'koaá ma-ni nga
ko'sín ísikítsjeen, nga yaá íkatsijen ítjòn-najiòn mé-ni nga
ma jò 'ka sakò-najiòn kjonda, nga jò 'ka kjoáato-no. ¹⁶'Koaá
'sín ísikítsjeen nga mején-na ya kjoáato-najiòn 'kia nga kijiàa
ya nangi Macedonia. Ko india kjoáato-najiòn tsiki 'kia nga
koaáfa-na, nga ma kisiko'tá-najiòn 'kia nga kjiáan ya nangi
Judea tsiki. ¹⁷'Kia nga ko'sín ísíkítsjen, ¿a taxki ísíkítsjen-ná?
¿A tsó-ni kjoa nga 'koaá 'sín kí'siaan koni 'sín 'sín jñà ra
xita isà'nde? Nga tsò: “Koma-ní”, ko askan, tsò india-ni: “Mì

kì koma.”¹⁸ Ndaá tíbe Nainá nga jè 'én ra 'benajmíya-lajin m̀ tsa jò t́jín-la, nga m̀ tsa bixó-jín: “Koma-ní”, 'kia nga m̀ k̀ tsa koma-ni. ¹⁹Ra 'an kò Timoteo kò Silvano, 'kia nga inchi'bènajmíya-lajin a'ta 'tse Jesucristo ra l'ndí-la Nainá, jé 'benajmíya-jin 'én-la Nainá ra bitjasòn ra m̀ tsa jò t́jín-la, nga Cristo, níkjíá nga jò 'ka chja nga tsò: “Koma-ní”, kò m̀ k̀ koma. Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga bitjasòn jè 'én-la Nainá. ²⁰Ta mé 'én ra ijye kitsjà Nainá nga kò'sín koma, a'ta 'tse Cristo-ní nga bitjasòn ijye. 'Koaá ma-ni 'kia nga jè Nainá jeya níkjíneé bixó-né: “Kò'sín katama ra a'ta 'tse Cristo.” ²¹Jé Nainá ra kò'sín kixi inchisíkítsajna-ná nga ya titsajnakeé jè Cristo [ra jahjín-ni], kò jé Nainá ra kò'sín tsjahjín-ná nga kitsjà xá-ná. ²²Tí'koaá ijyeé tsíkí'ta chiba-ná nga ijyeé 'tse tsó-ná, kò ijyeé tsíkíjnajin ya inìma-ná, jè Inìma Tsje-la ra t́jen kitsjà ítjòn-ná mé-ni nga ijye t́jín kixi-ni nga t́jábé ijye-ná mé ra ijye t́jinda-la nga tsjá-ná.

²³Jé sabá Nainá síkíjna masen koni jngo xita ra be, nga jè nda tíkotsíjen kó'sín t́jna inìma-na. Tsa m̀ k̀ ikatsíjen-najìon koni 'sín nga ḱxian, ta kíí-ní nga majìn-na nga ajò koma-la inìma-najìon j̀nà 'én ra 'an t́jín-ni nga kokó-no. ²⁴Majìn-najin nga jin kotèxoma-lajin koni 'sín nga makjìin-najìon a'ta 'tse Nainá. Jé ra mejèn-najin nga kisiko'ta-isa-lajin nga isa 'nó katasakó-najìon kjotsja, nga ijyeé 'nó kixi titsajna kò jìon kjoa ra makjìin-no ra a'ta 'tse Cristo.

2 ¹'Koaá ma-ni nga kò'sín isíkítsjen nga m̀ k̀ t̀ k̀ijkon-najìon, nga majìn-na nga ta kjoba kijchòko-no. ²Nga tsa 'an kijchòko-najìon kjoba, zyá ra ma tsjá india-na kjotsja? Nga ijyeé ta baá 'se-najìon. ³'Koaá ma-ni nga ta xajon ít sikindá-no, tà ngatjì-la majìn-na nga jìon, ba 'ké-ná 'kia nga kijchòkjon-no, jé ra mejèn-na nga tsja 'se-naa kò ra jìon. Kò 'koaá 'sín t́jingo takoàan nga tsajìon 'kín ijye-la kjotsja-na. ⁴'Kia nga ít sikinda-najìon jè xajon rakìi, taxkì tímakájnoó-na kò taxkì 'oón tíma-la inìma-na kò taxkì 'nó t́kjindaya. Tanga m̀ tsa k̀ xá ít sikindá-na mé-ni nga kataba-najìon, kíí-ní mé-ni nga jchaa-najìon kó'ki 'nó tsjake-no.

Mé 'én ra tsjá Pablo a'ta 'tse jè xita ra tsakátsji-jé

⁵Jè xita ra kò'sín tsakátsji-jé m̀ tsa ta 'an jiàan ra t́bátsji-na kjoba, skanda koó-te jìon 'cho síkítsajna chiba-no. Ta chibaá

ko'tíxiaan mé-ni nga mì kì koto chiba-la koni 'sín nga tíchjàa. ⁶Ijyeé nda tjin jè kjohi'in ra ko'sín ijye tsikinè-la jìòn nga'tsì-no jè xita rakii. ⁷Ndi 'ndi jè ra machjeén nga tijcha'ta-la jìòn ko tijetakòn, mé-ni nga mì tsa ta kjoba kiyájin-ni. ⁸'Koaá ma-ni nga ko'sín tíbitsá'ba-no nga jchibaya-no nga india tsjacha 'tian-no jè xita rakii. ⁹Kií xá ítsikinda-najiòn jè xajon, mé-ni nga nda kata'ya-la a kixí kjoa, ¿a maá-no nda nihitjasòn ijye? ¹⁰Jè xita ra jìòn sijcha'ta-la, tí'koaá sijchá'tá-te-la ra 'an. Tsa tjin mé ra ma sijcha'tà-la, kjonda tsajión-nájiòn nga ko'sín sijcha'tà-la ya ngixkon Cristo. ¹¹Mé-ni nga mì jè xita-níí ma sakò-la kó'sín nga siikijne-ná, nga ijyeé 'yeé kó'sín tjin kjoa maña-la.

Mé kjoa ra 'nó kisikájno jè Pablo

¹²'Kia nga ijchòo ya naxindá Troas, nga tsi'kènjmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, ni'sín itjá'xa'nde-na nga ísíaá ra a'ta 'tse Na'ín-ná, ¹³tanga jè inìma-na mì kì nda ki'se-la, nga mì kì iskajiàan jè ndí 'ndsé Tito. 'Koaá ma-ni nga kítsjiaan jñà xita ra ya i'nde-la, ko yaá kijiaa ya nangi Macedonia.

Kó'sín nga tsikínda xajon jè Pablo ra isikasén-la jñà naxindá-la Nainá

Jñà ra síkijne ra a'ta 'tse Cristo

¹⁴Tse kjonda kata'se-la Nainá, nga nichjin nchijón-ní t'bakón kó'sín nga a'ta 'tse Cristo inchinikijne-jin. Kò a'ta tsajin-nájin nga tímabísòn nga tíjngoo jè kjoachjine ra tjín-la koni jngo jta-la tsajmì ra nda jne. ¹⁵Jin-jin, 'koaá 'sín kjòn-jin ra a'ta 'tse Nainá koni jta-la tsajmì ra 'nó nda jne ra jè Cristo tsjá-la Nainá; jta ra ya inchibijchókajin-la jñà xita ra inchibitjokajin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la. Ti'koaá yaá inchibijchókajin-la jñà ra ta ya inchichijajin jé-la. ¹⁶A'ta 'tse jñà xita ra ta ya inchichija, jè 'én ra 'benajmíya-jin 'koaá 'sín 'cho jne-la koni jngo jta ra sí'ken-ná; tanga jñà xita ra inchibitjokajin kjohi'in 'tse jé-la, 'koaá 'sín nda jne-la koni jngo jta ra síkijnakon-ná. Ra ta kjobítsjen 'tse, nijngoo xita ra chíkjoa-la nga 'keènajmíya 'én kii. ¹⁷Nga mì tsa kó'sín 'nià-jin koni 'sín kjín ma-ni xita ra kó'sín 'sín i'ka nga ton 'bénajmíya-ni jè 'én-la Nainá. Ngi 'koaá 'sín tjín takòn-jin koni 'sín nakjoá-jin ya ngxkõn Nainá ra a'ta 'tse Cristo, koni 'sín nga jè Nainá isikasén-najin, nga xita 'tseé tsò-najin.

Jñà ra sixá a'ta 'tse kjoa xitse-la Nainá

3 ¹Kia nga kó'sín bixó-jin, ¿a ta jé ijo-najin nda inchiníkítsajna india-najin? Kò, ¿a 'koaá 'sín mejèn-najìòn tsa jngo xajon kókón-lajin ya nándà nga nda tíchja ra a'ta tsajin, o ra jión 'ki jngo-nájin xajon ya nándà nga nda kixó jìòn ra a'ta tsajin koni 'sín 'sín i'ka xita ra kj'íí? ²Jìòn sabá-nájiòn xajon-najin ra nda tíchja ra machjeén-najin, jngo xajon ra ya tjínda'tá ya ajin inìma-najin, jè xajon ra nda bexkon nga'tsi xita kò ti'koa ma kotá'yá. ³Koaá 'sín nda 'ya-la nga jión-nájiòn xajon ra jè Cristo tsikínda, ra jin tsako-najin nga inika'bí-jin. Jngo xajon ra mì tsa tinda-la làpi isinda-ni, nga ngi kóó Inìma Tsje-la Nainá ra tíjnakon isinda-ni ra tíj'ta. Mì tsa najo isinda'tá, yaá isinda'tá ya ajin inìma-la xita. ⁴Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga kó'sín tíjngoo takòn-jin nga 'koaá 'sín tjín kjoa kii ya ngxkõn Nainá. ⁵Mì tsa tsò-ni kjoa nga tsajin-nájin nga'nó ra nichjeén-jin 'kia nga kó'sín 'nià-jin kjoa kii. Nga nga'tsi kjoa ra ma-najin 'nià-jin, a'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni nga'nó. ⁶Jè sabá Nainá isichjine-najin mé-ni nga sixá'ta-lajin nga kinákjoaya-jin kó'sín tjín kjoa ra tsikíndajin xitse india-ni

ra kjon̄da 'tse x̄ita. Kjon̄da ra tsik̄indaj̄in x̄itse Nainá, mì tsa ya nchrabá-ni jè k̄jotéxoma ra isinda, yaá nchrabá-ni a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá. K̄jotéxoma ra ko'sín isinda, k̄jobjiyaá bíné-ná, tanga jè ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá nchrabá-ni, sík̄ijnakoón inìma-ná.

⁷Jè k̄jotéxoma ra ki'tsi-la Moisés ra najo kisinda'tá, k̄jobjiyaá bíné-ná. Tanga 'nó ki'se-la k̄joajeya jè isén-la Moisés 'kia nga ki'tsi-la jè k̄jotéxoma k̄i, nga 'nó fate ni'í tsatsijen nga skanda j̄nà x̄ita Israel mì k̄i t̄i ma iskotsijen'á-ni ya isén-la Moisés. Tsa ko'sín ki'se-la k̄joajeya jè k̄joa ra ko'sín t̄jínè-la nga ta ya fehe'ta, ⁸ za mí tsa t̄jínè-la nga isa 'nó kata'se-la k̄joajeya jè k̄joa x̄itse nga jè Nainá tsjá-ná jè Inìma Tsje-la? ⁹Tsa 'koaá 'sín 'nó jeya k̄jomà 'kia nga jè Moisés ki'tsi-la jè k̄jotéxoma ra k̄johi'in bíné-ná, za mí tsa isa t̄jínè-la nga 'nó kata'se-la k̄joajeya a'ta 'tse k̄joa ra 'benajmíya-j̄in nga ko'sín jè Nainá, x̄ita kixií bachrjengi-ná? ¹⁰Ni'sín 'nó ki'se-la k̄joajeya k̄jotéxoma ra ijye tsato, tanga mì k̄i t̄i mangásòn-ko-ni koni jè k̄joajeya ra t̄jín-la jè k̄joa x̄itse-la Nainá, nga síkatoné-la. ¹¹Tsa jè k̄joa ra ta ya fehe'ta, tseé k̄joajeya ki'se-la, isaá machjeén nga isa 'nó kata'se-la k̄joajeya jè kjon̄da x̄itse ra mì fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni.

¹²Nga 'koaá 'sín t̄j̄jngo takòn-j̄in nga in̄chichiñá-laj̄in k̄joa k̄i, 'koaá ma-ni nga mì tsa masabà-naj̄in koni 'sín nga nakjoá-j̄in. ¹³Mì tsa ko'sín 'nià-j̄in koni 'sín ki'sin jè Moisés nga nikje xo'ba tsakájt̄sa ya isén-la mé-ni nga mì k̄i ske-ni j̄nà x̄ita Israel jè k̄joajeya ra ko'sín t̄jínè-la nga ta ya fehe'ta. ¹⁴Tanga j̄nà x̄ita Israel k̄jótájaj̄in inìma-la skanda nichjin 'ndi 'ndi. 'Kia nga kotá'yá jè xajon ra t̄jít̄a k̄joa jchínga ra tsik̄indaj̄in ít̄jòn Nainá ra a'ta 'tse x̄ita, takó 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa jngo nikje xo'ba k̄jij̄t̄sa k̄jobjítsjen-la ra mì k̄i tsjá'nde-la nga machiya-la. Nga takó kjè k̄i t̄jahíxìn-la jè ra k̄jij̄t̄sa k̄jobjítsjen-la. Nga ta jngoó a'ta 'tse Cristo ma t̄jahíxìn-la. ¹⁵Skanda nichjin 'ndi 'ndi-ni, j̄nà x̄ita Israel 'kia nga kotá'yá jè xajon ra jè Moisés tsik̄inda, takó koni jngoó nikje xo'ba bíchjàjin k̄jobjítsjen-la nga mì k̄i machiya-la. ¹⁶Tanga 'kia nga jngo x̄ita máfa'ta-la Na'ín-ná ra t̄jna ít̄jòn-ná nga makj̄iín-la ra a'ta 'tse, t̄jahíxìn-la jè ra bíchjàjin k̄jobjítsjen-la. ¹⁷Nga jè Na'ín-ná t̄jé-ni ra Inìma Tsje. Ko jè x̄ita ra ya t̄j̄nain ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, ijyeé t̄j̄nandí-ní. ¹⁸Nga'tsí-né,

'kia nga mì tì mé kjijsa-ni kjobítsjen-ná, 'koaá 'sín kjén koni jngo chitsín ra ma chitsíjen-yé, ra fate síkatsíjen jè kjoajeya-la Na'ín-ná; kò nichjin nchijón-ní nga tífaatjìya-ná koni 'sín nga inchi'yéé kjoajeya-la; 'koaá 'sín kjòn tímeé koni 'sín 'ki ra jè, nga jé Inìma Tsje-la Na'ín-ná ra kò'sín tísíko-ná.

Xita ra 'benajmíya a'ta 'tse Jesucristo

4 ¹Koaá ma-ni nga mì kì mahinda inìma-najin, nga jé Nainá ra kò'sín kjòhimake-najin nga kitsjá-najin jè xá rakì. ²Nachrjengi-nájìn jñà kjoa ra ta kjo'ma 'nié, kjoa ra tsjá-ná kjosabà. Mì tsa ta kjoa maña ra 'nià-jìn, kò mì tsa kj'íí kjoa níkójìn-jìn jè 'én-la Nainá. Jè ra mejèn-najin nga nda 'kénajmíya-jìn kó'sín tjín kjoakixi mé-ni nga jñà xita nda katachiya-la inìma-la kjoa ra 'nià-jìn ya ngixkon Nainá. ³Tsa takó kò'sín ma i'ka-la jñà xita nga koni tsa kijjna'ma jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'benajmíya-jìn, ta jñá-la ra kò'sín ma-la jñà ra inchichija ya ajin jé-la. ⁴Jè xita-níí ra tíbatéxoma-la nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi, ra kò'sín tíjna koni tsa nainá, jé tsikíchjàjin ya ajin kjobítsjen-la jñà xita ra mì kì makjín-la a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga mì kì koma ske-ni jè kjoahisen-la jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra jeya tíjna. Nga jé Cristo ra bakón kó'ki kjòn-ni ra ngi jè Nainá. ⁵Mì tsa a'ta tsajin ra nda nakjoá-jìn 'kia nga 'benajmíya-jìn; jé 'benajmíya-jìn ra a'ta 'tse Jesucristo nga bixó-jìn: jé tíjna ítjòn-ná. Ta chi'ndaá ma-jìn ra a'ta tsajòn-jiòn, ta ngatjì-la kjotsjacha ra tjín-najin a'ta 'tse Jesús. ⁶Jè Nainá ra kò'sín kitsjà kjohixi nga katamahisen ya ñándà nga jñò chon; jé-ní ra kò'sín isihisen ya ajin inìma-najin, mé-ni nga koma sihisen-te-lajin jñà xita ra kj'íí, nga katabexkon jè kjoajeya-la Nainá ra 'ñó fate mahisen ya a'ta 'tse Jesucristo.

Kó'sín nga 'ñó tjín takén ni'sín kjohi'in kotojieén

⁷Jè kjoahisen-la Nainá koni jngo tsajmì ra 'ñó chjì-la, yaá tíjnajin ijo-najin ra kò'sín jngoya-la koni jngo tíjì ni'nde, mé-ni nga nda kata'ya-la nga jè nga'ñó ra bato 'ñó nda tjín, mì tsa tsajin-jìn, 'tseé Nainá-ní. ⁸'Koaá ma-ni, ni'sín jndíí ra ján kàjin-jìn kjoa, tanga mì tsa jñà kjoa síkijne-najin. Ni'sín tjín kjoa ra 'ñó makájno-najin, tanga mì tsa nìkjahajen-lajin takòn-jìn. ⁹Ni'sín mahatjìngi-najin xita, tanga mì tsa tsjin-

tákon-najin Nainá; ni'sín mejèn-la jñà xitá nga kinchanè-najin, tanga mì kì chíkjoa-la nga síkjesòn-najin. ¹⁰Ta ñánda nga mangí-jin, kji'tá nichjin mejèn-la jñà xitá ko'sín si'ken-najin koni 'sín inìko jè Jesús, mé-ni nga a'ta tsajin kata'ya-la nga jé Jesús ra tísíkijnakon-najin. ¹¹'Kia nga titsajnakon-jin, kji'tá nichjin kjobiya tísinè-najin ra ta ngatji-la a'ta 'tse Jesús, mé-ni nga ti'koa a'ta 'tse ijo-najin kata'ya-la kjobinachon ra tsjá Jesús. ¹²'Koaá 'sín tjín ra jin, ta kjobiyaá inchichiñá ki'ta-lajin, tanga ra jiòn, jé kjobinachon ra mì fehe'ta tísakó-no.

¹³Jè xajon ra tji'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò: “Kjokjiín-naa, 'koaá ma-ni nga kíchjää.” 'Koaá ti'sín tjín-te inìma-najin a'ta 'tse 'én ra makjiín-najin; ndaá makjiín-najin, 'koaá ma-ni nga nakjoá-jin. ¹⁴'Ya-nájin nga jè Nainá ra isikjaáya-la jè Jesús ra títina ítjòn-ná, 'koaá ti'sín siìkjaáya-najin koni 'sín nga jaáya-la Jesús; ko akjòn nga'tsí-né, yaá taña iko-ná ya ñánda nga títina ra jè sabà. ¹⁵Kjonda tsajión-nájin nga'tsi kjoa kii, mé-ni nga isa kjin ma-ni xitá ra katatjábé-la kjonda-la Nainá, ko jeya katijna Nainá 'kia nga isa kjin ma-ni xitá ra kitso-la: “Tse kjonda kata'se-li Na'in.”

¹⁶'Koaá ma-ni nga mì kì mahinda inìma-najin. Nga ni'sín tímajchínga ra ijo-najin, tanga jè inìma-najin nichjin nchijón-ní nga tíma-xitseyá-isa. ¹⁷Jè kjohi'in ra níkjíin-jin i isà'nde, ta chibaá kjohi'in tjín-ni; nga ta tíbato-ní; ko jngoó kjonda tjiko ra a'ta tsajin nga yaá sakó jngo-najin kjoajeya ra 'ñó tse ko ra níkjíá kjehe'tà. ¹⁸Nga mì tsa jñà chitsíjen-lajin jñà kjoa ra ma i isà'nde ra tsijen-ni; jñá chitsíjen-lajin jñà ra mì kì tsijen-ni ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. Nga jñà kjoa ra ma i isà'nde, ta tíbato-ní, tanga jñà ra mì kì tsijen-ni ra 'tse Nainá, mì kì kjehe'tà skanda ta kjiá-nioo.

5 ¹Jè ijo-ná, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa jngo ni'ya ra sinda i a'ta nangi ra ta chiba nichjin ma-la nga sasa fitsón-ña. Tanga tsa kjitsón-ña jè ni'ya rakii, títinaá jngo-ná ya ján ngajmi ni'ya ra títina skanda ta kjiá-nioo ra mì tsa xitá tsikínda, jé sabà Nainá tsikínda. ²'Koaá ma-ni nga imaá fahátse-la inìma-ná 'kia nga ya titsajnaya isee jè ni'ya rakii, nga jé ra mejèn-ná tsa ijye ya titsajnayeé jè ni'ya-ná ra títina ya ján ngajmi. ³Ni'sín sijna ijo-ná ra tja'ché 'ndi-ni, ijngo-isa ijo xitse tsjá-ná jè Nainá. Jè inìma-ná mì tsa ta ya sijnajin isén, ijo

xitsee 'se-la. ⁴'Kia nga takó tijnakon-isa ijo-ná ra 'koa jngoya-la koni jngo ni'ya ra ta chiba nichjin ma-la, ñó 'on tífahátse-la iníma-ná, nga majín-ná tsa katatjahíxín-ná jè ijo-ná ra tjinè-la nga kiyá; jé ra mejèn-ná nga kataxitseye, mé-ni nga jè ijo-ná ra tjinè-la nga kiyá, jè kjobinachon xitse katasíjchijangi. ⁵Jé Nainá ra ko'sín ijye tsikínda nga tísíkijnanda-ná mé-ni nga ko'sín katameé. Kó jé kitsjá-ná jè Iníma Tsje-la, mé-ni nga ijye tjin kixi-ni kjoa nga tjábé-ná kjonda ra ijye tjinda-la nga tsjá-ná.

⁶'Koaá ma-ni tjiingoó takén nga nichjin nchijón-ní nga jè Nainá kji'tatakén, 'kia nga takó tijnakon-isa ijo-ná, takó kjiín titsajna-isa-lá ya i'nde ñánda nga tjna jè Na'ín-ná ra tjna ítjòn-ná. ⁷'Koaá 'sín inchiníjché ijo-ná koni 'sín tjin kjoa ra makjiín-ná; mì tsa ko'sín inchi'nié koni 'sín tjin kjoa ra ta xkén tsijen-la. ⁸Tanga ijyeé ko'sín tjiingo takén, nga jé ra isa ñó mejèn-ná tsa ijye kijmié ijo-ná ra tja'ché mé-ni ma ya kitsajna-né ya ñánda nga tjna Na'ín-ná ra tjna ítjòn. ⁹'Koaá ma-ni nga ko'sín binè-lá ijo-ná nga 'koaá 'sín 'nié koni 'sín tjin kjoa ra sasén-la ra jè, ni'sín ta ñánda titsajneé, a yaá titsajneé ya a'ta nangi o ra yaá titsajneé ya ján ngajmi. ¹⁰Nga 'koaá 'sín tjiné-ná nga'tsi-ná nga ya kijcho kincheé ya ngixkon ñánda nga tibatéxoma Cristo, mé-ni nga ko'sín katama'tieén koni 'sín tjin kjoa ra ki'nié ya isà'nde 'kia nga tsikitsajneé ya a'ta nangi; tsa nda ki'nié, kjondaá tjábé-ná, kó tsa 'cho ki'nié kjoa'choó tjábé-ná.

'Én ra tsjá-ná kjo'nchán ra a'ta 'tse Nainá

¹¹'Kia nga ijye 'ya-jin nga machjeén-ní nga kiskón-cha-jin Nainá, nga 'koaá 'sín jchaxkón-jin koni 'sín nga bakèn-la ra jè, 'koaá ma-ni nga 'benajmíya-lajin jñà xita mé-ni nga katakjiín-la ra a'ta 'tse Cristo. Jè Nainá 'ñó nda tsijen-la koni 'sín tjin kjoa ra 'nià-jin; 'koaá 'sín mejèn-na ra 'an, tsa ko'sín nda katachiya-te-la iníma-najìon kó'sín tjin kjòn-ni kjoa ra 'nià-jin. ¹²Mì tsa ta ki-ni nga jin mejèn-najin nga nda síkítsajna india-najin ijo-najin; jé ra mejèn-najin nga ti'koaá katatsja-te-la takòn jìon ra a'ta tsajin, mé-ni nga sakò-no 'én kó'sín 'kín-la jñà xita ra ta ijo-la nda síkítsajna kó mì tsa jè iníma-la nda síkinda ítjòn. ¹³Nga tsa ská-najin, a'ta 'tse Nainá-ní nga ská-najin; kó tsa ngi ndaá tjin kjobítsjen-najin,

kjonda tsajión-nájiòn nga ko'sín tjín. ¹⁴Jé kjoatsjacha-la Cristo ra itsabá'nó-najin ra ko'sín fiko-najin koni 'sín nga mejèn-la. Ko kif 'sín ijye nda isichiya-najin: Jngoó-ní ra 'ken-tjì-la nga'tsi xita, 'koaá ma-ni nga ijyee 'ken-te nga'tsi jña xita ra tjín. ¹⁵Ko nga'tsi jña xita, jé Cristo 'ken ngajo-la, mé-ni nga jña xita ra títsajnakon mì kì tì ta jña katatéxoma-la ijo-la, jé Cristo katatéxoma-la, jè ra 'ken-tjì-la ko jaáya-ila ra ta kjonda 'tse.

¹⁶'Koaá ma-ni 'ndi 'ndi, mì kì tsa tì ko'sín níki'tsjen-najin ra a'ta 'tse xita, koni 'sín isíki'tsjen ijo jé-najin. Ni'sín tsa ko'sín iníki'tsjen-jin ra a'ta 'tse Cristo nga ti'sa ítjòn; tanga 'ndi 'ndi, mì tsa tì ko'sín níki'tsjen-najin ra a'ta 'tse. ¹⁷'Koaá ma-ni, tsa jngo xita ijye ya tíjnakò Cristo, ijyee xita xitseé kàma-ni ra a'ta 'tse Nainá. Jè kjoa jchínga-la ijyee kabato, saba kjoa xitseé kàma-ni 'ndi-ni.

¹⁸Nga'tsi kjoa kii a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni nga ko'sín a'ta 'tse Cristo ma chibanda-né ko Nainá. Ko jé kitsjáxá-najin nga 'kénajmíya-jin kó'sín ma chibanda-ná ko Nainá. ¹⁹Tsó-ni kjoa, nga jé Cristo kisichjeén Nainá nga ma tsajoónda-ni ko xita isà'nde, ko mì tsa tì kinda ki'sin-ni kjoa 'tse jé ra tjín-la nga'tsi xita. Ko jín isingatsja-najin jè xá rakii, mé-ni nga sikabiya-jin 'én kó'sín nga ma chibanda-né ko Nainá. ²⁰'Koaá ma-ni, ngajín síkasén-najin Cristo nga nakjoá ngajo-lajin. 'Koaá jngoya-la koni tsa jè-ni Nainá ra tóbítsa'ba-najin 'kia nga ko'sín 'mì-lajin. A'ta 'tse Cristo-ní nga ko'sín inchibítsa'ba-lajin: “Jchibànda-no ko jè Nainá.” ²¹Jè Cristo, nijngo jé tsakátsji ra jè; tanga ta ngatjì tsajién-ná nga ko'sín jè Nainá tsakánè jé-la, mé-ni nga ko'sín xita kixi kama-né ya ngixkon Nainá 'kia nga ijye ya titsahijyokeé jè Cristo.

6 ¹Ngajin, ra ya inchiníxá'ta-te-lajin Nainá, 'koaá 'sín bitsa'ba-lajin: Nda tichjeén jìòn kjonda ra ta kjetjò títsjá-no Nainá. ²Nga 'koaá 'sín kitsò Nainá:

Jé kjon nichjin 'kia nga chiba-la kjochjeén-li kjonda-na, kí'nchrè-la.

Ko jè nichjin 'kia nga tjichiñá-la nga kítjojin kjohi'in, isíki'jnandí-ila.

Nda kjon tiná'ya jìòn, 'ndíí 'ndi-ni nda chiba-la nga tímachjeén-no jè kjonda-la Nainá, ko 'ndíí-ni nga ma kítjojon jìòn kjohi'in.

Kjohi'in ra tsatojin Pablo

³Mì tsa mé kjoa'cho ra inchi'nià-jin ra ma 'cho kama-la xita ra kj'íí, mé-ni nga mì yá ra 'cho kitso-la jè xá ra inchi'nià-jin. ⁴Ta isaá, 'koaá 'sín ngi nda inchi'nià-jin. ⁵Ta isaá, 'koaá 'sín ngi nda inchi'nià-jin. ⁶Ta isaá, 'koaá 'sín ngi nda inchi'nià-jin. Nga 'nó tjin-najin kjoatsetakòn, nga 'nó tse kjohi'in titsajin-jin, nga tíchija'ta-najin tsajmì ra machjeén-najin, nga chjá tíma-najin kjoa ra tíbatoin-jin; ⁷nga tìniki'on-najin, nga nìkjaha'sen-najin ndayá, nga tsò-najin xita nga jín-ró fatsji-lajin kjosi xita naxindá, nga iyí xá ra 'nià-jin, nga mì tì tsa tsafè-najin, nga inchinikjín-jin ra kjinchrá. ⁸Tanga ngi tsjeé inchiníjchá-jin ijo-najin; kò ndaá machiya-najin kó'sín tjin kjohixi; kò chíkjokoó-najin 'kia nga kó síko-najin xita; kò tjin-la kjonda iníma-najin ra a'ta 'tse xita; jé Iníma Tsje-la Nainá tísíxájin iníma-najin; kò ngi koó iníma-najin nga tjin-najin kjotsjacha. ⁹Ngì 'én kixíí ra nakjoá-jin. Nga'nó-la Nainá-ní ra timako-jin. Kò jñà kjoakixi ra 'nià-jin, 'koaá 'sín jngoya-la koni jñà kichá ra kò ngaskoán kò nga kixi nichjeén-jin nga basìko-najin. ¹⁰Sa'koaá nda 'yaxkón-najin kò sa'koaá mì kì 'yaxkón-najin. Sa'koaá nda bíjtongi-jin kò sa'koaá mì kì nda bíjtongi-jin. Sa'koaá xita ndiso 'mì-najin, tanga ngi 'én kixíí ra nakjoá-jin. ¹¹'Koaá 'sín nìko-najin koni tsa mí kì 'yaxkon-najin, tanga 'nó nda 'yaxkon-najin. 'Koaá kjòn-jin koni tsa ijye inchi'nià-jin, tanga 'nó nda titsajnakon-isa-jin. Tsja-najin kjohi'in jñà xita, tanga mì tsa sí'ken kjòn-najin. ¹²'Koaá 'sín kjòn-jin koni tsa ba tjin-najin, tanga 'nó tsja tjin-la iníma-najin. 'Koaá 'sín kjòn-jin koni tsa xita íma-najin ra nímé kjonda tísakó-la, tanga 'nó kjin xita tísakó-la kjonda 'tse Nainá ra a'ta tsajin. 'Koaá kjòn-jin koni tsa nímé ra tjin-najin, tanga ya ngixkon Nainá nímé ra chija'ta-najin. ¹³Jìon 'ndsé ra ya Corinto tsajìon, 'koaá 'sín inchinakjoá kixíí-lajin, nga ngi koó iníma-najin nga tsjacha-lajin. ¹⁴Mì tsa xkon tjin iníma-najin ra a'ta tsajìon, tanga jìon-najin ra xkon tjin iníma-no ra a'ta tsajin. ¹⁵Mé-ni nga kongásòn-ni kjoa ra síkeé xàngieé, 'koaá 'sín tíbítsá'ba-najin koni tsa ixti-na xin-no, kì xkon níkjina iníma-no.

Kó'sín nga machjeén nga kìncha'taxìn-la ra kjoa 'tse jé

¹⁴ Kì jñà níngàsòn-koo kjobítsjen-no kò xitá ra mì tsa a'ta 'tse Cristo makjiín-la. Nga, ¿kó'sín kama-ni nga kóngàsòn-kjo jngo ra xitá kixi yá ngixkòn Nainá kò jngo xitá ra tsìn-lá kjoakixi-lá Nainá? ¿A kamaá jñò kochon yá ñánda nga tjín ni'í ra síhsen? ¹⁵ ¿A maá nga nda kohijta jè Cristo kò jè xitá-ní? Kò, ¿a kamaá-te nga yá nda kohijtako jngo xitá ra makjiín-lá a'ta 'tse Cristo kò jngo ra mì kì makjiín-lá? ¹⁶ Majìn, nga jè ni'ya ingo-la Nainá, mì kì ma nga yá sijnaya jngo xkòsòn ra nainá tsò-lá xitá. Nga jién jnchreé ra meé ni'ya ingo-la Nainá ra tijnakon. Koni 'sín ijye kitsò Nainá a'ta 'tse xitá ra makjiín-lá a'ta 'tse, nga kitsò:

Yaá kótijnako kò yaá kojmejín-lá naxindá-na.

'Aán koma Nainá-lá kò jñá koma xitá naxindá-na.

¹⁷ Koá ma-ni nga kò'sín kitsò-te a'ta 'tse xitá-lá:

Títjokajion yá ajin-lá xitá kù, kò tìncha'taxìn-la.

Kì jñà chaájion kjoa ra tjé tjín yá ngixkoàan,

'koaá 'sín kama-ni nga 'an skábétjò-no.

¹⁸ 'An-ná ra skaábétjò-no nga Na'in-no kama,

kò jión kama jìòn ìxti 'xin-na kò ìxti íchjín-na,

'koaá xian-no 'an ra Nainá 'mì-na ra tijná títjòn-no,

'an ra ta 'an tajngo-naa ra 'ñó tse nga'ñó tjín-na.

7 ¹ Jiòn 'ndsé ra tsjake-no, tsa kò'sín tjín kjoa ra tjinda-lá Nainá ra a'ta tsajién, machjeén-ní nga kìncha'taxín-lá nga'tsi kjoa ra tjé tjín ra síkítsón-ná nga sítjé ijo-ná kò jè inìma tsje-ná. Kji'tá nichjin kjótsjieé nga isa tsje kitsahijyeé a'ta 'tse Nainá nga kò'sín kiskón-cheé ra jè.

Kjoatsja-lá Pablo ra a'ta 'tse xitá Corinto

² Chjíbétjò-nájìn yá ajin inìma-no. Jìn, kjè tsa yá ra jìn 'cho niko-jìn, kò kjè tsa yá ra kjobítsjen-lá nìkítsón-jìn, kò kjè tsa yá ra jìn chìndocha-lajìn. ³ 'Kia nga kò'sín tíxin-no, mì tsa mé ra tíbanè jé-no; ijyeé kò'sín kixin-no 'kia nga 'sa ítjòn, jìòn-jìòn, kji'tá nichjin tsjacha-lajìn kò yaá titsajnakjeé kò yaá kiyákjeé. ⁴ Ngi 'én kixi kjón-ní koni 'sín nga tíchjà-no; 'ñó 'be-lá takoàan ra a'ta tsajiòn, 'ñó ma'ñó takoàn kò 'ñó sakó-na kjótsja ni'sín ta mé kjohi'in ra 'se-najìn.

⁵Skanda 'kia nga 'jii-jin i nangi Macedonia, kjè tsa mé ra níkjáya-jin. Kjin skoya kjoa in-chibatojin-jin: jndíi ra ján tjín-najin kjosi; ngi ta kjoskoón titsajin ki'ta-jin. ⁶Tanga jè Nainá ra ma-la sje ikon jñà ra inda tjín ikon; jé isje ikon-najin 'kia nga 'ji jè Tito. ⁷Ko mì tsa tà ki-ni nga 'jijikón-najin nga kjoje takòn-jin, kií-te nga 'ñó tsja tjín-la ra a'ta tsajìòn kó'sín nga inije takòn jìòn ra jè. Tsi'kénajmí-najin nga 'ñó mejèn-najìòn nga skajieén. 'Koaá ti kitsò-najin nga 'ñó tjín-najìòn ra kjoba ko nga 'ñó tímakájno-najìòn ra a'ta tsa'an. 'Kia nga kí'nchree 'én kií isaá ta 'ñó tsja ki'se-isa-na.

⁸Ni'sín ta kjoba ítsakatsjí-najìòn 'kia nga ko'sín ísikásén-no xajon, kixíi kjoa kjókájnoó-na nga ti'sa ítjòn ra a'ta tsajìòn nga baá ki'se chiba nichjin-najìòn. Tanga 'ndi, mì kì ti tsa tísíkájno-naa. ⁹Ta isaá jnchro, 'ñó tímatsja-isa-na, tanga mì tsa ki-ni matsja-na nga kjoba tsakatsjí-najìòn; kií-ní nga jè kjoba ra tsikitsajinjin jìòn, jé tsasiko-najìòn nga ma iníkájno jè jé-no ko nga ma tsáfa'ta-la jìòn Nainá. Tsa ko'sín kjoba-najìòn koni 'sín mejèn-la Nainá, tsó-ni kjoa nga mì tsa mé kjoa'cho ra tsakjatsji-lajin. ¹⁰'Kia nga ko'sín maba-la inìma-ná koni 'sín nga jè Nainá mejèn-la, jé basiko-ná nga ma níkájneé jé-ná ko mì tsa ti jé fatsji-ná, mé-ni nga ma kíjokajieén kjohi'in 'tse jé-ná, ko mì tsa mé ra askan níkájno-ná. Tanga tsa 'kia ya nchrabá-ni kjoa ra síba-la inìma-ná a'ta 'tse kjoa ra tjín ya isà'nde, ta kjobiyaá sakó-ná. ¹¹'Kia nga ko'sín kjoba-la inìma-najìòn koni 'sín nga jè Nainá mejèn-la, jión inchi'ya-no 'ndi-ni nga 'ñó tse tjín-ni kjonda ra isakò-no. Nga 'ñó in-chibinè-la ijo-no kjoa ra nda tjín, ko 'ñó in-chibixkàn-tjìò ijo-no nga mì mé kjoa tjín-no; 'ñó in-chinìjticha a'ta 'tse kjoa ra 'cho tjín, ko 'ñó tjín-no kjoa skon, 'ñó mejèn-no nga skajieén, ti'koa 'ñó makájno-no jè ra a'ta tsa'an, ko ki'tsi-la kjohi'in jè xita ra 'cho ki'sín. Ta nga'tsi-ni kjoa kií, 'koaá 'sín tsakon jìòn ijo-no nga mì tsa mé jé tjín-no ra a'ta 'tse kjoa kií. ¹²'Kia nga ko'sín ísikinda-najìòn xajon, mì tsa jè ísikítsjeen a'ta 'tse xita ra 'cho ki'sín, ko a'ta 'tse jè ra 'cho kjomà'tin. Jé-ní ra mejèn-na nga tijìòn kjòn nda katachiya-no kó'sín nga tsjacha-nájin. ¹³Jñà nga'tsi kjoa kií ra 'ñó isje takòn-najin.

Ni'sín isakò-najin kjoajetakòn ra a'ta 'tse kjoa kií, tanga isaá ta 'ñó kjotsja-isa-najin 'kia nga kijcha-jin jè Tito nga 'ñó tsja tjín-la, ta ngatji-la nga 'ñó tse kjonda ra isakò-la ra a'ta tsajìòn.

¹⁴Ijyeé asa kókíxian-là jè Tito nga 'nó 'be-là takoàan ra a'ta tsajìon kò mì tsa 'cho inchiníkjina-nájìon. Koni 'sín nga ngi 'én kixi-ní nga'tsì jè 'én ra ijye inakjoáko-lajin, 'koaá tì'sín 'én kixi kjomà-ni jñà 'én ra kotsi'kìn-lajin jè Tito ra a'ta tsajìon. ¹⁵Jè Tito, isaá ta 'nó matsjake-isa-najìon 'kia nga bítsjen-là kó'sín nga nda inhitjasòn-la. Kò nga 'nó nda ichjíbétjò jìon 'kia nga ijchòjkon-no kò tì'koaá 'nó nda kijchaxkón-te. ¹⁶'Nó matsja-na nga kò'sín nda ma ba'tá takòn-najìon ra a'ta 'tse ta mé kjoa-ni.

Mé-ni machjeén-ni nga 'ki jngeé kjotjò ra a'ta 'tse Nainá

8 ¹Jìon 'ndsé kò tichjeé, mején-te-najin 'kénajmí-lajin kjonda ra jè Nainá títsjá-là naxindá-là Cristo ra títsajna ya nangi Macedonia. ²Nì'sín takó 'nó i'in tjín kjoa ra inçhibatojin, 'nó tjín-là kjotsja inìma-là. Kò nì'sín 'nó ndí xita ima, isaá ta 'nó tse inçhítsjá kjotjò ra jè Nainá inçhisíngatsja, 'koaá jngoya-là koni tsa xita nchiná. ³'An kjón kítsee nga ngi kòó kjotsja-là kitsjà koni 'ki kjomà ra ki'sín, kò skanda isaá tse kitsjà-isa koni 'ki nga ijchòtjìngi nga'nó-là. ⁴'Nó tsíkítsa'ba-najin nga kitsò-najin: “Tì'nde-nájìn nga koma 'ki chiba-te-jìn kjotjò ra kiji-là jñà xita tsje-là Nainá ra tíchija'ta-la.” ⁵Isaá kjìn kjoa ki'sín-isa koni 'sín nga inçhichiñá-lajin. Ítjòn nangi isíkítsajna inìma-là ra a'ta 'tse Nainá, kò akjòn, 'kiaá kò'sín ki'sín-te ra a'ta tsajin koni 'sín nga mejèn-là Nainá. ⁶'Koaá ma-ni nga kò'sín tsíkítsa'ba-lajin jè Tito, nga takó jè katabíxkójìn jñà kjotjò ra nçhrabájin inìma-no koni jngo kjonda ra sìnçgatsja jìon Nainá. Kò'sín katasíkjehe'ta xá ra ki'tsì-là nga tì'sa ítjòn. ⁷Koni 'sín nga 'nó nda 'nià jìon nga'tsì kjonda: nga nda makjín-najìon a'ta 'tse Cristo, nga tjín-no 'én kó'sín nakjoá, kò nga tjín-no kjoachjine, kò nga titsajnanda-no nga ma sítjasòn kjoa ra nda tjín, tì'koa nga tjín-no kjotsjacha ra a'ta tsajin; 'koaá tì'sín machjeén nga tì'koa katama-no 'tìo jè kjonda rakii.

⁸Mì tsa jngo kjotéxoma tíbiné-no 'kia nga kò'sín tíxin-no. Jé ra mejèn-na nga jcha-là a kixi kitií kjoa nga tjín-no kjotsjacha, koni 'sín nga 'nó tjín-là kjotsjacha jñà xita ra i'ka nga síxátíya-là ijo-là nga tsjá kjotjò-là. ⁹Ijyeé 'ya-nájìon jè kjonda-là Jesucristo ra tjína ítjòn-ná nga ta ngatjì-là nga 'nó kjotsjake-najìon, xita imaá ki'sín ijo-là, nì'sín xita nchiná kjòn-ni ra jè, mé-ni nga koni 'sín nga xita ima kjomà ra jè, tsajìon 'kín-la kjoanchiná ra tjín-là.

¹⁰Tsjaá-no kjobítsjen-na ra a'ta 'tse kjoa kii, nga kjeèn-no ndiyá; jìon ra tsiki'tsiaà nga ko'sín ki'nià a'ta 'tse kjoa kii, mi tsa ta mejèn-no nga tsiki'tsiaà, skanda 'ñó kjomejèn-no tsi'kiò, skanda ti'kia-ni nichjin jngo inó. ¹¹Tikjehe'tin-la ijo-no nga 'kiòò 'ndi-ni, koni 'sín nga 'ñó tsja tjin-no nga mejèn-no tsi'kiò, 'koaá ti'sín tihitjasòn nga 'tioo kjotjò-no koni 'ki nchrabájin inìma-no. ¹²Tsa jngo xita tijnanda nga inìma-la nchrabájin-ni nga mejèn-la tsjá, Nainá sasén-la koni 'ki ra ma ra 'sín, mi tsa tsato tíníjé-la.

¹³Mi tsa jè ra mejèn-la Nainá nga katasíjchija'ta-najìon 'kia nga kisiko jìon jña xita ra i'kaa, jé-ní nga ngàsòn ngáya kata'se-ná nga'tsi-ná ta mé ra machjeén-ná. ¹⁴Kó'ki tjin-najìon 'ndi 'ndi, 'ti-la jìon koni 'ki chija'ta-la, mé-ni 'kia nga jìon ra siijchija'ta-najìon, ti'koaá jña tsjá-no kó'ki 'se-la, mé-ni nga ngàsòn ngáya 'se-no mé ra kochjeén-no. ¹⁵Koni 'sín nga tíchja Xajon-la Nainá nga tsò: “Jè ra kjin tsikíxkó, mi tsa mé ra tsijnengi-la; ko jè ra chiba tsikíxkó, mi tsa mé ra ichija'ta-la.”

Kó'sín nga inikasén jè Tito ya naxindá Corinto

¹⁶Tse kjonda kata'se-la Nainá, nga 'koaá ti'sín isíkijna inìma-la Tito nga ko'sín isíkájno-te ra a'ta tsajìon koni 'sín nga kjókájno-na ra 'an. ¹⁷Kixíí kjoa jè Tito kjokjín-la koni 'sín nga tsiki'tiáan; tanga jè, 'ñó kjomejèn ko 'sa-la nga ikatsíjen-najìon ko ngi ta kjonda 'tse-ní nga ko'sín tífikatsíjen-najìon ra jè.

¹⁸Yaá taña inchinikasén-ko-jin jè Tito, jngo 'ndsé ra ijye nda na'yá-la ya ajin-la nga'tsi naxindá-la Cristo nga kó'sín tísíxáko jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁹Ko mi tsa ki-ni nga ijye nda 'yaxkon-la, jña sabá xita naxindá-la Cristo ra ko'sín tsjahíjin mé-ni nga taña iko-najin, 'kia nga kongíko-jin kjotjò ra jin inchibíxkó-jin, mé-ni nga jè Na'ín-ná isa jeya katijna-ni, ko nda kata'ya-la nga yaá nchrabájin-ni ya inìma-najin nga ko'sín 'nià-jin. ²⁰Koaá 'sín koma-ni nga mi yá xita 'cho kitso-najin a'ta 'tse kjotjò ra nda 'ki tjin-ni ra jin inchibíxkó-jin. ²¹Jè ra mejèn-najin nga mi tsa ta ya ngixkon Na'ín-ná kixi katana'yá-najin, ti'koaá kixíí katana'yá-te-najin ya ngixkon xita.

²²Ijngo-isa 'ndsé ya taña inchinikasén-ko-jin jè Tito, ra kjokjin kjoa 'ya-jin nga bínè-la ijo-la, ko isaá 'ñó bínè-la ijo-la 'ndi 'ndi 'kia nga ko'sín ijye nda bá'ta ikon-no ra jìon. ²³Ra

jè Tito, yaá taña báhiytako-na ra jè, kò tañaá níxá-jín ra a'ta tsajiòn; a'ta 'tse 'ndsé ra i'ka ra jò ma-ni, jñá xitá naxindá-la Cristo isikasén ra jñà, nga ra a'ta 'tse jñá xitá kii, jé Cristo jeya bijna. ²⁴Mé-ni nga nda katabe-ni nga'tsì xitá naxindá-la Cristo, nda tikoo jìòn jñá xitá kii nga takón-la kó'ki kjotsjacha tjín-no ra a'ta 'tse, mé-ni nga ske-ni ra jñà nga 'én kixi-ní koni 'sín nga nda nakjoá-jín ra a'ta tsajiòn.

Jñà kjotjò ra kjóxkó

9 ¹A'ta 'tse kjotjò ra tímáxkó nga tíbisiko'ta jñá xitá-la Nainá ra in-chichija'ta-la, mì kì machjeén tsa mé 'én ra 'an kindá-najiòn. ²Nga ijyeé be-náa nga titsajnanda-nájiòn nga 'kiòè kjotjò-no, 'koaá ma-ni nga 'ñó matsja-na ra a'ta tsajiòn, 'kia nga ítsi'kenajmí-la jñá xitá ra ya nangi Macedonia títsajna, nga tì nichjin jngo inó tjín-ni nga mejèn-najiòn 'kiòè kjotjò-no, jìòn ra ya titsajna ya nangi Acaya. 'Kia nga kò'sín ítsi'kenajmí-la nga ijyeé nda tihijyondá jìòn, isaá ta 'ñó kjotsja-la nga tì'koaá mejèn-la nga tsjá-te jñá kjotjò-la. ³Kíí xá ísikásén-najiòn jñá 'ndsé kii, mé-ni nga mì tsa ta 'én ndiso kama-ni koni 'sín nga ijye 'ñó nda kichjá ra a'ta tsajiòn. Jé-la ra nda tjín tsa kò'sín ijye titsajnanda jìòn koni 'sín ijye kixian. ⁴Tsa tjín i'ka-ni xitá ra ya i'nde-la ya nangi Macedonia ra mejèn-la nga iko-na 'kia nga kjiáan, tsa takó kjè kì titsajnanda-najiòn 'kia nga kijcho-jín, koni 'sín nga chiñá-jín, ta kosabáa-najín, kò jìòn, isaá ta tse kjosabà kitsajiòn. ⁵'Koaá ma-ni nga kò'sín ísikítsjeen nga tsikítsá'ba-la jñá 'ndsé nga tjen katafikatsijen ítjòn-najiòn, mé-ni nga tjen kátíxkó jè kjotjò ra ijye kò'sín tsikinè-la ijo-no nga 'kiòè, mé-ni nga ijye tjínanda-ni koni jngo kjotjò ra inìma-no inchrabájin-ni kò mì tsa jngo kjotjò ra kjo'ñó in-chima-no.

Kó'sín tísi'tieén nga ma-ná 'kieé kjotjò

⁶Tíkítsjen jè 'én ra tsò: Jè xitá ra chiba tsajmì bítje, chibaá tsajmì majchá-la; kò jè ra kjìn tsajmì bítje, kjín tsajmì majchá-la. ⁷Kò'ki 'tiqo nga jngó jngó-no koni 'ki nga nchrabájin inìma-no; kì tà kò kjoba-no nga 'biò kò kì tà jò tjín-no nga 'biò. Nainá, jé tsjake xitá ra ngi kò kjotsja-la tsjá. ⁸Jè Nainá maá-la nga kò'sín 'sijn nga 'se ijye-najiòn ta mé kjonda-ni, mé-ni nga sakò ki'ta-najiòn kó'ki tsajmì

machjeén-no; nga skanda kijnengií-no ra sakò-no, mé-ni kò'sín ma kisikò'ta-no ta ñáa kjoa ra nda tjin. ⁹Koaá 'sín tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Nda kjon isika'bí nga kitsjà-la jña ra xita ima.

Ko jè kjoakixi ra 'sín, tjna ki'ta-ní skanda ta kjiá-nioo. ¹⁰Jé Nainá ra tsjá tje-la tsajmì nga síxako nangi jña xita, ko ti'koa tsjá-la niño ra bakjèn; jé tsjá-no mé tsajmì ra kítjee ko 'koaá 'sín 'sijn nga isa kokjìn-ya tsajmì-no, ko kjin kjonda sakò-najiòn koni 'sín tjin kjonda ra 'siaan. ¹¹'Seé-no ta mé kjoanchiná-ni, mé-ni nga ngi koó inima-no nga 'kiò ta mé kjotjò-ni; mé-ni nga kjin xita kitso-la Nainá: “Tse kjonda kata'se-li Na'in a'ta 'tse jè kjotjò ra kitsjà xita kii.” ¹²'Kia nga kò'sín inchimahíkoo-lajin jè nga'ño rakii jña 'ndsé, mì tsa ta jè-ni nga ma tìbisiko mé ra chija'ta-la jña xita-la Cristo. Ti'koaá yaá nchrabá-ni nga 'ño kjin xita inchitsò-la Nainá: “Tse kjonda kata'se-li.” ¹³Jña xita kii, 'kia nga kongatsja kjotjò kii, jeyaá siikijna Nainá ta ngatji-la nga ma-najiòn kò'sín nihitjasòn jìòn koni 'sín nga makjiín-no ra a'ta 'tse 'én xitse-la Cristo ra nda tsò, ko nga maá-najiòn 'biò kjotjò-no ra tìbisiko'ta ra jña, ko jña xita ra kj'íi-isa. ¹⁴Ti'koaá 'ño tsja 'se-la nga kichja'ta-la Nainá ra a'ta tsajiòn; yaá jcha-la nga 'ño tsjake-najiòn ta ngatji-la nga tseé kjonda tísakó-najiòn ra a'ta 'tse Nainá. ¹⁵¡Tse kjonda kata'se-la Nainá, nga ijye tsikijnanda jngo-ná kjotjò ra 'ño chji-la, skanda mí ki sakó-ná 'én kò'sín nga 'ki-lá kjonda!

Kò'sín nga chjatji xá-la Pablo koni nga chi'nda-la Cristo ma

10 ¹'An ra Pablo 'mì-na, 'koaá 'sín tíbitsá'ba-no a'ta 'tse Cristo jè ra indakjoa tjna ko ra tjin-la kjonda. Nga tjin i'ka xita ra tsò nga 'kia-ró ya tijnajin-najiòn, 'ño-ró ima kjoa 'siaan, ko 'kia nga kjin tjna, 'ño-ró xíjiaan. ²'Koaá 'sín tíbitsá'ba-no nga tjen tindajín i'ka kjoa ra tjin, mé-ni nga 'kia nga kijchòo, mì tsa ti 'an 'ño kokó-na jña xita ra kò'sín inchichjajno i'ka-najin, nga tsò nga ta 'koaá-ró 'sín inchi'nià-jin koni 'sín 'sín jña ra taxki xita isà'nde; ko tsa majin, 'an ijyee kò'sín tijnanda nga kò'sín 'ño kokóo jña xita kii. ³Kixíí kjoa, xita isà'nde-nájin, tanga mì tsa kò'sín 'nià-jin koni 'sín 'sín jña ra taxki xita isà'nde 'kia nga mé kjoa ra bixkàn-ko-jin. ⁴Jña nga'ño ra nichjeén-jin koni tsa kicha nga bixkàn-tji-jin

ijo-najin ya isà'nde, mì tsa a'ta 'tse xita nchrabá-ni. A'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni, kò maá-la nga síkjehesòn nga'tsi nga'ño-la níí ra batéchjà-la 'én-la Nainá. ⁵Kò nìkítsón-ña-nájin nga'tsi kjobítsjen ra 'cho tjin, kò jngó jngó kjoa'ngatakòn ra batéchjà nga kondra fi-la koni 'sín tjin kjoachjine-la Nainá, bichjà'ya tsje-nájin kjobítsjen kii mé-ni nga ta jè Cristo katasíhitjasòn-la. ⁶Titsajna-ndá-nájin nga 'ki-lajin kjohi'in nga'tsi ra mì síhitjasòn, 'kia nga ijye jcha-jin nga ijyeé nda inchinitjasòn ra jìòn.

⁷Koaá 'sín chítsijen koni 'sín tjin kjoa ra tíma. Tsa tjin jngo xita ra kò'sín tsò-la ijo-la nga jè Cristo isikasén, 'koaá 'sín nda katasíkítsjen nga ti'koaá jin, jé kjón Cristo kisikasén-te-nájin koni ra jè. ⁸Ni'sín sa'koa 'an 'ño nda síkijnaa ijo-na a'ta 'tse xá ra jin tsi'ki-najin, mì kì masabà-na; nga kíí xá isingatsja-najin jè Na'in-ná jè xá rakii mé-ni nga jìòn, isa nda kitsajna-najìòn, mì tsa ki-ni nga jin síkítsón-ya-lajin, ⁹mé-ni nga mì kò'sín kiya-najìòn nga ta jè ra mejèn-na nga minchaxkón-najìòn 'kia nga kò'sín síkásén-no xajon. ¹⁰Nga tjin i'ka xita ra tsò: “Jña xajon-la ra síkasén, sí 'ño tíchja, kò sí 'ño tjin 'én ra síkasén. Tanga 'kia nga ijye tjna saba kjòn-ni ra jè, mì tsa sí xkón 'ki-ni, kò jña 'én ra chja, nda mí yá ra nda sísin-la.” ¹¹Jè xita ra kò'sín tsò, kò'sín nda katasijin-la, koni 'sín tsò jña 'én ra bi'ta-jin ya xajon ra nikasén-jin 'kia nga kjin titsajna-jin, 'koaá ti'sín 'sian-jin 'kia nga ijye titsajna masen kjòn-jin ya ajin-la xita.

¹²Kixíí kjoa, mì kì tsò takòn-jin nga ya nijngoko-jin ijo-najin kò mì tsa ya níngàsòn-kò-jin jña xita ra tijña 'nga síkítsajna-ni ijo-la. Jña xita kii, 'kia nga tijña síngàsòn-kjo-ni ijo-la kò tijña kotsíjen-jnó-ni xákjén, mì kì machiya-la mé kjoa ra 'sín. ¹³Mì tsa jè nda síkítsajna-najin ijo-najin ya nánda mì tsa ya bako-najin. Kò mì kì tsa kotonè-lajin chiba-la koni 'ki nga ijye tjinda-la Nainá nga ma sixá-jin. Nga jé kitsjá'nde-najin nga ma ijchò-jin skanda ya nánda nga titsajna jìòn ra xita Corinto 'mì-no. ¹⁴Kixíí kjoa, tsa mì-lajin ijchò ítjòn-jin, inchinikatonè-lajin chiba-la koni 'sín 'ki ki'tsi'nde-najin. Tanga jín ijchòkò ítjòn-lajin jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁵Mì tsa jña nda inchiníkítsajna-najin ijo-najin jña xá ra ki'sin xita ra kjíí; tsa kò'sín 'sian-jin, 'kiaá-la nga kotonè-lajin chiba-la. Jé ra mejèn-najin, koni 'sín nga isa 'ño kòkjín-isa-najìòn, 'koaá 'sín isa kotse-isa jè xá ra 'sian-jin ya ajin tsajìòn, tanga ta 'koaá 'sín tjen sixá-jin koni 'ki ijye tjen chiba-la.

¹⁶Koaá 'sín 'kénajmíya-isa-jin jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ya 'nde ra fi-isa nga bateé naxindá-no ya nándá nga kjè tsa yá ra bijchó 'kénajmíya, mé-ni nga mì jñà xá ra ijye ki'sin xita ra kj'íí, nda síkítsajna-najin ijo-najin.

¹⁷Jè ra jeya síkíjina ijo-la, ta isaá jnchro jè Nainá jeya katasíkíjina. ¹⁸Nga mì tsa jè ra nda kitjongi jè ra tijè nda síkíjina-ni ijo-la, jé-ní ra jè Nainá ko'sín kitso nga bakén-la nga nda kíjna.

Kó'sín basikotji ijo-la Pablo

11 ¹Mején-na tsa katachíkjoa jngohíjta-najìon nga kina'ya-ná, nga 'koaá 'sín kichjàa koni tsa mì nda tjin kjobítsjen-na! 'Tiaàn kjonda katachíkjoa jngohíjta-no! ²Nga 'koaá 'sín makájno-na ra a'ta tsajìon-jìon koni 'sín makájno-la jè Nainá mé-ni nga mì kj'íí kohíko-no. Nga jngoó 'xin ijye isíkíjna'nó-no ra jè Cristo ko 'koaá 'sín mejèn-na singátsja-no a'ta 'tse Cristo koni tsa jngo chjoón xangó ra tsje tíjna. ³Tanga jé ra títsakjoon, koni 'sín ki'sin jè ye nga koó kjoa maña-la nga iskondacha-la jè chjoón ra tsikín Eva, tsa ko'sín kokama'tin-te jìon, tsa ko'sín ki'nde-te jìon nga síkítsón kjobítsjen-no nga ngakjá kongió koni 'sín nga ijye kixi kji'tatákon jìon jè Cristo. ⁴Nga bi'nde-no 'kia nga bijchójkon-no jñà xita ra isa kj'íí 'sín 'bénajmíya-no ra a'ta 'tse Jesús koni 'sín ijye tsi'kénajmíya-lajin. Ko makjiín-te-najìon 'kia nga isa kj'íí 'sín tsò kjobítsjen ra 'bénajmíya-no a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá ra ijye ichjìbé jìon ya ajin inìma-no. Ti'koaá makjiín-te-najìon 'kia nga isa kj'íí tsò 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'bénajmíya-no koni 'sín tsò jè ra kjokjiín ítjòn-no. Ta isaá sasén-no nga na'yá-la jñà xita kii. ⁵'Koaá 'sín síkítsjen ra 'an, nga mì tsa mé ra isa nangi tíjna-la jñà xita ra ko'sín 'yaxkon jìon nga jñà títsajna ítjòn-la xita ra tsikíxáya-la Cristo. ⁶Ni'sín mì tsa tsijen ískotá'yáa koni 'sín nga chjàa, tanga mì tsa mé kjobítsjen ra chija'ta-na ra a'ta 'tse 'én-la Nainá. Ko 'koaá 'sín ijye nda tsakon kjòn-lajin a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra ijye ki'nià-jin. ⁷¿A choó tjin koni 'sín kí'siaan 'kia nga ta ítakon-yá kjetjò-najìon jè 'én xitse-la Nainá ra nda tsò, nga mì tsa mé ra ísijé-no? Nda kisihimáa-na ijo-na mé-ni nga jìon nda tsikítsajna-najìon. ⁸Skanda jñà xita naxindá-la Cristo ra xin 'nde títsajna ítachrójno-la nga kítsja'ndé-la nga

tsikíchjí-na, mé-ni nga kjomà ísíxákoo-no ra jiòn. ⁹'Kia nga mé ra kjochjeén-na 'kia nga ya tsakátijnako-no, niyá ra ísijí-là. Ta mé tsajmì ra kjochjeén-na, jñá 'ndsé ra 'ji-ni ya nangi Macedonia kitsjà-na. 'Koaá 'sín kí'siaa nga majín-naa nga jiòn i'in-ya kjomà-no, kò takó 'koaá 'sín 'sin-isa. ¹⁰Ngi koó 'én kixi-là Cristo ra ijye kò'sín tíjnajin-na nga kò'sín chjàa, nga mì kì yá ra ma kotechjà-na ya nga tíjngo nangi Acaya nga nda ma síkíjna ijo-na a'ta 'tse kjoa ra kí'siaa, nga ta kjotjò ítsakon-yá-no. ¹¹¿Mé-ni kò'sín xian-na? ¿A kíí-ní nga mì kì tsjake-najiòn? Jè Nainá ndaá be nga 'ñó tsjake-najiòn.

¹²Koni 'sín tí'siaa, takó 'koaá 'sín 'siin-isa, mé-ni nga mì kì tjó'nde-là jñà xitá ra mejèn-là nga ta ijo-là jeya siikítsajna a'ta 'tse kjoa ra 'sín, nga mejèn-là kò'sín kítsajna koni ra jin. ¹³Nga jñà xitá kii, mì tsa yá ra tsijen tsikíxáya-là. Ta kíí xá 'sín nga xitá bíndocha-là, nga kò'sín síngoya ijo-là koni tsa ngi jè saba Jesucristo tsikíxáya-là. ¹⁴Kò mí-la tsa koxxón-ná kjoa kii, nga skanda jè xitá-níí maá-là kò'sín siingoya ijo-là nga kò'sín kotsíjen koni jngo ikjalí ra 'ñó fate ni'í-là, koni tsa ikjalí 'tse Nainá. ¹⁵'Koaá ma-ni nga jñà xitá ra ya síxá'ta-là jè xitá-níí, mì tsa jngo kjoa ra koxxón-ná tsa kò'sín síngoya ijo-là nga kò'sín koma koni tsa xitá ra 'bénajmíya kjoa kixi-là Nainá. Tanga jñà xitá kii, 'koaá 'sín tjábé-là chjí-là askan-nioo, koni 'sín tjín kjoa'cho ra inchi'sín.

Mé kjoa ra jeya síkíjna-ni ijo-là Pablo

¹⁶'Koaá 'sín tíxin india-no, kì tì tsja yá ra kò'sín tsò-ni nga mì nda tíjna kjobítsjen-na; ni'sín tsa kò'sín níkítsjen jiòn, tì'nde-ná nga kò'sín kokó-no koni tsa mì nda tíjna kjobítsjen-na, mé-ni nga tì'koaá 'an, koma-te nda síkíjna-na ijo-na. ¹⁷Jñà 'én ra tíchjàa nga 'an nda síkíjnaa ijo-na, 'koaá 'sín tíchjàa koni tsa mì nda tíjna kjobítsjen-na nga jngoó 'én ra mì kì sasén-là Na'ín-ná. ¹⁸Koni 'sín kjin ma-ni xitá ra 'ñó nda síkítsajna ijo-là a'ta 'tse kjoa ra 'sín ya isà'nde, 'koaá tì'sín mejèn-na ra 'an nga nda síkíjnaa ijo-na. ¹⁹'Koaá bixó jiòn nga 'ñó tjín-no kjobítsjen, tanga bi'nde-nájiòn nga kótsò-no xitá ra mì kì nda tjíhijyo kjobítsjen-là. ²⁰Nga skanda bi'ndeé-la jñà xitá nga chí'nda'ñó-là 'sín-no, kò nga bachrrejno-no tsajmì ra tjín-no, kò nga beton-no, kò jñà ra tì'koaá bachrjengi-no, kò skanda síjtsin'á ya isén-no. ²¹¿Kó bixó jiòn? ¿A masabá-na nga mì

ko'sín inakjoá-lajin? Nga 'koaá bixó jiòn nga batoó indakjoa ki'nià-jin.

Tanga tsa jñà xita ra i'ka 'ñó 'nga ma ikon nga 'ñó chja, ra 'an, 'koaá ti'sín 'ñó kichjà-te nga 'ñó 'ke-te-la takoàn, ni'sín 'koa 'sín tíchjàa koni tsa mì nda tíjna kjobítsjen-na. ²² Jñà xita kii, ¿a 'ngaá ma-la nga 'én hebreo chja? Ra 'an ti'koaá chjà-te 'én hebreo. ¿A 'ngaá ma-la nga xita Israel ra jñà? Ti'koaá Israel-te tsa'an. Ko, ¿a 'ngaá ma-la nga jé Abraham ra kjomà xita jchínga-la? Ti'koaá 'an, jé-te kjomà xita jchínga-na. ²³ ¿A chi'nda-la Cristo-ní jñà xita kii? Ra 'an, isaá 'ñó nda tísíxá-la jè Cristo. ('Kia nga ko'sín tíchjà, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa mì kii nda tíjna kjobítsjen-na). Isaá 'ñó tse xá tjín-na ra 'an, isaá 'ñó kjo kjín 'ka kaya ndayá, ko isaá ta 'ñó kjo kjín 'ka nda síki'on-na jñà xita, ko taxki kjo kjín 'ka batojiaan ñánda nga kjame sí'ken-na jñà xita. ²⁴ Ra a'ta 'tse xita judío, kjo 'òn 'ka ko'sín bajá-na nga tsjá-na kjohi'in ra kàchrjó'òn ijòn 'ka tsajá-na na'ñó xoxín nga jngó jngó 'ka. ²⁵ Jàn 'ka tjín-ni nga ki'tsi-na kjohi'in nga ki'se-na xka ijnchra, ko jngo 'ká kjameé isì'ken-na xita nga tsikínè-na najo. Jàn 'ka iskajin-ndá jè chitso ñánda ya chiba-la tíjnaya; ko jngo nichjin ko jngo nitjen ya

tsakátijnajiaan ya nga masen-la ndáchikon. ²⁶Ta ñándá nga bajme, ta kjoskon tjín ki'ta-la; tjín kjoskon ya xangá ñándá bato, ko tjín kjoskon a'ta 'tse xita chijé. Tjín kjoskon a'ta 'tse ra xita judío ko a'ta 'tse ra mi tsa xita judío. Ískajiín-te kjoskon ya ajin-la naxindá, ko ya i'nde ñándá nga tsin xita. Tjín kjoskon ya ajin-la ndáchikon, ko ya ajin-la jña xita ra ko'sín tsò nga 'ndsé ma. ²⁷Kjín xá tibatojiiaan ra 'ño síki'on-na. Kjo kjín 'ka mi kì fájnafèe nga 'kia nga nitjen. Tíbatojin-náa kjohi'in ra 'tse kjinchrá a'ta 'tse tsajmì ra chineé ko nandá ra 'yé, sa'koaá skanda mí kì bákjen. Tísikjín-la 'nchán nga skanda tsín-na nikje ra fánaya.

²⁸Kjín kjoa tjín-ni ra tibatojin-isa; mi tsa tà jña-ni kjoa kii. Ko tímahií-te-na nga nichjin nchijòn tísikájno a'ta 'tse nga'tsi naxindá-la Cristo ra tjín. ²⁹Tsa 'kia yá ra mahinda ikon a'ta 'tse kjoa ra makjiín-la, za mí tsa ti'koa ka'ta-te-la inima-na 'kia nga ko'sín ma? Ko 'kia nga yá ra kaníjin-no jé, za mí tsa 'ño majti-na ra 'an? ³⁰Tsa machjeén nga nda síkijnaa ijo-na, maá-la nda síkijna-na ijo-na a'ta 'tse kjoa ra mahinda-ni jè takoaan. ³¹Nainá ra Na'in-la ma Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, jé ra bakèn-la nga nda kata'yaxkón skanda ta mé nichjin-ni, jé nda tíbe nga mi tsa 'én ndiso-jìn ra tíchjää. ³²Ya Damasco jè xita ra ya tibatéxoma ra jè kitsjà-la xá jè xitaxá ítjòn ra 'mi Aretas, isikasén xita-la nga isikinda ya xotjoba-la naxindá, nga mejèn-la nga jtsaba'ño-na. ³³Tanga jña xita, na'ño tsikí'ta jngo ndisiyá ra síkijnaya-na, mé-ni nga tsajen-ngi-na ya ñándá tí'xákji jè chrjó ra tíchjèndi-la naxindá. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga ma jáhachinga.

Kjoa ra kjòchiya tsijen-la Pablo

12 ¹Kixií kjoa nimé chjí-la tsa nda síkijna ijo-na, tanga machjeén-ní nga 'kenájmí-najìòn kjoa ra tísichiya-na Nainá ko kó'sín tjín kjoa ra jè tsakón tsijen-na. ²Bexkoón jngo ra xita-la Cristo. Fí-la tsa te ijòn nó nga itjamítjen nga kiji skanda ñándá nga tíjna ra ma-ni ján ngajmi. Mi kì be, a 'koaá 'sín kiji ko ijo-la o ra ta jé inima-la kiji; tanga jè Nainá ra nda be. ³⁻⁴Tanga beé-ná nga jè xita rakii, yaá kiji ngajmi, ya i'nde ñándá nga 'ño nda chon. Mi kì be, a 'koaá 'sín kiji ko ijo-la o ra ta jé inima-la ra kiji; tanga jè Nainá ra nda be. Ko yaá kí'nchré 'én ra 'ño 'ma tjín, ra mi kì tí'nde-la nga nijngo xita koma

kichja. ⁵Maá-la nda síkíjnaa koni 'sín kjomà'tin xit̩a rak̩i. Tanga mì ki ma t̩'an nda síkíjna-na ijo-na. Ta jè nda síkíjna-na ijo-na a'ta 'tse kjoa ra mahinda-ni takoàan. ⁶Tanga tsa nda síkíjna ijo-na koni 'sín kjomà'tiaan, mí-la tsa tsò-ni kjoa nga ská-na, 'én kixíi-la ra kichjàa; tanga majìn-na nga ko'sín 'siaan, mé-ni nga mì yá ra ko'sín ta jè kjoa ra tsa'an isa nda síkítsjen-ni, koni 'sín nga 'ki kjòn-na kò koni 'sín tsò 'én ra chjàa.

⁷Mé-ni nga mì 'an nda kótijna-na nga'tsi kjoajeya ra tsakón tsijen-na Nainá, 'koaá ma-ni nga jngo kjohi'in tsi'kì-na ra 'koaá jngoya-la koni tsa na'yá inchajin ijo-na, ra jè xit̩a-níí isìkasén mé-ni nga sketon-na. ⁸Kjo jàn 'ka bitsá'ba-la jè Na'in-ná nga katjahíxìn-na jè kjohi'in rak̩i; ⁹tanga ta kíí 'sín kitsò-na: “Jè kjonda-na ra ijye kítsja-la, jè kosiko'ta-li, nga mì mé jchija'ta-li nga'nó-na 'kia nga mahinda takìn.” 'Koaá ma-ni, jè kjoa ra mahinda-la takoàan, jé ra nda síkíjna-na ijo-na, mé-ni nga jè nga'nó-la Cristo yaá kíjnako ki'ta-na. ¹⁰'Koaá ma-ni, 'nó matsja-na 'kia nga mahinda takoàan, kò 'kia nga yá ra chjajno-na, 'kia nga mé ra tíchija'ta-na, kò 'kia nga yá ra mahatjingi-na, 'kia mé kjoa ra chjá ma-na, matsjaá-na nga a'ta 'tse Cristo sikjiáan kjohi'in. Nga ki, 'kia nga mahinda takoàan, 'kiaá jnchro nga isa 'nó tjín-la nga'nó inìma-na.

¹¹'Koaá 'sín tí'siaan koni tsa ská-na, tanga jión kjo'nó ki'niá-nájìon nga ko'sín kí'siaan. Jión kjón-najìon ra tjínè-la nga nda kináchrjengi-nájìon tsa nda kjòn-ni, nga mì tsa isa nangi tíjna-la 'an jñá xit̩a ra ko'sín 'yaxkón jìon nga jñá títsajna ítjòn-la xit̩a ra tsikíxáya-la Cristo; kja ni'sín nímé chjí-na ra 'an. ¹²'Kia nga ya tsakátijnajin-no, kichíkjokó-na nga kítsakon-no kjojkón ra bakón nga ngi 'an kiti-ná ra tsikíxáya-na Cristo; nga kítsakon-no kjojkón ra bíya chiya, kjojkón ra bakón kjoajeya-la Nainá kò ra tse nga'nó tjiko. ¹³¿Mé ra isa nangi isíkíjna-najìon koni jñá naxindá-la Cristo ra i'ka? ¿Q ra 'choó ma-no nga nímé ra isijé-no? Tijchaà'tá-ná tsa'koa tsa ko'sín kí'siaan.

'Koaá 'sín isíkítsjen jè Pablo nga kiji ya Corinto ra ma-ni jàn 'ka

¹⁴Ijyeé tíjnanda-náa nga íjkon-no ra ma-ni jàn 'ka. Kò takó mì tsa jìon sijtí-no mé ra chija'ta-na. Mì tsa ki batsjía mé ra tjín-najìon; jión-nájìon ra tíbatsjí-no. Nga mì tsa jñá ra íxti tjínè-la kiitjò ton ra machjeén-la na'in-la; jè na'in ra tjínè-la nga kiitjò ton ra kochjeén-la íxti-la. ¹⁵'An skanda ngi koó

kjotsja-na nga sikjéheya ton ra tsa'an, ko skanda sikjé-te nga'ño ra 'tse inima-na, ta ngatji-la nga 'ño tsjake-najiòn. Koni 'sín 'ño tsjake-najiòn, ¿a ta isaá jnchro chiba kotsjacha-najiòn?

¹⁶ Ni'sín ta kó'sín-isa, 'an mì tsa mé ra jiòn ísijti-no.

Kja ni'sín tjín i'ka xita ra tsò, nga ta maña-ró ra 'an nga ískondacha-najiòn. ¹⁷ ¿Mé ra ískondacha-najiòn 'kia nga ísikásén i'ka-no xita? ¹⁸ Jè Tito ísikítsá'ba-la nga ísikásén-no ko jè 'ndsé ra ijngo. ¿A ta iskondachaá-no Tito? ¿A mí tsa ngásòn tjín kjóbítsjen-najin ko inima-najin?

¹⁹ ¿A 'koaá 'sín inchiníkítsjen ki'ta jiòn nga jé ijo-najin inchinakjoátji-jin? Tanga mì tsa ko'sín tjín-jin. Jin ra chi'nda-la Cristo, ngixkon Nainá-ní koni 'sín nga inchinakjoá-jin. Jiòn 'ndsé ra 'ño tsjake-no, nga'tsi kjoa ra inchi'nià-jin, jè ra mejèn-najin nga katatjo nga'ño-isa jiòn. ²⁰ Makájno-na tsa mì ko'sín titsajna jiòn 'kia nga kijchòjkon-no koni 'sín nga mejèn-na ra 'an. Ko tsa mì ko'sín 'siaan ra 'an 'kia nga kijchòj koni 'sín nga inchihiñá jiòn. 'Kia kijchòj, tsa inchihibixkàn-kjoó-najiòn, ko tsa kjoaxitakòn tjín-jin inima-no, ko tsa kjoiti tjíjin ya inima-najiòn, tsa jò jàn ya tjín jiòn, ko tsa 'én ndiso inchiniya-la xàngioo, tsa xàngioo inchihibaya-no, tsa kjoa 'nga takòn tjín-no, ko tsa mì nda titsajna-la xàngioo nga jngó jngó-no. ²¹ Ti'koaá makájno-na tsa 'kia nga kijchòjkon india-najiòn, tsa jè Nainá 'ño nangi siikijna-na ya ngixkon jiòn. Ko tsa ya skindayatjia jña xita ra takó ko'sín inchiabátsji-jé ki'ta koni kjotseé nga kjè kì síkájno-ni nga'tsi kjoatjé ra inchi'sín, ko kjoachijngi-la, ko kjoa chinga ra inchi'sín ko nga'tsi kjoa'cho ra mì kì nda tjín.

'Én-la Pablo ra fehe'ta-ni

13 ¹ Yaá ma-ni jàn 'ka nga kijchòjkon-no 'ndi 'ndi. Katafiya-no koni 'sín tsò xajon-la Nainá: 'kia nga sindajín jngo kjoa, tjínè-la tsa jò ko tsa jàn xita tsjá 'én-la ra xkon kijtse-ni kjoa ra kjomà. ² 'Koaá 'sín ijye kíxian kixi-no 'kia nga ijchòjkon-no ra ma-ni jò 'ka, ko 'koaá 'sín tíxian india-no 'ndi-ni, ni'sín ta kjin tjina-na; jña ra ko'sín tsakátsji-jé ko ra inchiabátsji-jé-isa 'ndi-ni: Tsa 'kia nga kijchòjkon india-no mì tsa taxki sijchá'ta-la kjoa ra tjín-la nga jngó jngó xita. ³ Nga 'koaá 'sín mejèn-najiòn nga jchaa a kixí kjoa nga jè Cristo chjà ngajo-la. Tanga jè Cristo mì tsa ta indakjoa 'sijn

ra a'ta tsajìon-jìon, ta isaá ya kíjnajin-no jè nga'nó-la. ⁴Kixíí kjoa jè Cristo 'kia nga isi'ta krò, 'koaá 'sín 'ki kjomà koni tsa tsin-la nga'nó; tanga ngi koó nga'nó-la Nainá tijnakon-ni 'ndi 'ndi. 'Koaá tì'sín kjòn-te-jin koni Cristo, koni tsa tsin-te-najin nga'nó; tanga koó nga'nó-la Nainá koma ya taña kitsajnakò-jin Cristo mé-ni nga ma sixá-najin ra a'ta tsajìon.

⁵Nda tichiyajin-la inìma-no, ¿a takó ndaá makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo? Tijiòn nda chjí'ta-no ijo-no, kó'sín titsajna. ¿A kjeé nda machiya-no nga jè Jesucristo yaá tijnajin ya inìma-no? Kja tajngoó-la tsa mì kì tsatojion koni 'sín nga itjá'ta. ⁶'Koaá 'sín koñáa ra 'an, nga 'koaá 'sín nda katasijngo takòn ra jìon, ra ngajin, skanda 'ndi tsatojin-nájin koni tjin 'ka ijye itjá'ta-jin. ⁷'Koaá 'sín inchinakjoá'ta-lajin Nainá mé-ni nga nijngo kjoa ra 'cho tjin 'sian jìon; mì tsa tsò-ni kjoa nga jín ko'sín kata'ya-najin nga ndaá inçhibatojin-jin kjoa; jé-ni mé-ni nga ko'sín 'tiaàn jìon kjoa ra nda tjin, ni'sín ko'sín katatsíjen-jin ra jin koni tsa mì kì chíkjoa-najin kjoa ra batojin-jin. ⁸Nga mì kì ma jin kó 'kín-lajin xita ra síhitjasòn kjoakixi, ta jé-la jnchro 'ki nga'nó isa-lajin. ⁹'Koaá ma-ni ta isaá matsja-najin 'kia nga inda tjin takòn-jin, mé-ni nga isa kata'se-la nga'nó inìma-no ra jìon; ko inchinakjoá'ta-isa-lajin Nainá mé-ni nga nimé jchija'ta-no ra a'ta 'tse. ¹⁰Kíí ko'sín tjen tíbindá-no xajon rakii, 'kia nga tikjè ya tijnako-no, mé-ni nga 'kia nga kijchòo, mì tsa bato 'nó kokó-no nga sikjéen kjotéxoma ra ko'sín jè Na'ín-ná kitsjà-na; ko mì tsa ki xá ki'tsi-na kjotéxoma rakii nga ta isa jìon sikítsón-no; kíí-ní mé-ni nga isa katasakó-isa-najìon nga'nó ra 'tse Nainá.

Kó'sín nga síhixo'ta xita Corinto jè Pablo jè 'én ra fehe'ta-ni

¹¹Jìon 'ndsé ko tichjeé, ta nga'tsi kjoa kii, jè ra 'nó machjeén nga 'nó tsja kata'se-la inìma-najìon. Nga kixi titsajna jìon ya ngixkon Nainá, tjetakòn jìon xita xàngioo, jngoó kjòbitsjen kata'se-no ta nga'tsi-no, ko 'nchán tìtsajnakoo xàngioo. Jè Nainá ra tjin-la kjotsjacha ko ra tjin-la kjo'nchán yaá kíjnako-no. ¹²Ngì koó inìma-no tikjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no. ¹³Nga'tsi xita-la Nainá, 'koaá 'sín inçhisíhixo'ta-no.

¹⁴Nda katijnako-no nga'tsi-no jè kjonda-la Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, ko kjotsjacha-la Nainá, ko jè Inìma Tsje-la Nainá ra síkítsajnakjo-ná. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xità naxindá-la Cristo ra títsajna ya nangi Galacia

'Én ra ma'tsia-ni

1 ¹⁻² Jiòn ra xità naxindá-la Cristo ma jiòn ra ya titsajna ya nangi Galacia, 'koáá 'sín sixóo'ta-no 'an ra 'mì-na Pablo kò nga'tsì xità-la Cristo ra i títsajnakò-na. Jè xá ítjòn ra 'an tsá'ya, mì tsa kjobítsjen 'tse xità inchrabà-ni kò mì tsa xità isà'nde ra kò'sín tsikí'ta-na. Ngi jè sabá tsikíxáya-na jè Jesucristo kò Nainá ra Na'ín 'mì-lá ra kisikjaáya-ila ya ajin-la mi'ken. ³Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra títina ítjòn-ná katasíchikon'tin-no kò katatsjá-no kjo'nchán ya ajin inima-no. ⁴Ijyeé 'ya-nájiòn nga jè Jesucristo kitsjà kjotjò ijo-la nga 'ken ngajo-ná ta ngatjì 'tse jé-ná, mé-ni nga ma kíjtjokajin-ná jñà kjoa'cho ra tjin ya isà'nde rakì. 'Koáá 'sín ki'sin koni 'sín kjomejèn-la jè Na'ín-ná ra Nainá ma. ⁵Jé Na'ín-ná ra Nainá ra machjeén-la nga jeya katijna ta mé nichjin-nioo kò ta mé nó-nioo, kò'sín katama.

Tsìn jngo-isa 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra isa kj'íí tsò

⁶'An, sí ta maxkón-na nga ta nditoón kijmitákon jiòn Nainá, nga yaá tsangítjingi-la jngo 'én ra kj'íí 'sín ki'senajmí-no. Kò ijyeé ki'chaàjiín-no nga jè Nainá xá kiichja-no nga ta jè kjonda-la Cristo kjótatakòn. ⁷Mì tsa tsò-ni kjoa nga tjin jngo-isa 'én nda-la Cristo ra isa kj'íí 'sín tsò. Majin. Tanga tjin i'ka xità ra mejèn-la nga minchá skáya-no nga mejèn-la sikkitsón-jin jè 'én nda-la Cristo nga sikkatjìya-la. ⁸Tanga tsa tjin jngo xità ra kj'íí tsò 'én ra bakón-ya koni 'sín tsò jè 'én

nda-la Cristo ra jin bakon-ya-lajin, jè Nainá katatsjá i'in-la, ni'sín ti'an-na ko ni'sín jngo ikjalí ra ngajmi nchrabá-ni. ⁹Koni 'sín ijye kotsi'kìn-lajin nga 'sa ítjòn, takó 'koaá 'sín tíxian india-no 'ndi-ni: Tsa yá xita ra kj'íí tsò 'én ra 'bénajmíya-najìòn koni 'sín tsò 'én xitse ra nda tsò ra ijye ichjìbé jìòn, jè Nainá katatsjá i'in-la.

Kó'sín kjomà-ni nga jè Pablo tsikíxáya-la Cristo

¹⁰'An, mì tsa kjonda-la xita ra batsjía, kjonda-la Nainá-ní ra batsjía ra 'an. Ko mì tsa ki batsjía nga nda kótijna ya ngixkon xita, tsa ko'sín mejèn-na nga 'siaan, mì-la tsa kixi-ni kjoa nga chi'nda-la Cristo ma.

¹¹Jìòn 'ndsé ko tichjeé, ko'sín nda katasijin-no a'ta 'tse jè 'én nda-la Cristo ra 'an 'benajmíya, nga mì tsa ta kjobítsjen-la xita-jìn; ¹²mì tsa taxki xita-jìn ra kitsjà-na ko ra tsakón-ya-na jñà 'én kii; jè sabá Jesucristo ra tsakón tsijen-na.

¹³Kina'yá-la jìòn koni 'sín kí'siaan nga ti'sa ítjòn 'kia nga ya kijì'ta-la kjotéxoma 'tse xita judío; kjojtike-náa jè naxindá-la Cristo nga tsahatjingi-la, nga mejèn-na nga katachija. ¹⁴A'ta 'tse kjotéxoma-la xita judío, 'aán ísikíjne-la jñà xita ra taña kjójchá-jin ya naxindá-na, nga isaá 'nó nda kisìhitjasòn koni 'sín tjín xkósòn ra 'ya-ni jñà xita jchínga-na. ¹⁵Tanga jè Nainá, 'koaá 'sín isasèn-la nga 'an tsjahíjin-na skanda ti'kia-ni nga ti'sa jíhi'maa ya aya indsi'ba na-na nga ta koó kjonda-la nga ko'sín kiichja-ná, ¹⁶ko isikatsíjen-na jè 'Indí-la mé-ni nga 'an koma 'kenájmí-la 'én nda-la jñà xita ra mì tsa xita judío. 'Kia nga ko'sín kjomà'tiaan, mì tsa yá xita ra iskonangi-la, ¹⁷ko mì tsa ya nditon kii-jiàan ya ján Jerusalén nga kiikatsjía jñà ra ta'koa ijye tsikíxáya ítjòn-la Cristo. Ta isaá jnchro yaá kijì nditon ya i'nde kixi ra chja-ni naxindá Arabia ko ra kjomà askan-nioo, tsáfaá india-na ya naxindá Damasco.

Kó'sín nga tsajoó jè Pablo ko xita ra i'ka ra ti'koa jè Cristo tsikíxáya-la

¹⁸'Kia nga tsato ján nó nga ijye kíjtsexkon Jesucristo, 'kiaá kijiàa ya ján Jerusalén nga ikatsíjen-la jè Pedro, ko chrjò'òn nichjin ya tsakátijnaa ya ni'ya-la. ¹⁹Mì kì kíjtse-isaá xita ra kj'íí ra ta'koa ijye kisìxáya ítjòn-la, ta jè 'ndse Na'ín-ná ra 'mì

Jacobo ra kíjtsee. ²⁰Jè 'én ra ko'sín tíbi'tá-no xajon, tíkotsíjen Nainá, mì tsa 'én ndiso-jìn, ngi 'én kixi-ní.

²¹Ra kjomà askan-ni yaá kijiàa ya nangi Siria ko nangi Cilicia. ²²Tanga jñà nichjin kii, kjè kì tsa bexkon-na jñà xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya nangi Judea. ²³Jñà xita kii, tà kií'nchré-ró nga jè xita ra tsahatjìngi-la kjotseeé, 'ndi 'ndi, jè-ró 'bénajmíya 'én nda-la Cristo, jè 'én-la Nainá ra mejèn-la kisikitsón-ya tsiki. ²⁴Ko jeya isíkíjna Nainá 'kia nga kií'nchré koni 'sín nga jahatjìya-na.

**Kó'sín nga kitsjà nga'ñó-la jè Pablo jñà xita
ra tsikíxáya ítjòn-la Cristo**

2 ¹'Kia nga askan-nioo nga ijchò te ijòn nó, kiji india-na ya ján Jerusalén, tjen-ko-na Bernabé; tí'koaá tsakáhijtakò-na Tito. ²Kií kiji-na nga kitjasòn koni 'sín nga isìchiya tsijen-na Nainá. 'Kia nga ijye ya tíjna, yaá ítsi'kenajmí-la kó'sín nga 'an ítsakon-yá-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xita judío. A'ta xín ítsi'kenajmí-la jñà xita ra xá 'nga tjín-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo. Kií ko'sín kí'sin-na nga kata'ya-la nga mì tsa ta kjotjò-ni jè xá ra tí'siaan ko jè ra ijye kí'siaan. ³Ni'sín takó xita griego jè Tito ra tjiko-na, mì tsa yá ra kjo'ño ki'sin-la nga isi'ta chiba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión. ⁴Tanga tjín i'ka xita ndiso ra ta 'jaha'sen-jin chijé-ní ra ko'sín kitsò nga ijyee makjiín-la a'ta 'tse Cristo. Tanga ta jè ra mejèn-la nga ske mé ra 'nié, jién ra ijye titsahijyondií-lá a'ta 'tse kjotéxoma 'tse Moisés, ta ngatjì-la nga ijye makjiín-ná a'ta 'tse Cristo Jesús; ta jñà mejèn-la xita kii nga kjo'ño 'sín-ná nga sihitjasén jè kjotéxoma 'tse Moisés. ⁵Tanga ngajin, mì kì inisin-lajin, nga jè ra mejèn-najin nga jè kjoakixi ra 'tse 'én nda-la Cristo, yaá katijnajin ki'ta-najion.

⁶Jñà xita ra xá 'nga tjín-la, nimé ra kjoa xitse kitsjà-isa-na koni 'sín nga ijye 'an bakon-yáa. Tanga 'an, mì tsa jè fi-na tsa jñà xita ítjòn kii 'ño nda ki'yaxkón, nga jè Nainá mì tsa jè kotsíjen kó'sín nga 'yaxkón xita. ⁷Ta isaá jnchro kjòchiyaá-la nga jè sabá Nainá kisìngatsja-na xá mé-ni nga 'an kichjàyajin-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xita judío ra mì tsa tjí'ta chiba ijo-la kjoa 'tse circuncisión; ko jè Pedro kjongatsja xá nga jè kichjàyajin-la jñà ra xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la kjoa 'tse circuncisión. ⁸Jè Nainá ra isikasén jè

Pedro nga jè kichjayajin-la 'én nda-la Cristo jñà ra xita judío, tijé-ni ra isikasén-na nga 'an kichjàyajin-la jñà ra mì tsa xita judío.

⁹Jè Jacobo, Pedro ko jè Juan, jñà ra ko'sín nda ki'yaxkón nga xita ítjòn tsikìtsahijyo-la xita naxindá-la Cristo, kijtse-ní nga jè Nainá kitsjà-na jè kjonda kii; kjojngoó ikon akjòn kitsjá-najin tsja ngajò-najin, 'an ko jè Bernabé, mé-ni nga kijcha-la nga ta jngoó xá inchi'nià-jin. Ko tsjaá ki'se-la nga ya tsangì níxáko-jin jñà ra mì tsa xita judío, ko ra jñà, yaá isíxáko jñà ra xita judío. ¹⁰Ta jé-ní jngo kjonda isíjé-najin, nga mì kì tsa sijchaàjin-jin jñà xita ima. Ko jñà jnchro kjoa kii ra tíbiné-la ijo-na nga 'siaan.

Kó'sín nga jè Pablo tsakátiko jè Pedro ya naxindá Antioquía

¹¹India, 'kia nga jè Pedro 'ji i naxindá Antioquía tsakatíko-náa ya ajin-la xita, nga mì kì nda tjín kjoa ra ki'sín. ¹²'Kia nga 'sa ítjòn, yaá tsakjèn-ko jñà xita-la Cristo ra mì tsa xita judío; tanga ra kjomà askan-nioo, mì kì tì ya tsakjèn-ko-nì, 'kia nga 'ji jñà xita judío ra tì'koaá makjiín-la a'ta 'tse Cristo ra ya tjímako Jacobo; tsasèn'taxín-ní, nga jñà itsakjòn-la jñà xita judío ra tjen-ko Jacobo, jñà ra kjo'ño mejèn-la nga si'ta chiba ijo-la xita-la Cristo ra mì tsa xita judío ra a'ta 'tse circuncisión. ¹³Tì'koaá jñà xita judío ra i'ka ra makjiín-la 'én-la Nainá, yaá isíngàsòn-ko kjoa ra kiskàjin Pedro ra jò isén tsakón; skanda jè Bernabé kiskàjín-te kjoa kii. ¹⁴'Kia nga kítsee nga mì kì ko'sín inchisíhitjasòn koni 'sín tjín kjoakixi ra a'ta 'tse 'én nda-la Cristo, 'koaá 'sín kixin-la jè Pedro ya ngixkon nga'tsi xita: “Ji, xita judío-ní, tanga mì tsa ko'sín tjiníjchí ijo-li koni tsa xita judío, ¿kó'sín ma-ni nga kjo'ño 'nià-la ji jñà ra mì tsa xita judío nga ko'sín katasíjchá ijo-la koni tsa xita judío?”

¹⁵Jièn ni'sín kixi kjoa nga tje-la xita judío meé, nga mì tsa ya kitsin-jín-lá jñà ra mì tsa xita judío ra ko'sín na'yá-la nga xita-jé. ¹⁶Tanga 'ya-né nga nijngo xita ra kixi kájna ya ngixkon Nainá ra ta ngatjì-la nga nda síhitjasòn kjotéxoma ra itjábé-la jè Moisés, ta jé-ní tsa ya kokjiín-la a'ta 'tse Jesucristo. Jièn, ijyee ya kjokjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, ko jè Nainá, xita kixi síkijna-ná 'kia nga ijye ya makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Ko mì tsa ki-ni nga nda nihitjasén kjotéxoma, ta ngatjì-la nga nijngo xita ra kixi kájna ya ngixkon Nainá ni'sín nda síhitjasòn jè kjotéxoma 'tse Moisés.

¹⁷'Ndi-ni, 'koaá 'sín chiñá-lá nga kixi kitsajneé ya ngixkon Nainá ta ngatji-la nga ijyee ya makjiin-ná a'ta 'tse Cristo, [mì tsa ki-ni nga inchiniitjasén kjotéxoma]. 'Koaá ma-ni nga ko'sín xita jé bitjongieé [koni 'sín 'mì-la jñà ra mì tsa xita judío]. Tanga, ¿a tsó-ni kjoa nga jé Cristo tímahítsjajin-ná jé? Majin, mì tsa ko'sín tjín-jìn. ¹⁸Tsa jè kjotéxoma ra 'an ijye ítsachréngia, india sihitjásòn india-na, yaá jndáa nga jé tibatjí-la ijo-na. ¹⁹Tijé-ni kjotéxoma ra ya kjójchájiaan kisi'ken-na mé-ni nga 'ndi-ni ijyee tíjñandií-na a'ta 'tse kjotéxoma rakli nga ko'sín ma kótijnakon-na nga sihitjásòn-la Nainá. ²⁰Kia nga 'ken ya a'ta krò jè Cristo, yaá 'ken'ta-te-la ra 'an; ko mì tsa ti 'an-naa ra tíjnakon; jé Cristo ra ya tíjnajin ya inìma-na. 'Ndi-ni, kií tíjnakon-na nga jè kji'tatákon jè 'ndí-la Nainá ra kjotsjake-na ko kitsjá ijo-la nga jè 'ken-tji ngajo-na. ²¹Mì kì nda tjín nga kináchrjengieé kjonda 'tse Nainá. Tsa ko'sín kixé nga a'ta 'tseé kjotéxoma nga kixi kitsahijyee ya ngixkon Nainá, mí-la mé chí-la nga ko'sín 'ken Cristo tsa'koa.

Mé kjoa-ni nga ma tjábé-ná jè Inìma Tsje-la Nainá

3 ¹Jìon xita ra i'nde Galacia tsajìon, mé ta imakjoa-no! ¿Yá ra ta nda tsikíndisoko-no? ¿A mí bítsjen-no nga nda kjón-ní tsakon-ya-lajin kó'sín nga jè Jesucristo 'ken'ta krò ra kjonda tsajìon? ²Ta jé ra mejèn-na nga ko'tín-nájìon: ¿A kií itjábé-najìon jè Inìma Tsje-la Nainá nga nda inìhitjasòn jìon jè Kjotéxoma o ra kií-ní nga nda kjokjiín-najìon 'én nda-la Nainá ra ina'yá? ³Nga tì'sa ítjòn, ndaá tsiki'tsiako-nájìon kjobítsjen ra kitsjà-no Inìma Tsje-la Nainá, ko, ¿mé-ni 'ndi-ni, ta kjobítsjen 'tse xita mejèn-no nga isa nda sijchá-no ijo-no? ¿Mé ta imakjoa-no! ⁴¿A ta kjotjó-ni nga'tsi kjohi'in ra ijye tsato jìon 'kia nga kjokjiín-no? 'Koaá ma-na nga mì tsa ta kjotjó-jìn. ⁵'Kia nga jè Nainá kitsjà-no jè Inìma Tsje-la ko tsakón-no kjojkón-la ra nda tjín, ¿mé-ni ko'sín ki'sin-ni? ¿A kií-ní nga nda kinìhitjasòn jìon jè kjotéxoma? Majin, kií-ní nga nda kjokjiín-no 'kia nga ina'yá jè 'én nda-la Nainá.

Mé kjoa-ni nga xita kixi kijtsetakòn Nainá jè Abraham

⁶'Koaá jngoya-la koni tsa jè Abraham, “ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá ma-ni nga ko'sín kitsò-la Nainá nga xita kixi-ní.” ⁷Ko'sín nda katasijin-no: Jñà ra ko'sín makjiín-la

koni 'sín jè Abraham kjokjiín-là a'ta 'tse Nainá, jñá-ní ra kò'sín koma ixti-là Abraham 'kín. ⁸'Koaá 'sín tìngi kitsjá-ni 'Én-là Nainá koni 'sín nga tíchja Xajon-là nga xita kixíí 'sijn jñà ra mì tsa xita judío 'kia nga ya kòkjiín-là a'ta 'tse. Yaá 'ya-là ñándà nga Nainá tjen kitsjá-là Abraham jngo 'én ra nda tjin nga kitsò-là: “Nga'tsi jñà naxindá ra tjin ya isà'nde, a'ta tsaji-ní nga kochikon'tin.” ⁹'Koaá ma-ni, koni 'sín kjòchikon'tin jè Abraham nga kjokjiín-là a'ta 'tse Nainá, tì'koaá yaá machikon'tin-kò nga'tsi jñà xita ra kò'sín kòkjiín-là a'ta 'tse Nainá.

¹⁰Nga'tsi xita ra jè ma'ñó'ta takòn nga inchisíhitjasòn kjotéxoma, tseé kjohi'in kjinè-là. Nga 'koaá tì'sín tsò xajon ra tji'ta 'én-là Nainá nga tsò: “Kjohi'in katasinè-là nga'tsi xita ra mì kò'sín kixi síhitjasòn nga'tsi kjoa ra tji'ta ya xajon 'tse kjotéxoma.” ¹¹'Koaá 'sín ma-ni nga yaá 'ya-là nga nijngo xita ra kixi kijná ya ngixkon Nainá ta ngatji-là nga síhitjasòn kjotéxoma; nga tsò-te xajon ra tji'ta 'én-là Nainá: “Jè ra xita kixi, jè kijnakon-ni nga makjiín-là a'ta 'tse Nainá.” ¹²Tanga jñà xita ra kjotéxoma síhitjasòn, mì tsa Nainá kji'ta ikon. Nga tsò Xajon ra tji'ta 'én-là Nainá: “Jè ra nda síhitjasòn kjotéxoma, 'koaá 'sín tjinè-là nga ya katasíjchájin ijo-là.” ¹³Jè Cristo tsikíchítjì-ná nga ma tsachrjekàjin-ná kjohi'in 'tse kjotéxoma, nga jè iskanè jé-là ta ngatji tsajién, nga 'koaá 'sín tsò xajon ra tji'ta 'én-là Nainá nga tsò: “Nga'tsi ra kò'sín si'ta krò, 'nó tse kjohi'in katanè-là.” ¹⁴'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga a'ta 'tse Cristo tjábé-là jñà xita naxindá ra mì tsa xita judío jè kjonda ra ijye Nainá kòkitsò-là jè Abraham, kò mé-ni 'kia nga kò'sín makjiín-ná a'ta 'tse Cristo maá tjábé-ná jè Inìma Tsje-là Nainá, nga ijyee kò'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga tsjá-ná.

Jè nga'ñó ra tjin-là jè 'én-là Nainá ra tsa'ba ki'tsi-là Abraham

¹⁵Jìòn 'ndsé kò tichjeé, kijná jngo-no xkòsòn koni 'kia nga jñà xita bájna masen jngo xajon nga bíndajín jngo kjoa. 'Kia nga jè xajon rakìi ijye ma firma, kò sinchá-là sello, mì kì yá ra ma kochrjengi kò niyá ra ma kii'tasòn-isa-là koni 'sín nga ijye tíchja. ¹⁶Nainá, 'koaá 'sín kitsjá-là 'én-là jè Abraham kò jè xita ra tje-là ma. Jè xajon ra tji'ta 'én-là Nainá mì tsa tsò-jìn: “jñà xita tje-là.” Ta tsò-ní: “jè xita tje-là.” Nga mì tsa kjin ma-ni xita tje-là ra kò'sín ki'tsi-là 'én, ta jngoó ma-ni. Kò jè Cristo ra

ko'sín kitsò-la. ¹⁷Jè kjoa ra tí'bènájmí-najìòn, kíí 'sín tǵín: Jè kjoa ra tsikíndajín-ko Abraham jè Nainá, ta'koa ijyee kjoatsee tǵína 'kia nga 'ji jè kjoatéxoma. Ta'koa kjo ijòn sindo ko katé nó tsato 'kia nga tsí'kì-la kjoatéxoma rakíi jè Moisés. Ko mì kì ma bachrjengi jè kjoa ra ijyee tsikíndajín jè Nainá ko jè Abraham, tí'koa mì kì ma síkítsón-jin jè 'én ra ijyee kitsjà Nainá.

¹⁸'Kia nga jè Nainá ko'sín tsjá-ná kjònda-la, mì tsa ki-ni nga nihitjasén jè kjoatéxoma, ki-ní nga ijyee ko'sín kitsjà 'én-la. Nga ta kjoatjó kitsjà-la kjònda jè Abraham koni 'sín nga ijyee kitsò-la.

Mé xá ra 'ji-ni jè kjoatéxoma

¹⁹¿Mé xá isinda-ni jè kjoatéxoma tsa'koa? Kíí ko'sín isinda-ni ta ngatǵi-la a'ta 'tse kjoa'cho ra 'sín jǵnà xǵta. Ko isijna-ní skanda 'kia nga ijyee 'ji jè tǵe-la Abraham koni 'sín ijyee kitsjà-la tsa'ba Nainá. Jè kjoatéxoma, jǵnà íkjalí 'jǵikó nga isíchjeén jè Moisés mé-ni ma kisika'ta-la jǵnà xǵta ra i'ka, nga jè Moisés tsasijin-la xǵta. ²⁰Tsa 'kia jngo xǵta ko'sín jè basèn-jin nga sindajín jngo kjoa, mì tsa ta jngo fi-ni, tanga jè Nainá jngoó kǵi-ni ra jè, 'kia nga kitsjà-la 'én Abraham nga tsikíndajín jngo kjoa.

²¹'Kia nga jè Nainá 'jǵikó kjoatéxoma, mì tsa kondra kǵi-la 'én ra ta'koa ijyee kjoatsee kitsjà-la Abraham. Tsa jé-la kjoatéxoma tǵín-la nga'ńó nga ma tsjá ra kjobinachon, ma-la xǵta kixi koma-ni xǵta tsa'koa tsa nda síhitjasòn kjoatéxoma. ²²Tanga jè xajon ra tǵi'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tsò nga nga'tsì jǵnà xǵta, yaá tǵsajin jé. Ta jngoó 'kia nga kokǵiín-la a'ta 'tse Jesucristo koma tǵábé-la kjobinachon ra ijyee ko'sín kitsò Nainá nga tsjá-la jǵnà xǵta ra kokǵiín-la.

²³'Kia nga tǵkjè 'fii jè kjoa ra makǵiín-ná, yaá itsabá'ńó-ná jè kjoatéxoma, ko yaá tsíkítsai'ya-ná skanda 'kia nga kǵjcha-la jè kjoa ra makǵiín-ná. ²⁴Ko jé kjoatéxoma isikínda-ná koni 'sín makínda jǵnà íxti, skanda 'kia nga 'ji jè Cristo mé-ni nga ma kixi bǵtsajna-ná 'kia nga makǵiín-ná a'ta 'tse. ²⁵'Ndi 'ndi 'kia nga ijyee 'ji jè kjoa ra makǵiín-ná, mì tsa tǵjè kjoatéxoma itsabá'ńó-isa-ná.

²⁶Nga'tsì-najìòn ijyee íxti-la Nainá ma jìòn ta ngatǵi-la nga yaá tǵsajnakoo Cristo nga makǵiín-no a'ta 'tse. ²⁷'Kia nga ya tǵsajnakjokoo jìòn Cristo nga isatínda jìòn, 'kiaá jahatǵiya-najìòn koni 'sín 'sín jngo xǵta nga síkaatǵiya níkje-la;

ko jè sabá Cristo ra kjomà nikje xit̩se ra itsjaya jìòn. ²⁸Mì tsa j̄nà tíma kindá, a xit̩a griego-ní, o ra xit̩a judío-ní; a ndí xit̩a chí'nda'ño-ní o ra majin-ní; a xit̩a 'xin-ní o ra chjoón-ní; nga nga'tsi-no ta jngoó ijo ma-najìòn, ta ngat̩jì-la nga ya titsajnakjo-koò Cristo Jesús. ²⁹Nga xit̩a-la Cristo ma jìòn, t̩i'koa t̩je-la Abraham ma-te jìòn, ko t̩i'koaá t̩jábé-nájìòn jè k̩jot̩jò ra Nainá tsjá, koni 'sín ijye kitsjà-la tsa'ba jè Abraham.

4 ¹Ijngo-isa xkósòn kijná-no: 'Kia nga 'sa jtobá 'ki jngo ti, ta ma ta yaá mangásòn-ko jè chí'nda, kjè tsa jè be ya ni'ya-la, skanda 'kia-ní, 'kia nga ijye bijchó nó-la nga jè ma ni-la nga'tsi tsajmì ra t̩jín-la na'n-la. ²Nga 'kia 'sa jtobá 'ki-isa, machjeén-ní nga xit̩a síkinda-isa ra jè, ko tsijen t̩jín-te xit̩a ra síkinda j̄nà tsajmì ra 'tse, skanda 'kia nga bijchó jè nichjin nga ngi jè sìikinda sabà koni 'sín ijye tsikíjna nichjin jè na'n-la. ³Jièn ra xit̩a 'mí-ná, 'koaá t̩i'sín kjòn kjomé koni tsa ixti; 'kia nga t̩ikjè makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, j̄nà k̩jot̩éxoma ra t̩jín i isà'nde, j̄nà 'ño tsatéxoma-ná koni tsa chí'nda'ño-la kjomé. ⁴Tanga 'kia nga ijchò nichjin koni 'sín nga ijye t̩jinda-la Nainá; jè Nainá isikasén I'ndí-la i a'ta nangi nga i kitsin, nga isichjeén jngo ndí chjoón nga jè kitsin-la, koni 'sín tsin xit̩a isà'nde, ko yaá kojchájín k̩jot̩éxoma 'tse xit̩a judío. ⁵Kií ko'sín ki'sin-ni Nainá nga kisikasén I'ndí-la, mé-ni j̄nà xit̩a ra ya títsajin k̩jot̩éxoma, koma kít̩sajnandií-ni ko mé-ni ngásòn ngáya ma skaábétjò-ná Nainá nga ixti-la kitso-ná.

⁶'Koaá ma-ni 'ndi-ni, 'kia nga ijye ixti-la 'mì-ná, jè Nainá isikasén jè Inìma Tsje ra 'tse I'ndí-la ya ajin inìma-ná. Jè Inìma Tsje ra isikasén tsò-ní: “Jì apá.” ⁷'Koaá ma-ni nga 'ndi 'ndi mì tsa t̩i chí'nda'ño titsajna-ná. Ijyeé ixti-la tsó-ná jè Nainá; ko 'ndi-ni nga ijyeé ixti-la tsó-ná, 'koaá 'sín tsjá-te-ná jè k̩jot̩jò ra ko'sín t̩jínanda-la nga sìngatsja j̄nà ra ixti-la ma.

Kó'sín nga síkájno Pablo a'ta 'tse xit̩a Gálatas ra makjiín-la 'én-la Nainá

⁸'Kia t̩i'sa k̩jot̩sé nga t̩ikjè 'yaxkon jìòn jè ra ngi jè sabà Nainá, yaá kjomà jìòn chí'nda'ño-la j̄nà nainá ra mì tsa kixi-ni kjoa nga nainá. ⁹Tanga 'ndi 'ndi, 'kia nga ijye 'yaxkon jìòn ra ngi jè sabà Nainá, (o ra isaá nda jnchro tsa k̩i'sín xián-no, 'ndi 'ndi 'kia nga ijye jè sabà Nainá bexkon-no), mé-ni ko'sín nikaatjìya-la jè k̩jóbítsjen-no nga mejèn-no ya mangí'ta-la j̄nà

kjotéxoma im̄a ra t̄jín-no, jè ra tsìn-là nga'ñó kò n̄imé chjì-là? ¿A mején-no nga ya jtsab̄a'ñó india-no? ¹⁰ Jiòn takó 'ñó 'yaxkón jiòn j̄n̄a n̄ichjin ra 'tse 'sí, n̄ichjin ra 'tse sá, kò n̄ichjin ra 'tse nó. ¹¹ Makájno-na koni 'sín nga inchi'nià jiòn. 'Koaá ma-na, nga ta ra 'áa-na 'kia nga kò'sín kisíxá-jin-najiòn.

¹² Ra 'an, tsásen'taxín-là jè kjotéxoma koni 'sín nga tincha'taxín-la jiòn t̄i'sa kjotseé. Kò 'koaá 'sín s̄jé-no 'ndi-ni nga kò'sín tincha'taxín-la koni 'sín nga 'an tsásen'taxín-là. Nga ngà'sa ítjòn mì tsa mé ra tsi'kín-nájiòn. ¹³ T̄j̄j̄iín-najiòn nga ta kíí ngat̄jì-là jè 'chin ra t̄jín-na nga kò'sín ijchò ya nax̄indá-najiòn, kò yaá kina'yá ítjòn jiòn jè 'én x̄itse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'an tsi'kènájmiya-no. ¹⁴ Ni'sín k̄isij̄tí chiba-najiòn ta ngat̄jì-là jè 'chin ra t̄jín-na, mì tsa inachrjengi-nájiòn kò n̄i mì tsa iníkijna'taxín-nájiòn; ta isaá jnchro nda ichj̄ibétj̄ò-nájiòn koni tsa ikjal̄i 'tse Nainá kò koni tsa jè sabá Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Nánda t̄jna jè kjotsja ra kò'sín ta nda kí'se-najiòn nga t̄i'sa ítjòn? Maá koxiáan ra a'ta tsajiòn, 'kia nga t̄i'sa ítjòn, sí mején-najiòn nga k̄ináchrje jiòn j̄n̄a xkòn, nga mejèn-no nga tsi'kí-ná. ¹⁶ ¿A kondraá t̄jna-najiòn 'ndi-ni, 'kia nga kò'sín k̄ixin-najiòn koni 'sín t̄jín ra ngi kjohixi?

¹⁷ J̄n̄a x̄ita ra kò'sín tsò-najiòn nga machjeén-ní nga sihitjasòn kjotéxoma, batoó 'ñó mejèn-là nga ya kongítj̄ingi-la jiòn, tanga mì tsa kjob̄ítsjen nda-jìn ra t̄jín-la. Ta jé ra mejèn-là nga k̄itj̄o'taxín-nájin mé-ni nga ya kongi'ta-la jiòn. ¹⁸ Ndaá t̄jín 'kia nga jngo kjoa 'ñó mejèn-ná 'sieén, tanga tsa ta ndaá t̄jín kjoa ra mejèn-ná. Jé ra mejèn-na nga kò'sín 'sian ki'ta jiòn; mì tsa ta 'kia-jìn 'kia nga ya t̄j̄nako-najiòn. ¹⁹ Jiòn ra koni tsa ndí ixti-na xian-no, ra a'ta tsajiòn t̄isikj̄ín india-na kjohi'in koni 'sín sík̄j̄iín kjohi'in jngo ndí chjoón 'kia nga tsin ndí i'ndí. Jè kjohi'in rak̄i, 'kiaá kjehe'tà skanda 'kia nga ijye jè Cristo nda k̄ijnajin ya in̄ima-najiòn. ²⁰ ¿Sí mején-na tsa ya t̄j̄nako kjòn-najiòn 'ndi 'ndi, mé-ni nga ma kokónajmí-najiòn 'én ra kj'íi tsò, nga ijyeé mì k̄i t̄i be-na kó'sín sík̄ítsjen ra a'ta tsajiòn!

Kó tsò-ni kjoa ra kjomà a'ta 'tse chjoón ra 'mì Sara kò Agar

²¹ Jngo 'én kò'tín-ná, jiòn ra jè mejèn-no nga kjoa 'tse kjotéxoma siitjasòn. ¿A kjeé na'yá-la jiòn kó'sín tsò jè kjotéxoma ra t̄jì'ta xajon 'tse Moisés? ²² 'Koaá 'sín tsò nga jè Abraham, jò ixti kí'se-la; jngo ra 'tse chjoón ch̄i'nda-là kò jngo

ra ngi 'tse ra ngi chjoón-la. ²³Jè i'ndí-la chjoón chi'nda, 'koaá 'sín kisakò koni 'sín sakò nga'tsì ra ta kj'íí ixti; tanga jè i'ndí ra ngi 'tse chjoón-la, 'koaá 'sín kisakò-la nga jè itjasòn koni 'sín ijye kitsjà-la 'én-la Nainá jè Abraham. ²⁴Kjoa kii, tjin jngo kjoa ra bakón-ya-ná; ngajò íchjín kii jñà chja-ni ngajò kjoa ra tsikíndajín Nainá; jè chjoón ra 'mì Agar, 'koaá jngoya-la koni jè kjoa ra kisindajín ya nindo Sinaí 'kia nga tsi'ki-la kjotéxoma jè Moisés. Nga jñà ixti-la jè chjoón ra 'mì Agar ta xita chi'ndaá kjomà ki'ta. ²⁵Jè chjoón ra 'mì Agar jè jngoya-la jè nindo Sinaí ra síjna ya ján nangi Arabia; kò 'koaá jngoya-te-la jè naxindá Jerusalén ra tijná 'ndí-ni, nga jñà xita-la naxindá rakii chi'nda'ño títsahijyo a'ta 'tse kjotéxoma. ²⁶Tanga jè naxindá Jerusalén ra tijná ya ján ngajmi, tijnandíí-ní, kò yaá nakjoá-ná a'ta 'tse naxindá rakii; 'koaá jngoya-la koni tsa na-ná ma.

²⁷Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

'Nó tsja 'tè-la takìn jì ra chjoón 'ndí 'mì-li,

ngaji ra mì tsa ixti kitsin-li.

'Nó chjindáya-ni kjotsja-li,

nga mì kì 'yi jì kó'sín ma 'kia nga tsin ixti.

Nga jè chjoón ra kijmitákon, isaá kjìn ma-ni ixti-la,

nda mí 'koa-ni koni jè chjoón ra tjin 'xin-la.

²⁸Jìon ndí 'ndsé kò tichjeé, 'koaá jngoya-te-la jìon-jìon kò jè Isaac, yaá majngo'tá-la jìon ixti ra jè Nainá kò'sín kitsò-la nga tsjá-la jè Abraham kò Sara. ²⁹Jè i'ndí ra taxkì isakò ra a'ta 'tse chjoón chi'nda, kjojtike-ní kò tsahatjingi-la jè i'ndí ra a'ta 'tse Iníma Tsje-la Nainá 'ji-ni; koni 'sín kjomà jñà nichjin kiò, takò 'koaá chon nichjin 'ndí 'ndí. ³⁰Tanga, kó tsò jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá? Tsó-ní: “Tíitjingi-la jè ra chjoón chi'nda kò jè i'ndí-la; nga jè i'ndí-la, mì tsa mé kjotjò ra tjábé-la; ta jé tjábé-la kjotjò jè i'ndí-la ra mì tsa chjoón chi'nda.” ³¹'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé kò jìon ndí tichjeé, ra jién, mì tsa ixti-la chjoón chi'nda meé ra jién; jién-ná ixti-la ra mì tsa chjoón chi'nda.

Kó'sín machjeén nga kixi kitsajneé 'kia nga ijye titsajnandíé

5 ¹Jè Cristo jngó kjá isíkítsajnandíí-ná a'ta 'tse kjotéxoma-la Moisés; 'koaá 'sín xian-no nga kixi titsajna jìon koni 'sín nga ijye isíkítsajnandíí-no jè Cristo; kì tì ya mangítjingi india-la jè kjotéxoma ra itsabá'ño-no nga tí'sa kjotseé 'kia nga chi'nda'ño-la kjomà jìon.

²'An ra 'mì-na Pablo, tìná'yá-ná, 'koaá 'sín tíxin-no; tsa kí'ta ch̄ba-isa jìòn ijo-no ra kjoa 'tse circuncisión, mì tì mé kjonda sakò-no ra a'ta 'tse Cristo. ³'Koaá 'sín tíxian india-no, nga'tsi x̄ta ra bí'ta ch̄ba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión, kjo'ño t̄jìnè-la nga s̄hitjasòn ijye koni 'sín t̄jín kjotéxoma. ⁴Jìòn ra ko'sín mejèn-no nga a'ta 'tse kjotéxoma, kixi kitsajna ya ngixkon Nainá, ijyeé tsincha'taxìn-la jè Cristo ko ijyeé tsincha'taxìn-te-la jè kjonda ra tsjá kjotjò-ná Nainá. ⁵Tanga ra jin, a'ta 'tseé jè Inìma Tsje-la Nainá inchichiñá-lajin nga ma kixi kitsajna-jin ya ngixkon Nainá ta ngatjì-la nga makjiín-najin a'ta 'tse Cristo. ⁶Tanga ra a'ta 'tse Cristo Jesús, mì tsa t̄jè ma-ni kindá a t̄jít'a ch̄baá o ra mí tsa t̄jít'a ch̄ba ijo-la x̄ta ra kjoa 'tse circuncisión; ta jé ra ma kindá kó'sín nga makjiín-ná a'ta 'tse Cristo ko kó'sín nga t̄jín-ná kjotsjacha. ⁷Ndaá ndiyá inchimangí jìòn tsiki; yá ra tsatéchjà-no nga mì tì nihitjasòn-no 'én nda-la Nainá ra ngi kjohixi. ⁸Jñà kjobítsjen k̄i, mì tsa ya nchrabá-ni a'ta 'tse Nainá ra xá kiichja-najìòn. ⁹Tikindá kosa-no ijo-no, nga "ni'sín ta itsé-ni na'yo san ra koájin-la jè na'yo ra ma niño nchrajín, sísan ijye-ní ni'sín takó tse ma-ni na'yo." ¹⁰'An, 'koaá 'sín ba'tá ikon Nainá nga mì tsa kjíí kjobítsjen kjinchrabà-najìòn koni 'sín nga kíxian-no. Tanga jè Nainá tsjá-la kjohi'in jè x̄ta ra t̄síkitsón-jin-najìòn, ni'sín ta yá x̄ta-nì.

¹¹Jìòn 'ndsé ko tichjeé, tsa takó 'koaà-la 'sín tí'bènájmíya ra 'an, nga machjeén-ní nga katasi'ta ch̄ba ijo-la x̄ta ra kjoa 'tse circuncisión, mí-la tsa ko'sín koàt̄jingi-na jñà x̄ta judío, nga mì tsa mé ra 'cho kiya-la koni 'sín tsò 'én ra 'an 'benájmíya a'ta 'tse Cristo 'kia nga isi'ta krò ra jè. ¹²Tsa jngó kjá ngi katabate'tá jnchro ijo-la x̄ta k̄i, jñà ra ko'sín síkitsón-jin-najìòn nga tsò-no nga machjeén-ní nga si'ta ch̄ba ijo-no ra kjoa 'tse circuncisión.

¹³Jìòn 'ndsé ko tichjeé, kíí xá inakjoá-najìòn nga kitsajnandií jìòn, tanga ni'sín titsajnandií jìòn k̄i tà chjàn ko'sín 'nià koni 'sín t̄jín kjoa ra mejèn-la ijo-no; jè ra machjeén nga t̄siko kañá jìòn xàngioo ko nga kata'se-no kjoatsjacha nga jngó jngó-no. ¹⁴Nga nga'tsi kjotéxoma ra kitsjà Nainá yaá bitjasòn ijye a'ta 'tse jè ra tsò: "Ko'sín tsjacha 't̄jìn jñà x̄ta xàngii koni 'sín nga tsjachi ijo-li." ¹⁵Tanga tsa t̄jìòn inchichinejin inchichine'a-no

xàngioo, tìkindaa ijo-no nga kijchó nìchjin nga tjiòn
sìkítsón-no xàngioo tsa ko'sín 'nià.

Mé kjoa'cho ra síjé ijo-ná

¹⁶Koaá 'sín tíxian-no: Tì'nde-la nga jè Inìma Tsje-la Nainá
nda kjon ndiyá katafiko-no, mé-ni nga mì ya koàtjingi-la
kjoa'cho ra síjé ijo-no. ¹⁷Jñà kjoa'cho ra síjé ijo-ná kondraá
fì-la jè Inìma Tsje-la Nainá. Ko jñà kjoa ra mejèn-la jè Inìma
Tsje-la Nainá kondraá fì-la jñà kjoa'cho ra mejèn-la 'sín ijo-ná.
Jñà kjoa kii, kjaán-kjóo ma. 'Koaá ma-ni nga jiòn, mì kì ko'sín
'nià jiòn koni 'sín nga mejèn-no nga 'siaan. ¹⁸Tanga tsa jè
Inìma Tsje-la Nainá tíbasén ndiyá-no nga nìchjin nchijòn, mì
tsa tije-ni kjotéxoma tíjna ítjòn-no.

¹⁹Nga tsijeén 'ya-la jñà kjoa'cho ra síjé ijo-ná: koni jñà ra
kjoachijngi, kjoa'cho ra 'nó tjé tjín, ko kjoa chinga ra 'cho
níkítseén, ²⁰ko nga 'yaxkén nainá xkósòn, ko ra kjoatj'ee, ko
nga majticheé xàngieé, ko nga bixkàn-keé xàngieé, ko nga
machinicheé xàngieé, ko 'kia nga ta ndìton majti-ná, 'kia nga
nachrjengieé xàngieé nga mejèn-ná nga jién kítsajna ítjén, ko
nga nijòyeé xàngieé nga xìn maxkóyeé, ²¹nga maxitakòn-cheé
xàngieé, nga ma'chieé, ko nga'tsi kjoachrjá'a ra ma ñánda nga
bitjo 'sí, ko nga'tsi kjoa ra ya mangásòn-ko jñà kjoa kii. 'Koaá
'sín tíxin-no koni 'sín ijye asa kíxin-no nga 'sa ítjòn, nga jñà
xita ra ko'sín tjín kjoa ra 'sín, nímé kjonda tjábé-la ya ñánda
nga jè Nainá tíbatéxoma.

Mé kjonda ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá

²²Tanga jñà kjonda ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá, jè-ní nga
tsjacha 'sieén xàngieé, nga tsja 'se-ná, nga 'nchán kítsajneé,
nga jchíñakjoa-lá xàngieé, nga tsjakjoa 'sieén, ko nga 'sieén
kjoanda ra nda tjín, nga kixi kongíkeé kjobítsjen-ná, ²³nga
indakjoa 'sieén, ko nga kixi kotéxoma-lá ijo-ná. Jñà kjoa kii,
tsìn kjotéxoma ra kondra tíjna-la. ²⁴Jién ra ijye xita-la Cristo
'mì-ná; nga'tsi jñà kjobítsjen ra 'cho tjín ko jñà kjoa'cho ra
síjé ijo-ná, yaá kinì'keén ya a'ta krò ra isitja'bán'ta Cristo.
²⁵'Ndi-ni, 'kia nga a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá titsajnakon-ná,
ko'sín kosen ndiyé ijo-ná koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá
batéxoma-ná.

²⁶Mi kì kǐ'ndeé nga jè kjoa'ngatakòn katasíkijne-ná nga sijticheé xàngieé kò nga kochinicheé xàngieé.

Kó'sín machjeén-ní nga ngásòn kisikeé jǎa xàngieé

6 ¹Jiòn 'ndsé kò tichjeé, tsa tjín i'ka xàngioo ra ya kàjin jé, jiòn-jiòn ra nda titsajna a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá, nda xita tikoo kò tisikoo mé-ni nga katamakixiya india-ni; tanga tikindaa ijo-no ra jiòn, mé-ni nga mì jé skajin-te-no ra jiòn. ²Tisikoo kañá jǎa xàngioo tsa 'kia mé kjoa ra chjá ma-no; 'koaá 'sín koma-ni nga siitjasòn jè kjoatexoma ra kitsjà Cristo. ³Tsa tjín i'ka xita ra nda bachrjengi ijo-la, tanga tsa mí tsa kixi-ni kjoa, tijná inchi'ndisoko-ni ijo-la. ⁴Isaá nda-ni tsa ítjòn kjón nda chítsijen-jno ijo-no mé kjoa ra inchi'nià. Tsa nda inchi'nià, maá tsja kata'se-no, tanga mì tsa tsò-ni kjoa nga isa nda inchi'nià jiòn koni ra kj'í xita. ⁵Nga jngó jngó xita, kja yaá kjinè-la a'ta 'tse mé kjoa ra 'sín nga jngó jngó. ⁶Jǎa ra inchi'kotáyá 'én nda-la Nainá, machjeén-ní nga katabasiko'ta tsa mé ra machjeén-la jè xita ra bakón-ya-la. ⁷Kì kò'sín chindochá-la ijo-no: nga niyá ra ma siískáko jè Nainá; koni 'sín tjín kjoa ra 'sín jǎa xita, 'koaá ti'sín tjín kjoa ra sakó-la. ⁸Nga jè ra kò'sín 'sín koni 'sín mejèn-la ijo-la, kjobiyaá sakò-la a'ta 'tse kjoa ra síjé ijo-la; tanga jè ra kò'sín 'sín koni 'sín mejèn-la jè Inìma Tsje-la Nainá, jé sakò-la kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo. ⁹'Koaá ma-ni nga mì kì machjeén nga kosi-ná nga síhitjasén kjoa ra nda tjín; nga kijchó nichjin nga sakó-ná kjonda, tsa mì kì síjahajen-lá takén. ¹⁰Tsa 'kia ma ra 'nié, kò'sín nda sikoo iyjeé nga'tsi xita, ma'tsia kjòn-ni kò jǎa xita xàngieé ra ngásòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo.

Jè kjoa ra síkijna ítjòn Pablo

¹¹Chítsijen-la kó kjòn tsiña-ni jǎa letra ra ndsa tíbindá-na. ¹²Jǎa xita ra kjo'ño 'sín-najìon nga mejèn-la si'ta chiba ijo-najìon ra kjoa 'tse circuncisión, ta jé ra mejèn-la nga jǎa nda kítsajna ya ngixkon xita ra i'ka, kò majìn-la tsa ya ra koaàtjìngi-la ra ta ngatjì-la nga kò'sín makjiín-la nga yaá sakó kjonda a'ta 'tse nga krò 'ken'ta Cristo. ¹³Jǎa xita ra tjí'ta chiba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión, skanda mí kì síhitjasòn-ni koni 'sín tjín kjoatexoma, tanga 'koaá 'sín 'ño mejèn-la nga katasi'ta

chìbà jìòn, mé-ni nga a'ta tsajìòn nda sìikítsajna-ni ijo-là 'kia nga ijye tjí'ta chìbà jìòn. ¹⁴Tanga ra 'an, nímé kjoa tjin ra mejèn-na nga a'ta 'tse nda síkíjna-na ijo-na, tajngoó a'ta 'tse koni 'sín makjiín-na; nga yaá sakó kjonda 'kia nga makjiín-ná nga krò 'ken'ta Jesucristo ra tjna ítjòn-ná. Yaá nchrabá-ni nga mì tì mé kindà 'sin-na jñà kjoa'cho ra tjin ì isà'nde; kò ra 'an, mì tì mé kindà ma-na ya ajin kjoa'cho kii. ¹⁵Ra a'ta 'tse Cristo mì tsa jè ra chjí-là a tjí'ta chìbà-ná 'tse circuncisión, o ra mí tsa tjí'ta chibeé; jè ra chjí-là nga jè Nainá ijyeé xita xitse ki'sín-ná. ¹⁶Kata'se-là kjo'nchán kò kjohimatakòn ya ajin inìma-là nga'tsì ra kò'sín inchifìkò kjohixi-là koni 'sín tsò 'én ra kotíxian-là, jñà ra ngi kixi kjoa nga xita naxindá-là Nainá ma.

¹⁷Koáá 'sín tíxin-no kì tì tsja kotjín kjoa ra fatsji-isa-ná; nga takó tjí'ta nijndaá-isa ijo-na a'ta 'tse kjohi'in ra kitsjà-na xita, ra ta ngatji 'tse Jesús ra tjna ítjòn-ná.

Kjoa nìhixo'ta ra fehe'ta-ni

¹⁸Jìòn 'ndsé kò tichjeé, jè kjonda-là Jesucristo ra tjna ítjòn-ná nda katijnajin ya inìma-no. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Éfeso

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo jñà xita Éfeso

1 ¹ Jiòn, xita-la Nainá ra titsajna ya naxindá Éfeso ra kò'sín kixi mangí'ta-la Cristo Jesús, 'koaá 'sín tísixó'tà-no 'an Pablo ra kò'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín nga jè Nainá kjomejèn-la. ² Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín síchikon'tin-ná Nainá 'kia nga ya titsajna keé jè Cristo

³ Jeya katijna Nainá ra Na'ín-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nga kò'sín isìchikon'tin-ná nga kitsjá-ná nga'tsì kjonda ra 'tse inìma-ná ra ya inchrabà-ni ya ján ngajmi ta ngatji-la nga ya titsajna keé Cristo. ⁴ Nga 'koaá 'sín taña jahájin-ná kò Cristo 'kia nga tikjè sinda isà'nde, mé-ni nga xita tsje kameé ra a'ta 'tse kò nímé jé 'se-ná ya ngixkon ra jè. ⁵ Ngi ta kóó kjotsjacha-la nga kò'sín kiskosòn-la nga tí'sa-ni nga iskábétjò-ná nga ixti-la tsó-ná ra a'ta 'tse Jesucristo, koni 'sín nga jè kisasèn-la kò nga kjomejèn-la nga kò'sín ki'sín, ⁶ mé-ni nga kò'sín jeya síkíjneé Nainá ta ngatji-la nga batoó tse kjonda kitsjá kjotjò-ná nga ya titsajna keé l'ndí-la ra 'ñó tsjake. ⁷⁻⁸ Kò 'kia nga ya titsajna keé ra jè, jè jní ra tsikíxten, tsikíchítjì-ná nga ma isíkítsajnandíí-ná kò nga kishijchaà'ta-ná jé-ná, koni 'sín nga ijye batoó tse tjín-ni kjonda ra tsjá kjotjò-ná 'kia nga tsjá-ná kjoachjine kò kjobítsjen ra tjín-la. ⁹ 'Koaá 'sín tsakón-ná kjoa ra tíj'ma-la koni 'sín kjomejèn-la ra jè, nga 'koaá 'sín ijye iskosòn-la nga kò'sín kitjasòn koni 'sín ijye tjínda-la, ¹⁰ nga

sìjngo ijye-ni nga'tsi tsajmì ra tǵín ya ján ngajmi ko i a'ta nangi nga jè Cristo kotèxoma-la 'kia nga kijchò nichjin.

¹¹ Kíí-ní nga ya taña titsajnakò-jin Cristo nga ko'sín jahájin-najin Nainá nga tǵisa kjotseé, jin ra xita judío 'mì-najin, mé-ni nga tǵ'koa tǵábé-najin kjotjò ra jè tǵábé-la koni 'sín nga ijye kiskosòn-la jè Nainá ra ko'sín 'sín ijye, koni 'sín nga jè mejèn-la. ¹² Kíí ko'sín ki'sin-ni mé-ni nga a'ta tsajin jeya kíjna-ni ra jè, ngajin ra kjokjiín ítjòn-najin a'ta 'tse Cristo.

¹³ Tǵ'koaá jiòn, 'kia nga ijye ya titsajnakò-te nga ijye kina'yá 'én-la ra kixi tǵín, jè 'én xitse ra nda tsò ra ijye tsachrjekàjin-no jé-no ko 'kia nga ijye kjokjiín-no a'ta 'tse, jè Nainá kitsjà-no Inìma Tsje-la koni 'sín ijye kitsjà 'én-la; ko jè ma koni jngo chiba ra bakón nga ijye ya nakjoá-no a'ta 'tse Nainá. ¹⁴ Jè Inìma Tsje-la tǵen kitsjà ítjòn-ná mé-ni nga ko'sín kíjngo-lá takén nga tǵábé-ná kjotjò ra ijye jè Nainá ko'sín kitsjà 'én-la nga tsjá-ná jè nichjin 'kia nga jè Nainá jngó kjá sìkítsahijyondíí tsje-ná jièn ra naxindá-la tsó-ná, mé-ni nga jè, jeya kíjna-ni.

Kó'sín bítsa'ba jè Pablo a'ta 'tse jǵà xita ra ijye makjiín-la

¹⁵ Koaá ma-ni, ra 'an, skanda 'kia-ni nga kí'nchree nga 'nó nda makjiín-najiòn a'ta 'tse Jesús ra tǵjna ítjòn-ná ko nga 'nó tsjacha jiòn jǵà ra xita-la Nainá, ¹⁶ kji'tà nichjin chjà'tà-la Nainá ra a'ta tsajiòn nga tse kjonda kata'se-la ra jè; 'kia nga bitsá'ba-la Nainá, síj'é'ta-te-la ra kjonda tsajiòn, ¹⁷ mé-ni nga jè Na'ín-ná ra 'nó jeya tǵjna, jè ra Nainá-la Jesucristo ra tǵjna ítjòn-ná, jè katatsjá-najiòn jè Inìma Tsje-la mé-ni nga katasakó-no kjochjine ko katasíchiya-no kjoa ra jè tǵí'ma-la mé-ni nga isa nda jchaa-isa-no kó'sín síxá jè Nainá. ¹⁸ Koaá 'sín síj'é'ta-te-la 'an Nainá nga katasíhisen-la jè kjóbítsjen-najiòn mé-ni nga jchaa-no kó'sín tǵín jǵà kjoanda ra chiá-la, jiòn ra ijye xá ko'sín kiichja-no. Tǵ'koaá síj'é'ta-te-la mé-ni nga jchà-najiòn nga batoó nda, ko batoó tse kjoanichikon'tin tsjá kjotjò-la jǵà xita-la. ¹⁹ Tǵ'koaá jchà-najiòn nga batoó tse jè nga'nó ra tǵín-la, jè ra síchjeén ya a'ta tsajién ra ko'sín makjiín-ná. Ko tǵjé-ni nga'nó ra kǵi ²⁰ ra isikjeén 'kia nga isikjaáya-la Cristo ya ajin-la mi'ken ko 'kia nga tsikǵjna ya nga kixi-la nǵanda nga jè bakèn-la nga kíjna ya ján ngajmi. ²¹ Jè isíkǵjna ítjòn-la nga'tsi nga'nó ra 'cho tǵín ko ra nda tǵín i

isà'nde, kò nga'tsì nga'ño ra tjin-la jña ra batéxoma i isà'nde kò jña ra batéxoma ya ajin isén i'ngaá. Jè tjna ítjòn-la nga'tsì nga'ño ra tjin-isa i isà'nde kò jè nga'ño ra 'se-la jè isà'nde ra 'sa nchrabá. ²²Nainá, jè Cristo isìngatsja ijye nga'tsì tsajmì ra tjin mé-ni nga jè katatéxoma-la; kò tijé-ni Cristo nga batéxoma-la nga'tsì tsajmì ra tjin; ti'koaá jè kongatsja naxindá-la Cristo nga jè katatéxoma-te-la ²³jè naxindá ra tijè-ni ijo-la; kò yaá majngoko; nga jè Cristo síjngo ijye-ni.

Kó'sín nga ta kjojò síjchaà'tá-ná jé-ná Nainá

2 ¹Nga ti'sa kjojseé, kjiín títshijyo jìòn ra a'ta 'tse Nainá, 'koaá ngoya-la koni tsa ijye 'ken jìòn, ta ngatji-la jña jé kò jña kjoa'cho ra ki'nià. ²Kò jña inìhitjasòn-la jìòn koni 'sín tjin kjoa ra 'sín jña xita isà'nde rakì; 'koaá 'sín ki'nià jìòn koni 'sín mejèn-la jè nga'ño-la níí ra batéxoma ya ajin isén, ra tijña-ni inìma 'cho-la níí ra batéxomajin ya inìma-la xita ra mì kì ma-la síhitjasòn-la Nainá. ³Ti'koaá nga'tsi-ná, yaá tsikitsajieén jña nìchjin ra ijye tsato, nga kò'sín ki'nié koni 'sín nga nda isasèn-la ijo-ná; 'koaá 'sín kinitjasén koni 'sín tjin kjoa ra mejèn-ná ra jién, kò koni 'sín nga kitsó-ná jè kjobítsjen-ná. Ta ngatji-la nga'tsì kjoa kii, bakén-ná nga ngàsòn tsjáhi'in-ná Nainá tsiki koni jña xita ra i'ka. ⁴Tanga jè Nainá, 'ño tse kjohimatakòn tjin-la nga ngi kòó nga'ño 'tse kjotsjacha-la kjotsjake-ná. ⁵Nga ti'sa kjojseé, kjiín tsikitsajna-lá Nainá ta ngatji-la jña jé-ná, 'koaá ngoya-la koni tsa ijyeé 'keén. Tanga jè Nainá kisíkítsajnakon-kò-ná kò Cristo; (kò ngi ta kjonda 'tse Nainá-ní nga ítjokajin jìòn kjohi'in). ⁶Nainá tañaá isikjaáya kò-ná kò Cristo, kò yaá taña isíkítsajnakjo kò-ná ya ján ngajmì. ⁷Kíí kò'sín ki'sin-ni mé-ni nga kòkòn-ni nìchjin ra 'sa nchrabá-isa kó'sín 'ño tse chjí-la jè kjonda-la ra kitsjá-ná koni 'sín kjòhimake-ná nga ya títshajna-keé Cristo. ⁸Nga ta kjojó-ní nga ma ítjokajin jìòn kjohi'in ra 'tse jé-no, ta kíí-ní nga kjokjiín-najìòn; mì tsa a'ta tsajìòn inchrabà-ni kjoa kii, jé Nainá kitsjà kjojò-no kjonda rakì. ⁹Mì tsa ki-ni mé kjoa ra nda ki'nià jìòn. 'Koaá ma-ni nga mì kì koma yá ra 'nga síkìjna ijo-la. ¹⁰Nga jién, xita xitseeé ki'sín-ná Nainá nga ya títshajna-keé Cristo Jesús; kíí xá tsíkìnda-ná mé-ni nga jña 'sian-ná nga'tsì kjoa ra nda tjin, jña kjoa ra ijye kò'sín tìngi tsíkìhijyondá-ni Nainá nga síhitjasén.

Kjo'nchán ra tjín-ná nga Cristo titsajnaké

¹¹ 'Koaá ma-ni jiòn ra mì tsa a'ta 'tse xita judío inchrabà-ni tje-no, chjajnoó-no xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la nga tsò: “Mì tsa mé chjí-no nga mì tsa tjí'ta chiba ijo-no kjoa 'tse circuncisión.” Tanga ta tsja xitaá kisi'ta chiba-ni ijo-la xita kii. ¹² Tikítsjen jè nichjin ra tsato nga mì tsa ya titsajnakoo jè Cristo, ko mì tsa ya nakjoá-najiòn a'ta 'tse naxindá Israel, ko mì tsa ya bako-no jña kjoa ra Nainá ko'sín tsikíndajín-ko xita Israel 'kia nga kitsjà-la 'én-la, ko nimé kjonda inchichiñá-la jiòn ko mì kì 'yaxkon Nainá jña nichjin kiòo. ¹³ Tanga 'ndi-ni nga ya titsajnakoo Cristo Jesús, jé Nainá ko'sín isichraña-najiòn ta ngatji-la jní ra tsikíxten Cristo, jiòn ra kjiín titsajna-la Nainá nga ti'sa kjotseé. ¹⁴ Nga jé Cristo kisíkítsajna 'nchán-ná. Jè, jngo naxindá ki'sin-ni jña ra xita judío ko ra mì tsa xita judío nga tsjahíxìn jè kjoa ra batéchjá-ná koni tsa jngo chrjó ra síjnaya masen-ná tsiki nga mì nda chibé; ko jè tsjahíxìn kjosi ra tjín-ná tsiki 'kia nga kitsjà ijo-la nga 'ken ya a'ta krò. ¹⁵ Ti'koa tsjahíxìn jña kjoa ra síjé jè kjotéxoma ra itjábé-la Moisés. Kii ko'sín ki'sin-ni mé-ni nga jña xita-la ra ngajò naxindá, jngoó jtín 'siin-ni ra ngi xita xitse, 'koaá ma-ni nga 'jikó kjo'nchán. ¹⁶ 'Kia nga 'ken ya a'ta krò jè Cristo, jé nda isijoókjo-ni ko Nainá ta ngajò naxindá kii nga isijngo-ni; yaá isi'ken nga'tsi ra kjoa kondra 'mì.

¹⁷ Jiòn ra kjin titsajna-la Nainá nga ti'sa íjtòn, ko jin ra chraña titsahijyo-lajin Nainá, jè Cristo 'ji 'kénajmíya-ná 'én nda-la Nainá ra tjiko kjo'nchán. ¹⁸ Nga ta a'ta 'tse-ní nga tjí'nde-la nga ma koààkonajmí-ni Nainá jña xita judío ko ra mì tsa xita judío nga ta jngoó Inìma Tsje-la Nainá inchisíxájin inìma-la. ¹⁹ 'Koaá ma-ni, jiòn ra mì tsa xita judío, 'ndi-ni, mì tsa ti xita xìn nangi-najiòn; ngásón ya tajngo nakjoá-no ya naxindá-la Nainá, ko ijyeé 'ndsè chiba ko nga'tsi xita-la Nainá. ²⁰ Jiòn, 'koaá jngoya-la koni jngo ni'ya ra tísindasòn jè chrjó ra ta'koa ijye tíjna. Jè chrjó rakii, jña xita ra tsikíxáya-la Cristo ko jña xita ra kiichja ngajo-la Nainá. Ko jé Cristo tíjna koni najò ngàchrjangi-la chrjó ni'ya rakii. ²¹ Nga ko Cristo, kóho'ki ni'ya, nda kjón-ní tísí'ñoýa nga tímihijin skanda nga kojngo tíjngo nga jngo ni'ya tsje-la Nainá koma. ²² Ta ngatji-la nga ya titsajnakoo jiòn Cristo,

tì'koaá yaá majngokoo jìòn jè ni'ya rakìi ñánda nga jè Nainá tíjna nga Inìma Tsje.

Xá-la Pablo a'ta 'tse jñà ra mì tsa xìta judío

3 ¹Koaá ma-ni, [tíbitsá'ba-la Nainá] 'an ra 'mì-na Pablo, ra ndayá tíjna'ya ta ngatjì-la Cristo nga 'an kisikasén-na nga kichjàya-no 'én nda-la, jìòn ra mì tsa xìta judío 'mì-no. ²Nga ijyeé-la tjíjin-najiòn kó'sín tjín kjonda ra kitsjà kjotjò-na Nainá nga 'an kisingatsja-na xá ra kii ra kjonda tsajìòn. ³Nga jè Nainá tsakón tsijen-na jè kjoa ra tí'ma-la tsiki, koni 'sín nga ítsi'kenajmí chiba-no 'kia nga asa ítsikindá-no xajon. ⁴Kia nga chjítá'yá jìòn jè xajon ra ítsikindá-no, yaá kochiya-no nga ijyeé nda fiya-naa kjoa'ma-la Nainá ra jè Cristo tsakón tsijen. ⁵Skanda kjotseé jè kjoa'ma rakìi, mì kì yá ra kijtse; tanga 'ndi 'ndi jè Inìma Tsje-la Nainá ijyeé tsakón-la jñà xìta ra xá jahjín-ni nga tsikíxáya-la Jesucristo ko nga kiichja ngajo-la. ⁶Jè kjoa'ma rakìi, kií'sín tjín: jñà ra mì tsa xìta judío, 'kia nga makjiiín-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, tí'koaá ngásón tjábé-te-la jè kjotjò ra tjábé-la xìta judío nga ngásón ixti-la Nainá ma; nga ta jngoó ijo kama-ni jñà xìta kii; ko tí'koaá ngásón tjábé-te-la kjonda koni 'sín nga ijye kitsjà tsa'ba Nainá ra a'ta 'tse xìta judío.

⁷Nga ta kjonda 'tse Nainá-ní nga kó'sín chi'nda-la kitsò-na nga 'an 'kenajmíya 'én nda-la; ko jè xá rakìi, 'kiaá itjábé kjotjò-na, 'kia nga 'ji kánè-na jè nga'ño-la Nainá. ⁸An, ni'sín isa ta nangi tíjna koni jñà xìta tsje-la Nainá ra i'ka; tanga 'aán ki'tsi-na jè kjonda rakìi nga 'an 'kenajmíya-la 'én nda-la Nainá nga'tsi jñà ra mì tsa xìta judío, nga kó'ki tse kjonda tjín ra a'ta 'tse Cristo, ra skanda mí bijchótjingi-la kjobítsjen-ná. ⁹Tí'koaá kitsjà xá-te-na nga 'an kokon tsijen-la nga'tsi xìta kó'sín tjín jè kjoa'ma-la. Nga jè Nainá ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra tjín, jè tsikí'ma kjoa kii skanda 'kia nga tí'sa-ni. ¹⁰Kíí ko'sín kjamà-ni mé-ni nga a'ta 'tse naxínda-la Cristo katabe-ni nga'tsi nga'ño ra tjín a'ta nangi ko ra tjín ya ajin isén i'ngaá, kó'sín nga kjín skoya tjín-ni kó'sín nga bakón kjoachjine-la Nainá, ¹¹koni 'sín nga ta'koa ijye tjínda-la skanda nga tí'sa-ni tjà'tsin-la kjoa nga ya kitjasòn a'ta 'tse Cristo ra tíjna itjòn-ná. ¹²'Ndi-ni nga ya titsajna kéé Cristo, tí'nde-ná nga ma jchikonajmié Nainá; ko mì kì tsa kiskén, nga ijyeé tjingo takén koni 'sín nga

makjiín-ná ra a'ta 'tse. ¹³Koaá ma-ni nga ko'sín síjé-najiòn nga kì tà chjàn nihinda-la takòn a'ta 'tse kjo'hi'in ra tísikjiàan ra ta kjonda tsajiòn-jiòn. Nga jñà kjoa ra 'an tibatojiàan, jiòn nda kítsajna-najiòn.

Kó'sín tjín jè kjoatsjacha ra 'nó tse kjoachjine tsjá-ná

¹⁴Ta ngatjì-la nga'tsi kjoa kìj tìbasen-ná xkó-na ya ngixkon Nainá ra Na'ín-ná, nga tìbitsá'ba-la. ¹⁵Nga a'ta 'tseé nchrabá-ni nga tjín ra na'in ko tjín ra ixti, koni jñà ra tji'hijyo ján ngajmi ko ra tji'hijyo i a'ta nangi. ¹⁶Kíí ko'sín tísíjé'ta-la jè Nainá, mé-ni nga koó Inìma Tsje-la katatsjá-la nga'nó jè inìma-no koni 'sín tjín jè kjoanda-la ra bato 'nó jeya tìjna, ¹⁷ko jè Cristo ya katijnajin ya inìma-najiòn ta ngatjì-la nga makjiín-no ra a'ta 'tse; ko jè kjotsjacha ra tjín-no, 'nó nanga katafì koni kjama-la yá ko koni tsa jngo tjà'tsin chrjó ni'ya. ¹⁸Koaá 'sín koma-ni nga nda kochiya-no ko nga'tsi xita-la Nainá kó'ki tse tjín-ni kjotsjacha ra tjín-la Cristo, kó'ki teyá, kó'ki ndajò, kó'ki nanga, ko kó'ki 'nga; ¹⁹ko katamachiya-no jè kjoatsjacha ra tjín-la Cristo jè ra batonè tsje-la nga'tsi kjobítsjen ra tjín mé-ni nga nímé ra jchija'ta-no koni 'sín nga jè Nainá, nímé ra jchija'ta-la.

²⁰Nainá tjín-la nga'nó nga ma 'sìin kjoa ra isa ta 'nó chjà tjín koni jñà ra níjé-lá ko koni jñà ra jién níkítsjeén. Jé nga'nó-la ra síxá ya ajin inìma-ná ra ko'sín 'sín. ²¹Jeya katijna Nainá ya ajin naxindá-la ko a'ta 'tse Cristo! 'Koaá 'sín katama skanda ta mé nichjin-nioo ko skanda ta mé nó-ni.

Jè Inìma Tsje-la Nainá ra síkítsajnajtín-ná

4 ¹Koaá ma-ni bitsá'ba-najiòn, 'an ra ndayá tìjna'ya ra ta ngatjì 'tse Na'ín-ná, ko'sín nda 'tiaàn koni 'sín nga bakèn-la jè kjoa ra xá inakjoá-no. ²Kì xita 'nga ikon 'nià, indakjoa 'tiaàn; kata'se-no kjoajetakòn; ngi tà koó kjotsjacha-no nga katachíkjoako-no xàngioo. ³Tinè-la ijo-no nga ko'sín tìtsajna ki'ta koni 'sín ijye tsíkítsajtín-no jè Inìma Tsje-la Nainá, mé-ni nga ko'sín 'nchán kítsajna-no. ⁴Nga ta jngoó ijoó ma-ná jién ra makjiín-ná, ko ta jngoó-ni Inìma Tsje ra tjín-ná; ko jè Nainá, 'koaá 'sín kùichja-ná nga ta jngoó kjoa chiñá-lá. ⁵Ta jngoó-ni jè Na'ín-ná ra tìjna ítjòn-ná; ta jngoó kjoa tjín-ni ra makjiín-ná, ko ta ngàsòn isatíndé nga'tsi-ná, ⁶ko

ta jngo-ni ra Nainá jè ra Na'ín-ná ma, jè ra tǐjna ítjòn-ná, jè ra síxájin-ná kò nga tǐnako-ná nga'tsi-ná.

⁷Tanga nga jngó jngó-ná, kja itjábé kja itjábé-ná jè kjonda-la Nainá koni 'sín nga kitsjà xá-ná Cristo. ⁸Kíí ko'sín tíhja-ni xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá ra a'ta 'tse Cristo nga tsò:

'Kia nga ijye kisikijne nga kijímijìn ya ján i'ngaá, jǎn nga'tsi xíta kondra-la, yaá tsikí'ndofe nga kijítjǐngi-la, kò kisika'bí-la kjotjò jǎn xíta-la.

⁹¿Kó tsò-ni jè 'én ra tsò: nga kijímijìn ya ján i'ngaá? Tsò-ni nga [jè Cristo] ítjòn itjokàjen skanda ya a'ta nangi. ¹⁰Jè ra itjojen skanda ya a'ta nangi, tíjé-ni jè ra kijímijìn india-ni ñánda nga isa 'ñó 'nga tsikijna koni nga'tsi ra 'nga títsajna mé-ni nga jè síjngo ijye-ni. ¹¹Jè sabà Jesucristo kitsjà xá-la nga mé xá ra 'sǐin nga jngó jngó xíta. Tjín ra kò'sín tsatéxáya-la nga síika'bisòn 'én-la, kò tjín jǎn ra chja ngajo-la Nainá, kò tjín jǎn ra bako-la nga 'bénajmíya 'én nda-la Cristo, kò tjín jǎn ra bako-la nga síkinda jǎn xíta naxínda-la Nainá, kò tjín jǎn ra bako-la nga bakón-ya jè 'én-la Nainá. ¹²Kíí ko'sín ki'sìn-ni mé-ni nga nda katachjǐne-ni jǎn xíta naxínda-la Nainá nga nda síhitjasòn xá ra 'tse Nainá, kò mé-ni nga nda katíhijin-ni jè naxínda-la Nainá ra jè ijo-la Cristo. ¹³'Koaá 'sín ma-ni nga ngi jngoó kjobítsjen 'se-ná nga'tsi-ná koni 'sín nga makjǐín-ná a'ta 'tse Nainá, kò koni 'sín nga 'yaxkeén I'ndí-la, mé-ni nga ngi xíta kixǐ komeé. Ngi 'koaá 'sín kongásén koni jè Cristo nga nímé chija'ta-la ra jè. ¹⁴Kò mì tsa tí kò'sín 'sǐan-né koni tsa íxti, nga sasa makjǐín-ná tsa mé 'én ra kǐná'yé ra mì tsa kixǐ kjoa, nga jndí ján fíko-ná xíta maña ra bíndocha-ná nga bakón-ya ra kj'íí kjoa, 'koaá jngoya-la koni tsa chitso, ra jndí ján mahítsjá tjo kò nga'ñó-la nandá. ¹⁵Ta isaá jnchro ngi 'én kixǐ kǐnákjeé nga matsjacheé xàngieé, mé-ni nga isa nda katakasòn-ni kjobítsjen-ná koni 'sín tjín kjobítsjen-la Cristo nga jè tǐjna skò naxínda-la Nainá. ¹⁶Jè Cristo tsjá nga'ñó mé-ni nga jǎn xíta naxínda-la nda kjón kítsahijyojtín-ni. Nga jè naxínda-la Nainá, 'koaá 'sín tjín koni ijo-la xíta, koni 'sín nga tjíkjo ijo-la nga kja-tjín kja-tjín xá-la. Tsa nda síxákjo, kíhijin-ní kò 'seé-la nga'ñó. 'Koaá 'sín ngoya-la jè naxínda-la Nainá nga kíhijin kjobítsjen-la 'kia nga jngó jngó xíta-la nga nda síxákjo, tsa ngásón matsjake xákjén.

Jè kjobinachon xit̄se ra t̄jín-ná a'ta 'tse Cristo

¹⁷Koaá 'sín tíxian-no kò t̄s̄jé-no a'ta 'tse k̄jotéxoma ra tsjá-na Na'ín-ná, k̄i t̄i tsja kò'sín níjchá-no ijo-no koni j̄nà x̄it̄a ra m̄i k̄i bexkón Nainá nga j̄nà síchjeén k̄jóbítsjen-l̄a ra n̄imé ch̄j̄-l̄a. ¹⁸T̄j̄j̄n̄d̄-l̄a k̄jóbítsjen-l̄a. M̄i k̄i be k̄jonda ra t̄jín a'ta 'tse k̄jobinachon ra tsjá-ná Nainá ta ngat̄j̄-l̄a m̄i k̄i machiya-l̄a nga batoó tájajín j̄nà inima-l̄a. ¹⁹M̄i k̄i t̄i be-ni ra k̄josabà 'm̄i, ijyee bato k̄jótájajín, ijyee ta j̄nà kájno ká'ta-l̄a k̄joach̄inga ra sasén-l̄a ijo-l̄a, m̄i k̄i masi-l̄a nga 'sín k̄joach̄inḡi ra bato t̄jé t̄jín. ²⁰Tanga ra j̄n̄on, m̄i tsa kò'sín t̄jín k̄joa ra ki'senajm̄i-no a'ta 'tse Cristo. ²¹Nga ijye nda kina'yá j̄n̄on 'én-l̄a k̄o nda tsakon-ya-no koni 'sín t̄jín k̄johixi ra a'ta 'tse Jesús. ²²Koaá 'sín ki'senajm̄i-no nga tijmió ijye k̄jobinachon jch̄inga ra ki'chà-no skanda t̄i'sa k̄jotsee ra m̄i t̄i mé ch̄j̄-l̄a, ta ngat̄j̄-l̄a nga ta tsikíndocháá-no nga'tsi k̄joa'cho ra kisasèn-l̄a ijo-no. ²³T̄i'nde-la nga jè Nainá katasíx̄it̄seya inima-no k̄o jè k̄jóbítsjen-no. ²⁴Kò'sín t̄jíchá ijo-no nga jè ch̄j̄bé k̄jobinachon x̄it̄se ra kò'sín t̄jín koni 'sín nga 'ki Nainá, nga ngi kixi t̄jíchá ijo-no k̄o nga tsje t̄itsajna ra a'ta 'tse k̄jokixi.

Kó'sín nga t̄jínè k̄jòn-l̄a nga 'sieén

²⁵Koaá ma-ni, tijm̄i j̄n̄on ra 'én ndiso, k̄o ngi 'én kixi jch̄ik̄o xàngioo nga jngó jngó-no nga ta jngoó ijo ma-ná nga'tsi-ná.

²⁶Ni'sín majti-no, tanga k̄i tà ch̄jàn fatsji-jé; k̄o k̄i tà ch̄jàn jngo ních̄jin majti-no kó nda nga k̄at̄j̄ tsá'bí. ²⁷Kò k̄i bi'nde-la nga jè x̄it̄a-n̄i b̄indisoko-no.

²⁸Jè ra síchijé k̄jotsee, k̄i t̄i síchijé-ni, katasíxá 'ndi-ni, katasíchjeén tsja nga nda katasíxá mé-ni nga kama k̄osiko'ta-ni j̄nà x̄it̄a ra t̄ichija'ta-l̄a.

²⁹Ki nijngo 'én ra 'cho tsò bitjo ya ndsa'bà j̄n̄on; j̄nà t̄inákjoa 'én ra nda tsò ra k̄ochjeén-l̄a x̄it̄a xàngioo nga kixi k̄itsajna, mé-ni nga ya sakò-l̄a k̄jonda j̄nà x̄it̄a ra k̄j̄'nchré. ³⁰Ki bi'nde nga ba 'se-l̄a jè Inima Tsje-l̄a Nainá, jè ra kitsjá-ná koni jngo ch̄ib̄a ra bakón nga x̄it̄a-l̄a Nainá meé skanda 'kia nga kijchò n̄ich̄jin nga jngó k̄j̄ s̄ik̄itsajnand̄i-ná Nainá ra a'ta 'tse jé-ná.

³¹Ch̄j̄ix̄ion ya ajin inima-no nga'tsi k̄joa ra t̄j̄ngi jti-no, k̄o k̄joa k̄jàn ra t̄j̄jin inima-no, k̄o k̄jotitakòn-no, k̄o ra ta inchimak̄jàn sabá-no, k̄o nga nakjoájno-la xàngioo k̄o nga'tsi

kjoa ra 'cho tjín. ³²Jé ra isa nda tjín nga nda xita tikoo xàngioo nga jngó jngó-no kō nga jchahimatakòn; kō tijchaà'ta kañá-la xàngioo koni 'sín nga a'ta 'tse Cristo isihijcha'ta-no Nainá.

Ko'sín machjeén nga sijché ijo-ná ra ixti-la Nainá 'mì-ná

5 ¹Koaá ma-ni, kō'sín tijchá ijo-no koni 'sín 'sín jè Nainá; nga jién ra ixti-la tsó-ná, 'ñó tsjake-ná. ²Kata'se-no kjotsjacha ra a'ta 'tse xita xàngioo, koni 'sín nga kjotsjake-ná jè Cristo nga kitsjà ngajo-ná ijo-la nga 'ken koni jngo kjotjò ra nda isasèn-la Nainá.

³Tanga kì tà chjàn kjoachijngi 'nià, kō kjoa'cho ra tjé tjín; kō kì tsajmì ra tjín-la xàngioo nìkjaajion; kì kotjín kjoa ra na'yá-la ra a'ta tsajìon, jìon ra naxindá tsje-la Nainá 'mì-no. ⁴Ti'koa kì nìmé 'én chinga nakjoá kō kì jñà nakjoá 'én ra nìmé chjì-la, kō kì nìmé 'én-ská ra 'cho tsò nakjoá. Nga mì kì nda tjín jñà 'én kì, ta isaá jnchro kō'sín tìchjeén ndsa'bà nga kō'tìn-la Nainá nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁵Machjeén-ní nga kō'sín katasijin-no nga jñà xita ra kjoachijngi 'sín, kō ra 'sín kjoa'cho ra tjé tjín, kō ra síkjahajin tsajmì ra tjín-la xákjén ra 'koaá jngoya-la koni tsa nainá xkósòn bexkón, jñà xita ra kō'sín 'sín, nìmé kjotjò 'se-la ya ñándà nga tíbatéxoma Cristo kō jè Nainá. ⁶Ra a'ta 'tse kjoa kì, kì jñà bíndocha-no jñà xita ra síchjeén 'én ra nìmé chjì-la, nga 'koaá jnchro ma-ni nga síkjinchrabá kjohi'in Nainá a'ta 'tse xita ra mì kì síhitjasòn-la. ⁷Kì ya níngàsòn-koo jñà xita kì.

⁸Nga 'sa kjotsee kjoajñò tsikitsajion, tanga 'ndì 'ndì-nì iseén titsahijyo nga jè Na'in-ná Jesucristo titsajnakoo. Kō'sín tijchá ijo-no koni 'sín nga bakén-la xita ra isen títsahijyo. ⁹Nga jè kjonda ra sakó 'kià nga kjoahisen titsajieén, jè-ní nga nda 'nié, kō kixi níjché ijo-ná, kō ngi 'én kixi nakjé. ¹⁰Nda chítsijen jìon mé kjoa-ni ra nda sasén-la jè Nainá. ¹¹Kì ya níngàsòn-koo koni 'sín 'sín jñà xita ra ta tjíjñò-la ra mì kì machiya-la, ta isaá jìon kō'tìn-la nga mì kì nda tjín jñà kjoa ra 'sín. ¹²Nga skanda masabá-ná 'kià nga nìkaxkieé koni 'sín tjín jñà kjoa'cho ra sí'ma jñà xita kì. ¹³Tanga nga'tsi kjoa, 'kià nga bijchó sihijyo masen ñándà nga isen chon, yaá 'ya-la mé kjoa-ni; ¹⁴nga jè kjoa iseén bakón tsa kixi tjín kō tsa mì kixi tjín. Kì kō'sín tsò-ni 'én ra tsò:

Ngaji ra tjitsajnafi, tì'ká-là ijo-li.

Tísitjen-jin ya ajin-là mi'ken;

ko jè Cristo sihisen-li.

¹⁵ 'Koaá ma-ni, nda tìkindaa jìon kó'sín nga inchiníjchá ijo-no; ko'sín tìtsajna koni jñà xita ra nda síhjeén kjobítsjen-là; kì ko'sín 'nià koni 'sín jñà ra mì nda fìko kjobítsjen-là. ¹⁶ Nda tìhjeén nìhjin ra tí'bì-no, nga jñà nìhjin ra tìtsahijyeé 'ñó tjin kjoa'cho. ¹⁷ Kì 'cho mahíkoo kjobítsjen-no; nda katamachiya-no mé ra mejèn-là Nainá. ¹⁸ Kì xán ni'chi-no ijo-no nga 'koaá ma-ni nga ta mé kjoa ra kajion; ta isaá jè Inìma Tsje-là Nainá nda tìkijnajion ya inìma-no mé-ni nga katatsjá-no kjobítsjen ra nda tjin. ¹⁹ 'Tì nga'ñó-la xàngioo nga jngó jngó-no nga tìjndá-la Nainá so ra nda sasén-là koni 'sín nchrabá Salmo, ko nga'tsi so ra 'tse Inìma Tsje-là Nainá nchrabá-ni. Ngi koó inìma-no nga jeya tìkijna jè Na'ín-ná. ²⁰ Kji'tá nìhjin tìnákjoa'ta-la Nainá ra Na'ín-ná ma a'ta 'tse Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná; ko'tin-la nga Nainá ra katíhjí-là ta mé kjoa-ni.

Kjoa ra tjinè-là nga 'sìn jñà íchjín ra ijye ixan

²¹ Tìná'yahijon-la xàngioo nga jngó jngó-no ta ngatjì-là nga skon-chá jè Cristo.

²² Jñà íchjín ra ijye ixan, ko'sín nda kata'nchréhijon-là 'xìn-là, koni 'sín nga 'nchréhijon-là jè Cristo. ²³ Nga jè 'xìn, jè ma skò chjoón-là, koni 'sín Cristo, jè ma skò xita naxindá-là, ko jè naxindá-là, 'koaá jngoya-là koni tsa jè ijo-là, nga jè tsachrjejin kjohi'in 'tse jé-là. ²⁴ Koni 'sín jñà xita naxindá-là Cristo nda 'nchréhijon-là, jñà íchjín ra ijye ixan, 'koaá 'sín nda kata'nchréhijon-là 'xìn-là ta mé kjoa-ni.

Kó'sín jñà xita 'xìn machjeén-ní nga tsjake kata'sín jñà íchjín-là

²⁵ Jìon ra xita 'xìn 'mì-no, ko'sín tsjacha 'tiaàn jñà íchjín-no koni 'sín nga tsjake jè Cristo jñà xita naxindá-là. Ko kitsjà kjotjó ijo-là nga 'ken ngajo-là, ²⁶ mé-ni nga tsje sùlkijna-ni jè naxindá-là, ko mé-ni nga ko 'én nda-là sùtsje-ni jé-là koni tsa nandá kìnijno-ni; ²⁷ kíí ko'sín ki'sìn-ni mé-ni nga jeya katasíkatsjén-ni naxindá-là ra tìjè sùngatsja-ni ijo-là, ra nìmé tjé tjin-là, ko nì nándá nga 'cho 'ki-là, ko nì nàa-isa kjoa ra 'cho síkatsjén. Jè ra mejèn-là nga 'ñó tsje ko nga 'ñó kixi

katijna jè naxindá-la. ²⁸ 'Koaá tì'sín machjeén nga jñà ra xita 'xin, 'koaá 'sín katamatsjake íchjín-la koni 'sín nga matsjake ra jè ijo-la. Jè ra tsjake chjoón-la, tijé-ni ijo-la ra ko'sín tsjake tí'sín. ²⁹ Nga ní yá xita tjín ra tijè jtike-ni ijo-la; ta isaá jnchro síkonda ijo-la ko tsjá-la mé ra machjeén-la, koni 'sín 'sín Cristo nga síkonda xita naxindá-la. ³⁰ Nga jé ma ijo-la jè naxindá-la; ko jién, yaá indabá'nó-teé jè ijo rakii. ³¹ Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “'Koaá ma-ni jè xita 'xin ra bixan, tsjín jè na'in-la ko jè na-la nga kíjnako jè chjoón-la, ko ta jngoó ijo kama-ni ta ngajò.” ³² Jè 'én rakii, 'nó tse tíchja-ni, tanga ta jé tíchjà ra 'an ra a'ta 'tse Cristo ko naxindá-la. ³³ Tanga jè ra 'nó machjeén nga ko'sín tsjacha 'tiaàn jìon íchjín-no nga jngó jngó-no koni 'sín nga tsjacha jìon ijo-no; ko jè chjoón nda katatsakjón-ke jè 'xin-la.

Kó'sín tí'mi-la jñà ra ixti ko ra xita jchínga

6 ¹ Jìon ra ixti 'mì-no, tìhitjasòn-la jñà xita jchínga-no nga ijyee ya titsajnakjoko Cristo. Nga jñà kjoa kii ra nda tjín. ² Jè kjotéxoma ra tjen ko'sín tsjá jngo 'én nga 'seé-la kjonda jñà ra síhitjasòn, kíí 'sín tsò: “Nda jchaxkín jè na'in-li ko jè na-li, ³ mé-ni nga nda kijna-ni tì'koa tse kama-li nga kijnakin i isà'nde.” ⁴ Ko jìon ra na'in ma, ki kjoiti bi'tsia-la ixti-no; jè ra machjeén nga nda kjón tijchá ko nda kjón tikixiya nga nda takón-ya-la koni 'sín nga mejèn-la Na'ín-ná.

Kó'sín nda tìná'yahijon-la ni-no jìon ra chí'nda 'mì-no

⁵ Jìon ra chí'nda ma, nda tìhitjasòn-la jè ra ni-no ma i a'ta nangi. Ngi koó inìma-no nga jchaxkón ko nga tiskón-cha koni tsa xá 'tse Cristo ra inchi'nià. ⁶ Kì ta 'kia nda nihitjasòn 'kia nga inchisíkinda-no, nga ta jè mejèn-no nga jè nda kochrjengi-no; 'koaá 'sín 'tiaàn koni tsa jè-ni Cristo ra inchinitjasòn-la nga ngi koó inìma-no nga tìhitjasòn koni 'sín mejèn-la Nainá. ⁷ Ngi koó kjotsja ra tjíjin inìma-no 'tiaàn jè xá-no, 'koaá jngoya-la koni tsa 'tse kjòn-ni Na'ín-ná jè xá ra inchi'nià ko mì tsa 'tse xita-jìn. ⁸ Ijyee 'ya-nájiòn nga ni'sín xita chí'nda ko ni'sín mì tsa xita chí'nda, 'koaá 'sín tjín kjotjò ra tjábé-la a'ta 'tse Na'ín-ná koni 'sín tjín kjonda ra 'sín nga jngó jngó.

⁹Jiòn ra ni-la xá 'mì-no, 'koaá tì'sín tjà 'tiaàn jñà ch'i'nda-no. Kì ta tsja chitiko-no. Ko'sín nda katasijin-no, nga jè Ni-la xita ch'i'nda kii, ko jè Ni-najìon yaá tìjna ya ján ngajmi, ko ra Jè, mì tsa fahájin jñà xita, ta ngàsòn ngáyaá tsjake nga'tsiòo.

Kjoa ra tsjá nga'ñó-la inìma-ná

¹⁰Jiòn 'ndsé, 'koaá 'sín tíxin-no jè 'én ra fehe'ta-ni: Tjatsjio jè Na'ín-ná mé-ni nga jè katatsjá nga'ñó-la jè inìma-no, jè nga'ñó ra bato tse tìjn-la ra jè. ¹¹Koni 'sín nga bìtsanda jñà chíchàn nga kjàbé nga'tsi tsajmì ra 'ba 'kia nga fì kjojchán, ko'sín tìtsanda nga sìchjeén nga'tsi nga'ñó ra tsjá Nainá, mé-ni nga ma nga 'ñó kìtsajna-no nga mì jè xita-níi skoóndacha-no. ¹²Nga mì tsa xita isà'nde-jìn ra inçhibixkàn-keé. Jñá-ní ra xitaxá ítjòn-la níi ra tìjn ya ajin isén, jñà ra mì kì tsijen-ni; ko nga'tsi ra tìjn-la kjetéxoma 'tse níi; ko nga'tsi ra batéxoma ya isà'nde jñò rakii; ko nga'tsi nga'ñó 'cho ra tìjn ya ajin isén nga tìjtsa isà'nde.

¹³Kíi ko'sín tíxian-no, tìtsanda nga sìchjeén nga'tsi nga'ñó ra tsjá Nainá mé-ni nga 'ñó kìtsajna-no 'kia nga jè nìchjin nga mejèn-la skoóndacha-no jè xita-níi. 'Kia nga ijye sìkijne, takó 'koaá 'sín kixi kìnchanda-la nì ta mé kjoa-ni. ¹⁴'Koaá 'sín nda tìnchanda nga nda kjàn-ní tìndaba'ñó ra kjoakixi koni jngo

Jngo chíchàn ra Roma chja-ni

chíchàn ra 'nǒ tǐkjá xìnchò ya ndáyá-la; kixi tǐjchá ijo-no mé-ni nga jè ra kjoakixi ya kjójtso-no ya asòn inìma-no koni 'sín chíchàn nga bájtsa ya asòn inìma-la chrjaba tája ra 'mì coraza. ¹⁵'Nǒ tǐtsajnanda ki'tà nga sika'bísòn 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'ya kjo'nchán koni jngo chíchàn ra 'nǒ bíté na'nǒ sapàto-la 'kia nga fi kjojchán. ¹⁶Nda katamakjiín-no a'ta 'tse Cristo, kò jè kjoa makjiín-no kosikotji-no koni 'sín jè chíchàn basikò ra 'mì escudo nga síkji'tso ni'í flecha ra síkasén-tjǐngi-la jǎa xita kondra-la. ¹⁷Ngi nda katafiya-no nga jè Nainá ijyee tsachrekàjin-no kjohi'in; kò jè kjoa kù kosikò-no koni 'sín basikò jè kicha kaskò ra bí'a skò chíchàn. Kò kò'sín nda tichjeén 'én-la Nainá koni jngo kicha ndajò ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁸Kì bìkjòn-la nga bitsa'ba-la Nainá; tǐjé'tà ki'ta-la koni 'sín tsjá-no 'én jè Inìma Tsje-la. 'Kia nga kò'sín 'siaan, tǐtsanda ki'ta ta mé hora-nì; kò kù bìkjòn-la nga bitsa'batjiò nga'tsì xita naxindá-la Nainá. ¹⁹Ti'koaá tita'batji-ná ra a'ta tsa'an mé-ni nga Nainá tsjá-na 'én ra kichjàa, kò mé-ni nga mì kù jtsakjon-naa 'kia nga 'kenájmí-la xita jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, jè ra tǐj'ima tsiki. ²⁰Nainá isikasén-na nga 'an kichjà ngajo-la a'ta 'tse 'én nda-la; kí kò'sín ndáyá tǐjna'ya-na; tita'batji-nájiòn mé-ni nga kò'sín isa 'nǒ kichjà-na 'kia nga 'kenájmíya 'én-la.

Kjoa nìhixò'ta ra fehe'ta-ni

²¹Mé-ni nga jcha-no mé kjoa ra tíma'tiaan, 'koaá 'sín tísikásén-no jè 'ndsé Tíquico ra 'nǒ matsjacheé kò ra nda síhitjasòn-la Nainá. Jé kòkǐtso-no kó'sín tǐjna ra 'an kò mé ra tǐ'siaan. ²²Kíí xá tísikásén-no nga jè 'keènajmí-no ra a'ta tsajin kó'sín tǐtsajna-jin, kò jè siijetakòn-no nga 'se-la nga'nǒ inìma-no.

²³Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná katatsjá-la kjoa'nchán inìma-no nga'tsì-no ra 'ndsé chibé; katatsjá-no kjotsjacha nga tsjacha 'siaan xàngioo kò kò'sín isa 'nǒ nda katakjiín-isa-no ra a'ta 'tse Cristo. ²⁴Kò'sín isa tse kjonda katasakó-isa-la nga'tsì ra kò'sín tsjake jè Cristo ra tǐjna ítjòn-ná ra ngi kòó kjotsjacha ra níkjíá fehe'ta tsjake-ni. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xità naxindá-la Cristo ra títsajna ya Filipos

Kó'sín síhixo'ta Pablo xità Filipos

1 ¹Nga'tsi-najìon ra xità-la Nainá ma jìon ra a'ta 'tse Cristo Jesús, ra ya titsajna ya naxindá Filipos, kò jìon ra nìkindaa naxindá-la Nainá, kò jìon ra ya bisìkò'ta-te, 'koaá 'sín nìhixo'ta-lajìn 'an Pablo kò Timoteo ra chí'nda'nó-la Jesucristo ma-jìn. ²Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonnda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín nga tsjá-la kjonnda Nainá jè Pablo ra a'ta 'tse xità Filipos

³'Kia nga india india bítsjen-na ra a'ta tsajìon-jìon, 'koaá 'sín xin-la 'an jè Nainá ra 'an bexkon nga tse kjonnda kata'se-la ra jè. ⁴'Kia nga ta mé hora-ni nga chjà'tà-la Nainá ngi kòó kjotsja ra tíjìn inìma-na nga bitsá'ba-la ra a'ta tsajìon-jìon. ⁵Nga ndaá inçhibisìkò'tá-nájiòn nga inchi'bènajmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo skanda 'kia nga tí'sa kjokjiín-nájiòn kò skanda 'ndi-ni. ⁶Ijyeé kò'sín kixi tíjn takoàan nga jè Nainá ra kò'sín ya a'ta tsajìon tsikí'tsiakò kjonnda-la, 'koaá 'sín nda sìjngo xá-la skanda 'kia nga jè nìchjìn 'kia nga kj'íí india-ni jè Jesucristo. ⁷Tjín-na kjohixi nga kò'sín síkítsjeen ra a'ta tsajìon-jìon ta ngatjì-la nga 'nó tsjake-no. Kò inçhiníngàsòn-kò-nájiòn nga'tsi-no jè kjoanda ra Nainá títsjá-na kò kj'ítá nìchjìn nga nda inçhibisìkò'tá-nájiòn a'ta 'tse 'én xitse-la Cristo ra nda tsò, mì tsa ta 'ndi-ni nga ndayá tíjnaya; tí'koaá bisìkò'ta-te-nájiòn 'kia nga básen-tjìà kò nga bakoon nga ngi 'én kixi-ní. ⁸Ndaá be jè Nainá kó'ki 'nó tsjake-najìon

nga'tsì-no, koni 'sín t́jín jè kjoatsjacha ra jè Jesucristo kitsjá-ná. ⁹'Kia nga bitsá'ba-la 'an Nainá, kíi kjoa k̀i ra síjé'ta-la 'an: nga katamatse-isa jè kjotsjacha ra t́jín-nájìon ko katatsjá-no kjoachjine ko nda katamachiya-no, ¹⁰mé-ni nga ta jé kjón chjáajin jìon j̀nà kjoa ra isa nda t́jín. Ko 'koaá 'sín tsje kitsahijyo ko nimé jé sakò ra a'ta tsajìon jè nichjin 'kia nga kj'íi india-ni Cristo, ¹¹nga a'ta tsajìon kata'ya-la kjoa ra kixi t́jín ra a'ta 'tse Cristo nchrabá-ni mé-ni nga jè Nainá jeya ko 'nga kájna-ni.

Jè kjobinachon jè Cristo-ní

¹²Jìon ndí 'ndsé ko ndí tichjeé ra makjín-no a'ta 'tse Cristo, mejèn-na nga nda katasijin-no, nga nga'tsì kjoa ra tíma'tiaan; ta isaá jnchro j̀nà títsjá nga'ñó-isa nga nda tímabísòn-isa jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹³Nga nga'tsì chíchàn ra síkonda ya ni'ya masen ko nga'tsì xita ra i'ka, 'koaá 'sín ijye inchibe nga kíi ndayá t́jna'ya-na ta ngat̀jì-la nga Cristo síxá'ta-la. ¹⁴J̀nà 'ndsé ko tichjeé, 'kia nga inchibe nga ndayá t́jna'ya; ḱjín ma-ni ra 'ñó inchi'bé-la ikon ra a'ta 'tse Na'ín-ná, mì tsa inchitsakjón-jìn, ta isaá inchisítáhijín ijo-la nga inchisíka'bísòn jè 'én-la Nainá.

¹⁵Kixi kjoa, t́jín i'ka xita ra 'bénajmíya-te a'ta 'tse Cristo, tanga ta kjoachini-ní nga ko'sín 'sín, nga ta jé ra mejèn-la nga isa nda síkítsahijyo ijo-la nga isa k̀jìn koma xita-la. Tanga t́jín-te xita ra xá nda t́jín-ni inima-la 'kia nga ko'sín inchi'bénajmíya, ¹⁶nga koó kjotsjacha-la nga chja ra a'ta 'tse Cristo. Ijyeé be-ní nga kíi xá i síkíjna-na Nainá ya aya ndayá, mé-ni nga 'an kósen-tjia jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo kó'sín nga kixi t́jín. ¹⁷Tanga j̀nà xita ra i'ka, 'kia nga ko'sín 'bénajmíya ra a'ta 'tse Cristo, ta ijo-laá ra ko inchisíko, ta jé ra mejèn-la nga j̀nà nda síkítsajna xita ko mì tsa ngi kixi t́jín-ni ikon nga ko'sín 'sín; 'koaá 'sín mejèn-la nga katatse-isa kjohi'in ra ijye tísikjiaan nga t́jna'ya ndayá. ¹⁸Tanga, ¿mé ra koma-la? Ni'sín ta kó'sín nga t́'senajmíya jè 'én nda-la Cristo, a ngi koó kjohixi-la nga inchi'bénajmíya o ra mí tsa ngi ko kjohixi-la, takó 'ñó matsja-na nga ko'sín tíma.

Ko isaá ta 'ñó kotsja-isa-na nga tífi nichjin, ¹⁹nga ijyeé be-ná, tsa ko'sín tíma, tsó-ni kjoa nga maá kótijnandí-na kjohi'in ra tibatojiàn, ta ngat̀jì-la, nga 'koaá 'sín inchibitsa'batjì-nájìon

ko 'koaá 'sín tíbasikò-na jè Inìma Tsje-là Nainá ra a'ta 'tse Jesucristo nchrabá-ni. ²⁰'Koaá 'sín 'ñó mejèn-na, ko 'koaá 'sín tíkoñáa nga mì tsa mé kjosabà sakò-na ra a'ta 'tse Nainá; ta isaá jnchro mì tsa tsakjon jiàan kó'sín nga kichjàa, koni 'sín nga tí'sin ki'ta, mé-ni jè Cristo jeya kíjna-ni ta mé ra koma'tiaan, a kótijnakoón-isa o ra kiyá-náa. ²¹Nga tsa kótijnakon-isa, ta a'ta 'tse Cristo-ní nga kótijnakon-na, ko tsa kiyáa, ta sikíjnesón-isa jnchro. ²²Tanga tsa ndaá tjin xá ra 'sin-isa a'ta 'tse Nainá 'kia nga tíjnakon-isa, yaá jndáa mì kì be mé ra 'siaan. ²³'Ñó chjá ma-na, mì kì be ñáa ra kjoahjíjaan ta ngajò kjoa kii; mején-na tsa tsjaá ijye katiyaa mé-ni nga ya íkátijnako-na jè Cristo ya ján ngajmi, nga be-náa, isaá ta nda tjin tsa ko'sín koma. ²⁴Tanga ta ngatji-là ra kjonda tsajìon-jìon, isaá machjeén nga kótijnakon-isa i isà'nde. ²⁵'Kia nga ijye tíjngo takoàn nga 'koa 'sín isa nda tjin, be-ná nga takó kótijnakoón-isa, ko yaá kótijnako-najìon mé-ni nga kósikoo-no nga isa 'ñó kixi katamakjiín-isa-no ko katasakó-no kjoatsja a'ta 'tse kjoa makjiín-no, ²⁶mé-ni nga 'kia skajin india-ná xàngieé, batoó tsja 'se-najìon koni 'sín nga ki'sin Cristo nga tsasikò-na.

Nga 'koaá 'sín sijché ijo-ná koni 'sín tsò 'én xitse-là Nainá

²⁷Ni'sín ta mé ra katama, jè ra machjeén nga 'koaá 'sín 'tiaàn jìon koni 'sín nga bakèn-là nga 'sijn jñà xitá ra makjiín-là 'én xitse-là Cristo ra nda tsò. 'Koaá 'sín 'tiaàn jìon tsa íkatsíjen-no o ra mí íkatsíjen-no; jè ra mejèn-na nga kji'nchrè ra a'ta tsajìon-jìon nga kixíí titsajna jìon nga inchibixkàn-tjiò koni 'sín nga makjiín-ná ra a'ta 'tse 'én xitse-là Cristo ra nda tsò. ²⁸Ko, kì tà chjàn bi'nde jìon nga jñà mincháxkón-no xitá ra kondra fi-no. Jñà xitá kii, yaá ske-ni ra jñà, nga ta yaá jchija; tanga ra a'ta tsajìon-jìon, yaá nda jcha-là nga kítojokajin-no kjohi'in a'ta 'tse jé-no. Ko jñà kjoa kii ra ko'sín okoma, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. ²⁹'Koaá tí'sín tjin kjoanda ra ijye ki'tsi-najìon, nga mì tsa ta jè-jìn nga ta katamakjiín-najìon ra a'ta 'tse Cristo, tí'koaá skanda skajiín-te jìon kjohi'in ra a'ta 'tse. ³⁰Nga takó 'koaá 'sín tjin kjosi ra tíhíkjoajin-najìon koni 'sín tjin kjosi ra kijcha jìon nga kísikjiáan ra 'an, ko takó tísikjín-náa kjohi'in koni 'sín nga na'yá jìon.

**Kó'sín nga 'ńó nangi iníkíjna jè Cristo nga 'sa
ítjòn kọ nga jeyaá iníkíjna-ni ra ma ʼaskan**

2 ¹Ndì-nì nga ijye t́jín-najìòn kjoajetakòn ra a'ta 'tse Cristo, kọ nga ijye kọ kjoatsjacha-la ma nìjetakòn-no, nga ijye nda titsajtín-kọọ jè Inìma Tsje-la Nainá, nga ijye t́jín-no jngo kjoatsjacha ra ngi inìma-no nchrabájin-ni, kọ nga ijye t́jín-no kjohimatakòn, ²'koaá ma-ni, t́jngokọọ jìòn jè kjotsja ra t́jín-na nga kọ'sín ngásòn nda t́jngọ kjóbítsjen-no, nga kọ'sín-te ngásòn jngo kjotsjacha kata'se-no nga jngó jngó-no, kọ ngi ta jngo inìma kata'se-no nga t́tsajtíòn, kọ ngi ta jngoó kjóbítsjen tangió. ³Kì nímé kjoa 'nià jìòn ra ta jè ijo-no 'nga síkítsajna, kọ nga nda kìnáchrjengi-no; ta isaá nangíí t́kítsajna jìòn ijo-no kọ 'koaá 'sín t́kítsjen jìòn koni tsa isa 'ńó xkón t́tsajna ra i'ka koni ra jìòn-jìòn. ⁴Kì tà jè níkájno ra kjonda tsajìòn; ta isaá jnchro jñà t́kájno mé kjonda ra chija-la ra kj'íí xita. ⁵Koaá t́i'sín jè kjóbítsjen kata'se-najìòn koni jè kjóbítsjen ra t́jín-la Jesucristo. ⁶Nga nì'sín jè Cristo jè sabá Nainá, mì tsa jè kjo'ńó kjomejèn-la nga kọ'sín tsikijna koni tsa Nainá. ⁷Ta isaá 'koaá 'sín kitsjà-la ikon nga 'ńó nangi isíkíjna ijo-la, kọ 'koaá 'sín isíkíjna ijo-la koni tsa jngo ndí xita ra chì'nda'ńó t́jna, kọ 'koaá 'sín 'ki kjomà koni nga'tsi ra xita isà'nde. ⁸Kia nga tsikijna i isà'nde koni tsa taxki xita, t́jé 'ńó nangi isíkíjna-ni ijo-la; ndaá isìhitjasòn skanda ini'ken-ní, kọ skanda krò 'ken'ta [koni tsa jngo xita ra 'ńó 'cho ki'sìn]. ⁹Koaá ma-ni nga jè Nainá taxki 'ńó 'nga isíkíjna ítjòn, nga jè t́jna ítjòn-la ta yá-isa-ni; kọ 'koaá 'sín Nainá kitsjá jngo-la xá ítjòn ra isa 'ńó 'nga t́jna koni ta ñáa-isa-ni xá ra 'se-la xita, ¹⁰mé-ni nga'tsi-ni ra ya t́jítsajna ya ján ngajmí, nga'tsi ra t́jítsajna i a'ta nangi kọ nga'tsi ra t́jítsajna ya ajin nangi katinchaxkó'nchi nga katabexkón jè Jesús. ¹¹Nga kọ'sín katatsjá 'én-la nga jè Jesucristo ra t́jna ítjòn-ná, mé-ni nga jeya katijna-ni jè Nainá ra Na'in 'mí-lá.

Kó'sín t́jínè-la nga katatsjen jìòn

¹²'Koaá ma-ni, jìòn ndí 'ndsé ra 'ńó tsjake-no, koni 'sín nga nda inçhinitjasòn ki'ta jìòn, kọ mì tsa ta 'kia-jin 'kia nga ya t́jnakọ kjòn-no; isaá nda t́hitjasòn-isa jìòn 'kia nga mì tsa ya t́jnakọ-no; tinè-la ijo-no nga nda kjòn kata'ya ki'ta-la nga jè

Nainá ijyeé tsachrjekàjin-no kjohi'in ra 'tse jé-no kò nichjin nchijón-ní tiskón-ya. ¹³ Nga jé Nainá-ní ra kò'sín síkjinchrabájin iníma-najìon 'kia nga mejèn-no mé ra 'nià, kò jè síchiya-no 'kia nga mé kjoa ra 'nià jìon, mé-ni nga katitjasòn-ni kjoa ra nda tjin ra jè mejèn-la.

¹⁴ 'Kia nga mé ra 'siaan jìon, kì tà chjàn ta inchtsajé ki'ta kò kì tà mé ra chitiya-no, ¹⁵ mé-ni nga nímé jé katasakó-ni ra a'ta tsajìon kò tì'koaá ngi tsjeé katijna iníma-no nga ngi ixti-la Nainá ra tsje títsajna katama jìon ya ajin-la xita ra ta ngakjá fikò kjóbítsjen-la kò ra 'cho 'sín. Kò yaá kata'ya-la kjoatsje-najìon koni jngo nitse ra fate tsijen ya ñánda nga jñò chon. ¹⁶ Jìon jìon, jngoó 'én nda ra tsjá kjòbinachon inchibakon-la jìon. 'Koaá ma-ni, 'kia nga kj'íi jè Cristo, 'ñó tsja 'se-na nga mì tsa ta kjotjò-ni nga kò'sín tsajmesòon nga kíkiká'bia jè 'én nda-la Cristo, kò mì tsa ta kjotjò-ni nga kò'sín ta 'ñó kíkixáa. ¹⁷ Jè kjohi'in ra inchinikjiín jìon ra ta ngatji-la nga makjiín-no a'ta 'tse Cristo 'koaá jngoya-la koni tsa jngo kjotjò inchiningsajna jìon Nainá. Kò jè kjohi'in ra tísikjiáan tì'koaá jè jngoya-la jngo kjotjò ra ya tísjngokò kjotjò ra jìon inchi'bì-la Nainá; 'koaá ma-ni nga kò'sín 'ñó matsja-na kò skanda yaá sijngó-kò kjotsja-na kò kjotsja ra tjin-najìon. ¹⁸ 'Koaá tì'sín 'ñó tsja kata'se-najìon, kò katajngo kjotsja ra tjin-najìon kò kjotsja tsa'an.

A'ta 'tse Timoteo

¹⁹ 'Koaá 'sín koñáa tsa jè Jesús ra tjna ítjòn-ná kò'sín mejèn-la nga ndìton síkásén-najìon jè Timoteo, mé-ni nga tì'koa kata'ñó-ni takoàan 'kia nga kji'nchré kó'sín titsajna jìon. ²⁰ Nga, mì tsa tì yá tjin-isa-ni ra kò'sín mangásòn-kò kjóbítsjen-na koni jè Timoteo ra ngi kixi kiti kjoa ra síkájno a'ta tsajìon. ²¹ Nga'tsi xita ra kj'íi, sabà ta kjonda 'tseé bátsji, kò mì tsa jñà bátsji kó'sín nga síhitjasòn-la Cristo Jesús. ²² Tanga ijyeé nda 'ya jìon kò'sín nga kixi 'sín jè Timoteo, nga 'ñó nda tíbasikò'ta-na nga tí'bénajmíya jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo; 'koaá 'sín tì'sín koni 'sín basikò'ta jngo ti jè ra na'in-la ma. ²³ 'Koaá 'sín koñáa nga jé síkásén ndìton-najìon, 'kia nga ijye skee kó'sín fì kjoa-na. ²⁴ 'Ñó tjin takoàn ra a'ta 'tse Na'in-ná nga tì'koaá ndìtoón kijchòjkon sabà-te-najìon.

A'ta 'tse Epafrodito

²⁵Ti'koaá, 'koaá ma-na nga nda-la tjín nga sikásén india-najìòn jè ndí 'ndsé Epafrodito, jè ra nda tíbasiko'ta-na kò ti'koa nda tíbáhiytako-na kjoa ra inçhibixkàn-tjì-jin; jè ra jìòn sabà inikasén jìòn, mé-ni nga jè skoòtsjèn-ni nga'tsì mé ra chija'ta-na. ²⁶Batoó bátsji-là inìma-là ra a'ta tsajìòn-jìòn kò batoó ba tjín-là, ta ngatjì-là be-ní nga ijyee ina'yá jìòn a'ta 'tse 'chin ra iska'ta-là. ²⁷Kixi kitií kjoa 'ño kjokiya, skanda kjameé 'ken; tanga jè Nainá kjòhìmake-ní, kò mì tsa ta jè ra kjòhìmachà, ti'koaá kjòhìmakeé-te-na Nainá ra 'an, mé-ni nga mì ti kjòba katasakó-isa-na ra 'an. ²⁸'Koaá ma-ni nga ndìton kjòn-ní nga tísikásén-najìòn, mé-ni nga tsja kata'se-najìòn 'kia nga jchà india-no, kò ti'koaá ra 'an, mì tsa ti mé ra 'ño síkájno-na ra a'ta tsajìòn. ²⁹Ngi koó kjòtsja-najìòn nga nda tìsin-la 'kia nga kijchò koni 'sín nga bakèn-là jngo xita ra makjiín-là a'ta 'tse Cristo; kò ko'sín nda jchaxkón ki'ta jìòn jñà xita ra ko'sín 'sín-te koni jè Epafrodito. ³⁰Nga ta kií ngatjì-là nga jè xá-là Cristo tí'sín 'kia nga ko'sín kjame 'ken; kitsjá-là ikon nga ni'sín katiya mé-ni nga ma sñhitjasòn-ni jè xá ra mì kì ma tsisìko'tá-najìòn.

Nga'tsì kjoa ra tjín a'ta 'tse Cristo

3 ¹Ra fi-isa jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, jè-ní nga tsja kata'se-najìòn ra a'ta 'tse Na'ín-ná. Mì tsa masi-na ra 'an ni'sín ti'koa ti'sín tsò-ni 'én ra kindá india-najìòn koni 'sín tsò ra asa ítsikindá-no, nga kjònda tsajìòn-nó koni 'sín nga tíxian-no. ²Tikindaa ijo-no a'ta 'tse xita 'cho ra ngi ta kjoa 'tse nií-ní ra 'sín ra kjo'ño mejèn-là nga bate'ta ijo-là xita nga bí'ta chiba. ³Jièn-nájién ra ngi kixi kjoa nga tjí'ta chibéé mé-ni nga 'ya-là nga xita-là Nainá 'mì-ná. Kò jièn-ná ra ngi kò nga'ño 'tse Inìma Tsje-là Nainá nga 'yaxkén ra jè; kò 'ño matsja-ná a'ta 'tse Cristo Jesús nga mì tsa jñà kji'tatakén kjoa ra 'tse ijo-ná. ⁴'An, mì tsa kjoa 'tse ijo-na kji'tatákon, ni'sín kjìn skoya kjònda ra ki'se-na. Tsa tjín i'ka xita ra jè ma'ño'ta takòn kjònda ra tjín-là, tanga ra 'an isaá tse kjònda tjín-na ra ma ko'ño'ta takoàan, tanga mì tsa ko'sín tí'siaan. ⁵Kjo jin niçhjin tjín-na 'kia nga isi'ta chiba ijo-na a'ta 'tse kjoa 'tse circuncisión. Xita israelita-ná ra 'an, yaá nçhrabá-ni tje-na

a'ta 'tse xita ra tsi'kìn Benjamín. Ngi xita Hebreo-ná ra 'an, nga xita Hebreo jñà xita jchínga-na. Kò xita fariseo kjomà ra 'an, 'koaá 'sín nda kjòn ísihitjásòon nga'tsi kjotéxoma 'tse xita judío. ⁶Batoó 'ñó nda tsaka'tá ikon jñà kjotéxoma 'tse xita jchínga-na skanda ítsangatjìngi-la jñà ra xita naxindá-la Cristo ma. Koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xita judío nga kó'sín nga kixi sijché ijo-ná, 'an, niyá ra ma tsaté'ta-na. ⁷Tanga nga'tsi kjoa ra kò'sín kixian-la nga 'sa íjtòn nga 'ñó chjí-la; 'ndi-ni mì tsa tì mé chjí-la ra a'ta tsa'an, ta ngatjì-la nga jè Cristo tsjake 'ndi-ni. ⁸Ta nga'tsi kjoa kii, mì kì tì mé tjín-ni ra isa 'ñó chjí-la koni jè kjonda ra tisakó-na 'ndi-ni nga tìbexkon Cristo Jesús ra tjína íjtòn-na. Ta ngatjì 'tse Cristo, ijyee ítsachrjéngi ijye-náa nga'tsi kjoa ra 'an kjó'ñó'ta takoàan, kò 'ndi-ni ta tjé betákon-isa, mé-ni nga ngi ta jè Cristo kjín-tjìngi-la, ⁹kò mé-ni nga ma ya nda kótijnako-na ra jè. Mì tsa ta kjonda tsa'an-jìn kò mì tsa ki-ni nga nda sìhitjásòon kjotéxoma nga xita kixi kítjongiaa ya ngixkon Nainá, ta ki-ní nga a'ta 'tse Cristo makjín-na. Jè Nainá-ní ra xita kixi 'sín-na ta ngatjì-la nga makjín-na. ¹⁰Jé ra mejèn-na nga isa nda skexkon-isa jè Cristo, kò tì'koa ske jè nga'ñó ra ki'se-la 'kia nga jaáya india-la; nga kò'sín tjè kjóbítsjen kata'se-na koni jè Cristo 'kia nga kisikjín kjohi'in kò skanda 'kia nga kinì'ken, ¹¹mé-ni nga kò'sín koma kjoaáya-na a'ta 'tse kjobiya.

Yaá ngajmi nakjoá-ná

¹²Tanga mì tsa tsò-ni kjoa nga ijye ijchòò ñánda nga mejèn-na nga kijchòò kò tsa mì tì mé ra chija'ta-isa-na; ta isaá jnchro 'ñó tìbiné-isa-la ijo-na nga kijchòtjìngi-la mé kjoa kjòn-ni ra tjínda-la jè Cristo Jesús 'kia nga kò'sín ijchòtjìngi-na. ¹³Jìòn ndí 'ndsé kò tichjeé, mì tsa kò'sín síkítsjen jiàan, tsa ijyee 'ñó nda bexkoon ra jè Jesús. Tanga jngoó kjoa 'siaan, sijcháhajin ijye-náa nga'tsi kjoa ra ijye tsato kò ta jè tìbiné-la ijo-na nga kijchòtjìngi-la kjonda ra 'sa nchrabá. ¹⁴Jè tjíya skoàa nga kijchòò, kóo nda sikíjne jè kjotjò ra a'ta 'tse Cristo sìngatsja-na Nainá koni 'sín nga xá kiichja-na ján ngajmi.

¹⁵'Koaá ma-ni, nga'tsí-ná ra ijye nda makjín kixi-ná ra a'ta 'tse Nainá, machjeén-ní nga 'koa tì'sín síkítsjeén. Kò tsa isa kjí'í 'sín bítsjen i'ka-najìon, jè Nainá siichiya nda-no kò'sín

nga s̄ikítsjen. ¹⁶Tanga jè ra 'n̄ó machjeén, nga 'koaá 'sín sijché ijo-ná koni 'sín nga ijye machiya-ná skanda 'ndi-ni.

¹⁷Jìon ndí 'ndsé kò tichjeé, kò'sín 'tiaàn jìon koni 'sín nga tísíjchá ijo-na ra 'an, kò jñà chj́ngi-la ra kò'sín inchisíjchá ijo-la koni 'sín t́jn xkósòn ra j́n inchi'bi-lajin. ¹⁸Nga 'n̄ó ḱjn ma-ni xita ra kò'sín inchisíjchá ijo-la nga kondra t́fhijyo-la koni 'sín nga tí'senajmíya nga kó'sín isi'ta krò jè Cristo, koni 'sín nga ijye kjokj́n 'ka koxian-no, kò 'ndi 'ndi ngi koó ndáxkoaan nga india kotíxian-no. ¹⁹Tanga jñà xita k̀i, ra kjehe'tà-ni kjoa, yaá kijchò ya i'nde 'tse kjohi'in. Nga ta jñà 'n̄ó makájno-la kjoa ra mejèn-la ijo-la kò xín kisíkj́na Nainá. Kò jñà 'nga bíhijyo-ni ijo-la kjoa ra t́jnè-la nga kosabà-la. Ta jñà síkítsjen kjoa ra t́jn i isà'nde rak̀i. ²⁰Tanga ra jién, yaá ngajmi ján t́jna ra ngi naxindá-ná. Kò 'koaá 'sín ijye inchichiná-lá nga yaá kjinchrabà-ni jè ra kochrjekàjin-ná kjohi'in, jè Jesucristo ra t́jna ítjòn-ná. ²¹Jè s̄ikaatj́ya-la ijo ni'nde-ná nga ijngo ra xitse tsjá-ná ra kò'sín 'ki koni 'sín 'ki ijo-la ra jè nga jeya t́jna; 'kia nga kò'sín 'sijn, t́jé nga'n̄ó s̄ichjeén-ni jè ra síchjeén nga batéxoma-la nga'tsi ta mé tsajm̀i ra t́jn i isà'nde.

Kjoa ra machjeén nga jñà s̄ikítsajna ítjén a'ta 'tse kjobinachon-ná.

4 ¹'Koaá ma-ni, jìon ndí 'ndsé ra 'n̄ó tsjake-no kò ra 'n̄ó síkájno-no, jìon-jìon ra tsja 'bè-la inìma-na, jìon ma jìon kjo'tjò ra t́jábé-na ra a'ta 'tse xá-na; 'koaá 'sín tíxian-no nga 'n̄ó nda t́ncha ra a'ta 'tse Na'ín-ná, jìon ra ngi koó inìma-na nga tsjake-no.

²'Koaá 'sín tíbitsá'ba-la jñà tichjeé Evodia kò Síntique, nga 'koaá 'sín jngo kata'sín kjobítsjen-la ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

³'Koaá t́'sín tíbitsá'ba-la j̀i ndí ndsè ra taña nda inchiníxákjeé, nga t̄isikò'ti jñà ndí íchj́n k̀i ra taña isíxáko-na nga inika'bísòn-j́n jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo kò jè Clemente kò jñà xita ra i'ka ra kisíxáko-na; nga'tsi xita k̀i ijyeé ya kji'ta 'í-la jè xajon 'tse kjobinachon ra t́jna ya ján ngajmi.

⁴Tsja kata'se ki'ta-no a'ta 'tse Na'ín-ná. India-isa kò'sín tíxian-no, ¡tsja kata'se-no! ⁵Katabe nga'tsi xita nga 'n̄ó nda inìma t́jn-najìon. Ijyeé machraña-ní nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná.

⁶Kì tà chjàn mé ra 'nǎo níkájno jìòn; ta isaá jè Nainá tijé-la ta mé ra mejèn-no, 'kia nga kinákjoa'ta-la, 'kia nga kítsa'ba-la kò kò'tin-la nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁷Kò jè kjo'nchán ra tsjá Nainá ra isa 'nǎo nda tjín koni 'sín machiya-la xita, jè nda kosiko inima-no kò kjobítsjen-no nga ya titsajnakoo Cristo Jesús.

Kjoa ra machjeén nga jǎa 'nǎo sikítsjen-jién

⁸Ra fehe'ta-ni jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá xián-no, jǎa kjón nda tikíjna ítjòn jìòn kjoa kii: jǎa 'én ra ngi kixi tjín, jǎa kjoa ra 'nǎo nda 'yaxkón, kò kó'sín nga kixi sijché ijo-ná, kò kjoa ra tsje tjín, kò ra nda sasén-la xita, kò nga'tsi kjoa ra nda na'yá-la. Kò tsa tjín-isa kjoa ra 'nǎo nda tjín, ra machjeén-la nga 'nga sikíjna, jǎa kjòn isa nda tikítsjen ítjòn jìòn.

⁹Kò'sín 'tiaàn jìòn koni 'sín tjín nga'tsi kjoa ra a'ta tsa'an kjomà-no, kò ra a'ta tsa'an itjábé-no, kjoa ra a'ta tsa'an ina'yá jìòn, kò ra a'ta tsa'an kijcha; kò'sín tihitjasòn jìòn kò jè Nainá ra ma-la tsjá-ná kjo'nchán nda kijnako ki'ta-no.

Kó'ki tse chjí-la kjonda ra kitsjà xita Filipenses ra a'ta 'tse Pablo

¹⁰Taxki 'nǎo matsja-na ra a'ta 'tse Na'ín-ná, 'kia nga be nga takó 'nǎo níkájno jìòn ra a'ta tsa'an. Mí-la tsa tsò-ni kjoa nga mì tì iníkájno-nájiòn ra a'ta tsa'an nga tì'sa ítjòn; ta jé-ní nga mì kì ndìton itjo'nde-najiòn kó'sín ma inikasén jìòn kjo'tjò-no.

¹¹Mì tsa ta ki kotíxin-na nga tjín ra tíchija'ta-na; ra 'an, ijyeeé nga-na nga tsjaá tjín ki'ta-na nì'sín ta kó'sín tjína. ¹²Ijyeeé be-náa kó'sín ma 'kia nga 'nǎo i'in-ya bitsajneé, kò be-ná kó'sín ma 'kia nga tjín ki'tá-ná mé ra nichjeén. Ijyeeé isakò-na kó'sín nga tsja 'se ki'ta-na tsa ski tjín indsi'bàa o ra kjinchrá tíbato, a 'nǎo tse tsajmì tjín-na, o ra nímé tjín-na. ¹³Maá kotojian nì'sín ta mé kjoa-ni, nga jè Cristo títsjá nga'nǎo ki'ta-na. ¹⁴Tanga takó ndaá tjín nga kò'sín inchibisiko'tá-nájiòn 'ndi-ni 'kia nga kò'sín kjohi'in tijnajiaan.

¹⁵Jìòn ra xita Filipo 'mì-no, ndaá tjíjin-najiòn, 'kia nga ijye ítjojian ya Macedonia nga ítsiki'tsiaá nga tsi'kènájmíya jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, nijngo naxindá-la Cristo ra kj'íi tsasiko-na; ta jión-najiòn ra kjomà-no ki'tsí-ná mé-nioo ra kjocheén-na. ¹⁶Skanda nga tì'kiaá-ni nga tsakátijnaa ya naxindá Tesalónica, tì india tì ijan inikasén-nájiòn kjo'tjò ra

kjochjeén-na. ¹⁷Mì tsa kì koxian-na tsa mé kjotjò ra mejèn-isa-na ra a'ta tsajìòn, ta jé-ní ra mejèn-na nga katama kindà ya ngixkòn Nainá kjotjò ra 'biò jìòn. ¹⁸Ijyeé tse tjín-ni kjotjò ra inikasén-nájiòn kò skanda tsatoné-là koni 'ki nga machjeén-na. Skanda jnengií chiba-na 'ndi-ni, nga ijyeé 'ji jè kjotjò ra inikasén-kò jìòn jè Epafrodito. Jè kjotjò ra inikasén jìòn, 'koaá 'sín ngoya-là koni jngo kjotjò ra nda jne-là kò nda sasén-là Nainá. ¹⁹'Koaá ma-ni, jè Nainá ra kji'ta takòon, jè siikasén ijye-najiòn mé ra machjeén-no, koni 'sín nga 'ñó jeya tjín kjoanchiná ra tjín ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²⁰Jè Nainá ra Na'in 'mì-lá, 'ñó jeya katijna ki'ta skanda ta mé nichjin kò skanda ta mé nó-ni. Kò'sín katama.

'Én ra fehe'ta-ni nga síhixo'ta jè Pablo jñà xitá Filipos.

²¹Tihixo'ta ijye-ná jngó jngó xitá naxindá-là Nainá ra a'ta 'tse Cristo Jesús makjiín-là. Jñà 'ndsé ra títsajna-kò-na ti'koaá síhixo'tá-no nga'tsi-najiòn. ²²Nga'tsi jñà xitá naxindá-là Nainá ra a'ta 'tse Cristo makjiín-là síhixo'tá-no, títsajna ítjòn kjòn jñà ra ya síxá a'ta 'tse xitaxá ítjòn ra 'mì César.

²³Kò'sín katatsjá-no kjonda-là jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Colosas

Kó'sín nga síhixo'ta jè Pablo jñà xita naxindá Colosas

1 ¹⁻² Jiòn, xita-la Nainá ra títsajna ya naxindá Colosas ra ko'sín kixi mangí'ta-la Cristo Jesús, jè 'ndsé Timoteo ko 'an Pablo, 'koáá 'sín inchinìhixo'tá-lajin, 'an ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín nga jè Nainá kjomejèn-la. Nainá ra Na'in-ná ma, katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín jè Pablo tsjá-la kjonda Nainá

³ 'Kia nga nakjoá'ta-lajin Nainá ra Na'in-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, 'koáá 'sín 'mì ki'ta-lajin ra a'ta tsajìòn nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁴ Ta ngatji-la ijyee ko'sín nda kina'yá-jin nga ndaá makjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús, ko kó'sín nga 'ñó tsjacha jiòn nga'tsi jñà ra xita-la Nainá. ⁵ Ko kíí ko'sín 'nià-najiòn nga jè inchihiñá-la jè kjonda ra tjábé-no ra jè Nainá tíjnatjò-la ján ngajmi; koni 'sín kjòchiya-no 'kia nga kina'yá jè 'én xitse ra nda tsò ra ngi kjohixi. ⁶ Jè 'én nda rakii ra ko'sín ijchòkàjin-no, 'ñó tína'yá-la nga tíjngo isà'nde ko 'ñó kjin xita inchimakjiín-la ko inchi-fahatjiya-la kjòbítjen-la koni 'sín kjomà'tin jiòn 'kia nga ti'sa ina'yá jè kjonda ra tíjn-la Nainá ko nga kjokjiín-no nga ngi kjohixi-ní. ⁷ 'Koaá 'sín tsakón-ya-no jè Epafra jè xita ra 'ñó tsjacha-jin ra taña níxákjo-jin a'ta 'tse Nainá, nga chi'nda-la Cristo ma nga kixi tísíhitjasòn-la Nainá ra a'ta tsajìòn. ⁸ Ijyee tsi'kénajmí-najin nga 'ñó tíjn-no kjòtsjacha

ra a'ta 'tse xita, koni 'sín nga jè Inìma Tsje-la Nainá síkjinchrabájin inìma-no.

⁹Koaá ma-ni, skanda 'kia nga ina'yá-jin mì kì chaàjin-najin nga inchinakjoá'ta-lajin Nainá ra a'ta tsajiòn; 'koaá 'sín níjé'ta-lajin nga ngi nda katasíchiya-no koni 'sín mejèn-la ra jè; tì'koaá katatsjá-no kjobítsjen kò kjoachjine mé-ni nga nda katafiya-no ra kjoa 'tse Nainá. ¹⁰Kò tì'koaá nda sijchá ijo-no koni 'sín tjínè-la nga 'siin jná ra xita-la Nainá, nga nichjin nichjón kò'sín 'siaan koni 'sín mejèn-la ra jè, kò nga isa nda sihitjasòn ta mé kjoa ra nda tjín kò nga ki'ta nichjin isa nda jchaxkon ra jè. ¹¹Tì'koaá 'koaá 'sín inchiníjé'ta-lajin Nainá nga katatsjá-no nga'nó-la ra 'nó jeya tíjna mé-ni 'nó kìncha-no kò 'koaá 'sín ma-ni nga kichíkjoako-no kò 'se-no kjoajetakòn kò kjoatsja, ¹²nga tì'koaá kò'sín 'kín-la jìòn nga tse kjonda kata'se-la Na'ín-ná nga kitsjà-no kjonda-la nga tì'koaá tjábé-no kjotjò ra tsjá-la xita-la ya nánda isen chon. ¹³Jé Nainá tsachrjekàjin-ná ya a'ta 'tse nga'nó-la xita-níí nánda nga jñò chon, kò yaá isíkítsajna-ná ya nánda tíbatéxoma I'ndí-la ra 'nó tsjake, ¹⁴jè ra kò jní-la tsikíchjtjì-ná nga kisíkítsajnandíí-ná kò tì'koaá isihijcha'ta-ná jná jé-ná.

**Kó'sín nga jè Cristo tíjna ítjòn-la nga'tsi
ra tsijen-ni kò ra mì kì tsijen-ni**

¹⁵Jè Cristo, jé-ní ra ngi bakón tsijen-ná yá kjòn-ni jè Nainá jè ra mì kì tsijen-ni. Kò jé Cristo tíjna ítjòn-la nga'tsi ta mé ra isinda isà'nde. ¹⁶Koó Cristo nga tsikínda jè Nainá nga'tsi ra tjín ya ján ngajmi kò nga'tsi ra tjín i a'ta nangi, jná ra tsijen-ni kò jná ra mì kì tsijen-ni, nga'tsi nga'nó ra tjín ajin isén, jná ra tjítsahijyo ítjòn, kò jná ra inçibatéxoma, jná ra tjín-la xá, kò jná nga'nó ra mì kì tsijen-ná; sabà koó Cristo kisinda ijye mé-ni nga jè kochjeén-la. ¹⁷Ta'koaá tíjna Cristo 'kia nga tikje sinda nga'tsi tsajmì ra tjín, kò jé tsjá nga'nó-la nga'tsi tsajmì nga takó ya títsahijyo ki'ta ya i'nde-la. ¹⁸Jé Cristo tíjna skò naxindá-la ra tijè-ni ijo-la, kò a'ta 'tseé kjo'tsia-ni, kò jé kjón kjo'tsia-ni nga jaáya ítjòn-la, mé-ni nga jè kíjna ítjòn-ni a'ta 'tse nga'tsi ra tjín. ¹⁹Nainá, 'koaá 'sín isasèn-la nga jngo kjá ya tsikijnajin ya ijo-la Cristo, ²⁰kò a'ta 'tseé Cristo ma tsajoóndako-ni Nainá nga'tsi ra tjín nga tjíjtsa isà'nde, ra tjín ján ngajmi kò ra tjín i a'ta nangi; kò a'ta 'tseé

jní-là ra ixaájten ya a'ta krò nga 'nchán isíkítsajna-ni xítà ko Nainá.

Kó'ki tse kjonda tjín-ni nga tsachrjekàjin-ná kjohi'in Nainá

²¹ Jìòn, nga 'sà íjtòn, kjiín titsajna-la Nainá, ko kondràá tsikítsajna-la koni 'sín nga iníkítsjen ta ngatjì-là nga 'choó tjín kjoa ra ki'nià. ²² Tanga 'ndi-ni ijyeé nda kichiba-no ko Nainá ta ngatjì-là kjobiya ra kisikjiín Cristo 'kia nga tsikijna ya a'ta nangi, ko kií ko'sín ki'sin-ni mé-ni nga tsje kítsahijyo-najìòn ko nga nímé jé 'se-no ko nímé ra ma kochrjengi-no ya ngixkon Nainá. ²³ Kíí machjeén-ni nga kixi títsajna koni 'sín nga makjiín-no ko kì mincha'taxìn-la kjoa ra inchichiñá-la a'ta 'tse 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra ijye inalyá; jè 'én nda rakìi, jndíi ra ján tí'senajmíya-là xítà nga tíjngo isà'nde, ko 'an ra 'mì-na Pablo 'aán kjongatsja nga 'kenájmiya.

Xá-là Pablo

²⁴ 'Ndi-ni tsjaá 'bé-na jè kjohi'in ra tísikjiáan ra ta kjoa tsajìòn, nga 'koaá 'sín tísíjngoko ijo-na jè kjohi'in ra chija'ta-na koni 'sín nga kitsjà-na Cristo nga sùkjiín kjohi'in ijo-na ra ta kjonda 'tse naxindá-là ra tijè-ni ijo-là Cristo. ²⁵ 'Aán tísichjeén-na Nainá nga ya tísixáko naxindá-là jè xá ra jè kisingatsja-na ra kjonda tsajìòn nga ngi nda 'kenájmiya 'én nda-là, ²⁶ jè 'én ra tíjna'ma-là Nainá skanda nga tí'sa-ni kjetseé nga ki'se xítà; tanga nichjin 'ndi 'ndi ijyeé tsakón-là jñà xítà-là. ²⁷ Jè Nainá, 'koaá 'sín kjomejèn-là nga tsakón-là jñà xítà-là kó'sín 'ñó jeya tjín kjòn-ni jè kjoa'ma ra tjínda-là ra a'ta 'tse ra mì tsa xítà judío. Ko jè kjoa'ma rakìi, jé-ní nga Cristo, yaá tíjnajin masen-no ko 'koaá 'sín ma-ni nga inchichiñá-la nga 'se-te-no jè kjoajeya-là.

²⁸ 'Koaá 'sín nakjoáya-lajin nga'tsì xítà a'ta 'tse Cristo, ko 'ñó inchinakjoá-lajin nga inchi'bi-lajin nga'tsì kjobítsjen mé-ni nga nímé ra jchija'ta-là nga'tsì xítà ra Cristo títsajna ko jè nichjin 'kia nga kijchò ya ngixkon Nainá. ²⁹ Kíí ko'sín tísixá-na nga 'ñó tìbiné-là ijo-na nga tísichjéen jè nga'ñó ra títsjá-na Cristo.

2 ¹ Mején-na nga nda katasijin-najìòn nga 'ñó tíkjaán-tjia ra a'ta tsajìòn ko ra a'ta 'tse jñà xítà ra títsajna ya naxindá Laodicea ko a'ta 'tse nga'tsì xítà ra kjè bexkon-ná. ² Kíí ko'sín tíkjaán-tji-na mé-ni nga kata'se-là nga'ñó inìma-là, ko mé-ni

nga jñà kjòtsjacha ra tjín-la nga jngó jngó nda katasíkítsajtín mé-ni nga nda katamakixijin-ni ya kjòbitsjen-la nga ngi nda kjón katamachiya-la jè kjoa'ma-la Nainá ra Na'ín-ná, kjoa'ma ra jé kjón-nì Cristo. ³Nga ta jé Cristo ra tjín-la nga'tsi kjochjine kò kjoa ra síchiya-ná ra batoó 'nó chjí-la. ⁴Kíi ko'sín tíxin-no mé-ni nga mì yá ra skoóndacha-no nga sìchjeén 'én ra nditon kokjiín-no ra mì tsa 'én kixi. ⁵Ni'sín mì tsa ya tíjnakò tsijen-no, tanga tíbitsjen ki'ta-na a'ta tsajìon kò matsjaá-na nga be nga kixi titsajtiòn kò kixi titsajna nga kji'ta takòn jè Cristo.

⁶Koni 'sín nga kjokjiín-no a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-no, 'koa tí'sín ya tíma'ta-la koni 'sín nga bakèn-la xita ra ya títsajnajtín-kò Cristo. ⁷Ngi nda kjón kixi katamakjiín-no a'ta 'tse, koni jngo yá ra 'nó nanga fì kjama-la kò koni jngo ni'ya ra 'nó tjín chrjó tjà'tsin nga 'nga tímihijin. Kò'sín isa 'nó katamakjiín-isa-no koni 'sín nga tsakon-ya-no, kò kò'tìn ki'ta-la nga tse kjonda kata'se-la Nainá.

Kó'sín nga ijyee tíj'ta chibéé ra a'ta 'tse Cristo

⁸Nda tikindaa ijo-no mé-ni nga mì jñà skoóndacha-no jñà ra ta kjòbitsjen ra nimé chjí-la síchjeén nga chja 'én ndiso. Nga jñà kjòbitsjen kii, ta yaá nchrabá-ni a'ta 'tse kjoa ra ta xita bínda koni 'sín tjín kjotéxoma-la xita ra tjín i isà'nde, ra mì tsa kò'sín tjín koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse Cristo.

⁹Yaá 'ya ijo-la Cristo kóho'ki tíjngo kjòn-ni ra jè saba Nainá. ¹⁰Kò yaá majngo'táko jìon nga Cristo titsajnakoo. Nga jé Cristo tíjna ítjòn-la nga'tsi nga'nó kò nga'tsi ra batéxoma ya ajin isén. ¹¹Kò a'ta 'tse-ní nga isi'ta chiba jìon koni 'sín tjín kjoa 'tse circuncisión, tanga jngo chiba ra mì tsa tsja xita isi'ta-ni, jè-ní ra Cristo tsikí'ta chiba-no 'kia nga jahíxìn nga'tsi jé ra tjín-la ijo jé-no. ¹²'Kia nga isatínda jìon, 'koaá jngoya-la koni tsa yaá isihinde'ta-la Cristo, kò 'kia nga jaáya-ila Cristo yaá jaáya-te-no ra jìon ta ngatji-la nga kjokjiín-no a'ta 'tse nga'nó-la Nainá ra isikjaáya-la Cristo a'ta 'tse kjoabiya. ¹³Jìon nga 'sa ítjòn, mi'ken-nájìon a'ta 'tse Nainá ta ngatji-la kjoa 'tse jé ra tjín-no, kò ta ngatji-la nga kjè kì tsa bí'ta chiba-no Cristo nga kjè kì tsa faháxìn jé ra tjín-la ijo jé-no. Tanga 'ndi-ni, Nainá, ijyee isíkítsajnakon-no kò Cristo, nga nga'tsi-ná nga ijye isihijcha'ta-ná nga'tsi jé ra tjín-ná. ¹⁴'Koaá jngoya-ila koni tsa jè Nainá ijye isikjeheya-ni xajon ra itjahítjen ra kondra

tsajién, jè ra batéchjá-ná tsiki. Jngo kjá ya jahíxìn 'kia nga 'ken'ta krò Cristo. ¹⁵Nainá jahíxìn ijyee-la nga'ño ra tjín-la jñà ra batéxoma ya ajin isén. Yaá kisikijne-la 'kia nga jè Cristo 'ken'ta krò. Kò yaá tsinchá masen ya ngixkòn nga'tsi xita, mé-ni nga tsakón-la nga jè isikijne.

Kó'sín nga mì kì ma-la kosiko-ná ra ta kjotéxoma-la xita isà'nde

¹⁶Koaá ma-ni, kì ya nisin-la tsa yá ra kó kító-no a'ta 'tse tsajmì ra chine kò mé nandá ra 'siòò; kò tsa mì kì nihitjasòn jiòn 'kia nga bitjo 'sí, kò 'kia nga bitjo xitse india-ni sá, kò tsa mì kì 'yaxkón jiòn nichjin níkjáya. ¹⁷Ta nga'tsi kjoa kii, 'koaá 'sín jngoya-la koni jñà 'ngièn-la kjoa ra askan 'ji. Tanga ra ngi kjoakixi, jé Cristo. ¹⁸Kì bi'nde yá ra faháxìn-no jè kjotjò ra ijye tsajiòn, koni a'ta 'tse jñà xita ra mejèn-la nga kò'sín 'siaan jiòn koni 'sín 'sín ra jñà, nga bexkón ikjali kò nda xita bachrjengi ijo-la, ra kò'sín tsò nga yaá sakò-la kjobítsjen 'kia nga batsíjen tsijen-la kjojkón ra Nainá bakón; kò ta kjotjó-ní nga kò'sín ndaá bachrjengi ijo-la a'ta 'tse kjoa ra nì mé chjí-la ra ta kjobítsjen 'tse. ¹⁹Xita kii mì tsa ya tjíngoko Cristo jè ra tíjna ítjòn nga skò ma. Nga jé Cristo ra ma skò naxindá-la, kò jé síkihijin nga tsjá-la nga'ño, kò síjngoko xákjén koni 'sín nga tjíkjo ninda-la ijo-ná kò koni 'sín tjín naxá-la ra itsabajin, mé-ni nga nda kihijin-ni koni 'sín nga ijye kiskosòn-la Nainá.

Jé síkítsjeén kjoa ra tjín ya ján ngajmi

²⁰Ijyee ya 'ken-koo jiòn Cristo, kò mì tsa tí ya itsabá'ño-no jè nga'ño ra batéxoma jè isà'nde rakii. ¿Tanga mé-ni takó kò'sín titsahijyo-no koni tsa ya nakjoá-no jè isà'nde rakii nga nihitjasòn kjotéxoma ra tsò: ²¹“Kì kotjín ra chaájni, kì jñà tsajmì kiòò chine-jin, kò kì ndsji chjibé-ni”? ²²Jñà kjotéxoma kii, ta 'tsee jñà tsajmì ra ta ya fe 'kia nga ijye machjeén; kò ta xitaá ra bínda kò ra bakón-ya. ²³Jñà kjoa kii, 'koaá ma-ná koni tsa nda tjín nga 'koaá 'sín bí'tin-ná nga kínè-lá ijo-ná nga jchaxkén Nainá, kò nga nda xita 'sieén, kò kó'sín nga kínè-lá kjo'h'in ijo-ná mé-ni nga kòkixiya-ná. Tanga ra ngi 'én kixi kjòn-ni, nì ta mé ra basiko-ná kjoa kii nga ma kijmié kjoa'cho ra síjé ijo-ná.

3 ¹Jñà tjatsjio kjonda ra tjín ya ján ngajmi ya ñanda nga tíbatéxoma Cristo nga tíjna'ta ya nga kixi-la Nainá ta ngatjì-la nga ijyee ya jaáya-no kò Cristo. ²Kíí tikítsjen ki'ta

jñà kjoanda ra tjin ya jan ngajmi; kì tà chjàn jñà níkítsjen jñà kjoa ra ma i isà'nde. ³Nga ijyeé 'ken jìòn ra a'ta 'tse isà'nde ko 'ndi-ni jè kjobinachon xitse ra tjin-no, yaá tijnatjòko Cristo ya ngixkon Nainá. ⁴Jè Cristo, jè sabá ra kjobinachon-najìòn. 'Kia nga jè ra kotsíjen india-ni, yaá taña kotsíjen-ko jìòn nga ti'koa jeya kitsajna.

Kjoa jchínga ko kjoa xitse

⁵Jngo kjá tijchija nga'tsi kjoa'cho ra 'ya-ni ijo jé-no koni jñà ra kjoachijngi, ko kjoa ra tje tjin, ko jñà kjoa'cho ra síje ijo-no ko ta mé-isa-ni kjoa ra síkjahajin ijo-no koni jè-te nga mejèn-no tse ton 'se-no. Jè kjoa rakli, 'koaá jngoya-ila koni tsa nainá xkósòn 'yaxkón jìòn. ⁶Nga yaá nchrabá-ni nga ko'sín síkjinchrabá kjohi'in Nainá a'ta 'tse xita ra mì kì síhitjasòn-la. ⁷'Koaá ti'sín ki'nià-te jìòn 'kia nga ya tsikitsajion kjoa kii nga 'sa kjotseé. ⁸Tanga 'ndi-ni tijmió nga'tsi jñà kjoa kii: jñà ra kjoajtitakòn, ko jñà ra kjoat'sen ko jñà kjoa ra 'cho tjin, ko jñà kjoa nga nakjoájno-la xita, ko nga'tsi 'én 'cho ra sa 'koa nakjoá. ⁹Kì 'én ndiso chikoo jñà xàngioo, nga ijyeé itjahixin-no jè kjobinachon jchínga-no ko nga'tsi kjoa ra ki'nià ti'sa kjotseé. ¹⁰Ko ijyeé jngo kjobinachon xitse ichjibé jìòn koni 'sín 'ki jè Nainá ra tsikínda-no. Ko jè kjobinachon xitse ra tjin-no tímaxitseyá-ní skanda 'kia nga nda kjòn jchaxkon Nainá. ¹¹'Ndi-ni mì tsa tijè 'ño machjeén-ni yá-ni ra xita griego ko yá-ni ra xita judío, yá ra tji'ta chiba ijo-la ko yá ra mì kì tsa tji'ta chiba ra kjoa 'tse circuncisión, yá-ni xita ra xin nangi, ko yá-ni ra tísijchá ima ijo-la, ko yá-ni ra chi'nda tijná'ño ko yá-ni ra tijnandii; ta jé Cristo ra 'ño chji-la; nga jé ra tijnajin ya inima-la nga'tsi xita ra makjiín-la a'ta 'tse.

¹²Nainá tsjakeé-no, ko 'koaá 'sín jahájin-no nga tsikítsahijyo'taxìn-no nga ngi naxindá tsje-la ki'sìn-no. 'Koaá ma-ni nga chjibé kjoa xitse koni jñà kjohimatakòn ra inima-no katanchrabájin-ni, 'tiaàn kjonda ra nda tjin, kì xita 'nga ikon 'nià, indakjoa 'tiaàn, ko kata'se-no kjoajetakòn. ¹³Katachíkjoa-no nga jngó jngó a'ta 'tse xàngioo; ko tijchaà'ta-la xàngioo tsa 'kia mé kjoa ra síko-no. 'Koaá ti'sín 'tiaàn koni 'sín ki'sín jè Cristo nga isihijcha'ta-no. ¹⁴Tanga jè ra tijná ítjòn a'ta 'tse kjoa kii, jè-ní nga 'ño tsjacha 'tiaàn jñà xita xàngioo, nga jé kjotsjacha ra nda síkítsajnajtín-ná. ¹⁵Ko jè

kjoa'nchán-la Cristo nda katatéxoma ya ajin inìma-no, nga xá 'koaá 'sín kiichja-no Nainá nga 'nchán kitsahijyo-koò xàngioo nga jngó jngó-no nga jngo ijo koma-no. Ko ko'sín 'ti-la kjonda.

¹⁶Jè 'én-la Cristo 'ñó nda katasijin ki'ta ya ajin inìma-no. Takón-ya-la xàngioo ko tikixiya nga tichjeén kjobítsjen ra tjín-la kjoachjine. Ko ngi koó inìma-no 'ti-la kjonda Nainá nga tijndá-la so koni 'sín nchrabá ya Salmo, ko so ra jeya síkíjna Nainá, ko so ra ya nchrabájin-ni ya inìma-no. ¹⁷Nga'tsì mé kjoa ra 'siaan, tsa mé 'én ra kinákjoaa ko tsa mé ra mejèn-no nga 'siaan, ngi 'koa kjón 'sín 'tiaàn koni 'sín tjínè-la nga 'siin xita ra chja-ni a'ta 'tse Jesucristo ra tjina ítjòn-ná. Ko ngi a'ta 'tse-ní nga ko'tin-la Nainá nga tse kjonda kata'se-la.

Kjoa ra machjeén a'ta 'tse xita-la Cristo

¹⁸Jiòn íchjín ra ijye tjín-no 'xin, nda tiná'yahijon-la 'xin-no nga 'koaá 'sín síjé jè Cristo ra tjina ítjòn-no. ¹⁹Jiòn ra xita 'xin 'mì-no, tsjacha 'tiaàn jñà íchjín-no; kì tà chjàn 'yaton. ²⁰Jiòn ra ixti 'mì-no nda tihitjasòn-la jñà xita jchínga-no, nga jè Nainá ndaá sasén-la jñà kjoa kii. ²¹Jiòn ra na'in 'mì-no, kì taxki si chitikoo jñà ixti-no mé-ni nga mì sijkjahajen-la ikon. ²²Jiòn ra chi'nda 'mì-no nda tihitjasòn ijye-la ta mé xá ra kii'tin-no jñà ra ni-no ma i a'ta nangi; kì tà 'kia nda níxá 'kia nga tíkotsíjen-no tsa ta jè mejèn-no nga nda kítjongio ya ngxkon; ngi koó inìma-no nga nda tihitjasòn-la, nga 'ya-nó nga jé Na'ín-ná tíkotsíjen-no. ²³'Kia nga mé xá ra 'siaan, kì ko'sín 'nià koni tsa xita inchiníxá-la, ngi koó kjotsja-no nga nda tihitjasòn koni tsa jè Na'ín-ná inchiníxá-la. ²⁴Ijyeé 'ya jiòn nga jè Jesucristo tsjá-no chjí-no 'kia nga siingatsja-no jè kjotjò ra bako-no, ta ngatji-la nga jè Jesucristo ra tjina ítjòn-no inchiníxá'ta-la. ²⁵Tanga jè xita ra 'cho tjín kjoa ra 'siin, 'koaá 'sín kochjí-la koni 'sín tjín kjoa'cho ra 'siin. Nga jè Nainá mì tsa fahájin xita; ta ngásòn ngáyaá fiko nga'tsiòo.

4 ¹Jiòn ra ni-la xá ma, nda jchatjò jñà xita chi'nda-no koni 'sín tjín ra kjoakixi; nga jiòn, 'ya-nó nga ti'koaá tjina jngo-no ra Ni-no ma ya ján ngajmi.

Kjoa ra isa 'ñó machjeén nga 'sieén

²Titsanda ki'ta 'kia nga kítsa'ba; kì nikjiá bikjòn-la nga nakjoá'ta-la Nainá; ko ko'tin ki'ta-la nga tse kjonda kata'se-la

ra jè. ³'Koaá tì'sín títsa'batjì-nájìn mé-ni nga jè Nà'ín-ná katakí'xa'nde-ni nga koma 'kénajmí-jìn jè 'én-la kò mé-ni nga ma kòkón-najìn jè 'én ra tjí'ma a'ta 'tse Cristo nga 'sa ítòn, jè ra ta kíí kjoa-ni nga ndayá tǐjna'ya. ⁴Títsa'batjì-nájìòn mé-ni nga 'se-na nga'ño nga nda kǐjón-ní kixi kichjàyajin-la xita koni 'sín nga tǐjìnè-la nga kichjà.

⁵Nda kǐjón tichjeén nichjin ra títahijyo nga nda tjahíkoo kjobítsjen-no ya ajin-la xita ra kjè kì be 'én-la Nainá. ⁶'Kia nga jchikoo xita, jǎà tichjeén 'én ra nda tsò kò ra nda sasén-la. 'Koaá 'sín koma-ni nga sakò-no 'én kó'sín nga 'kín-la tsa 'kia mé 'én ra skonangi-no.

Kó'sín jè Pablo síhixo'ta xita

⁷Nga'tsi mé kjoa ra tíma'tiaan, jé kòkitso-no jè 'ndsé Tíquico ra tǐ'koa tsjacha-jìn ra nda tǐbasìkò-na nga nda níxákjo-lajìn Nà'ín-ná. ⁸Kíí xá tísikásén-no nga jè 'keènajmí-no ra a'ta tsajìn kó'sín títsajna-jìn, kò jé síljetakòn-no nga 'se-la nga'ño inìma-no. ⁹Tǐ'koaá yaá tǐbáhijta-kò-te jè Onésimo jè ra xita xàngioo ma, jngo 'ndsé ra xita kixi ra 'ño tsjacha-jìn. Jǎà 'keènajmí-no mé ta kjoa ra tíma ijndíi.

¹⁰Jè Aristarco ra taña títsajna'ya-jìn ndayá, tísíhixo'tá-no, kò tǐ'koa tísíhixo'tá-no jè Marcos ra ti xákjén ma Bernabé; nga ijyee asa ijchò jngo-no xajon a'ta 'tse Marcos; tsa 'kia nga kijchòjkon-no, nda chjǐbétjò. ¹¹Tǐ'koaá tísíhixo'tá-no Jesús ra tǐ'koaá Justo 'mì-te. Ta jǎà-nì 'ndsé kǐi ra xita judío ra kò'sín nda inchisíxákò-na a'ta 'tse kjotéxoma-la Nainá, kò nda inchtsjá nga'ño-na. ¹²Jè chí'nda-la Cristo ra 'mì Epafras ra xita xàngioo ma, tísíhixo'tá-te-no. Kji'tá nichjin nga 'ño bítsa'ba ra a'ta tsajìòn-jìòn 'kia nga chja'ta-la Nainá. 'Koaá 'sín síjé nga ngi kixi kítsajna kǐ'tà kò ngi nda kǐjón-ní katasijin-no mé kjòn-ni ra mejèn-la Nainá ra a'ta tsajìòn. ¹³'An ndaa tíbe kó'sín nga jè Epafras 'ño makájno-la ra a'ta tsajìòn kò makájnoó-te-la a'ta 'tse 'ndsé ra títsajna ya naxindá Laodicea kò ra títsajna ya naxindá Hierápolis. ¹⁴Tísíhixo'tá-no jè chjǐnexki ra 'mì Lucas ra 'ño tsjacha-jìn; kò jè Demas.

¹⁵Ra a'ta tsa'an tǐhixo'tá-ná jǎà 'ndsé ra títsajna ya naxindá Laodicea. Kò tǐhixo'ta-te-ná jè Ninfa kò nga'tsi xita naxindá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-la. ¹⁶'Kia nga ijyee ya chjítá'yá ya ajin-la xàngioo jè xajon rakǐi, tǐkasén-la jǎà xita naxindá-la

Cristo ra títsajna ya Laodicea mé nì nga tì'koa katakotá'yá-ni; ko jè xajon ra 'tse naxindá Laodicea tì'koaá chjítá'yá-te ra jiòn. ¹⁷Ko'tìn-la jè Arquipo: nda katasíhitjasòn jè xá ra kitsjà-la Cristo.

¹⁸'Koaá 'sín tísixó'tà-no 'an ra 'mì-na Pablo. Ndsá sabá tíbindá-na ñánda nga fehe'ta-ni xajon rakìi. Tikítsjen nga ndayá tíjna'ya. Nainá katasíchikon'tin-no. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-la xitá naxindá-la Cristo ra títsajna ya Tesalónica

Kó'sín jè Pablo síhixo'ta xitá naxindá Tesalónica

1 ¹Jìon ra xitá naxindá-la Nainá ra títsajna ya Tesalónica, jìon ra chja'nda-no Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, 'koaá 'sín nìhixo'ta-lajin 'an Pablo kò Silvano kò Timoteo. Nainá katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

²Kji'tá nichjin, 'koaá 'sín 'mì-lajin Nainá ra a'ta tsajìon nga tse kjonda kata'se-la ra jè nga níki'sjen-yá-lajin 'kia nga nakjoá'ta-lajin Nainá. ³Kò bítsjen ki'tá-najin 'kia nga bitsa'ba-lajin Nainá jñà xá ra inchi'nià koni 'sín nga makjiín-no, kò kó'sín nga kjonda 'tse xitá inchinichjeén jè kjotsjacha ra tjín-no, kò kó'sín nga inchichíkjoajin-no kjohi'in ra inchibato ta ngatji-la nga jè chiñá-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ⁴Jìon ndí 'ndsé ra Nainá tsjake-no. 'Ya-nájin nga jè Nainá xá tsjahíjin-najìon nga naxindá-la tsò-no. ⁵Nga 'kia nga tsi'kènajmíya-lajin jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, mì tsa ta 'én tsajin ra inakjoá-jin, ngi koo nga'ño-la Nainá kò ngi koo Inìma Tsje-la Nainá kò ngi tjíngoó takòn-jin nga inakjoá-jin. Koni 'sín ijye nda tjíjin-najìon 'kia nga ya tsikitsajnakò-lajin, kjonda tsajìon-nó ra tsakjàtsji-jin.

⁶'Koaá 'sín ichjingí jìon koni 'sín nga ki'nià-jin kò ichjingí-te-la jè Na'ín-ná. Nì'sín takó tse kjohi'in inikjioón, tanga ngi koo kjotsja ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá nga ichjìbé jìon jè 'én-la. ⁷'Koaá ma-ni nga skanda jngoó xkòsòn tsikijna-la jìon jñà xitá ra makjiín-la 'én-la Nainá ya Macedonia kò

Acaya. ⁸Nda kjo'tsiā kjòn-ni ra a'ta tsajìòn, jè 'én-là Nainá 'ñó nda tímabìsòn; mì tsa ta ya Macedonia kò Acaya; nga tíjngo i'nde nga tína'yá-là koni 'sín nga makjiín-najìòn ra a'ta 'tse Cristo; skanda mí tì machjeén-ni nga jin 'kénajmí-lajìn kó'sín nga tíhijyo jìòn. ⁹Nda tíjñá-ni xítà 'bénajmí kó'sín nga nda inisin-nájìn 'kiā nga ijchòjchòn-lajìn, kò kó'sín nga jahatjìyaá-najìòn nga kijmio jñà ra ta nainá xkósòn nga tsáfa'ta-la jè ra ngi jè sabà Nainá ra tíjnakon, kò 'ndi-ni, yaá mangí'ta-la, ¹⁰kò nga chiñá-la jìòn jè 'l'ndí-là Nainá ra ngajmi kjìnchrabà-ni, jè ra tíjè-ni Jesús ra jaáya-ilà ya ajin-là mi'ken, jè ra ma-là sìkatojin-ná jè kjohi'in ra 'sā nchrabá ra tjìko kjoiti-là Nainá.

Kó'sín isíxá ra a'ta 'tse Nainá jè Pablo ya naxindá Tesalónica

2 ¹Jìòn 'ndsé kò ndí tichjeé, ndaá tíjìn-no, nga mì tsa ta kjotjò-jìn koni 'sín nga ijchòjchòn-lajìn. ²Nga nì'sín takó tse kjohi'in tsatojin ítjòn-jìn ya naxindá Filipos nga kiichjajno kiichja'ta-najìn xítà, koni 'sín ijye tíjìn-najìòn; tanga jè Nainá kitsjà nga'ñó-najìn nga 'ñó tsi'kè-lajìn takòn-jìn nga tsangi 'kénajmí-lajìn jè 'én xítse-là Nainá ra nda tsò, nì'sín 'ñó kjin ma-ni jñà xítà ra kondra tsikitsajna-najìn. ³Jè 'én ra tsi'kénajmíya-jìn mì tsa a'ta 'tse kjoa'cho inchrabà-ni, kò mì tsa 'cho tíjín kjobítsjen-najìn 'kiā nga kò'sín tsi'kénajmíya-jìn kò mì tsa jè mejèn-najìn nga ta xítà kíndocha-lajìn. ⁴Nga jè sabà Nainá kiskó'ta-najìn kò 'koaá 'sín ma-ni nga jin tsaká'ta takòn-najìn kò isingatsja-najìn jè 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jin ma kinákjoaya-najìn. Mì tsa jè fatsji-jìn nga jñà xítà nda katasasén-là kjoa ra 'nià-jìn; jè-ní ra mejèn-najìn nga jè Nainá nda katasasén-là; nga jè-ní ra ma-là kjó'ta kó'sín nga tíjna jè inìma-ná. ⁵Koni 'sín ijye tíjìn-najìòn, mì tsa jngo 'én ra nda tsò kinichjeén-lajìn koni tsa tíjín ra mejèn-najìn ra a'ta tsajìòn kò mì tsa kò'sín tíjín takòn-jìn nga ton kináchrjejno-lajìn. Kò jñà kjoa kii Nainá nda tíbe. ⁶Kò mì tsa jè fatsji-jìn nga jìòn kò ra kj'íí xítà 'nga katasíkítsajna-najìn. Koni ra jin tsikíxáya-najìn jè Cristo, kjomá-la tsa tsikinè-lajìn jè kjotéxoma ra tíjín-najìn. Tanga majìn. ⁷Ta isaá jnchro nda kijchatjò-lajìn koni 'sín 'sín jngo ndí chjoón ra nda síjchá 'l'ndí-là nga sisin kjón-ní síkonda. ⁸Batóó 'ñó kjotse jè kjotsjacha-najìn ra a'ta tsajìòn. Mì tsa ta

jè tsja ki'se-najin nga tsi'kì-lajin 'én xit̄se-là Nainá ra nda tsò. Tì'koaá 'ñó kjotsja-te-najin nga tsisìkò'ta-lajin ta ngat̄jì-là ta batoó 'ñó kjotsjacha-lajin. ⁹ Jìòn 'ndsé kò tichjeé ndaá t̄j̄jin-no, kó'sín nga inìkì'on-jin ijo-najin nga iníxá-jin. Nga kò nìchjin kò n̄it̄jen iníxá-jin, nga majin-najin nga jìòn kòhi'in-no mé ra ichija'ta-najin 'kia nga tsi'kènajmíya-lajin jè 'én xit̄se ra nda tsò a'ta 'tse Nainá.

¹⁰ Jìòn ndaá kijcha, kò tì'koaá jè Nainá ndaá be-te, kó'sín nga tsje iníjchá-jin ijo-najin kò nga kixíí tsikitsajna-jin, kò mì tsa mé jé tsakjatsji-jin ya ajin tsajìòn ra makjiín-no 'én-là Nainá. ¹¹ Ndaá t̄j̄jin-te-no nga inije takòn-lajin kò ki'tsi nga'ñó-lajin nga jngó jngó-no ra jìòn, koni 'sín 'sín jngo na'in nga s̄jetakòn i'ndí-là. ¹² Kò 'koaá 'sín tsikinè-lajin nga kò'sín t̄j̄chá ijo-no koni 'sín nga machjeén-là jè Nainá ra kiichja-no, mé-ni nga ya k̄itsajin-la x̄ita-là ra ijye jè t̄ibatéxoma-là, kò nga k̄itsajin-te jè kjoajeya-là.

¹³ Koaá ma-ni nga k̄jì'tá nìchjin nga kò'sín 'mì-lajin jè Nainá, nga tse k̄jonda kata'se-là ra jè ta ngat̄jì-là 'kia nga ina'yá jìòn jè 'én-là Nainá ra jin tsi'kènajmíya-lajin, mì tsa 'én 'tse x̄ita ki'nià jìòn; 'koaá 'sín ichjìbé jìòn koni ra ngi 'én-là Nainá; kò kixíí kjoa ngi 'én-là Nainá kiti-ní, ijyeé t̄í'ya-là ra a'ta tsajìòn ra makjiín-no a'ta 'tse jè 'én rak̄ì. ¹⁴ Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'kia nga kò'sín t̄j̄nà-ni x̄ita nax̄indá tsajìòn kitsjà-no k̄johi'in, 'koaá t̄i'sín k̄jomà'tin jìòn koni 'sín k̄jomà j̄nà x̄ita nax̄indá-là Nainá 'tse Cristo Jesús ra t̄j̄tsajna ya Judea, nga t̄j̄nà-ni x̄ita nax̄indá-là ra x̄ita judío kitsjà-là k̄johi'in. ¹⁵ Nga x̄ita judío ra isì'ken jè Jesús ra t̄jna ít̄jòn-ná, kò t̄j̄nà-ni x̄ita jchínga-là ra isì'ken j̄nà x̄ita ra kiichja ngajo-là Nainá k̄jotseé; kò ra jin-jin tsachrjekàjin-najin ya nax̄indá-là; kò mì k̄i sasén-là Nainá kjoa ra 'sín x̄ita k̄ì; kò ngi ta kondraá fi ijye-là ta mé kjoa ra 'sín j̄nà x̄ita, ¹⁶ kò mì k̄i tsj'nde 'kia nga jin 'benajmíya-lajin j̄nà ra mì tsa x̄ita judío mé-ni nga t̄i'koaá k̄itjòjin-te-ni k̄johi'in. Koni 'sín ijye inchisíkatò ch̄iba-là x̄ita k̄ì j̄nà jè ra inchi'sín, 'koaá 'sín tse k̄johi'in tsjá-te-là Nainá.

**Kó'sín jè Pablo 'ñó mejèn-là nga ijkon j̄nà x̄ita
nax̄indá-là Cristo 'tse Tesalónica**

¹⁷ Tanga jìòn 'ndsé kò tichjeé, 'kia nga ijye k̄jin nìchjin tsato nga tsijmieé xàngieé, n̄i'sín mì k̄i t̄i ya kiskàjin-ná,

kiníkítsjen ki'tá-lajin. Kò 'ńó kjomejèn-najin nga tsangì ítsíjen-lajin. ¹⁸Batoó kjomejèn tsangì kiti-jin. Ma kjòn-ni ra 'an, ra 'mì-na Pablo, india tì ijan mejèn-na kijiàa; tanga jé xita-níí tsatéchjà-na. ¹⁹Nga jé inchichiñá-lajin nga kixi títsajna jìòn 'kia nga k'íí india-ni Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná; nga a'ta tsajìon-nájìon nga tsja 'se-najin, kò nga nda kítjongi-jin ya ngixkon Na'ín-ná. ²⁰Kò tì'koaá a'ta tsajìon-nájìon nga nda níkítsajna-jin ijo-najin kò ngatjì tsajìon-nó nga tsja tíjn-najin.

Kó'sín nga inikasén jè Timoteo ya naxindá Tesalónica

3 ¹'Kia nga mì kì tì ichikjoa-isa-najin nga mejèn-najin jcha-jin kó'sín nga títsahijyo jìòn, 'kiaá iníkítsjen-jin nga tsì'kìn-lajin xàngi-jin: “Ndaá-la 'se tsa sikasén jè 'ndsé Timoteo kò ra jíén ì kítsahijyee ì Atenas.” ²'Koaá ma-ni nga ta jè inikasén-jin jè 'ndsé Timoteo, jè chi'nda-la Nainá ra bakón-ya-te 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jè katatsjá nga'ńó-isa-no kò katasíje ikon-no kó'sín nga isa nda kòkjiín-isa-no, ³mé-ni nga nijngo ra síhinda a'ta 'tse kjohi'in kì. Nga jìòn, ijyee tíjín-no nga xá 'koaá 'sín tíjè-là nga kama'tieén. ⁴'Kia nga tì'sa ya tsikítsajnakò-lajin tì'kiaá kòtsì'kìn-lajin, nga tíjè-là nga kotjín kjohi'in kotojieén; kò inchi'ya-nájìon 'ndì-nì nga ijyee kò'sín tíma. ⁵'Koaá ma-ni, 'kia nga jè inìma-na mì kì tì ichikjoa-isa-la, chaán ísikásén jè Timoteo mé-ni nga skonangiya-ni kó'sín títsajna jìòn a'ta 'tse kjoa ra makjiín-no; ta ngatjì-la 'ńó kjókájno-na ra a'ta tsajìon, tsa tikjiá jè xita-níí skoó'ta-no nga ya skajìon ra kjoa 'tse jé, kò jè xá ra ki'nià-jin ra a'ta tsajìon, ta kjetjò ya jchija.

⁶'Ndì 'ndì 'kia nga ijye tsáfa-ni jè Timoteo nga ikatsíjen-najìon; ijyee 'jiikó-najin 'én ra nda tsò ra a'ta tsajìon, a'ta 'tse kjoa ra makjiín-najìon kò a'ta 'tse kjotsjacha ra tíjn-najìon. Kò 'koaá 'sín kitsò-te-najin nga 'ńó nda bítsjen-najìon ra a'ta tsajin, nga 'ńó mejèn-te-najìon nga jcha-nájìn koni 'sín nga tì'koaá 'ńó mejèn-najin nga skajieén. ⁷'Koaá ma-ni jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjéé, nga nì'sín takó tse kjoa inchibatojin-jin kò tse kjohi'in inchinikjiín-jin, tanga 'kia nga ina'yá-jin nga kixíí títsajna jìòn koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Cristo, 'ńó kjó'ńó-ni takòn-jin. ⁸'Kia nga na'yá-jin nga kixíí títsajna a'ta 'tse Na'ín-ná, ijyee 'nchán kjon ki'se-là inìma-najin. ⁹¿Kó'sín koma 'kín-lajin Nainá nga tse kjonda

kata'se-la ra jè, nga ta tse kjotsja tísakó-najin ra a'ta tsajion?
 10 Kò nichjin kò nitjeén inchinakjoá'ta-lajin Nainá mé-ni nga
 katatsjá'nde-ni nga ma kohítsijen-lajin nga 'kénajmíya-isa-lajin
 kjoa ra chija'ta-isa-no nga jcha koni 'sín nga ijye makjiín-no.

Kjoa bitsa'ba-la Pablo

11 Tsa jè sabà Nainá ra Na'in 'mì-lá kò jè Jesucristo ra
 tìjna ítjòn-ná, katabasiko-najin nga ma kongítsijen-lajin
 skanda nándá nga titsajna jìòn. 12 Jè Na'in-ná nda
 katasíkjaha'sen-jin-isa kjotsjacha ya ajin inìma-no mé-ni nga
 tsjacha 'sian-no jìòn xàngioo nga jngó jngó-no kò nga'tsi xita
 ra kj'íí, koni 'sín nga tsjacha-lajin. 13 Kò'sín 'nó katatsjá-la
 nga'nó inìma-no, mé-ni nga tsje titsajna-no kò nímé jé
 katasakó ra a'ta tsajion ya ngixkon Nainá ra Na'in 'mì-lá jè
 nichjin 'kia nga kj'íí india-ni jè Jesús ra tìjna ítjòn-ná nga
 kjihijtakò nga'tsi ra a'ta 'tse chja-ni.

Kjoa ra sasén-la Nainá

4 1 Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín tsakòya-lajin
 nga kò'sín sijchá ijo-no koni 'sín nga jè Nainá sasén-la.
 Kò kixíí kjoa, ijyeé kò'sín inchi'nià jìòn. Tanga 'ndi-ni 'koaá
 'sín bitsa'ba-lajin kò níjé-lajin a'ta 'tse Jesús ra tìjna ítjòn-ná,
 nga kò'sín 'tì nga'nó-isa-la ijo-no, nga nichjin nchijòn isa nda
 kitsajna.

2 Ijyeé 'ya-nájion kó'sín tjin kjohixi ra tsi'kénajmí-lajin ra ya
 inchrabà-ni a'ta 'tse Jesús ra tìjna ítjòn-ná. 3 Jè ra mejèn-la
 Nainá, jé-ní nga ngi tsjeé tijchá ijo-no, nga kì kjoachijngi
 'nià. 4 Nga jngó jngó-najion katamaá-no kó'sín nga sikindaa
 ijo-no nga tsje kitsajna, kò nga jchaxkón ijo-no. 5 Kì bi'nde
 jìòn nga jñà síkijne-no jñà kjoa'cho ra síjé ijo-no, koni 'sín
 'sín jñà xita isà'nde ra mì kì be Nainá. 6 Jìòn ra 'ndsè chibà
 a'ta 'tse Cristo, kì jñà kjoa kì kajion mé-ni nga mì xàngioo
 jchaton-no nga kíndochá-la. Nga jè Na'in-ná 'nó tse kjohi'in
 tsjá-la jñà xita ra kò'sín 'sijn, koni 'sín nga ijye kò'sín
 tsi'kìn-lajin kò tjen iníkjí'nchré-lajin. 7 Nga jè Nainá mì tsa kí
 xá kiichja-ná nga kotjín kjoa'cho ra kitsajieén, jé-ní nga tsje
 kohíkeé kjobinachon-ná. 8 'Koaá 'sín ma-ni, jè ra kochrjengi
 kjóbitsjen kii, mì tsa xita-jin ra tíbachrjengi; jè sabá Nainá ra
 tíbachrjengi, nga jé-ní ra tsjá-ná Inìma Tsje-la.

⁹Ra a'ta 'tse nga kó'sín tsjacha 'sioon xàngioo, mì kì machjeén nga xajon ki'tá-no. Nga jè sabá Nainá ijye nda tsakón-ya-no kó'sín tsjacha 'sioon xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁰Ijyeé ko'sín inchi'nià jìòn, 'kia nga tsjacha jìòn jñà nga'tsi 'ndsé ko tichjeé ra títsajna ya nangi Macedonia; tanga 'koaá 'sín tíbitsá'ba-no nga isa 'ñó tsjacha-isa 'tiaàn xàngioo nga nìchjin nchijòn. ¹¹Ko'sín 'ñó tinè-la ijo-no nga 'nchán títsajna; kì kjoa-la xàngioo chaájion; ko'sín tixá koni tjín xá ra ma-no, koni 'sín nga ijye tsi'kìn-lajin nga'tsi kjoa kù, ¹²mé-ni nga nda skexkón-no jñà xita ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá. Kò nì mé ra katasijchija'ta-no ra jìòn.

'Kia nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná Jesucristo

¹³Jìòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, mején-najin nga nda katasijin-najìòn mé ra ma'tin jñà ndí xita ra ijye 'ken, mé-ni nga mì ba kata'se-najìòn koni 'sín nga ma'tin jñà xita ra nímé inchikoñá-la. ¹⁴Koni 'sín nga makjiín-ná nga jè Jesús 'ken-ní ko nga jaáya-ila, 'koaá tí'sín makjiín-ná nga jè Nainá siikjaáya-ila jñà xita ra ijye 'ken, ra kjokjiín-la a'ta 'tse Jesús.

¹⁵Nga 'koaá 'sín 'mì-lajin koni 'sín ijye asa kitsò Na'ín-ná, nga jién ra titsajnakon isee i a'ta nangi 'kia nga kj'íí india-ni ra jè, mì tsa tjen kongí ítjòn-lá jñà ra ijye 'ken. ¹⁶Nga jè sabá Na'ín-ná kjinchrabàjen-ni ya ngajmi nga 'ñó kiná'ya jta-la nga tsjá kjohixi, ko nga 'ñó kichja ikjali ítjòn, ko nga 'ñó ski'ndá chrjoo; ko akjòn kitjo i'nde ítjòn-ni jñà xita-la Cristo ra ijye 'ken. ¹⁷Akjòn jién, ra titsajnakon isee, yaá taña tjámitjen-keé nga kjieén ya ajin ifi, mé-ni nga ya skajieén jè Na'ín-ná ya ajin isén; ko 'koaá 'sín ya kitsajnaakeé jè Na'ín-ná skanda ta mé nìchjin-nioo. ¹⁸Kíí machjeén-ni nga ko'sín 'ñó tijetakòn xàngioo nga jngó jngó-no nga tinákjoa-la jñà 'én kù.

Títsajnanda 'kia nga kj'íí india-ni Na'ín-ná Jesucristo

5 ¹Tanga jìòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, mì kì tsa machjeén tsa xajon kí'ta-lajin, nga mé nìchjin kjòn-ni ko mé sá kjòn-ni nga kj'íí jè Na'ín-ná. ²Nga ijyeé nda tjíjin-najìòn, nga 'kiaá kj'íí Na'ín-ná 'kia nga mì yá ra inchikoñá-la koni 'sín nga 'kia nga ta nditoón 'fiì jngo chijé 'kia nga nìtjen. ³'Kia nga kitso jñà xita: “'Ñó tjín kjoa'nchán, ko nímé kjoa ra tjín”, ta nditoón kjinchrabànè kjojkón nga kjehesòn, koni 'sín ma jngo

ndí chjoón ra i'ndí tjíhi'ma-la, nga ta nditoón mahajò indsi'ba. Kò niyá ra ma kotojin kjoókón kii. ⁴Tanga jiòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, mì tsa kjoa jñò titsajnajion ra jiòn. 'Koaá ma-ni, mì kì tjínè-la nga jè nichjin 'tse Na'ín-ná kò'sín ta nditon kj'íí kanè-najìon koni 'sín 'fii jngo chijé. ⁵Nga nga'tsi-najìon, isen-ní ñánda nga titsajna jiòn, kò nichjin-ní. Mì tsa nitjen-jìn, kò mì tsa ajin jñò-jìn. ⁶'Koaá ma-ni nga mì kì machjeén nga kò'sín tsjáfé jiòn koni jñà xita ra i'ka. Machjeén-ní nga kitsakeén ra jién kò nda 'se ki'ta takén. ⁷Nga jñà ra fafe, 'kiaá nitjen nga fafe; kò jñà ra ma'chi, 'kiaá nitjen nga ma'chi. ⁸Tanga jién ra isen ñánda nga titsahijyeé, machjeén-ní nga nda kata'se ki'ta takén, kò jñà kjoa makjiín-ná kò jè kjoatsjacha ra tjín-ná, 'koaá 'sín ya katjajtsa inìma-ná koni 'sín chíchàn nga bájtsa ya asòn inìma-la chrjaba tája ra 'mì coraza. Tsa kò'sín ngi tjíjngo takén nga inchichiñá-lá jè nichjin 'kia nga kítjokajieén kjohi'in 'tse jé-ná, jè-ní ra kosiko-ná koni 'sín nga basiko casco ra bí'a skò chíchàn. ⁹Nga jè Nainá mì tsa ki xá jahíjin-ná nga kjohi'in tsjá-ná; jé-ní nga a'ta 'tse Jesucristo ra tjina ítjòn-ná komaá kítjokajieén kjohi'in a'ta 'tse jé-ná. ¹⁰Nga jé Jesucristo 'ken ngajo-ná mé-ni nga ni'sín ijye 'keén, o ra titsakon-ná 'kia nga jè ra kj'íí india-ni, yaá kitsajnakeé. ¹¹'Koaá ma-ni, kò'sín tjetakòn xàngioo nga jngó jngó-no kò nda 'ti nga'ño-la koni 'sín nga ijye inchi'nià.

Kjoa ra machjeén nga 'sijn jñà ra xita-la Nainá 'mì

¹²Jiòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín bitsa'ba-lajin nga kò'sín nda jchaxkón jiòn jñà ra ki xá tjín-la nga ijncha ítjòn-no ya ajin naxindá-la Nainá, ra tjen bíyachiya-no ñáa kjoa ra 'cho tjín. ¹³Nda jchaxkón jiòn ti'koa 'ño tsjacha 'tiaàn jñà xita kii, ta ngatji-la jñà xá ra 'sín. Kò'sín 'nchán titsajnakoo xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁴Jiòn 'ndsé kò tichjeé, 'koaá ti'sín bitsa'ba-lajin, nga 'ño tinákjoakoo jñà ra ta jyò tjítsajna nga mì mé xá inchi'sín, ti'ño jiòn ikon jñà ra inda tjín kjobítsjen-la, tisikoo jñà ra inda tjín inìma-la, katachíkjoajin-kò-no kò nga'tsi jñà xita kii.

¹⁵Tikindaa xàngioo nga mì ti yá ra kò'sín sijnnda-ni tsa 'kia yá ra 'cho sikoo; ta isaá jnchro jè tjatsjio ki'ta nga nda sikoo xita xàngioo kò ta yá xita-isa-nioo.

¹⁶Kji'tá nìchjin nga tsja 'tè-la inìma-no. ¹⁷Titsa'ba ki'ta-la Nainá. ¹⁸'Tì-la kjonda Nainá nì'sín ta mé kjoa ra koma'tion, nga 'koaá 'sín mejèn-la ra jè ra a'ta tsajòn ra makjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús.

¹⁹Kì jìòn batechjà-la xá ra 'sín Inìma Tsje-la Nainá. ²⁰Kì nachrjengio 'én-la jñà ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. ²¹Nda kjón chjí'ta ítjòn nga'tsi 'én. Jñà tìchjeén jñà ra nda tjin, ²²kò tìnáchrjengio nga'tsi ra 'cho tjin.

²³Jè Nainá ra tsjá kjo'nchán, nda kjón katasítsje-najìòn; nda kjón-ní katasíkinda jè inìma tsje-no, kò kóho'ki ijo-no mé-ni nga nímé jé 'se-no kò nímé ra ma kochrjengi-no 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo ra tjna ítjòn-ná. ²⁴Nga jè Nainá ra xá kiichja-no síhitjasòn ijye-ní nga'tsi 'én ra chja, kò 'koaá 'sín síhitjasòn.

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xita 'ndsé

²⁵'Ndsé kò tichjeé, tì'koa 'ñó titsa'batjì-nájin.

²⁶Ngi koo inìma-no tìkjáya-la nga'tsi xàngioo.

²⁷'Koaá 'sín tíbi'tín-no nga 'tì-la 'én-no Na'ín-ná nga chitá'yá-no xajon rakìi ya ajin-la nga'tsi xita xàngieé.

²⁸Kò'sín katatsjá-no kjonda-la jè Jesucristo ra tjna ítjòn-ná.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Tesalónica

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo jñà xita naxindá Tesalónica

1 ¹Jìon xita naxindá-la Nainá ra titsajna ya Tesalónica, jìon ra chja'nda-no Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, 'koaá 'sín nìhixo'ta-lajin 'an Pablo, Silvano kò Timoteo. ²Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonnda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kjoanda ra 'bí-lá Nainá kò ra níjé-isa-lá

³Machjeén-ní nga nichjin nchijòn kò'kín-lajin Nainá ra a'ta tsajìon-jìon ndí 'ndsé kò tichjeé nga tse kjonnda kata'se-la ra jè, nga 'koaá 'sín tjínè-la nga 'sian-jin, ta ngatjì-la nga nichjin nchijón-ní isa nda inchimakjín-isa-najìon ra a'ta 'tse Cristo, kò tímatseé-isa kjotsjacha ra tjín-no kò xàngioo nga jngó jngó-no. ⁴'Koaá ma-ni nga 'ñó matsja-najin ra a'ta tsajìon-jìon, kò 'bènajmí-lajin naxindá-la Nainá ra kj'íí i'nde títsajna nga 'ñó nda makjín-najìon kò 'ñó nda chíkjoajin-najìon 'kia nga ta mé kjoa ra kajion koni 'kia nga mahatjingi-no xita kò nga kajion kjohi'in. ⁵Ta nga'tsì kjoa kìi, yaá 'ya-la nga jè Nainá ndaá ma-la bíndajín, kò 'koaá 'sín tsò-no nga bakén-la nga ya kítsajnajin-la jñà xita ra jè tíbatéxoma-la, kò 'koaá 'sín ma-ni nga kjohi'in inchinikjioón.

⁶Nainá, kjoa kixíí ra 'sín nga tsjáhi'in ngajo-ila jñà xita ra tsjá-no kjohi'in. ⁷Kò jìon ra inchinikjioón kjohi'in, sìkítsahijyo 'nchán-no kò tí'koaá sìkítsahijyo 'nchán-te-najin 'kia nga jè Jesús ra tíjna ítjòn-ná, tjen-jin ní'f-jnga nga

kjinchrabàjen-ni ján ngajmi, kò kjihijtakò jñà ìkjali-là ra tse nga'ño tjin-là. ⁸Kíí xá kj'íí-ni mé-ni nga tsjá-là kjohi'in jñà xita ra mì kì bexkón Nainá, kò tí'koaá mì kì ma-là síhitjasòn koni 'sín tsò 'én xitse 'tse Jesucristo ra tjna ítjòn-ná. ⁹Jñà xita kii, kj'ítá nichjin sìikjiín kjohi'in ra 'kì-là skanda ta kjiá-nioo, kò kjiín kítsajna ñánda nga jè Na'ín-ná tjna kò níkjíá ske jè kjoajeya-là ra tse nga'ño tjin-là. ¹⁰'Koaá 'sín koma jè nichjin nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná, nga jchaxkón-là kò nga jeya kína a'ta 'tse nga'tsi xita-là ra makjiín-là; yaá kojngokò-te jìòn ta ngatjì-là nga kjokjiín-no jñà 'én ra tsì'kènjámí-lajin.

¹¹'Koaá ma-ni nga kj'ítá nichjin bitsa'batjì-lajin, mé-ni nga jè Nainá kò'sín katatsò nga bakèn kitií-najìòn koni 'sín nga xá kiichja-no. 'Koaá 'sín síjé-là nga ngi koó nga'ño-là nga katabasikò-no mé-ni nga nda kitjasòn-no nga'tsi kjonda kò nga'tsi xá ra mejèn-no nga 'siaan, koni 'sín nga síchiya-no jè kjoa ra makjiín-no, ¹²mé-ni nga a'ta tsajìòn jeya kína-ni jè Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, kò tí'koaá jìòn jeya kítsajna ra a'ta 'tse, koni 'sín nga tjin kjonda-là jè ra Nainá-ná ma kò jè Jesucristo ra tjna ítjòn-ná.

'Kia nga jcha-là kó'sín nga 'ño 'cho 'sìin xita ra ngi jé báhijtakò

2 ¹Jè xajon ra kindá-no 'ndi 'ndi-ni jè-ní 'kia nga kj'íí Jesucristo ra tjna ítjòn-ná kò 'kia nga kixkóya-ná nga ya kítsajna ké. 'Koaá 'sín síjé-no, 'ndsé kò tichjeé, ²kì tà chjàn taxkì nikaatjya-la kjóbítsjen-no, kò kì tà chjàn skon-la, tsa yá ra kò'sín kitso-no nga 'koaá 'sín ijye kinakjoáya-jin, kò nga jngoó 'én ki'tsi-jin kò nga jngoó xajon inikasén-jin ñánda nga tsò nga ijyee 'ji india-ni Na'ín-ná. ³Kì bi'nde yá ra taxkì skoóndacha-no; nga skanda 'kiaá kj'íí jè Na'ín-ná 'kia nga kijchò nichjin nga 'ño kondra kítsajna-là Nainá xita; kò kòtsijen jngo xita ra 'ño 'cho 'sín ra xá kò'sín ijye tjinè-là nga sìikjiín kjohi'in skanda ta kjiá-nioo. ⁴Kò jè xita rakii, 'ño kondra kína-là nga'tsi ra Nainá tsò-là xita kò ta mé-isa-nioo ra jñà xita bexkón; kò 'koaá 'sín kitso nga jè tjna ítjòn. Kò skanda kijchò katéxoma-nì ya ingo ítjòn-là Nainá nga kò'sín kitso nga jè sabá Nainá.

⁵¿A mí bítsjen-no nga 'koaá 'sín kixian-no 'kia nga ya tsakátijnako-no? ⁶Ijyee 'ya-najìòn 'ndi-ni mé ra tíbatéchjà-là

jè xita 'cho rakii; nga ki, 'kia kjón tjinè-la nga kj'ii, 'kia nga kijchò chiba-la. ⁷Nga jè nga'ño-la kjoa'cho, ijyee tísixá'ma, tanga tjin jngo ra tibatéchjà-la, kò ta jè chija nga tjáhixìn, ⁸kò 'kiaá kotsíjen jè xita 'cho rakii; akjòn jè Jesús ra títina ítjòn, ta ma ta jé jtà ra kitjo-ni tsa'ba tsjá-la kjohi'in skanda ta kjiá-nioo; kò jè nga'ño ra tjen-kò kjoajeya-la Jesús 'kia nga kj'ii india-ni, kjoahíxìn tsje-la nga'ño ra tjin-la xita 'cho ra kii. ⁹Jè xita 'cho rakii, 'kia nga kj'ii, jé nga'ño-la xita-nii tjen-kò. Kjin skoya kjojkón kòkòn ra mì tsa kixi kjoa. ¹⁰Kò kjin ndiyá-la kjoa'cho siichjeén nga skoóndacha-la jñà ra ijye kò'sín tjinè-la nga kjohi'in kòkò-la. Ta ngatji-la nga mì kì tsjake ra kjoakixi ra ma kochrjekàjin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la. ¹¹Koaá ma-ni nga jè Nainá siikasén jngo-la nga'ño ra kiindisokò mé-ni nga katamakjiín-la jè ra kjoandiso, ¹²kò nga ya katakanè jé-la nga'tsi jñà ra mì kì makjiín-la ra kjoakixi, nga ta isaá jnchro kjoa'cho sísin-la.

Jñà ra xá itjahájin-ni nga kitjokajin kjohi'in

¹³Jìòn 'ndsé kò tichjeé ra 'ño tsjake-no Na'ín-ná, nichjin nchijón-ní nga tjinè-najin nga kò'sín 'kín-lajin Nainá ra a'ta tsajiòn nga tse kjonda kata'se-la ra jè, ta ngatji-la nga jè, xá 'koaá 'sín ijye tsjahjín-no skanda ti'sa tjà'tsin-la kjoa. Kii xá tsjahjín-no nga ma kítjokajion kjohi'in 'tse jé-no. Kò 'kia nga jè Inima Tsje-la Nainá tísitsje-no, kò 'kia nga nda makjiín-no ra kjoakixi, 'koaá 'sín ma-ni nga ma kítjokajion kjohi'in. ¹⁴Kii xá-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo ra jin tsi'kènajmíya-lajin nga kò'sín kiichja-najiòn Nainá, mé-ni nga ti'koaá kijchòtjingi-la kjoajeya-la Jesucristo ra títina ítjòn-ná.

¹⁵'Koaá ma-ni ndí 'ndsé kò tichjeé, kò'sín kixi titsajna jìòn koni 'sín nga makjiín-no, kò kì jmitákon jìòn koni 'sín tjin kjoakixi-la Cristo ra tsakon-ya-lajin, a jñá-ní 'én ra jin kotsi'kìn sabà-lajin, o ra jñá-ní ra jí'ta xajon ra inikasén-lajin. ¹⁶Jè sabà Jesucristo ra títina ítjòn-ná kò jè Nainá ra Na'in 'mí-lá, ra 'ño kjotsjake-ná kò ra síjetakón-ná skanda ta mé nichjin-ni, kò ra tsjá-ná jngo kjoanda ra chiá-lá ra ta kjotjò 'tse, ¹⁷jè katatsjá nga'ño-la inima-no kò katasíkiyiyanda-no nga ma 'siaan nga'tsi kjoa ra nda tjin kò kinákjoaa nga'tsi 'én ra nda tsò.

Jè 'én-là Nainá jeya katijna

3 ¹Ra fehe'ta-ni, jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, tìtsa'batjì-nájìn mé-ni nga jè 'én-là Nainá ndìton katabásòn-ni, tì'koaá nda kata'yaxkón koni 'sín kjomà ya a'ta tsajìòn. ²Tì'koaá tìtsa'batjì-nájìn mé-ni nga jè Nà'ín-ná katabasìkò-najìn nga mì jǎà xitá 'cho ra mì kì nda tǐjín kjobítsjen-là sketon-najìn; nga mì tsa ta nga'tsi xitá makjǐín-là. ³Tanga jè Nà'ín-ná síhitjasòn ki'tá-ní koni 'sín nga tsò ra jè, kò jé tsjá nga'ńó-najìòn nga kixì kìncha kò nga sǐkìnda-no ra a'ta 'tse xitá-ní. ⁴Koaá 'sín 'ńó tǐjín takòn-jìn ra a'ta 'tse Nà'ín-ná, nga 'koaá 'sín ijye inchi'nià jìòn kò 'koaá 'sín 'siaan-isa jìòn koni 'sín inchi'nià-lajìn. ⁵Jè Nà'ín-ná katasìkò-no nga kò'sín kata'se-no kjotsjacha koni 'sín tǐjín-là kjotsjacha Nainá; kò nga kò'sín katachìkjoako-no kjohi'in koni 'sín ichìkjoako-là Cristo.

Machjeén-ní nga sixé

⁶Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín bi'tin-lajìn a'ta 'tse Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná, nga kì ya níngàsòn-koo jǎà xitá 'ndsé kò tichjeé ra majìn-là sixá; jǎà ra mì tsa kò'sín inchi'sín koni 'sín tǐjín kjoakixì ra jìn tsakon-ya-lajìn. ⁷Jìòn, ijyeé nda tǐjìn-no kò'sín nga machjeén nga chǐngí-nájìn, nga mì tsa ta jyò tsikitsajna-jìn 'kia nga ya tsikitsajna-kò-lajìn. ⁸Mì tsa ta tsichi kjotjò-jìn ra a'ta tsajìòn. 'Nó iníxá-jìn nga kò nichjìn kò nitjen inìkijtá-jìn ijo-najìn, mé-ni nga mì jìòn kjohi'in-no.

Jè xá ra ki'sin Pablo nga tsikínda ni'ya nikje

⁹Mì tsa tsò-ni kjoa nga mì kì tjí'nde-najin nga sijé-lajin tsajmì ra machjeén-najin; kíí kò'sín ki'nià-najin nga jngo xkòsòn tsikijna-lajin, mé-ni nga kò'sín 'siaan-te ra jìòn. ¹⁰'Kia nga ya tsikitsajnakò-lajin, skanda 'koaá 'sín tsiki'tin-lajin nga jè ra majin-la síxá, tí'koaá mì kì tjí'nde-la nga kokjen. ¹¹Nga 'koaá 'sín na'yá-jin ra a'ta tsajìòn, nga tjítsajnajin i'ka-najìòn ra mì tsa kixi tjíma; jè ra mì mé xá 'sín, nga ta yaá fajin fa'a ya ñánda nga mì tsa ya bako-la. ¹²Jñà xitá ra kò'sín inchi'sín, 'koaá 'sín bi'tin-jin kò 'bì-lajin 'én ra a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, nga 'ñó katasíxá nga katabínè-la xá ijo-la mé-ni nga kò'sín koaàtsji'a-ni ijo-la.

¹³Kò ra jìòn-jìòn 'ndsé kò tichjeé, kì mì'on-no nga nihitjasòn kjoa ra nda tjióon. ¹⁴Tsa tjín i'ka ra mì kì 'nchréhijon koni 'sín tsò xajon ra inchinikasén-lajin, ti'ta xkòn yá-ní, kò kì tà chjàn ya níngàsòn-koo mé-ni nga katasabà-la. ¹⁵Tanga kì tà chjàn kondra mangí-la, ta isaá jnchro tiyachiya-la koni 'sín nga 'ndsé 'mì-la.

'Én ra síkjehe'ta-ni jè Pablo

¹⁶Kò jè sabá Na'ín-ná ra tsjá kjo'nchán, jè katatsjá ki'ta-no kjo'nchán ra ta mé kjoa-isa-ni. Jè Na'ín-ná nda katijnako-no nga'tsi-no.

¹⁷'An ra 'mì-na Pablo, ngi jè sabá ndsa tíbindá-na ñánda nga fehe'ta-ni xajon rakii nga tísixó'tà-no. 'Koaá 'sín 'ya-la xajon ra 'an sikáséén, 'koaá 'sín kjàn letra ra 'an bindáa. ¹⁸Kò'sín katatsjá-no kjonda-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-la jè Timoteo

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Timoteo

1 ¹ʼAn Pablo, tíbindá-la xajon rakìi, ʼan ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín kitsjà kjohixi Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in ko Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nga inchihiñá-lá kjonda-la. ²Ngaji Timoteo, ra koni tsa i'ndí-na xin-la nga ʼan tsakon-yá nda-la koni 'sín makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-li kjonda, katamahimake-li, ko kata'se-la kjo'nchán ya ajin inìma-li.

Kó'sín síkondeé a'ta 'tse xita ra kj'íi kjobítsjen bakón-ya

³Koni 'sín tsikitsá'ba-la 'kia nga kia ya ján nangi Macedonia nga kixian-la, ya tíjni naxindá Éfeso mé-ni nga ji kichjákjaya-la xita ra kj'íi kjoa inchibakón-ya ya ajin naxindá-la Nainá. ⁴Ngaji Timoteo, 'koaá 'sín tinè-la jñà xita kii, kii jñà sísin-la kuendo jchínga ra mi tsa kixi kjoa, tí'koaá kii jñà sísin-la kjoa ra mi kii fehe'ta 'tse xita jchínga kjoatsee. Kjoa kii, ni mé chji-la. Tà síkjaán-kjo-ná. Mi kii basiko-ná nga makjiín-ná a'ta 'tse Cristo mé-ni nga kama síhitjasón-ná koni 'sín nga mejèn-la Nainá.

⁵Kjoa ra tíbiné-la, jé-ni nga kata'se-ná kjotsjacha. Tanga ítjòn machjeén nga tsje katijna inìma-ná ko tsje katijna kjobítsjen-ná ko ngi nda katakjiín-ná a'ta 'tse Cristo. 'Koaá 'sín kama-ni nga nda kotsjacheé xàngieé. ⁶Tanga tíjn i'ka xita ra tsincha'taxìn-la kjoa kii; ta xín ndiyá tíjmaya; ta kii sísin-la 'én ra nímé chji-la. ⁷Mejèn-la maestro 'tse kjoatexoma-la Nainá kítsajna. Tanga jñà, nda mí kii

machiya-ilā 'én ra chja nga 'ñó chja nga tsò nga kixí kjoa 'én ra bakón-ya.

⁸Tjijin-ná nga jè kjotéxoma ra kitsjà Nainá ndaá tjín tsa kò'sín kochjeén koni 'sín mejèn-la Nainá. ⁹'Ya-ná nga jè kjotéxoma-la Nainá, mì tsa 'tse-jìn jñà xità ra nda 'sín. 'Tseé-ní xità ra mì kì 'nchréhijon kò ra mì kì síhitjasòn; 'tseé-ní xità ra mì kì bexkón Nainá kò ra bátsji-jé; 'tseé-ní xità ra mì kì tsje tjín kjobítsjen-la, ra tjé betákon jè kjoa tsje-la Nainá; ti'koaá 'tseé-ní xità ra sí'ken na'in-la kò na-la, kò nga'tsi ra xità sí'ken. ¹⁰Ti'koaá 'tse-ní jñà xità ra kjoachijngi 'sín, kò jñà xità 'xìn ra ti xità 'xìn xákjén fahijoko-nì, kò xità ra fikò chijé xákjén nga batína. Ti'koaá 'tse-ní jñà xità ndiso kò xità ra mì tsa 'én kixi chja, kò xità ra 'cho tjín kjoa ra 'sín ra kondra fi-la kjobítsjen ra nda tjín. ¹¹Koaá 'sín bakón-ya jè 'én nda ra jeya tíjna a'ta 'tse Cristo ra kitsjà Nainá ra tse kjonda tíjnajin; kò 'aán isìngatsja-na mé-ni nga kichjàya.

Kjonda-la Nainá a'ta 'tse Pablo

¹²Tse kjonda kata'se-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nga kitsjà-na nga'ñó ti'koa nda kijtsetákon-na nga 'an isìngatsja-na xá-la. ¹³Ni'sín 'kia nga ti'sa ítjòn, 'ñó 'cho kí'siaan, kichjàjnoó-la Nainá, kondraá tsakátijna-la, toón kítsee jñà xità-la. Tanga kjòhimateé-na Nainá. Nga kií kò'sín kí'sin-na nga kjè kì be kò kjè kì makjiín-na a'ta 'tse Cristo. ¹⁴Tanga jè kjotjò-la Na'in-ná isaá 'ñó tse kitsjà-na, ti'koa tsasikoó-na nga kjomà kjokjiín-na kò kitsjà-na kjotsjacha-la nga jè Cristo tíjnako.

¹⁵Jñà 'én kii, ngi 'én kixi-ní. Machjeén-ní nga kòkjiín ijye-la xità nga jè Jesucristo 'ji i isà'nde nga kochrjekàjin kjohi'in nga'tsi xità ra jé tjín-la. Tíjna ítjòn kjòon ra 'an nga isa 'ñó 'cho kí'siaan tà nga'tsi xità. ¹⁶Tanga ni'sín 'ñó 'cho kí'siaan, jè Nainá ki'se-la kjòhimatekòn ra a'ta tsa'an. Jñà xità, 'kia nga ske kó'sín nga isiko-na Jesucristo nga 'ñó tjín-la kjojetakòn, ti'koaá kòkjiín-te-la a'ta 'tse Cristo nga 'se-la kjobinachon nita mé nichjin-nioo. ¹⁷Nainá 'nga katijna, kata'se-la kjoajeya nita mé nó kò nita mé nichjin-nioo. Nga jè tíbatéxoma ki'ta kò mì kì kjehe'tà nichjin-la nita kjiá-nioo, ti'koaá mì kì tsijen-ni nándà tíjna, ngi tà jé tajngo-ni ra Nainá. Kò'sín katama.

¹⁸Ngaji Timoteo ra koni tsa i'ndí-nā xin-la, yaá singátsja-la 'én kii, koni 'sín kitsò xitā ra isichjeén Nainá nga kiichja a'ta tsaji, mé-ni nga a'ta 'tse 'én kii, tsjá-li nga'ñó nga nda sixá-la Nainá koni 'sín sixá jngo chíhàn. ¹⁹Nda katakjiín-li a'ta 'tse Cristo ti'koa nda katijna kjobítsjen-li. Tjín i'ka xitā ra mì kì isisin kjobítsjen ra nda tjióon. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga isìkítsón kjoa ra makjiín-la. ²⁰'Koaá 'sín kjomà'tin jè Himeneo ko Alejandro ra 'an isíkítsajna ko xita-níí, mé-ni nga katakixiya-ni nga mì kì taxki kichajno-la Nainá.

Machjeén-ní nga kítsa'batjié xàngieé

2 ¹Jè kjoa ra isa 'ñó machjeén, 'koaá 'sín tíbiné-no nga titsa'batjiè nga'tsi xitā, tinákjoa'ta-la Nainá, ti'koa titsa'ba-te-la, ko'sín 'tin-la jè Nainá nga tse kjonda kata'se-la ra jè a'ta 'tse nga'tsi xitā ra tjín nga tjítja isà'nde. ²Machjeén-ní nga kítsa'batjié ra xitaxá ítjòn títsajna ko nga'tsi ra kjetéxoma tjíya tsja, mé-ni nga 'nchán kítsajna-né ti'koaá tafi tafi sijché ijo-ná ti'koaá jchaxkén Nainá ko jchaxkén kjoa ra nda tjióon. ³'Kia nga ko'sín 'sieén, ndaá tjín ko ndaá sasén-la Nainá ra bachrjekatji-ná kjohi'in. ⁴Nainá, jè ra mejèn-la nga nga'tsi xitā kitjokajin kjohi'in ti'koa sijn-la kó'sín tjín ra ngi kjohixi. ⁵Jngoó-ni ra Nainá; ti'koaá ta jngoó ma-ni xitā ra chjatji-ná a'ta 'tse Nainá, jè xitā ra Jesucristo 'mì. ⁶'Kia nga ijchò nichjin nga ko'sín tjínda-la Nainá, Jesucristo kitsjà kjetjó ijo-la nga 'ken mé-ni nga kjóchjítji-ni nga'tsi xitā. 'Koaá 'sín ki'sin Nainá mé-ni nga kjomà kijtse-ni nga'tsi xitā. ⁷'Aán kjongatsja jè xá rakii nga 'an tsikíxáya-na Cristo, nga kichjāya 'én nda-la ti'koa kokon-yá-la jñā ra mì tsa xitā judío nga kokjiín-la a'ta 'tse Cristo ti'koa ske ra kjohixi. 'Én kixíí ra tíxin-la, mì tsa 'én ndiso-jin.

Kó'sín tjínè-la nga 'sijn ra xitā 'xin ko íchjín

⁸A'ta 'tse xitā 'xin, jé ra mejèn-na 'kia nga kichja'ta-la Nainá ta ñánda i'nde títsajna, tsje katasíkítsajna inima-la 'kia nga skiímítjen-la tsja Nainá. Kì kjoiti tjín-jìn inima-la ko kì inchikjaán-kjo-jìn. ⁹Ti'koa jñā íchjín, jñā nikje ra nda bakèn-la katjaya. Chi chiba kátinda ijo-la mé-ni nga mì xitā 'cho skoòtsjen-jnó-ni. Kì jñā nikje ra 'ñó chjī-la faya. Kì taxki bí'ta sko ko ya ijo-la tsajmì ra 'ñó chjī koni kichā oro ko perla. ¹⁰Tà

isaá jñá kata'sín xá ra nda t́jín koni 'sín bakèn-la jñà íchjín ra bexkón Nainá. ¹¹Jñà íchjín jyó katitsajna 'kia nga chitá'yá 'én-la Nainá; kata'nchréhijon-la jè ra bakón-ya. ¹²'An, mì kì tsja'ndée nga jñà íchjín kotèxoma-la jñà ra xita 'xìn tì'koa nga jñà kòkòn-ya-la. Jñà íchjín, jyó katitsajna. ¹³Tà ngatjì-la jè Nainá, ítòn tsíkínda Adán, kò askaán tsíkínda Eva. ¹⁴Mì tsa jè Adán ra ichìndocha-la; jé chjoón-ní. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga isakò jé-la. ¹⁵Tanga jñà íchjín, tsa sihitjasòn koni 'sín mejèn-la Nainá nga 'se-la ixti, kítjokajiín kjohi'in. Machjeén-ní nga ngi nda t́jín ikon nga kòkjiín-la a'ta 'tse Cristo, tì'koa 'se-la kjotsjacha, kò tsje kítsahijyoko Nainá nga nda sùjchá ijo-la.

Kjoa ra machjeén 'tse xita ra síkinda naxindá-la Nainá

3 ¹Jè 'én rakì, ngi 'én kixi-ní: tsa t́jín jngo xita ra mejèn-la xá nga naxindá-la Nainá sùkinda, ñó nda t́jín xá ra mejèn-la. ²Jè xita ra síkinda naxindá-la Nainá machjeén-ní nga nda 'siin mé-ni nga nì yá ra 'cho kítso-la. Jngoó chjoón 'se-la; jngo xita ra inda t́jín ikon; xita ra nda kosòn-la ijo-la; xita ra 'yaxkón nga ndaá tísíjchá ijo-la; ra ndaá sísin-la xita ra bijchójkon ni'ya-la; xita ra nda ma-la bakón-ya; ³ra mì tsa xita 'chi; ra mì tsa xita kjaán-ko; ra mì tsa ton chijé matsjake. Jé machjeén xita ra nda xita, ra mì kjosi sísin, ra mì tsa ton kájno-la. ⁴Machjeén-ní nga nda kotèxoma ya ni'ya-la; kò jñà ixti-la nda katasíkixi, mé-ni nga sihitjasòn-la kò nda skexkón xita xákjín. ⁵Tsa mì kì ma-la batèxoma ni'ya-la, kò 'sín kama sùkinda-ni xita naxindá-la Cristo? ⁶Jè xita ra síkinda naxindá-la Nainá jé machjeén ra ijye kjotsee kjokjiín-la, mé-ni nga mì 'nga ikon koma-ni askan-nioo nga mì kjohi'in sakò-la koni 'sín kjomà'tin jè xita-ní. ⁷Machjeén-ní nga nda sùjchá ijo-la mé-ni nga skexkón-ni xita ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Cristo, nga mì 'cho kíjna, nga mì jè xita-ní sùkijne-la.

Kjoa ra machjeén 'tse xita ra kosiko'ta naxindá-la Nainá

⁸'Koaá tì'sín t́jín 'tse xita ra sihitjasòn xá nga kosiko'ta xita naxindá-la Nainá; jñà machjeén xita ra 'yaxkón nga ndaá inchisíjchá ijo-la; mì kì koma sùkaatjìya-la 'én ra kichja. Mì kì koma xán kohijtako; mì kì koma ton chijé kotsjake. ⁹Machjeén-ní nga nda katafi'ta-la kjoa ra t́jì'ma ra ijye tsakón Nainá koni 'sín makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. Tì'koa

machjeén-ní nga tsje katasíkítsajna kjobítsjen-la. ¹⁰Jñà xita ra sihitjasòn xá nga kosiko naxindá-la Nainá, ítjòn katachí'ta tsa nímé kjoa tjin-la, akjòn 'kiaá katasíhitjasòn. ¹¹'Koaá tì'sín tjin 'tse íchjín; jñá machjeén ra 'yaxkón nga ndaá inchisíjchá ijo-la; jñà ra mì 'én ndiso chja; jñà ra inda tjin ikon; jñà ra nda síhitjasòn ijye ta mé kjoa-nioo. ¹²Jñà xita ra sihitjasòn xá nga kosiko naxindá-la Nainá, machjeén-ní nga tà jngoó chjoón 'se-la; nda katatéxoma-la ixti-la ko xita ra tjihijyo ya ni'ya-la. ¹³Jñà xita ra nda sihitjasòn xá kii, isaá nda jchaxkón ko isaá 'ñó nda 'se ikon koni 'sín makjiín-la a'ta 'tse Cristo Jesús.

Kjoa'ma-la Nainá ra ijye tsakón

¹⁴Mején-na nga íjkon nditon-la, tanga tsa kíí nichjin-la kichjin-na, 'koaá ma-ni nga tíbindá-la xajon rakii, ¹⁵mé-ni nga jcha-ni kósín kitsajna ké xita xàngieé ya ajin naxindá-la Nainá ra tijnakon. Jñà xita naxindá-la Nainá, yaá tjiya tsja 'én kixi-la Nainá. ¹⁶Ngí 'én kixi-ní nga 'ñó jeya tjna jè kjoa ra tji'ma-la Nainá ra ijye tsakón koni 'sín nga 'yaxkén Nainá. Kíí tsò:

Nainá, xitaá kjomà nga 'ji i isà'nde,
 a'ta 'tse Inìma Tsje-la kijchaá-la nga tjin-la kjohixi,
 jñà ikjalí kijtse-ní;
 'én-la, ki'senajmíya-la nga'tsì ra mì tsa xita judío;
 nga tjijsa isà'nde kjokjiín-la xita a'ta 'tse Cristo;
 jeyaá itjábétjò-ni ján ngajmi.

Xita ra mì tsa 'én kixi kokòn-ya

4 ¹Tanga jè Inìma Tsje-la Nainá ndaá 'bénajmíya-ná nga tsò: 'kia nga tà chiba nichjin chija-isa nga kj'íí india-ni Na'ín-ná, 'seé xita ra mì kì tì kokjiín-la a'ta 'tse Cristo. Yaá kiji'ta-la inìma 'cho-la níí ra kondacha ko kjobítsjen-la níí sihitjasòn-la. ²Jñá kji'nchré-la xita ndiso ra jò isén tjin-la. Xita kii, nga ijye kjótájajín kjobítsjen-la, mì tì kindá fiko-ni kjoa'cho ra inchí'sín. ³Jñà xita kii, mì kì tsjá'nde nga kixan xita. Tì'koaá tjin tsajmì ra ma chine, ra mì kì tsjá'nde nga koma chjine. Tanga tsajmì kii, Nainá tsikínda nga tjinè-la nga koma skine xita ra makjiín-la ko ra nda be kjohixi. 'Kia nga skine, kichja'tá-la Nainá nga kitso-la: “Tse kjonda kata'se-li Na'in a'ta 'tse tsajmì kii.” ⁴Nga'tsì tsajmì ra Nainá tsikínda,

nda-ní, mì kì koma kìnáchrjengieé. Komaá sichjeén ijyeé tsa kìnákjoa'tá-lá Nainá 'kia nga sichjeén nga 'kín-lá: “Tse kjonda kata'se-li Na'in.”⁵ Jè 'én-la Nainá sítsjeé tsajmì, kò tì'koaá matsjeé-te 'kia nga nakjoá'ta-lá Nainá.

Jngo chi'nda-la Cristo ra nda síxá

⁶Jì, tsa kò'sín kòkón-ya-la jñà xìtá xàngieé kjoa kii, 'nó nda síxá'ta-la Cristo Jesús. 'Nó nda sijin-isa-li kjobítsjen a'ta 'tse 'én ra makjiín-ná kò kjobítsjen ra nda tjin ra nda tji'mìtjingi-la.

⁷Tanga kì taxkì nisin-la 'én jhínga 'tse isà'nde ra nímé chjí-la ra tà kjobítsjen-la xìtá. Tinè-la ijo-li nga jchaxkín Nainá. ⁸Tsa kínè-lá ijo-ná nga 'kì-lá nga'nó, sakó chiba-la kjonda, tanga tsa kínè-lá inìma-ná nga nda jchaxkén Nainá, isáá sakó-ná kjonda ra machjeén-ná nga ki'ta nìchjin. Sakó-ná kjonda i a'ta nangi kò ján ngajmì. ⁹'Én kii, 'én kixi-ní. Machjeén-ní nga katakjiín ijye-la xìtá. ¹⁰Kii kò'sín biné-ilá xá ijo-ná, tì'koa nìkjieén kjohi'in, nga jé inchichiñá-lá Nainá ra tijnakon ra ma-la bachrjekàjin kjohi'in nga'tsi xìtá. Tanga tà jñà kjon kitjokajin kjohi'in jñà ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo.

¹¹Kò'sín tatexoma-la xìtá, tì'koa kò'sín takón-ya-la 'én kii. ¹²Kì yá ra bachrjengi-li nì'sín isa i'ndí ra jì. Ya ajin-la xìtá ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo, jii nda 'tin ítjin mé-ni nga skiíngi-li xìtá kó'sín nakjí, kó'sín nga 'nì, kó'sín nga tsjacha 'yi Nainá kò xìtá, [kó'sín nga nda tìjna inìma-li], kó'sín nga makjiín-li a'ta 'tse Nainá, kò kó'sín nga tsje tjiníjchí ijo-li ya ngixkon Nainá. ¹³Skanda 'kia nga kijchòjkon-la, 'koaá 'sín 'tìin: chjítá'yájin-la xìtá 'én-la Nainá; kò'sín tinè-la nga 'nó kata'bé-la ikon; tì'koaá takón-ya-la. ¹⁴Kì niijchaàjin nga síxá'ta-la Nainá a'ta 'tse kjotjò ra itjábé-li 'kia nga jñà xìtá jhínga-la naxindá-la Nainá tsakásòn-li tsja nga jñà kùichja ngajo-la Nainá a'ta tsaji.

¹⁵A'ta 'tse kjoa kii, kji'tá nìchjin chjítá'yákii, tì'koa tixákii mé-ni nga ske-ni xìtá nga tímajchíngako-ní kjoa kii. ¹⁶Nda tìkondii ijo-li mé ra 'nì. Tì'koa 'tìin kinda jè 'én ra bakon-ya-la xìtá. Kixi tìjni. Tsa kò'sín síhitjasòn, ngaji kítjokajin-ní kjohi'in; tì'koaá kitjokajin jñà xìtá ra 'nchré-li.

Kjonda ra machjeén a'ta 'tse xìtá ra kj'íi

5 ¹Jè ra ijye nàmihí'xtín, kì taxkì nìkjaká-la; 'koaá 'sín 'tènajmíya-la koni tsa na'in-li ma; tì'koa jñà ra isa íxti,

'koaá 'sín 'tènajmíya-la koni tsa ixti 'ndsì ma. ²Jñà ndí íchjín ra ijye nahí'xtín, 'koaá 'sín 'tènajmíya-la koni tsa na-li ma. Jñà ra ixti íchjín-isa, 'koaá 'sín 'tènajmíya-te-la koni tsa tichji ma, kò ngi tsje katijna kjobítsjen-li.

³Tisikoo jñà íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la, tsa ngi kixi kjoa nga tsìn yá ra basikò'ta. ⁴Tsa tjín íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra tjín-la ixti, kò tsa ixti-ndíí, jñà ixti kii, ítjòn katasíhitjasòn ya ni'ya-la kó'sín nga bexkón Nainá. Katasiko xita xákjén, mé-ni nga tsjá ngajo-ila kjotsjacha xita jchínga-la. Kjoa kii, ndaá tjín. 'Koaá 'sín sasén-la Nainá. ⁵Jè chjoón ra ijye 'ken 'xìn-la ra kixi kjoa nga tjna tajngo, jé Nainá 'nó bá'ta ikon kò nichjin kò nitjen bítsa'ba nga chja'ta-la Nainá. ⁶Tanga jè chjoón ra ijye 'ken 'xìn-la ra kjotsja 'tse isà'nde ra 'cho tjín tsjá-la ijo-la, mi'ken-ní a'ta 'tse Nainá ni'sín tijnakon-ni ijo-la. ⁷'Koaá 'sín takón-ya ijye-la kjoa kii, mé-ni nga nda siijchá-ni ijo-la nga mì yá ra 'cho kítsò-la. ⁸Tsa yá ra mì kì síkinda xita xákjén nga kosiko, ma'tsia ítjòn-ni jñà ra ya tútsajna kò ni'ya-la, tsa mì kò'sín kosiko xákjén, mì kì inchisíhitjasòn 'én ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo. Isaá 'cho inchisíkítsajna-ni ijo-la nda mí 'koa-ni koni jñà xita ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá.

⁹Íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra si'ta xajon nga koma kisiko, tà jñá-ní ra tsato jàn-kan nó tjín-la ra ngi kixi tsikitsajna kò 'xìn-la. ¹⁰Jñà ra 'ya-la nga nda isíjchá ijo-la 'tse xá ra nda tjín; tsa ndaá isíjchá ixti-la, tsa ndaá isisin-la xita ra ijchòjkon ni'ya-la, tsa tsiníjnoó ndsako xita-la Cristo nga nda isisin-la, tsa tsasikoó xita ra kjoa tjín-la. Tsa kò'sín isíhitjasòn nga'tsi xá ra nda tjín koma si'ta xajon.

¹¹Tanga jñà íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra 'sa ixti-isa mì kì koma xajon si'ta. 'Kia nga 'xìn kjoahajin-la, mì tsa i'in koma-la nga kìncha'taxìn-la Cristo nga kixan ijngo 'ká-ni. ¹²Tsa kò'sín 'sjin, kjohi'íin sakò-la nga mì kì inchisíhitjasòn koni 'sín kitsjà tsa'ba nga ti'sa ítjòn. ¹³Íchjín kii, ti'koaá mangaá-la nga jndíí ra ján minchimajto ni'ya. Ma'tsè-ní, mì tsa tà ma'tsè. Ti'koaá 'én ndiso bíxkó. Fajin fa'a kjoa ra mì ya bako-la kò taxki chjaá 'én ra mì kì bakèn-la. ¹⁴'An, 'koaá 'sín mejèn-na nga katixan-ni jñà íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra 'sa ixti-isa. Kata'se-la ixti. Nda katatéxoma ya ni'ya-la mé-ni nga mì 'cho kítsò-ni ra kondra fi-ná. ¹⁵Tjín i'ka ra ijye tsáfaya-la, yaá kùitjngi ijngo 'ká-ila xita-níí.

¹⁶Tsa jngo x̄it̄a ra makjiín-l̄a 'én-l̄a Nainá tsa t̄jín íchjín xákjén ra ijye 'ken 'x̄in-l̄a, machjeén-ní nga katasiko xákjén mé-ni nga mì jè nax̄indá-l̄a Cristo 'ñó skanè-ila xá. Jè nax̄indá-l̄a Cristo kama kosiko jè chjoón ra ijye 'ken 'x̄in-l̄a ra ngi kixi kjoa nga i'in t̄jna.

¹⁷Jñà x̄it̄a jchínga ra nda batéxoma ya nax̄indá-l̄a Nainá, bakèn-l̄a nga nda jchaxkón kō t̄i'koa k̄is̄iko'ta mé ra machjeén-l̄a, ma'tsiako kjòn-ni jñà ra síxá nga chjaya kō nga bakón-ya 'én-l̄a Nainá. ¹⁸Xajon ra t̄jít̄a 'Én-l̄a Nainá, 'koaá 'sín t̄ichja nga tsò: “Jè nchraja ra síxá, k̄i na'ya bì'a tsa'ba.” T̄i'koaá t̄jít̄a-te ra tsò: “Jè x̄it̄a ra síxá, machjeén-ní nga katachj̄i-l̄a.”

¹⁹Kì tà chjàn nisin-l̄a tsa yá ra bángi x̄it̄a jchínga ra batéxoma 'tse nax̄indá-l̄a Nainá, tsa mì jò jàn ma-ni x̄it̄a ra kijtse kjòn-ni xkōn kjoa ra kjomà.

²⁰Tanga jñà ra bátsji-jé-isa, tikjaká-l̄a ya ngixkōn nga'tsì x̄it̄a nax̄indá-l̄a Nainá, mé-ni jñà x̄it̄a ra i'ka, 'koaá 'sín jtsakjòn-ni.

²¹'Koaá 'sín t̄ibiné-la ya ngixkōn Nainá kō Jesucristo ra t̄jna ítjòn-ná kō ìkjal̄i-l̄a ra xá tsjahj̄in-ni, nda t̄ihitjasin kjoa k̄i. Kì nimé kjoa ra bindajín 'kia nga tikjè 'ya-l̄a a kixi kjoa. Kì tà i'ka x̄it̄a chjaájin nga nda kíndajín-l̄a. Ngàsòn nda tindajín ijye-l̄a. ²²Kì yá x̄it̄a ra taxk̄i chjaájin nga kjósòn-la nds̄ii 'kia nga 'ki-l̄a xá ya ajin nax̄indá-l̄a Nainá; nda tikítsjen ítjìn mé-ni nga mì j̄i kōkō'ta-li jé-l̄a x̄it̄a ra kj'íi. Tsje t̄jni ra j̄i.

²³Nga kō'sín ta 'chin t̄jín ki'ta-l̄a ìndsi'bì, k̄i tà nandá 'yì, t̄i'koaá 'tiō chibi nandá xán 'tse uva.

²⁴T̄jín i'ka x̄it̄a ra t̄i'kia 'ya-l̄a jé-l̄a 'kia nga tikjè sindajín-ni. Tanga t̄i'koaá t̄jín i'ka ra askan 'ya-l̄a. ²⁵'Koaá t̄i'sín t̄jín xá ra nda t̄jiōn, t̄jín ra nditōón 'ya-l̄a. T̄i'koaá t̄jín xá ra nda t̄jiōn ra mì tsa nditōn 'ya-l̄a tanga mì k̄i kama sijna'ma ki'ta. Takó jchaa-l̄a askan-nioo.

6 ¹Nga'tsì x̄it̄a nax̄indá-l̄a Nainá ra ch̄i'nda t̄itsajna'ñó, nda katabexkōn ni-l̄a mé-ni nga mì yá ra 'cho k̄ichhajno-l̄a Nainá kō jè 'én ra bakon-yeé a'ta 'tse Cristo. ²Jñà x̄it̄a ch̄i'nda ra makjiín-l̄a ni-l̄a a'ta 'tse Cristo, machjeén-ní nga t̄i'koa nda katabexkōn-te ni-l̄a, nga 'ndseé joó a'ta 'tse Cristo. Ndaá katasíxá-l̄a, nga ngàsòn makjiín-l̄a 'én-l̄a Nainá t̄i'koaá t̄jín-l̄a kjotsjacha nga 'ndse joó.

Jñà 'én k̄i, takón-yi t̄i'koa t̄ika'bísin.

Ra ngi kjoanchiná kjohixi

³Tsa tjin xita ra kjíí tsò 'én ra bakón-ya, nga mì tjiŋgo ikon koni 'sín tsò 'én nda-là Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, tì'koa mì kì tjiŋgo ikon a'ta 'tse kjotéxoma nga 'yaxkén Nainá. ⁴Xita kii, xita 'ngatakón-ní, nímé machiya-la. 'Nó tsjake nga bátiya-ni 'én ra nímé chjí-la. Yaá nchrabá-ni nga maxitakòn-cheé xàngieé, nga bixkàn-kjeé, nga nakjoájno-lá xàngieé 'én ra 'cho tsò, tì'koa 'cho níkijsjeén a'ta 'tse xita ra kjíí. ⁵Tì'koaá yaá nchrabá-ni nga kji'tá nichjin nga inchikjaán-kjo jñà xita ra mì kì kixi síchjeén kjobítsjen-là kò mì kì tsa nda fì'ta-là ra kjohixi. 'Koaá 'sín síkijsjen, tsò-ní: tsa nda jchaxkén Nainá, yaá sakó-ná ton. Ra ji, kì 'koaá tjin kjoa ra níkijsjin. ⁶Kixíí kjoa, tseé kjonda sakó-là xita 'kia nga bexkón Nainá, tsa 'kia nga tsja tjin-là inìma-là mé ra tjin-là. ⁷Nga nímé ra ki'ché 'kia nga kitsieén i isà'nde. Tì'koaá nímé ra kohíkeé 'kia nga kiyé. ⁸Tsa tjin-ná tsajmì ra chineé kò tsa tjin-ná nikje ra tsjayeé, machjeén-ní nga tsja 'se-ná kò kíjngo-lá takén. ⁹Tanga jñà xita ra kjoanchiná mejèn-là, nda mí be-ni, yaá síkijne-là kjoa ra 'cho tjin, koni tsa 'kia jngo cho kangì chin. Jñà 'ñò ma mejèn-là kjoa ra nímé chjí-la ra 'cho síko-ná. Tanga jñà kjoa kii síkítsón kò síjchijaá xita. ¹⁰'Kia nga ton matsjacheé, yaá ma'tsia-ni kjoa 'tse jé kò nga'tsi kjoa ra 'cho tjióon. Tjin i'ka xita ra tà ngatjì-là tse ton mejèn-là 'se-là, ijyeé tsincha'taxìn-là kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. 'Koaá 'sín ma-ni nga tijnà 'ñò inchitsjá-ila kjohi'in ijo-la.

Tinè-là ijo-li kjoa ra makjiín-li

¹¹Tanga ngaji ra xita-là Nainá 'mì-li, tisen'taxìn-là nga'tsi kjoa kii. Jè 'tin-tjìngi-là ra kjohixi. Jchaxkín Nainá. Nda katakjiín-li a'ta 'tse Cristo. Kata'se-li kjotsjacha. Tsejta katama inìma-li nga ma-li jchíñakjii, kò indakjoa tikíjni inìma-li. ¹²Nda tixkan-tjì kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Kì níkijna-jìn ndiyá kixi 'tse kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo. Nga kíí xá kiichja-li Nainá. Ngaji ijyeé kò'sín nda ki'tsi ndsa'bì 'kia nga inikixiyi 'én ra makjiín-li a'ta 'tse Cristo ya ngixkòn xita ra kjin ma-ni nga kíí'nchré. ¹³'Ndi 'ndi, jngo xá tíbiné-la ya ngixkòn Nainá ra síkijsajnakon ijye nita mé ra tjin, tì'koa ya ngixkòn Jesucristo ra nda kitsjà tsa'ba nga

isìkixiya 'én nda-là 'kia nga kiichja ya ngixkon Poncio Pilato. ¹⁴'Koaá 'sín tibatexóma-la, nda tihitjasìn kjotéxoma kii; kì nímé nikaatjiya-là mé-ni nga mì kochrjengi-li xita skanda 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ¹⁵'Kia nga kijchò nichjin-là, jè Nainá, 'koaá 'sín sīhitjasòn ijye kjoa kii. Nga ta jè tajngoó-ni ra 'ño tibatéxoma ko nga tse kjonda tíjnajin ra jè. Jé tíjna ítjòn-là jñà ra xitaxá ítjòn títsajna, tí'koa tíjna ítjòn-là jñà ra xita ítjòn títsajna. ¹⁶Tajngoó Nainá ra xá ko'sín tíjna-ni nga mì kì biya. Yaá tíjnajin kjoahisen ñándà nga mì yá ra koma kijchò ka'ta-la. Nì kjè sa jngo xita be, nì mì kì tíj'nde-là nga ske. Nainá, kjitá nichjin jeya katijna. Kata'yaxkón kjotéxoma-là nita kjiá-nioo. Ko'sín katama.

¹⁷Jñà xita nchiná ra tjin i isà'nde, 'koaá 'sín 'ño tì'tin: kì bá'nga-là ikon. Kì ya ma'ño'ta ikon kjoanchiná ra tjin-là ra tà nditon fehe'ta. Jè katama'ño'ta ikon Nainá ra tíjnakon, nga jé tsjá ijye-ná ra machjeén-ná, skanda síkatoné-là mé-ni nga ko kjotsja-ná sichjeén tsajmì ra tsjá-ná. ¹⁸Ko'tin-là, kjonda kata'sín. Kata'se-là kjoanchiná ya ngixkon Nainá a'ta 'tse kjonda ra 'siin. Kì kjoxkon fí'ká, ngi koó inìma-là katatsjá itsé-là xákjién mé ra tjin-là. ¹⁹Tsa ko'sín sīhitjasòn nichjin 'ndi 'ndi, 'séé-là kjoanchiná ra mì kì fehe'ta 'kia nga ijye títsajna ya ngixkon Nainá. Tí'koaá tjábé-là kjonda ra ngi 'tse kjobinachon.

Tihitjasìn xá ra Nainá kitsjà-li

²⁰Ngaji Timoteo, nda tihitjasìn 'én nda-là Nainá ra jì kjongatsji. Kì jñà na'yá-là 'én ndiso ra nímé chjí-là, ko kì jñà nisin-là kjoa ra chitiya-ná 'tse kjochjine ra 'én ndiso. ²¹Tjín i'ka xita ra kotjín kjobítsjen fitjingi-là. 'Koaá ma-ni mincha'taxìn-là kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo.

Nainá katasíchikon'tin-li. Ko'sín katama.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la jè Timoteo

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Timoteo

1 ¹Añ Pablo, tíbindá-la xajon rakìi, 'añ ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín nga kjomejèn-la Nainá. 'Koaá 'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga kíjnaoón inìma-ná ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²Ngaji Timoteo ra 'ñó matsjake-la koni tsa i'ndí-na xin-la, Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-li kjonda, katamahimake-li, kata'se-la kjo'nchán ajin inìma-li.

'Én ra tsjá Pablo a'ta 'tse Cristo

³Kia nga bítsjen-na ra a'ta tsaji nga kji'tà nichjin, ko nichjin ko nitjen chjà'tà-la Nainá nga tsja-la kjonda, nga ngi tsjeé tíjn kjobítsjen-na nga bexkóon koni 'sín kijtsexkón jñà xita jchínga-na. ⁴Kia nga bítsjen-na kjoa 'tse ndáxkìn, sí mejèn-na nga skajeén mé-ni nga kotsja-ila inìma-na. ⁵Bítsjeén-na nga ngi ndaá makjiín-li ra a'ta 'tse Cristo koni 'sín kjokjiín ítjòn-la nahí'xtín-li ra 'mì Loida ko jè Eunice ra amá-li ma. 'An, 'koaá 'sín kixi tíjjin-na nga tí'koaá ngaji nda makjiín-li.

Mi ki ma kosabà-ná a'ta 'tse 'én nda-la Cristo

⁶Kíí ko'sín tísíkítsjen-la nga isa nda tichjiín kjotjò ra kitsjà-li Nainá nga nda tixá-la, jè kjotjò ra itjábé-li 'kia nga 'añ tsakasón-la ndsa. ⁷Nainá, mì tsa inìma ra tsakjón kitsjá-ná. Jé kitsjá-ná Inìma Tsje-la ra tsjá-ná nga'ñó, tsjá-ná kjotsjacha, tí'koa tsjá-ná kjobítsjen kó'sín 'sieén nga kixi sijché ijo-ná. ⁸Kíí ngatjì-ila, kì masabà-li nga nakjoákii xita a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. Tí'koa kì masabà-li ra a'ta tsa'an nga ndayá

tjina'ya tà ngatjì-là nga ya síxá'ta-là Na'ín-ná. Tíkjiín-ko-ná kjohi'in ra a'ta 'tse 'én nda-là Cristo. Jé Nainá tsjá-li nga'ño ra kochjeén-li. ⁹Nainá, ijyeé tsachrjekàjin-ná kjohi'in. Kíí xá kíichja-ná nga tsje sijché ijo-ná. Mì tsa kíí-ni nga nda kí'nié. Kí-ní nga ko'sín kjomejèn-là Nainá, tì'koa kitsjá-ná kjonda-là ra a'ta 'tse Cristo skanda tì'sa tjà'tsin-là kjoa, 'kia nga tikje sinda isà'nde. ¹⁰Ndi 'ndi, Nainá ijyeé tsakón kjonda-là nga ijye 'ji Jesucristo ra bachrjekàjin-ná kjohi'in. Tsjahíxín-ná nga'ño-là kjobiya. Ra a'ta 'tse 'én nda-là Cristo, tsakón-ná kjobinachon tì'koa tsakón-ná nga mì tsa jngó kjá kiyé nita kjiá-nioo.

¹¹Nainá, 'aán isingatsja-na xá rakli nga 'an kichjaya 'én nda-là Cristo. Tsikíxáya-na a'ta 'tse xá-là nga 'an kokon-yá-là jñà ra mì tsa xita judío. ¹²Tà ngatjì-là 'én ra 'an chjaya tsee kjohi'in tísikjiáan. Tanga mì kì masabà-na. Ijyeé tjíjin-na nga a'ta 'tse Cristo makjiín-na. Tì'koaá ndaá tjíjin-na nga ta jngoó jè Nainá tjín-là nga'ño nga nda sùkinda jè xá ra 'an isingatsja-na skanda jè nichjin 'kia nga kjíí india-ni Jesucristo.

¹³Nda tijin-takìn 'én nda ra 'an tsakon-yá-la koni 'sín tjín 'én ra makjiín-ná ko kjotsjacha ra tjín-ná nga Cristo titsajnakeé.

¹⁴Nda tihitjasìn xá ra nda tjín ra jì kjongatsji. Jé kosiko-li Inìma Tsje-là Nainá ra tjínajin inìma-ná.

¹⁵Ijyeé tjíjin-li, nga'tsì ra títajna ya nangi Asia, ijyeé kitsjin-tákon-na, koni jè Figelo ko Hermógenes. ¹⁶Nainá katahìmake xita ra tjíhijyo ya ni'ya-là Onesíforo. Kjin 'ka 'ji síje ikon-na. Mì kì kjosabà-là ni'sín ndayá tjína'ya. ¹⁷Tà isaá, 'kia nga 'ji i Roma 'ño tsakátsji-na skanda nga isakò-là nándà tjína. ¹⁸Na'ín-ná katahìmake jè Onesíforo 'kia nga kijchò nichjin-là Nainá. Ngaji ijyeé nda tjíjin-li, ndaá tsasìko-ná ya Éfeso.

Timoteo, jngo chíchàn-là Cristo ra nda síxá-là

2 ¹Ngaji Timoteo ra koni tsa i'ndí-na xin-la, 'tì nga'ño-là ijo-li a'ta 'tse kjonda ra tsjá Jesucristo nga jè titsajnakeé. ²Jè 'én ra kina'yá-ná 'kia nga kíichjaya ya ngixkon xita ra kjin ma-ni nga kíí'nchré, takón-ya-là ra xita kixi ra nda koma-te-la kokòn-ya-là xita ra kjíí.

³Ngaji Timoteo, tíkjiín-ko-ná kjohi'in nga nda tji'mi'ta-là Jesucristo koni jngo chíchàn ra síkjiín kjohi'in. ⁴Jngo xita ra chíchàn tísihitjasòn, mì kì tjí'nde-là nga kjíí xá skaájin

ra tjin ya isà'nde, tjiné-la nga ya sihitjasòn-la jè ra kitsjà xá-la mé-ni nga nda kijnako-ni. ⁵'Koaá ti'sín tjin a'ta 'tse xita ra síská. Tsa mi kì kixi síská koni 'sín tjin kjotéxoma-la ra maská, mi kì tjábé-la chjí-la. ⁶Jè xita ra bínè-la ijo-la nga nda síxá nga bitje tsajmì tjé, 'kia nga ijye majchá tsajmì, jé tjábé íjtòn chiba-la tsajmì ra majchá koni chjí-la. ⁷Tikítsjin koni 'sín tíxin-la. Jè Na'ín-ná isaá nda siichiya-la kjobítsjen-li.

⁸Tikítsjin a'ta 'tse Jesucristo jè ra jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá íjtòn ra tsi'kin David. 'Koaá 'sín tsò 'én nda-la Cristo ra 'an chjaya. ⁹Tà ngatji-la 'én nda-la Cristo ra 'an chjaya, kjohi'ín tísikjiáan, skanda na'nño kichaá tjí'tá'nño-na nga tjina'ya ndayá koni jngo xita ra 'nño 'tsen. Tanga jè 'én-la Nainá mi tsa ya tjí'tá'nño ya aya ndayá. ¹⁰Ta kíí ngatji-la nga ko'sín tísikjiáan kjohi'in nga kjonda 'tse xita ra xá tsjahíjin-ni Nainá, mé-ni nga ti'koaá kitjokajin-ni kjohi'in ra a'ta 'tse Cristo Jesús; 'seé-la kjoajeya ra mi kì fehe'ta nita kjíá-nioo.

¹¹'Én kii, 'én kixi-ni nga tsò:

Nga ya 'ken-keé Cristo, ti'koaá yaá kitsajnakon-keé.

¹²Tsa chíkjoa-ná kjohi'in ra skajieén, ti'koaá yaá kotexomakeé Cristo.

Tsa kixé; mi kì bexkon, jè, 'koaá ti'sín kitso-ná; mi kì bexkon-no ra jìòn.

¹³Tsa mi kì sihitjasén 'én ra nakjé, tanga ra jè Nainá sihitjasòn 'én ra chja.

Mi kì koma siikaatjya-la 'én-la ra jè.

Jngo xita ra nda síxá-la Cristo

¹⁴Tikítsjen-la kjoa kii. Tinákjoakii ya ngixkon Nainá mé-ni nga mi ta jná koatiya-ni kjoa 'tse 'én. Jè kjoa ra chitiya-ni nimé chjí-la. Ta isaá síkitsón xita ra 'nchré-la. ¹⁵Nño nda tinè-la ijo-li mé-ni nga nda kijna-ni ya ngixkon Nainá. Ni mé ra kosabà-li nga ndaá tjin xá-li ko nga ndaá bakon-yi 'én kixi-la Cristo. ¹⁶Kì taxki nakjoá-jìn 'én ra mi kì sasén-la Nainá, ra ni mé chjí-la. Jña xita ra ko'sín chja, tà isaá 'nño mincha'taxin-isa-la Nainá. ¹⁷Jña 'én ra 'cho tsò, 'koaá 'sín jngoya-la koni 'chin ra fi'ndojno-ni ijo-ná. 'Koaá 'sín chja jè Himeneo ko Fileto, ¹⁸nga ijyeé tsincha'taxin-la ra kjoakixi

nga tsò: jè kjoa ra faháya-la mi'ken ijyee tsato-ní. 'Koaá ma-ni nga sískáya i'ka-la xita kjoa ra makjiín-la. ¹⁹Tanga Nainá ijyee tsikíjna'ño tjà'tsin jngo kjoa ra kixi tjna nándá nga tjí'ta 'én ra tsò: “Nainá be-ní yá xita-ni ra 'tse”; ti'koa tsò: “Nga'tsi ra tsò: xita-la Cristo-ná, katincha'taxin-la kjoa ra 'cho tjióon.”

²⁰Jngo ni'ya ra je 'kioo, tjín tsajmì ra oro ko plata. Ti'koaá tjín tsajmì ra yá, ko ra ni'nde. Tjín tsajmì ra nichjin nichjòn machjeén, ko tjín ra tà 'kia machjeén 'kia nga nda tíma. ²¹Tsa sìtsjeé kjobítsjen-ná nga kincha'taxín-lá kjoa ra 'cho tjióon, 'koaá 'sín sìichjeén-ná Nainá koni jña tsajmì tsje ra tà 'kia machjeén 'kia nga nda tíma, nga titsajmandeé nga sihitjasén nita mé xá-la Nainá ra nda tjín.

²²Ngaji Timoteo, tisen'taxin-la kjobítsjen ra 'cho tjióon koni 'sín síkítsjen ra ixti. Kíí 'tin-tjìngi-la kjohixi, ko kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, ko kjotsjacha, ko kjo'nchán-tákon. Ko'sín 'tin-tjìngi-la kjoa ki, ko xita ra tsje tjín inima-la nga chja'ta-la Nainá. ²³Kì jña kjoa táhijín nisin-la ra nimé chjí-la. Ijyee nda tjíjin-li kjoa ki, tà síkjaán-kjoó-ni xita.

²⁴Jngo chì'nda-la Nainá mì kì machjeén nga ya skaájin nándá kjaán-kjo xita. Ndaá katasíko ijye nga'tsi xita. Katijnanda nga kokòn-ya 'én-la Nainá. Katachíkjoa-la inima-la ni'sín tà mé kjoa ra kokama'tin. ²⁵Koó kjonda-la katasíkixiya jña ra xita kondra, tsa kíí nichjin Nainá tsjá-isa-la nichjin nga síkájno-ni jé-la, nga mì ti jé koaàtsji-ni, mé-ni nga kokjiín-la a'ta 'tse kjohixi. ²⁶'Kia nga tjá'xangi-ni xkon, komaá kitjokajin-ni ya kjoa chòndacha-la xita-níí ya nándá nga tjí'tá'ño-la, nga mejèn-la ko'sín sihitjasòn-la koni 'sín mejèn-la ra jè.

Nichjin ra 'sa nchrabá i'in kama-la xita

3 ¹Ngaji Timoteo, katasijin-li jè nichjin 'kia nga ijye tímachraña nga kj'íí india-ni Jesucristo, kjín skoya kjoa 'se ra mì kì nda tjín. ²Jña xita ra 'se, tà jná ijo-la 'ño sìisin-la, jé ton 'ño kotsjake, jná ijo-la isa nda síkítsajna, xita 'nga ikoón koma, 'ño kichjajno-la Nainá ko xita, mì kì kjí'nchréhijon-la xita jhínga-la, mì kì koma-la tsjá ngajo-ni kjonda, mì kì skexkón Nainá. ³Mì kì kotsjake xákjín, jngó kjá mì kì siije-la ikon, 'én ndisoó koaànè-la xákjín, mì kì sìikinda ijo-la mé kjoa ra 'siin, xita choó koma, kondraá

kiji-la kjoa ra nda tjín, ⁴kondraá kiji-la xita ra nda báko, mì tsa ítjòn síkítsjen mé kjoa ra 'siin, 'ño 'nga ikon koma, jé kotsjake kjoa ra sasén-la ijo-la, mì kì kotsjake Nainá. ⁵'Koaá 'sín 'siin koni tsa bexkón Nainá, tanga mì kì tsjá'nde nga jè nga'ño-la Nainá síxájin inìma-la. Kì jñà nisin-la xita kii. ⁶Jñà xita kii, bátsji'nde-la nga 'faha'sen ya ni'ya-la íchjín ra mì kì bexkón ijo-la kò ra tse jé tjín-la nga ma kondacha-la. Íchjín kii, yaá fitjìngi-la kjoa ra isa 'cho tjín koni 'sín síjé ijo-la. ⁷Kji'tá nichjin inchikotá'yá 'én xitse, tanga nijngo nichjin bijchótjìngi-la kjobítsjen-la nga machiya-la ra kjohixi. ⁸Jñà xita kii, 'koaá ti'sín mincha ikon-la ra kjohixi koni 'sín ki'sin xita ra tsi'kìn Janes kò Jambres nga tsincha ikon-la Moisés. Xita kii, jngó kjá 'cho tjín kjobítsjen-la. Bitjongi-ní ya ngixkon Nainá nga mì kì makjiín-la ra kjohixi. ⁹Tanga mì kì sìikijne. Kijchó nichjin nga ske ijye xita kjoa chikoán-la. 'Koaá 'sín jcha'tín-la koni jè Janes kò Jambres.

Kó'sín bí'tin Pablo jè Timoteo nga 'én kixi kòkòn-ya

¹⁰Tanga ra ji Timoteo, 'koaá 'sín tji'mitjìngi-la koni 'sín tsakon-yá-la, koni 'sín tísíjchá ijo-na, koni 'sín tjín kjobítsjen-na mé kjoa ra tífitjìngi-la. 'Koaá ti'sín makjiín-li koni 'sín makjiín-na a'ta 'tse Cristo. 'Koaá 'sín tse tíjna inìma-li kò tjín-li kjotsjacha koni ra 'an. 'Koaá ti'sín chíkjoa ijye-li nita mé kjoa-nioo koni 'an. ¹¹Tjìjin-li kó'sín ísikjiáan kjohi'in a'ta 'tse Cristo kò kó'sín mahatjìngi-na xita kondra, koni 'sín kjomà'tiaa ya ján naxindá Antioquia, Iconio kò Listra. ¡Taxki ndaá tsahatjìngi-na xita, tanga jè Na'in-ná tsachrjejin ijyeé-na nga'tsi kjoa kii! ¹²Kixií kjoa, nga'tsi xita ra mejèn-la skexkón Cristo Jesús, 'koaá ti'sín 'se-la kondra nga koaàtjìngi-la. ¹³Tanga jñà xita ra 'cho 'sín, ra kondacha, kji'tá nichjin, nga sa 'ño sa 'ño 'cho 'siin nga skoóndacha, ti'koa jchóndachaá-te-la ra jñà.

¹⁴Tanga ra ji, ndaá kixi tikii jñà kjoa ra ichitáyí ra ijye kò'sín nda kjokjiín-li. Ijyeé tjìjin-li yá ra tsakón-ya-li. ¹⁵Skanda ti'kiaá-ní nga ndí ti itsé 'ki, nga 'yaxkin Xajon Tsje ra tjí'ta 'Èn-la Nainá, jè ra ma-la sìichjìne-li kó'sín kítjokajin kjohi'in nga makjiín-li a'ta 'tse Cristo Jesús. ¹⁶Nga'tsi 'én ra tjí'ta Xajon-la Nainá, kjobítsjen 'tse Nainá-ní. 'Koaá 'sín machjeén

nga bakón-ya-ná, nga síkatsíjen-ná kjoa'cho ra 'nié, nga síkixiyanda-ná, nga bakón-ya-ná kó'sín kixi sijché ijo-ná, ¹⁷mé-ni jién ra xitá-lá Nainá 'mì-ná jngo kjá nda kitsajnandeé nga sihitjasén ijyee nga'tsi kjoa ra nda tjín.

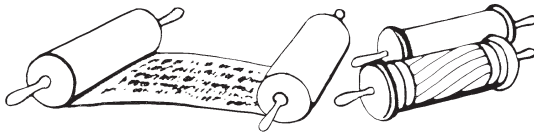
Kó'sín tjínè-lá jè Timoteo nga kichjaya 'Én-lá Nainá

4 ¹Nó tíbiné-la ya ngixkon Nainá ko Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná jè ra jeya kj'íí india-ni koni xitaxá ítjòn nga kiindajín-lá xita ra títsajnakon ko ra ijye 'ken. ²Tínákjoayi 'én nda-lá Cristo. Tijnandi nga ki'ta nichjin nita kó chon. Ko'tin-la xita 'kia nga 'cho 'siin; nda tikixiyi; tì'tin nga 'ñó ka'té-lá ikon. 'Kia nga ko'sín 'siin, 'ñó 'tè-lá inima-li ti'koa koó kjonda-li takón-ya-lá. ³Kijchó nichjin nga jñà xita mì ti kì kokjiín-lá nga kji'nchré 'én nda ra kixi tjín ra jién bakon-yeé a'ta 'tse Cristo. Tà isaá kjín maestro koaàtsji ra ko'sín kokòn-ya-lá koni 'sín jñà mejèn-lá nga kji'nchré. ⁴Kincha'taxìn-lá ra kjohixi, ko jñá kiji'ta-lá ra taxki kuendo 'tse xita jchinga ra mì tsa kixi kjoa. ⁵Tanga ji Timoteo, inda 'tè-la takìn nita mé kjoa-nioo, tikjiín kjoa 'tse kjohi'in, kíí xá 'tiin nga tika'bísìn 'én nda-lá Cristo, nda tihitjasin xá ra ji kjongatsji.

⁶'An, ijyee títsja-ná ijo-na koni jngo kjotjò 'tse Nainá. Ijyee ijchó nichjin-lá nga kiyáa. ⁷Ijyee nda kiskajàn-tjía xá-lá Cristo; ijyee nda ísihitjásòon xá ra 'an kjongatsja; ndaá tsakátijnako jè 'én ra 'an makjiín-na a'ta 'tse Cristo. ⁸'Ndi 'ndi, jè Cristo ra xitaxá kixi tíjna, tíjnatjò jngo-lá koròna ján ngajmi ra 'an tsjá-na tà ngatjì-lá nga kixi tsakátijnako. 'Kia nga kj'íí india-ni ra jè, mì tsa tà 'an ra tjábé-na, ti'koaá tjábé-te-lá nga'tsi ra tíjngo ikon nga inchikoñá-lá Na'ín-ná.

Kó'sín tjín 'én ra bí'tin Pablo jè Timoteo

⁹Tixátíyi nga nditon nchrabájchon-ná. ¹⁰Nga jè Demas, ijyee kitsjin-tákon-na. Jè 'nó matsjake kjoa ra tjín i isà'nde. Yaá kiji ya naxindá Tesalónica. Crescente, yaá kiji nangi Galacia, ko jè Tito yaá kiì nangi Dalmacia. ¹¹Tà jé Lucas tíjnakò-na. 'Kia nga kjinchrabì, tjáhajchatí Marcos, nchrabákij. Íí kochjeén-na a'ta 'tse xá ra tí'siaan. ¹²Jè Tíquico, yaá ísikáséén Éfeso. ¹³'Kia nga kjinchrabì, 'jcha-ná katò-na ra tsakajná ya naxindá Troas ya ni'ya-lá Carpo. 'Jcha-ná jñà xajon-na, tanga jñà ra isa 'ñó 'ñó machjeén nga 'jcha-ná, jñà ra chrjaba kjòon.

Xajon ra kisinda'tá 'én-la Nainá

¹⁴Alejandro, jè ra chjine kicha, 'nó 'cho tjin kjoa ra tísiko-na. Nainá katatsjá-la kjohi'in tà ngatji-la kjoa ra tí'sín. ¹⁵Ngaji Timoteo, tikondii ijo-li a'ta 'tse xita rakii. 'Nó kondra fi-la 'én ra bakon-yeé.

¹⁶'Kia nga isindajin íjòn-na ya ngixkon xitaxá, niyá ra tsasiko-na. Nga'tsi xita kitsjin-takón-na. Kì kindá 'sín Nainá kjoa kii. ¹⁷Tanga jè Na'ín-ná tsasikoó-na. Kitsjá-na nga'nó mé-ni nga kjomà kichjàjin-la jñà xita jè 'én nda-la Cristo. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kii'nchré ijye ra mì tsa xita judío. Nainá tsasiko-na nga mì tsa ti'kia ki'tsi-na kjohi'in nga ngi ini'ken-na. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga tsato, nga mì ya isikàtjen-jin-na jñà xita ya nándá nga kitse xa. ¹⁸Na'ín-ná kosiko-na a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra 'cho tjióon. Kò ikoó-na nándá nga tíbatéxoma ján ngajmi. Nainá, kata'se-la kjoajeya nita mé nó kò nita mé nichjin-nioo. Kò'sín katama.

Ra fehe'ta-ni, Pablo síhixo'ta xita xákjén

¹⁹Tihixo'ti jè Prisca kò Aquila kò xita ra tjihijyo ni'ya-la Onesíforo. ²⁰Erasto, yaá tsikijna ya naxindá Corinto. Jè Trófimo, ján isíkijna naxindá Mileto. Kiya-ní, mì tsa nda tíjna. ²¹Tixátíyi nga nditon nchrabájchon-ná 'kia nga tikje 'fi nichjin-la cho 'nchán. Tísihixo'tà-li jè Eubulo, Pudente, Lino kò Claudia, kò nga'tsi xita ra 'ndsé chibé.

²²Jè Jesucristo ra tíjna íjòn-ná katijnako-li. Nga'tsi-no kata'se-no kjonda-la. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la jè Tito

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Tito

1 ¹Añ Pablo, ra chí'nda-la Nainá ma. Tì'koaá 'aán tsikíxáya-na Jesucristo mé-ni nga kokjiín-la a'ta 'tse jñà xitá ra xá jè Nainá tsjahíjin-ni, tì'koa ské ra kjohixi nga koma-la skexkón Nainá. ²'Koaá 'sín koma tà ngatjì-la nga tjíjngo ikon nga inchikoñá-la nga 'se-la kjobinachon inìma-la nita mé nichjin-nioo, koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá skanda 'kia nga tikjè sinda isà'nde. Nainá mì tsa 'én ndiso chja. ³'Kia nga ijye ijchò nichjin, Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in isikatsíjeén 'én-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo ra kó'sín chjàya ko 'koaá 'sín kitsjà kjohixi nga 'an isingatsja-na xá rakì. ⁴Ngaji, Tito, ra koni tsa i'ndí-na xin-la nga ngàsòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, tísikásén-la xajon jè. Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjà-la kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-li.

Xá-la Tito ya ján nangi Creta

⁵Kíí xá ya isíkijna-la ján nangi Creta nga jì sikhixiyi xá ra chija'ta-isa. 'Koaá tì'sín kítsja-la kjotéxoma nga kinchandi xita jchínga ra sikhinda naxindá-la Nainá nga jngó jngó naxindá. ⁶Xita jchínga ra síhitjasòn xá, jñá-ní ra nda inchisíjchá ijo-la nga mì tsa yá ra 'cho tsò-la; ra jngo ma-ni chjoón-la. Kò jñà ixti-la machjeén-ní nga nda katakjiín-la a'ta 'tse Cristo. Mì kì nda tjín tsa yá ra kító-la nga kjoa 'tse isà'ndeé tjímajin kò nga mì ma-la 'nchréhijon. ⁷Jè xita ra síkinda naxindá-la Nainá ra xá-la Nainá síhitjasòn, machjeén-ní nga nda 'sijn, mé-ni nga mì yá ra 'cho kító-la. Mì kì tjínè-la nga 'nga ikon koma;

mì kì tǐnè-là nga taxkì kojti-là; nga xán kohijtako; nga xita skajàn-ko; ko mì kì tǐ'nde tsa ton chijé kotsjake. ⁸Ta isaá ndaa katasísin-là xita ra bijchójkon. Jé katamatsjake kjoa ra nda tǐjn. Indakjoa ká'té-là ikon. Kixi katijnako xita. Tsje katasíjchá ijo-là ya ngixkon Nainá; nda katasíkinda ijo-là nga mì taxkì 'siin. ⁹Nda kǐon kátǐjin ikon 'én kixi koni 'sín ki'senajmí-là, mé-ni nga ko 'én nda ra bakón-ya koma kǐ'tin-ni xita nga 'nó ká'té-là ikon, tǐ'koaá koma siikixiya ra kondra fi-là jè ra kjohixi.

Kó'sín 'sín xita ra kǐ'íi 'sín tǐjn 'én ra bakón-ya

¹⁰Tà ngatǐ-là, tǐjn jchán xita ra tájajín tǐjn iníma-là nga bakón-ya 'én ra nímé chǐ-là tǐ'koa kondacha-là xita ra kǐ'íi; jǐná kǐon ra 'nó bínè-là xita ra kǐ'íi nga kjo'nó si'ta chiba ijo-là kjoa 'tse circunciósion. ¹¹Jǐná xita kǐ machjeén-là nga kǐchja'a, nga jǐná sískáya-là nga'tsì xita ra títsajna nga jngó jngó ni'ya. Tà jé ra mejèn-là nga ta ton síchijé'ta-là xita nga kotǐjn 'én ra bakón-ya-là ra nímé chǐ-là.

¹²Jngo xita chǐne ra tiya-ni i'nde-là nangi Creta, 'koaá 'sín kitsò-là xita xákjén: “Jǐná xita Creta, xita ndiso-ní, xita 'tsen-ní koni tsa cho ijǐná, xita chrjá'a-ní, xita 'tsé-ní.” ¹³'Én kixí ra kiichja xita rakǐ; ra jǐ Tito, kǐ kó'sín tíxian-la, 'nó tinákjoakǐ mé-ni nga nda kǐtsajna-ni koni 'sín makǐín-là a'ta 'tse Cristo, ¹⁴ko mé-ni nga mì jǐná sísin-là kuendo ra nímé chǐ-là ra fitǐngi i'ka-là xita judío. Tǐ'koa mì jǐná sísin-là kjotéxoma-là xita ra mincha'taxìn-là ra kjohixi.

¹⁵Jǐná xita ra tsje tǐjn kǐobítsjen-là, tsjeé ma ijye-là nita mé-nioo. Tanga jǐná xita ra mì kì tsje tǐjn kǐobítsjen-là ko mì kǐ makǐín-là a'ta 'tse Cristo, sabà tjé ma-là nita mé-nioo; skanda tjé tǐjn-te jè kǐobítsjen-là ko iníma-là. ¹⁶'Koaá 'sín tsò nga beé Nainá tanga jǐná kjoa ra 'sín, yaá bakón nga mì tsa kixi kjoa. Xita kǐi, 'nó 'cho 'sín, mì kǐ ma-là 'nchréhijon, tǐ'koa nì mé chǐ-là, nga nijngo ma-là síhitjasòn xá ra nda tǐjóon.

Kǐobítsjen ra nda tǐjn takón-yi

2 ¹Ngaji, 'koaá 'sín tinákǐi koni 'sín bakèn-là 'én nda ra jǐén bakon-yeé. ²Jǐná xita jchínga 'tse naxindá-là Nainá, indakjoa kata'sín; nda kata'yaxkón; nda kǐobítsjen kata'se-là; nda katitsajnakó kjoa ra makǐín-là ko kjotsjacha-là, tse iníma

kata'se-la mé-ni chíkjoa-la kjohi'in. ³Jñà íchjín jchínga, 'koaá 'sín katasíjchá ijo-la koni xita-la Nainá. Kì xita chhajno-la. Kì xán báhihtako. Kíí katakón-ya kjoa ra nda tjin. ⁴'Koaá 'sín katakón-ya-la íchjín ra 'sa íxti, nga tsjake kata'sín 'xin-la, tí'koa tsjake kata'sín íxti-la. ⁵'Koa 'sín nda katakón-ya nga nda katasíjchá ijo-la; tsje katitsajna*ko* ijo-la; nda katasíkinda ni'ya-la; nda xita katama; kata'nchréhijon-la 'xin-la; mé-ni nga mì yá ra kichhajno-ila 'én-la Nainá.

⁶'Koa tí'sín tinè-la jñà xita 'xin ra íxti-isa, nga nda katasíjchá ijo-la. ⁷Nita mé kjoa-ni ra tjin, jíí tjna ítjn nga nda 'tjin. 'Kia nga kokón-ya-la xita, kixi tikíjni kjobítsjen-li, 'én kixi tinákjii; ⁸nda tsò 'én ra tinákjii ra mì yá bachrjengi mé-ni 'kia nga kji'nchré-la jñà ra xita kondra, kosabá-la, nímé sakò-la ra 'cho kitso-ná.

⁹Ko'tin-la jñà xita ra chí'nda títsajna'nó, nda katasíhitjasón ijye-la ni-la, nda katasísin-la mé-ni nga tsja 'se-la, kì kjingí'a-jin; ¹⁰kì síchijé'ta-la ni-la. Tà isaá nda kata'sín nga kata'ya-la nga xita kixi-ní. 'Koaá 'sín ske-ni xita ra kjíí nga nda tjin kjotéxoma-la Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in.

¹¹Nainá ijyeé tsakón kjonda-la nga nga'tsi xita ra tjin nga tjítja isà'nde maá kitjokajin kjohi'in. ¹²Jè kjonda-la Nainá, 'koaá 'sín bakón-ya-ná nga mì tí kì ko'sín 'sian-ná nga mì ma-ná 'yaxkén Nainá, tí'koa mì tíjñà sisin-lá kjoa'cho ra síjé ijo-ná ra tjin isà'nde. 'Kia nga ijye kijmié kjoa kii, indakjoa síkíjneé kjobítsjen-ná, xita kixíí kameé, tí'koaá nda jchaxkén Nainá nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi. ¹³'Koaá 'sín 'sieén kjoa kii nga inchichiñá-lá kjonda ra 'nó nda tjin nga jcheé kjoajeya-la Jesucristo 'kia nga kitjojen india-ni. Jesucristo ra Nainá ra 'nó 'nga tjna ra bachrjekàjin-ná kjohi'in. ¹⁴Jè Jesucristo kitsjá ijo-la nga 'ken ngajo-ná. Jè tsikíchjtjì-ná mé-ni nga kítjokajin-ná nga'tsi kjoa 'tse jé ra itsabá'nó-ná tí'koa síitsje-ná nga ngi xita naxindá 'tse kameé. Ko ngi tjíngo takén nga síhitjasén kjoa ra nda tjióon.

¹⁵'Koaá 'sín takón-yi, tí'koa tí'tin xita. 'Nó tinákjoakii koni 'sín tjí'nde-li nga kotexomi. Kì yá ra bachrjengi-li.

Nda síhitjasén jñà 'én ra makjii-ná

3 ¹Tíkítsjen-la nga katabexkón ra xitaxá títsajna ko nga'tsi ra kjotéxoma tjíya tsja, nda kata'nchréhijon-la.

Katasíhitjasòn nga'tsì xá ra nda t́jín. ²Ko'tìn-là kì x̄ita chjajno-là; kì x̄ita kjaán-ko; kjonda-ní ra kata'sín, ngi indakjoá katasíko nga'tsì x̄ita.

³Nga t̄i'koaá jién, nga t̄i'sá k̄jotseé, mì kì mé machiya-ná. Mì kì ma-ná na'yáhijeén. Xín ndiyá tsikimayeé. Jñá k̄i'nié nga'tsì kjoa ra 'cho t́jín koni 'sín síjé ijo-ná ko kjoa ra sasén-là. Yaá tsikítsajnajieén kjoa'cho ko k̄joxitakòn. Tsakén-ná nga isìjtike-ná x̄ita ko t̄i'koaá jién inijtichaá-teé xàngieé. ⁴Tanga Nainá ra bachrjekàjin-ná k̄johi'in, 'kia nga tsakón kjonda-là ko k̄jotsjacha-là a'ta 'tse x̄ita, ⁵tsachrjekàjin-ná k̄johi'in. Mì tsa ki-ni nga kixi k̄i'nié. Ta ki-ní nga k̄jòhìmake-ná. 'Kia nga isìtsje inìma-ná, kitsin x̄itseé india-ná ko jé Inìma Tsje-là Nainá isìx̄itseyá-ná. ⁶Nainá 'nó nda isikíjnajin ya inìma-ná jè Inìma Tsje-là ra a'ta 'tse Jesucristo ra bachrjekàjin-ná k̄johi'in. ⁷'Kia nga ijye isikixiya-ná kjonda-là Nainá, 'koaá 'sín k̄itsajneé nga inchichiñá-lá ko t́jìngoó takén nga jè inìma-ná 'seé-là k̄jòbinachon ra mì fehe'ta, ra t̄jábé-ná tà ngat̄jì-là ixti-là Nainá 'mì-ná.

⁸'Èn k̄iì, ngi 'én kixi-ní. 'Koaá 'sín mejèn-na nga 'nó tinè-là x̄ita, mé-ni jñà x̄ita ra makjiín-là a'ta 'tse Nainá nda katasìsin-là kjoa ra nda t́jín. Kjoa k̄iì 'nó nda t́jín; machjeén-là nga'tsì x̄ita. ⁹Tanga kì jñà nisin-là kjoa ra nìmé síchiya-ná ko kjoa ra 'tse x̄ita jchínga k̄jotseé ra mì tsa kixi kjoa. Kì k̄josi nisin-là ko kjoa ra chitiya-ná 'tse k̄jotéxoma-là Moisés. Kjoa k̄iì, mì kì machjeén, nìmé ch̄jì-là.

¹⁰Jè x̄ita ra naxindá-là Cristo mejèn-là s̄iìjòya, t̄inákjoa 'taxìn jò jàn 'ka-là. Tsa mì kì k̄jì'nchréhiyon-li, t̄ináchrjekajin ya naxindá-là Nainá. ¹¹Jì, ijyeé 'yi nga jè x̄ita rak̄iì, ijyeé itsón k̄jòbtsjen-là. 'Choó t̄i'sín. Jé t̄ibánè-là ijo-là.

'Èn ra tsjá-là jè Tito jè Pablo ra fehe'ta-ni

¹²'Kia nga sikásén-la Artemas ko ñá tsa jè Tíquico, t̄ixátíyi nga nchrabájchon-ná ya Nicópolis. Ijyeé ko'sín ískosòn-là, nga yaá kót̄ijna 'kia nga n̄ichjin cho 'nchán. ¹³T̄is̄ik̄iì Zenas, jè ra nda be k̄jotéxoma, ko Apolos; 'tiì-là mé ra machjeén-là mé-ni nga koma k̄iji-ni ñándà nga inchifi, nga nìmé ra s̄iìjchija'ta-là. ¹⁴Jñà ra x̄ita tsajién, 'koaá t̄i'sín katama-là kjoa ra nda t́jín, nga katasíko x̄ita tsa mé ra chija'ta-là, mé-ni nga

nda katasíchjeén-ni nichjin ra tí'bì-là nga kátíjna jngo kjoa ra chjí-là.

Kjoa nìhixo'ta ra fehe'ta-ni

¹⁵Nga'tsì xità ra ì títsajnakò-na tísíhixo'tà-li. Tì'koaá tìhixo'tì ijyi jñà ra matsjake-ná nga ngàsòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Kjonda-là Nainá katijnakò-no nga'tsì-no. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la jè Filemón

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Filemón

¹Tísixó'tá-la jì 'ndsé Filemón ra 'ñó tsjake-la, jì ra tijè-ni xá tji'nì koni jè xá ra tí'siaan. 'Aán-ná Pablo ra ta ngatjì 'tse Jesucristo nga ndáyá tíjna'ya, 'koaá 'sín tíbindá-la jè xajon rakìi kò jè 'ndsé Timoteo. ²Tìhixo'tá-ná jè tichjeé Apia kò jè xita xàngieé Arquipo ra taña inçhibixkàn-tjié kjoa kii; kò tìhixo'ta-te-ná nga'tsì jñà xita naxindá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-li. ³Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín nga 'ñó makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo jè Filemón

⁴'Kia nga chjà'tà-la jè Nainá, síkítsjen-yá kji'tá-la ra jì kò 'koaá 'sín xin-la nga tse kjonda kata'se-la ra jè, ra a'ta tsaji. ⁵Nga ijyeé ki'senajmí-na kó'sín nga 'ñó kji'tatakìn a'ta 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná kò kó'sín nga 'ñó tsjachi jñà xita-la Nainá. ⁶'An, 'koaá 'sín tísjé-la Nainá nga nda katabitjasòn koni 'sín nga nda tjinìngàsòn-kji jñà xita xàngii ra i'ka jè kjoa ra kji'tatakìn mé-ni nga nda jchaxkon-isa-ni nga'tsì kjonda ra ma 'nié a'ta 'tse Cristo. ⁷Jì 'ndsé batoó matsja-na kò batoó ma'ñótakoàan 'kia nga kò'sín tjín-li kjotsjacha, nga a'ta tsajii-ní jì ndí 'ndsé nga 'nchán tjín-ni inìma-la xita-la Nainá.

Kó'sín jè Pablo isíjéti jè Onésimo

⁸'Koaá ma-ni, ni'sín tíj'nde-na ra a'ta 'tse Cristo nga ma ki'tín-la mé ra machjeén nga 'sjin, mì tsa kò'sín tíbi'tín-la, ⁹nga ta jngoó kjonda tísjé jnchro-la; nga be-náa nga matsjacha-ná xàngieé; isaá koni 'sín 'kiaa ra 'an, ijyeé xita

jchínga-na, 'an ra 'mì-na Pablo, kò tì'koaá ndayá tǐjna ra ta ngatǐ 'tse Cristo Jesús. ¹⁰'Koaá ma-ni nga kò'sín tísíjé jngo-la kjonda ra a'ta 'tse Onésimo, jè ra kò'sín ma-na koni tsa i'ndí-na ma skanda 'kia nga kjokjiín-la ra a'ta 'tse Cristo; nga 'kiaá itsi'kenajmíya-la 'kia nga kò'sín tǐjna 'an ndayá.

¹¹Nga tì'sa kjotseé, mì kì nda kjochjeén-li jè Onésimo, tanga 'ndi 'ndi ijyeé maá kochjeén-li, kò maá kochjeén-te-na. ¹²'Koaá 'sín tísikásén india-la, nì'sín bato 'ñó tsjake. ¹³Ndaá-la 'se tsa i katijnako-naa tsiki, koni tsa jì kjòn-ni ra bisiko-ná i ndayá nándá nga tǐjna ra ta ngatǐ 'tse 'én nda-la Cristo.

¹⁴Tanga majìn-na jngo kjoa 'siaan, ra kjè sa jì tǐjingo takìn, nga majìn-na ta kjo'ñó katama-li jè kjonda ra tísíjé-la; jé mejèn-na tsa inìma-li katanchrabájin-ni. ¹⁵Tsa kií kò'sín kjomà jnchro-ni nga jè Onésimo tsasi'taxìn chiba nìchjin-li, mé-ni nga 'ndi, 'koaá 'sín ma chjibétjò-ni nga ya kíjnakò-li skanda ta kjiá-nioo. ¹⁶Tanga 'ndi-ni, kì chjàn ta kò'sín chjibétjì koni tsa jngo chì'nda ra ta síxá kjotjò-li; nga 'ndi-ni, isaá chjì-la, nda mí 'koa-ni koni tsa jngo chì'nda. Ndaá chjibétjì 'ndi-ni koni jngo 'ndsì ra bato 'ñó tsjachi. Ra 'an, batoó 'ñó tsjake; kò jì tǐjnéa-la isa 'ñó kotsjachi, isaá 'ndi, mì tsa ta chì'nda-li ma, ijyeé 'ndsè chiba jìòn ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

¹⁷Tsa kixì kitií kjoa, nga 'ndsì 'mí-ná ra a'ta 'tse Cristo, 'koaá 'sín chjibétjì koni tsa 'an kjòn-na ra tjichjibétjò-ná. ¹⁸Tsa mé ra isìkò-li kò tsa kó'ki tjen'tin-li, 'an tìkíchjì-ná. ¹⁹'An Pablo, 'an sabá tǐbindá xajon rakì, 'aán kíchjì tsje-la; nì'sín ijye tǐjjin-te-li nga 'aán tjen'tin-ná kjobinachon ra tǐjn-li 'ndi-ni. ²⁰Jì ndí 'ndsé, 'koaá 'sín tǐjn kjonda ra tísíjé-la, mején-na nga katasakó jngo-na kjonda ra a'ta tsaji koni 'sín nga bakèn-la ra 'ndsé chibé a'ta 'tse Na'ín-ná; kò'sín tìjetakìn inìma-na ra a'ta 'tse Cristo.

²¹Be-náa nga 'koaá 'sín sǐhitjasìn; 'koaá ma-ni nga kò'sín tǐbindá-la xajon rakì; kò skanda maá-li nga isa kǐjn kjoa 'sian isi koni 'sín tǐjn ra tísíjé-la. ²²Tì'koaá tjen tinda itésé-ná i'nde ya ni'ya-li, nga 'koaá 'sín tíkoáa koni 'sín nga inchiníjé'ta-la jìòn Nainá, kǐjchó nìchjin nga kǐjcho katsǐjen-no.

'Én-la Pablo ra fehe'ta-ni

²³Tísíhixò'tà-li jè Epafras, xita xàngieé ra taña tǐtsajna-jìn ndayá ra ta ngatǐ 'tse Jesucristo. ²⁴Tì'koaá tísíhixò'tà-li

jè Marcos, Aristarco, Demas kò jè Lucas, xitá ra ì
inchibasikò'ta-na.

²⁵Jè katatsjá-no kjonda-la Jesucristo jè ra tíjna ítjòn-ná nga
katjaha'sen-jin yá inìma-no. Kò'sín katama.

Xajon ra inikasén-la jǎnà xita Hebreo

Kó'sín jè Nainá jé I'ndí-la síchjeén nga chja-ná

1 ¹Nga tǐ'sa kǐotseé jè Nainá kǐjín 'ka kǐichja-la jǎnà xita jchínga-ná nga isíchjeén jǎnà xita ra kǐichja ngajo-la, nga kǐjín skoya tǐjín-ni kó'sín nga kǐichja-la. ²Tanga 'ndi 'ndi nga ijye tífehe'ta nichjin, jè I'ndí-la tísichjeén nga tǐchja-ná ra a'ta 'tse, kǐ tǐjé-ni ra isíchjeén nga tsikínda isà'nde, jé isìngatsja ijye nga'tsì tsajmì ra tǐjín. ³Jè I'ndí-la, jè bakón tsijen-ná jè kjoajeya-la Nainá, kǐ jé bakón-ná kó'ki kǐjòn-ni kǐ kó'sín 'sín Nainá. Jè nga'ño-la 'én ra chja, jé itsabá'ño-ni isà'nde. 'Kia nga ijye isikijne nga kjomà isítsje jé-ná, akjòn tsihijin ján ngajmi nga tsikijna'ta ya nga kixi-la Nainá.

Kó'sín kǐjòn jǎnà ìkjalì kǐ jè I'ndí-la Nainá

⁴Jè I'ndí-la Nainá tǐjna ítjòn; isaá 'ño 'nga tǐjna koni jǎnà ìkjalì, ta ngatjì-la nga isaá 'ño chjì-la jè 'í ra kǐ'tsì-la.

⁵Nga jè Nainá, nijngo ìkjalì ra kǐ'sín kitsò-la:

Jǐí-nì ra I'ndí-na

kǐ 'aán-ná ra Na'in-li.

Tǐ'koaá nijngo ìkjalì ra kitsò-la:

'Aán koma Na'in-la,

kǐ jè koma I'ndí-na.

⁶Jè Nainá, 'kia nga isikasén jè I'ndí-tjòn-la ya isà'nde, tǐ'koaá 'koaá 'sín kitsò:

Nga'tsì jǎnà ìkjalì-na, katabexkón-ní.

⁷Tanga ra a'ta 'tse jǎnà ìkjalì, kǐí 'sín tsò:

Nainá, maá-la nga tjo 'sín jǎnà ìkjalì-la.

Kǐ maá-la ní'í 'sín jǎnà chǐ'nda-la.

⁸Tanga ra a'ta 'tse I'ndí-la, tsó-ní:

Ji-ní Nainá, ko jí kotexomi ta mé nichjin-nioo,
ngi kixí nichjín jè kjotéxoma ra tjíya ndsìi.

⁹ Jé matsjachi jè kjoa ra nda tjín, ko jticha-ní jè kjoa ra 'cho
tjín.

'Koaá ma-ni, 'an ra Nainá-li 'mì-ná, xá tsjahjín-ila
nga isa nda jchaxkón-li ko isa tse kjotsja 'se-li
koni jñà xita xàngi.

¹⁰ Ti'koaá tsò-ní:

Ji ra tijna ítjìn, skanda ti'sa tjà'tsin-la kjoa;
jí tsikindi jè isà'nde,
ko jí tsikindi jè ngajmi.

¹¹ Ngaji, kijna-ní skanda ta mé nichjin-nioo;
tanga jè isà'nde ko jè ngajmi kjehe'tà-ní
ko kojchínga-ní koni 'sín ma jñà nikje nga majchínga,

¹² 'koaá 'sín kíxkóyi koni jngo nikje ra tsjayeé
ko 'koaá 'sín sikaatjìyi koni 'sín nga fahatjìya nikje.
Tanga ra ji 'koaá 'ki koma kji'ti,
ko jè nichjin-li mì kì kjehe'tà.

¹³ Nainá, nijngo jñà ìkjali-la kitsò-la:

I tijna'tá-ná ya chrja nga kixi-na,
skanda 'kia nga sikítsajnangia jñà kondra-li ya ñanda nga
inchasòn ndsàkì.

¹⁴ Nga jñà ìkjali, tà isén nichjin tsje-ní, ko yaá síxá'ta-la
Nainá; jñà nikasén nga basìko jñà xita ra tjábé-la kjonda nga
kitjokajin kjohi'in 'tse jé-la.

Kó'sín machjeén nga sikondeé jè 'én ra tsachrjejin-ná kjohi'in

2 ¹ Kíí machjeén-ní nga isa nda sisieén 'én ra ijye ina'yé,
mé-ni nga mì xìn ndiyá kjìn-né. ² Jñà kjotéxoma ra
Nainá kitsjà 'kia nga isichjeén jñà ìkjali jñà nichjin ra
ijye tsato, ki'seé-la kjohixi; ko jñà ra tsakátsji-jé nga mì kì
isìhitjasòn, ki'tsì-la kjohi'in koni 'sín nga bakèn-la jñà jé
ra tsakátsji. ³ Ti'koaá jíén, mì kì koma kjoaajno-ná kjohi'in
tsa mì kì sikondeé jè kjoa ra bato 'ñó chjì-la koni 'sín nga
ijye itjokàjieén kjohi'in a'ta 'tse jé-ná. Nga jé kjón Na'in-ná
kiichja ítjòn nga ma kítjójieén jé-ná; ko ra kjomà askan-nioo,
jñà nda kisichiya-ná jñà xita ra kíí'nchré kjòn-la jñà 'én kù,
nga ngi 'én kixi kiti-ní. ⁴ Nainá, ti'koaá isikixiyandaá kjoa
kì 'kia nga kjìn skoya kjoxkón tsakón ko 'kia nga isìka'bí

kjotjò ra tsjá jè Inìma Tsje-la; 'koaá 'sín kitsjá koni 'sín nga kjomejèn-la ra jè.

Yá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in 'tse jé-ná

⁵Nga Nainá, mì tsa jñà ìkjali kitsjà-la nga jñà kotèxoma-la jè isà'nde ra 'sa nchrabá jè ra ìnchichibaya-ná. ⁶Tanga tíchjaá jngo 'ká xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá ñánda nga tsò:

Jì Na'in, ¿yá-ni ra jñà xita?

¿A bakén-la nga ko'sín jì makájno-li nga níkítsjin ra a'ta 'tse?

⁷Ta chibaá nìchjin ko'sín isa nangi iníkíjni koni jñà ìkjali. Tanga ra kjomà askan, ki'tsì-la jì kjoajeya ko ndaá iníkíjna-ni nga kijchaxkón;

⁸ko nga'tsì tsajmì, yaá iníkítsajnangi ijyi ya angi ndsako [mé-ni nga jè kotèxoma ijye-la].

Jè Nainá, 'kia nga ko'sín ya tsikíhijyongí ijye ya angi ndsako, 'koaá 'sín chja-ni nga nímé tsajmì tjín ra mì tsa jè tíbatéxoma-la. Tanga takó kjè kì nda 'ya-la tsa jè tíbatéxoma ijye-la nga'tsì tsajmì. ⁹Tanga 'ndì, machiya-ná nga jè Jesús, ni'sín nangi iníkíjna chiba nìchjin koni jñà ìkjali, tanga 'ndì 'ndì, jeyaá tíjna, ko 'ngaá tíjna nga tíbatéxoma, ta ngatji-la kjohi'in ra isikjiín 'kia nga 'ken. Ngi tà kjonda 'tse Nainá-ní nga ko'sín jè tsatojin ngajo-la kjobiya nga'tsì xita.

¹⁰Kjoa kixíí ra ki'sín Nainá, jè ra tsikínda nga'tsì tsajmì ra tjín, 'kia nga ko'sín isikatojin kjohi'in I'ndí-la, mé-ni nga jè kjohi'in ra tsatojin I'ndí-la, 'koaá 'sín isìko nga nímé ra ichija'ta-la, mé-ni nga jè koma kochrjekàjin kjohi'in nga'tsì ìxti-la Nainá ra jè mejèn-la nga ya kítsajnakò ñánda jeya tíjna ra jè. ¹¹Nga jè I'ndí-la Nainá, jé sítsje xita ra tjín-la jé, ko jñà-ní xita ra sítsje, tajngoó Na'in ma-ni. 'Koaá 'sín ma-ni nga mì kì masabà-la nga 'ndse tsò-la jñà xita ra sítsje. ¹²Jè xajon-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò:

'Kenájmí-la jñà 'ndsèe ra a'ta tsaji,

ko seé-la ra jì ya ajin xita naxindá-li.

¹³Tì'koaá tjí'ta ñánda nga tsò:

Jé Nainá ma'ñó'ta ikon.

India tjí'ta-isa ñánda nga tsò:

Íí tjínako jñà ìxti ra Nainá kitsjà-na.

¹⁴'Koaá 'sín tǵín koni jǵnà ixti-la xǵta nga tajngo jní kǵ tajngo ijo-ní; 'koaá tǵ'sín jní kǵ ijo ki'se-la jè Jesús mé-ni nga a'ta 'tse kǵjobiya-la ma isikijne-la jè xǵta-níí ra tǵín-la nga'nǵo nga ma-la sí'ken xǵta. ¹⁵Jesús, 'koaá 'sín kǵjomà'tin mé-ni nga kǵjomà isíkítsajnandíí-ni nga'tsì xǵta ra ki'ta nǵichjin inchtsakjón-la jè kǵjobiya, nga 'koaá 'sín tǵtsajna koni tsa tǵité'nǵo-la nga kó'ki nǵichjin bìtsajnakon. ¹⁶Jesús mì tsa ki xá 'ji-ni nga jǵnà ikǵjalí kosiko, kií xá 'ji-ni nga jǵnà kosiko ra xǵta tǵe-la Abraham. ¹⁷'Koaá 'sín kǵjomà-ni nga jè Jesús tǵínè-la nga kǵ'sín ngásòn kǵjomà koni jǵnà xǵta 'ndse, mé-ni nga kǵjomà na'mì ítjòn kǵjomà-ni ra tǵín-la kǵjohimatakòn ra nda síhitjasòn xá-la Nainá, nga kǵjomà tsikíchjǵtǵi jé-la xǵta ra a'ta 'tse kǵjobiya-la. ¹⁸Koni 'sín nga kisíkjiín kǵjohi'in nga itǵá'ta ra jè, 'koaá tǵ'sín ma-la kosiko jǵnà xǵta ra síikjiín kǵjohi'in 'kia nga tǵá'ta.

Kó'sín Jesús isaá jeya tǵjna mì 'koa-ni koni jè Moisés

3 ¹Jìòn ndí 'ndse ra xǵta naxǵndá tse 'mì-no ra xá kǵ'sín kiichja-no Nainá nga xǵta 'tse kǵtsǵ-no, 'koaá 'sín nda tǵíkǵtsjen koni 'sín nga makjiín-ná nga jè Cristo Jesús ra xá Nainá tsikíxá-la kǵ nga na'mì ítjòn isíkíjna. ²Jesús, 'koaá 'sín nda tǵísǵhitjasòn jè xá-la Nainá ra xá kǵ'sín ki'tsi-la, koni 'sín nga jè Moisés ndaá isǵhitjasòn xá-la ya a'ta 'tse naxǵndá-la Nainá. ³Tanga jè Jesús, isaá jeya tǵjna koni jè Moisés. 'Koaá jngoya-la koni jngo xǵta ra bínda ni'ya, isaá jeya bijna ra jè, nda mí 'koa-ni jè ni'ya ra bínda. ⁴Nga'tsì ni'ya, tsijen xǵtaá bínda; tanga jé Nainá ra tsikínda ijye nga'tsì tsajmì ra tǵín ya isà'nde. ⁵Ra ngi kǵjohixi, jè Moisés, koni xǵta chí'nda-la Nainá, nda isǵhitjasòn xá-la ya ajin naxǵndá-la Nainá. Kií xá ki'sín nga jè kitsǵà 'én kó'sín kǵtsǵ Nainá ra kǵoma askan-ni. ⁶Tanga jè Cristo, ra I'ndí-la Nainá ma, jé batéxoma a'ta 'tse naxǵndá-la; kǵ jè naxǵndá rakìdǵ, jíén-né tsa ngi kixi kǵtsajneé skanda 'kia nga kǵjehet'à nǵichjin koni 'sín nga 'nǵo kǵi'tatakén nga ngi kǵó kǵjotsja-ná inchichiñá-lá kǵjonda-la Nainá.

'Kiá nga kǵtǵjáha'seén nǵanda síkǵjayeé a'ta 'tse Nainá

⁷'Koaá 'sín tsǵ jè Inìma Tsje-la Nainá ya xǵjǵn ra tǵí'ta 'én-la Nainá nga tsǵ:

Tsa inchina'yá jìòn 'ndi 'ndi-ni jè 'én-la Nainá,

⁸ kì tà chjàn nítája inìma-no koni 'sín ki'sin jñà xítà ra kondrà kiì-la Nainá nga iskó'ta ya ì'nde'taxìn ñánda-nioo nga nangi kixì.

⁹ ['Koaá ma-ni nga ko'sín kitsò Nainá:]

Jñà xítà jchínga-no iskó'tá-na, ko ichán nó kijtse jñà kjoa ra kí'siaan.

¹⁰ 'Koaá 'sín ma-ni nga kísíjchán-ko jñà xítà kii,

ko 'koaá 'sín kíxian-la: “Jìòn, kji'tá nìchjin ta kji'í 'sín ndiyá fìko-no jè inìma-no, ko majìn-no nga chjìbé jè ndiyá-na.”

¹¹ 'Koaá ma-ni nga 'kia nga 'ñó kjoiti-na, kítsja-ná 'én-na nga kíxian:

“Mì kì kjoaha'sen-jin ya ì'nde-na ñánda-nioo nga ma níkjáya.”

¹² Ndí 'ndsé, nda tìkindaa ijo-no; kì nijngo jìòn ra kjoa'cho síkíjnajin inìma-la nga mì kì makjiín-la mé-ni nga mì kosen'taxìn-la Nainá ra tíjnakon. ¹³ Ta isaá 'tì nga'ñó-la xàngioo nga jngó jngó-no nga nìchjin nchijòn 'kia nga tíjna-isa jè nìchjin, mé-ni nga niyá ra ya kotájajín-ni jè kjoa 'tse jé ra skoóndacha-la. ¹⁴ Jién, yaá nakjoá-né ya a'ta 'tse Cristo, tsa ngi ko'sín nda kòkjiín-ná skanda 'kia nga kjehe'tà nìchjin koni 'sín nga kjoakjiín-ná nga tì'sa ítjòn.

¹⁵ Xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò:

Tsa ìnchina'yá jìòn 'ndì 'ndì-nì jè 'én-la Nainá,

kì tà chjàn ko'sín nítája inìma-no koni 'sín ki'sin jñà xítà ra kondrà kiji-la Nainá.

¹⁶ ¿Yá xítà-ni ra kií'nchré 'én-la Nainá ko akjòn kondrà kiji-la? Jñà-ní nga'tsi xítà ra jè Moisés tsachrjekàjin ya ì'nde Egipto.

¹⁷ ¿Ko yá xítà-ni ra ichán nó isíjchán-ko jè Nainá? Jñà-ní xítà ra tsakátsji-jé ko yaá 'ken ya aya ndiyá ya ñánda nga nangi kixì.

¹⁸ ¿Ko yá xítà-ni ra Nainá ko'sín kitsò-la nga mì kì kjoaha'sen-jin ya ì'nde-la ñánda ma níkjáya? Jñà-ní xítà ra mì kì isihitjasòn-la. ¹⁹ Ko 'koaá 'sín tísijin-ná, nga kií mì kì 'jaha'sen-jin-ni ya ì'nde ñánda ma níkjáya ta ngatjì-la nga mì kì kjoakjiín-la.

4 ¹ 'Kia nga takó tíjna-isa 'én-la Nainá ra ijye kitsjà nga ma kitjáha'seén ñánda nga tíjna ì'nde-la ñánda ma níkjáya, tíjné-la nga nda síkondeé ijo-ná tsa kií nìchjin-ni mì kì koma kitjáha'sen i'ka. ² Jién ijyee tí'senajmí-ná 'én xítse ra nda tsò

koni 'sín ki'senajmí-te-la jǎnà xítà jchínga-ná. Tanga ra jǎnà, ta kjojtó-ni nì'sín ki'senajmí-la, nga mì kì ngàsòn kjokjiín-la koni jǎnà xítà ra i'ka ra isìhitjasòn jǎnà 'én kii. ³Tanga jién-né ra ijye makjiín-ná kitjáha'seén ya i'nde ñánda ma níkjáya. Koni 'sín kitsò Nainá:

'Koaá ma-ni nga ngi koó kjojtí-na nga kítsja 'én-na nga ko 'sín kixian

nga mì kì kjoaà'sen-jin ya i'nde-na ñánda ma níkjáya. Nì'sín jè xá-la Nainá ijyeeé kjojtseé ijyeh'e'tà, skanda tì'kia-ni nga isinda isà'nde. ⁴Jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja a'ta 'tse nìchjin ra ma-ni ito nga tsò:

Ra ma ito nìchjin kisíkjáyaá jè Nainá nga ijyeh'e'tà ijye xá-la.

⁵Tíjé-ni jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá india tíchja-isa nga tsò:

Mì kì kjoaà'sen-jin ya i'nde-na ñánda nga ma níkjáya.

⁶Jǎnà xítà ra kí'nchré ítjòn 'én ra nda tsò mì kì 'jaha'sen ya i'nde rakii ta ngatjì-la nga mì kì isìhitjasòn; tanga takó chijaá i'ka xítà nga kjoaha'sen ya i'nde rakii. ⁷'Koaá ma-ni jè Nainá tsikíjna ijngo-isa nìchjin, jè nìchjin 'ndi 'ndi, koni 'sín kièchja David a'ta 'tse, 'kia nga askan-nioo nga tíchja ya xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tsa 'ndi 'ndi nga inchina'yá jìon jè 'én-la Nainá, kì tà chjàn nítája inìma-no.

⁸Koni jè Josué mì kì kjomà kitsjà-la nìchjin níkjáya jǎnà xítà Israel, kíi ko'sín askan-nioo, Nainá isikàxki ijngo-isa nìchjin níkjáya. ⁹'Koaá ma-ni jè naxínda-la Nainá tíjna ijngo-isa-la nìchjin ñánda nga ngi siìkjáya. ¹⁰Nga jè xítà ra 'faha'sen-jin ya kjoa níkjáya-la Nainá, tì'koaá síkjáya-ní ra kjoa 'tse xá-la koni 'sín isíkjáya jè Nainá ra a'ta 'tse xá-la. ¹¹Machjeén-ní nga 'kì nga'ño-lá ijo-ná nga kitjáha'sen-jieén ya kjoa níkjáya-la Nainá, ko mì kì ko'sín 'sieén koni 'sín ki'sin jǎnà xítà ra mì kì isìhitjasòn.

¹²Jè 'én-la Nainá tíjnakon-ní ko tíjn-la nga'ño; isaá ta nda bate nda mí 'koa-ni koni jngo kicha ndajò ra ijò nga jò 'ka; 'faha'sen-jin-ní skanda ya ajin inìma-ná ko ya ajin kjobítsjen-ná; tì'koaá 'faha'sen-jin-ní skanda ñánda tíkjo ninda-ná ko bijchó skanda ya aya-la; kjó'tajin-ní kótsò kjobítsjen ra tíjn-jin ya ajin inìma-ná ko mé ra mejèn-la nga 'sijn. ¹³Nga'tsi ra Nainá tsikínda, nímé ra tí'ma a'ta 'tse; nga

nga'tsì kjoa, tjin tsijen ijyee-ní ya ngixkõn jè ra tjinè-la nga 'ki-lá kinda.

Mé xá ra tjin-la ra ngi jè saba na'mì ítjòn

¹⁴Ndi-ni nga ijye 'yee nga tjna jngo-ná ra ngi jè saba na'mì ítjòn, jè ra 'mì Jesús ra I'ndí-la Nainá, jè ra 'jaha'sen-jin ngajmi ya ngixkõn Nainá, 'koaá ma-ni nga machjeén-ní nga kixi kitsajnee a'ta 'tse 'én ra makjiín-ná. ¹⁵Nga jè na'mì ítjòn ra tjna a'ta tsajién, maá-la kohimake-ná tsa 'kia mé kjoa ra mejèn kajieén; nga jè, 'koaá ti'sín itjá'ta koni 'sín sa'koaá tjá'té ra jién; ta jé-ní nga nikjiá tsakátsji-jé ra jè. ¹⁶Koaá ma-ni nga ngi kíjngo-lá takén nga sichraña'ta-lá ya ñánda tibatéxoma Nainá ra tjin-la kjonda, mé-ni nga skehimatakòn-ná ko sakó-ná kjonda-la nga kosiko-ná 'kia kjòn nga tímachjeén-ná.

5 ¹Nga'tsì jña ra na'mì ítjòn, yaá tjahíjin ya ajin 'tse xita naxindá mé-ni nga chjatji-ni xita naxindá ya ngixkõn Nainá ko mé-ni koma tsjá-la kjotjò Nainá ko si'ken cho ra ta ngatji kjoa 'tse jé-la xita. ²Koni jè na'mì, sa'koaá mahindaá-te iníma-la, 'koaá 'sín ma-ni nga ma behíma jña xita ra mì kì machiya-la ko jña ra xìn ndiyá tjimaya. ³Ta ngatji-la kjoa ra ma'tin, kisi'keén-te cho ra kjoa 'tse jé-la koni 'sín nga isi'ken cho ra kjoa 'tse jé-la xita naxindá.

⁴Niyá ra tà jè tajngo bí'ta ijo-la jè xá'nga ra kii; tà jé-ní jè ra xá Nainá chja-la koni 'sín nga jè Nainá kiichja-la jè Aarón. ⁵Koaá ma-ni nga ti'koaá Cristo, mì tsa tijè 'nga isíkijna-ni ijo-la koni na'mì ítjòn; jè Nainá-ní ra kitsjà-la jè xá 'nga rakii, 'kia nga kitsò-la:

Jí-ní ra I'ndí-na,
ko 'aán-ná ra Na'in-li.

⁶Tijé-ni xajõn ra jí'ta 'én-la Nainá india-isa tíchja ñánda nga tsò:

Jí-ní ra na'mì tijni skanda ta mé nichjin-nioo,
jè xá-li, 'koaá ti'sín tjin koni jè xá ra ki'se-la jè ra tsi'kìn
Melquisedec.

⁷Jè Cristo 'kia nga tsikijna i isà'nde 'ño kiichja'ta-la Nainá, ngi koó ndáxkõn tsikítsa'ba-la ko isíjé'ta-la jè ra tjin-la nga'ño nga ma-la kochrjekàtji a'ta 'tse kjobiya; jè Nainá kí'nchré-la ta ngatji-la nga 'ño nda kijtsexkón. ⁸Jè Cristo, ni'sín I'ndí-la Nainá ma, yaá kjomà-la isihitjasòn 'kia nga

isìkjiín kjohi'in. ⁹'Kia nga mì tì mé ra ichija'ta-la, 'koaá 'sín kisijna nga jè kochrjekàjin kjohi'in xita skanda ta mé nichjin-nioo, nga'tsi ra sihitjasòn-la. ¹⁰Jè Nainá, 'koaá 'sín isíkijna Jesús nga na'mì ítjòn kjomà; kitsjá-la xá koni jè xá ra ki'se-la Melquisedec.

Kó kjòn ra kjè nda machiya-la

¹¹A'ta 'tse kjoa kii, kjín jchán tjín-ni ra ma 'senajmí-isa-najìon, tanga 'ñó chjá tjín kó'sín nga 'senajmíya ta ngatjì-la nga 'ñó i'in machiya-najìon. ¹²Tsa nda kjòn-ni tsiki, ijyee-la kjetsee maestro 'ñó nda ma jìon; tanga takó machjeén-najìon nga chjítáyá xitse india-no 'én-la Nainá kó'sín ma'tsia kjòn-ni jñà ra isa chiba chjá tjín. 'Koaá 'sín kjomà india-najìon koni kjòn ndí ixti-xó ra takó tsjín 'bi nga kjè tsa ma-la bakjèn niño. ¹³Nga'tsi ra takó kó'sín kjòn koni kjòn ra tsjín 'bi, ixti-ní, nga kjè kì machiya-la kó'sín tjín ra kjoakixi. ¹⁴Tanga tà jñà ma bakjèn niño ra ijye xita jchínga, jñà ra ijye nda machiya-la mé kjoa ra nda tjín kó mé kjoa ra mì kì nda tjín, nga ijyee kó'sín kjònga-la.

6 ¹Machjeén-ní nga nda katamajchá kjobítsjen-ná a'ta 'tse Cristo nga mì tsa ta jñà chjítáyáko kíté jñà 'én ra ichitáyé nga 'sa ítjòn; nga mì tsa ta jñà sikítsjen-yá kji'té jñà kjoa ra ma'tsia-ni nga basikò'ta-ná, koni jñà kjoa, nga iníkájneé kjoa ra 'tse jé-ná nga mì tì jé tsakátsji-né jè ra ndiyá kjobiya fikò-ná tsiki; tì'koaá mì tsa ta jè chjítáyáko kíté jè kjoa 'tse koni 'sín nga kjokjiín-ná a'ta 'tse Nainá, ²kó a'ta 'tse kjetéxoma ra 'tse kjoa satínda, kó 'kia nga fasón-lá ndsee xàngieé, kó kjoa ra faháya-ila mi'ken, kó kjoa 'tse 'kia nga kii'ndajín-ná Nainá mé ra kòko-ná skanda ta mé nichjin-ni. ³'Koaá 'sín ma chjítáyé 'én-la Nainá ra siijchá kjobítsjen-ná, tsa jè tsjá'nde nga kó'sín koma.

⁴Nga jñà xita ra ijye asa kjohisen-la kjobítsjen-la kó ra ijye asa tsikitsajin kjonda ra 'tse Nainá kó ra taña isíngàsòn-kò-ná a'ta 'tse Inima Tsje-la Nainá, ⁵jñà ra tì'koaá ijye asa tsikitsajin jè 'én nda-la Nainá kó nga'ñó-la ra 'tse isà'nde ra 'sa nchrabá, ⁶tsa xìn ndiyá kiji nga tsjín 'én-la Nainá, mì kì tì konda-ni jñà kjobítsjen-la nga koáafa'ta india-ila Nainá, nga 'koaá ngoya-la koni tsa tijñà inchibá'ta india-ni krò jè Cristo, kó kosen masen nga siisabà'tin. ⁷'Koaá ngoya-la koni jè nangi 'kia nga 'ba

jtsí, ma'nchi'nde-ní. Tsa nda xka ra kiso ra kochjeén-la xita ra síxáko nangi, Nainá siichikon'tin nangi. ⁸Tanga tsa na'yá chi'ni ko tsa na'yá xi'nchro kiso, mi kì mé chjí-la jè nangi rakíi, mi tsa nangi nda ya ngixkon Nainá; kijchó nichjin nga jti.

⁹Jìon ndí 'ndsè ra tsjacha-lajin, ni'sín ko'sín nakjoá-jin, 'koaá 'sín kixi machiya-najin nga isaá ta nda koma'tin-isa jìon nga tjábé-no jè kjonda ra tjiko 'kia nga ko'sín bíjtokajieén kjohi'in. ¹⁰Nga Nainá, ngi kjoakixíi ra 'sín, nga mi kì siijchàhahjin jè xá-no ko jè kjotsjacha ra tjín-no nga nda inchinìsin-la jñà xita naxindá-la Cristo koni 'sín takó inchi'nià skanda 'ndi. ¹¹Tanga ngajin, 'koaá 'sín mejèn-najin nga ngi koó kjotsja-no ko'sín tixá nga jngó jngó-no skanda ta kjiá-nioo, kóhonda katabitjasòn kjoa ra inchichiñá-la. ¹²Majin-najin nga katama'tsè jìon. Ta isaá jnchro jñà chjíngi-la jñà xita ra ijye inchitjábé-la kjotjò koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá ta ngatjì-la nga nda makjín-la ko nda inchichíjkoako-la.

Kó'sín Nainá kitsjà kixi-la tsa'ba jè Abraham

¹³Nainá, 'kia nga kitsjà-la tsa'ba jè Abraham, 'koaá 'sín kitsjà kixi 'én-la ra tijè tsasén-ni 'kia nga mi tì yá tjín-ni ra isa 'nga tjína koni ra jè; 'koaá 'sín kiichja ¹⁴nga kitsò: “An, 'ñó nda sichíkon'tin-la, ti'koaá 'ñó kjìn koma jñà tje-li.” ¹⁵'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Abraham iskoñákjoa-ní, akjòn itjábé-la koni 'sín kitsò-la jè Nainá. ¹⁶Jñà xita isà'nde, 'kia nga tsjá tsa'ba, jè síkaxki jè ra tjína ítjòn-la. 'Kia nga ko'sín tsjá 'én-la, ta yaá fehe'ta kjoa, mi tì mé ra joóya-isa-ni. ¹⁷'Koaá 'sín kjomejèn-la Nainá nga nda kjón tsakón-la jñà xita ra tjábé-la kjotjò koni 'sín ijye kitsjà-la tsa'ba nga 'koaá 'sín tjíjngo ikon nga sihitjasòn ko nga nimé ra siikaatjìya-la. Kíi ko'sín kitsjà-ni 'én-la ra 'ñó xkón tjín 'kia nga ko'sín kitsjà tsa'ba. ¹⁸Jñà 'én kii ra jò ma-ni, ra mi kì ma kjoaatjìya-la, ko mi kì ma skoóndacha-ná Nainá, yaá sakó-ná jngo kjoajetakòn ra 'ñó tjín, nga'tsí-né ra inchifatsjieé nga jè Nainá kosíko-ná ko jién ra ko'sín tjíjngo takén nga inchichiñá-lá koni 'sín nga ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-ná. ¹⁹Jè kjoakixi ra inchichiñá-lá, 'koaá 'sín síkíjna kixi iníma-ná koni jngo kichá ra sité'ñó-ni chitso; ko kjoakixi rakíi skanda maá 'jaha'sen-jin ya i'nde tsje nándá tja'bájto jngo nikje, ²⁰ya nándá 'jaha'sen Jesús

nga iski'xa'nde-ná ndiyá nga na'mì ítjòn tsikijna nda ta mé nichjin-nioo koni jè Melquisedec.

**Jesús, 'koaá 'sín jngoya-la koni jè na'mì ítjòn
ra tsi'kin Melquisedec**

7 ¹Melquisedec xitaxá ítjòn tsikijna 'tse naxindá Salem, ti'koaá na'mì ítjòn 'tse Nainá ra tíjna ngajmi tsikijna-te. Kiikjá indiaá jè Abraham 'kia nga tínchrabá-ni nga ijye isikijne ijye-la xitaxá ítjòn ra iskajàn-ko, ko jè Melquisedec yaá isìchikon'tin jè Abraham. ²Jè Abraham, teya ki'sin nga'tsi tsajmì ra isakò-la 'kia nga kijì kjojchán ko jngo-yá kitsjà-la jè Melquisedec tsajmì kiì. 'Í ra 'mì Melquisedec, 'koaá tsò-ni: Xitaxá Ítjòn ra Kixi Tíjna; ko nga jè ra xitaxá ítjòn 'tse Salem 'mì, Xitaxá ra Tjín-la Kjo'nchán, tsò-ni. ³Jè Melquisedec mì kì 'ya-la tje-la, yá-ni na'in-la ko yá-ni na-la, ñánda kitsin ko ñánda 'ken; 'koaá 'sín mangásòn-ko koni jè Cristo ra I'ndí-la Nainá, nga ti'koaá na'mì ítjòn tíjna skanda ta mé nichjin-nioo. ⁴Jìon tìkítsjen nga 'ño 'nga tsikijna jè Melquisedec nga skanda jè xita jhínga-ná Abraham teya ki'sin nga'tsi tsajmì ra isakò-la 'kia nga kiì kjojchán nga jngo-yá kitsjà-la jè Melquisedec. ⁵Kixií kjoa, 'koaá 'sín tíchja kjotéxoma-la Moisés ra Nainá kitsjà-la; nga jñà xita naxindá jíjè-la nga teya siìjòya tsajmì ra tíjn-la nga jngoya tsjá-la jñà na'mì ra tje-la Leví ni'sín ti xita xákjén-ni jñà ra tiya nchrabá-ni tje-la Abraham. ⁶Tanga jè Melquisedec mì tsa tje-la Leví-jin, tanga itjábé-la ra jngoya bako-la tsajmì ra teya ki'sin jè Abraham, akjòn 'kiaá isìchikon'tin; ni'sín jè kjòn-ni Abraham ra ko'sín itjábé-la 'én a'ta 'tse Nainá 'kia nga kitsjà-la tsa'ba. ⁷Koni 'sín tjíjin-ná nga'tsi-ná, jè ra síchikon'tin, isaá 'nga tíjna mì 'koa-ni koni jè ra machikon'tin. ⁸Jñà na'mì ra tjábé-la ra jngoya bako-la ra teya 'sín xita naxindá, mì tsa ta kíhijyo ki'ta-jìn, tanga jè Melquisedec, 'koaá 'sín tí'ta xajon-la Nainá nga 'koaá 'sín 'ya-la koni tsa jngo xita ra takó tíjnakon. ⁹Jñà na'mì ra nchrabá-ni tje-la Leví ra tjábé-la ra jngoyá bako-la ra teya 'sín xita naxindá, komaá kokixé nga ti'koaá jè Melquisedec kitjábé jngoya-la a'ta 'tse xita kiì 'kia nga ko'sín jngoyá kitsjà-la Abraham. ¹⁰Nga jè Abraham, ijyeé yaá 'ya tje-ni ra kjomà Leví, 'kia nga ko'sín iskajin Abraham jè Melquisedec.

Ra jò skoya na'mì

¹¹ Jñà kjotéxoma ra itjábé-la jñà xita Israel yaá inchrabà'ta-ni a'ta 'tse na'mì ra tje-la Leví; tanga jñà na'mì kii, m̀ k̀ kjomà-la nga ngi kixi isíkítsajna jñà xita, 'koaá 'sín kjomà-ni nga kj'íí na'mì 'ji jngo-isa ra ya mangásòn-ko Melquisedec kò m̀ tsa jè mangásòn-ko na'mì ra tje-la Aarón. ¹² 'Kia nga xìn chja-ni na'mì ra 'faha'sen 'kia nga fahatjìya, kjo'ñoó tjin-ni nga fahatjìya jè kjotéxoma. ¹³ Koni 'sín tíchja 'én-la Nainá, jè ra itjábé-la xá koni 'tse Melquisedec, kj'íí tje-ní; ǹ k̀ jè sa jngo na'mì bitjokàjin ya ñanda nga inchrabà'ta-ni. ¹⁴ 'Koaá 'sín nda 'ya-la nga jè Na'ín-ná Jesucristo, yaá inchrabà'ta-ni tje-la 'tse naxindá Judá; ya tje-la naxindá rakii, m̀ k̀ tsijen isikàxki jè Moisés 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse jñà na'mì.

¹⁵ Nga'tsi kjoa kii, isaá makixiya-ná 'kia nga jè na'mì xitse ra 'faha'sen, 'koaá 'sín 'sín koni ki'sin jè Melquisedec, ¹⁶ nga m̀ tsa a'ta 'tse kjotéxoma inchrabà-ni nga ko'sin na'mì kjomà; tà jé-ní nga tse nga'ñoó tjin-la kò m̀ yá ra koma-la sù'ken. ¹⁷ Nga 'koaá 'sín tíchja Nainá ra a'ta 'tse, nga tsò:

Jíí-ní ra na'mì tijni skanda ta mé nichjin-nioo,
yaá mangásòn-ki jè Melquisedec.

¹⁸ 'Koaá 'sín kjomà-ni nga iskajen-ngi jè kjotéxoma jchínga, ta ngatjì-la nga m̀ k̀ ki'se-la nga'ñoó, kò m̀ k̀ itjasòn-la koni 'sín nga tjinè-la nga sihitjasòn. ¹⁹ Nga jè kjotéxoma jchínga ra kitsjà jè Moisés nimé ra isikixiya xita; tanga nichjin 'ndi 'ndi, tjin jngo-ná kjoa ra inchichiñá-lá ra isa nda tjin jè ra síchraña'tà-ná Nainá.

Kó'sín jé Jesús tíjna ítjòn-la koni jñà na'mì ra kj'íí

²⁰ Jñà kjoa kii, m̀ tsa ko'sin m̀ k̀ kitsjà tsa'ba Nainá; koni jñà na'mì ra i'ka, ra ta 'koaá 'sín itjábé-la xá, m̀ tsa yá ra kitsjà 'én-la. ²¹ Tanga ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús kitsjà tsa'ba Nainá jè 'én ra 'ñoó xkón tjin 'kia nga kitsò:

Na'ín-ná, 'koaá 'sín ijye kitsjà kixi 'én-la ra 'ñoó xkón tjin,
kò m̀ k̀ tì sikaatjìya-ila jè kjobítsjen-la 'kia nga kitsò:
“Jíí-ní ra na'mì tijni ta mé nichjin-nioo.”

²² 'Koaá 'sín ma-ni nga jè Jesús basèn-tjì-ná 'kia nga jè Nainá tsikíndajínko jñà xita jngo kjoa ra isa 'ñoó nda tjin. ²³ Jñà na'mì ra tje-la Leví, 'ñoó kjín ma-ni, ta ngatjì-la 'kia nga jngo biya,

ta yaá fehe'ta xá-la, òjngo na'mì xákjín 'faha'sen ngajo-la 'kia nga biya. ²⁴Tanga jè Jesús tíjna-ní skanda ta mé nichjin-nioo kò mì tsa kjoaatjiya jè xá-la nga na'mì tíjna. ²⁵'Koaá 'sín ma-ni nga ma-la bachrjekàjin kjohi'in jñà xítà níta mé nichjin-nioo, nga'tsi ra a'ta 'tse Jesús bijchó-ni ya ngixkon Nainá; kò jè Jesús tíjnakon-ní níta kjiá-nioo mé-ni nga ma bítsa'batji-ni jñà xítà.

²⁶Ngi jé kjón-ní Jesús jè na'mì ítjòn ra machjeén-ná: nga xítà tsje-ní; kò mì tsa jé tíjn-la; kò mì tsa tjé 'ki ya ajin iníma-la; xìn tíjna-la jñà xítà ra jé tíjn-la; kò jè-ní ra isa 'nga tíjna ya ján ngajmi. ²⁷Mì tsa kò'sín 'sín koni 'sín jñà na'mì ra i'ka nga nichjin nchijón-ní sí'ken cho ra tsjá kjotjò ra kjoa 'tse jé-la, akjòn tsjá-te ra a'ta 'tse jé-la xítà naxindá. Tanga Jesús, 'kia nga kitsjà kjotjò ijo-la nga kiní'ken, ta india kjón-ní kitsjà skanda ta kjiá-nioo. ²⁸Jè kjotéxoma ra kitsjà Moisés, 'koaá 'sín tíchja nga jñà kítsajna na'mì ítjòn xítà ra tsìn-la nga'ño; tanga jè 'én ra xkón tíjn ra askan kitsjà Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga jè l'ndí-la, na'mì ítjòn kíjna, jè ra kò'sín kisikò nga nímé kichija'ta-la skanda ta kjiá-nioo.

Kó'sín jé Jesús tsikíjna'ño jngo ra kjoa xítse

8 ¹Nga'tsi kjoa ra inchichibaya-ná, tíjn jngo ra isa 'ño chjí-la, jè-ní nga tíjnaá jngo-ná na'mì ítjòn ra ya tsikijna'ta nga kixi-la ya íxile-la Nainá jè ra tíbatéxoma ya ján ngajmi. ²Yaá síxá ya nándá tíjna ra ngi Ni'ya Tsje-la Nainá ra jè sabà Nainá tsikínda, kò mì tsa xítà tsikínda.

³Nga'tsi ra na'mì ítjòn 'koaá 'sín satéxoma-la nga kjotjò tsjá-la Nainá kò cho sí'ken, kò 'koaá 'sín ma-ni nga jè Cristo, tí'koaá machjeén-ní nga ki'se-te-la mé ra kitsjà-la Nainá. ⁴Jè Cristo, tsa íí-la tíjna í a'ta nangi, skanda mí-la koma nga na'mì kíjna, nga í a'ta nangi, ta 'koa tíjn na'mì ra tsjá-la kjotjò Nainá koni 'sín tíchja jè kjotéxoma ra tsikínda Moisés. ⁵Tanga jñà na'mì ra tíjn í a'ta nangi yaá síxá ya ni'ya ra ta isén-la kò jè ra ta 'ngièn-la jè Ni'ya Tsje-la Nainá ra tíjna ya ján ngajmi; koni 'sín tsi'kìn-la Moisés, 'kia nga ijye mejèn kii'tsia kjòn nga kii'nda jè ni'ya tsje-la Nainá ra 'tse nikje, 'kia nga kitsò-la: “Nda kjón tikítsjin koni 'ki ra ítsakon-la ya nindo Sinaí, 'koa kjón 'sín 'ki ra 'ki ra tinda jngi.” ⁶Tanga 'ndi-ni, isaá nda tíjn jè xá ra itjábé-la Jesucristo nga na'mì ítjòn tíjna, nga jè

basèn-jin-ná jngo kjoa xit̄se ra isa nda t̄jín ra tsikíndajín Nainá ko j̄nà x̄ita, ta ngat̄jì-là nga yaá nchrabá'ta-ni 'én ra isa nda t̄jín koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá.

Kó'sín nga jè kjoa ra isindajín ít̄jòn mì tsa ngi nda ki'se

⁷Tsa mí-la mé isijchija'ta-là jè kjoa ra isindajín ít̄jòn, mí-la t̄i machjeén-ni tsa ìjngo 'ká s̄indajín india-ni. ⁸Tanga Nainá 'kia nga tsakátiko kitsò-la:

Kijchò nichjin 'kia nga ìjngo kjoa xit̄se kindájín-koò j̄nà x̄ita Israel ko x̄ita Judá.

⁹Jè kjoa xit̄se ra kindájín-koò, mì tsa t̄i ko'sín s̄indajín-ni koni 'tse x̄ita jchínga-là, 'kia nga 'an kjón ít̄sabá'ño tsja nga ít̄sachrjékàjian ya nangi Egipto. J̄nà x̄ita k̄i, ta ngat̄jì-là nga mì isìhitjasòn jè kjoa ra ít̄sikíndajín-ko, 'koaá 'sín kjomà-ni nga kítsjin-tákon.

¹⁰'Kia nga ijye koto nichjin k̄i, jè kjoa xit̄se ra kindájín-ko j̄nà x̄ita Israel, kí'sín t̄jín: J̄nà kjotéxoma-na, yaá sikjáha'sen-jiaan ya ajin kjobítsjen-là,

ko yaá kindá'tá ya ajin inìma-là.

Ko 'aán koma jè Nainá-là ko j̄nà koma x̄ita nax̄indá-na.

¹¹Mì k̄i t̄i kochjeén-ni nga x̄ita xákjín kokòn-ya-là, n̄i jè 'ndse kók̄itso-là nga katabexkon-na nga 'an-ná ra Nainá;

nga nga'tsí x̄ita skexkon-na,

ma'tsia kjòn-ni ra ìxti skanda j̄nà ra 'ño x̄ita jchínga.

¹²'Aán sijchá'ta-là nga'tsi kjoa'cho ra ki'sín, ko n̄i-t̄i-kjiá síkítsjen-na j̄nà jé-là.

'Koaá xiaaṅ 'an ra Nainá.

¹³'Kia nga Nainá chja a'ta 'tse ra ìjngo-isa kjoa xit̄se ra sindajín, kí' ngat̄jì-là nga ijyeé kjójchínga jè ra isinda ít̄jòn; ko jè kjoa jchínga ra ijye tífehe'ta, ta chibaá nichjin chija-isa-là nga ngi jchija.

Kjoa xit̄se ra isa nda t̄jín ra tsikíndajín Nainá ko x̄ita

9 ¹Jè kjoa ra tsikíndajín ít̄jòn Nainá ki'seé-là kjotéxoma kó'sín nga jeya síkijna Nainá, ko t̄i'koaá kisijnaá jngo-te

ni'ya tsje-la i a'ta nangi. ²Jè Ni'ya nikje ra Tsje ra 'tse Nainá, 'koaá 'sín tjínda nga tíjna ítjòn jngo-la i'nde ra 'mì I'nde Tsje ñánda tíjna jè kichá oro ra kìn chrjì tjín-la ra sincháya ni'í nga tì, kò jè ímixa ra sinchásòn niño nchrajín tsje-la Nainá. ³Ya ajton-la nikje ra tjo'bángi ra ma-ni jò, yaá kjijna jè i'nde ra 'mì I'nde ra Bato 'Ñó Tsje. ⁴Ya i'nde rakìi, yaá tíjna jngo kàxa ra ngi kichá sinè ra tìsòn chrjongó Nainá; kò tì'koaá yaá kjijna kàxa ra ngi kichá sinè ijàjno jè ra tjíya jñà tsajmì ra bakón kjoa ra tsikíndajín Nainá. Kàxa rakìi, yaá tíjnaya jngo tíjì ra ngi kichá sinè ñánda ijncha niño nchrajín ra 'mì maná; tì'koaá yaá kjinaya yá koròti-la Aarón ra tsikí'jtsén kò jñà najo te ra tíj'ta kjotéxoma-la Nainá ra itjábé-la Moisés. ⁵Ya asòn kàxa incha isén-la ikjalì ra tjín-la najngá ra bakón chiya kjoajeya-la Nainá; jñà najngá-la yaá bíjtsa'ma jè kàxa; tanga 'ndì 'ndì, mì kì machjeén nga jndà jndà kinákjeé ra a'ta 'tse kjoa kii.

⁶'Kia nga ijye kò'sín isinchanda tsajmì kii, jñà na'mì kji'tá nìchjin 'faha'sen ya Ni'ya Tsje-la Nainá ra nikje, ya i'nde ra tíjna ítjòn nga síhitjasòn xá-la nga bexkón Nainá. ⁷Tanga jè i'nde ra bijchó jò-ni, ta jè tajngo na'mì ítjòn ma 'faha'sen, kò ta indiaá ma 'faha'sen nga jngó jngó nó; kò 'kia nga 'faha'sen, tíjnè-la nga jní-la cho 'ba ra tsjá-la Nainá ta ngatjì-la kjoa 'tse jé-la kò ta ngatjì-la nga'tsì jé ra tjín-la xita naxindá, jñà jé ra nda mí be kó'sín nga kàjin. ⁸'Koaá 'sín síchiya-ná jè Inìma Tsje-la Nainá, 'kia nga takó jè tímachjeén jè Ni'ya Tsje ra Nikje ra isinda ítjòn, kjè kì tjáxa'nde nga koma kitjáha'seén jè I'nde ra isa 'Ñó Tsje. ⁹Jñà kjoa ra kjomà kjotseé ta tsakón chiyaá jè kjoa ra tíma nìchjin 'ndì; nga jñà kjotjò kò jní-la 'cho ra ixaájten ya i'nde jè, tsìn-la nga'ño nga ngi india kión sìitsje kjobítsjen-la xita, jñà ra kò'sín bexkón Nainá. ¹⁰Kjoa kii, ta kjotéxoma ra a'ta 'tse ijo-la xita-ní, 'tseé tsajmì ra ma chine kò ra ma 'yò, kò kó'sín nga sítsje ijo-la xita; ta 'koaá 'sín tjen kochjeén skanda 'kia nga jè Nainá sìikaatjìya-la nga'tsì kjoa kii.

Kó'sín nga isaá 'ñó tjín-la nga'ño jè kjotjò-la Cristo

¹¹Tanga 'kia nga ijye 'ji jè Cristo ra na'mì ítjòn tíjna a'ta 'tse kjonda-la Nainá ra ijye tíma, yaá 'jaha'sen Ni'ya Tsje-la Nainá ra isa 'ñó nda chon kò ra isa kixì tjín nga mì tsa tsja xita isinda-ni, jè ra tsò-ni kjoa nga mì tsa i kisinda a'ta nangi.

¹²Jè Cristo ngi indiaá 'jaha'sen skanda ta kjiá-nioo ya I'nde Tsje; ko mì tsa tì jní-là tíndso ko jní-là nchraja isichjeén-ni nga ma 'jaha'sen; ngi 'tse kjón-ní jní ra isichjeén nga ma 'jaha'sen; 'koaá 'sín ki'sín nga tsikíchjítjì jé-ná mé-ni nga ma sùkítsajnandíí-ná ta mé nichjin-nioo. ¹³Tsa jñá-la jní-là nchraja ko jní-là tíndso ko chijo-là nchraja chjoón i'ndí ra kitì, matsjesòn'nga-ni ijo-là xítà ra maxa'ya 'kia nga xaájen-jnó, ¹⁴isaá ta tse nga'ño tjin-là jè jní-là Cristo. Nga ngi koó nga'ño-la Inìma Tsje ra tijnakon nda tà mé nichjin-nioo, nga kisìngatsja ijo-là Nainá koni jngo kjotjò ra nì ta mé jé tjin-là. Jé jní-là Cristo sùitsje-ni kjobítsjen-no nga kjoaáxìn-no jè kjoa'cho ra kjobiya kji'ta-là mé-ni nga ya sixá'ta-la Nainá ra tijnakon.

Kó'sín tjin jè kjoa xítse ra tsikíndajín Nainá ko xítà

¹⁵'Koaá ma-ni, nga jé Cristo ra basèn-jin masen 'kia nga sindajín jngo kjoa xítse; 'kia nga 'ken, jè tsikíchjítjì jé-la xítà ra tsakátsji 'kia nga tì'sa jè tíbatéxoma kjoa ra isindajín ítjòn, mé-ní nga jñá ra xá inakjoá-la, tjábé-la koni 'sín nga kitsjà-la tsa'ba Nainá jè kjotjò ra mì kì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo. ¹⁶'Kia nga jngo xítà síka'bí tsajmì ra tjin-là, bínda jngo xajon ra bájna masen [ra 'mì testamento]. Tanga skanda 'kiaá ma machjeén xajon rakìi 'kia nga ijye biya jè xítà ra tsikínda. ¹⁷Tanga jè xajon rakìi, mì kì mé chjí-la 'kia nga takó tijnakon-isa jè xítà ra tsikínda, skanda 'kiaá chjí-la, 'kia nga ijye kiyá. ¹⁸Jè kjoa ra kisindajín ítjòn, 'koaá tì'sín ko kjoabiyaá kisindajín-te-ni nga jní-là cho kjochjeén. ¹⁹Moisés, 'kia nga ijye tsi'kénajmíya nga'tsi kjotéxoma-la Nainá ya ajin-la xítà naxínda, iskábé jní-là tíndso ko jní-là nchraja i'ndí ko isíkójin nandá, ko iskábé tsja-la forrè ra inì kjòn ko jngo chrja-la yá ra 'mì hisopo; akjòn tsjahíjin ya jní, ko akjòn tsikíxten-jnó jè xajon ra tjí'ta kjotéxoma-la Nainá; ra ijye kjomá, tsikíxten-jnó-te nga'tsi jñá xítà naxínda. ²⁰Jè Moisés kitsò: “Jè jní rakìi ra síkixiya kjoa ra tsikíndajín-ko-no Nainá, jè kjohixi ra kitsjà-no nga sùitjasòn.” ²¹Moisés tì'koaá tsikíxten-jnó-te jní ya Ni'ya Tsje-la Nainá ra nikje ko nga'tsi tsajmì ra machjeén 'kia nga 'yaxkón. ²²Koni 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta kjotéxoma-la Nainá, kjameé nga'tsi tsajmì, saba jní matsje ijye-ni; tsa mì kì xaájen jní, tsìn ra 'mì kjoanìhijcha'ta ra a'ta 'tse jé. ²³'Koaá ma-ni nga tjinè-la nga jní-là cho kjotsje-ni jñá

tsajmì kii ra xkòsòn-là tsajmì ra tjín ya ján ngajmi; tanga jñá kjón-ní tsajmì ra tjín ya ján ngajmi, jé machjeén-là nga xaájten jní ra isa 'ñó nda tjín nga ma kotsje-ni.

Mé ngatji-là nga ko'sín kitsjà kjotjò ijo-là Cristo

²⁴Tanga jè Cristo mì tsa ya 'jaha'sen ya Ni'ya Nikje Tsje ra ta tsja xitá isinda-ni ra ta xkòsòn-là Ni'ya Tsje-là Nainá ra kjiina ján ngajmi. Tanga ngi ya kjón 'jaha'sen ya ján ngajmi nga ijchò ya ngixkon Nainá nga tíchjatji-ná. ²⁵Mì kì tsa ko'sín kjìn 'kà 'jaha'sen ya ján ngajmi nga kjìn 'kà kitsjà kjotjò ijo-là, koni 'sín 'sín jngo na'mì ítjòn nga xkì nó 'faha'sen ya 'l'nde ra Bato 'Ñó Tsje nga 'faha'sen-ko jní ra mì tsa 'tse. ²⁶Tsa 'koaà-la 'sín tjínè-là nga ko'sín koma tsiki, jè Cristo, kjín-la 'kà tsatojin kjohi'in skanda 'kia-ni isinda isà'nde. Tanga 'ndi 'ndi, nga ijye tífehe'ta nichjin, ta india kjón-ní ko'sín kitsjà ijo-là skanda ta kjiá-nioo nga ko'sín jè saba jní-là tsikíxten mé-ni nga tsjahíxìn-ni kjoa 'tse jé. ²⁷Koaá 'sín tjín ra a'ta 'tse nga'tsi xitá nga ta india kjón-ní biya, ko askaán kj'íí jè nichjin 'kia nga sindajín-là. ²⁸Koaá ti'sín tjín a'ta 'tse Cristo; ta indiaá kitsjà kjotjò ijo-là nga 'ken mé-ni nga kjìn xitá itjahíxìn-là jé-là ra jè ki'tsamjìn; tanga ra kijchò-ni jò 'kà, mì tsa ti jé 'koamjìn-ni; kíí xá kj'íí-ni nga kochrjekàjin kjohi'in jñà ra inchikoñá-là.

Kó'sín nga mì kì ti machjeén-ni kjotéxoma ra isindajín ítjòn

10 ¹Jè kjotéxoma-là Nainá ra itjábé-là Moisés, mì tsa ngi jè kjòn-ni jè kjonda ra askan tjínè-là nga 'ji; koni ta tjen tsakón itsé jè 'ngién-là. 'Koaá ma-ni nga jè kjotéxoma nikjiá koma ngi tsje sikkítsahijyo jñà xitá ra xkì nó xkì nó síchraña'ta-là Nainá nga tijñà tijñà kjotjò tsjá-ni nga xkì nó. ²Tsa india kjón-la jè kjotéxoma sítsje jñà jé-là xitá, mí-la ti kì jñà sijin-ni kjobítsjen-là nga jé tjín-là, ko mí-la ti jní-là cho tsjá kjotjò-ni. ³Tanga jè jní-là cho, xkì nó xkì nó síkítsjen-yá-là jé jé ra tjín-là xitá. ⁴Nga jè jní-là nchraja ko jè jní-là tíndsó mì kì ma-là faháxìn jñà jé-là xitá.

Kó'sín chjí-là jè kjobiya-là Cristo

⁵'Kia nga 'ji Cristo i isà'nde, kitsò-là Nainá:
Majìn-li jní-là cho ra biya, ko kjotjò ra tsjá-li xitá,
tanga jé ijo-na iníkiñandi.

⁶ Mì kì sasén-li nga cho tì-li,

kò nijnà kjotjò ra tsjá-li ra a'ta 'tse jé-la xita.

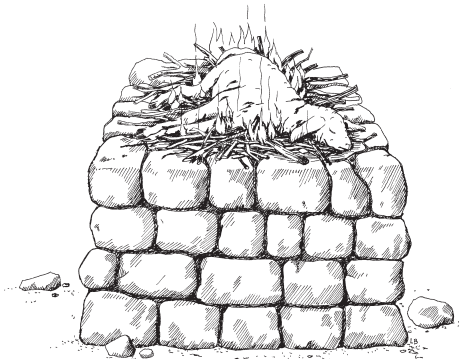
⁷ 'Kiaá kichjà nga kixin-la: “Koni 'sín tíchja xajon-li ra a'ta tsa'an,

íí tíjna nga sîhitjásòn koni 'sín mejèn-li jì ra Nainá 'mì-li.”

⁸ Jè Cristo, kíí 'sín kitsò nga ítjòn: “Mì kì kjomejèn-li tì'koa mì kì kisasén-li jní-la cho ra biya kò kjotjò ra tsjá-li xita, kò cho ra baká-li xita kò kjotjò ra tsjá-li ra a'ta 'tse jé-la”, nì'sín takó kò'sín tíchja kjotéxoma nga tjíné-la nga kotjín ra tsjá xita. ⁹ Akjòn kitsò-isa: “Íí tíjna ijndíí mé-ni nga sîhitjásòn-na koni 'sín mejèn-li.” Kíí tsò-ni jnà 'én kii nga jè Cristo tsjahixìn jè kjoa ra tíjna ítjòn mé-ni nga kisíkjina-ni jè kjoa ra xitse.

¹⁰ 'Koaá 'sín kjomà-ni nga isitsje inìma-ná Nainá a'ta 'tse Nà'ín-ná Jesucristo 'kia nga isîhitjasòn koni 'sín kjomejèn-la Nainá nga ta india kjón-ní kitsjà ijo-la skanda ta kjiá-nioo koni jngo kjotjò 'kia nga 'ken.

¹¹ Nga'tsì na'mì, nìchjìn nchijòn inchisîhitjasòn xá-la nga 'nó kjìn 'ka tíjè tíjè kjotjò síngatsja-ni Nainá, jnà kjotjò ra nìkjiá ma-la faháxìn jé-la xita. ¹² Tanga jè Jesucristo, ta jngo 'ká kjón-ní kitsjà kjotjò ijo-la skanda ta kjiá-nioo ra ta ngatjì-la kjoa 'tse jé; ra ijye kjomà, akjòn yaá tsikijna'ta ya nga kixi-la Nainá. ¹³ Yaá tíkoñá skanda 'kia nga jnà xita kondra-la sîijchija nga jè Nainá sîikíjyongí ya ndsako. ¹⁴ Nga ta india kjón-ní kitsjà kjotjò ijo-la mé-ni nga ngi nda kjòkixiya-ni skanda ta kjiá-nioo jnà xita ra inchimatsje. ¹⁵ Jè Inìma Tsje-la Nainá ndaá síkixiya-ná 'kia nga kitsò ítjòn:

I'nde nãnda nga síngatsja Nainá jnà kjotjò-la xita

¹⁶ Jè kjoa rakì ra kindájín-ko jñà xita
 'kia nga koma askan-nioo, tsò Na'in-ná:
 Jñà kjotéxoma-na, yaá kindá'tá inìma-la,
 ko yaá kijiáan ya ajin kjobítsjen-la.

¹⁷ Ko tsò-isa:

Ni-ti-kjiá síkítsjen-yá india-na jñà jé-la,
 ko nga'tsì kjoa'cho ra ki'sìn.

¹⁸ 'Kia nga ijye inihijcha'ta-ná jé-ná mì kì tì machjeén-ni nga
 jní xaájten ra kjoa 'tse jé.

Kó'sín nga maá nda jchibá-ná ko Nainá ra a'ta 'tse Cristo

¹⁹ 'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé, ta ngatji-la jní ra tsikíxten
 Jesús, tjí'nde-ná nga ma kitjáha'seén ya I'nde ra Bato 'Ñó
 Tsje ya ñándá nga tíjna Nainá. ²⁰ Nga jè iskí'xa jngo-ná
 ndiyá xitse ra fiko-ná ñándá nga kitsajnakeen mé-ni nga
 koma kitjáha'seén ya ñándá nga tja'bájto jè nikje ra tja'báya
 masen-la jè I'nde Tsje-la Nainá; nga jè nikje, jé ngoya-la ijo-la
 Jesús. ²¹ Nga tíjnaá jngo-ná na'mì ra 'ño jeya tíjna ra batéxoma
 ya ni'ya-la Nainá. ²² 'Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga ngi koó
 inìma-ná sichraña'ta-lá Nainá nga ngi tíngo takén ra a'ta
 'tse, 'kia nga ijye kjotsje inìma-ná nga'tsì ra kjobítsjen 'cho
 ko ngi nandá tsje ra kisiníjno-ni ijo-ná. ²³ Kixi kitsajnakéé
 kjoa ra inchichiñá-lá koni 'sín nga bixé nga makjiín-ná, nga
 mì kohíkojno kohíko'té kjobítsjen-ná; nga Nainá, xita kixi-ní,
 sihitjasòn koni 'sín ijye kitsjá-ná 'én-la. ²⁴ Kjótsji'nde-lá kó'sín
 nga kisikeé jñà xàngieé mé-ni nga isa nda 'se-ná kjotsjacha
 ko mé-ni nga koma ko'sín 'sieén jñà kjoa ra nda tíjn. ²⁵ Mì kì
 kijmié koni 'sín nga 'fiheé ya ñándá nga maxkóyeé koni 'sín
 'sín i'ka jñà xita ra ijye ko'sín nga-la; ta isaá machjeén-ní nga
 'kì nga'ño-lá jñà xàngieé nga jngó jngó-ná, ko isaá 'kia nga
 ijyeé tí'ya-la nga tímachraña jè nichjin-la Nainá.

²⁶ Nga tsa xá tíjn-ni takén nga kjótsji-jé iseé, 'kia nga ijye
 ka'yaxkeén ra kjoakixi 'tse Nainá, mì kì tì mé jní ra ma
 xaájten-ni ra kjoahíxìn india-ni jé-ná. ²⁷ Ta jé chiñá-isa-lá
 nga koko-ná kjohi'in ra 'ño i'in tíjn ko jè ni'í ra sítì síjnga
 tíma ñándá nga jti jñà xita ra kondra fi-la Nainá. ²⁸ Jè ra
 batonè-la jè kjotéxoma ra itjábé-la Moisés, tsa jò ko tsa jàn
 xita tsjá 'én nga kijtse nga kixí kjoa, mì kì mahimacha-jìn,
 ta ndi'toón ni'ken. ²⁹ Kó'sín be-la takòn jìon, ¿a mí tsa isa tse

kjohi'in bakén-la jñà xità ra minchanè jè l'ndí-la Nainá ko bachrjengi jè jní ra tsikíxten, ko tì'koa chjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá ra tsjá-ná kjonda? Jè jní ra bachrjengi, jè-ní ra Nainá isichjeén nga tsikíndajín-ko xità jngo kjoa ra xitse, ko ra kjomà kjotsje-ni inìma-la xità kù. ³⁰Ijyeé tjíjin-ná nga ijyeé kokitsò Nainá: "Aán bako-na nga tsja-la kjohi'in xità, 'aán tsja-la chjí-la." Ko india-isa tsò: "Jé Nainá kùndajín-la jñà xità naxindá-la." ³¹Taxki 'nó tse kjojkón tjín-ni 'kia nga ya kayeé tsja Nainá ra tijnakon!

³²Tanga tikítsjen kó'sín kjomà'tioòn nìchjin ra ijye tsatò 'kia nga tì'sa ina'yá ítjòn kjòn jè 'én kixi ra isìhisen-no nga ichikjoa-no nga tse kjohi'in inikjioón. ³³Ijchó nìchjin nga jñà xità kùichjajnoó-no ko iskajàn-ko-no ya ngixkon xità naxindá. Skanda tì'koaá ijchò jngo-te nìchjin nga inìngásòn-koò-te jìòn jñà ra 'koa tì'sín inchisíkjiín-te kjohi'in. ³⁴Jìòn, kjòhimacha-no jñà xità ra kjohi'in isìkjiín jñà ra tsikítsa'ya ndayá; tì'koaá mì tsa kjojtì-no 'kia nga itja'án-no jñà tsajmì-no; ta isaá tsjaá k'ise jnchro-no ta ngatjì-la nga ijyeé 'ya nga ya ján ngajmi tjín-no tsajmì ra isa 'nó nda ko ra mì kì fehe'ta nì ta kjiá-nioo. ³⁵Kì jmio koni 'sín nga kji'ta takòn Nainá, nga yaá 'ya kjojtò ra 'nó tse chjí-la. ³⁶Machjeén-ní katachíkjoako-no kjohi'in, mé-ni 'kia nga ijye kitjasòn-no koni 'sín mejèn-la Nainá, tjábé-no jè ra tsjá Nainá koni 'sín nga ijye kitsjà tsa'ba. ³⁷Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Kj'íí ndìton ndìtoón-ní
jè ra tjínè-la nga nchrabá.

Mì kì tì tse kichjin-ila.

³⁸Jè ra xità kixi,

jé kíjnakon-ni nga makjiín-la a'ta 'tse Nainá.

Tanga tsa í'tsin kiji-ní,

mì kì sasén-la inìma-na.

³⁹Jién, mì tsa í'ndsién mangí-né koni 'sín 'sín jñà xità ra í'tsin fì-ni nga síjchija ijo-la. Ta isaá jnchro jién, nda makjiín-ná mé-ni nga mì jchija-ni inìma-ná.

Kó'sín tjín kjòn-ni kjoa ra makjiín-ná

11 ¹Jè kjoa ra makjiín-ná, jé-ní nga tjín kixi-ná nga tjábé-ná jñà kjoa ra chiá-lá; jè-ní nga tjíngoó takén nga tjín kitií jñà kjoa ra takó kjè kì tsijen-la xkén. ²Ta ngatjì-la

nga ndaá kjokjiín-là jñà xità jchínga ra ki'se kjotseé, ndaá kina'yà-là ra a'ta 'tse.

³Ki-ní nga makjiín-ná, nga ko'sín machiya-ná nga jè Nainá, ngi tà 'én tsikínda-ni jè isà'nde nga isikatsjén tsajmì ra mì kì tsijen-ni nga tì'sa ítjòn.

⁴Jè xità ra ki'mì Abel, ta ki-ní nga kjokjiín-là nga ko'sín isa nda kjàn kjotjò ra kitsjà a'ta 'tse Nainá, ko mì 'koa-ni koni jñà 'tse Caín. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga Nainá nda kisasèn-là jè kjotjò ra kitsjà-là ko xità kixi kitsò-là. Ni'sín ijye 'ken, skanda nichjin 'ndi 'ndi, takó 'koaá 'sín tíchja koni 'sín nga kjokjiín-là.

⁵Jè xità ra ki'mì Enoc, ta ki-ní nga kjokjiín-là, nga ko'sín kiiko tíkon Nainá ya ján ngajmi, ko mì tsa kjobiya kijtse, ko mì tì kì isakò-ni ta ngatjì-là nga ijyeé kiiko Nainá. Ko 'kia nga tikje fiko, 'koaá 'sín na'yá-là nga nda-ró kisasèn-là Nainá koni 'sín nga ki'sín. ⁶Tanga tsa mì kì makjiín-ná, mì kì koma kitjasòn-ná kjoa ra sasèn-là Nainá. Nga jè xità ra mejèn-là nga chraña kíjna-là Nainá, machjeén-ní nga nda katakjiín-là nga tíjnaá ra 'mì Nainá; tì'koaá katakjiín-là nga jè-ní ra síngatsja kjonda jñà xità ra bátsji.

⁷Jè xità ra ki'mì Noé, 'kia nga tsi'kénajmí-là Nainá kjoa ra kokama askan-nioo ra takó kjè kì 'ya-là, kíi-ní nga kjokjiín-là nga ngi koó kjoskon-là tsikínda jngo chitso ra 'ño jè 'ki, mé-ni nga kjomà tsatojin-ni kjojkón nga mì kì 'ken nga'tsì xità ra tíhijyo ya ni'ya-là. Noé, ta ngatjì-là nga nda kjokjiín-là ra jè, 'koaá 'sín isinè-là kjohi'in nga'tsì xità isà'nde, ko jè Noé ítjábé-là kjotjò ra tsjá Nainá nga xità kixi kjomà ya ngixkon, ta ngatjì-là nga kjokjiín-là.

⁸Jè xità ra ki'mì Abraham, 'kia nga kiichja-là Nainá, kíi-ní nga kjokjiín-là nga isihitjasòn ko itjojiín ya nangi-là nga kiji skanda ya i'nde ñánda nga tà kjotjò tsjá-là Nainá. Kijí-ní ni'sín mì kì be ñánda nga tífi. ⁹Tà ngatjì-là nga kjokjiín-là, yaá isíjchá ijo-là koni xità xìn nangi ya i'nde ñánda nga ko'sín kitsò-là Nainá nga tsjá kjotjò-là. Ni'ya nikjeé tsikitsajmaya; 'koaá tì'sín tsikitsajna Isaac ko Jacob, ra tì'koa tì'sín tsi'kín-te-là nga tjábé kjotjò-te-là jè nangi. ¹⁰Nga jè Abraham, jè tíkoñá-là jngo naxínda ra ijye 'ño nda tjín-là nga'ño kó'sín nga tíjna tjà'tsin chrjó-là, ra jè Nainá iskosòn-là kó'sín nga sinda, ko tijé-ni Nainá ra tsikínda.

¹¹Ti'koaá ta kií-ní nga nda kjokjiín-là Abraham nga ki'se-là nga'nó ni'sín ijye 'nó xita jchínga, kjamà isakò jngo-là i'ndí jè ndí chjoón-là ra 'mì Sara ni'sín chjoón 'ndí, nga kjokjiín-là nga Nainá síhitjasón-ní koni 'sín nga kitsjà kixi-là tsa'ba. ¹²Koaá ma-ni nga ta ya tajngoó a'ta 'tse xita rakii inchrabà-ni tje-là nga kjin jchán ixti ki'se-là ni'sín ijye 'nó xita jchínga nga tifehe'ta nichjin-là. 'Koaá 'sín kjin jchán ma-ni ixti-là koni jñà nitse ra tjín ya ján ngajmi kò koni jñà chrjo ra tjín ya andi ndáchikon ra mì kì ma maxkiya.

¹³Nga'tsi jñà xita kii, 'koaá 'sín makjiín-là skanda nga 'ken, ni'sín mì kì itjábé-là jè ra ijye Nainá kò'sín kitsjà-là tsa'ba nga tsjá-là; tanga ta 'koaá 'sín kjòchiya-là koni tsa ta kjiín kijtse-ni, kò tsjaá ki'se-là, kò 'koaá 'sín kitsò nga mì tsa i i'nde-là nga ta asa inchi'fahato i a'ta nangi. ¹⁴Jñà xita ra kò'sín tsò, 'koaá 'sín 'benajmíya kixi-ná nga 'saá inchibátsji jngo nangi ra ngi 'tse kitsò-là. ¹⁵Tsa jé-la inchisíkijsen jè nangi ya nándà nga itjokàjin-ni, mí-la kì mé chjá kjomà-là tsa tsáfa india-ni nga kiji-ni ya nándà nga itjokàjin. ¹⁶Tanga jè inchibátsji jngo nangi ra isa nda chon, jè ra ján ngajmi tíjna. 'Koaá ma-ni nga Nainá mì kì masabà-là nga Nainá 'tse tsò-là; kò ijyee isíkijnanda jngo-là i'nde nándà nga naxindá-là koma nga ya kítsajna.

¹⁷Jè Abraham, 'kia nga itjá'ta a'ta 'tse Nainá, ta kií-ní nga makjiín-là nga iskábé jè Isaac nga tsjá-là Nainá koni jngo kjotjò, kò tsikijnanda-ní nga tsjá i'ndí-là ra tà jè tajngo ma-ni, ni'sín xá kò'sín kitsjà-ni 'én-là Nainá a'ta 'tse i'ndí-là, 'kia nga kitsò: ¹⁸“A'ta 'tsee Isaac, nga kjin jchán koma tje-li.” ¹⁹Abraham, 'koaá 'sín kjòchiya-là nga jè Nainá tjín-là nga'nó nga ma-là sìkjaáya-là xita ni'sín ijye 'ken. 'Koaá ma-ni nga itjábé india-ila jè i'ndí-là koni tsa jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya.

²⁰Jè Isaac, kií-ní nga makjiín-là nga isjé-là Nainá nga katasíchikon'tin jè Jacob kò jè Esau a'ta 'tse kjoa ra kokama'tin askan-nioo. ²¹Jè Jacob, 'kia nga ijye mejèn tíbiya, kií-ní nga makjiín-là nga isjé-là Nainá nga katasíchikon'tin ngajò ixti-là José; síngi'nókòd-ni yá koròti-là, jeya isíkijna Nainá. ²²Jè José, 'kia nga ijye mejèn tíbiya, kií-ní nga makjiín-là nga tsi'kénajmí-ni kò'sín koma jñà xita Israel nga kitjokajin ya naxindá Egipto. Ti'koaá kitsjà kjohixi ra a'ta 'tse ninda-là kò'sín siko.

²³ Jñà xità jchínga-là Moisés, kií-ní nga kjokjiín-là nga ján sá isikíjna'ma i'ndí-xó-là 'kià nga tì'sa kitsin, nga kijtse-ní nga 'ñó nda 'ki, kò mì kì itsakjòn-là kjotéxoma-là xítaxá 'tse naxindá Egipto. ²⁴ 'Kià nga ijye kjójchínga Moisés, ta kií-ní nga kjokjiín-là nga mì kì tsa nà-là kitsò-là jè tsati-là Faraón. ²⁵ Tà isaá jè kjomejèn-là nga kjohi'in isikjiín kò jè naxindá-là Nainá, kò mì tsa jè kjomejèn-là nga kjotsja tsjá-là ijo-là ra kjoa 'tse jé. ²⁶ 'Koaá 'sín kiskosòn-là nga isaá 'ñó chjí-là kjohi'in ra siikjiín a'ta 'tse Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] kò nda mí 'koa-ni nga kjotsja tsjá-là ijo-là ya a'ta 'tse kjoanchíná 'tse naxindá Egipto. Jè iskoñá-là kjotjò ra askan tsjá-là Nainá. ²⁷ Kií-ní nga tì'koa nda kjokjiín-là nga itjokàjin ya naxindá Egipto; mì kì itsakjòn-là jè kjoiti-là xítaxá ítjòn; 'ñó tsi'ké-là ikon koni tsa tìkotsíjen kjòn-là jè Nainá ra kjè kì yá ra be.

²⁸ Jè Moisés, kií-ní nga nda kjokjiín-là, nga tsachrje 'sí paxko. Kò 'koaá 'sín kitsò-là nga'tsì xità Israel nga jní siikajàjno ya xotjòba ni'ya-là, mé-ni nga jè ikjali-là Nainá mì kì siik'ken nga jngó jngó ixti-tjòn-là xità kií. ²⁹ Jñà xità Israel, kií-ní nga kjokjiín-là nga ma tsatojin jè ra 'mì Ndáchikon Inì koni tsa nangi kixì. 'Kià nga kjomejèn-là nga tì'koa tì'sín tsatojin jñà xità Egipto, yaá 'ken-jin nandá nga'tsiòò.

³⁰ Kií-ní nga kjokjiín-là jñà xità Israel nga ixojen jñà chrjó ra tjíndi-là naxindá Jericó, 'kià nga ijye kjo ito nichjin inchibítjindi-là. ³¹ Kií-ní nga kjokjiín-là jè chjoón ra ki'mì Rahab ra chjoón chijngi nga mì kì ya 'ken-kò jñà xità ra mì kì makjiín-là, nga jè chjoón rakii, ndaá kijtsetjò jñà xità Israel ra ta ijchò katsíjen 'ma ítjòn-là ya nangi rakii.

³² ¿Mé kjoa ra ta 'kenájmí-isa? Mì kì kichóya-là nichjin nga kichjà ra a'ta 'tse Gedeón, ra a'ta 'tse Barac, ra a'ta 'tse Sansón, ra a'ta 'tse Jefté, ra a'ta 'tse David, ra a'ta 'tse Samuel kò ra a'ta 'tse nga'tsí xità ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la. ³³ Jñà xità kii, kií-ní nga kjokjiín-là, nga ki'seé i'ka ra isikijne-là nga iskajàn-kò naxindá ra i'i; ki'seé i'ka ra kixíí tsikíndajín kjoa; ki'seé i'ka ra itjábé-là ra Nainá ijye kò'sín kitsjà-là tsa'ba nga tsjá-là; kò ki'seé i'ka ra tsikíchjàjto tsa'ba xa. ³⁴ Kò ki'seé i'ka ra ma-là isikji'tso ni'í ra bato 'ñó tsjè, ra ma jahachinga 'kià nga ijye kjame kichà ndajò tìni'ken-ni, ra ki'se india-ila nga'ñó 'kià nga kjòhinda, ra 'ñó ki'se-là nga'ñó kjoa 'tse kjojchán, ra isikijne-là xità kjojchán ra iskajàn-kò ra

kondra 'tse. ³⁵Ki'se íchjín ra itjábé india-ila xita xákjén ra ijye 'ken, 'kia nga jaáya-ila a'ta 'tse kjobiya.

Tanga ti'koaá ki'se i'ka xita ra ya 'ken-jín ya kjobi'in; mi kì kjomejèn-la nga tsikìtsajnandí-ni; jè ra kjomejèn-la nga isa ndaá kítsajna 'kia nga kjoaáya-la. ³⁶Tjín i'ka ra isikjín kjobi'in nga isìtsja'tin xita, nga iskajàn-ko, skanda na'ño kichá cadena isi'tá'ño ya aya ndayá. ³⁷Tjín ra najo isinè nga ini'ken; tjín ra serrúcho ngi inìjòya-ni; tjín ra kichá ndajò 'ken-ni. Ko tjín ra jndí ra ján tsikima, nga ta chrjaba-la forrè ko tà chrjaba-la tíndsó tsakjaya. Tsee kjohima ko tsee kjobi'in kisikjín ko 'ño ki'yaton. ³⁸Jñà xita kii, [ta ngatji-la nga 'ño nda kjokjín-la a'ta 'tse Nainá] skanda mí kì tsakin-la nga tsikìtsajna i isà'nde. Nga jndí ra ján tsinchimasòn ya i'nde kixi ñánda nímé tjín, ko ya asòn nindo; ko ya ñánda ngijo chon ko ya aya ngajo ra tjín ya ajin nangi. ³⁹Nga'tsi xita kii, ta ki-ní nga nda kjokjín-la nga nda ki'yaxkon-la tanga nijngo ra itjábé-la ra Nainá ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-la. ⁴⁰Tanga jè Nainá tsikínda jngo-ná kjoa ra isa nda tjín, mé-ni nga jñà xita kii, ta ngàsòn kjòn koma-ná nga mì mé jchija'ta-ná nga xita kixi komeé.

Nda chítsijen-la Jesús

12 ¹Kia nga ko'sín ta 'ño kjin ma-ni xita ra títsajnandí-ná ra nda kjokjín-la, 'koaá ma-ni nga jién, machjeén-ní nga kijmié nga'tsi kjoa ra batéchjá-ná ko kjoa 'tse jé ra tsabá'ño-ná nga kondacha-ná; kínè-lá ijo-ná nga nda kjòn kichikeén nga katachíkjoako-ná skanda nga kijcheé ñánda nga tjínè kjòn-la nga kijcheé. ²Ngi tà jé kí'té xkén Jesús, jè ra tsikí'tsia kjòn-ni koni 'sín nga makjín-ná, ko jè ra síjngo kjoa makjín-ná. Ta ngatji-la jè kjotsja ra iskoñá-la kichíkjoakoó-la nga isikjín kjobi'in ya a'ta krò, ko mì tsa jè ki'sin kindá jè kjosabà ra ya isakò-la, ko 'ndi-ni yaá tíjna'ta nga kixi-la Nainá nga tíbatéxoma.

³Tikítsjen a'ta 'tse Jesús nga ichikjoakoó-la jñà kjobi'in ra jñà xita jé kitsjà-la, mé-ni nga mì kijta-no ko mì kì sikjahajen-la takòn. ⁴Nga jè kjoa 'tse jé ra inchibixkàn-ko jìòn, takó kjè tsa yá ra sí'ken kjòn-najìòn. ⁵¿A ijyee inijchajin jìòn jè 'én ra kitsjà-no Nainá nga ixti-la tsò-no? Nga tsò 'én ra tjí'ta xajon-la Nainá:

Ji ra i'ndí-na xin-la,

kì nachrjengi-jìn 'kia nga síkixiya-li Na'ín-ná,
ko kì níkjahajen-la takìn 'kia nga jè síkjaká-li.

⁶ Nga jé Na'ín-ná síkixiya-ní xita ra tsjake,
ko tsjá-la kjohi'in 'kia nga 'cho 'sín
nga'tsi xita ra kjábétjò nga i'ndí-la tsò-la.

⁷ Katchíkoako-no koni 'sín Nainá síkixiya-no, nga Nainá,
'koaá 'sín síko ra ixti-la tsò-la. Nga nga'tsi ra Na'in 'mì,
síkiyaá ixti-la. ⁸ Tanga tsa mì kì síkixiya-no Nainá koni 'sín
síko nga'tsi ra ixti-la ma, mì tsa ixti-la Nainá ma jìòn. ⁹ Jién,
'kia nga ti'sa ixti kjòn iseé, jña xita jchinga-ná i a'ta nangi,
'koaá 'sín isikixiya-ná ko ndaá kijchaxkén. ¿A mí tsa isa nda
jchaxkón jnchro iseé Na'ín-ná ra tíjna ya ján ngajmi, mé-ni
nga kata'se-ná kjobinachon? ¹⁰ Kixíí kjoa, jña xita jchinga-ná,
'koaá 'ki isikixiya-ná koni 'ki kjòchiya-la ra jña, ni'sín ta tsato
jè nichjin ra ki. Tanga kjonda tsajién-né 'kia nga jè Nainá
ko'sín síkixiya-ná mé-ni nga tsje koma-ná koni 'sín nga tsje ra
jè. ¹¹ Kixíí kjoa, mì kì tsa tsja 'se-ná 'kia nga ti'sa níkiya-ná,
ta isa jnchro ba 'se-ná; tanga ra ma askan-nioo tsa nda
kokixiyéé, 'nchán kitsajnéé ko kixíí sjché ijo-ná.

Kó'sín nga chjimitjèen ijo-ná

¹² 'Koaá ma-ni nga 'ti nga'ño-la ijo-no, chjimitjèen ndsaà ra
ijye tífe nga'ño-la ko jè ndáxkó-no ra ijye kjotsakon-la; ¹³ ndiyá
kixi tangió mé-ni nga konda-ni ndsakò ra ijye kjotsakon-la ko
mé-ni mì ya 'tóxkon-ni.

Kó'sín mì kì machjéen nga kìncha'taxín-lá kjonda-la Nainá

¹⁴ Ko'sín 'nchán titsajnakoo nga'tsi xita, ko tsje tikijna
inìma-no; nga nijngo ra ske Na'ín-ná tsa mì tsje tíjna
inìma-la. ¹⁵ Nda tikondaa ijo-no, kì niyá ra síjchija kjonda-la
Nainá, mé-ni nga mì ya kjinchrabà-ni kjosi nga tsjá
'chín-no koni tsa jngo xka ra tsja kjama-la. ¹⁶ Kì nijngo ra
xita chijngi ma, kì nachrjengio Nainá; kì tà chjàn ko'sín
'nià koni 'sín ki'sín jè Esaú nga tà jngo chroba tsajmì ra
ma chine tsatína-ni jè tsajmì ra tjínè-la nga jè kòko-la
koni nga i'ndí-tjòn. ¹⁷ Jiòn, tjíjín-no koni 'sín kjomà
'kia nga askan-nioo, jè Esaú, 'kia nga kjomejèn-la nga
katasíchikon'tin jè na'in-la, inachrjengi-ní; mì kì ti kjomà

jahatjìya-ni nga jè kjòchikon'tin india-ni, ni'sín takó 'ñó iskindaya.

¹⁸Mi tsa ya ijchòkincha'ta-la jìòn jè nindo chrjangi ra ma chaájno, [koni tjín kjojkón ra kijtse xita Israel] ya nándá nga títi jnga jnga ni'í, nga kjòjñò, isincha nitjen nitjen ifi jmà kò 'tsa tjo xkón, ¹⁹nga jane chrjoo, kò kina'yá-la jè jta-la Nainá 'kia nga kiichja. Tanga jñà xita ra kií'nchré-la tsikítsa'ba-ní nga kì tì tsja chja-isa-ni, ²⁰ta ngatjì-la mì tì kì ichikjoa-la koni 'sín tjín kjotéxoma ra isinè-la nga tsi'kìn-la: “Ta yá xita-ni, kò ni'sín tsa jngo cho, kosèn jngo ndsako ya nindo chrjangi rakii, tjíné-la nga najo kiyá-ni, kò tsa majìn kichaa' tjáhi'sen-kjá-la.” ²¹Taxki 'ñó xkón tjín kjoa ra kijcha-la, skanda jè Moisés kitsó-ní: “Taxki 'ñó títsakjoo kò skanda tífatsé-náa.”

²²Tanga ra jìòn, yaá ijchò kincha'ta-la jè nindo chrjangi ra 'mì Sión, jè ra naxindá-la Nainá ra tíjnakon, jè naxindá Jerusalén ra tíjna ya ján ngajmi, nándá nga kjìn jmi ma-ni ikjalì títsajna nga inchisítsjako Nainá, ²³kò nándá nga títsajnajtín ixti-la Nainá ra tjábé-la jè kjotjò ra bako-la ra ixtitjòn ra ijye ya incha 'í-la ya ján ngajmi; kò yaá ijchò-te jìòn ya nándá nga tíjna Nainá ra xitaxá tíjna nga bíndajín-la nga'tsi xita. Kò tì'koaá yaá ijchò kincha'ta-la jìòn jñà iníma-la xita kixi ra ijye Nainá kisítsje nga nímé chija'ta-la. ²⁴Kò yaá ijchò kincha'ta-te-la jìòn jè Jesús ra basèn-jin-ná jè kjoa xitse ra Nainá tsikíndajín kò jñà xita, kò yaá ijchò kincha'ta-te-la jìòn jè jní-la ra isaájten [nga isítsje-ná], jè jní ra isa nda chja-ná mì 'koa-ni koni jè jní-la Abel.

²⁵Nda tìkindaa ijo-no; kì tà chjàn nachrjengio jè ra tíchja-no. Nga jñà xita ra tsachrjengi koni 'sín inakjoá-la i a'ta nangi, 'kia nga inikjaká-la, mì kì 'jahajno-la ra a'ta 'tse kjohi'in ra ki'tsi-la. Tì'koaá ra jién, isaá ta 'ñó chjá tjín-ni nga kjoaájno-ná a'ta 'tse kjohi'in, tsa kináchrjengieé jè Nainá ra chja-ná skanda ya ján ngajmi nga síkjaká-ná. ²⁶Jè nichjin rakìò, jè jta-la Nainá, skanda isijtiyaá-la jè nangi, tanga 'ndi-ni, 'koaá 'sín kitsjà 'én-la nga tsò: “Íjngo 'ká sijtíya-isa-la, tanga mì tsa tà jè nangi ra sijtíya-la, skanda koó ngajmi sijtíya-la.” ²⁷'Kia nga ko'sín tsò nga íjngo 'ká sijtiya-isa-la, 'koaá 'sín machiya-ná nga tjáhihìn jñà tsajmì ra xá isinda-ni ra ma majtiya-la, mé-ni nga ta jñà síhijyo-ni jñà tsajmì ra mì kì ma majtiya-la. ²⁸'Koaá ma-ni nga mì kì ma majtiya-la jè i'nde ra títsjá-ná Nainá ya

ñándá nga k̄otexomakeé. 'K̄i-lá kjonda k̄o ngi tà jé k̄j'ota ikeén nga k̄iskón-cheé k̄o nga jchaxkén koni 'sín nga sasén-lá ra jè. ²⁹Nga “jè Nainá-ná, 'koaá 'sín jngoya-lá koni jngo ni'í ra baká tsjé tsje mé ra tjín.”

Mé kjoa ra machjeén nga 'siin jñà ra x̄ita-lá Cristo

13 ¹Kì tà chjàn jmio koni 'sín nga tsjacha xàngioo ra a'ta 'tse Cristo makjiín-no. ²Kì tà chjàn niijchaàjion koni 'sín nga chjíbétjò x̄ita ra bijchójkon-no. Nga jñà x̄ita ra k̄o'sín ma-lá kjábétjò x̄ita, skanda tjín i'ka ra mì be-ni tsa ikjali-lá Nainá-ní ra k̄o'sín iskábétjò.

³Tikítsjen a'ta 'tse jñà x̄ita ra ndayá títsajna, koni tsa ya títsajna-ko-te aya ndayá. K̄o tikítsjen-te a'ta 'tse x̄ita ra inchi'yaton koni tsa jiòn kjòn-ni ra inchi'yaton-no.

⁴Nó nda jchaxkón ijye jè kjotéxoma ra 'tse kjoabixan; jiòn ra ijye tsixan jiòn, jchaxkón ijo-no, nga mì ma kjoachijngi 'siaan. Nga jñà ra ta sískáko ijo-lá nga kjoachijngi 'sín, jè Nainá tsjá-la kjohi'in.

⁵Kì tà jè níkájno nga isa tse ton mejèn-no nga 'se-no. Katajngo takòn koni 'ki tjín-no, nga Nainá, 'koaá 'sín tsò: “Mì k̄i tsjin-tákon-la, k̄o níkjia síkijna tajngo-la.” ⁶'Koaá ma-ni nga ngi tjíjngo takén nga ma kixé:

Jè Na'ín-ná basiko-na,

mì k̄i tsakjon-jiàan tsa mé ra s̄iko-na x̄ita.

⁷Tikítsjen jñà x̄ita ra tsinchá ndiyá-no nga tsi'kénajmíya-no 'én-lá Nainá; tjí'koa tikítsjen kó'sín kisíjchá ijo-lá k̄o chjíngi-la koni 'sín nga kjokjiín-lá.

⁸Jesucristo mì k̄i fahatjiya-lá, tijé-ni ngojña, k̄o tijé-ni 'ndi 'ndi, k̄o tijé-ni skanda ta mé nichjin-nioo. ⁹Kì tà chjàn bi'nde-la ijo-no nga xìn ndiyá fiko-no nga bíndo-no jè kjobítsjen ra kjí'í 'sín bakón-ya ra mì k̄i 'yaxkon-lá. Isaá nda-ni nga nda kata'se-lá nga'nó inima-no a'ta 'tse kjonda-lá Nainá, mì 'koa-ni tsa a'ta 'tse tsajmì ra ma chine; nga nímé nga'nó sakò-lá inima-lá jñà ra k̄o'sín tjín kjoa títsajin.

¹⁰Jièn, tíjna-ná [Jesús ra 'ken-tjì ngajo-ná a'ta 'tse jé-ná] koni jngo kjotjò ra kjongatsja Nainá. Tanga jñà x̄ita ra takó ya síxá a'ta 'tse kjoa jchínga ra 'tse Ni'ya Tsje ra nikje, tsin-lá kjohixi nga ya tjábé-lá kjonda. ¹¹Nga jè na'mì íjòn ra ya síxá, yaá fiko jè jní-lá cho ra biya ya i'nde tsje-lá Nainá nga tsjá

kjotjò mé-ni nga tjàhixìn-là jé-là xitá. Tanga jñà ijo-là cho, xìn i'nde fiko 'taxìn nga baká. ¹²'Koaá tì'sín kjomà'tin Jesús; a'ta xìn naxindá isìkjiín kjohi'in nga kinì'ken, mé-ni a'ta 'tse jní-là ra ixaájten kjomà isìtsje-ni jé-là xitá naxindá. ¹³'Koaá ma-ni, ko'sín kítjokajin-teé naxindá nga tjahítjìngi-lá Jesús ya ñánda nga i'nde'taxìn mé-ni nga tì'koa sìkjiín-keé kjosabà kò kjohi'in ra jè isìkjiín. ¹⁴Nga i a'ta nangi tsin-ná naxindá ra ngi i kájna skanda ta kjiá-nioo, jè inchichiñá-lá jngo naxindá ra 'sà nchrabá. ¹⁵'Koaá ma-ni, machjeén-ní nga ki'ta nichjin jeya sikíjnéé Nainá ra a'ta 'tse Jesucristo koni jngo kjotjò ra ñngatsjeé Nainá. Jè machjeén nga ngi ndsa'bé katitjo-ni 'én nga 'kénajmié yá-ni Jesús. ¹⁶Kì niijchaàjion kjoa ra nda 'nià kò ra bisikò kañá xàngioo; nga jñà kjoa kii, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo kjotjò ra ñngatsja Nainá ra nda sasén-la.

¹⁷Titjasòn-la jñà xitá ra incha ítjòn-no ra a'ta 'tse naxindá-la Nainá, kò jñà tiná'ya ijòn-la. Nga jñà xitá kii tjíkinda-la kjobinachon-no, kò jñà tjínè-la nga tsjá-la kindá Nainá. Nda titjasòn-la koni 'sín nga kítsò-no mé-ni nga ngi kò kjotsja-la síxá-ni kò mé-ni mì chjá koma-la. Nga tsa chjá koma-la nì mé kjonda sakò-no ra jiòn.

¹⁸Tijé'tà-la Nainá a'ta tsajin, nga 'koaá 'sín machiya-najin nga nda tjín jè kjobítsjen-najin, nga mejèn-najin nga nda siitjasòn tsje-jin. ¹⁹'Koaá 'sín 'ñó bitsá'ba-isa-no nga tijé'tà-la Nainá ra a'ta tsa'an, mé-ni nga katatsjá'nde-ni nga nditon kijchò'tsè india-no.

'Én ra fehe'ta-ni

²⁰Jè Nainá ra tsjá-ná kjo'nchán ra isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya jè Na'ín-ná Jesucristo, ra chjingo ítjòn-la forrè, jè ra a'ta 'tse jní-là isindajín jngo-ni kjoa ra mì kjehe'tà nita kjiá-nioo, ²¹ko'sín kixi katasíkítsajna-no a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra nda tjín mé-ni nga ko'sín 'siaan-no koni 'sín mejèn-la ra jè; kò mé-ni nga a'ta 'tse Jesucristo kò'sín katasíko-ná koni 'sín nga sasén-la ra jè. ¡Jeya katijna Cristo skanda ta mé nichjin-nioo! Kò'sín katama.

²²'Koaá 'sín tíbítsá'ba-no ndí 'ndsé, kata'se-no kjojetakòn nga tiná'ya-la nda nda-la jñà 'én kii koni 'sín nga bijnáchiya-no. Nga ta chibaá-ni 'én ra tjí'ta xajon rakii. ²³Kò'sín katasijin-no,

jè 'ndsé Timoteo ijyeé tíjnandií-ni ra kjoa 'tse kjohi'in; tsa nditon kj'íí, íko-ná 'kia nga kjín katsíjen-no.

²⁴Nga'tsi-no, tihixo'ta ijye jñà xita ra incha ítjòn-no kò nga'tsi jñà xita naxindá-là Nainá. Jñà ra Italia i'nde-là síhixo'tá-te-no.

²⁵Nainá katatsjá-no kjonda-là nga'tsi-no.

Xajon ra tsikínda jè Santiago

Kó'sín jè Santiago síhixó'ta xitá ra tsikínda-lá xajon

1 ¹Añ ra Santiago 'mì-na, ra chí'nda-lá Nainá ma kò tì'koaá chí'nda-lá Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná, tísixó'tà-no jìòn ra ya inchrabà'ta-no tje-lá xitá naxindá Israel ra tejò kjomà, jìòn ra jndíi ra ján titsajna ta ñándá i'nde-ni ta nga tǐjngo isà'nde.

Kó'sín machjeén nga 'ñó kjó'tatakén jè Nainá
ni'sín kjoa tibatojieén

²Jìòn ra 'ndsé chibé a'ta 'tse Cristo, 'kia nga ni'sín ta mé kjoa ra kotojìòn, ta isaá jnchro jngo kjá tsjaá 'tè-la takòn. ³Ijyeé 'ya jìòn 'kia nga kò'sín tjá'ta a'ta 'tse kjoa ra makjiín-najìòn, yaá sakò-isa-najìòn nga'ñó kó'sín ma kichíkjoajin-no a'ta 'tse kjoa ra kokama'tin-isa jìòn askan-nioo. ⁴Kò jè nga'ñó ra sakò-no nga nda chíkjoajin-no, ndaá katasíxájin ya inìma-no mé-ni nda katajchá-ni kjobítsjen-lá inìma-no, kò ngi tǐjna tǐjngo-ni nga nímé ra jchija'ta-lá.

⁵Tsa tǐjn i'ka jìòn ra tsìn-no kjobítsjen, tijé'tà-la Nainá; tsjá-no ra jè. Nga jé Nainá, ngi koó inìma-lá nga tsjá, kò mì tsa ta kò kjojtì-lá tsjá 'kia nga yá ra síjé'ta-lá. ⁶Tanga ngi nda kjón-ní katakjiín-no 'kia nga síjé; kì tà chjàn tà jò 'bè-la takòn; nga jè xitá ra jò 'bé-lá ikon, 'koaá 'sín ngoya-lá koni jè ndáchikon 'kia nga jè tjo, ra fì ra nchrabá síko. ⁷Jè xitá ra kò'sín tà jò tǐjn ikon, kì tà chjàn kò'sín síkítsjen nga tǐjn ra tjábé-lá ra a'ta 'tse Na'ín-ná. ⁸Nga jè xitá ra mì kì tǐjngo ikon, kjíi 'sín tísíkítsjen 'ndi 'ndi, kò nchijòn ijyeé kjíi tsò-ni kjobítsjen-lá; kò mì kì ma-lá nga kjábé jè ndiyá ra kixi tǐjn.

⁹Tsa tǐjn i'ka 'ndsé ra 'ñó i'in titsajna, tsjaá kata'bé-lá ikon, nga ya ngixkon Nainá 'ngaá titsajna. ¹⁰Tanga jñá ra xitá

nchiná, tsjaá kata'se-la nga nangi kítsajna ya ngixkon Nainá. Nga jñá ra xita nchiná, 'koaá 'sín kokama'tin koni 'sín ma jè naxó-la xka ijñá ra mì tsa tse fichjin-la. ¹¹'Kia nga bitjo tsá'bi kò 'ñó tsje ma ndabá-la, jè xka ijñá, xì-ní, kò jè naxó-la kàtjen-ngi-ní, kò chija ijye-ní koni 'sín nga nda 'ki isén-la. Jè ra xita nchiná, 'koaá 'sín ta ya kiyájin a'ta 'tse xá ra 'sín, ñánda nga tse síkijnesòn ton-la.

¹²Mé ta nda-la jè xita ra chíkjoa-la 'kia nga tjá'ta. 'Kia nga ijye chíkjoajin-la kjoa ra skoó'ta; tjábé-la kjobinachon ra mì fehe'ta koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá a'ta 'tse jñá xita ra tsjake. Tjábé-la kjobinachon koni tsa jngo corona si'a sko [koni 'sín nga tjábé jngo-la trofeo jñá xita ra síská 'kia nga síkijne]. ¹³Tsa 'kia nga tjá'ta jìon kò kjoahajin-no nga mejèn-no 'siaan kjoa ra 'cho tjín, kì tà chjàn bixó: “Jé-la Nainá ra kò'sín tíkjó'tá-ná.” Nga jè Nainá mì tsa kò'sín tjín kjobítsjen-la nga 'cho 'sín, kò mì tsa kò'sín mejèn-la nga jñá xita katabátsji-jé. ¹⁴Tanga tsa 'kia jngo xita tjá'ta nga kò'sín 'sín kjoa ra 'cho tjín, tijñá-ni kjoa'cho ra tsjake ra síkjaájin-la kò sískáya-la kjobítsjen-la. ¹⁵'Kia nga ijye matse jè kjoa'cho ra jè matsjake, yaá nchrabá-ni nga batsjén ra kjoa 'tse jé, kò 'kia nga ijye matse jè ra kjoa 'tse jé, akjòn yaá nchrabá jè ra kjobiya.

¹⁶Jìon ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-no, kì ijo-no chindochá-la. ¹⁷Nga'tsi kjoa ra nda tjín kò ra kixi tjín ra tjábé-ná, yaá i'ngaá nchrabá-ni ra a'ta 'tse Nainá, jè ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra síhisen-ná, jè Nainá ra níkjia fahatjìya-la kjonda ra tsjá koni 'sín nga fahatjìya-la jè 'ngién. ¹⁸Jè Nainá, 'koaá 'sín kjomejèn-la nga a'ta 'tse 'én kixi-la kitsin xitse india-né, mé-ni ta nga'tsi ra jè tsikínda, jién komeé koni jñá tsajmì tje ra majchá ítjòn ra jè mangatsja.

Kó'sín machjeén nga ma-ná síhitjasén koni 'sín tsò 'én ra na'yé

¹⁹Jìon ndí 'ndsé ra tsjake-no, nda katasijin-no kjoa kì, machjeén-ní nga ta tìtsajnanda ki'ta-no nga nda tiná'ya kò nga sisin kjón-ní tinákjoaa 'kia nga mé 'én ra kinákjoaa, kì ta majti nditon-no. ²⁰Jngo xita jtita-kòn, mì tsa kixi tjín kjoa ra 'sín ya ngixkon Nainá. ²¹'Koaá ma-ni, chjáaxìn-la ijo-no nga'tsi kjoa ra tjé tjín kò nga'tsi kjoa'cho ra 'ñó tjín i isà'nde. Ngi kò kjoahimatakòn-no chjìbétjò jè 'én ra ijye ya isitjejin

ya inìma-no, jè ra tjin-la nga'nó nga ma-la kochrekàjin-no kjohi'in.

²²Mi tsa ta ya kjehe'tà nga tiná'ya jè 'én nda-la Nainá; machjeén-ní nga kitjasòn, kò tsa mì ko'sín 'siaan, tjiòn in-chichìndochà-la ijo-no. ²³Jè ra ta 'nchré 'én nda-la Nainá, kò mì kì tsa tísíhitjasòn-ni, 'koaá 'sín jngoya-la koni jngo xita ra kotsíjen-yá chitsín. ²⁴Nda kjón-ní nga kotsíjen'á isén-la, tanga 'kia nga ijye síkáfa-ni í'tsin, ta nditoón 'chaàjin-la kó'ki kjón-ni isén-la. ²⁵Jè ra ngi ya tíj'ta xkon kó'sín nga tíchja jè kjotéxoma ra nímé chija'ta-la, kjotéxoma ra síkijnandií-ná, kò ngi ya tíjnajin ki'ta kjobítsjen-la, mì kì tísijchaàjin kó'sín nga tíchja jè kjotéxoma rakii, ta isaá jnchro tísíhitjasòn, jè-ní ra 'nó 'se-la kjotsja 'kia nga ko'sín 'sijn.

²⁶Tsa tjin i'ka xita ra tsò nga 'nó nda bekkón Nainá, tanga tsa mí kì ma-la síkinda jè ndijen-la, tíjé tóbíndochà-la ijo-la kò nímé chji-la ni'sín kítso nga ndaá bekkón Nainá. ²⁷'Kia nga ngi kixi kjoa nga nda 'yaxkén Nainá ra Na'ín-ná koni 'sín nga jè mejèn-la, 'kiaá-ní 'kia nga bisikeé jñà ndí ixti jch'an kò jñà íchjín jch'an ra 'ken 'xin-la 'kia nga in-chibato kjohi'in kò 'kia mì tsa ya tjiníjchájieén ijo-ná jñà kjoa'cho ra tjin i isà'nde.

Mì kì ma ta i'ka-ni xita ra nda síkéé

2 ¹Jiòn ndí 'ndsé, koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo ra jeya tíjna, kì tà chjàn ta chjáajion xita xàngioo ra nda sisin-la. ²Tsa ya nãnda nga maxkóya jiòn kjoaha'sen jngo xita nchiná ra tíjkjá-la jtongo kò 'nó nda kjòn nikje ra kjiya, tsa tí'koaá kjoaha'sen jngo ndí xita ima ra taxki 'ki ndí nikje ra kjiya, ³tsa jè isa nda sisin-la jiòn jè ra isa nda 'ki nikje-la, nga 'kín-la: “I tíjni ijndí, i i'nde nãnda nga nda chon”, kò jè ra ndí xita ima tsa 'kín-la: “Tísen kixi-la itsí ya ijndáa, kò nã tsa 'kín-la: ta ya-la tíjna itsí ya a'ta nangi.” ⁴Tsa 'kia nga ko'sín 'sian jiòn, ¿a mí tsa ta in-chichjáhiòn xita ra nda in-chinìsin-la? Kò tjiòn 'cho in-chiníki'hijyo-no kjobítsjen-no 'kia nga ko'sín in-chi'nià.

⁵Jiòn ndí 'ndsé ra 'nó tsjake-no, nda tiná'ya: Jè Nainá jñà jnchro fahájin jñà ra ndí xita ima ra tjin i isà'nde mé-ni nga nímé ra siijchija'ta-la koni 'sín nga makjiín-la nga jñà tjábé-la nga'tsi kjonda ra tjin nãnda nga jè Nainá tíbatéxoma, koni 'sín nga ijye kitsjà-la 'én-la jñà xita ra tjin-la kjoa matsjacha

a'ta 'tse Nainá. ⁶Tanga ra jiòn, ta isaá nachrjengio jñà ra ndí xita ima. ¿A mí tsa jñà xita nchiná ra ko'sín beton-najìon ko nga kjo'ñó fiko-no ya ngixkon xitaxá nga bánè jé-no? ⁷¿A mí tsa ti'koa jñà-te ra ko'sín chjajno-la jè 'i-la Cristo ra ya nakjoá-najìon?

⁸Ndaá inchi'nià jiòn, tsa kixi kitií kjoa nga inchinitjasòn jè kjotéxoma ra kitsjà jè Cristo jè ra xitaxá ítjòn-ná ma koni 'sín nga tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Ko'sín tsjacha 'tìin xita xàngii koni 'sín nga tsjacha 'nì ijo-li.” ⁹Tanga tsa ta chjaájin-nájiòn xita ra nda nìkòd, inchifatsji-jé-no 'kia nga ko'sín inçibatònè-la kjotéxoma, ko tijé-ni kjotéxoma rakì tóbánè jé-no. ¹⁰Nga tsa jngo xita nda síhitjasòn ijye kjotéxoma, tanga tsa ta jngo-ni 'én ra tíchja ya kjotéxoma kotonè-la, takó skané jé-la, nga 'koaá ngoya-la koni tsa nijngo kjotéxoma tísíhitjasòn-ni. ¹¹Tsa 'koaá 'sín kitsò Nainá: “Kì kjoachijngi 'nià”, tanga ti'koaá kitsò-te: “Kì xita nì'ken.” Tsa mì tsa kjoachijngi 'nié, tanga nì'ken-né xita, takó kjiné jé-ná ta ngatjì-la nga tíbatònè-lá jè kjotéxoma 'tse Nainá. ¹²Machjeén-ní nga síkondeé ijo-ná kó'sín nga 'sieén ko kó'sín nga kinákjeé, nga kijchò nichjin nga jè Nainá kiindajín-ná. Ko 'koaá 'sín kiindajín-ná koni 'sín nga tíchja jè kjotéxoma-la ra síkítsajnandíj-ni xita. ¹³Jñà ra tsìn-la kjohimatakòn a'ta 'tse xita ra i'ka, ti'koaá mì kì jchahimatakòn-te 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la ra kjoa 'tse jé-la. Tanga jñà ra tjín-la kjohimatakòn, jñà sìikijne 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la.

Kjonda ra 'nié 'kia nga makjiín-ná

¹⁴Jiòn ra ndí 'ndsé xin-no, ¿mé chjí-la tsa yá ra kitso: “Ndaá makjiín-na ra a'ta 'tse Cristo”, tsa mì mé kjonda tí'sín-ni koni 'sín nga makjiín-la? ¿A komaá ta jè kjoa makjiín-la xita rakii, kochrjekàjin kjohi'in? ¹⁵'Koaá 'sín jngoya-la, tsa jngo ra 'ndsé chibé ko tsa jngo ndí chjoón ra tichjeé chibé, tsa tsìn-la nikje ra faya ko tsa tsìn-la tsajmì ra kjine ya ni'ya-la nga nichjin nchijòn, ¹⁶tsa tjín i'ka jiòn ra 'kín-la: “Tangí-la nda-nda-no, ya tsjaya nikje-no ko nda tichiod kó 'ki mejèn-no”, tanga tsa nimé tsajmì ra machjeén-la 'ki-la jiòn, nimé chjí-la nì'sín ta ko'sín 'kín-la. ¹⁷'Koaá tí'sín tjín-ni a'ta 'tse kjoa ra makjiín-ná, tsa mì mé kjonda ra ma-ná 'nié, nimé chjí-la koni 'sín nga makjiín-ná.

¹⁸Tanga tsa titsajnaá i'ka jìòn ra mejèn-no 'kín-ná: “¿A makjiín-li ra a'ta 'tse Cristo?” 'An, maá xín-la: “Jon, tísihítjasón-náa jè kjonda-la. Kò jì, ¿kó'sín koma kokón-náa nga makjiín-li a'ta 'tse Cristo, tsa mí kì tjinihitjasìn kjonda-la? Tanga ra 'an, tísihítjasón-náa kjonda-la; 'koaá ma-ni nga ma kokon-la nga ngi kixi kitií kjoa nga makjiín-na a'ta 'tse Cristo.” ¹⁹Jì, 'koaá 'sín makjiín-li nga jngoó-ni Nainá, kò ndaá tjin a'ta 'tse kjoa rakì; tanga jñà inìma 'cho-la níí, skanda tì'koaá makjiín-te-la ra jñà kò skanda fatsé-ní nga tsakjón-la. ²⁰Jì xità ra tsìn-li kjobítsjen, machjeén-ní nga nda katasijin-li, nga ní'sín kixé nga ndaá makjiín-ná, tanga tsa nímé kjoa ra nda tjin ma-ná 'nié, nímé chjí-la koni 'sín nga makjiín-ná. ²¹¿Mé-ni kò'sín kitsò-ni Nainá nga jè xità jchínga-ná Abraham, xità kixíí kjomà? ¿A mí tsa ki nga isihitjasòn 'kia nga kiìkò i'ndí-la ra tsi'kìn Isaac ñánda nga tsakájasòn chrjó najò nga sù'ken koni jngo kjotjò ra tsjá-la Nainá tsiki? ²²¿A mí 'yi, nga ta jngoó kjoa kjomà-ni koni 'sín nga kjokjiín-la kò koni 'sín nga isihitjasòn jè Abraham? Kò 'kia nga kò'sín isihitjasòn yaá kjòngoko-ni jè kjoa ra kò'sín kjokjiín-la. ²³'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tíchja xajòn ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Abraham, ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá 'sín kjomà-ni nga xità kixi kitsò-la.” Kò 'koaá 'sín kijcha-la nga 'ñó nda tsakáko Nainá.

²⁴Yaá 'ya-la nga koó-te jñà kjoa ra nda 'sín xità nga xità kixi bitjongi ya ngixkon Nainá, kò mì tsa ta jè-ni nga kokjiín-la. ²⁵'Koaá tì'sín tjin a'ta 'tse chjoón chijngi ra tsi'kìn Rahab. Jè Nainá chjoón kixíí tsachrjengi ta ngatjì-la jè kjonda ra ki'sìn, 'kia nga kitsjá'nde ya ni'ya-la nga isíkjáya-ni jñà xità ra ta ijchòkatsjjen'ma kò ra kjomà askan-nioo tsasikóó-te nga ma xìn ndiyá kijì-ni jñà xità kì. ²⁶Tsa nímé kjoanda inchibakeén a'ta 'tse kjoa makjiín-ná, jè kjoa makjiín-ná, 'koaá ngoya-la koni jngo mi'ken ra mì tì mé inìma tjin-la.

Kó'ki tse kjoa'cho tjen-kò ndijen-ná

3 ¹Jìòn ra 'ndsé xin-no, kì tà nga'tsi-no nga maestro 'nià ijo-no; nga ijyee 'ya-nájiòn, ngajìn ra bakon-ya-jìn, isaá tse kjohi'in sinè-najìn tsa mì kì nda siitjasòn-jìn. ²Nga'tsí-né, kjín skoya-la kjoa'cho ra kajieén. Tsa tjin jngo xità ra nímé kjoa'cho kàjin 'kia nga chja, jè xità rakì ngi xità kixi-ní, kò

tì'koaá chíkjoaá-la nga ma-la s̄ikonda kóho'ki ijo-la nga mì ya skajin kjoa ra 'cho t̄jín. ³'Koaá ngoya-la koni jngo kabàyo 'kia nga sí'a freno tsa'ba, chíkjoako-ná nga ma basen-jyé kóho'ki jè ijo-la. ⁴'Koaá t̄i'sín t̄jín-te koni 'sín nga síxá j̄nà chitso. N̄i'sín 'nó i'i kjòn, kò n̄i'sín 'nó t̄jín-la nga'nó t̄jò nga mejèn-la xìn iko, ta itsé saá-ni kichà ra 'mì timón ra síxáko-ni xita nga ma fiko koni 'sín nga jè mejèn-la. ⁵'Koaá t̄i'sín t̄jín ra a'ta 'tse ndijen-ná, itsé saá-ni, tanga taxki maá-la kó'sín síkìchja-ná kò ta yaá síkìtsjeén kó'sín nga tsò. N̄i'sín ta itsé saa-ni ni'í ra kotse, batoó tse ij̄nà bakàngi. ⁶Jè ndijen-ná 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo ni'í; yaá 'ya tsjé tsje nga'tsi kjoa'cho ra t̄jín ya isà'nde; itsé saá-ni nga k̄jijna'a ya ndsa'bé, tanga maá-la tsj̄á 'chin-la kóho'ki ijo-ná, 'koaá ngoya-la koni jngo ni'í ra t̄ibaká nga t̄jingo k̄jabinachon-ná skanda nga'tsi n̄ichjin nga bitsakeén, kò jè ni'í rak̄i yaá nchrabá-ni n̄anda t̄jín k̄johi'in ra mì fehe'ta. ⁷J̄nà xita, maá chíkjoaá-la nga sí'ndé nga'tsi cho ra t̄jín ya isà'nde, koni tsa j̄nà cho ra 'nó 'tsen, kò j̄nà ra t̄jín-la najngá, kò j̄nà ye, kò j̄nà cho ra t̄jín ya angi ndáchikon. ⁸Tanga nijngo xita ra ma-la sí'ndé ndijen-la. Nga jè ndijen-ná jngoó kjoa'cho t̄jín-la ra mì k̄i tsj̄á'nde nga ma ma'ndé kò yaá kitse 'chin ra koni xán-la ye ra sí'ken-ná. ⁹Tijé-ni ndijen-ná jeya níkj̄na-né Nainá ra Na'in 'mì-lá, kò tijé nakjoájno-lá xita ra jè Nainá tsikínda koni 'sín 'ki ra jè. ¹⁰Ta jngoó ndsa'bé bitjo-ni 'én ra jeya níkj̄na-né Nainá kò jè 'én 'cho ra nakjoájno-lá xita. Jiòn ra ndí 'ndsé xin-no, j̄nà kjoa k̄i, mì k̄i t̄jínè-la nga kò'sín koma. ¹¹Jngo ngajo n̄anda tíbitjo nandá, mì k̄i koma t̄iya k̄itjo-ni nandá tsje kò nandá t̄jé. ¹²J̄nà yá-la to igo, ¿a komaá to-la ítjachó koja-la? Kò jè na'nó tatsjé, ¿a komaá to igo koja-la? Jiòn ra ndí 'ndsé xin-no, 'koaá t̄i'sín t̄jín ra a'ta 'tse nandá, mì k̄i koma tajngo ngajo k̄itjo-ni nandá tsje kò nandá t̄jé.

Kó'sín t̄jín kjoachjine ra nchrabá-ni ján ngajmi

¹³Tsa t̄itsajin i'ka-najiòn j̄nà ra 'nó chjine kò ra 'nó nda machiya-la, 'koaá 'sín kata'ya-la nga ndaá inchisíjchá ijo-la, kó'sín nga 'ndé t̄jín ikon a'ta 'tse kjoachjine ra t̄jín-la. ¹⁴Tanga tsa ngi ta kjoaxitakòn kitsejín inima-no kò tsa tà jé mejèn-no nga jiòn kitsahijyo ítjòn ki'ta, k̄i tà chjàn kò'sín níkìtsjen nga ndaá inchi'nià, k̄i kjoa ndiso níkójiòn kò kjoa ra kixi

tjín. ¹⁵ Jñà kjoachjine kii, mì tsa a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. Ta 'tse isà'nde-ní, ko ta kjobítsjen 'tse xita-ní, ko a'ta 'tseé xita-ní nchrabá-ni. ¹⁶ Ya nánda nga tjín kjoaxítakòn ko jè kjobítsjen ra ta jè mejèn-ná nga jién kitsahijyo íjtén, ya ijndáa ta maskáya-la kjobítsjen-ná ko yaá ijncha nga'tsi kjoa ra 'cho tjín. ¹⁷ Tanga jñà xita ra tjín-la kjoachjine ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni, tsjeé síjchá ijo-la, kjoa'nchán bátsji, kjoandaá ra 'sín, xita 'ndé-ní, tjín-la ra kjoahimatakòn, kji'tá nichjin nda tjín kjoa ra 'sín, xita kixi-ní, ko mì tsa jò fi-ni. ¹⁸ Jñà xita ra mejèn-la nga kjoa'nchán kata'se, íjtòn 'nchán bitsajnakò jñà xita ra 'ka mé-ni nga askan-nioo ma sakò-la jè kjonda ra kixi tjín.

Jñà ra ya báhijtakò kjoa ra tjín ya isà'nde

4 ¹ ¿Nánda nchrabá-ni jè kjoachán ko jè kjoa nga ko'sín bixkàn-kjo jìòn? ¿A mí tsa ya nchrabá-ni a'ta 'tse kjoa'cho ra mejèn-no 'nià, ra 'nó kjaán-ko jè inìma-no? ² Mején-najìòn nga 'se-no ta mé tsajmì-ni, tanga mì kì sakó-no, yaá nchrabá-ni nga nì'ken jìòn xita xàngioo nga batoó tíjìn ya inìma-no ra kjoaxítakòn 'mì, mì kì sakó-no mé ra mejèn-no; 'koaá ma-ni nga bixkàn-kjo ko akjòn sakó-no ra kjoachán 'mì. Mì kì sakó-no mé ra mejèn-no, ta ngatjì-la nga mì tsa níjé-la Nainá. ³ Ko tsa 'kia nga níjé-la jìòn Nainá, mì kì 'bì-najìòn, ta ngatjì-la nga 'choó níjé jìòn; ta jé ra mejèn-najìòn nga ya sichjeén a'ta 'tse kjoatsja ra sasén-la ijo-no. ⁴ Jìòn, xita ra mì tsa kixi 'nià a'ta 'tse Nainá, ¿a mí 'ya jìòn, nga tsa 'kia jè kotsjacheé jñà kjoa'cho ra tjín i isà'nde, jé Nainá kondra inchimangí-lá? Nga nga'tsi xita ra jè matsjake kjoa'cho ra tjín i isà'nde, kondraá fi-la Nainá. ⁵ ¿A bixó-najìòn, tsa ta 'koaá tsò jè xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, 'kia nga tsò: “Jè Inìma Tsje ra Nainá kitsjá-ná, batoó 'nó machini ta ngatjì-la nga batoó nda matsjake-ná”? ⁶ Tanga jè Nainá isaá nda basìko-ná nga tsjá-ná kjonda-la. 'Koaá ma-ni nga ko'sín tsò jè xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, nga tsò: “Jè Nainá kondraá tíjna-la jñà xita ra 'nga ikon, tanga tseé kjonda tsjá-la jñà ra ndí xita 'ndé.” ⁷ Tì'nde nga jè Nainá katatéxoma-no, tanga titája-la jè xita-ní, ko kjabéé kosen'táxín-no. ⁸ Tìchraña'ta-la Nainá mé-ni nga tí'koa jè Nainá sìchraña'ta-no. Jìòn ra fatsji-jé, ta kjoatsje ra tiaàn jìòn 'ndi-ni ra a'ta 'tse Nainá, mé-ni nga jñà ndsaà katatsje-ni.

Ko jìòn ra ta jò tǐn takòn nga ko'ki matsjacha jè Nainá ko ko'ki matsjacha jè kjoa 'tse isà'nde, tǐtse jè kjobítsjen ra tǐjín ya inìma-no mé-ni ngi tsje katijna-ni. ⁹Nó tǐkájno, chjíndáya ko ajò katama-la inìma-no tà ngatǐ-la nga jé tǐn-no. Jè kjoa bijnòcha-no, ndáxkon katama-ni; ko jè kjoatsja-no, kjobaá katama-ni. ¹⁰Nó nangi tǐkítsajna ijo-no ya ngixkon Na'ín-ná mé-ni nga jè 'nga sǐkǐjna-no.

¹¹Jìòn ndí 'ndsé, kǐ xàngioo nakjoájno-la nga jngó jngó-no ko ra òjngo ko ra òjngo. Nga jè ra ko'sín chjajno-la 'ndse nga bánè jé-la, chjajno-la jè kjotéxoma-la Nainá ko tǐ'koaá bánè jé-la. Tsa jǐ ra ko'sín nakjoájno-la jè kjotéxoma, mì tsa tjinihitjasòn-jìn, ta isaá jnchro jǐ tǐ'nì ijo-li koni jngo xitaxá ra bíndajín jè kjotéxoma. ¹²Jngoó-ni jè ra ma-la tsjá kjotéxoma, tǐjé-ni xitaxá ra ma-la bíndajín, ko tǐjé-ni ra ma-la sǐkatojin-ná kjohi'in ko tǐ'koaá ma-la kǐnè-ná kjohi'in. Tanga, çyá-ni ra jǐ, nga jǐ fanè jé-la xitá xàngii?

'Én 'nga ikon

¹³Nda tiná'ya jìòn xitá ra kǐ'sín bixó: “Ndi 'ndi ko ñá tsa nchijòn, yaá kǐeén ya naxínda rakìò, jngo nó ya kǐtsajneé nga kotinayeé tsajmì ko ndaá kijne-ná ton.” ¹⁴Ko nda mí 'ya-najìòn, mé ra koma'tin jìòn nichjin ra 'sa nchrabá. Jìòn, ta 'koaá 'sín ngoya-la koni jè ifi-xa, ta jngohíjtaá mangaya tǐjngo-ni, ko ta jngohíjtaá feheya-ni. ¹⁵Jè ra machjeén tsa kǐ'sín kixó jìòn: “Tsa jè Na'ín-ná ra ko'sín mejèn-la nga tsjá-isa-ná kjobinachon, komaá-la 'sieén ta mé xá-ni.” ¹⁶Tanga ra jìòn, batoó nakjoá jìòn ra 'én 'nga ikon, ko taxki nakjoá-nájìòn a'ta 'tse kjoa ra nda mí kǐ 'ya jìòn kó'sín tǐn kjòn-ni. Nga'tsì 'én 'nga ikon ra ko'sín nakjoá jìòn, batoó 'cho tǐn. ¹⁷Jè xitá ra be kó'sín tǐn kjoa ra nda tǐn, ko mì kǐ tsa ko'sín 'sín-ni, tǐbátsji-jé-la ijo-la.

Tjen sijna chiya-la ra xitá nchiná

5 ¹Tiná'ya jìòn ra xitá nchiná 'mì-no. Chjíndáya ba ba nga 'nó tse kjohi'in tǐn-ni ra tǐnchrobánè-no. ²Jè kjoanchiná-no ijyee tífi'ndo ko nga'tsì jǐa nikje-najìòn ijyee ijye-la jǐa cho inda. ³Jǐa ton sinè ko jǐa ton chroba ra tǐn-no ijyee tǐtjochi. Ko jé chi-la kokòn ra kondra tsajìòn jè nichjin 'kia nga sindajín, nga ní'í jtǐ-ni nga tǐjngo ijo-no. Ngì

ta inchiminchaxkó-nó kjoanchiná-no skanda 'ndi, ni'sín ijye tífehe'ta nichjin. ⁴Jñà ndí xita chí'nda ra isíxá-no, jñà ra mì kì tsikíchjí-la jìòn, batoó 'ñó inchikjindáya nga inchifajé'ta-la Nainá ra kondra tsajiòn, kò jè Nainá ra bato tse nga'ñó tjín-la, ijyee kí'nchré koni 'sín inchifajé. ⁵Jìòn batoó nda titsajna i isà'nde kò batoó nda inchi'bì-la kjotsja jè ijo-no. Inchinisiín-la inìma-no nga inchi'bì-la kjotsja ra síjé kò nda mí 'ya-no tsa ijyee ijchò nichjin nga kiyá jìòn. ⁶Jñà ra xita kixi ra nimé jé tjín-la, jìòn fanè jé-la, kò nì'ken-no. Kò jñà xita kii, nda mí basikotji ijo-la. Ta tsjá'nde kjonda-ní nga nì'ken jìòn.

Kjoa ra 'sieén 'kia nga tikje 'fi jè Cristo

⁷Koaá ma-ni jìòn ndí 'ndsé, jchíñakjoa-la jìòn skanda 'kia nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná. Kò'sín 'tiààn koni 'sín 'sín jè ndí xita ra ma-la síxáko nangi, nga koñá kjoaà-la nda nda nga 'koa jtsí ra 'ba ítjòn kò ra askan 'ba, nga tsjá nga'ñó-la nga mihijin jñà tsajmì tjé, mé-ni koma nga sakò-la jñà to-la ra 'ñó chjí-la. ⁸Koa tí'sín jchíñakjoaa-la nda nda ra jìòn, kì tà chjàn nìkjahajen-la takòn nga ijyee 'ñó kjimachraña jè nichjin nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná.

⁹Jìòn ndí 'ndsé, kì xàngioo tsjajé-la nga jngó jngó-no nga bixó: “Choó tísíko-na jè xita rakii”, mé-ni nga mì kjohi'in sinè-no, nga jè Xitaxá ra ma-la bíndajín-la xita, ijyee tínchrabá chraña. ¹⁰Jìòn ra 'ndsèè xin-no, chjínji-la koni 'sín nga isikjiín kjohi'in kò nga ichikjoa-la jñà xita ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse. ¹¹Koaá 'sín ijye 'ya-la nga batoó nda-la jñà xita ra chíkjoajin-la jè kjohi'in ra 'se-la. Ijyee ina'ya jìòn koni 'sín nga ichikjoajin-la jè xita ra tsi'kin Job jñà kjohi'in ra ki'se-la, kò ijyee 'ya-nájiòn koni 'sín nga isikò Na'ín-ná nga ijyehé'tà-ni kjoa; nga jè Na'ín-ná batoó tse kjohimatakòn tjín-la kò batoó nda xita.

¹²Tanga jè ra isa 'ñó chjí-la, jìòn ndí 'ndsé, jè-ní 'kia nga 'kiòò 'én-no, kì tà chjàn yá ra nikàxkiòò nga bixó: “Tíbe-ní”. Kò kì tà chjàn bixó: “Tíbeé jè ngajmì”. Kò tí'koaá kì tà chjàn bixó: “Tíbeé jè nangi”, kò ra kj'íí-isa tsajmì. Tsa 'kia nga kixó jìòn: “Jon, 'koaá 'sín tjín”, 'koaá 'sín tihitjasòn. Kò tsa 'kia nga kixó jìòn: “Majìn”, 'koaá 'sín tihitjasòn, mé-ni nga jè Na'ín-ná mì kjohi'in tsjá-no.

Kótjín ndiyá-là nga ma kítsa'beé

¹³Tsa tjín i'ka jìòn ra ba tjín-no, tìnákjoa'ta-la Nainá; ko tsa tjín i'ka jìòn ra tsja tjín-no, tìjndá-la Nainá nga jeya tìkíjna. ¹⁴Tsa tjín i'ka jìòn ra 'chin tjín-no, tìnákjoa-la jñà xìta jchínga ra tjín-là xá a'ta 'tse naxindá-là Cristo mé-ni nga katabítsa'batjì-no kò a'ta 'tse 'í-là Na'ín-ná katamahíjno-no sihìti. ¹⁵Tsa nda makjìin-no 'kia nga kítsa'ba'tion jñà xìta ra kiya, kondaá-ni jè 'chin-là; kò jè Na'ín-ná siikasítjen-ni; kò tsa mé jé ra tsakátsji, sihijcha'ta-là. ¹⁶'Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga 'tènajmí kañá-la xàngioo mé jé ra tjín-no nga jngó jngó-no, kò títsa'batjì kañá xàngioo nga jngó jngó-no, mé-ni katanda-no tsa mé 'chin ra tjín-no. Nga tsa 'kia jngo xìta ra kixi tìjna ya ngixkon Nainá, jè kjoa bitsa'ba-là, batoó tjín-là nga'ño nga manda-ni xìta. ¹⁷Jè xìta ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-là ra tsi'kìn Elías, 'koaá 'sín ta xìta isà'nde kjomà koni ra jién. 'Nó tsikítsa'ba-là Nainá nga isíjé-là, nga mì tì jtsí kata'ba-ni, kò ján nó masen mì kì tì 'tsa-ni jtsí. ¹⁸Ra kjomà askan, tsikítsa'baá india-là Nainá nga kata'ba india-ni jtsí, kò 'tsaá india-ni jtsí ra i'ngaá inchrabà-ni kò jè nangi india kitsjá-ni kjonda nga tsajà to-là tsajmì ra isìtje.

Mé kjonda ra sakó 'kia nga jngo ra tíbátsji-jé nikasítjeén

¹⁹Jìòn ndí 'ndsé, tsa tjín i'ka jìòn ra tsincha'taxìn-là ra a'ta 'tse kjoakixi-là Nainá, kò tsa tjín jngo xìta ra siikáfa india-no nga siikixiya-no, ²⁰kò'sín katasijin-no, tsa jngo xìta ra ijye jé tíbátsji nga ya tsá'baya jè ndiyá ra mì kì nda tjín, kò tsa jngo xìta kò'sín kitso-là nga kátáfa'ta india-ila jè Nainá, yaá tìbachrjekàjin jè kjohi'in ra 'tse kjobiya, kò 'koaá 'sín tísíko nga 'ño tse jé sihijcha'ta-là Nainá jè xìta rakì.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pedro

'Én ra bí'tsia-ni Pedro

1 ¹Añ Pedro, ra jè Jesucristo tsikíxáya-na, tísixó'tà-no nga'tsi-no ra jndí ra ján xìn titsajna-la naxindá-no nga ya titsajnajion ya nangi Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ko Bitinia, ²jiòn ra xá ko'sín tì'sa kjetsee-ni nga tsjahíjin-no Nainá ra Na'in 'mì-lá koni 'sín ta'koa ijye tjíjin-la; ko ngi koó Inima Tsje-la kisitsje-no nga xita tsje-la tsò-no, mé-ni nga siitjasòn-la Jesucristo ko mé-ni nga kotsje-ni ijo-no ra kjoa 'tse jé-no koni tsa jè kjòn jní-la Jesucristo xaájten-jnó jiòn ra tsikíxten 'kia nga 'ken. Tse kjonda ko tse kjo'nchán katasakó-isa-la inima-no.

Kjoa ra 'sieén nga chińá-lá Nainá

³'Nga katijna Nainá ra Na'in-la ma Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, nga tsee kjohimatakòn ki'se-la ra a'ta tsajién: koni 'sín nga jaáya-la Jesucristo ra a'ta 'tse kjobiya, 'koaá tì'sín jngo kjobinachon xitse kitsjà india-ná mé-ni nga nijngo nichjin kjehe'tà kjoa ra chińá-lá, ⁴nga tjábé-ná kjotjò ra tíjnatjò-la Nainá ya ján ngajmi, kjotjò ra mì kì fitson-ni ta kjiá-nioo, ko ra nikjiá matjé ko ra nikjiá chija koni 'sín nga 'ki. ⁵Ta ngatji-la nga ya makjiín-najiòn ra a'ta 'tse Nainá, ngi koó jè nga'ńó-la nga tísikonda-najiòn mé-ni nga ma kijchotjingi-la jè kjonda-la, nga ma kítjokajion kjohi'in ra kjoa 'tse jé-no, koni 'sín ijye tíjnda-la ra jè; ko 'kiaá jcha-la kjoa kii 'kia nga ijye kochraña nichjin nga kjehe'tà isà'nde.

⁶Jńá kjoa kii ra 'ńó tsja 'bé-la inima-najiòn, ni'sín skanda 'ndi 'ndi, kjín ndiyá-la kó'sín nga inchichjí'ta-najiòn nga inchibatojin chiba nichjin jiòn kjohi'in. ⁷Jè kjoa makjiín-najiòn, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa kicha sinè, tíjné-la

nga ni'í tjá'ta-ni mé-ni nga jcha-la kó'ki chjí-la. Tsa chíkjoa-la ni'sín ta mé kjoa ra kotojin, isaá ta 'nó chjí-la koni tsa jè kichá sinè ra bijchó nichjin-la nga fe. 'Koaá 'sín tjín, 'kia nga ijye tjá'ta kjoa ra makjiín-najiòn, machjeén-la nga nda kitjongi, nga jeya kíjna, kò nga jchaxkón 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo.

⁸Ni'sín kjè kì 'yaxkon jìòn jè Jesucristo, tanga tsjachaá-nájiòn; kò ni'sín takó kjè kì tsa inchi'ya jìòn, tanga makjiín-najiòn ra a'ta 'tse kò 'nó matsja-najiòn nga tjín jngo-no kjotsja ra 'nó jeya tjín, nga skanda tsín-no 'én kó'sín nga kixó jìòn ra a'ta 'tse kjotsja ra tjín-no. ⁹Nga ijyee tíjtábé-no jè kjonda ra 'tse kjoa makjiín-no; kò jè kjonda rakìi, jé-ni nga inchibítjokàjion kjohi'in 'tse jé-no.

¹⁰Jñà xítà ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, ra tjen tsi'kénajmí a'ta 'tse jè kjonda ra Nainá tsjá kjotjò-najiòn, iskota'yáko-ní kò tì'koaá tsakátsjiya-ní a'ta 'tse kjonda kii nga ma kítjokajieén kjohi'in. ¹¹Jñà xítà kii mejèn-la nga nda ske, mé nichjin-ni kòkama kò kó'sín koma-la kjoa kii koni 'sín nga ijye inchisìchiya-la jè Inìma Tsje-la Cristo ra tíjnajin ya inìma-la, nga tjen isìchiyaá-la a'ta 'tse kjohi'in ra tjìnè-la nga kotojin jè Cristo, kò kó'ki kjoajeya 'se-la askan-nioo. ¹²Jñà xítà kii, kisìchiya tsijen-la Nainá nga mì tsa kjonda 'tse-jìn nga kò'sín tsi'kénajmí; kjonda tsajiòn-nájiòn. Kò jñà 'én ra tsi'kénajmí, tíjñà-ni 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra tí'senajmí-no skanda jè nichjin 'ndi. Nga tíjé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra ngajmi nchrabá-ni tsjá-la nga'nó xítà ra 'bénajmí. Jñà kjoa kii skanda jñà ikjali, mejèn-la nga ske-te. ¹³'Koaá ma-ni nga nda kjón-ní tikítsajnanda kjòbitsjen-no kò chijmi kjón tìtsajna. Ta jé nda jchíña-la jè kjonda ra jè tjábé kjotjò-no 'kia nga kj'íí india-ni jè Jesucristo.

Kó'sín machjeén nga tsje sijché ijo-ná

¹⁴Kò'sín 'tiaàn koni tsa jñà ixti ra nda ma-la síhitjasòn; kì tì tsja ya bitsajin-no koni 'sín tjín kjoa'cho ra kisíjé ijo-no 'kia nga tikje 'yaxkon Nainá. ¹⁵'Koaá 'sín tsje tahíkoo kjobinachon-no nga ta mé ra 'siaan, koni 'sín nga tsje jè Nainá ra xá kiichja-no. ¹⁶Nga jè xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò: "Xítà tsjeé katama jìòn nga Xítà Tsjeé-ná ra 'an."

¹⁷Jè Nainá ra ngásòn ngáya kò'sín bíndajín-la jé-la xítà koni 'sín tjín kjoa ra 'sín nga jngó jngó xítà, tsa Na'in 'mì-la jìòn

'kia nga nakjoá'ta-la, machjeén-ní nga tiskón-cha ra jè nga'tsi nichjin ra kitsakon i a'ta nangi ñanda nga mì tsa i i'nde-no. ¹⁸Nga 'ya-nájiòn nga mì tsa jña tsajmì ra fitson kjóchjítjì-najiòn nga ma titsajnandioó kjoa'cho ra sikitsajnajin jiòn nga tì'sa kjotseé ra jña xita jhínga-no tsakón-ya-no. Mì tsa ton sinè ko mì tsa ton chroba kjóchjítjì-najiòn. ¹⁹Nga ko sabá jè jní ra tsikíxten Cristo, jè jní ra 'ño chí-la, jè kjóchjítjì-nájiòn mé-ni nga ma titsajnandí-no. Jè jní-la Cristo, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa jè jní-la jngo ndí forré i'ndí ra 'ño nda 'ki ra nimé 'chin tjín-la. ²⁰Nga jè Cristo, xá 'koaá 'sín itjonè-la nga ko'sín kokama'tin skanda tì'kia-ni nga tikjè sinda isà'nde, tanga skanda 'ndí t'ya-la nga ko'sín kjomà ra kjonda tsajiòn. ²¹Ko a'ta 'tse Cristo-ní nga makjiín-najiòn ra a'ta 'tse Nainá, jè Cristo ra jè Nainá isikjaáya-ila ko tì'koaá jeya isíkijna. 'Koaá ma-ni nga makjiín-nájiòn a'ta 'tse Nainá ko inchichiñá-la jiòn nga tsjá-no kjonda koni 'sín nga ijye kitsjà 'én-la.

²²Jè inìma-najiòn ijyeé kjotsje, ta ngatjì-la nga inchinitjasòn jiòn koni 'sín tjín 'én kixi-la Nainá, mé-ni nga mì ta jò tjín-ni takòn nga tsjacha 'sioon xàngioo. Ko'sín ngi ko inìma-no nga 'ño tsjacha 'tiaàn xàngioo nga jngó jngó-no. ²³Nga ijyeé kitsin xitse india-najiòn, tanga mì tsa a'ta 'tse tje-la xita ra fehe'ta nichjin-la nga kitsin xitse india-najiòn; a'ta 'tseé 'én-la Nainá ra tíjakon ko ra tíjna skanda ta mé nichjin-ni. ²⁴Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá, nga tsò:

Nga'tsi jña xita,

'koaá 'sín jngoya-la koni tsa xka ijña.

Ko jè kjoa nga jeya síkítsajna ijo-la,

'koaá jngoya-la koni tsa jè naxó-la xka ijña.

Jña xka ijña, xi-ní ko jña naxó-la katsangi-ní;

²⁵tanga jè 'én-la Na'ín-ná tíjna kí'tá-ní skanda ta mé nichjin-nioo.

Ko jè 'én rakii, jè-ní jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo ra ko'sín ijye ki'senajmíya-najiòn.

Naxindá xitse-la Nainá

2 ¹Kíí machjeén-ni nga tikítsajna ijye jiòn nga'tsi kjoa ra 'cho tjín, nga'tsi ra 'mì kjoa kondacha, kjoa ra jò isén tjín, ko kjoaxitakòn, ko nga'tsi 'én 'cho ra nakjoájno-la xàngieé. ²Ko'sín 'tiaàn jiòn koni 'sín 'sín jña ndí ixti-xó 'kia

nga tì'sa tsin; jè 'nó tjatsji jìòn ra ngi ta jè 'én-là Nainá, koni ngoya-là jñà ndí ixti-xó, 'kia nga tì'sa tsin, ngi ta tsjín bátsji. Tsa ko'sín 'siaan jìòn, jè kosìko-no nga nda kojchá jìòn ra a'ta 'tse Nainá koni 'sín títsjá-no kjonnda nga kítojajion kjoh'in ra kjoa 'tse jé-no. ³Nga ijyeeé in-chichjí'ta-najìòn nga jè Na'ín-ná batoó nda xita.

Jè Najo ra tíjnakon

⁴Tichraña'ta-la jè Jesucristo ra 'koaá ngoya-là koni jngo najo ra tíjnakon; jè najo ra jñà xita isà'nde tsachrjengi; tanga ra a'ta 'tse Nainá, xá itjahíjín-ni jè najo rakii, ko batoó 'nó chjí-là. ⁵Tsa sìchraña'ta-la jìòn, 'koaá tì'sín kama jìòn koni najo ra tíjtsakon; ko jìòn kama jìòn najo-là ni'ya tsje-là, mé-ni nga ya sixá-nájiòn koni na'mì tsje-là Nainá nga a'ta 'tse Jesucristo 'kì-la kjotjò ra siìtsjako Nainá, jñà kjotjò ra nda sasén-là ra jè. ⁶'Koaá ma-ni nga ko'sín tíchja-te jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá, nga tsò:

Jngo najo sìkíjnaa ya ajin naxindá-là Nainá ra tíjna sòn'nga ya nindo Sión,

jngo najo ra tíjna tíjtòn nga bí'nóya ya nga chrjangi-là ni'ya,

ra xá itjahájin-ni ko ra 'nó chjí-là.

Jè ra kòkjiín-là a'ta 'tse najo rakii, mì kì tsa kjosabá skajin-jìn.

⁷Jè najo rakii batoó 'nó chjí-là a'ta tsajìòn ra makjiín-no; tanga jñà xita ra mì kì makjiín-là, yaá bitjasòn koni 'sín tíchja-te jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá, nga tsò:

Jè najo ra tsachrjengi jñà xita ra bínda chrjó,

jè tíma-ni najo nga'nó ra síjna tíjtòn ya nga chrjangi-là ni'ya.

⁸Ko 'koaá tì tsò-te:

Jngo najo ra saténgieé, ko ra síkàtjen-ná.

Nga jñà xita yaá saténgi, 'kia nga mì ma-là síhitjasòn koni 'sín nga tsò 'én ra 'senajmíya-là; ko 'koaá 'sín ma'tin koni 'sín nga tíjné-là nga kama'tin.

Yá kjon-ni jè naxindá-là Nainá

⁹Tanga ra jìòn, jè tje-najìòn, xá 'koaá 'sín itjahájin-ni. Jìòn ma jìòn na'mì ra síxá'ta-là Cristo ra Xita Íjtòn tíjna.

Naxindá tsje-la Nainá-nájiòn, jngo naxindá ra jè Nainá kjomejèn-la nga 'tse kitso-la. Kí kò'sín ki'sin-ni Nainá mé-ni nga jiòn 'kénajmíya-najiòn kjoa ra 'ñó nda tjín a'ta 'tse jè ra tsachrjekàjin-najiòn ya kjoa jñò ra titsajnajin jiòn tsiki mé-ni nga ma itjàhà'sen-jin jiòn ya ñánda tíjna ni'í-la ra 'ñó nda síhisen-ná. ¹⁰ Nga tí'sa kjotseé skanda mí tsa xíta naxindá 'mì-najiòn, tanga 'ndi 'ndi ijyeé naxindá-la Nainá ma jiòn. Nga tí'sa kjotseé mì kì mahimake-najiòn jè Nainá, tanga 'ndi 'ndi, ijyeé mahimakeé-najiòn jè Nainá.

Kò'sín sijché ijo-ná koni nga chi'nda-la Nainá 'mì-ná

¹¹ Jiòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjacha-no, 'koáá 'sín tíbitsá'ba-no koni tsa jñà xíta ra mì tsa ya i'nde-la ra ta jngohíta títsajna ya isà'nde rakìi, 'tiaàn kjonda, kì ya 'chaájioòn jñà kjoa'cho ra faajin-la ijo-ná ra kjaán-kò ki'ta-ná nga mejèn-la sìikijne-ná. ¹² Nda kjòn tíjchá ijo-no ya ajin-la xíta ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Cristo, ni'sín kò'sín katachjajno-najiòn koni tsa xíta 'cho kjòn jiòn. Tanga jè nichjin 'kia nga kj'íí india-ni Cristo, jñà xíta kù, jeyaá sìikíjna-ni Nainá 'kia nga ske nga ndaá tjín jñà kjoa ra 'nià jiòn.

Jchaxkén jñà ra xitaxá

¹³ Ta ngatjì-la nga mì yá ra kichjajno-la Na'ín-ná, nda tìhitjasòn-la jñà xitaxá ni'sín ta ñáá xá ra tjín-la i a'ta nangi, koni jè xitaxá ítjòn ra 'nga xá tjín-la, ¹⁴ kò jñà xíta ra inçibatéxoma-la nga jngó jngó naxindá i'í nga jñà, xá 'koáá 'sín isikasén-ni jè xitaxá ítjòn nga tsjá-la kjohi'in xíta ra 'cho 'sín kò nga nda sìikítsajna jñà xíta ra nda 'sín. ¹⁵ Nga jè ra mejèn-la Nainá nga nda 'tiaàn jiòn, mé-ni nga katasichjà'a-ni jñà xíta ra mì kì machiya-la ra mì kì be mé 'én ra chja.

¹⁶ 'Koáá 'sín 'tiaàn jiòn, koni jñà xíta ra títsajnandíí; tanga kì ta ki-ni nga titsajnandíí jiòn nga jñà kò'siaan kjoa ra 'cho tjióon. 'Koáá 'sín nda 'tiaàn jiòn koni 'sín nga chi'nda-la Nainá 'mì-no. ¹⁷ Nda jchaxkón ijye nga'tsi xíta. Tsjacha 'tiaàn jñà ra 'ndsè chibà. Tiskón-cha jè Nainá. Kò nda jchaxkón jè ra xitaxá ítjòn tíjna.

Kjoa ra tjínè-la nga sìhitjasòn jñà ra chi'nda 'mì

¹⁸ Jiòn ra xíta chi'nda 'mì-no, nda jchaxkón kò nda tìhitjasòn-la xíta ra níxá'ta-la. Mì tsa ta jñà ra nda síkò-no

ko ra nda betjò-no; 'koaá tì'sín nda tìhitjasòn-la jñà ra 'ñó beton-te-no. ¹⁹Nga ndaá baxkì ya ngixkon Nainá jñà xìta ra síkjiín kjohi'in ra mì kì bakèn-la ko chíkjoako-la kjohi'in ki, ta ngatjì-la nga fiyaá-la mé ra mejèn-la Nainá. ²⁰Nì ta yá ra nda skexkón-najìon tsa ta kií ngatjì-la nga 'cho inchi'nià nga kotjín kjohi'in tsjá-no xìta. Tanga tsa nda inchi'nià jìon ko chíkjoako-no kjohi'in ra tsjá-no xìta, sakó-no kjoanda ya ngixkon Nainá. ²¹Nga kií xá ko'sín kùichja-no Nainá, nga jè Cristo, 'koaá tì'sín isikjiín kjohi'in ra ta ngatjì tsajìon, ko jngoó xkósòn tsikíjna-najìon mé-ni nga ko'sín 'siaan-najìon koni 'sín nga ki'sin ra jè. ²²Nga jè Cristo, nijngo jé tsakátsji ra jè, ko nijngo 'én ndiso kùichja. ²³'Kia nga kùichjajno-la jñà xìta, mì tsa isíkáfa ngajo-ni ra jè. Ko 'kia nga kjohi'in ki'tsi-la, mì tsa kitsò-jìn, 'koaá tì'sín sikó ngajo-no. Kjoa ra kjomà'tin, tà yaá isingatsja jè Nainá ra ma-la nda kjòn bíndajín kó'sín tjín nga jngó jngó kjoa. ²⁴Jè sabà Cristo 'tsamijín jñà jé ra tjín-ná, yaá iskanè ijye ya ijo-la ya a'ta krò, mé-ni nga katiyeé ra jién ra a'ta 'tse jé, ko yaá sijchá-jieén ijo-ná a'ta 'tse kjobinachon ra kixì tjín. Kií xá kitijno kiti'tá-ni ijo-la Cristo nga itsi'on, mé-ni nga konda-ni 'chin ra tjín-najìon. ²⁵Nga 'koaá 'sín kjòn jìon nga tì'sa kjotseé koni tsa jñà ndí forrè ra ichijà. Tanga 'ndì 'ndì-nì ijyeé ya tsáfa'ta-la jìon jè Cristo, koni jè chjingo ra nda tjíkinda-la kjobinachon-no.

**Kjoa ra tjínè-la nga 'siin jngo chjoón ko
jè 'xìn ra ijye títsajnakó xákjén**

3 ¹'Koaá tì'sín tjín a'ta tsajìon-jìon ra íchjín 'mì-no, nda jchaxkón 'xìn-no nga nda tìhitjasòn-la, mé-ni nga tsa tjín i'ka ra mì kì makjiín-la jè 'én-la Cristo, chaán ta ya kochiya-la 'kia nga ske kó'sín inchiníjchá ijo-no, nì'sín mì tsa jìon ko'kín-la; nga kokjiín-te-la ²'kia nga ske-no nga tsje inchiníjchá ijo-no ko tjíjin ya inìma-no kjoaskon-la Nainá. ³Ko kì ta ya asòn'nga-la ijo-no ko 'sín ta nda bínda bíchjineè nga 'ñó nda 'bè tsjaskò ko bingiod ndátòn ra ngi kichá sinè, ko tsjaya jch'ó ra 'ñó chjì-la. ⁴Jé ra machjeén nga yaá katabitjo-ni ya inìma-najìon, ra nda katasíkatsíjen-no. Jñá kjonda ki ra mì kì kjehe'tà, tsa jè inìma-najìon indakjoa tjina ko tjíjin ki'ta kjo'nchán. Tsa ko'sín tjina inìma-najìon, jé ra 'ñó chjì-la ya ngixkon Nainá. ⁵Nga jñá kjoa kù ra nda kisikatsíjen-ni ijo-la

jñà íchjín tsje ra nda tsaká'ta ikon Nainá nga tì'sa kjoťseé kō kijtsexkón 'xìn-là nga nda isìhitjasòn-là. ⁶Koni jè Sara 'koaá 'sín nda isìhitjasòn-là jè Abraham nga 'koaá 'sín kijtsexkón nga jè tìjna ítjòn-là. Tsa kō'sín nda sijchá ijo-no, tsa mì kì kiskón-la nì'sín ta yá ra kìncháxkón-no, 'koaá 'sín inchi'nià jìòn koni tsa ìxti-là Sara ma jìòn.

⁷Kō jìòn ra 'xìn 'mì-no nda kjon-ní tìtsajnakoo jñà íchjín-no, nga ndaá katafiya-no nga isa inda kji'ta-là íchjín koni jìòn-jìòn. Nda kjon-ní jchaxkón koni 'sín nga bakèn-là, nga 'koaá 'sín Nainá tsjá-te-là kjobinachon koni jngo kjoťjò koni 'sín nga tjábé-no ra jìòn. 'Koaá 'sín 'tiaàn mé-ni nga mì mé ra kōtechjà-no 'kia nga jìòn ra kìnákjoa'ta-la Nainá.

Kjoa ra tjinè-là nga 'sijn nga'tsi ra xita-là Nainá

⁸Ta nga'tsi kjoa kii, kō'sín nda tìtsajnajtìon; jngoó inìma 'tiaàn kjobítsjen-no; ñó tsjacha 'tiaàn xàngioo koni tsa 'ndsè chibà; kata'se-no kjoahimatakòn; indakjoa tìjchá ijo-no. ⁹Tsa yá ra 'cho síkō-no, kì tà chjàn kō'sín nìkō ngajo-no, kō tsa yá ra chjajno-no kì tà chjàn nakjoájno ngajo-la; ta isaá tìjé-là Nainá nga katatsjá-là kjonda jñà xita, nga kíí xá kinakjoá-no nga tjábé-no kjonda. ¹⁰Nga:

Jè ra mejèn-là nga 'se-là kjotsja nìchjin ra tìjnakon,
nga mejèn-là nga ske nìchjin ra nda,
katasíkonða ndijen-là nga mì 'én ra 'cho tsò katachja
kō nga nìmé 'én ndiso katabitjo tsa'ba.

¹¹Tìncha'tàxìn-la kjoa ra 'cho tìjín,

kō jñà 'tiaàn kjoa ra nda tìjín;
tjatsjio kjoa ra 'nchán tìjín kō jè tangítjìngi-là.

¹²Nga yaá tìj'ta-là xkon Na'ín-ná jñà ra xita kixi;
kō minchá-là chíká-là 'kia nga bítsa'ba xita kii;
tanga bá'maá-là isén-là jñà xita ra 'cho 'sín.

¹³¿Yá ra ma 'cho sikkō-najìon, tsa 'koa 'sín kìnè ki'ta-la ijo-no nga nda 'siaan? ¹⁴Tanga kì tà chjàn skon kō kì tsakjón inìma-no tsa 'kia mé kjohi'in ra skajìon ra ta kì ngatjì-la nga kixi 'nià, nga kjonda tsajìon-nó kjoa kii. ¹⁵Kō 'koaá 'sín nda jchaxkón Cristo nga jè tìkìjna ítjòn nga katatéxoma ya ajin inìma-najìon. 'Koaá 'sín nda tìtsajnanda ki'ta jìòn nga 'kénajmí-la jìòn jñà xita ra skonangi-no nga mé-ni nga kō'sín jè Cristo kji'tatákon-no nga kō'sín inchihiñákjoa-la. ¹⁶Tanga

indakjoa kjón-ní nga nda tinákjoa-la xita ko tsje kjón-ní tikijna kjobitsjen-no, mé-ni jña ra chjajno-no koni 'sín nga nda 'nià jìòn ra makjiín-no a'ta 'tse Cristo, tijná 'én-la katasísaba'a-ni jña xita kiì. ¹⁷Isaá nda-ni ni'sín kotjín kjohi'in skajieén tsa 'kia nga nda inchi'nié, tsa jè Nainá ko'sín mejèn-la nga ko'sín koma, nda mí 'koa-ni tsa ko tjín kjohi'in skajieén 'kia nga 'cho inchi'nié.

¹⁸Nga skanda jè Cristo india kjón-ní isikjiín kjohi'in nga 'ken ta ngatji-la jña jé ra tjín-ná. Jè Cristo mì tsa mé jé tsakátsji ra jè, tanga isikjiín kjohi'in ra ta jña ngatji-la jña xita ra 'cho 'sín, mé-ni nga ma iko-ná ya nándá tjína Nainá. Kini'keén ra ijo isà'nde-la tanga 'kia nga jaáya-ila, jngoó ijo xitse 'tse Inìma Tsje-la Nainá ki'se-la. ¹⁹Ko jè Inìma xitse-la, kií ya i'nde nándá nga títsahijyo inìma ra títsa'ya ndayá nga kiì 'kénajmí-la [nga isikijne-la kjobiya ra jè] ²⁰jña inìma-la xita ra mì ma-la isihitjasòn kjotseé, 'kia nga jè nichjin 'tse xita ra tsi'kìn Noé. Nga jè Nainá iskoñá nda nda 'kia nga jè Noé tóbinda jè chitso ra ñó je 'ki ki'sìn, ya nándá nga ta chibaá xita tsatojin kjohi'in ra a'ta 'tse jtsí xkón; ta jiín tjín-ni xita ra itjokàjin kjohi'in nga mì kì tsa ya 'ken-jin nandá. ²¹Jè nandá kiì, 'koaá 'sín kiichja-ni nga jé-ní ra satíndá-ná nga ma bítkokajieén kjohi'in 'ndi 'ndi. 'Kia nga satíndé, mì tsa jè ijo sòn'nga-ná ra matsje, jè-ní nga níjé-lá Nainá nga tsje kata'se kjobitsjen-ná, ko jè Nainá bachrjekàjin-ná kjohi'in ta ngatji-la nga ijyeé jaáya-la jè Jesucristo, ²²ko yaá kijimijìn ya ján ngajmi, nga tjína'ta ya nga kixi-la Nainá, ko yaá inchisíhitjasòn-la jña ìkjalì ko nga'tsì isén nichjin tsje ra batéxoma ya ajin isén ko nga'ño ra tjín ya ajin isén.

Nda sichjeén kjonda-la Nainá ra títsjá kjotjò-ná

4 ¹Koni 'sín nga isikjiín kjohi'in ijo-la Cristo, machjeén-te nga 'koa ti'sín titsajnanda jìòn nga sikjioón mé kjohi'in ra skajìòn. Nga jè ra ijye isikjiín kjohi'in ijo-la, ijyeé isikijne-la kjoa 'tse jé. ²Ko kií ko'sín machjeén-ni nga ko'sín tijchá ijo-no jña nichjin ra kitsajna-isa koni 'sín nga Nainá mejèn-la, ko mì tsa ti ko'sín 'siaan-no koni 'sín tjín kjoa ra sasén-la ijo jé-no. ³Ijyeé inikato-jìòn chiba-la nga ko'sín ta 'cho ki'nià koni xita ra mì bexkon Nainá. Nga yaá tsikitsajnajion kjoa'cho ra ya itsabá'ño ijo-no, ko jè tsakjàtsji jìòn kjoa'cho ra sasén-la ijo-no,

kò kjoa'chi, kò 'sí ra 'ńó 'cho t́jín, kò ñánda nga iníkato-nájìon chibà-la 'kia nga ta xán ki'yò ki'ta, kò tì'koaá kijchaxkón jìon nainá xkòsòn ra jtike Na'ín-ná. ⁴'Ndi 'ndi-ni j̀nà xita k̀i, 'choó ma-la 'kia nga mì tì ya fahijtako-najìon koni 'sín t́jín kjoa'cho ra inchisíjchájin ijo-la; 'koaá ma-ni nga 'cho tsò-najìon. ⁵Tanga j̀nà xita k̀i, yaá t́jínè-la nga tsjá-la kindá mé nichjin-nioo, jè Na'ín-ná ra ijye t́jínanda nga kiindajín kjoa 'tse jé-la j̀nà xita ra títsajnakon-isa kò ra ijye 'ken. ⁶'Koaá ma-ni, nga skanda j̀nà xita ra ijye 'ken, ki'senajmíya-la jè 'én xitse ra nda tsò, mé-ni ni'sín j̀nà ijo-la tse kjohi'in kisikjiín, koni 'sín nga tsikíndajín-la xita isà'nde, tanga j̀nà inìma-la títsajnakon-ní koni 'sín nga jè Nainá t́jínakon.

Kó'sín ma k̀isikò'té xita xàngieé

⁷Tanga ijyeé tímachraña-ní nga kjehe'tà nichjin-la nga'tsi tsajmì ra t́jín, 'koaá ma-ni nga machjeén-ní nga nda ḱjón 'tè takòn kò ngi ta jè tjà'tà takòn ki'ta nga t́nákjoa'ta-la Nainá. ⁸Jè kjoa ra 'ńó t́jna ítjòn, jè-ní nga 'ńó kata'se-no kjoatsjacha ra a'ta 'tse xàngioo; nga tsa t́jín-no kjoatsjacha, maá-no sijcha'ta-la xàngioo ta mé jé-nioo. ⁹Nda t́sin-la nga jngó jngó xàngioo 'kia nga ya kijchòjkon-no ya ni'ya-no; k̀i tà chjàn yá xàngioo ra 'cho chibàya-no. ¹⁰Nga jngó jngó-najìon kò'sín 'tì-la ndsàà xàngioo nga t̀siko'ta koni 'sín t́jín k̀jonda ra jè Nainá títsjá-no. Kò'sín kata'ya-la nga ndaá inchinichjeén jìon kóhotj́jín skoya t́jín-ni jè k̀jonda ra jè Nainá tsjá. ¹¹Jè ra kò'sín ki'tsi-la nga 'én-la Nainá kichjaya, kò'sín 'én-la Nainá katachjaya. Kò jè ra kò'sín ki'tsi-la nga ma-la k̀osiko'ta xita, kò'sín kata'sín koni 'ki nga'ńó ra tsjá-la Nainá, mé-ni kò'sín jè Nainá jeya kíjna-ni a'ta 'tse Jesucristo ra 'tse kjoajeya kò nga'tsi nga'ńó ra t́jín skanda ni ta k̀jiá-nioo. Kò'sín katama.

Kjotsja ra t́jín, ni'sín kjohi'in 'se-ná

¹²Jìon ndí 'ndsè ra 'ńó matsjake-no, k̀i tà chjàn maxkón-najìon nga kotj́jín kjohi'in inchibatojion nga inchitjá'ta. K̀i tà chjàn bixó jìon, ¿mé-ni kotj́jín k̀joxkón inchikajin-ná? ¹³Ta isáá 'ńó tsja kata'se-najìon nga tì'koaá t́jé-ni kjohi'in t́kajin jìon koni jè kjohi'in ra tsatojin jè Jesucristo, mé-ni nga tì'koaá 'ńó 'se-la kjotsja jè inìma-najìon 'kia nga kotsjjen kjoajeya-la Cristo. ¹⁴Mé ta tsja-najìon tsa

'kia yá ra chjajno-no ra ta ngatji-la Cristo, nga jè Inìma Tsje-la Nainá ra 'nõ jeya tjna yaá tijnako ki'ta-najìon nga nichjin nchijòn. ¹⁵ Kixíí kjoa tsa xita nì'ken, tsa chijé 'nià, tsa 'nõ 'cho 'nià, kò tsa ya tsjajin tsja'a kjoa ra tjin-la xita, bakén-no nga kata'bì-no kjohi'in. Tikindaa ijo-no nga mì kotjín kjoa skajiòn. ¹⁶ Tanga tsa ta kíí kjoa-la nga kjohi'in inchikajin jìon, nga xita-la Cristo ma jìon, kì tà chjàn masabà-no; ta isaá jeya tikjina jìon jè Nainá nga ko'sín 'yaxkon-no.

¹⁷ Nga ijyee ijchó chiba-la nga ya kii'tsia-ni Nainá nga kiindajin-la naxindá-la. Tsa ko'sín jièn kii'tsiako-ná Nainá nga kiindajin-ná ra naxindá-la tsó-ná, kó'sín koma'tin jñà ra majin-la síhitjasòn 'én nda-la Nainá.

¹⁸ Tsa jñà ra xita kixi, i'íin bitjojin-ni kjohi'in, kó'sín koma'tin-ni jñà xita ra mì bexkón Nainá kò jñà ra jé títsajin?

¹⁹ Tsa 'koaá 'sín mejèn-la Nainá nga sikjiín jìon kjohi'in, jé tìngatsja inìma-no kò tìhitjasòn-la, nga jé tsíkínda ijye ta mé ra tjin kò síhitjasòn ra jè koni 'sín ijye kitsjà 'én-la.

A'ta 'tse jñà xita ra títsajna ítjòn-la naxindá-la Nainá

5 ¹ Mejèn-na nga ti'koaá tsja-la 'én jñà xita jchínga ra xá tjin-la ya ajin-la naxindá-la Nainá ra nakjoá-najìon; koni 'an ra xita jchínga tjna-te; kò 'an ra xkoàan kíjtse-na jñà kjohi'in ra kisikjiín jè Cristo, ra ti'koaá kòko-te-na kjoajeya ra tjinè-la nga 'sa jcha-la. ² Tikindaa jñà xita-la Nainá ra jìon tsako-no nga sikinda; ngi inìma-no katanchrabájin-ni nga ko'sín 'tiaàn; ko'sín 'tiaàn koni 'sín jè Nainá mejèn-la; kì tà chjàn ta kjo'nõ 'nià-la ijo-no kò kì tà ton ma mejèn-no nga ko'sín 'nià; ngi kòo kjotsja-no nga ko'sín 'tiaàn. ³ Kì tà chjàn ko'sín 'nià koni tsa jìon ma ni-la jñà xita ra jìon bako-no nga nikonda; ta isaá jnchro jìon nda tìncha ítjòn-la xita nga tjna jngo-la xkòsòn ra nda tjin, ⁴ mé-ni 'kia nga kitjojen india-ni jè Chjingo ítjòn (ra jè Cristo), tsjá-najìon kjoajeya-la koni jngo corona ra nikjía kjehejno fate-la.

⁵ Jìon ixti ra 'sa inchiníjchá ijo-no, 'koaá ti'sín nda tìhitjasòn kó'sín nga kotèxoma-no jñà xita jchínga ra títsajna ítjòn ya naxindá-la Nainá. Kò nga'tsi-no, indakjoa tjahíko kañá xàngioo, nga:

Jè Nainá kondraá tǐjna-là jǎà xitá ra 'nga ikon,
tanga tseé kjonda tsjá-là jǎà xitá ra indakjoá.

⁶Nangi tikítsajna ijo-no ya ngixkon Nainá, jè ra 'ñó tse nga'ñó tǐjn-là nga ma-là kosikotǐ-no, mé-ni jè 'nga sǐkítsajna-no 'kia nga kijchò chǐba-là. ⁷Yaá tǐngatsja ijye jè Nainá nga'tsì kjoá ra jìòn níkájno. Nga jè Nainá nǐchjin nchijón-ní nga síkinda-no.

⁸Nda kjón-ní tikindaá ijo-no kò nda kjón chítsijen ki'ta, nga jè xitá-ní ra 'ñó kondra tǐjna-no, 'koaá 'sín jngo tjandi tsá'ba koni tsa jngo xa ra 'ñó ajò-là, 'ñó tǐbátsji yá ra mejèn-là nga skine. ⁹'Nó tǐncha-la jìòn kò kixi tǐncha jìòn koni 'sín nga makjǐín-no. Nga ijyeé 'ya jìòn nga 'koaá tǐ'sín tǐjn kjohi'in ra

Jngo xa ra 'ñó ajò-là

inchibatojin nga'tsi xàngioo kó nga tǐjngo isà'nde. ¹⁰Tanga jè Nainá ra tǐjn ijye-là ra ta mé kjonda-ni, jè ra xá kò'sín kiichja-ná nga ya kitsajnajin-teé ya ñánda tǐjna kjoajeya-là ra mì kǐ kjehe'tà, ta ngatǐ-là nga ya titsajnakeé Jesucristo. 'Kia nga ijye kotojìòn nǐchjin ra sǐkjioón kjohi'in, jè Nainá,

sǐkítsajnaanda india-no, ndaá kincha-no, tsjá nga'ñó-no, kixi kjón-ní sǐkítsajna-no. ¹¹Jè Nainá, ta jé ra isa tse nga'ñó tǐjn-là skanda ta mé nǐchjin-ni. Kò'sín katama.

Kó'sín síhixo'ta jè Pedro ra fehe'ta-ni

¹²Jè Silvano, ra kò'sín tǐjna-na koni jngo 'ndsé ra ma fa'tatakén, jé ki'sín-na kjonda nga tsíkínda-asa-na jè xajon ra tísikásén-najìòn, ñánda nga koxian-najìòn kò sijétakòn-no koni 'sín tǐjn ra ngi kjonda-là Nainá. Kixi tjahíkoo a'ta 'tse kjonda ra kǐ.

¹³Inchisíhixo'tá-no jǎà xitá naxindá-là Cristo ra tǐtsajna i Babilonia ra taña jahǐjin-no Nainá. Kò tǐ'koaá tísíhixo'tá-no jè Marcos jè ra koni tsa i'ndí-na xin-là. ¹⁴'Kia nga sǐkjáya-la xàngioo, ngi koó inìma-no nga tǐkjáya-la.

Nga'tsi ra ya nakjoá-no a'ta 'tse Cristo, kata'se kjoa'nchán ya ajin inìma-no. Kò'sín katama.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pedro

Kó'sín jè Pedro síhixo'ta xita ra síkasén-la xajon

1 ¹Añ, ra Simón Pedro 'mì-na, ra xita chi'nda-la Jesucristo ma kò nga ti'koaá 'an tsikíxáya-na, tísikásén-no jè xajon rakìi, jìon ra ngàsòn nda makjiín-no a'ta 'tse Cristo koni 'sín nga ti'koa nda makjiín-najin ra jin; nga xita kixií jè Cristo ra Nainá-ná ra bachrjekàjin-ná kjo'hi'in. ²Koni 'sín nga isa nda inchi'yaxkon-isa jìon jè ra Nainá kò jè Jesús ra tìjna ítjòn-ná, kò'sín isa tse kjonda kò tse kjoa'nchán katasakó-isa-la inìma-no.

Kótjín ndiyá-la kjonda ra machjeén nga 'se-ná

³Jè nga'ño-la Nainá títsjá ijye-ná nga'tsi ra machjeén-la jè kjobinachon-ná kò nga'tsi ra machjeén-ná nga tsje sijché ijo-ná. Kíí kò'sín títsjá-ná nga'tsi kjonda kii ta ngatji-la nga ijyeé nda 'yaxkeén jè ra xá kiichja-ná kò batoó jeya tìjna ra jè, kò xá 'koaá 'sín nda-ni xita. ⁴Kò a'ta 'tseé kjoa kii nga kò'sín tíjábé-ná kjoa ra 'ño nda tjin kò ra 'ño chjì-la ra ijye kò'sín kitsò Nainá nga tsjá-ná, mé-ni nga a'ta 'tse kjoa kii kòkò'ta-te-ná nga kò'sín 'sieén koni 'sín 'sín Nainá, nga jién ijyeé tsincha'taxìn-lá kjoa'cho ra faajin-la ijo-ná ra tjin ya isà'nde ra ta síkítsón-ná. ⁵Kíí kò'sín machjeén-ni nga 'ti nga'ño-la ijo-no a'ta 'tse jña kjoa kii. Koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Cristo, 'koaá ti'sín nda xita 'tiaàn; tsa ijyeé nda jìon xita, 'koaá ti'sín kata'se-no kjoachjine; ⁶Tsa ijye tjin-no ra kjoachjine, kò'sín nda tatexoma-la ijo-no; tsa ijye nda batexoma-la ijo-no, katachíkjoako-no ta mé kjoa-nioo; tsa chíkjoako-no ta mé kjoa-nioo, tiskón-cha Nainá; ⁷Tsa tjin-no

kjoaskon a'ta 'tse Nainá, tsjacha 'tiaàn xàngioo nga jngó jngó-no; ko tsa tsjacha-no xàngioo, ti'koaá tsjacha 'tiaàn ra kj'íi xita.

⁸Tsa tjin-no nga'tsi kjonda kii, ko tsa nichjin nichjón-ní tísakó-isa-najìon kjonda kii, tsó-ni kjoa nga mì tsa ta titsahijyo 'tsè jìon, ko isaá tse kjonda sakò-isa-najìon koni 'sín nga inchi'yaxkon-isa Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná.

⁹Tanga tsa tjin i'ka xita ra mì kì ko'sín inchisíjchá ijo-la, mì kì nda tsijen-la, xita xka-ní, ijyee ki'chaàjin-la nga ijyee kinihijchaà'ta-la jé ra tjin-la ti'sa kjotsee. ¹⁰Jìon ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, 'ti nga'ño-la ijo-no nga tikixiya kjoa koni 'sín nga Nainá xá kùichja-no ko tsjahíjin-no. 'Kia tsa ko'sín 'sian ki'ta jìon, nikjiá skajen-ngi jìon. ¹¹Ta isaá jnchro, ngi jngo 'ká kjón-ní tjáxa'nde-no nga kitjáha'seen nándá nga tibatéxoma skanda ta mé nichjin-ni jè Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná ko ra bachrjekàjin-ná kjohi'in.

¹²Ko 'koaá 'sín síkítsjen-yá ki'ta-najìon jñá kjoa kii, ni'sín takó ijyee 'ño nda 'ya jìon ko ni'sín 'ño nda kjì'ta takòn jìon jè kjohixi ra ko'sín ijyee 'ya jìon 'ndí 'ndi-ni. ¹³'Koaá 'sín machiya-na nga 'koaá 'sín tjinè-na nga síkítsjen-yá-la kjobítsjen-najìon, 'kia nga takó tìjna-isa i isà'nde. ¹⁴Nga ijyee be-náa nga ta chibaá nichjin chija-isa nga kjehe'tà nichjin-na, nga 'koaá 'sín ijyee isìchiya tsijen-na jè Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná. ¹⁵'Koaá 'sín ítsikiné-la ijo-na mé-ni nga ijyee tjin kixi-ni kjoa, nga 'koaá 'sín síkítsjen-yá ki'ta-najìon kjoa kii, 'kia 'an ra ijyee iko-na Na'in-ná.

Nándá nchrabá-ní 'én rakii

¹⁶Nga mì tsa ya tsangitjingi-lajin koni tsò xita ra 'bénajmí kuendo ra ta jñá bínda, 'kia nga ko'sín tsi'kènajmí-lajin a'ta 'tse nga'ño ra tjin-la Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná ko koni 'sín nga koma 'kia nga kj'íi india-ni ra jè. Nga nda kjón-ní kijcha-jin jè kjoajeya-la, ko 'koaá 'sín tsi'kènajmí-jin. ¹⁷'Kia nga jè Nainá ra Na'in 'mì-lá jeya ko 'nga isíkijna; inchrabà jngo-ni 'én ya ajin isén i'ngaá nándá nga 'ño jate tsatsijen ra kitsò: “Jé rakii I'ndí-na ra 'ño tsjake, batoó tsja tjin-la takoàan ra a'ta 'tse.” ¹⁸Ngajin sabá ina'yá-lajin 'én rakii ra ngajmi inchrabà-ni, nga yaá taña titsajna-ko-jin jè Jesucristo 'kia nga ko'sín kjomà ya asòn'nga-la nindo tsje.

¹⁹Ti'koaá tíjnaá-te-ná 'én ra síkixiya-ná, ra kiichja jñà xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá. 'Nó nda-ni 'kia nga ko'sín nda inchinìsin-la jñà 'én kii, ra ko'sín jngoya-la koni jngo kandì ra síhsen ya i'nde ñánda jñò chon, skanda 'kia nga ijye nda kotsíjen nga ko nichjin, ko kohisen-jín ya inìma-najiòn koni tsa tjó kjòn jè nitse-xó ra tjo 'kia nga xaya. ²⁰Jè ra nda katasijin ítjòn-najiòn, jé-ní, nga nijngo 'én ra tjí'ta ya xajon ñánda nga tíchja 'én-la Nainá, ra ta sko xita tsachrje-ni 'kia nga kisinda. ²¹Nga nijngo 'én-la Nainá ra kiichjaya xita kii ra ta kjobítsjen 'tse xita inchrabà-ni; jè sabá Inìma Tsje-la Nainá kisihichiyajin-la kjobítsjen-la jñà xita kii 'kia nga ko'sín kiichjaya ngajo-la Nainá.

Xita ndiso ra bakón-ya 'én-la Nainá ra mì tsa kixi kjoa

(Judas 4-13)

2 ¹Tanga ki'seé-te ya ajin naxindá Israel xita ra ta iskondacha, ra mì tsa kixi kjoa nga jè Nainá kiichjaya ngajo-la; 'koaá tí'sín 'se-te ya ajin tsajiòn, xita ra ta skoondacha-te ra kitso nga maá-la bakón-ya ra a'ta 'tse Nainá. Jñà xita kii, nda mí jcha-la kó'sín nga siikjaha'sen-jin-najiòn kjobítsjen ra siikitsón-no ra a'ta 'tse Nainá. Ko skanda kochrjengií jñà xita kii Na'ín-ná ra tsikíchjítjì-ná; tanga 'kia nga ko'sín 'siin, tijná koàtsji-ni kjohi'in ra ta nditoón siijchijajin ijo-la. ²Kjín xita ya kijitjingi-la nga ko'sín 'siin koni 'sín tjín kjoa nañá ra 'sín; ko ta jñá ngatjì-la jñà xita ndiso kii nga jè ra ndiyá kixi 'choó kinákjoajno-la. ³Jñà xita kii, ta jé mejèn-la nga isa tse tsajmì 'se-la; 'koaá ma-ni nga ta tsò ta maá 'én ra bínda nga ma kochrjekajno-no ton. Jñà xita kii, tí'sa kjotseé tíjnanda-ni kjohi'in ra koko-la, ko mì kì ma kotojin kjohi'in kii.

⁴Jè Nainá nda mí isihijcha'ta-la jñà ikjali ra tsakátsji-jé; ta isaá yaá isikatsajo ya i'nde ñánda tjín kjohi'in, ko yaá isíkítsajna'ño ya ñánda jñò chon mé-ni nga ya katakoñá-ni skanda 'kia nga jè Nainá kiindajín-la. ⁵Jè Nainá, tí'koaá skanda mí isihijcha'ta-la xita isà'nde ra ki'se kjotseé, ta isaá jngo jtsí xkón isikasén-nè nga'tsì xita 'cho ra tjín 'kia. Ta jé xita ra tsi'kin Noé isikatojin, jè ra kiichjaya-la xita kó'sín nga kixi siijchá ijo-la, ko ngi ito xita tsato-isa ra a'ta 'tse jtsí xkón. ⁶Nainá tí'koaá skanda isikjehesòn ijyeé-te nga'tsì

xita-la naxindá Sodoma ko naxindá Gomorra. Ngi ta chijoó ki'sin-isa, 'koaá 'sín tsikíjna koni jngo xkósòn, mé-ni nga kata'ya-la kó'sín koma'tin jñà xita ra kondra títsahijyo-la Nainá. ⁷Tanga jè xita ra tsi'kin Lot ra xita kixi ya ngixkon Nainá, isikatojiín kjohi'in. Jè Lot 'ño 'cho kjomà-la koni 'sín ta 'cho isíjchá ijo-la xita kii. ⁸Nga yaá tsikijnajin-la jñà xita kii ra 'ño 'cho ki'sin, tseé kjohi'in isikjiín ndí inìma-la nga nichjin nichjòn, ta ngatji-la jñà kjoa ra 'ño 'cho tjín ra kijtse ko ra kií'nchré nga ki'ta nichjin. ⁹Í ijndí síchiya-ná nga jè Na'ín-ná maá-la síkatojin kjoa jñà xita ra nda kji'ta ikon Nainá; ko síkítsajnandaá jñà xita ra 'ño 'cho 'sín, mé-ni nga tsjá-la kjohi'in 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la nga'tsi xita.

¹⁰Ko jñà kjón tsjá ítjòn-la kjohi'in, jñà xita ra 'ño tsjake kjoa ra faajin-la ijo-la ra 'ño tjé tjín ya ngixkon Nainá ko nga bachrjengi kjotéxoma ra tjín-la Nainá.

Jñà xita ndiso kii, batoó xita táhijín ko ni ta mé ra sasén-la; mi kì tsa tsakjón nga chjajno-la jñà ra títsajna ítjòn ra tse nga'ño tjín-la, jñà ra mi kì tsijen-ni. ¹¹Skanda jñà ikjali 'tse Nainá ra isa tse nga'ño tjín-la ko isa tse kjotéxoma tjín-la, mi tsa ko'sín chjajno-la ya ngixkon Nainá jñà ra títsajna ítjòn nga tse nga'ño tjín-la.

¹²Tanga jñà xita kii, skanda chjajnoó-la jñà kjoa ra mi kì fìya-la. Mi kì síkítsjen kjoa ra 'sín. 'Koaá 'sín ngoya-la koni tsa cho ra xá ko'sín kitsin-ni nga ma kindaba nga si'ken. Ko 'koaá 'sín koma'tin koni jñà cho nga ta yaá jchijajin isén. ¹³'Koaá ti'sín tjín kjohi'in ra 'ki-la koni 'sín tjín kjoa'cho ra kisiko xita ra kjíí. Nga ni'sín 'kia nichjin 'ño matsja-la nga kotjín kjoa'cho ra 'sín ya ajin-la xita. 'Ñó tse kjosabà-ni jñà kjoatjé ra 'sín 'kia nga ya síngásòn-ko-najìòn nga bíjna 'sí, nga yaá sítsjako ijo-la ko kjoa'cho ra bíndisoko-no.

¹⁴Tsa 'kia jngo chjoón be, nditoón faajin-la; mi kì majngo ikon tsa mi koàtsji-jé; sasaá bíndisoko ndí xita ra mi 'ño tjín ikon; ngi ta jé mejèn tsje-la ta mé-ni; xita ra ko'sín 'sìon, xá 'koaá 'sín 'ya-ni nga kjohi'in skajin. ¹⁵Ijyeé kitsjin-tákon ra ndiyá kixi. Mi kì ti be-ni nándà tjíma, yaá inchifitjngi koni 'sín ki'sin jè xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá ra tsi'kin Balaam, ti-la xita ra tsi'kin Beor. Jè Balaam, jè ra 'ño kjotsjake ton ra mi tsa ko kjohixi-la isikijne. ¹⁶Ta ngatji-la jè kjoa'cho ra ki'sin Balaam jaká-la. Jngo burra ra mi ma-la chja, kiichja-la koni

'sín chja jngo xita; ko 'koaá 'sín kisatechjá-la kjoaská ra tí'sín jè xita rakìi.

¹⁷Jñà xita ndiso kii, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo ngajo nandá ra tsin-la nandá, koni ifi jñò ra 'ñó fiikó tjo. Ijyeé ko'sín tjínè-la nga ya sikkjiín kjohi'in skanda ta mé nichjin-ni ya i'nde ñánda nga 'ñó jñò chon. ¹⁸Ngi ta 'én 'nga ikoón chja ra nimé chjí-la. Ko jñà síchjeén kjoa'cho ra sasén-la ijo-la nga bíndocha-la jñà ndí xita ra 'saá bí'tsia nga inçhibitjokajin-la xita ra 'cho inçhisíjchá ijo-la. ¹⁹'Koaá 'sín tsò-la jñà ndí xita ra bíndocha-la, nga sikkítsajnandíi-ni a'ta 'tse kjoa ra 'cho tjín, tanga ra jñà, skanda mì kì ma bitjojin kjoa'cho ra títsajin. 'Kia nga jngo kjoa síkijne-la xita, yaá tjí'tá'ñó-la. ²⁰Tsa ijyeé itjojin jnchro kjoa 'tse jé ra tjín ya isà'nde, 'kia nga kijtsexkon Jesucristo ra tjina ítjòn-ná ra ma-la bachrjekàjin-ná kjohi'in; tanga tsa ya skajin india-ni kjoa'cho ra tjín ya isà'nde, isaá ta 'cho koma'tin india-ni, nda mí 'koa-ni koni nga 'sa ítjòn. ²¹Isaá-la nda-la jñà xita kii tsa mì kijtsexkon ndiyá kixi 'tse Nainá, nga í'tsín kiji-la kjotéxoma tsje-la Nainá ra ki'tsi-la 'kia nga ijye kijtsexkon. ²²Tanga 'koaá 'sín inçhima'tin jñà xita kii, koni 'sín tsò 'én kixi ra tsò: “Jè nañá, tijé kjine india-ni jè ndábisò-la”, ko jè ra tsò: “'Kia nga ijye nikindòya jngo chinga, indiaá ya fikjajnjin india-ni ya ñánda nga ijncha ndási.”

'Kia nga kjíi india-ni Na'ín-ná Jesucristo

3 ¹Ndí 'ndsè ra 'ñó matsjake-no, jé xajon rakii ra ma-ni jò ra tíbindá-no; ta ngajò xajon kii, 'koaá 'sín síkítsjen-yá-no nga jñà tiya skò kjobítsjen ra kixi tjín, ²mé-ni nga ko'sín síkítsjen-yá-najìon jñà 'én ra tsakón-ya nga 'sa kjotseé jñà xita tsje-la Nainá ra isichjeén nga kiichja ngajo-la, ko jñà kjotéxoma 'tse Na'ín-ná ra tjina ítjòn-ná ko ra tsachrjekàjin-ná kjohi'in koni 'sín nga kitsò-no jñà xita-la ra jè tsikíxáya-la.

³Jé ra 'ñó machjeén nga nda katasijin-najìon, 'kia nga kochraña nga kjehe'tà nichjin, 'seé xita ra siitsja'tin-najìon, ra ya kítsajin kjoa'cho ra síjé ijo-la; ⁴nga kitsò: “¿Ñánda tjina-ni jñà 'én ra kitsò nga kjíi india-ni Cristo? Ijyeé 'ken tsje-ni xita jhínga, ko takó 'koaá chon 'ndi-ni koni 'sín chon skanda 'kia nga ti'sa isinda isà'nde.” ⁵Tanga jñà xita kii, ta xá 'koaá 'sín síjchaàjin-ni nga jè ngajmi tjina-ni skanda ti'sa kjotseé, ko jè nangi a'ta 'tseé nandá inçhrabà'ta-ni ko yaá tsatsíjen ya ajin

nandá koni 'sín tsò 'én ra kiichja Nainá. ⁶Ko tije-ni 'én ra kiichja Nainá ra ko'sín ki'sín nga nandá kisikjehesòn jñà xita ra tjin jè isà'nde ra tjna nichjin 'kia. ⁷Jè 'én ra kitsjà Nainá, 'koaá 'sín tsò-te nga jè ngajmi ko nangi ra tjin 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín ijye tjtajna mé-ni nga kiti-ni 'kia nga kijchò nichjin nga sindajin-la nga'tsi xita isà'nde ko ti'koa kjehesòn ijye nga'tsi xita ra mi kì bexon Nainá.

⁸Jìon ndí 'ndsé ra tsjake-no, kì niijchaàjin jìon kjoa kii: Nga jè Na'in-ná, ra jngo nichjin, 'koaá 'sín tsò-la koni tsa jngo jmi nó tjin-ni; ko jè ra jngo jmi nó, 'koaá 'sín tsò-la koni tsa jngo nichjin tjin-ni. ⁹Mì tsa tsò-ni kjoa nga jè Na'in-ná ijyeé tífichjin-la nga mì kì tísíhitjasòn jè 'én-la ra ijye kitsjà koni 'sín tsò i'ka xita; jé-ní nga batoó tse iníma-la Na'in-ná nga tíkoñákjoa-ní ra a'ta tsajìon; majìn-la nga nijngo xita jchija, jé mejèn-la nga nga'tsi xita katasíkájno-ni jé-la nga kátáfa'ta-la Nainá.

¹⁰Tanga jè nichjin-la Na'in-ná, 'koaá 'sín kj'íi koni 'sín 'fii jngo jè ra xita chijé. 'Kia nga kijchò nichjin, jè ngajmi ta indaa jchija ko taxki 'choó kiná'ya-la koni 'sín nga koma. Jñà nitse, jè tsá'bí, ko jè sá ngi ta ní'í konandá-ni. Ko jè nangi ko ta mé-isa-nioo ra tjin a'ta nangi, jngo 'ká jti.

¹¹Nga xá 'koaá 'sín tjinè-la nga kjehesòn nga'tsi tsajmì ra tjin. ¿A mí tsa tjinè-la nga isa tsje sijchá jìon ijo-no?, ko ti'koa isa nda jchaxkón jìon Nainá nga nichjin nchijòn, ¹²nga jchíña-la nga kj'íi jè nichjin 'tse Nainá; ko ko'sín kìnè-la ijo-no nga isa ndìton kj'íi jè nichjin ra kii, 'kia nga jè ngajmi, jngo kjá ta yaá jchija nga kiti; ko nga'tsi tsajmì ra tjin isà'nde, jngo kjá ta yaá konandá nga kiti. ¹³Tanga ra jién, ijyeé ko'sín chiná-lá jè 'én ra ijye kitsjà-ná Nainá; nga jngoó ngajmi xitse ko jngo nangi xitse tijnanda-ná ra jién, ya ñánda nga ngi ta kjokixií ra 'se.

¹⁴'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé ra 'nó tsjake-no, tsa ijyeé ko'sín inchihiñá-la jñà kjonda kii, 'ti nga'nó-la ijo-no nga 'nchán títajna ko tsje títajna mé-ni nga nimé jé títajin-no 'kia nga kj'íi india-ni Jesucristo. ¹⁵'Koaá 'sín nda katasijin-no, nga koni 'sín tíkoñákjoa jè Na'in-ná, kii-ní nga mejèn-la nga nga'tsi xita katitjokàjin kjohi'in. 'Koaá 'sín ijye tsikínda-te-no xajon jè 'ndsé Pablo ra 'nó matsjacheé, koni 'sín jè Nainá kitsjà-la kjoachjine. ¹⁶Kjameé ta nga'tsi xajon ra tsikínda jè 'ndsé Pablo ko'sín tíchja ra a'ta 'tse kjoa kii. Ko tjin i'ka ya ñánda nga 'nó

i'in tíchjǎ, kǒ jǎà xítǎ ra kjè mé be kjin, kǒ jǎà ra mì tsa jngo tǐjín kjǒbítsjen-lǎ síkaatǐyaá-lǎ koni 'sín nga fǐya-la. Kǒ 'koaá tǐ'sín síkǒ ta ñáa-isa xajǒn-lǎ Nainá. 'Kǐǎ nga kǒ'sín 'sín, tǐjǎá inchisǐjchija-ni ijo-la.

'Én ra fehe'ta-ni

¹⁷'Koaá ma-ni jǐòn ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-no, 'kǐǎ nga ijye tǐjǐin-no ra a'ta 'tse kjoǎ kǐi, nda tǐkindaa ijo-no, mé-ni nga mì yǎ kǐi'ndǒ-no nga yǎ ikǒ-no ndiyá ndiso-lǎ jǎà xítǎ ra 'ñó 'cho tǐjín kjoǎ ra 'sín. Kǒ tsa yǎ skǎjǐòn kjoǎ ndiso-lǎ, sǐjchija-no koni 'sín nga kixǐ tincha a'ta 'tse Nainá. ¹⁸Yáá isa nda katajchǎjin jǐòn a'ta 'tse kjǒbítsjen kǒ kjǒnda ra tsjá-no jè Jesucristo ra tǐjna ítjǒn-ná kǒ ra bachrjekǎjin-ná kjǒhi'in. Kǒ'sín jeya katijna ra jè, 'ndǐ 'ndǐ kǒ skanda ta mé nichǐin-nioo. Kǒ'sín katama.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Juan

Jesús, jè 'Én ra síkíjnakon inìma-ná

1 ¹Jè Jesús, jè 'Én ra síkíjnakon-ná ra tíjna-ni skanda tì'sa tjà'tsin-la kjoa. Tanga 'ndì 'ndì, ijyeé kò'sín ina'yá-lajin, kò xkoàn kijcha-najin, kò nda kjon ichitsíjen-lajin, kò tì'koaá ichaájndò-nájin. ²Jè 'Én rakìi, kijcha tsijeén-la. Kò kijcha-nájin. Kò ngi kjoakixi-ní ra inchi'bènajmí-jin ra a'ta 'tse. Kò tì'koaá inchi'bènajmíya-lajin ra jìon-jìon jè 'Én ra síkíjnakon inìma-ná nita kjiá-nioo. Jè 'Én rakìi, 'kia nga tì'sa ítjòn, yaá tíjna'ta-la Nainá. Tanga 'ndì 'ndì, ijyeé tsatsíjen tsijen-najin. ³Inchi'bènajmí-lajin kjoa ra kijcha-jin kò ra ina'yá-jin mé-ni nga 'koa tì'sín ngásòn nda kítsajnajtién ra jién koni 'sín ijye nda titsajnajtín-keé Nainá ra Na'ín-ná ma kò I'ndí-la ra Jesucristo. ⁴Kíí xá inchibinda-lajin xajon rakìi mé-ni nga jngó kjá ngi tà kjotsjaá katasakó ki'ta-la inìma-ná.

Jè Nainá kjoahisen-ní

⁵Kíí 'sín tjín jñá 'én ra tsakón-ya-najin Jesucristo, kò kíí-ní ra kò'sín nakjoáya-jin: Jè Nainá, tà kjoahisen-ní ra jè. Ra a'ta 'tse, tsin ra kjoajndò. ⁶Tsa kixé nga yaá nda titsajnajtín-keé

Jngo nil' isen

Nainá, tanga tsa yaá inchiníjchá-ná ijo-ná ya ñánda nga jñò chon, ñánda t́ín kjoa'cho, 'én ndisoó ra inchinakjé; mì tsa kjoakixi-ní ra inchi'nié. ⁷Tanga tsa yaá titsajneé ñánda isen chon, koni 'sín jè Nainá yaá t́jna ya ñánda isen chon, ndaá titsajnajtién kò xàngieé, kò jè jní-la Jesucristo ra l'ndí-la Nainá ma, sítsje ijyeé jñà jé ra t́ín-ná.

⁸Tsa kixé: “Tsin-na jé ra 'an”, tjién inchibindoča-lá ijo-ná; mì tsa kjoakixi-ni ra inchibixé. ⁹Tanga tsa 'kénajmí ijye-lá Nainá jè jé ra t́ín-ná, komaá jè kjó'tatakén nga sihijcha'ta-ni jè jé ra t́ín-ná kò siítsje ijo-ná nga'tsi kjoa'cho ra inchi'nié. Nga jè Nainá síhitjasòn 'én-la ra jè, kò ngi kjoakixi-ní ra 'sín. ¹⁰Tanga tsa kixé: “Kjè sa india jé batsjía ra 'an”, jé Nainá ndiso inchinachrjengieé, kò mì tsa kixi-ni kjoa nga makjiín-ná jè 'én-la.

Kó'sín jè Cristo ma ra chjatjí-ná ya ngixkõn Nainá

2 ¹Jiòn ra koni tsa ndí ixti-na xin-no, kíí xá t́bindá-no jè xajõn rakì, mé-nì nga mì t́ tsja jé kjótsji-no. Tanga tsa t́ín jngo xita ra t́bátsji-jé-la ijo-la, jé Nainá sihijcha'ta-la, nga t́jna jngo-ná xita ra chjatjí-ná ya ngixkõn Nainá, jè ra 'mì Jesucristo ra ngi xita kixi. ²Jesucristo kitsjà kjotjó ijo-la nga 'ken ngajo-ná, mé-ni nga koma sihijcha'ta-ná jñà jé-ná, tanga mì tsa tà jién ra sihijcha'ta-ná; t́'koaá sihijcha'ta ijyeé-la nga'tsi xita ra t́ín nga t́jíttsa isà'nde.

Jè kjotéxoma 'tse kjoatsjacha

³Tsa nda sihitjasén kjotéxoma-la, maá kíjngo-lá takén nga ijyeé ndaá 'yaxkeén ra jè. ⁴Tsa t́ín xita ra tsò: “'An, ijyeé nda bexkoõn ra jè”, tanga tsa mì kì nda t́síhitjasòn-ni kjotéxoma-la, xita ndiso-ní; tsin-la ra kjohixi. ⁵Tanga tsa nda tjinihitjasén koni 'sín nga tsò 'én-la ijyeé 'ñó nda t́ín-ná kjotsjacha-la Nainá, kò 'koaá 'sín ma-ni nga 'ya-la nga kixí kjoa nga jè Cristo titsajnakeé. ⁶Jè xita ra tsò nga yaá t́jnako Cristo, machjeén-ní nga kò'sín katasíjchá ijo-la koni 'sín ki'sìn Jesucristo.

Kjotéxoma xitse

⁷Jiòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, jè kjotéxoma ra t́bindá-no, mì tsa ngi kjotéxoma xitse-jìn; t́jé-ni kjotéxoma ra ki'tsi-no nga

'sa íjtòn 'kia nga tì'sa kjokjiín-no. Jè kjotéxoma jchínga rakìi, tìjé-ni 'én ra asa ina'yá jiòn nga tì'sa íjtòn. ⁸Tanga 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tíbindá-no koni tsa jngo kjotéxoma xitse. Nga, ra a'ta 'tse Cristo, kijchaá-la nga xitse-ní kò tì'koaá tí'yaá-te-la ra a'ta tsajiòn. Nga ijyee tíbato kjoa ra jñò tjin, kò ijyee tí'ya-la ra ngi kixi kjoa nga kjoa isen tjin.

⁹Tsa jngo xita kò'sín tsò nga 'koaá 'sín tísíjchá ijo-la koni 'sín tjin kjoa isen-la Nainá, tanga tsa jtikee tí'sín-ni xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, mì tsa kixi-ni kjoa nga isen tísíjchá ijo-la, takó yaá tíjnajin-ni ya ñánda nga jñò chon. ¹⁰Jè xita ra tsjake xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, 'koaá 'sín tísíjchá ijo-la koni 'sín tjin kjoahisen-la Nainá. Jè xita rakìi, mì tsa tì mé tjin-ni ra ma koaàtsji-jé-la. ¹¹Tanga jè xita ra jtike xita xákjién ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, yaá tjna, kò yaá tsá'baya ya ndiyá ñánda nga jñò chon. Mì kì be ñánda tífi, nga jè kjoajñò, tjíchjàjin-la inima-la.

¹²Jiòn ra ndí ixti 'mì-no, tíbindá-no jè xajon rakìi, nga a'ta 'tse Cristo-ní nga ijye isihijcha'ta-no Nainá jñà jé ra tjin-no. ¹³Jiòn ra xita jchínga 'mì-no, tíbindá-no jè xajon rakìi, nga ijyee kijchaxkon jè Jesucristo ra tjna-ni skanda tì'sa tjà'tsin-la isà'nde. Jiòn ixti ra 'sa inchiníjchá ijo-no, tíbindá-no jè xajon rakìi, nga ijyee inikijne-la jè xita-níi. Jiòn ra ndí ixti 'mì-no, ijyee ítsikindá-no jè xajon rakìi nga ijye kijchaxkon jè Nainá ra Na'in 'mí-lá.

¹⁴Ijyee ítsikindá-no xajon, jiòn ra xita jchínga 'mì-no, ta ngatji-la nga ijyee kijchaxkon Jesucristo ra tjna-ni skanda tì'sa tjà'tsin-la isà'nde. Tì'koaá ijyee ítsikindá-no jiòn ixti ra 'sa inchiníjchá ijo-no, ta ngatji-la nga tjin-no nga'ño kò ijyee ya tíjnajin inima-no jè 'én-la Nainá kò ijyee inikijne-la jè xita-níi.

¹⁵Kì jñà matsjacha jñà kjoa ra tjin ya isà'nde. Tsa yá xita ra matsjake jñà kjoa ra tjin ya isà'nde, mì tsa kixi-ni kjoa nga matsjake Nainá ra Na'in 'mí-lá. ¹⁶Nga'tsi kjoa'cho ra jè isà'nde bí'ta-ná, mì tsa ya nchrabá-ni a'ta 'tse Nainá ra Na'in 'mí-lá. Tí'yaá tísinda-ni i isà'nde. Jñà kjoa'cho ra tjin ya isà'nde, jñà kì: kjoa'cho ra síjé ijo-ná, kjoa ra tsijen-la xkén nga mején-ná tsajién 'kín-lá, kò kjoa'ngatakòn ra 'tse kjoanchiná. ¹⁷Nga'tsi kjoa'cho ra tjin ya isà'nde, kò kjoa ra ya faajin-ná, ijyee ta tíbato-ní, tanga jè xita ra síhitjasòn koni 'sín mejèn-la Nainá, kíjnakon-ní skanda tà mé nichjin-ni.

Jè ra kjoḥixi ko ra kjoa ndiso

¹⁸ Jiòn ra ndí ixti xin-no, ijyeé tifehe'ta nichjin. Ijyeé tjíjin-no nga kjíí jngo xita ra ngi kondra tíjna-la Cristo. Ko nichjin 'ndi 'ndi ijyeé ko'sín 'nó kjìn ma-ni ra kondra inçhifì-la Cristo. 'Koaá ma-ni nga ko'sín machiya-ná nga ijyeé tifehe'ta nichjin. ¹⁹ Jñà xita kii, ti íí itjokàjin-ná, tanga ra kixi kjoa mì tsa ngi xita tsajién ma, nga tsa kixií-la kjoa nga xita tsajién, íí-la títsajnakò-ná. Tanga kií ko'sín itjokàjin-ná jñà xita kii mé-ni nga nda kjòn-ní kata'ya-la nga nga'tsi xita ra ko'sín kondra fi-la Cristo mì tsa ngi xita tsajién.

²⁰ Jè Jesucristo, ra xita tsje, ijyeé kitsjà-no jè Inìma Tsje-la Nainá; 'koaá 'sín ma-ni nga nga'tsi-najìon ijyeé nda tjíjin-no kó'sín tjín ra kjoakixi. ²¹ 'Koaá ma-ni nga ko'sín tíbindá-no xajon, nga ijyeé nda tjíjin-no; mì tsa ki-ni nga kjè 'ya jiòn ra kjoakixi. Ko ijyeé nda 'ya jiòn nga nijngo 'én ndiso ya nchrabá'ta-ni ra a'ta 'tse kjoakixi.

²² ¿Yá-ni ra xita ndiso? Jè-ní ra bí'ma nga tsò: “Jè Jesús mì tsa jè-jìn ra Cristo, [mì tsa Nainá isìkasén-jìn].” Jé xita rakii ra kondra fi-la Cristo nga jngó kjá mì kì makjiín-la ra a'ta 'tse Nainá ra Na'ín-ná ma ko a'ta 'tse Jesucristo ra I'ndí-la Nainá. ²³ Nga'tsi xita ra jngó kjá mì kì makjiín-la a'ta 'tse I'ndí-la Nainá, mì tsa Nainá ra Na'ín-ná ma tíjnakò. Tanga jè xita ra makjiín-la ti'koa tsjá 'én-la nga jè Jesús ra I'ndí-la Nainá, yaá tíjnakò Nainá ra Na'ín-ná ma.

²⁴ Kíí ko'sín xin-no, ndaá tijin takòn ya inìma-no jè 'én ra a'ta 'tse Cristo ra ko'sín ijye ina'yá jiòn skanda ti'sa ítjòn. Tsa ko'sín nda kíjin takòn jiòn ya inìma-no, ti'koaá ndaá kitsajnakoo Nainá ra Na'ín-ná ma ko I'ndí-la. ²⁵ Jesucristo, 'koaá 'sín ijye kitsjá 'én-la nga tsjá-ná kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo.

²⁶ Kíí xá tíbindá-no jè xajon rakii mé-ni nga ma jchaxkon-no jñà ra mejèn-la nga skoóndacha-no. ²⁷ Tanga jiòn, ijyeé tjíjin ya inìma-no jè Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjà-no Jesucristo. Mì ti kì machjeén-ni tsa yá ra kòkòn-ya-no. Nga jè sabá Inìma Tsje-la Nainá 'keènajmíya-no kó'sín tjín nga'tsi kjoa ra nda tjióon. Koni 'sín nga kòkòn-ya-no, 'én kixi-ní, mì tsa 'én ndiso-jìn. Ko'sín nda títsajnajtín'ta ki'ta-la Jesucristo, koni 'sín nga síchiya-no Inìma Tsje-la Nainá.

²⁸ Jiòn ra ndí ixti xin-no, ko'sín nda titsajnajtínko Cristo, mé-ni nga 'ñó tjín-ni takén ko mì kì tsa kosabà-ná 'kia nga jè ra kitjojen india-ni ján ngajmi. ²⁹ Koni 'sín ijye tjjin-no nga jè ra Cristo, xita kixi-ní ya ngixkon Nainá, 'koaá tj'sín nda katasijin-te-no, nga nga'tsì xita ra kjoakixi 'sín ya ngixkon Nainá, i'ndí-là Nainá-ní.

Ixti-là Nainá

3 ¹ Nda katasijin-no, 'ñó nda matsjake-ná Nainá ra Na'ín-ná ma, 'koaá ma-nì nga ixti-là tsó-ná. Ko ngi kixi kitií kjoa nga ixti-là Nainá 'mì-ná. 'Koaá ma-ni nga jñà xita isà'nde, mì kì makjiín-là tsa ixti-là Nainá 'mì-ná, tà ngatjì-là nga jñà xita kìj, mì kì makjiín-là ra jñà, a'ta 'tse Nainá. ² Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no, 'ndí 'ndí ijyeé i'ndí-là Nainá 'mì-ná. Tanga kjè tsa nda bakón-ná Nainá kó'sín kjòn kameé ra askan-nioo. Tanga ijyeé tjjin-ná nga 'koaá 'sín kjòn kameé koni 'sín 'ki ra jè Jesucristo 'kia nga kijchò nichjin nga jè ra kj'íí india-ni; nga jchaxkon-ná ra jè koni 'sín 'ki kjòn-ni. ³ Nga'tsì xita ra ko'sín inchikoá nga 'koaá 'sín kjòn koma koni 'sín 'ki ra jè Jesucristo, nichjin nchijón-ní nga tsje inchisíjchá ijo-là koni 'sín nga xita tsje ra jè Jesucristo.

⁴ Nga'tsì xita ra bátsji-jé, kondra fi-là kjotéxoma-là Nainá. 'Kia nga ko'sín fatsji-jé iseé, jé kjotéxoma-là Nainá tjinachrjengieé. ⁵ Jiòn, ijyeé tjjin-no nga jè Jesucristo kií xá 'ji-ni nga jè faháxìn-ná jñà jé ra tjín-ná. Ko 'ya-najiòn nga jè Jesucristo njngo jé tsakátsji ra jè. ⁶ Nga'tsì xita ra Cristo tjnakò, mì tsa bátsji-jé-jìn; tanga jñà xita ra bátsji-jé, takó kjè kì bexkon ko tj'koaá mì kì tjjin-là yá-ni ra 'mì Jesucristo. ⁷ Jiòn, ra ndí ixti-nà xin-no, kì bi'nde nga yá ra skoóndacha-no. Jè xita ra kjoakixi 'sín ya ngixkon Nainá, xita kixi-ní, koni 'sín nga xita kixi jè Cristo. ⁸ Tanga jè xita ra ki'ta nichjin tíbátsji-jé, 'tse xita-níí-ní. Nga jè xita-níí, 'koaá 'sín tíbátsji-jé ra jè skanda tj'sa tjà'tsin-là isà'nde. Ko kií xá 'ji jnchro-ni Jesucristo ra i'ndí-là Nainá nga jè ma-là sìkítsón-ña jè kjoa'cho ra 'sín jè xita-níí.

⁹ Nga'tsì xita ra ijye Nainá isikaatjìya-là nga i'ndí-là Nainá ma, mì tsa tj ya tjtsajnajin-ni jé. Nga ijyeé yaá tjnjain inìma-là jè Inìma Tsje-là Nainá. Ko mì kì tj ma-ni nga koaátsji-jé-isa, nga ijyeé i'ndí-là Nainá-ní. ¹⁰ 'Koaá 'sín ma-nì nga

'yaxkon-là yá-ní ra ixti-là Nainá kə yá-ní ra ixti-là xita-ní; nga'tsi xita ra mì kì ma-là sɨhitjasòn kjoakixi 'tse Nainá, tì'koa mì kì tsjake 'sín xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-là, mì tsa i'ndí-là Nainá-jìn.

Ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé

¹¹ Nga 'koaá 'sín tíchja jè 'én ra ijye ina'yá jìòn 'kia nga tì'sa kjokjiín-no nga 'sa ítjòn nga tsò: Ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé. ¹² Mì kì ko'sín 'sieén koni 'sín ki'sín jè xita ra ki'mì Caín nga jè xita-ní kiji'ta-là nga isì'ken 'ndse. ¿Mé-nì nga isì'ken-nì 'ndse? Tà kií ngatjì-là nga jè 'ndse, xita kixi-ní ya ngixkən Nainá kə jè Caín 'choó tjín kjoa ra 'sín ra jè.

¹³ 'Koaá ma-ni nga ko'sín tíxin-no jìòn ndí 'ndse, kì tà chjàn maxkón-no tsa jtike-no xita isà'nde ra mì kì makjiín-là 'én-là Nainá. ¹⁴ Jién ijyeé tjíjin-ná nga ijyeé ítjokajieén ya ndiyá kjobiya ra ya timayeé kjotseé kə ijyeé tjín-ná kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda tà kjiá-nioo. Nga ijyeé ko'sín nda tsjacheé jñà xàngieé ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-là. Jè xita ra mì kì tsjake xákjén, ndiyá kjobiyaá tsá'baya jè inìma-là. ¹⁵ Nga'tsi xita ra jtike xita xákjén, 'koaá 'sín jngoya-ilà koni tsa xita sí'ken. Jìòn, ndaá 'ya, jè xita ra ko'sín xita sí'ken, mì tsa jè kjobinachon ra mì fehe'ta tísjchájin ijo-là. ¹⁶ Jién, 'koaá 'sín 'ya-ná mé ra 'mì kjotsjacha 'kia nga jè Jesucristo kitsjá kjotjò ijo-là nga 'ken ngajo-ná. Jién, 'koaá tì'sín machjeén nga 'sieén ra jién ra a'ta 'tse xàngieé koni 'sín ki'sín jè Cristo. ¹⁷ Tsa tjín jngo xita ra tjín-là jñà tsajmì ra tímachjeén ki'tá-ná, tsa ske jngo xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-là nga tsìn-là tsajmì ra machjeén-là, tsa mì kì ma-là nga kosiko jè xita xákjén ra a'ta 'tse tsajmì ra tsìn-là, mì tsa kixi-ni kjoa nga kjotsjacha-là Nainá tjínajin ya inìma-là. ¹⁸ Jìòn ra ndí ixti-na xin-no, tsjacha 'tiòòn xàngioo, kì tà 'én ra ko'sín nakjoá jìòn, ngi ndaá kata'ya kiti-là kó'sín nga tsjacha 'sioon jñà xàngioo nga tisiko'ta mé ra machjeén-là mé-ni nga kata'ya-là nga kixi kitií kjoa nga nda tsjacha jìòn xàngioo.

'Nó tjín takén ya ngixkən Nainá

¹⁹ 'Kia nga ko'sín inchi'nié, 'kiaá jcha kiti-ná ra jién nga kixií kjoa nga 'koaá 'sín inchiníché ijo-ná koni 'sín tjín kjoa kixi-là Nainá kə níkjina'nchán-ná inìma-ná ya ngixkən Nainá. ²⁰ Nì'sín

jè inìma-ná tìbánè jé-ná, tanga jè Nainá, isaá nda tǵjǵin-là ra jè nda mí 'koa-ni koni jè inìma-ná. Nga jè Nainá isaá nda tsijen ijye-là nga'tsi kjoa ra inchi'nié. ²¹ Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no, tsa jè inìma-ná mì tsa tǵ mé kjoa'cho tìbánè-ná, 'nǵo tǵjǵn takén ya ngixkǵn Nainá. ²² Tsa mé ra sijé-lá Nainá, maá-là tsjá ijye-ná tà mé kǵjonda-ni; nga nihitjasón-ná kǵjotéxoma-là, kǵ 'koaá 'sín 'nié koni 'sín sasén-là ra jè. ²³ Jè kǵjotéxoma-là Nainá ra mejèn-là nga nda síhitjasén: jé-ní nga nda katakǵjǵin-ná a'ta 'tse Jesucristo ra l'ndí-là ma, tǵ'koa nga ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé koni 'sín ijye tsatéxoma-ná Cristo. ²⁴ Jè xǵta ra síhitjasòn kǵjotéxoma-là Nainá, yaá tǵjnakǵ Nainá, kǵ jè Nainá yaá tǵjnajin inìma-là xǵta rakǵi. 'Koaá 'sín ma-ni nga 'yee nga Nainá yaá tǵjnakǵ-ná tà ngatǵjì-là nga ijyee kitsjá-ná jè Inìma Tsje-là.

Jǵnà ra kondra fi-là Cristo

4 ¹ Jiòn ndí 'ndsé ra 'nǵo matsjake-no, kǵ taxkǵ makǵjǵin-no a'ta 'tse nga'tsi xǵta ra tsò nga jè Inìma Tsje-là Nainá síchiya-là 'én ra chǵa. Ítjòn chǵí'ta jiòn, a kixǵ kitǵ kjoa a jè Inìma Tsje-là Nainá tíschiya-là 'én ra chǵa, ǵ ra majǵn-ní. Nga jǵnà nǵichjin ra titsajneé 'ndǵ 'ndǵ, tǵjǵn jchán xǵta ndiso ra tǵjmasòn ya isà'nde ra tsò nga jè Nainá tsjá-là 'én ra inchi'bénajmíya. ² Jè xǵta ra 'keènajmǵ nga jè Jesucristo í kitsin ya a'ta nangi, kǵ xǵtaá kǵjomà koni jién, jè xǵta ra kǵ'sín 'keènajmǵ, jè-ní ra tǵjǵn-là Inìma Tsje-là Nainá. Yaá jndáa jchǵ-nǵjǵjòn yá xǵta-ni ra jè Inìma Tsje-là Nainá tíschiya kiti-là 'én ra tǵchǵaya. ³ Tanga jè xǵta ra mì kǵ kǵ'sín 'keènajmǵ nga jè Jesucristo í kitsin ya a'ta nangi, kǵ xǵtaá kǵjomà koni jién, jè xǵta ra kǵ'sín tsò, tsǵn-là Inìma Tsje-là Nainá. Xǵta rakǵi, jé tísichjeén kǵjǵbǵtsjen-là xǵta ra tǵjna ítjòn nga kondra fi-là Cristo. Ijyee asa ina'yá-nǵjǵjòn nga kǵ'íí-ní jè ra kondra fi-là Cristo, kǵ nǵichjin ra titsajneé 'ndǵ 'ndǵ ijyee kǵ'sín tísxá kǵjǵbǵtsjen-là.

⁴ Jiòn ra ndí ixti-na xǵn-no, ijyee xǵta-là Nainá 'mǵ-nǵjǵjòn; ijyee jiòn inikijne-la jǵnà xǵta ra kǵ'sín 'én ndiso chǵaya; mì kǵ tǵ ma-ni tsa jǵnà skoóndacha-no, nga jè Inìma Tsje-là Nainá ra tǵjnajin ya inìma-nǵjǵjòn, isaá tse nga'nǵo tǵjǵn-là nda mí 'koa-ni koni jè kǵjǵbǵtsjen 'tse xǵta-níí ra síxǵjǵjìn inìma-là xǵta ra mì kǵ makǵjǵin-là a'ta 'tse Cristo. ⁵ Jǵnà xǵta kǵi, tà jǵnà tǵtsajnakon-ni

kjobítsjen ra tjín ya isà'nde; 'koaá ma-ni nga ko'sín chja ko jñà 'nchré-la xita ra ti'koa kjobítsjen 'tse isà'nde síchjeén. ⁶Tanga ra jin, xita-la Nainá-nájin. 'Koaá ma-ni nga jñà 'nchré-nájin jñà xita ra makjiín-la 'én-la Nainá. Tanga jñà ra mì tsa xita-la Nainá ma, mì kì tsa jin sísin-nájin. 'Koaá 'sín ma-ni nga maá 'ya-ná yá-ni ra ngi jè Inìma Tsje-la Nainá tísichiya-la ra ngi kjoakixi ko yá-ni ra inìma ndiso-la ní tìkondacha-la.

Nainá 'nó tjín-la kjotsjacha

⁷Jiòn ndí 'ndsé ra 'nó matsjake-no, machjeén-ní nga ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé, nga jè ra kjotsjacha, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. Nga'tsi xita ra tjín-la kjotsjacha, i'ndí-la Nainá-ní ko tì'koaá be-ní yá-ni ra Nainá. ⁸Jè xita ra mì kì matsjake xita xákjén, kjè kì be yá-ni ra Nainá, nga jè Nainá kjotsjacha-ní. ⁹'Koaá 'sín tsakón-ná Nainá kjotsjacha ra tjín-la ra a'ta tsajién nga kisikasén i'ndí-la i isà'nde, jè i'ndí-la ra ta jè tajngo ma-ni, mé-ni nga a'ta 'tse ma nda kitsajnakon-ná. ¹⁰Kií 'sín tjín kjotsjacha ra tsakón Nainá ra a'ta tsajién: Mì tsa ki-ni nga jién nda matsjacheé Nainá. Jè Nainá ra 'nó nda matsjake-ná. 'Koaá ma-ni nga isikasén i'ndí-la nga 'ken ngajo-ná, mé-ni nga sihijcha'tá-ná jñà jé ra tjín-ná.

¹¹Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no, tsa jè Nainá ko'sín 'nó nda matsjake-ná, machjeén-ní nga 'koa tì'sín kotsjacheé xàngieé nga jngó jngó-ná. ¹²Ni kjè sa jngo xita xkon be-ni Nainá, tanga tsa nda kotsjacheé xàngieé nga jngó jngó-ná, jè Nainá yaá tíjnajin ki'ta ya inìma-ná ko a'ta tsajién-ná nga nda tíbitjasòn ijye kjotsjacha-la Nainá. ¹³Nainá ijye kitsjá-ná Inìma Tsje-la. 'Koaá 'sín ma-ni nga ijyeé 'yeé nga kji'tá nichjin ya titsajnakeé Nainá ko yaá tíjnako-te-ná Nainá nga tíjnajin ya inìma-ná. ¹⁴Ngajin sabá kijcha-jin ko 'bí-nájin 'én-nájin nga jè Nainá ra Na'in 'mí-lá isikasén i'ndí-la nga jè kochrjekàjin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la nga'tsi xita isà'nde. ¹⁵Nga'tsi xita ra ngi ko inìma-la tsjá 'én-la nga jè Jesús ra i'ndí-la Nainá, kji'tá nichjin ya tíjnako Nainá ko jè Nainá yaá tíjnajin inìma-la.

¹⁶Ijyeé ko'sín nda 'yeé, ko tì'koa makjiín-ná, nga jè Nainá tjín-la kjotsjacha ra a'ta tsajién. Nga jè Nainá kjotsjacha-ní. Ko jè xita ra kjotsjacha tíjnajin ki'ta ya inìma-la, yaá tíjnako Nainá ko jè Nainá yaá tíjnajin inìma-la xita rakì. ¹⁷Kia nga a'ta tsajién ko'sín nda tíbitjasòn ijye kjotsjacha-la Nainá,

'nó tjin takén ra jién nga mì tsa tì mé skon-ná jè nichjin 'kia nga sindajín-la xita ra kjoa 'tse jé-la. Nga jién, 'koaá 'sín nda inchi'nié i isà'nde koni 'sín ki'sín jè Jesucristo. ¹⁸Ya nánda nga tjin ra kjotsjacha, mì tsa tì mé kjoskon tjin-ni. Nga jè ra ngi kjotsjacha kjohixi, faháxìn-ní nga'tsi ra kjoskon 'mì. Jè xita ra tsakjón, kjohi'íín-ní ra títsakjón-la. Ko jè xita ra takó kjoskon tjin inìma-la, kií-ní nga kjè tsa nda tjin ya inìma-la jè kjotsjacha-la Nainá.

¹⁹Kií ko'sín matsjacha-ná Nainá, ta ngatji-la nga jè kjotsjake ítjòn-ná. ²⁰Tsa tjin xita ra tsò: “An, matsjake-ná Nainá.” Tanga tsa jtikeé tí'sín-ni xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, jè xita rakli, xita ndiso-ní. Tsa mì kì matsjake xita xákjén ra xkon tíbe-ni, kó'sín ma-ni kotsjake Nainá ra kjè tsa xkon be-ni. ²¹Jè kjotéxoma ra kitsjá-ná Jesucristo, 'koaá 'sín tsò: Jè ra matsjake Nainá, machjeén-ní nga tì'koa katamatsjake xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la.

Nikijne-lá kjoa 'tse isà'nde

5 ¹Ijyeé ixti-la Nainá-ní nga'tsi xita ra ngi ko inìma-la makjiín-la nga jè Jesús, [jé-ní ra Nainá isikasén], jé-ní ra Cristo. Ko nga'tsi xita ra tsjake ra na'in tjna-la, tjinè-la nga tì'koaá kotsjake nga'tsi ixti-la na'in-la. ²'Kia nga matsjacheé Nainá, ko tì'koa nihitjasén kjotéxoma-la, 'ya-ná nga tì'koaá inchimatsjachaá-teé jñà ra ixti-la Nainá ma. ³Kií 'sín tjin tsa kixi kjoa nga matsjacheé Nainá, jè-ní nga nda silitjasén kjotéxoma-la. Ko jè kjotéxoma-la, mì tsa 'nó i'in bitjasòn-ni. ⁴Nga nga'tsi xita ra ixti-la Nainá ma, síkijneé-la nga'tsi kjoa'cho ra tjin ya isà'nde. Kií ma nikijne-ilá kjoa ra tjin ya isà'nde tà ngatji-la nga yaá makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. ⁵Niyá ra ma síkijne-la jè kjoa'cho ra tjin ya isà'nde, tajngoó-ní jè xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús, nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá ma. Jè-ní ra chíkjoa-la nga síkijne.

Jè ra tsjá kixi 'én a'ta 'tse I'ndí-la Nainá

⁶Jé-ní Jesucristo ra 'ji i isà'nde. Ko 'kia nga 'ji, jé nandá ko jní ra nda tsakón. Ko mì tsa tà jè nandá ra tsakón, koó-te jè jní. Ko jé Inìma Tsje-la Nainá ra 'bénajmí kixi yá-ni ra jè. Nga jè Inìma Tsje-la Nainá, ngi kjoakixi-ní ra jè. ⁷Ko jàn ma-ni ra ngi tsjá kixi 'én-la ra a'ta 'tse kjoa kií: ⁸Jè Inìma Tsje-la

Nainá, jè nandá, kò jè jní. Kò ngajàn kii, ngàsòn tsò. ⁹Tsa makjiín-ná jñà 'én ra tsjá ra xita isà'nde, machjeén-ní nga isa nda kòkjiín-ná 'én ra jè saba Nainá títsjá. Nga jè 'én ra títsjá, jé tí'bénajmí yá kjàn-ni ra l'ndí-la. ¹⁰Jè ra ngi kò inìma-la makjiín-la a'ta 'tse l'ndí-la Nainá, yaá tjjin inìma-la nga kixí kjoa 'én ra tsjá Nainá. Tanga jè ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Nainá, jé Nainá, ndiso tíbachrjengi, ta ngatji-la nga mì kì makjiín-la jè 'én ra tsjá Nainá ra a'ta 'tse l'ndí-la. ¹¹Jè 'én ra kitsjà Nainá, jè-ní nga jè Nainá tsjá-ná kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo. Kò jè kjobinachon rakii, yaá sakó-ná ra a'ta 'tse l'ndí-la. ¹²Jè xita ra l'ndí-la Nainá tíjnajin ya inìma-la, tjín-la kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo; tanga jè xita ra mì tsa l'ndí-la Nainá tíjnajin inìma-la, tsin-la kjobinachon rakii.

'Én ra fehe'ta-ni

¹³Jiòn ra makjiín-no a'ta 'tse l'ndí-la Nainá, kií xá tíbindá-no jè xajon rakii mé-ni nga nda katasijin-no nga ijyeé tjín-no kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni.

¹⁴Koaá 'sín ma-ni nga 'nó tjín takén 'kia nga nakjoá'ta-lá Nainá. 'Koaá 'sín nda kji'nchré-ná tsa ko'sín sijé'tá-lá koni 'sín nga sasén-la ra jè. ¹⁵Tsa ijye ko'sín tjjin-ná nga Nainá 'nchré-ná 'kia nga tsa mé ra níjé-lá, tí'koaá ijyeé 'ya-ná nga tí'kiaá kò'tsia-ni nga tsjá-ná 'kia nga ko'sín sijé-lá.

¹⁶Tsa yá xita ra ske jngo xita xákJén ra tí'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la nga ya tákajin jñà jé ra mì tsa kjobiya fiko-ná, maá katabítsa'batji, kò jè Nainá tsjá-la kjobinachon jè xita ra tíbátsji-jé. Tanga tà jñá-ní ra koxin-la nga ma sìtsa'batji jñà xita ra mì tsa ngi kjobiya kji'ta-la jñà jé ra inçhibátsji. Nga tjín jé ra kjobiya fiko-ná, kò 'koaá 'sín xiaan nga mì tsa machjeén nga sìtsa'batji jè xita ra kotjín jé ra tíbátsji. ¹⁷Tanga nga'tsi kjoa'cho ra 'sín xita, saba jé-ni ya ngixkon Nainá. Tanga tjín-ní jñà jé ra mì tsa kjobiya fiko-ná.

¹⁸Ijyeé tjjin-ná nga jñà ra ixti-la Nainá ma, mì tsa tí ya tjítsajin-ni jé, nga jé Jesús ra l'ndí-la Nainá ma, tjíkinda-la, kò jè xita-ní, mì kì tí mé ma 'cho síko-ni.

¹⁹Ijyeé 'ya-ná nga ixti-la Nainá 'mí-ná ra jién; tanga jñà xita ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Cristo ra tjín nga tjítsa isà'nde, jè xita-ní tíbatéxoma-la.

²⁰Ti'koáá 'ya-ná nga kií xá 'ji-ni jè l'ndí-lá Nainá i a'ta nangi nga jè nda isìchiya-ná mé-ni nga ma 'yaxkeén ra ngi jè saba kjón-ni Nainá. Kò yaá titsajna_{kéé} jè ra ngi jè saba Nainá tà ngatjì-lá nga ya titsajna_{kéé} Jesucristo ra l'ndí-lá ma, ra tijé saba-ni Nainá kò ra ma-lá tsjá-ná kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo. ²¹Jìon ra ndí ixti xin-no, kì jñá mangítjìngi-la jñà nainá ra be_{xkón} xita ra mì tsa kixi-ni kjoa nga Nainá.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Juan

Kjotsjacha kò kjohixi

¹Jì ndí chjoón ra xá jahíjin-li Nainá, kò jñà ixti-li, tíbindá-la xajon rakì 'an ra xita jchínga 'mì-na ya ingo. Ra ngi koó inìma-na tsjake-no, mì tsa ta 'an jiàan ra tsjake-no, tì'koaá tsjakeé-no nga'tsi jñà ra ijye be kó'sín tjín kjohixi. ²Kíí kò'sín tsjake-najiòn, ta ngatjì-la nga ijyeé nda tjíjin ya inìma-ná jè ra ngi kjoakixi, kò yaá kíjnajin ki'ta skanda ta mé nichjin-ni. ³Nainá ra Na'in 'mì-lá kò jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná ra I'ndí-la Nainá ma, katatsjá-no kjonda, katahimake-no, 'nchán katasíkijna ya ajin inìma-no, ra ngi kò kjohixi-la kò kjotsjacha-la.

⁴Taxki tsja ki'se-na 'kia nga kíjtsexkon i'ka jñà ixti-li, nga 'koaá 'sín inchisíjchá ijo-la koni 'sín nga tjín kjoakixi 'tse Nainá, koni 'sín nga ijye tsatéxoma-ná jè Nainá ra Na'in 'mì-lá. ⁵'Koaá 'sín tíbitsá'ba-no 'ndi 'ndi jìòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, nga machjeén-ní nga 'ñó tsjacha 'sieén xàngieé nga jngó jngó-ná. Nga mì tsa kjotéxoma xitse-jìn ra tíbindá-najiòn, tijé-ni jè kjotéxoma ra itjábé-ná skanda tì'sa tjà'tsin-la kjoa. ⁶Kíí 'sín tjín ra a'ta 'tse kjotsjacha, jé-ní nga 'koaá 'sín sīhitjasén koni 'sín tjín kjòn kjotéxoma-la Nainá, ijyeé ina'yé nga tì'sa 'ñó kjotseé kó'sín tíchja kjotéxoma. Nga 'ñó machjeén nga tsjacha 'sieén xàngieé nga jngó jngó-ná.

Xita ra kondacha

⁷Nga kjin ma-ni xita ra tjímasòn nga tjíngo isà'nde ra inchikòndacha-la xita, nga tsò: “Mì tsa 'én kixi-jìn nga kò'sín kitsin Jesucristo nga xita kjomà koni ra jíén.” Jè xita ra kò'sín

tsò, ta tíkondacha-ní, kò jé-ní jè ra tíjna ítjòn nga kondra fì-là Cristo. ⁸Nda tìkindaa ijo-no, mé-ni nga mì kì sìjchija-no jè kjòtjò ra tjábé-no a'ta 'tse xá ra inchi'nià. Nga machjeén-ní nga katatjábé ijye-no jè chjì-là xá ra inchi'nià.

⁹Nga'tsì xitá ra batonè-là koni 'sín tjín 'én ra tsakón-ya jè Cristo nga xìn ndiyá kjábé, mì tsa Nainá tíjnakò; tanga jè ra kixi tíjna nga kò'sín tí'sín koni 'sín tsakón-ya Cristo, yaá tíjnakò Nainá ra Na'in 'mì-lá kò jè ra I'ndí-là ma. ¹⁰Tsa 'kia jngo xitá kijchòjkon-no ra mejèn-là nga 'én-là Nainá 'keènajmí-no, tanga tsa mì kò'sín bakón-ya koni 'sín tsò 'én ra 'tse Cristo, kì ni'ya-no nìkjaha'sen kò kì 'mì-la: “Tijni.” ¹¹Nga jè ra tsjá'nde-là nga sìkjaha'sen ya ni'ya-là, tì'koaá yaá tísingàsòn-kò kjòbítsjen-là kò jñà xitá ra ta kjoandiso tìbakón-ya.

'Én ra fehe'ta-ni

¹²Tjín jchán-isa mé 'én ra mejèn-na nga koxín-najiòn, tanga majìn-na nga tà xajon ki'tá-no. Jè ra mejèn-na nga íjkon xátí-no. 'Kiaá isa nda jchibé mé-ni nga ngàsòn ngáya kata'se-là kjòtsja inìma-ná nga'tsí-ná. ¹³Jñà ixti-là chjoón tichji ra tì'koa xá jahíjin-ni Nainá inchisíkasén-li 'én nga síkjáya-li. Kò'sín katama.

Xajon ra ma-ni jàn ra tsikínda jè Juan

Mé kjoanda ra 'sín jè ra 'mì Gayo

¹Jì ndí 'ndsé ra 'mì-li Gayo ra 'nó nda chibé kò ra ngi kò inìma-na nga tsjake-la, tíbindá-la jè xajon rakìi 'an ra xita jchínga 'mì-na ya ingo.

²Jì ndí 'ndsé, 'koaá 'sín tísíjé-la 'an Nainá, nga nda katabitjo ijye ta mé ra 'sìn jì, koni 'sín nda tímahachikon'tin inìma-li ra a'ta 'tse Nainá, 'koaá tì'sín nda katijna jè ijo-li nga nímé 'chin kata'se-la. ³Taxkì 'nó kjotsja-na 'kia nga 'ji i'ka 'ndsé ra tsi'kénajmí-na nga 'koaá 'sín tjiníjchí ijo-li koni 'sín tjin kjoakixi a'ta 'tse Cristo. ⁴Tsìn jngo-isa kjoa ra kò'sín 'nó tsja 'bé-la inìma-na, ta jé-ní 'kia nga 'nchree nga jñà ra ixti-na xin-la nga 'koaá 'sín inchisíjchá ijo-la koni 'sín tjin ra kjohixi.

⁵Ngaji ndí 'ndsé ra 'nó tsjake-la, 'nó kixi tjiníjchí ijo-li, 'kia nga kò'sín nda tjinisin-la ya ni'ya-li jñà xita xàngieé ra bijchójkon-li ra tì'koa 'én-la Nainá makjín-la; kò isaá ta nda tjin-isa 'kia nga tì'koa nda tjinisin-la jñà xita xàngieé ra xìn i'nde 'fiì-ni. ⁶Jñà xita xàngieé, 'koaá 'sín tsi'kénajmí kixi ya ngixkon xita naxindá-la Cristo, nga ngaji 'nó tsjachi nga'tsi xita xàngieé kii. Kò'sín nda tisiiko isi 'kia nga kijchòjkon-li; 'tì-la ta mé ra machjeén-la 'kia nga tjimaya ya ndiyáa. Kò'sín tikii koni 'sín nga sasén-la Nainá. ⁷Ngá a'ta 'tse Cristo-ní nga kò'sín ijye tsikínè-la ijo-la jñà xita xàngieé kii, nga kò'sín inchisíxá-la Jesucristo, kò majìn-la nga jñà skaábé tsajmì ra tsjá-la xita ra mì tsa a'ta 'tse Cristo makjín-la. ⁸Kíí machjeén-ni nga jíén bako-ná nga kisikeé jñà xita xàngieé kii. Tsa kò'sín kisikeé, tsó-ni kjoa nga ngásón inchinika'bísén jè 'én kixi ra nda tsò.

Kjoa'cho ra 'sín jè xità ra 'mì Diótréfes

⁹An ijyee ítsikindá jngo-la xajon nga ísikásen-la jñà xità naxindá-la Cristo, tanga jè Diótréfes mì kì sasén-la koni 'sín nga tsi'kìn-lajin, nga jè ra mejèn-la ra jè, nga ta jè kotèxoma. ¹⁰Kia nga kijchòo, 'kiaá koxín kixi-la a'ta 'tse nga'tsi kjoa'cho ra tí'sín nga 'ñó 'cho tsò 'én ndiso ra tífbanè-najin. Kò mì tsa ta ya majngo ikon, tí'koaá mì ma-te-la nga sísín-la jñà xità xàngieé ra bijchójkon ya ni'ya-la. Kò jñà 'ndsé kò tichjeé ra mejèn-la nga sìsin-la xità xàngieé, jé batéchjà-la, kò tí'koaá bachrjekàjin-ni ya naxindá-la Cristo jñà 'ndsé kò tichjeé ra kò'sín síhitjasòn kjonda kii.

¹¹Ji ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-la, kì ya chjingí-la jñà kjoa ra 'cho tjín; jñà chjín-gi-la ji jñà kjoa ra nda tjín. Nga jè xità ra nda 'sín, xità 'tse Nainá-ní; tanga jè xità ra 'cho 'sín, kjè kì be yá-ni ra Nainá.

Kjonda ra 'sín jè xità ra 'mì Demetrio

¹²Ra a'ta 'tse Demetrio nga'tsi-ni xità nga kò'sín tsò nga 'ñó nda tjín koni 'sín tí'sín ra jè, nga skanda jè ra kjoakixi 'koaá 'sín bakón nga jè Demetrio ndaá tjín koni 'sín nga tí'sín ra jè; 'koaá tí'sín bixó-jin nga ndaá tjín koni 'sín nga tí'sín, kò ndaá 'ya-ti ra ji nga 'én kixi-ní koni 'sín nga bixó-jin.

'Én-la Juan ra fehe'ta-ni

¹³Tjín-isa mé 'én ra mejèn-na nga koxín-la, tanga majin-na nga tà xajon sikásen-la, ¹⁴jé ra mejèn-na nga íjkon xátí-la, 'kiaá isa nda jchibanajmié 'kia nga kijchòjkon-la.

¹⁵Kò'sín 'nchán katijna ki'ta inìma-li. Jñà xità ra nda báko-ná ra i 'nde-la tísíhixò'tà-li. Kò'tín-la jñà xità ra nda báko-ná ra ya títajnakò-li, kò'sín Nainá katasíchikon'tin nga jngó jngó-ni ra jñà.

Xajon ra tsikínda jè Judas

Kjoa ñihixo'ta

¹An Judas ra chí'nda-la Jesucristo ma, kò nga 'ndsèe ma jè Jacobo, t'bindá-no jè xajon rakii, jìon ra 'ñó tsjake-no Nainá ra Na'in 'mì-lá ra tì'koa Jesucristo t'jíkínda-la nga xá inakjoá-no. ²Tse kjohimatakòn kò kjoa'nchán kò kjoatsjacha katasakó-isa-la inìma-no.

Jñà ra kj'íí 'sín tjín 'én kò kjoachjine ra bakón-ya

(2 Pedro 2:1-17)

³Jìon ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, 'ñó kjotseé mejèn-na nga kindá-najìon xajon, ra a'ta 'tse kó'sín ngásòn isikò-ná Nainá nga tsachrjekàjin-ná kjohi'in; tanga 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín machiya-na nga machjeén-ní nga kò'sín 'siaan, nga t'íbítsa'ba-najìon nga 'ñó tixkan-tjiò jè kjotéxoma ra ijye jngo kjá kò'sín ki'tsi-la naxindá tsje-la Nainá nga kò'sín kòkjiín-la. ⁴Nga tjín i'ka xita ra ta kjoachijé 'jaha'sen-jin-najìon, ra xá 'koaá 'sín tjínè-la skanda tì'sa kjotseé nga kjohi'in 'ki-la, nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra a'ta 'tse xita kii. Xita kii mì kii bexkón Nainá; jè kjonda ra tsjá kjotjò Nainá, ta 'koaá 'sín síchjeén koni 'sín tjín kjoa'cho ra sasén-la ijo-la; kò bachrjengíí jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná ra ta jè tajngo batéxoma-ná.

Kjohi'in ra 'se a'ta 'tse Nainá

⁵Tanga mején-na nga síkítsjen-yá-najìon, ni'sín takó ijye 'ya jìon; nga jè Na'in-ná 'kia nga ijye tsachrjekàjin ya naxindá Egipto jñà xita Israel, isikjehesòn nga'tsi xita ra mì kii kjokjiín-la ra a'ta 'tse. ⁶Kò machjeén-ní nga katasijin-te-no koni 'sín nga kjomà'tin jñà ikjalí ra mì kii kò'sín nda

tsikitsajnajin xá ra j̄nà kjongatsja, nga kitsjin-takón-ní ya i'nde ñánda tsako-la; jè Nainá yaá tsikítsajna'ya ya ndayá j̄nò ya ñánda nga títsajna'ñó skanda 'kia nga kijchò nichjin-la kjohi'in nga sindajín-la. ⁷Koaá tì'sín kjomà'tin jè naxindá Sodoma kò jè naxindá Gomorra kò j̄nà naxindá ra ya tjítsajna'ta chraña-la, nga yaá jahíjin ijo-la kjoachijngi kò nga'tsi kjoa'cho ra mì ya chiba-la. 'Koaá ma-ni nga ta tse kjohi'in ki'tsì-la nga ngi jé ní'í ra níkjíá fi'tso ijyehesòn-ni, kò jngoó xkósòn tíjna-ná ra jién.

⁸J̄nà xítà ndiso kii, 'koaá tì'sín 'sín-te, nga síhitjasòn-la tsa mé nijná ra 'bì-la, 'koaá tì'sín sítjé ijo-la, bachrjengií kjotéxoma-la Nainá, kò chjajnoó-la j̄nà nga'ñó ra mì kì tsijen-ni. ⁹Skanda jè ìkjalì ra 'mì Miguel ra jè tíjna ítjòn, mì kì tsa 'én 'nga kiichjako jè xítà-ní' 'kia iskajàn-ya-ni jè ijo-la Moisés; mì mé kjohi'in tsakánè-la; ta maá kitsò-la: “Jè Nainá katatsjá-li kjohi'in.” ¹⁰Tanga j̄nà xítà kii, taxkì chjajnoó-la kjoa ra skanda mí nda be-ni kó'sín tjín kjòn-ni; kò j̄nà kjoa ra machiya ítse-la, 'koaá 'sín síchjeén koni j̄nà cho ra jngó kjá mì kì machiya-la, ra tíjñà tsjá-la kjohi'in ijo-la.

¹¹¡Ima-ró-ni j̄nà xítà kii! Nga jè inchifitjìngi koni 'sín ki'sin jè Caín. Kò ta ngatjì-la nga ton mejèn-la sìikijne, yaá inchikajin j̄nà kjoa'cho ra ki'sin jè Balaam; 'koaá 'sín inchichija koni 'sín kjomà jè ra tsi'kin Coré nga kondra kijì-la Nainá. ¹²J̄nà xítà kii, jión 'cho síkatsíjen-najìòn 'kia nga ya taña bakjèn-kò-najìòn, ya ñánda nga maxkóya; nda mí tsa masobà-la xítà kii 'kia nga ya síngàsòn-kò-no; 'sín ta kó'sín matsja-la; mì tsa bexkón 'sí ra bíjna-la Na'ín-ná. Ta kjonda 'tseé ra bátsji j̄nà xítà kii. 'Koaá 'sín jngoya-la koni jngo ifi ra mì tsa jtsí sí'ka-ni, ra jndí ra ján fiko tjo; kò koni j̄nà yá ra nímé to bajà-la kò nga tjon xka-la ra jò 'ka ijye mi'ken nga jngó kjá ngi tjánè kò kjama-la. ¹³J̄nà xítà kii, 'koaá 'sín ngoya-te-la koni j̄nà xó-la ndáchikon ra 'ñó kjì'nga, ra yaá bitjongi tsje kótjín kjoa'cho ra 'sín nga 'ya-la kjosabà-la; kò 'koaá 'sín ngoya-la koni nitse ra mì tsa ta jngo i'nde títsajna, ra kò'sín ijye tjínè-la nga ya kítsajnajin skanda ta mé nichjin-ni ya i'nde ñánda nga 'ñó j̄nò chon.

¹⁴Jè xítà ra tsi'kin Enoc jè ra ijchò ito-ni tje-la ra ya inchrabà'ta-ni 'tse Adán, 'koaá 'sín kiichja ra a'ta 'tse xítà kii nga kitsò: “Chítsíjen-la Na'ín-ná, taxkì kjín jmi ma-ni ìkjalì-la ra tjiko nga nchrabá, ¹⁵nga kiìndajín-la nga'tsì j̄nà xítà

mé-ni nga tsjá-là kjohi'in koni 'sín tjín jñà kjoa'cho ra ki'sin nga mì kì kijtsexkón jè Nainá, koni 'sín tsò jñà 'én táhijín ra kiichjajno-là Nainá jñà xitá jé ra mì kì sísin Nainá.”¹⁶ Jñà xitá kii, ta kji'tá nichjin nga inçhifajé kò nga inçhichjajno, kò ta jñá mejèn-là nga sakò-là mé ra sasén-là ra jñà. Ngi ta jñá síchjeén 'én ra nda síkítahijyo-ni ijo-là; kò 'én sin, 'én nda chja, tanga ta kjonda 'tseé bátsji 'kia nga kò'sín 'sín.

Kjoakixi ra sinè-là xitá

¹⁷Tanga jìòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, nda tikítsjen koni 'sín tsò 'én ra ijye kò'sín tsikíjna chiya-no jñà xitá ra tsikíxáya-là Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, ¹⁸nga kitsò-no: “Kia nga ijye mejèn fehe'ta jñà nichjin, 'seé xitá ra tà siitsja'tin-no kò ta kijnokeé ra kjoakixi, ra ta 'koaá 'sín siijchá ijo-là koni 'sín tjín kjoa'cho ra sasén-là nga mì kì tsa Nainá sísin.”¹⁹ Jñà xitá kii, ta xitáá síjòya. Ngi ta kjoa isà'ndeé tjíya sko, nga tsin-là Inimá Tsje-là Nainá.

²⁰Tanga jìòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, 'ñó kixi tìnchakoo jè kjoatsje-là Nainá ra makjiín-no. Jè sabá Inimá Tsje-là Nainá katasíchiya-no kó'sín nga kítsa'ba. ²¹Ya tìtsajna jìòn ki'ta kjoatsjacha-là Nainá. Jchíña-la kjoahimatakòn-là Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, skanda nga tsjá-no kjòbinachon ra mì fehe'ta.

²²Jchahimatakòn jñà xitá ra jò tjín-là ikon. ²³Kò tì'ndi tìnáchrjekàjìòn i'ka ni'í. Kò jchahimatakòn xitá ra i'ka, tanga tìkindaa ijo-no ra a'ta 'tse jé ra tjín-là; skanda machjeén-ní nga tìnáchrjengio kjoa'cho ra 'sín koni tsa nikje tjé.

Jeya katijna Nainá

²⁴Jè Nainá ra ma-là síkinda-no nga mì kì tsjá'nde nga skajen-ngio, ra ma-là kò'sín tsje kijchòko-no ya i'nde-là ya ñándá nga 'ñó jeya chon nga 'ñó tjín kjòtsja; ²⁵kò jè Nainá ra ta jè tajngo-ni ra ma-là bachrjekàjin-ná kjohi'in ra a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, kò'sín jeya kò 'nga katijna; katatéxoma, tì'koa kata'se-là nga'ñó skanda tì'sa-ni kjoatseé, kò 'ndi-ni, kò skanda ta mé nichjin-ni. Kò'sín katama.

Xajon-la San Juan ra tji'ta kjoa ra tsakon tsijen-la Jesucristo

Kjoa ra isikji'nchré jè Jesucristo jè ra chi'nda-la ma

1 ¹Kjoa ra Nainá kitsjà-la Jesucristo mé-ni nga katabakón tsijen-la ra xita chi'nda-la ma, kjoa ra ta nditon kjón-ní kokama. Kò 'koaá 'sín isikji'nchré Juan ra chi'nda-la ma 'kia nga jngo ikjali-la isikasén-la nga kokitsò-la jñà kjoa kii. ²Kò jè Juan tíchja kixi-ní ['kia nga tsikí'ta xajon] nga'tsi kjoa ra kijtse kò ra kí'nchré koni 'sín nga jè Jesucristo kiichja kixi-la jñà 'én ra kitsjà-la Nainá.

³Mé ta nda-la jè xita ra kotá'yá kò jñà xita ra 'nchré jñà 'én-la Nainá ra tji'ta xajon rakii, kjoa ra 'sa kokama; ti'koaá mé ta nda-la jñà xita ra síhitjasòn koni 'sín nga tíchja jñà 'én ra ya tji'ta, nga jè nichjin rakii, ijyeé tímachraña.

Kjoa nihixo'ta a'ta 'tse jñà naxindá-la Cristo ra ito ma-nioo

⁴An ra 'mì-na Juan, 'aán tíbindá-no xajon jìòn ra naxindá-la Cristo 'mì-no ra ito i'nde titsajna ya nangi ra chja-ni Asia. Jè katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán jè Nainá ra tíjna skanda nichjin 'ndi, kò jè ra tíjna-ni skanda kjo'tsia, kò jè ra 'sa kj'íí india-ni, kò jñà Inìma Tsje ra ito ma-ni ra títsajna ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma, ⁵kò jè Jesucristo jè ra ngi 'én kixi tsjá, jè 'ndí-tjòn ra jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, kò jè ra batéxoma-la jñà xita ra tjihijyo ítjòn i a'ta nangi. Jè Cristo ra tsjake-ná, ra ngi koó jní-la ra ixaájten isitsje-ni jñà jé-ná. ⁶Xitaxá ítjòn kò na'mì ki'sín-ná nga ya sixá'ta-lá Nainá ra Na'in-la ma. Jeya katijna ki'ta ra jè, kò jè katabatéxoma ki'ta skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo. Kò'sín katama.

⁷Chítsijen-la jè Cristo, ijyee nchrabá ya ajin ifi! Nga'tsi xita skeé-ni xkon. Ko jñà xita ra isì'ken tì'koaá ske-ní. Nga'tsi xita naxindá ra tjin i a'ta nangi 'ñó skindaya 'kia nga ske. Jon, 'koaá 'sín koma.

⁸“Aán-ná ra tijná ítjòn skanda kjo'tsia, ko 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, 'koaá 'sín xiaan 'an ra Nainá 'mì-na ra tijná ítjòn-no, 'an ra tijná skanda nichjin 'ndi, 'an ra tijná-na skanda kjo'tsia, ko 'an ra 'sa kji'i india-na, ra bato tse nga'ño tjin-na.”

**Én ko kjoa ra kjo'tsia-ni nga tsakón-la Nainá
Juan ra a'ta 'tse Cristo**

⁹An ra 'mì-na Juan, ra 'ndsé chibé tísingàsòn-ko-najìòn ta ngatji-la nga ngàsòn ya mahítjìngi-lá jè Jesucristo; 'koaá ma-ni nga ngàsòn inchinikjeén kjohi'in, ko ngàsòn ya nakjoá-ná ñánda nga Nainá tíbatéxoma ko ngàsòn inchichíkjoajin-ná nga'tsi kjoa. India 'kia nga ya tijná i'nde ra kijjnajin-ndá ra 'mì Patmos ta ngatji-la 'én-la Nainá ko tà ngatji-la nga jè tsì'kènájmíya a'ta 'tse Jesucristo. ¹⁰Yaá tijná 'kia nga jè nichjin-la Na'in-ná ko jè nga'ño 'tse Inìma Tsje-la Nainá 'jiikànè-na; ko ya ajton í'ndsian kí'nchré jngo-la 'én ra 'ño kiichja koni tsa jngo jta-la chrjoo ra 'ño jane, ¹¹nga kitsò:

—Aán-ná ra tijná ítjòn skanda kjo'tsia, ko 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin. Jngo xajon tinda'tí jè kjoa ra tji'yi, akjòn tìkasén-la jñà naxindá-na ra ito i'nde títsajna ya nangi ra chja-ni Asia, jñà naxindá ra 'mì Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ko Laodicea.

¹²Ko isikáfa-náa nga mejèn-na skee yá-ní ra tíchja-na. Ito kichá candelero kíjtsee ra ngi kichá sinè ra ya tiya sera.

¹³Ya nga masen-la ñánda nga ijncha jñà kichá candelero ra ito ma-nioo, yaá síjna ra ko'sín 'ki koni i'ndí-la xita. Jngo nikje ndajò kjiya ra bijchó skanda atjòn ndsako. Ko tjíkjá jngo xìncho ra ngi kichá sinè ra tjté ya asòn inìma-la.

¹⁴Jñà tsja-sko, 'koaá 'sín 'ño chraba kjòn koni kjòn tsja-la forrè, ko koni 'sín kjòn jñà 'nchán. Jñà xkon, 'koaá 'sín tsijen koni tsa títi ni'í. ¹⁵Jñà ndsako, 'koaá 'sín kjòn koni kichá sinè ra 'ño nda fate 'kia nga ijye sijn ni'í. Jè jta-la 'koaá 'sín na'yá-la koni 'sín ma jngo xangá ñánda nga 'ño jè nandá tíxaájen. ¹⁶Ya tsja nga kixi, ito nitse tjíya. Ya

tsa'ba, jngo kicha ndajò bitjo ra itsjí 'ki ra ijò ngajò 'ka. Kò jè isén-la, 'koaá 'sín 'ki koni jè tsá'bí 'kia nga 'ñó tsje ma ndabá-la.

¹⁷Kia nga kítsee, yaá ískàtjen-ngiaa ndsako koni tsa jngo mi'ken. Kò 'kiaá tsakásòn-na jè tsja kixi, kitsò-na:

—Kì tà chjàn skon-jìn, 'aán-ná ra tíjna ítjòn skanda kjo'tsia kò 'aán-ná ra tíjna skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; ¹⁸kò 'aán-ná ra tíjnakon; 'keén-náa, tanga 'ndi 'ndi tíjnakon-ná skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo. 'Aán tsá'ya jè yabi 'tse kjobiya ya i'nde-la mi'ken. [Tjí'ndeé-na nga 'an ma skí'xa i'nde-la mi'ken nga sikjaáya-ila tí'koaá tí'nde-na nga kichjää jè xotjòba-la.] ¹⁹Tinda'tí xajon jñà kjoa ra ijye kà'yi kò kjoa ra tíma 'ndi 'ndi kò jñà kjoa ra 'sa kókama.

²⁰Kíí 'sín tíchja-ni kjoa'ma 'tse nitse ra ito ma-ni ra kà'yi kò jñà candelero ra ito ma-ni ra ngi kicha sinè. Jñà nitse ra ito ma-nioo, jñá ìkjalì 'tse naxindá-na ra ito i'nde tíjtsajna. Kò jñà candelero ra ito ma-ni, jñá-ní naxindá-na ra ito i'nde tíjtsajna.

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tíjna ya ján Éfeso

2 ¹Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Éfeso: “Kíí 'sín tíchja jè ra ito nitse tíjya ya tsja nga kixi, jè ra ya tsá'bajin masen-la jñà kicha sinè ra ito ma-nioo ra ma sincháya sera, nga tsò: ²Be-ná jñà kjoa ra inchi'nià, nga 'ñó inchiníxá kò nga mì kì tsa inchimi'on-no. Tí'koaá beé-te nga mì kì sasén-no kjoa'cho ra 'sín xita. Kò beé-te nga ijye ichji'ta jñà xita ra kò'sín tsò-la ijo-la nga Nainá tsikíxáya-la, tanga mì tsa kixi-ni kjoa, nga ijyeé kijcha jiòn nga ta xita ndiso-ní. ³Tíchikjoakoó-no ni'sín tse kjohi'in inchinikjioón ta ngatji tsa'an; kjè tsa mì'on-no. ⁴Tanga tíjn kjoa ra 'cho tíjn inchi'nià ra mì kì sasén-na. Mì kì tí kò'sín tíjn-no kjotsjacha koni 'sín nga tí'sa ítjòn. ⁵Tíkítsjen kó'sín nga ki'nià 'kia nga tí'sa ítjòn 'kia nga tikje kjoa kajion. Tikájno jé-no. Kò'sín 'tiaàn india-no koni 'sín nga ki'nià nga tí'sa ítjòn. Tsa mì kò'sín 'siaan, kijn-na ñánda nga titsajna jiòn kò kjohíxìn-náa jè candelero-no ra títi mé-ni mì tí tsja ya kiti-ni ya ajin naxindá-na ra i'ka. ⁶Tanga tíjn kjoa ra nda 'nià, nga jticha-no jñà kjoa ra 'sín jñà xita nicolaítas, kò tí'koaá jtikeé-te ra 'an. ⁷Nda katafiya-no koni 'sín jè Iníma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tíjtsajna. Jñà ra siikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin, tsja'ndé-la

nga skine jñà to-la jè yá ra tsjá kjobinachon ra síjna ya i'nde-la Nainá ñánda nga 'ñó nda chon."

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra títjna ya ján Esmirna

⁸Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra títjna ya ján Esmirna: "Kíí 'sín tíchja jè ra títjna ítjòn skanda kjo'tsia ko ra títjna skanda nga kjehe'tà nìchjin, jè ra 'ken tanga jaáya india-ila ko títjnakon 'ndì 'ndì; kíí 'sín tsò: ⁹'An be-náa jè xá ra 'nià ko be-náa kjo'hi'in ra inçhibato ko nga xita ima-no, (tanga ra a'ta 'tse Nainá, 'ñó tse kjonda tísakó-no). Be-náa nga chjajno-no jñà xita ra ko'sín tsò-la ijo-la nga xita judío-ní, tanga mì tsa kixì kjoa nga xita judío; jñà xita kìì, yaá chja-ni ñánda nga maxkóya xita-la xita-níí. ¹⁰Kì tà chjàn skon jìòn, nì'sín ta mé kjo'hi'in ra kotojìòn, nga jè xita-níí ndayá sikkjaha'sen i'ka-najìòn mé-ni nga tjá'ta-no a'ta 'tse kjoa ra makjiín-no, ko te nìchjin sikkjoón kjo'hi'in. Tanga nda 'tiaàn ra a'ta tsa'an skanda 'kia nga kiyá jìòn, ko 'aán singátsja-no jè kjobinachon ra mì fehe'ta koni jngo corona. ¹¹Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra sikkijne-la nga'tsì kjoa ra kotojin, nímé kjo'hi'in koto a'ta 'tse kjobiya ra ma-ni jò 'ka."

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra títjna ya ján Pérgamo

¹²Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra títjna ya ján Pérgamo: "Kíí 'sín tíchja jè ra títjn-la kichja ndajò itsjí ra jìò nga jò 'ka nga tsò: ¹³'An be-ná jè xá ra inçhi'nià; be-ná ñánda títajna; yaá títajna ya ñánda tíbatéxoma jè xita-níí, tanga be-ná nga kixì títajna jìòn nga mì kì tsa inçhinijchajin-jìòn ra a'ta tsa'an; tì'koa mì tsa inçhibì'ma-jìòn koni 'sín nga makjiín-no a'ta tsa'an; nì'sín 'kia nga 'ken jè Antipas, xita ra tsi'kénajmí kixì a'ta tsa'an, nga yaá 'ken-jin-no ya ñánda títjna jè xita-níí. ¹⁴Tanga títjn i'ka kjoa ra 'cho títjn inçhi'nià jìòn ra mì sasén-na, nga yaá títajnajin-no xita ra makjiín-la koni 'sín tsakón-ya jè Balaam kjo'tseé nga tsinçhá'a xita ra tsi'kìn Balac nga mejèn-la nga jñà xita Israel kátátsji-jé nga katakjine tsajmí ra xkósòn isinçha'tá-la tì'koa kata'sín ra kjoachijngi. ¹⁵Tì'koaá títajjín i'ka-no xita ra makjiín-la koni 'sín bakón-ya jñà xita nicolaítas; jñà xita kìì jtike-ná ra 'an. ¹⁶'Koaá ma-ni tìkájno jé-no ko kì tì tsja jé bátsji-no; tsa mì kì ko'sín 'siaan, nditoón

kjiáan ñánda nga titsajna jiòn nga skajàn-ko jñà xita kii, ko jè sichjéen jè kicha ndajò ra itsjí 'ki ra ya bitjo-ni ndsa'baa. ¹⁷Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra sùikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin, 'aán tsja-la tsajmì ra skine ra 'mì maná ra 'an tíjna'ma-na; ti'koaá jngo najo itsé ra chraba 'ki tsja-la ra ya tjí'ta jngo 'í xitse ra niyá bexkon; ta jé ske jè ra tjábé-la.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tíjna ya ján Tiatira

¹⁸’Tinda-la xajon jè ikjali 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Tiatira: “Kíí 'sín tíchja jè l'ndí-la Nainá ra kokjòn xkon koni tsa títi ní'í ko ra ko'sín kjòn jñà ndsako koni kicha sinè ra 'mì bronze ra 'ñó nda kjochrja'i; kíí 'sín tsò: ¹⁹'An be-ná jè xá ra inchi'nià jiòn ko be-ná jè kjotsjacha ra tjín-no ko kó'sín nga makjiín-no ko kó'sín inchiníxá ko nga inchichíkjoako-no; be-ná nga jè nichjin 'ndi 'ndi, isaá nda inchiníxá mì 'koa-ni koni nga 'sa ítjòn. ²⁰Tanga tjín i'ka kjoa ra 'cho tjín inchi'nià jiòn ra mì kì sasén-na, nga bi'nde-la jiòn jè chjoón ra 'mì Jezabel ra ko'sín tsò-la ijo-la nga maá-la 'bénajmíya mé kjoa ra 'sa kokama, nga kondacha-la ko bakón-ya-la xita chi'nda-na mé-ni nga kjoachijngi kata'sín-ni ti'koa nga katakjine tsajmì ra xkósòn sinchá'ta-la. ²¹'An títsja-isa-la nichjin nga katasíkájno jé-la nga kì tì tsja jé bátsji-ni, tanga majìn-la tsjin kjoachijngi ra 'sín. ²²Tanga 'aán tsja jngo-la 'chin ra 'ñó tse kjohi'in sùikjiín ko jñà xita ra ya taña síngásòn-ko kjoachijngi, tsa mì kì sífákájno jé-la nga mì tì jé koaàtsji-ni. ²³India kjón-ní si'kéen jñà xita ra ya fitjìngi-la. Ko nga'tsi jñà xita naxindá-la Cristo ske-ní nga 'aán-ná ra be kótsò jè kjobítsjen-la xita ko kó'sín tjín ajin inìma-la; jiòn, ra jngó jngó-no, 'koaá 'sín tsja-no kjohi'in koni 'sín tjín kjoa ra inchi'nià. ²⁴Tanga jiòn ko xita ra i'ka ra ya títsajna ya Tiatira ra mì tsa ya inchichitá'yá kjobítsjen ra mì nda tjín, ra ti'koaá kjè kì tsa ya nda 'yaxkon jiòn jè ra kòtsò-la jñà xita kii: Kjobítsjen ra tjí'ma-la xita-níí. Jiòn, 'koaá 'sín xin-no: Mì tsa tì mé kjoa ra síjé-isa-no. ²⁵Koni 'sín ijye inchi'nià, ko'sín 'tiaàn skanda 'kia nga 'an ra kjí'í india-na. ²⁶Jñà ra sùikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin ko ra sùhitjasòn xá-na koni 'sín mejèn-na skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, 'aán tsja-la xá nga jñà kotèxoma-la naxindá ra tjín ya isà'nde. ²⁷Ngì koó kjo'tsen-la ko jngo kicha koaàya tsja nga

kotèxoma kò 'koaá 'sín sìxkoaya koni tsa tǐjǐ ni'nde. 'Koaá tǐ'sín 'siin koni 'sín kitsjà-na kǐjotèxoma Na'in-na. ²⁸Kò tsjaá-la jè nitse-xó ra tǐjò 'kia nga tǎjǎnò. ²⁹Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jǎnà naxindá-na ra ito i'nde tǐjtsajna.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tǐjna ya ján Sardis

3 ¹Tinda-la xajon jè ìkjalǐ 'tse naxindá-na ra tǐjna ya ján Sardis: “Kǐí 'sín tǐchja jè ra ito Inìma Tsje-la Nainá tǐjn-la kò ra ito ma-ni nitse-la, nga tsò: 'An be-ná mé ra 'nià, 'koaá 'sín 'yaxkon-najiòn nga titsajnakon-no, tanga ra kixǐ-ni kjoa, mi'ken-ná jìòn. ²Tǐkjaáya-la ijo-no; 'tǐ-la nga'ño jǎnà kjoa ra ijye mejèn ìnchichija; nga kjè kǐ bee tsa ndaa ìnchi'nià jìòn ya ngixkon Nainá. ³Tǐkǐtsjen kǐjòbǐtsjen ra ijye itǐjábé-no kò ra ijye kina'yá; kò'sín tǐhitjasòn; kò tǐkájno jé-no nga kǐ tǐ tsja jé fatsji-no. Tsa mì kǐ sǐkondaá ijo-no, ta nditon kǐjón-ní kǐjǐhi'ka-no koni 'sín 'fii jngo xǐta chijé, mì kǐ jchaá mé nǐchjin nga kǐjǐhi'ka-no. ⁴Tanga tǐjhijyo chiba xǐta ya Sardis ra kjè tsa mé jé bátsji; yaá kímako-na kò nikje chrobaá kjòn ra kjóya koni 'sín nga bakèn-la. ⁵Jǎnà ra sìkijne-la nga'tsǐ kjoa ra kotojin, nikje chrobaá kjòn ra kjóya; kò nǐkjǐá tǐ sǐkjéhejno-na 'í-la ya a'ta xajon 'tse kǐjòbinachon; 'koaá 'sín xiáan ya ngixkon Nainá ra Na'in-na ma kò ya nánada nga ìncha masen ìkjalǐ-la nga xǐta tsǎ'an-ná. ⁶Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jǎnà naxindá-na ra ito i'nde tǐjtsajna.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tǐjna ya ján Filadelfia

⁷Tinda-la xajon jè ìkjalǐ 'tse naxindá-na ra tǐjna ya ján Filadelfia: “Kǐí 'sín tǐchja jè ra ngǐ xǐta tsje kò ra ngǐ jè sabá ra ngǐ xǐta kixǐ, jè ra tsá'ya yabǐ 'tse xǐtaxá ìtjòn ra tsǐ'kin David, jè ra ma-la kǐj'xa'nde ján ngajmi kò niyá ra tǐj'nde-la nga kǐìchjǎjto-ni, kò 'kia nga jè saba bíchjǎjto, nǐ yá ra tǐj'nde-la nga skií'xa. Kǐí 'sín tsò: ⁸'An be ijye-ná xá ra 'nià jìòn; chítsijen, jngo xotǐjòba tǐbasijná masen-no ra tǐ'xǎjto ra niyá tǐj'nde-la nga kǐìchjǎjto; nga nǐ'sín chiba nga'ño tǐjn-no, ìnchinitjasòn-no koni 'sín tsò 'én-na, kò mì kǐ tsa ìnchibǐtsa'ma jìòn ra a'ta tsǎ'an. ⁹Tǐjín jngó tǐjín xǐta ra ya chja-ni ya nánada nga maxkóya xǐta-la xǐta-níí nga tsò nga xǐta judío-ní tanga mì tsa kixǐ kjoa, ta xǐta ndiso-ní. 'Aán kǐjǐhiko jǎnà xǐta kǐì nga katincha-xkó'nchi ya angǐ ndsakò jìòn mé-ni nga katabe-ni nga

tsjake_najiòn. ¹⁰Ta ngatjì-là nga inchnitjasòn ki'ta-najiòn jñà 'én ra kítsja-no nga katachíkjoa-no, 'koaá ma-ni nga kósiko-no jè nichjin ra ijye nchrabá machraña, 'kia nga kjíkanè kjohi'in xita nga tjá'ta ijye nga'tsì ra títsajna ya a'ta nangi. ¹¹Kítjojen nditòón india-na; kì tà chjàn jmio jñà kjoanda ra ijye tjín-no koni 'sín makjiín-no mé-ni mì yá ra kjoaá'an-no kjetjò ra jiòn ijye inikijne. ¹²Jñà ra sìikijne-là nga'tsì kjoa ra kotojin, 'aán singátsja jngo i'nde nándà nga niyá ra ma kochrjexìn koni jngo ítsji nga'ño 'tse ingo ítjòn-là Nainá. Kò yaá kiìnda'tá jè 'í-là ra Nainá-na xian-là kò jè 'í-là naxindá-là Nainá, jè naxindá xitse ra 'mì Jerusalén ra ya nchrabá-ni ján ngajmi ya nándà nga tjína Nainá; kò tì'koaá kiìnda'tá-te 'í xitse ra tsa'an. ¹³Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá tsò-là jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-là jè naxindá-là Nainá ra tjína ya ján Laodicea

¹⁴Tinda-là xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tjína ya ján Laodicea: “Kíí 'sín tíchja jè ra 'jii síjngo ijye-ni kjoa, jè ra ngi 'én kixì tsjá kò jè ra ngi jé kjón-ní ra kjohixi, jè ra tjína ítjòn-là nga'tsì ra Nainá tsikínda, kíí 'sín tsò: ¹⁵'An be-ná nga'tsì kjoa ra inchi'nià jiòn nga mì tsa ngi 'ño tjín takòn, kò nì mì tsa ngi inda tjín takòn jiòn, ta jò tjín-no. ¹⁶Ta ngatjì-là nga ta jò tjín-no nga nì mì tsa ngi tsa 'ño tjín takòn jiòn, kò nì mì tsa ngi inda tjín takòn, kíí kò'sín jngó kjá kochrjéngi-no. ¹⁷Nga jiòn, 'koaá 'sín bixó: Xita nchiná-nájin; ndaá titsajna-jin; nímé ra chija'ta-najin. Tanga jiòn, mì kì 'ya-no tsa i'íin titsajna-no; nímé ra tjín-no; xita ima-no, kò xita xka-no kò titsajna líka-no. ¹⁸'Koaá 'sín tsja jngo-no 'én nga a'ta tsa'an maá tjatsjio ton sinè ra ngi ni'í kjotsje-ni mé-ni nga ngi xita nchiná katama kiti-no; kò tì'koaá a'ta tsa'an maá tjatsji-te nikje chroba ra tsjáya mé-ni nga mì kì jcha-là kjosabà-no nga titsajna líká; tì'koaá a'ta tsa'an maá tjatsjio jè xki ra kíngio jñà xkòn mé-ni nga nda kotsíjen-no. ¹⁹Nga'tsì xita ra 'an matsjake batíko-ná kò kjohi'in tsja-la; kíí machjeén-ni nga 'ño nda títsajnanda ki'ta nga tikájno jé-no kò kì tì tsja jé fatsji-no. ²⁰'An yaá síjnajto ya xotjoba ni'ya nga tíchjàa; tsa tjín i'ka yá ra 'nchré jè jta-na kò tsa skí'xà xotjoba ni'ya-la, komaá kjoáha'sen kò yaá kókjen-kò, kò tañaá kichi-jin. ²¹Jñà ra sìikijne-là nga'tsì kjoa ra kotojin,

'aán tsja'ndé-la nga ya kítsajna'ta-na ya íxile ñánda nga 'an tíbatexóma, koni 'sín nga ijye ichìkjoako-na nga'tsì kjoa ra tsatojiaan nga ísikíjne-la kò yaá tìjna'ta-la Na'in-na ya íxile-la ñánda nga tíbatéxoma ra jè. ²²Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kó'sín 'yaxkón Nainá ya ján ngajmi

4 ¹Ra ijye kjomà askan-nioo ískotsíjen-náa ya ján i'ngaá kò kíjtse-náa ngajmi nga tí'xá jngo xotjòba, kò jè jta ra kí'nchree nga 'sa ítjòn ra kò'sín tsò koni jngo chrjoo, kitsò-na: —Nchrabámijìn ijndí; 'aán kokon-la mé kjoa ra 'sa kókama 'kia nga ijye koto kjoa ra tíma 'ndi 'ndi.

²Ta nditooón 'jìlkànè india-na jè nga'ño 'tse Inìma Tsje-la Nainá, kò kíjtsee jngo íxile ñánda nga tísatéxoma ra tìjna ya ján ngajmi kò ya íxile rakìi tìjna jngo ra ya tìjnasòn. ³Jè ra tìjnasòn íxile nga tíbatéxoma, 'koáá 'sín 'ño fate tsijen koni jè najo ra 'mì jasje kò koni jè najo ra 'mì cornalina; kò ya andi-la íxile, yaá síjnandi jngo 'ya ra kò'sín fate tsijen koni jngo najo ra 'mì esmeralda. ⁴Kóho'ki tjindi-la ñánda nga tìjna ra tìjnasòn íxile nga tíbatéxoma, ngi kahíjòn íxile incha-isa ñánda tísatéxoma-te, kò kíjtse-náa nga kahíjòn xita jhínga títsajnasòn ra ngi nikje chroba kjòn nikje ra kjiya, kò ngi jñà corona ra kichá sinè tjí'a sko. ⁵Ya ñánda nga tìjna ra tìjnasòn íxile nga tíbatéxoma, bitjóo ní'í 'chon kò 'tsiín 'chon, tí'koa na'yá-la jta ra chja; kò ito ní'í síhisen ra títi ñánda nga tìjna masen íxile; jñà ní'í kii, jñà inìma tsje ra ito ma-ni 'tse Nainá. ⁶Ya ngxikon jè ra tìjnasòn íxile nga tíbatéxoma kijinaá jngo ndáchikon ra kò'sín 'ki koni jngo chítsín ra 'ño fate. Kò ya a'ta íxile kò ya andi-la ijòn ma-ni ra títsajnakon títsajna; kò kóhotíjngo ijo-la jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, jndí ra ján kitsejné xkon.

⁷Jè ra tìjna ítjòn jñà ra títsajnakon koni 'ki xaá 'ki; jè ra ma-ni jò koni 'ki nchraja i'ndí 'ki; kò jè ra ma-ni jàn isén-la xitaá tìjn-la; kò jè ra ma-ni ijòn, 'koáá 'sín 'ki koni xija ra tsá'bajin ya ajin isén. ⁸Jñà ra ijòn ma-nioo, jñà ra títsajnakon, jón-jon najngá tìjn-la nga jngó jngó; kò ya nga tìjngo andi-la kò ya ngaya-la, jndí ra ján tjí'ta xkon; kò m̀ k̀ síkjáya nga nichjin kò nitjen nga tsò:

Tsje-ní, tsje-ní, tsje jè Na'ín-ná,
 jè Nainá ra bato tse nga'ño tjin-la,
 jè ra tjna-ni skanda kjo'tsia,
 ko jè ra tjna skanda 'ndi
 ko jè ra sa kj'íí india-ni.

⁹Jñà ra títsajnakon, inçhibexkón-ní ko 'koaá 'sín inçhítsò-la nga tse kjonda kata'se-la, ko inçhítsjá-la kjoajeya jè ra tíjnasòn íxile nga tíjnakon skanda ta mé nìchjin-nioo. Ko 'kia nga ko'sín 'sín, ¹⁰jñà xita jchínga ra kahíjòn ma-nioo minchaniña-ní nga mincha-xkó'nchi'ta-la jè ra tíjnasòn íxile, tí'koaá bexkón-ní jè ra tíjnakon ta mé nìchjin-nioo, ko yaá sík'hijyo jñà corona-la ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tsò:

¹¹Na'ín bakén-li nga jì tjábé-li kjoajeya nga kata'yaxkón-li nga batoó 'ño tse nga'ño tjin-li,
 nga jíí tsikindi nga'tsì tsajmì ra tjin
 ko kjoátsjen tsaji-ní nga tjin nga'tsì tsajmì ra tjin
 ko nga ma isinda nga'tsiòo.

Xajon ra tíjxkóya ko jngo Forrè

5 ¹An kíjtse-náa jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma nga kjinaya tsja nga kixi jngo xajon ra kjixkóya ra tí'ta letra ya ngaya-la ko ya ngatsijen-la; ko itoo 'ka tí'ño nándá nga tíjchjá'ño nga tí'ta chiba nga mì yá ra ma taxki ski'í'xa. ²Ko jngo ikjalí kíjtsee ra tse nga'ño tjin-la ra 'ño kiichja nga kitsò:

—¿Yá ra bakèn-la nga ma skiíjndaya-te xajon rakii ko nga ma-la kjohíxin nándá nga tí'ta chiba nga tíjchjá'ño?

³Tanga niyá isakò ra ma-la iskíjndaya-te jè xajon rakii, ni mì kì ma iskotsijen-la kó'sín tsò 'én ra tí'ta; niyá isakò ya ján ngajmì, niyá isakò ya a'ta nangi ko niyá isakò ya ajin 'ndé ján.

⁴An, 'ño ískindáya-na ko ndáxkoaan 'kia nga kíjtsee nga niyá isakò ra tsakìn-la nga iskíjndaya-te jè xajon rakii nga iskotá'yá ko nga iskotsijen-la kó'sín tsò 'én ra tí'ta. ⁵Jngo xita jchínga ra kahíjòn ma-nioo, kitsò-na:

—Kì tí tsja chindáya-ni. Tíjnaá jè ra 'mì: Xa-la xita naxindá Judá, ko jè ra 'mì-te: Tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jè ra ijye isikijne-la nga'tsì xita kondra-la; jé ra bakèn-la nga ma skiíjndaya jè xajon rakii, ko nga ma-la kjoahíxin nándá nga ito 'ka tí'ta chiba nga tíjchjá'ño.

⁶Kiaá kíjtse jngo Forrè nga síjna ya nga masen-la nándá nga tjna ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko nándá nga títsajna

jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, kò ya ñánda tjítsajna jñà xítà jchínga. Jè Forrè, 'koaá 'sín 'ki koni tsa ijye 'ken; kò ito ma-ni nchrajá-la tí'koaá ito ma-ni xkòn; jñà xkòn, jñá-ní jñà iníma-la Nainá ra ito ma-ni ra inikasén nga t́jngo isà'nde. ⁷Jè Forrè rakii, iskábé jè xajon ra kjinaya ya tsja nga kixi jè ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma. ⁸'Kia nga ijye iskábé xajon jè Forrè, jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon kò jñà xítà jchínga ra kahíjòn ma-ni tsincha-niña-ní nga tsincha-xkó'nchi'ta-la Forrè rakii. Sabà arpa 'ya nga'tsiòò kò 'yaá-te chít'sín ra ngi kichá sinè ra t́jya chrjongó nainá ra ngi kitse-ní. Jñà chrjongó nainá, jñá-ní kjoa bitsa'ba-la xítà-la Nainá. ⁹Kò jngo 'én xítse kise ra tsò:

Bakén-li nga jì chj'bí jè xajon
 kò nga jì chj'xi ñánda t́j'ta chiba nga t́jíchj'á'ño;
 nga jí-ní ra ini'ken-li
 nga koó jní-li tsikíchjítì-ni xítà
 ra ya itjòjin-la nga'tsi tje-la xítà ra t́jín ya isà'nde,
 kò nga'tsi 'én ra t́jín ya isà'nde,
 kò nga'tsi naxindá ra t́jín
 kò nga'tsi nangi ra t́jín nga t́jngo isà'nde
 mé-ni nga ya kichja-ni a'ta 'tse Nainá.

¹⁰ Kò xítaxá ítjòn ki'nì
 kò na'mì ki'nì nga ma sihitjasòn-la Nainá;
 kò jñà kotèxoma ya a'ta nangi.

¹¹ 'Kia nga ískotsíjeen, kí'nchré-la jta-la ikjali ra 'ño kjin millón ma-ni ra inchise ya andi-la ñánda nga t́jna ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma kò ya ñánda títsajna jñà ra títsajnakon kò títsajna-te jñà xítà jchínga. ¹²'Ñó jchán inchichja nga tsò:

Jè Forrè ra ini'ken,
 jé bakèn-la nga kata'yaxkón;
 nga jé ra t́jín-la nga'ño,
 kò jé ra t́jín-la kjoanchiná,
 kò jé ra t́jín-la kjoachjine,
 kò jé tsjá nga'ño;
 kò'sín kata'yaxkón,
 nga jeya katijna,
 kò nga jè, 'nga katijna.

¹³ Nga'tsi ra Nainá tsikínda ra t́jín ya ján ngajmi, kò ra t́jín i a'ta nangi, kò ra t́jín ya ajin 'ndé ján, kò ra t́jín ya ajin ndáchikon, kò nga'tsi tsajmì ra t́jín; kí'nchré-la nga kitsò:

Jè ra tǐjnasòn ya íxile kò jè Forrè,

'nga katabìhijyo

kò kata'yaxkón nga jeya katabìhijyo

nga jǎ̀a ra tse nga'ńó tǐjń-là skanda ta mé nìchjin-nioo.

¹⁴Jǎ̀a ra ijòn ma-ni ra tǐtsajnakon kitsó-ní:

—jKò'sín katama!

Kò jǎ̀a xita jchínga ra kahjòn ma-ni tsincha-niña-ní nga tsincha-xkó'nchi'ta-là nga kǐjtsexkón jè ra tǐjnakon ki'ta skanda ta mé nìchjin-nioo.

Jǎ̀a chibà ra tǐjchjá'ńó ra ito ma-ni

6 ¹Akjòn 'kiaá kǐjtsee nga jè Forrè tsjahíxìn ítjòn jngo chibà ñánda nga tǐjchjá'ńó xajon ra kǐjxkóya; akjòn kí'nchrè jngo-là jǎ̀a ra ijòn ma-ni ra tǐtsajnakon nga 'ńó kiichja. 'Koaá 'sín kitsò jta-là koni 'sín ma 'chon 'kia nga 'ńó tsin, kitsò:

—jNchrabí-róoi!

²Ískotsíjen-náa, kò jngo kabàyo ra chraba 'ki kǐjtsee, kò jè ra tǐjnakjá-là kabàyo, jngo yá chrjo'bì ra 'mì arco tsá'ya jè ra machjeén ya kjojchán, kò ítjábé jngo-là corona jè ra 'bì-là jǎ̀a xita ra síkijne-là xita kondra-là; akjòn kiì india-ni mé-ni nga síkijne-isa-ni.

³'Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jò ñánda nga tǐjchjá'ńó xajon ra kǐjxkóya, kí'nchré-là jè ra ma-ni jò jǎ̀a ra tǐtsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

⁴Kò jngo kabàyo itjo ra inì 'ki; kò jè ra tǐjnakjá-là kabàyo ki'tsí jngo-là kicha ndajò ra 'ńó je 'ki; tǐ'koaá ki'tsi-là nga'ńó nga jè katjahíxìn kjo'nchán ra tǐjń ya a'ta nangi mé-ni nga tǐjǎ̀a katasí'ken-ni xákjén xita.

⁵'Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jàn ñánda nga tǐjchjá'ńó xajon ra kǐjxkóya, kí'nchré-là jè ra ma-ni jàn jǎ̀a ra tǐtsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

'Kia nga ískotsíjeen kǐjtsee jngo kabàyo ra jmà 'ki; jè ra tǐjnakjá-là jè kabàyo, jngo ra 'mì libra tsá'ya, jè ra machibaya-ni tsajmì. ⁶Kí'nchré jngo jta ra ya kiichja ya nga masen-là ñánda nga tǐtsajna jǎ̀a ra tǐtsajnakon nga kitsò:

—Nga jngo niso je trigo, jngo nìchjin chjì-là chi'nda tjin-ni; kò jè ra jàn niso cebada, tì'koaá jngoó nìchjin chjì-là chi'nda tjin-ni; tanga kì tà chjàn ta nikitsón-jìòn jñà sihìti kò jè nandá xán 'tse uva.

⁷Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni ijòn ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjixkóya, kí'nchré-náa jta-la jè ra ma-ni ijòn jñà ra títsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

⁸Ískotsíjen-náa, kò jngo kabàyo ra sinè 'ki kíjtsee kò jè ra tíjnakjá-la jè kabàyo rakìi, Kjobiyaá 'mì jè 'í-la, kò tjen-ngi-la jè ra 'mì 'l'nde 'tse Mi'ken. Kì'tsí-la kjohixi nga nga'tsi xita ra tjin ya isà'nde, jñà ra ijòn xita, jngo sù'ken, nga koó kjoichán, koó kjinchrá, koó 'chin sù'ken-ni, kò tì'koa koó cho 'tsen ra tjin ya ajin ijñà sù'ken-ni.

Jè chibà ra tjíchjá'ño ra ma-ni 'òn kò ra ma-ni jon

⁹Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni 'òn ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjixkóya, kíjtse-náa ya angi ñánda nga sihijyosòn kjotjò ra mangatsja Nainá nga ya títsajna inìma tsje-la jñà xita ra ini'ken ra ta ngatjì-la 'én-la Nainá, tì'koaá nga ta ngatjì-la nga ngi kixi tsi'kénajmí 'én nda-la Cristo. ¹⁰Ñó ìnchichja nga tsò:

—Jì Na'in ra jì sabà tjibatexomi, jì ra tsje tijni kò ra ngi jì ra kjohixi, ¿skanda mé nìchjin 'ki-la jì kjohi'in kò kíndajín-la jì jñà xita ra títsajnakon ya isà'nde mé-ni nga síndajín-ni koni 'sín nga isì'ken-najin?

¹¹Kiaá ki'tsì-la nikje ra chroba kjòn; 'koaá tsi'kìn-la nga katasíkjáya chiba nìchjin-isa, skanda 'kia nga kojngo'tá jñà ra 'ndse joó a'ta 'tse Cristo ra tì'koa ta ngatjì-la xá-la Nainá kiyájin.

¹²Kíjtse-náa 'kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jon ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjixkóya; 'kiaá 'ji jngo chón ra 'ño 'tsa; jè tsá'bí, jmà 'ki kjomà koni tsa jngo nikje jmà, kò jè sá, inì 'ki kjomà koni tsa jní. ¹³Kò jñà nitse ra tjin ya ján ngajmi iskatsajo'tá skanda ya a'ta nangi koni 'sín ma 'i'ka jñà to chí'ndé 'kia nga 'ño 'ba tjò tsjè. ¹⁴Kò jè ngajmi isìxkóya-ní koni tsa jngo xajon ra sixkóya; nga'tsì jñà nindo kò 'l'nde ra kjijin ndáchikon jahatjya 'l'nde-la. ¹⁵Jñà ra xitaxá ítjòn títsajna ya isà'nde, jñà xita ra 'ño nda 'yaxkón-la,

jñà ra xita nchiná, jñà xita ítjòn-là chíchàn, jñà xita ra tse nga'ño tjín-là, ra xita chi'nda ko jñà ra títsajnandií nga mi tsa ni tjín-là, yaá tsikitsajnangi ngijo ko ya ajin naxi nga tsikítsa'ma. ¹⁶Kítsò-là jñà nindo ko jñà naxi:

—Nchrabá kanè-nájin nga tijtsa i'nde-nájin mé-ni nga mi ske-najin jè ra tjinasòn íxile nga tíbatéxoma ko nga kítsajna'ma-lajin jè kjoiti-là jè Forrè. ¹⁷Nga ijyeé ijchó nichjin-là nga 'ño tse kjohi'in 'jiikó kjoiti-là Nainá ko kjoiti-là jè Forrè. ¿Yá ra koma kichíkjoa-là?

Jñà chi'nda-là Nainá ra isi'ta chiba

7 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, ijòn ìkjalì kítsee ra ijncha kixi ya nga ijòn nga chrjangi-là isà'nde ra inchibíchjà-ikon-là tjo mé-ni nga mi ti kata'ba-ni ya asòn isà'nde ko ya ajin ndáchikon nga ti'koaá nijngo yá katasíttiya-là. ²Ti'koa kítsee ijngo-isa ìkjalì ra ya tínchrabá-ni ya nándà nga bitjokátji-ni tsá'bí ra 'ya jngo kicha ra 'tse Nainá ra tjínakon ra ma si'ta chiba-ni chi'nda-là; 'ño kiichja-là jñà ìkjalì ra ijòn ma-ni ra ijye itjábé-là nga'ño nga tsjá'chin-là jè isà'nde ko jè ndáchikon, ³kítsò-là:

—Kì tà chjàn kó nìkoo jè isà'nde ko jè ndáchikon ko jñà yá, 'kia nga tikje si'ta chiba ya tátjen-là jñà ra chi'nda-là Nainá ma.

⁴Kí'nchré-là kótjín ma-ni jñà ra isi'ta chiba: jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni, ta nga'tsi ra tje-là xita Israel. ⁵Jñà nga'tsi tje-là xita kii ra isi'ta chiba: ra tje-là Judá, tejò jmi ma-ni; ra tje-là Rubén, tejò jmi ma-ni; ti'koaá tejò jmi ma-ni ra tje-là Gad; ⁶ra tje-là Aser, tejò jmi ma-ni; ra tje-là Neftalí, ti'koaá tejò jmi ma-ni; ko ra tje-là Manasés, tejò jmi ma-ni; ⁷ra tje-là Simeón, tejò jmi ma-ni; ti'koaá ra tje-là Leví, tejò jmi ma-ni; ko ra tje-là Isacar, tejò jmi ma-ni; ⁸ra ti'koaá tje-là Zabulón, tejò jmi ma-ni; ko ra tje-là José, tejò jmi ma-ni; ko ti'koaá tejò jmi ma-ni ra tje-là Benjamín. [Sabà isi'ta chibaá nga'tsi jñà xita kii.]

Xita ra kjin ma-ni ra kjiya nikje chroba

⁹Ra ijye kjomà jñà kjoa kii, 'kia nga ískotsíjeen, kjín jchán ma-ni xita kítsee ra niyá ma maxkiya-là. Yaá títsajna xita ra ya inchrabàjin-ni nga'tsi nangi ra tjín ya isà'nde; ko nga'tsi

tje-la xita ra tjin ya isà'nde; ko títsajnaá xita ra chja nga'tsi 'én ra tjin, ko xita ra ya inchrabà-ni nga'tsi naxindá ra tjin. Jnà xita kii, yaá incha kixi ya ngixkon ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ngixkon Forrè. Saba nikje chrobaá kjòn ra kjiya, ko xkajén kjiya tsja. ¹⁰Nga'tsi jnà xita kii 'nó inchichja nga tsò:

Jè Na'in-ná ra Nainá ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko jè Forrè,
kjomà-la tsachrekàjin-ná kjohi'in.

¹¹Nga'tsi jnà ikjali, yaá incha kixi ya andi-la ñánda tíjna ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ñánda títsajna jnà xita jchínga ra kahjòn ma-ni, ko jnà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon. Tsincha-niña-ní nga tsinchaxkó'nchi'ta a'ta nangi nga kijtsexkón jè Nainá, ¹²nga kitsò:

Ko'sín katama.

Jè ra Nainá, 'nga katijna, jè jeya katijna,
nga jè sabá ra tjin-la kjoachjine
ko ta jé ra ko'sín katatsò-la xita: “Tse kjonda kata'se-li”,
ko jè kata'yaxkón
nga jè sabà ra tjin-la kjotéxoma
ko ra tjin-la nga'nó.

Ko'sín katama skanda ta mé nichjin-nioo.

¹³Kiaá kiichja jngo jnà xita jchínga, kitsò-na:

—Jnà xita ra nikje chroba kjiya, ¿yá xita-ni, ko ñánda ka'fi-ni?

¹⁴Ko 'an, kixiín-la:

—Jii-ní ra 'yi na'in.

Ko jè kitsò-na:

—Jnà-ní xita kii ra ya tsatojin kjohi'in jnà nichjin 'kia nga 'nó tse kjohi'in ki'se, ra ko jni-la Forrè isitsje-ni nikje-la nga kjochroba-ni. ¹⁵Kii ko'sín ya títsajna-ni ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma nga nichjin ko nitjen inchisísin-la ya aya ingo-la. Ko jè ra tíjnasòn íxile, yaá kijnajin masen ki'ta-la nga siikinda. ¹⁶Mi ki ti kjinchrá siikjiín-ni, mi ti ki koxándá-la, ko mi ki ti bato tsjè koma-la ndabá-la tsá'bí ko mi ki ti chján-la ndabá. ¹⁷Nga jé Forrè ra tíjna ya masen-la ya ñánda tíjna jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma, jé siikinda koni 'sín makinda jnà forrè ko jé skén-la ndiyá nga kiko ñánda nga tíjto nandá ra tíjnakon. Ko jé Nainá siixijno-ni nga'tsi ndáxkon jnà xita kii.

Jè chibà ra tjíchjá'ño ra ma-nì ito

8 ¹Kia nga jè Forré tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni ito ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjičkóya, maseén-la hora jñá ki'se ya ján ngajmi. ²Akjòn kíjtsee jñà ìkjalì ra ito ma-ni ra incha kixi ya ngixkon Nainá nga jngó jngó chrjoo ki'tsi-la. ³Kiaá 'ji ijngo-isa ìkjalì ra 'ya jngo kichà sinè jè ra ya tiya chrjongó nainá; tsasijna kixi ya a'ta ímixa tsje ya ñánda nga tì jè chrjongó nainá; ki'tsi-isa-la mé-ni ya sijnjoko-ni jñà kjobitsa'ba-la jñà xita-la Nainá; yaá tsaká ya asòn ímixa tsje ra ngi kichà sinè ra tìjna ya ngixkon jè ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma. ⁴Jè ni'ndi-la chrjongó nainá, yaá tjíngoko, ko jñà kjobitsa'ba-la jñà xita-la Nainá nga kijimijìn koni 'sín nga tsá'ya jè ìkjalì nga ijchò skanda ñánda nga tìjna jè Nainá. ⁵Jè ìkjalì, akjòn 'kiaá iskábé jè kichà ra tiya chrjongó nainá; tsinchá-isa xó'bí ra títì nga tìsòn ya ímixa tsje; akjòn yaá isikàtjen ya asòn isà'nde, ko 'ño kitsin 'chon, ko ina'yá-la jta, ko 'ño jate ko tì'koaá 'tsa chón.

Mé ra kjomà a'ta 'tse jñà chrjoo

⁶Jñà ìkjalì ra ito ma-nioo ra ito chrjoo tjíma'ya; tsikitsajna nda-ní nga sijkji'ndá chrjoo-la.

⁷Jè ìkjalì ra síjna ítjòn, isikji'ndá jè chrjoo-la; ko akjòn 'kiaá inikasén ya a'ta nangi jtsí najo ko ni'í ra tjíkjín jní. Nga jàn-ya isà'nde, jngo-yá kiti; ko tì'koaá ta nga'tsi jñà yá ra tjín, jè ra jàn-ya, jngo-ya kiti-te; ko kiti ijye-ní nga'tsi xka ijñá.

⁸Jè ìkjalì ra ma-ni jò isikji'ndá jè chrjoo-la; ko 'kiaá inikàtjen-jin ya ndáchikon jngo ra ko'sín 'ki koni jngo nindo ra 'ño jè 'ki ra títì jngà jngà. Ko jè ra jàn-ya 'ka tjín-ni jè ndáchikon, jngo-yá, ngi jní kjomà. ⁹Jñà cho ra tjín ya ajin ndáchikon, jè ra jàn-ya ta nga'tsi cho, jngo-yá 'ken. Ko tì'koaá jè ra jàn-ya ta nga'tsi chitso ra tjín ya ajin ndáchikon, jè ra jngo-yá, ngi kinikitsón-ña-ní.

¹⁰Jè ìkjalì ra ma-ni jàn isikji'ndá jè chrjoo-la, ko jngo nitse ra 'ño jè 'ki iskàtjen-ngi-ni ya ján ngajmi ra ko'sín 'ki koni jngo ni'í ra títì jngà jngà; ko jè nitse rakì, jè ra jàn-ya ta nga'tsi xangá nandá, yaá iskàtjen-jin jè ra jngoyá xangá ko nga'tsi i'nde ñánda nga títjo nandá. ¹¹Jè 'í-la nitse rakì; xka tsja 'mì,

jè ra jàn-ya ma-ni ta nga'tsì nandá, jngo-yá kjotsja; kò kjín jchán x̄it̄a 'ken ta ngat̄jì-là nga kjotsja nandá.

¹² Jè ìkjalì ra ma-ni ijòn, isikji'ndá jè chrjoo-là, akjòn jè ra jàn-ya, koni 'sín 'ki jè tsá'bí, jngo-yá itsi'on; kò jè sá, 'koaá t̄i'sín kjomà; kò j̄nà nitse, 'koaá t̄i'sín kjomà-te; akjòn kjòj̄nò jngo-yá jè tsá'bí kò jè sá kò j̄nà nitse; kò jè n̄ichjin 'kia nga jàn-ya tjín-ni, jngo-yá kjòj̄nò, kò 'koaá t̄i'sín kjomà 'kia nga nitjen.

¹³ 'Kiaá ìskotsjeen, kí'nchrè jngo-là xija nga itjotjén ya masen-là ajin isén. Kò 'nó kiichja nga kitsò:

—jIma-ró-ni, ima-ró-ni, ima-ró-ni j̄nà x̄it̄a ra tjín ya a'ta nangi; batoó 'nó ton koma'tin 'kia nga siikji'ndá chrjoo-là j̄nà ìkjalì ra ngi jàn chija-isa!

Jè chrjo ra ma-ni 'òn

9 ¹ Jè ìkjalì ra ma-ni 'òn isikji'ndá jè chrjoo-là, kò k̄jt̄seé jngoo nitse ra ya inchrabà-ni ya ján ngajmi nga iskàtjen-ngi ya a'ta nangi, kò jè kjongatsja yabi ra 'tse ngajo natjan. ² Akjòn iskí'xa jè ngajo natjan; kò ni'ndí itjo koni tsa jngo ngajá ra 'nó je 'ki; kò jè ni'ndi ra itjo, jahajton-j̄nó-là jè tsá'bí ya ajin isén. ³ Ya ajin ni'ndi, yaá itjotin likò ra 'nó 'i' kjòn ra tsangasòn ya a'ta nangi; kò ki'tsì-là nga'nó nga ma 'kee na'yá-là koni 'sín 'bé na'yá-là j̄nà chò na'yá toxòli ra tjín ya a'ta nangi. ⁴ 'Koaá 'sín ki'tsì-là kjohixi nga mì kì j̄nà tsjá 'chin-là j̄nà ndijyi ra tjín ya isà'nde, kò nij̄nà xka ij̄nà kò nijngo yá; nga ta j̄nà katatsjá 'chin-là j̄nà x̄it̄a ra mì kì t̄jì'ta chiba-là Nainá ya tótjen-là. ⁵ Mì kì ki'tsì'nde-là nga katasí'ken j̄nà x̄it̄a; ta jé-ní nga 'òn sá katatsjá-là kjohi'in; kò jè kjohi'in ra tsjá-là x̄it̄a, 'koaá 'sín ma koni 'sín ma 'kia nga 'bé-ná chò na'yá toxòli. ⁶ J̄nà n̄ichjin kiòò, j̄nà x̄it̄a koaàtsji-ní kó'sín nga si'ken ijo-là, tanga mì kì sakò-là kó'sín nga ma kiyá; kò mején-là nga kiyá, tanga mì kì kiyá-jin.

⁷ J̄nà likò k̄i, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn j̄nà kabàyo ra ijye t̄itsajnanda nga kiji kjojchán. Ya asòn sko, t̄jì'a jngo-là ra koni kjòn corona ra 'tse k̄ich̄a sinè; kò isén-là, 'koaá 'sín kjòn koni kjòn isén-là x̄it̄a. ⁸ J̄nà tsja-sko, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn j̄nà tsja-sko íchjín; kò j̄nà ni'ño, 'koaá 'sín kjòn koni tsa ni'ño xa. ⁹ J̄nà xotjoba inìma-là, 'koaá 'sín kjòn koni kjòn j̄nà k̄ich̄a ra faya j̄nà x̄it̄a ra fi kjojchán; j̄nà najngá-là, 'koaá

'sín na'yá-la nga fane koni tsa 'ñó kjín ma-ni kichá naxítji ra kabàyo tjí'ndofe-la nga inchimahachikon nga inchifi kjojchán. ¹⁰Tjín ndi'tsin koni tsa cho na'yá toxòli; kò tjín-la na'yá; kò jñà ndi'tsin tjín-la nga'ñó nga ma 'òn sá sìiki'on xità. ¹¹Jè ra tìjna ítjòn-la jñà likò, jè ìkjalì-la ra 'tse natjan; jè 'í-la ìkjalì rakii nga 'én hebreo, Abadón 'mì, kò ra 'én griego, Apolión 'mì, [jè 'én ra tsò-ni: Jè ra ma-la síkitsón-ñà].

¹²Ijyeé tsato jè kjohi'in ra tìjna ítjòn jè ra bato 'ñó ton kjomà'tin jñà xità; tanga ingi jò chija-isa ra 'sà nchrabá.

'Kiá nga jane chrjo ra ma-ni jon

¹³Jè ìkjalì ra ma-ni jon isikji'ndá jè chrjo-la, kò kí'nchré jngo-la jta ra ya inchrabà-ni ya nga ijòn nchrajá ra tjín-la ímixa tsje ra ngi kichá sinè ra ya síjna ya ngixkon Nainá, ¹⁴jè jta ra kitsò-la ìkjalì ra ma-ni jon ra tsá'ya chrjoo:

—Chjíjnda'ñó-ni jñà ìkjalì ra ijòn ma-ni ra tjí'tá'ñó ya chraña-la ndáje ra 'mì Éufrates.

¹⁵Kò itájjnda'ñó-ni jñà ìkjalì ra ijòn ma-ni ra ijye kò'sín títsajnanda nga jè hora, kò jè nichjin, kò jè sá, kò jè nó, nga jè ra jàn-ya ta nga'tsì xità ra tjín, jngo-yá sì'ken. ¹⁶'An kí'nchrè-la kótjín ma-ni jñà chíchàn ra kabàyo títsajnakjá-la; jò sindo millón ma-ni.

¹⁷'Koaá 'sín tsatsíjen-na jñà kabàyo kò jñà xità ra títsajnakjá-la nga kichá tája kjijsa ya asòn inìma-la ra inì tsijen koni ní'í, kò ra chji'ndì tsijen koni jngo najo ra 'mì zafiro, kò ra sinè tsijen koni jè chijo ra 'mì asùfre. Jñà sko kabàyo, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn skò xa, kò ya tsa'ba, ní'í bitjo, kò nì'ndì, kò asùfre. ¹⁸Ta ngatjì-la jñà nga jàn kjohi'in kii, jè ra jàn-ya ta nga'tsì xità ra tjín, jngo-yá 'ken. Jé ní'í kò jè nì'ndì kò azufre ra bitjo ya tsa'ba kabàyo isi'ken. ¹⁹Jñà kabàyo yaá tjí'a nga'ñó-la ya tsa'ba kò ya atjòn ndi'tsin. Jñà ndi'tsin, 'koaá 'sín tjín skò koni 'sín kjòn ye; kò jé ma tsjáhi'in-la xità.

²⁰Jñà xità ra tsijnengi-ni ra mì kì 'ken 'kiá nga kjomà kjohi'in kii, takó mì kì isikájno jñà jé-la kò mì kì kitsjin-jìn; takó jñà kijtsexkón jñà inìma 'cho-la ní'í, kò jñà xkósòn ra nainá tsò-la, koni jñà ra kichá sinè, kò ra kichá chroba, kò ra kichá bronce, kò ra najo, kò ra yá, jñà ra mì kì tsijen-la, kò mì kì 'nchré, kò mì kì ma-la fi. ²¹Kò jñà xità kii, mì kì isikájno-jìn, kò mì kì kitsjin-jìn nga ma-la sí'ken xità, kò mì kì kitsjin-jìn nga

ma-la 'sín ra kjoatj'ee, ko nì mî kî kitsjin-jìn nga ma-la 'sín kjoachijngi, ko mî kî kitsjin-jìn nga ma-la síchijé.

Jè ìkjali ra kjiya tsja jngo xajon ra itsé 'ki

10 ¹Jngo ìkjali kítse-isa ra tjín-la nga'nño ra ya tínchrabájen-ni ya ngajmi nga tjikótjijno síjnajin ifi; ya sko, jngo 'ya síjnasòn; jè isén-la, 'koaá 'ki koni jè tsá'bí, ko jñà ndsako, 'koaá kjòn koni tsa ni'í ra incha kixi nga inchiti. ²Jngo xajon ra itsé 'ki tsá'ya ra kijjna tsijen; ko jè ndsako kixi, yaá tsasíjnajin ya ajin ndáchikon ko jè ndsako ngaskoán, yaá tsasíjna ya asòn nangi. ³Ko 'nño jchán kiichja; 'koaá 'sín kitsò koni 'sín tsò jè xa 'kia nga kjindáya. 'Kia nga ijye kiichja, itóo 'chon ina'yá jta-la. ⁴'Kia nga ijye kí'nchrè jta-la 'chon ra ito ina'yá-la nga kiichja, tjín-ni nga xajoón ki'tàa; tanga kí'nchrè jngo-la jta ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-na:

—Ta jì katasijin-li jñà 'én ra kàchja jñà 'chon ra ito ma-nioo; kì tà chjàn xajon bi'ti.

⁵Jè ìkjali ra kítsee ra ya síjnasòn ya ndáchikon ko ya asòn nangi, iskimítjeén jè tsja kixi ya ján ngajmi, ⁶ko 'koaá 'sín kitsjá kixi 'én-la a'ta 'tse Nainá ra tíjnakon skanda ta mé nichjin-nioo, jè ra tsikínda jè ngajmi ko jè nangi ko jè ndáchikon ko nga'tsi tsajmì ra tjín ya ngajmi, ya a'ta nangi, ko ya ndáchikon; 'koaá 'sín kitsò:

—Mì tì kì 'se-isa-ni nichjin, nga mì tì kì skoóna kjoa-ni. ⁷Nga jè nichjin 'kia nga ki'tsia jè ìkjali ra ma-ni ito nga siikjindáya jè chrjoo-la, 'kiaá kitjasòn jè kjoa ra tíj'ma-la Nainá koni 'sín ijye kitsò jñà xita chi'nda-la ra kiichja ngajo-la.

⁸Jè jta ra asa kí'nchrè-la nga 'sa ítòn ra ngajmi inchrabà-ni, india kiichja-isa-na nga kitsò-na:

—'Tin, ko chjíbì jè xajon itsé ra kijjna tsijen ra kjiya tsja jè ìkjali ra síjna kixi ya asòn ndáchikon ko ya asòn nangi.

⁹Kì kásen'ta-la 'an jè ìkjali ko akjòn kixin-la:

—'Ti-ná jè xajon itsé ra tja'chí.

Ko jè ìkjali kitsó-na:

—Chjíbì ko chjini; ya a'a ndsa'bì, ixií kama-li koni tsa tsjén; tanga ya aya indsi'bì, tsjayaá koma.

¹⁰Ískábé-náa jè xajon itsé ra tsá'ya jè ìkjali; 'kia nga ijye ískíne, ixi'á ki'sin ya ndsa'baa koni tsa tsjén, tanga ya aya indsi'bà tsjayaá kjomà. ¹¹'Kiaá ki'mì-isa-na:

—Machjeén-ní nga india k_{in}ákjoa ngajo-la Nainá nga kó'sín koma'tin jñà x_{it}a ra k_jin nax_{in}dá nchrabá-ni k_o ra k_jin nangi chja-ni k_o ra k_jin skoya t_jín-ni 'én ra chja, k_o kó'sín koma'tin ra x_{it}axá t_{it}jòn t_{it}sajna.

Jñà x_{it}a ra jò ma-ni ra tsjá 'én-la

11 ¹Kiaá ki'tsi ngó-na yá ra ma mach_{ib}a-ni ra koni 'ki ndijyi 'ki, k_o ki'mì-na:

—T_{is}t_{ij}in k_o t_{ich}ib_{ii} jè ingo ítjòn-la Nainá k_o jè ímixa tsje-la k_o t_{ix}kiyi kótjín ma-ni jñà ra yá be_xkón Nainá. ²Tanga k_i tà chjàn n_{ich}ib_{ii} jè nd_{its}in-la ingo. Jè i'nde rak_i, jñà itjábé-la jñà ra tax_ki x_{it}a ra mì tsa x_{it}a judío. K_o jñà x_{it}a k_i, ichán-jò sá kot_{ex}omasòn jè nax_{in}dá Jerusalén ra i'nde tsje-la Nainá. ³K_o sikásén-náa jñà x_{it}a-na ra jò ma-ni ra tsjá 'én ra a'ta tsá'an nga jngo jmi k_o jò sindo k_o jàn-kan n_{ich}jin k_{ich}jaya; k_o jñà nikje ra k_jóya, nikje naxá k_jòn [mé-ni k_okòn chiya-ni jè k_joba ra 'se].

⁴Jñà ngajò x_{it}a ra tsjá 'én, jñá-ní ngajò yá olivo k_o ngajò k_{ich}a candelero ra incha kix_i yá ngixk_on Nainá ra batéxoma-la isà'nde. ⁵Tsa yá ra mejèn-la nga s_iiki'on jñà x_{it}a k_i, ni'í bachrje tsa'ba ra jngó-kjá india k_jón baká jñà x_{it}a kondra-la, k_o 'koaá 'sín kiyá ni'sín ta yá ra mejèn-la s_iiki'on. ⁶Jñà x_{it}a k_i, t_jín-la nga'nó nga ma k_{ich}hà-la jè ngajmi mé-ni nga mì t_i k_i 'koa-ni jtsí jñà n_{ich}jin 'kia nga k_{ich}jaya; ti'koaá t_jín-la nga'nó a'ta 'tse nandá nga ma-la jn_i 's_iin; k_o t_jín-la nga'nó nga k_jin skoya k_johi'in tsjá-la jñà x_{it}a isà'nde; komaá-la k_o'sín 's_iin ni'sín ta kótjín 'ka mejèn-la. ⁷K_o jñà x_{it}a k_i, 'kia nga ijye tsjá 'én-la, jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ra yá t_{it}bitjomijin-ni yá ngajo natjan, skajànk_o-ní k_o s_iikijne-la, k_o kiyá ngajò x_{it}a k_i. ⁸Jñà ijo-la x_{it}a k_i, yaá s_{ih}ijyo masen yá nd_{its}in-la jè nax_{in}dá-tjòn yá nãnda nga kisi'ta krò jè Na'ín-ná; jè 'í-la nax_{in}dá-tjòn rak_i, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa jè Sodoma k_o jè Egipto. ⁹K_o jñà x_{it}a-la nax_{in}dá ra t_jín isà'nde, k_o nga'tsì tje-la x_{it}a ra t_jín, k_o x_{it}a ra chja nga'tsì 'én ra t_jín, k_o x_{it}a ra yá i'nde-la nga'tsì nangi ra t_jín isà'nde, jàn n_{ich}jin masen ta skòòts_{ij}en-jnó jñà ijo-la mi'ken; k_o mì k_i tsjá'nde nga s_ii'nde. ¹⁰Jñà x_{it}a ra t_jín yá isà'nde, 'nó je 'sí k_iijna, nga ijyeé 'ken jñà x_{it}a k_i; skanda s_iikasén kañá-la tsajmì jñà xákjén; kí k_o'sín 's_in-ni nga tse k_johi'in is_{ik}jiín jñà x_{it}a isà'nde a'ta 'tse x_{it}a k_i

ra kiichja ngajo-la Nainá. ¹¹ 'Kia nga ijye tsato ra jàn nichjin masen, jè Nainá isíkítsajnakon india-ni inìma-la nga jaáya-ila, akjòn tsincha kixi india-ni; nga'tsi xita ra kijtse 'ño kitsakjòn.

¹² Ngajò jña xita ki, ki' nchré jngo-la jta ra 'ño kiichja ra ya ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-la:

—Nchrabámijìon ya ijndí.

Akjòn kijìmjìn ya ajin ifi ya ján ngajmi, kò kijtse-ní nga'tsi jña ra xita kondra-la ma. ¹³ Ti'kiaá-ni 'ji jngo chón ra 'ño jchán 'tsa; jè ra te-ya ma-ni kóho'ki naxindá, jngo-yá ixojen; kò ito jmi xita 'ken ra ta jè kjoa 'tse chón; kò jña xita ra tsangì-ni, taxki 'ño itsakjòn, akjòn kiichja'ta-la Nainá ra tíjna ngajmi nga jeya isíkíjna.

¹⁴ Ijyeé tsato jè kjohi'in ra ma-ni jò, jè ra bato 'ño ton kjomà'tin jña xita; tanga ijyeé nchrabá nditon jè ra ma-ni jàn.

'Kia nga jane jè chrjo ra ma-ni ito

¹⁵ Jè ikjali ra ma-ni ito isikji'ndá jè chrjoo-la kò kjín jchán jta ina'yá-la ya ngajmi ra 'ño kiichja nga kitsò:

Jña kjotéxoma ra tjín ya isà'nde

ijyeé 'tseé jè Na'in-ná ra batéxoma-ná

kò jè Cristo ra jè isìkasén;

kò jè kotéxoma skanda ta mé nichjin-nioo.

¹⁶ Jña xita jchínga ra kahíjòn ma-ni ra ya títsanè íxile ya ngixkon Nainá, tsikítsajna-niña-ní nga tsinchaxkó'nchi nga kijtsexkón Nainá, ¹⁷ kitsò:

'Koáá 'sín 'mì-lajin Na'in ra Nainá 'mì-li nga tse kjonda kata'se-li,

nga ta ji ta jngo-ní ra bato tse nga'ño tjín-li;

ji ra tijni skanda 'ndi 'ndi

kò ra tíjna-ni skanda kjo'tsia,

[kò ji ra 'sa kji'li india-ni];

nga ijyeé kachjíbí jè nga'ño ra tjín-li;

kò ijyeé kabi'tsii nga ji kotéxomi.

¹⁸ Nga'tsi jña ra taxki xita ra mì tsa xita judío, ijyeé kjojtì-la; tanga ijyeé ijchó nichjin-la nga 'jíkii jè kjojtì-li nga 'kii kjohi'in,

kò jè nichjin nga kíndajín-la jña xita ra ijye 'ken,

kò jè nichjin nga 'ki-la jè kjotjò ra bakèn-la jña xita

chi'nda-li ra kiichja ngajo-li

kò jǎ̀nà ra xítà-là Nainá
 kò nga'tsi jǎ̀nà ra beXkón-li,
 nga'tsi ra ít'síñá kjòn kò nga'tsi jǎ̀nà ra jchínga kjòn;
 kò jè nìchjin nga síkjesin jǎ̀nà xítà ra ma-là síkjesòn
 xítà isà'nde.

¹⁹Kò itjá'xaá jè i'nde tsje-là Nainá ra tíjna ya ján ngajmi;
 ya aya i'nde tsje-là tsatsijen-ni jè kàxa ra tsikíndajín-ni kjoa
 jè Nainá kò jǎ̀nà xítà; akjòn 'nó jate ni'í 'chon, kò kjín jta
 ina'yá-là, kò 'nó kitsin 'chon, kò 'tsa chón tì'koáá 'tsa jtsí najo
 ra 'nó tsiña kjòn.

Jè chjoón kò jè ye

12 ¹Ya ján ngajmi jngo kjoXkón tsatsijen; jngo chjoón
 tsatsijen ra tjikótjijno tsá'bí koni tsa tjikótjijno jngo
 nikje kò jè sá yaá tíjngi ya ndsako kò jngo corona tjí'a sko
 ra tejò nitse tjí'ta-là. ²Jè chjoón rakíi, i'ndí tjíhi'ma-là; kò 'nó
 jchán tíkjindáyako indsi'ba nga títsin i'ndí-là kò tsee kjohi'in
 tísíkjíin. ³Ya ján ngajmi, ijngo kjoXkón tsatsijen-isa: jngo ye
 ra 'nó jè 'ki tsatsijen ra iní 'ki, kò ito ma-ni sko; kò te ma-ni
 jǎ̀nà nchrajá-là, kò jngó jngó corona ra ít'síñá kjòn tjí'a nga jngó
 jngó sko. ⁴Jè ndi'tsin ye, jngo jtín nitse tsikí'ndofe jè ra jàn jtín
 ta nga'tsi jǎ̀nà nitse ra jtín ya ján ngajmi; akjòn yaá tsikítsajo
 ya a'ta nangi. Jè ye yaá tsasijna'tà-là jè chjoón ra mejèn jtsín
 i'ndí-là, mé-ni nga jè skine-ni jè i'ndí-là chjoón 'kia nga ijye
 jtsín. ⁵Jè chjoón, jngo i'ndí 'xin kitsin-là ra kò'sín kotèxoma-la
 nga'tsi naxindá ra jtín isà'nde koni jngo xítà ra kjiya tsja jngo
 kichá ra koni 'ki xkahijnchra 'ki nga kijnè-là kjohi'in xítà
 ra mì kì 'nchréhijon-là. Ngi koó kjohi'in kotèxoma-là nga'tsi
 naxindá ra jtín. Tanga ta nditoón itja'án-là jè i'ndí-là chjoón
 rakíi; kò yaá inikasén ya ján ngajmi ya nándà nga tíjna jè
 Nainá nga tíbatèxoma. ⁶Jè chjoón, tsanga-ní; yaá kiji ya i'nde
 a'ta xin nándà nangi kixì, ya nándà nga Nainá ijye tsikíjnanda
 jngo-là i'nde, mé-ni nga ya kata'bi-là tsajmì ra skine ra jngo
 jmi kò jò sindo kò jàn-kan nìchjin ya kíjna.

⁷Ra ijye kjomà askan-nioo, ya ján ngajmi, kjojchán ki'se. Jè
 ìkjalì ítjòn ra 'mì Miguel kò jǎ̀nà ìkjalì-là, iskajàn-koò jè ye ra
 'nó jè 'kioo. Jè ye ra 'nó jè 'kioo, kò jǎ̀nà ìkjalì ra jtín-là ra jè,
 ni'sín 'nó iskajàn-ko jǎ̀nà ìkjalì-là Nainá, ⁸mì kì ma isikijne-là,
 kò mì tì kì mé i'nde ki'se-là ya ján ngajmi. ⁹Koaá 'sín kjomà-ni

nga itjokàjin ya ngajmi jè ye jchá ra 'mì: Xità-níí, kò ra 'mì: Xità Kondra, ra kondacha-la nga'tsi jñà xita isà'nde. Yaá inikàtjen-ngi ya a'ta nangi kò jñà ikjalí ra tjín-la.

¹⁰Kí'nchré jngo-la jta ya ján ngajmi ra 'nó kiichja nga kitsò:

—'Ndi 'ndi, ijyee ijchó nichjin nga jè Nainá síkítsahijyondíí xita xàngieé, nándà nga jè Nainá kòkòn nga'nó-la koni 'sín nga jè batéxoma kò jè kjotéxoma ra tjín-la jè Cristo [ra jè isikasén]. Nga ijyee kinikàtjen-ngi jè ra kò nichjin kò nitjen tsakánè-la 'én ndiso jñà xita xàngieé ya ngixkòn Nainá. ¹¹Jñà xita xàngieé, ngi kòo nga'nó ra tjín-la jè jní ra tsikíxten jè Forré isikijne-ila, kò ngi kòo jñà 'én ra kitsjà a'ta 'tse Nainá, kò mì kì kitsakjòn-la ní'sín kjòbiya. ¹²Tsja kata'se-la jè ngajmi kò jñà ra ya títsajna. Tanga, ima-ró-no jìòn ra ya títsajna ya a'ta nangi kò ya ajin ndáchikon nga jè xita-níí ijye ya ijchòkajen-nè-no kò 'nó jti tjín-la; nga be-ní nga ta chibaá nichjin kíjna-isa.

¹³Kia nga ijye kíjtsee jè ye ra 'nó je 'ki nga ijye inikàtjen-ngi ya a'ta nangi, tsahatjingíí-la jè chjoón ra kitsin-la i'ndí 'xin. ¹⁴Tanga jè chjoón, jò najngá-la xija tsi'kì-la ra 'nó i'i kjòn mé-ni nga kjomà itjotjén-ni nga tsanga-la jè ye ra 'nó je 'kioo; yaá kiji ya i'nde a'ta xìn nándà nga nangi kixì; jàn nó masen ya tsikijna nándà nga tjínè-la nga kòkinda kò nga 'kì-la tsajmì ra skine. ¹⁵Jè ye ra je 'kioo, nandá tsachrje tsa'ba, ra ya tsachrjetjingi-la jè chjoón, mé-ni nga jè ndáje ra tsachrje tsa'ba komaá ikò chrjoba-ni jè chjoón. ¹⁶Tanga jé nangi tsasiko jè chjoón; itjá'xajín jè nangi, kò yaá 'jaha'sen jè ndáje ra tsachrje tsa'ba jè ye ra 'nó je 'kioo. ¹⁷'Nó jti kjomà-isa-la jè ye a'ta 'tse jè chjoón nga mì kì kjomà isiko; akjòn yaá kijìtjingi-la jñà xita ra ya chja-ni tje-la chjoón rakì nga kii kjaán-kò nga'tsi xita ra síhitjasòn jñà kjotéxoma-la Nainá kò jñà ra nda tsjá 'én-la a'ta 'tse Cristo. ¹⁸Kò jè ye yaá tsikijnajin chrjoo ra tjín ya andi ndáchikon.

Jò cho i'i ra 'cho kjòn

13 ¹Kíjtse-náa nga jngo cho ra 'nó 'cho 'kioo itjomijìn-jin-ni ya ajin ndáchikon ra ito ma-ni sko kò te ma-ni nchrajá-la kò jngó jngó corona ra itsíná kjòn tí'á nga jngó jngó nchrajá-la; kò ra jngó jngó sko tí'ta jngo 'í ra chjajno-la Nainá. ²Jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ra kíjtsee, 'koaá 'ki koni kjòn jñà xa indò; kò jñà ndsako, 'koaá kjòn koni jñà

ndsakò chò oso; kò jè tsa'ba, 'koaá 'ki koni 'sín kjòn tsa'ba xa; jè nga'ńó-là jè yè ra 'ńó je 'kioo kò jè i'nde-là ñánda nga tíbatéxoma, yaá kisingatsja jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo ra itjojin-ni ndáchikon. Kò 'ńó tse kjotéxoma kitsjà-là. ³'Nó tse kiti jngo skò jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo; 'koaá 'ki koni tsa ijye kiyá; tanga ya skò ñánda nga 'ńó tse kiti-là, kjondaá-ni. Nga'tsi xita ra tjín nga tjijsa isà'nde ngi ta kjóxkón-là jè kjoa ra kjomà, kò yaá kii'ta-là jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo. ⁴Nga'tsi xita kijtsexkón-ní jè yè ra kitsjà-là kjotéxoma ra tísíchjeén jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo, kò jñà xita ti'koaá kijtsexkón-te jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo; akjòn kitsò:

—Tsin jngo-isa koni jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo; kò niyá ra chíkjoa-là nga skajàn-kò.

⁵Jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo ki'tsi'ndeé-là nga katachja jñà 'én ra jè 'nga síkijna ijo-là nga chjajno-là Nainá. Ti'koaá ki'tsi'ndeé-là nga ichán jò sá katatéxoma. ⁶Kò 'koaá 'sín ki'sin; kiichjajno-là Nainá, kò kiichjajno-là jè 'í-là Nainá kò jè Ni'ya Tsje-là kò kiichjajno-te-là jñà xita ra ya títsajna ngajmi. ⁷Kò ki'tsi'ndeé-là nga iskajàn-kò jñà xita-là Nainá, kò skanda isikijneé-là. Kò ti'koaá ki'tsi-là kjotéxoma a'ta 'tse nga'tsi tje-là xita ra tjín, kò a'ta 'tse nga'tsi naxindá ra tjín, kò a'ta 'tse xita ra chja nga'tsi 'én ra tjín, kò a'ta 'tse nga'tsi naxindá ra chja-ni nga jngó jngó nangi ra tjín isà'nde. ⁸Kò nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde, jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo, skexkón, jñà ra mì kì tsa ya tji'ta 'í-là skanda nga ti'sa tjà'tsin-là isà'nde jè xajon 'tse kjobinachon ra 'tse Forrè-là Nainá ra ini'ken.

⁹Nda katafiya-là nga'tsi xita: ¹⁰Jñà ra ijye kò'sín ki'tsi-là nga ndayá kiji, xá ndayá kiji-ni. Kò jñà ra ijye kò'sín ki'tsi-là nga kicha ndajò kiyá-ni, xá kicha ndajò kiyá-ni. Yaá ijndí machjeén nga nda katachíkjoako-là kò kixi katitsahijyo ki'ta jñà ra xita-là Nainá.

¹¹Ra kjomà askan-nioo, ijngo chò ra 'ńó 'cho 'kioo kijtsee, ra ya itjomijin-ni ya ajin nangi; jò ma-ni nchrajá-là ra kò'sín kjòn koni kjòn nchrajá-là forrè, kò 'koaá 'sín chja koni jngo yè ra 'ńó je 'ki. ¹²'Koaá 'sín tjín-là kjotéxoma koni jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo ra tjina íjòn nga ya síjna ya ngixkòn. Kò jé bínè-là nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde mé-ni nga jè katabexkón-ni jè chò ra 'ńó 'cho 'kioo ra tjina íjòn ra kjonda-ni ñánda 'ńó tse kiti jngo skò. ¹³Ti'koaá ki'sin kjoxxkón

ra 'nó i'in tjin, skanda kjamà-la isikjinchrabájen-ni ni'í ya ján ngajmi nga iskatsajo skanda ya a'ta nangi ra kijtse nga'tsi xita. ¹⁴Ko iskondachaá-la nga'tsi xita ra tjin ya isà'nde, ta ngatji-la jña kjojkón ra ki'tsi'nde-la nga ki'sin ya ngixkon cho ra 'nó 'cho 'kioo ra tjna ítjòn; tsikí'tin jña xita mé-ni nga kátinda jngo xkósòn-la jè cho ra tjna ítjòn ra ni'sín kicha ndajò kiti jngo-ni sko, tanga jaáya-la ko tijnakon-ní. ¹⁵Jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ra ma-ni jò, ki'tsí-la nga'nó nga isíkijnakon jè xkósòn ra isinda mé-ni ma-la katachja-ni ko nga katasí'ken nga'tsi xita ra mì kì skexkón. ¹⁶Koaá 'sín tsikínè-la jña ra ixti ko jña ra xita jhínga, jña ra xita nchiná ko jña ra xita ima, jña xita ra títsajnandí ko jña ra chí'nda títsajna'nó, mé-ni nga katasí'ta chíba-ni ya tsja kixi ko ñá tsa ya atjòn tótjen-la. ¹⁷Nijngo xita ra ma kotse tsajmì, ko nijngo ra ma kotina, tsa mì jè chíba-la cho ra kù ko tsa mì jè 'í-la tji'ta chíba-ni, ko tsa mì tji'ta-la jè número 'tse 'í-la. ¹⁸Í i'ndí machjeén jè kjobítsjen ra chjine; jè ra nda machiya-la, katabíxkiyaá jè número-la cho ra 'nó 'cho 'kioo; ko jè número rakì, jngo número ra jchaxkon-la jngo xita; jè número: ra jon sindo ko jàn-kan ko jon, (666).

**Jè Forrè-la Nainá ko jña xita ra jngo sindo ko
ichán ijòn jmi ma-ni**

14 ¹Ra kjomà askan-nioo, 'kia nga ískotsíjeen, kítse-náa jè Forrè nga síjnasòn ya nindo ra 'mì Sión nga ijncha'ta-la jña xita ra jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni nga tji'ta ya tótjen-la xita kù jè 'í-la Forrè l'ndí-la Nainá ko jè 'í-la Na'in-la. ²Ko kí'nchrè-la jta ra ngajmi inchrabà-ni ra ko'sín 'nó fane koni jè nandá 'kia nga 'nó maje, ko koni 'sín ma jè 'chon 'kia nga 'nó tsin; jè jta ra kí'nchrè-la, 'koaá 'sín tsò koni 'sín na'yá-la ya ñánda nga kjin ma-ni xita ra síkjane jña ní'nó ra 'mì arpa. ³Ko jngo 'én xitse tíjnda ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ngixkon jña ra ijòn ma-ni ra títsajnakon ko ya ngixkon jña xita jhínga; niyá ra kjomà-la kise-isa jè 'én xitse rakì, ta jña-ní ra jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni jña ra ijye itjokàjin kjohi'in 'tse isà'nde. ⁴Jña xita kù, mì tsa íchjín tsikítsajna, ngi tsjeé kisíjchá ijo-la. Jña xita kù ra fitjingi-la jè Forrè ni'sín ta ñánda nga fi. Jña-ní ra itjokàjin ítjòn kjohi'in a'ta 'tse xita isà'nde ko jña-ní ra kjongatsja

ítjòn Nainá kò jè Forrè; ⁵ra nímé 'én ndiso itjo ya tsa'ba, kò nímé jè isakò a'ta 'tse xita kii ya ngixkon Nainá.

Jña ìkjali ra jàn ma-ni

⁶Ìjngo ìkjali kítsee ra tsá'bajin isén ra tsá'ya jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra títina skanda ta mé nichjin-nioo mé-ni nga 'keènajmíya-la nga'tsi xita ra títin ya isà'nde, nga'tsi xita ra títin nga jngó jngó nangi, kò nga'tsi xita tje-la xita ra títin, kò xita ra chja nga'tsi 'én ra títin, kò xita ra títin ta nga'tsi naxindá ra títin ya isà'nde. ⁷Nó chja nga tsò:

—Tiskón-la jè Nainá kò jeya tikítina, nga ijyee ijchó nichjin nga kùndajín. Jchaxkón jè ra tsikínda ngajmi, nangi, ndáchikon kò nga'tsi i'nde ñánda títjo nandá.

⁸Ìjngo ìkjali tsatsíjen ra 'nó chja-te nga tsò:

—Ijyee iskajen-ngi, ijyee iskajen-ngi jè naxindá Babilonia, jè naxindá ra 'nó je 'ki; jè ra tsakón-ya-la xita isà'nde nga kjíí nainá kiitjingi-la, ra 'koáá ngoya-la koni jè kisíka'chi-ni xita xán 'tse kjoachijngi-la.

⁹Kò ìjngo ìkjali tsatsíjen ra ma-ni jàn, ra 'nó chja nga tsò:

—Tsa yá ra skexkón jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò tsa skexkón-te jè isén-la kò tsa tsjá'nde nga si'ta chiba ya tótjen-la kò ya tsja, ¹⁰'koáá 'sín Nainá tsjá i'in-te-la koni tsa skí nandá xán-la uva ra 'ya kjoiti-la Nainá, koni jngo xán ra títin chítin ra 'nó 'nga títin-la kò ra 'nó kjàn, ra xá ngi jè sabà Nainá tsikínda nga kòkòn kjoiti-la. Tsee kjohi'in 'ki-la; ngi koo ní'í kò chijo azufre ra 'nó tsjè títin nga koto kjohi'in ya ngixkon ìkjali tsje-la Nainá kò ya ngixkon Forrè. ¹¹Jè ní'ndi 'tse kjohi'in-la, kjitá nichjin nga kítjo kò nijngo nichjin nga mì kì kítjo skanda ta kjíá-nioo. Kò níkjíá ma síkjáya ní'sín nichjin kò ní'sín nitjen jña ra kò'sín bekkón jè cho rakii ra 'nó 'cho 'kioo, kò jña ra bekkón-te jè isén-la, kò jña ra kitsjá'nde nga isi'ta chiba ra a'ta 'tse cho ra 'nó 'cho 'kioo. ¹²Ií ijndíí machjeén nga nda katachíkjoa-la jña xita-la Nainá ra nda síhitjasòn kjotéxoma-la kò ra nda makjín-la ra a'ta 'tse Jesús.

¹³Kí'nchrè jngo 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-na:

—Kò'sín tí'ti xajon: “Ndi 'ndi-ni kò jña nichjin ra 'sa nchrabá-isa, mé tá nda-la jña ra ya kiyájin koni 'sín makjín-la a'ta 'tse Na'ín-ná.”

“Kixí kjoa”, tsò jè Inìma Tsje-la Nainá: “Jñà xìta kìi, sùkjáyaá-ni nga'tsi xá iyí ra ki'sin; kò yaá jcha-la jñà kjoa ra nda ki'sin ya a'ta nangi.”

'Kia nga koxkósòn xìta ra tjin a'ta nangi

¹⁴'Kia nga ískotsíjeen, jngo ifi chraba kíjtsee; ya asòn-la ifi tijnasòn jngo ra koni 'ki i'ndí-la xìta 'ki; jngo corona ra ngi kicha sinè tjí'a ya sko, kò jngo kicha tsitin tsá'ya ra ma tisòn-ni ijñá ra 'nó ijò 'ki. ¹⁵Ijngo ìkjalì itjo-ni ya i'nde tsje-la Nainá, ra 'nó kùchja-la ra tjna ya asòn ifi nga kitsò-la:

—Ti'tsiì nga tichásin jñà tsajmì ra ijye kjójchá kò tíxkí, nga ijyee ijchó chiba-la nga koxkó jñà tsajmì kìi, nga ijyee kjójchá nga'tsi tsajmì ra tjin ya a'ta nangi.

¹⁶Jè ra tijnasòn ya asòn ifi 'tsoón kicha-la ya a'ta nangi kò jñà tsajmì ra tjin ya a'ta nangi isinchaxkó-ní.

¹⁷Ijngo ìkjalì itjo-ni ya i'nde tsje-la Nainá ra tjna ya ján ngajmi ra tsá'ya-te jngo kicha tsitin ra ma tisòn-ni ijñá ra 'nó ijò kji-te. ¹⁸Ijngo ìkjalì ra be 'tse ni'í itjo-ni ya nándá tjna ímixa tsje-la Nainá, kò 'nó kùchja-la jè ìkjalì ra tsá'ya jè kicha tsitin ra 'nó ijò; kitsò-la:

—Ti'tsiì nga tichjín kicha ijò-li nga tichá'ti jñà to uva jñà ra tjin ya a'ta nangi nga ijyee kjójchá tsje-nì.

¹⁹Jè ìkjalì 'tsoón jè kicha-la ya a'ta nangi. Tsate'tà jñà to uva; akjòn yaá isìkatsajoyá ya chitso najo, ra 'ya kjojtì-la Nainá. ²⁰Mì tsa ya ajin naxindá isinè jñà to uva; yaá andi-la naxindá-ní nga isinè; 'kia nga ijye isinè, jní itjo ya nándá nga isinèya; 'nó tse tsangasòn jè jní ra ya itjo; skanda ijchòtjingi-la ya freno ra tjí'a ya tsa'ba kabàyo, skanda jàn sindo kilómetro tsangasòn.

Jñà ìkjalì ra ito ma-ni ra ito kjohi'in 'jìikó

15 ¹Ijngo kjoa tsatsíjen-na ya ján ngajmi ra 'nó jeya tsatsíjen kò 'nó xkón 'ki: Ito ma-ni ìkjalì ra ito kjohi'in 'ya, jñà kjohi'in ra fehe'ta-ni; nga yaá siikjehe'ta-ni jè kjojtì-la Nainá.

²Ti'koagá kíjtsee-te ra koni 'ki ndáchikon ra chitsín 'ki ra tjikójin-kò ni'í ra títi jngá. Kò yaá ijncha kixi ya asòn ndáchikon rakìi jñà xìta ra ijye isikijne a'ta 'tse cho ra 'nó 'cho 'kioo, kò nga isikijne-te a'ta 'tse xkósòn-la cho rakìi, kò ni mì

kì kitsjá'nde nga isi'ta chibà jè número ra 'tse 'í-la cho rakìi.
 Nga'tsi jñà xitā kii, kjiya tsja jñà ní'no arpa ra Nainá kitsjà-la.
 3 Kò jè inchise jè 'én ra kise jè Moisés ra chi'nda-la Nainá, kò jè
 'én ra kise jè Forrè, ra tsò:

Na'in ra Nainá 'mì-li, ra batoó tse nga'no tjin-li,
 'no jeya kò 'no xkón tjin nga'tsi kjoa ra 'ni.

Ji, ngi ta kjoa kixii ra 'ni, kò ngi ndaa tjin nga'tsi kjoa ra
 'ni,

kò ji-ní Xitaxá ítjòn ra batéxoma-la nga'tsi xitā isà'nde.

4 ¿Yá ra mì kì jtsakjòn-li Na'in?

¿Yá ra mì kì skexkón-li?

Tajngo-ní ra ji nga xitā tsje.

'Koaá ma-ni nga nga'tsi xitā ra tjin ya isà'nde kjinchrabá-ní
 nga skexkón-li

nga ijyee tí'ya-la jè kjoakixi ra 'ni.

5 'Kia nga ijye kíjtsee jñà kjoa kii, ískotsíjen-náa nga ya ján
 ngajmi itjá'xa jè i'nde tsje-la Nainá ra tjna ya aya Ni'ya Nikje
 ra bakón nga ya tjna Nainá. 6 Jñà ikjali ra ito ma-nioo ra ito
 kjohi'in 'ya, itjoó ya i'nde tsje-la Nainá. Kjiya nikje nda ra 'no
 chraba kjòn ra 'no fate tsijen; kò tjíkjá-la ya asòn inima-la
 xincho ra ngi kichá sinè. 7 Jngo itjojin jñà ra ijòn ma-nioo ra
 tjítsajnakon, nga jngó jngó chitsín ra ngi kichá sinè kitsjà-la
 nga jngó jngó ikjali ra ito ma-nioo. Kò jñà chitsín kii, yaá
 ijncha kjohi'in ra 'ya kjojti-la Nainá ra tijnakon skanda ta mé
 nichjin-nioo. 8 Ya aya i'nde tsje-la Nainá, ngi kitseé jè ni'ndi ra
 ya inchrabà-ni a'ta 'tse kjoajeya-la Nainá kò a'ta 'tse nga'no-la;
 niyá ra ma 'jaha'sen ya aya i'nde tsje 'kia nga takó kjè bitjasòn
 kjohi'in ra ito ma-ni ra 'jilkó jñà ikjali ra ito ma-nioo.

Chitsín ra ito ma-ni ra 'tse kjojti-la Nainá

16 1 Kí'nchré jngo jta ra 'no kilchja ra ya itjo-ni ya i'nde
 tsje-la Nainá, ra kitsò-la jñà ikjali ra ito ma-ni:

—Tangió kò tixten ya asòn isà'nde jè kjohi'in ra 'ya kjojti-la
 Nainá ra tjíya ya chitsín ra ito ma-ni.

2 Kiji jngo ikjali ra kii ítjòn; tsikixten ya asòn isà'nde jè ra
 tjíya jè chitsín ra tsá'ya; nga'tsi jñà xitā ra tjí'ta-la chibà-la cho
 ra 'no 'cho 'kioo, kò jñà ra bekkón jè isén-la cho rakii, jngo
 'chin tsako-la nga tsajajno jtsé ijo-la ra bato 'no 'cho tsatsíjen
 kò ra bato tse kjohi'in kitsjà-la.

³Jè ìkjalì ra ma-ni jò, yaá tsikíxten-jin ya ajin ndáchikon jè ra tjíya chít sín-là; jè ndáchikon ngi kjójní-ní koni tsa jní-là xíta ra xá ini'ken-ni, kò nga'tsì cho ra tjín ya ajin ndáchikon ngi 'ken ijye-ní.

⁴Jè ìkjalì ra ma-ni jàn, yaá tsikíxten ra tjíya chít sín-là ya ñánda nga tjín xangá nandá kò ya ñánda nga tíjjo nandá; jñà nandá saba jní kjomà. ⁵Kí'nchré-là jè ìkjalì ra 'tse nandá nga kitsò:

—Jì Nà'in, kjohixí ra tji'nì koni 'sín tjinìkasín kjohi'in kii ta ngatjì-là kjoa ra tjín isà'nde, nga xíta tsje-ní ra jì kò jíí-ní ra tijni 'ndi 'ndi kò jíí-ní ra tijna-ni skanda tì'sa kjotseé. ⁶Nga jñà xíta kii, tsikíxten jní nga isì'ken jñà xíta-li kò jñà xíta ra kiichja ngajo-li; kò 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tji'bi-là jì nga jní kata'bi koni 'sín nga bakèn-là.

⁷Tì'koaá kí'nchré jngo-là jta ra ya a'ta ímixa tsje-là Nainá kiichja-ni nga kitsò:

—Jì Nà'in ra Nainá 'mì-li, jì ra bato tse nga'ño tjín-li, kixí kjoa, jñà kjohi'in ra tji'bi-là xíta, ngi kixi tjín koni 'sín nga bakèn-là.

⁸Jè ìkjalì ra ma-ni ijòn, yaá tsikíxten-jnó tsá'bí jè ra tjíya chít sín-là; kò jè tsá'bí ki'tsi'ndeé-là nga jè ndabá-là 'ño katachjàn-là xíta. ⁹Kò batoó 'ño kichjàn-là jè ndabá-là tsá'bí jñà ijo-là xíta; kò jñà xíta kii, ta isaá kiichjajno jnchro-là Nainá ra tjín-là nga'ño a'ta 'tse kjohi'in kii; kò mì kì isíkájno jé-là, kò nì mì jeya isíkájna Nainá.

¹⁰Jè ìkjalì ra ma-ni 'òn, yaá tsikíxten-jnó ra tjíya chít sín-là ya ñánda nga tíbatéxoma jè cho ra 'ño 'cho 'kioo; ya ñánda nga tíbatéxoma, 'ño kjòjñò nítjen. Jñà xíta ra ya títsajna, ngi iskinenè ndijen-là ta ngatjì-là nga ajò kjomà-là ijo-là jñà kjoa kii. ¹¹Takó mì kì isíkájno jé-là xíta kii; ta isaá jnchro kiichjajno-là Nainá ra 'tse ngajmi ta ngatjì-là nga ajò kjomà-là jñà 'chin jtsé ra tsako-là ijo-là.

¹²Jè ìkjalì ra ma-ni jon, yaá tsikíxten-jín ra tjíya chít sín-là ya ndáje ra 'mì Éufrates; jè nandá-là xangá jè, kixíya-ní mé-ni nga ma koto-ni jñà xítaxá ítjòn ra ya nchrabá-ni ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí.

¹³Kíjtse-náa tsa'ba jè ye ra 'ño je 'ki kò ya tsa'ba jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, kò ya tsa'ba jè xíta ra kiichjaya 'én ndiso nga itjo jàn inìma 'cho ra koni kjòn xke kjòn. ¹⁴Jñà inìma 'cho

kìi, inìma 'cho-la níí-ní; jǎ̀nà ra bakón kjo_xkón kò ra fì nga bíxkóya jǎ̀nà xitaxá ítjòn ra tǐn ya nga tǐjngo isà'nde nga skajàn jè nichjìn ra ijye kò'sín tǐjnda-la jè Nainá ra bato tse nga'ñó tǐn-la. ¹⁵ “Nda tǐn'á'ya, nga 'koa' 'sín kǐ'í'ia ra 'an koni 'sín 'fii jngo xita chijé. Mé tǎ nda-la jè xita ra ijye tǐjnanda 'kia nga 'an ra kǐ'í'ia kò ra ijye kjijnanda nikje-la; kò tsa kjijna líká, jchaá-la kjosabà-la.” ¹⁶ Jǎ̀nà inìma 'cho-la níí, yaá tsikíxkóya jǎ̀nà xitaxá ítjòn ra tǐn ya isà'nde ya i'nde ñánda nga 'mì Armagedón ra 'én hebreo.

¹⁷ Jè ìkjalì ra ma-ni ito, yaá tsikíxten ya ajin isén jè ra tǐjya jè chitsín-la. Ya aya i'nde tsje-la Nainá ra tǐjna ján ngajmi ñánda nga tǐjna jè ra tǐjnasòn íxile nga tǐbatéxoma itjo jngo jta ra 'ñó kiichja nga kitsò:

—Ijyeé itjasòn.

¹⁸ Akjòn taxkì 'ñó jate, kò ina'yá-la jta, kò kitsin 'chon; 'tsa chón ra bato 'ñó 'tsa; kjè sa nijngo chón ra kò'sín tǎ 'ñó 'ba skanda 'kia nga tǐ'sa isinda jǎ̀nà xita ya asòn isà'nde. ¹⁹ Jè naxindá ra 'ñó nda 'yaxkon-la, jàn-ya kjomà. Kò jǎ̀nà naxindá ra chja-ni jngó jngó nangi ra tǐn isà'nde, jngo kjá ixojen. Kò jè naxindá ra 'mì Babilonia ra 'ñó nda 'yaxkon-la mì kì isikato jè Nainá; kitsjá-la kjohi'in ra ijncha chitsín ñánda nga 'ya kjojtì-la ra 'ñó ajò kjomà-la. ²⁰ Nga'tsì nangi ra ya kjihijyo ya ajin ndáchikon, jngo kjá kichija; kò jǎ̀nà nindo, mì kì tǐ kijcha-ila. ²¹ Ján ngajmi inchrabà-ni jtsí najo ra iskatsanè jǎ̀nà xita; kò 'ñó tsiña kjòn skanda tsatoó-la ichán kilo iyí nga jngó jngó. Jǎ̀nà xita 'ñó kiichjajno-la Nainá ta ngatjì-la jè kjohi'in ra 'jiikó jtsí najo nga batoó tse kjohi'in ki'tsi-la.

Kó'sín nga ki'tsi-la kjohi'in jè chjoón skáya

17 ¹ Jíi jngo jǎ̀nà ìkjalì ra ito ma-ni jǎ̀nà ra ito chitsín 'ya ra ito skoya kjohi'in ijncha; tsakákoò-na nga kitsò-na:

—Nchrabí, kokon-la jè kjohi'in ra 'ki-la jè chjoón skáya ra 'ñó nda 'yaxkon-la ra ya tǐjna ñánda nga 'ñó kjìn xangá nandá kjihijyo. ² Jǎ̀nà xitaxá ítjòn ra tǐn ya isà'nde yaá isingásòn-kò chjoón skáya rakìi nga kǐ'íi nainá kijtǐjngi-la ra 'koa ngoya-la koni tsa ya kiskàjin-kò kjoachijngi-la chjoón skáya ra kìi, kò nga'tsì xita ra tǐn nga tǐjngo isà'nde jé xán 'tse kjoachijngi-la chjoón rakìi kjo'chì-ni.

³'Kia nga isikatsíjen jngo-na kjoa jè Inìma Tsje-la Nainá, jè ìkjalì yaá ìko-na ya ì'nde a'ta xìn ñánda nangi kixì. Yaá kítse jngo chjoón ra tíjnakjá jngo-la cho ra 'ño 'cho 'kioo ko ra inì 'ki. Jè cho rakì, tíjn-jno tíjn'ta ya ijo-la 'én ra 'cho tsò nga chjajno-la Nainá; ko ito ma-ni sko ko te ma-ni nchrajá-la. ⁴Jè chjoón rakì, nikje chji'ndì ko nikje inì 'ki ra kjiya; kicha siné ijájno, ko najo chjí ra 'ño nda kjòn ko jè najo ra 'mì perla. Ko tsá'ya jngo chítsín ra ngi kicha siné ra ya tjíya nga'tsi kjoa'cho-la ko kjoatjé ra 'tse kjoachijngi ra 'sín. ⁵Ya tótjen-la jí'ta jngo 'í ra kjo'ma ra mì kì fíya-ná mé-ni kotsò-ni, jè ra tsò: “Jè naxínda je Babilonia, ra 'ño 'yaxkon-la, jè ra na-la ma nga'tsi íchjín skáya ra tíjn ko nga'tsi kjoa'cho ra tíjn ya isà'nde.” ⁶Kítse-náa jè chjoón 'chi ra jní-la xita-la Nainá kjo'chi-ni ko jní-la xita ra ini'ken ra ta ngatjí 'tse Jesús. Ko 'kia nga kítsee, ta 'koaá kjomà-na, ngi ta kjóxkón-na. ⁷Kiaá kitsò-na jè ìkjalì:

—¿Mé-ni nga maxkón-li? 'Aán koxín-la kó'sín tsò-ni jè kjoa'ma ra a'ta 'tse chjoón rakì ko a'ta 'tse cho ra 'ño 'cho 'ki ra tíjnakjá-la, jè ra ito ma-ni sko ko ra te ma-ni nchrajá-la. ⁸Jè cho ra kà'yi, jè-ní ra tíjnakon nga tí'sa-ni, tanga ijye 'ken-ní, ko ijyeé mejèn nchrabámijìn-ni ya ngajo natjan nga kiji ya ñánda nga ngi ta ya jchija. Jñà xita isà'nde ra mì tsa ya jí'ta 'í-la ya xajon ra 'tse kjobinachon skanda tí'kia-ni nga tí'sa isinda isà'nde, ta koxkón-la 'kia nga skoòtsíjen-la jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, nga jè-ní ra tíjnakon nga tí'sa-ni, ra ijye 'ken ko kotsíjen india-ni.

⁹Yaá ijndí machjeén jè kjobítsjen ra chjine jíjn. Jñà sko ra ito ma-ni, itoo nindo tsò-ni; ko jñà nindo kii, yaá tíjnason jè chjoón rakì; jñà sko ra ito ma-ni, tí'koaá ito xitaxá ítjòn tsò-ni. ¹⁰Ko 'òn ma-ni ra ijye iskajen-ngi; jngo-isa-ni ra takó tíbatéxoma; jè ra ijngo, takó kjè kì 'fii; tanga 'kia nga kj'íi, ta chibaá nichjín kotèxoma. ¹¹Jè cho ra 'ño 'cho 'ki ra tíjnakon nga tí'sa-ni, tanga ijye 'ken, jè-ní ra ma-ni jin xitaxá ítjòn; yaá tíjnajin-la jñà ra ito ma-ni ko yaá tífi ñánda nga ta ya jchija.

¹²Jñà nchrajá ra te ma-ni ra kà'yi, teé xitaxá ítjòn jíjn-ni ra takó kjè kì bí'tsia nga batéxoma. Tanga ta jngoó hora nga xitaxá koma nga taña kotèxoma-kjo ko jè cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹³Jñà xitaxá ítjòn kii ra te ma-ni, ta jngoó kjobítsjen jíjn-la nga yaá siingatsja jñà nga 'ño-la ko jè kjotéxoma-la jè cho ra 'ño

'cho 'kioo. ¹⁴Skajàn-kjo-koó jè Forrè, ko jé Forrè sìikijne; nga jé batéxoma-la nga'tsi xita ra batéxoma, ko jé Xitaxá Itjòn-la nga'tsi ra xitaxá itjòn títshijyo; ko jña ra ya tjtshijyo-ko, xá inakjoá-ila, ko xá itjahájin-ni, ko kixí síkitjasòn-la.

¹⁵Kitsò-isa-na jè ìkjalì:

—Jè nandá ra kàchitsíjen-la ñánda nga tjna jè chjoón skáya rakì, naxindá-ní, xita kjín-ní, jñá-ní xita ra tjin nga jngó jngó nangi ra tjin ya isà'nde, ko jñá-ní xita ra chja nga'tsi 'én ra tjin ya isà'nde. ¹⁶Jña nchrajá ra te ma-ni kà'yi ko jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, kojtikeyè jè chjoón skáya rakì. Sketon-ní ko síkájna líka-nì, skineé jè ijo-la ko ngi koó ni'í nga kòkà-ni. ¹⁷Nga jè Nainá, 'koaá 'sín ijye tsikíjin ya kjobítsjen-la jña xita kii, nga ko'sín kata'sín koni 'sín jè Nainá iskosòn-la. 'Koaá ma-ni nga sìjngoó jña kjobítsjen-la jña xita kii nga sìngatsja jña kjetéxoma-la jè cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹⁸Jè chjoón ra kà'yi, jè-ní jè naxindá-je ra batéxoma-la nga'tsi xitaxá itjòn ra tjin ya isà'nde.

Kó'sín nga iskajen-ngi jè naxindá Babilonia

18 ¹Ra ijye kjomá kjoa kii, ijngo ìkjalì kíjtse-isa ra inchrabàjen-ni ya ján ngajmi ra 'ño tse nga'ño tjin-la; jè kjoajeya-la ra 'ño jate tsatsíjen, ngi kisihsen tjinngo ya a'ta nangi. ²'Nó kiichja nga kitsò:

—Ijyeé iskajen-ngi, ijyeé iskajen-ngi jè naxindá-je ra 'mì Babilonia; ijyeé ta i'nde-la inima 'cho-la nií kjamà ko ngajo-la nga'tsi ra inima 'cho ra tjé kjòn; ko yaá títshajna jña nise ra 'ño 'cho kjòn ra mì kì ma chine. ³Nga nga'tsi xita isà'nde, yaá isíngásòn-ko jè naxindá je rakì nga kjíi nainá kiitjingi-la koni 'sín xita ra kjoachijngi 'sín, 'koaá ngoya-la tsa ya kjo'chi-ni xita jña kjoachijngi ra ki'se ya ajin naxindá ra kii. Ko jña xitaxá títjòn ra tjin ya isà'nde, ti'koaá yaá kiitjingi-te-la ra kjíi nainá ra tjin ya naxindá rakì koni tsa ki'sin-te kjoachijngi. Ko jña xita isà'nde ra batínaya-ni tsajmì, yaá kjonchiná-ni nga'ta 'tse kjoa'cho ra ki'se-la jè naxindá ra kii.

⁴Ijngo jta kí'nhre-isa-la ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsò:

—Jìòn ra naxindá tsa'an, títjokajion jè i'nde rakì, mé-ni nga mì ya kjótsji-jé-te-no jè jé ra 'sín, ko ti'koaá mé-ni mì ya kòkò-te-no jña kjohi'in ra tjábé-la. ⁵Nga jña jé-la ijyeé 'ño kjetse skanda ijye tshijin i ngajmi, ko jè Nainá tí'sín kindá

nga'tsi kjoa'cho ra inchi'sín. ⁶Ko'sín katama'tin ngajo-ni koni 'sín nga ki'sín ra jè. Jò 'ka ko'sín katama'tin ngajo-ni koni 'sín tjín kjoa'cho ra ki'sín. Tijé-ni chitsín ra tsikíndayá xán, jò 'ka ko'ki jchá 'ti ngajo-ila koni 'sín jchá xán ra jè tsikínda. ⁷Ta ngatji-la nga jeya isíkijna ijo-la ko nga isitsjako-te ijo-la, ko'sín 'ti-la kjohi'in nga katakjindáya-ni ndáxkon. Nga 'koaá 'sín tsò ya ajin iníma-la: “Aán-ná chjoón ítjòn ko 'aán tíbatexóma, ko mì tsa chjoón jch'an-jiàan, ko nijngo nichjin nga kjohi'in sikjiáan.” ⁸'Koaá ma-ni nga ta jngo kjón nichjin kj'íí kanè ijye kjohi'in ra 'ki-la: kiyá xita-la; skíndaya-ni ndáxkon; kokjijnchrá-la. Ko ngi ni'í kjehesko-ni. Nga batoó tjín-la nga'nó jè Nainá ra ijye ko'sín kiskosòn-la nga kotjín kjohi'in tsjá-la.

⁹Jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde, 'nó skíndayake ko 'nó 'on kama-la 'kia nga ske nga tímihijiín jè ni'ndi-la nga títi jè naxindá je rakii ya nãnda nga kijitjingi-la nainá xkósòn ra tjín ya naxindá je rakii ra 'koa ngoya-la koni tsa kijitjingi jngo-la chjoón ra kisiko kjoachijngi ko nga kisitsjako ijo-la. ¹⁰Kjiín kincha-ni nga jtsakjòn-la jè kjohi'in rakii; 'nó kichja nga kítso: —iIma-ró-ni, ima-ró-ni naxindá je Babilonia ra 'nó nda kijchaxkon-la, nga ta jngohíjta kjón-ní kà'fiikánè-la jè kjohi'in ra ka'bi-la!

¹¹Jñà xita ra tjín ya isà'nde ra batínaya-ni tsajmì, ti'koaá skíndayakeé-te nga baá 'se-la nga mì ti yá ra kotse-ni jñà tsajmì-la, ¹²jñà tsajmì ra kicha sinè, ra kicha chroba, ko najo chjí ra 'nó nda kjòn, ko ndáton ra 'mì perla, ko nikje chjí ra chroba kjòn, ko ra chji'ndi nájtsé kjòn, ko nikje ra ngi seda ko nikje ra inì kjòn, ko nga'tsi yá íte ra nda jne, ko kjín ndiyá-la tsajmì chjí ra ngi ninda ni'nó cho isinda-ni, ko tsajmì ra yá akon isinda-ni, ko kicha bronze, ko jñà kicha ra 'mì hierro, ko jñà najo ra 'mì marmol; ¹³ko jñà chrjaba-yá canela, nga'tsi tsajmì ra nda jne, ko chrjongó nainá, ko perfume ra 'nó nda jne ra 'mì mirra, chrjongó 'tse yá olivo, ko xán ra 'tse to uva, ko sihitì, ko chijo niño nchrajín ko trigo, ko jñà cho ra ma 'ba 'chá, ko forrè, ko kabayo, ko carreta, skanda satína-te jñà xita ra chi'nda 'nó síxá.

¹⁴Kítso-la:

—iNga'tsi kjoa ra nda isasèn-la ijo-li, ijyeé itjahíxìn-li; ijyeé inichija tsji nga'tsi tsajmì ra nda kjòn ra tsjachi tsiki, ko ni-ti-jngo nichjin sakò india-ili!

¹⁵Jñà xit̄a ra t̄jín ya isà'nde ra batínaya tsajmì ra ya kjonchiná a'ta 'tse naxindá rakìi, kjiín kincha-ni nga jtsakjòn 'kia nga ske jè kjohi'in rakìi. 'Ñó skindayake kò baá 'se-la, ¹⁶nga kitsò:

—Mé ta jé-la jè naxindá-je ra ngi nikje lino chraba tsakjaya, kò nikje ra chji'ndi nájtsé, kò ra nikje inì, kò nga tsajajno ya ijo-la ra ngi kich̄a sinè, kò najo chjì ra 'ñó nda kjòn, kò ndátòn ra 'mì perla, ¹⁷nga ta jngohíjta kjón-ní kafehesòn-ni nga'tsi kjoanchiná ra t̄jín-la!

Nga'tsi xit̄a ra síxáko chitso kò nga'tsi xit̄a ra ya inchifiya ya chitso, kò jñà xit̄a ra ya síxá ya aya chitso kò nga'tsi ra ya síxá ya ajin ndáchikon, kjiín tsincha-ni ¹⁸'kia nga kijtse jè ni'ndi-la nga títi jè naxindá rakìi; 'ñó kiichj̄a nga kitsò:

—Ni kjè sa jngo naxindá ta nda ki'yaxkon-la koni jè naxindá ra títi 'ndi-ni.

¹⁹Tsikíxten-jnó chijo ya skò kò 'ñó ba ki'se-la nga iskindayake nga kitsò:

—Mé ta jé-la jè naxindá-je rakìi, nga nga'tsi ra t̄jín-la chitso ya ajin ndáchikon, ndaá kjonchiná-ni a'ta 'tse kjonchiná ra ki'se-la jè naxindá je rakìi, kò 'ndi-ni ta jngohíjta kjón-ní kafehesòn-ni nga'tsi kjoanchiná-la.

²⁰Nga'tsi ra titsajna ján ngajmi, tsjaá kata'se-no; kò nga'tsiò ra xit̄a-la Nainá ma, kò jìòn ra tsikíxáya-no Cristo, kò jìòn ra inakjoá ngajo-la Nainá, tsja 'tè-la takòn. Nga ijyeé jè Nainá kàtsjáhi'in-la ta ngatjì-la nga'tsi kjoa ra isiko-najìòn.

²¹Jngo ikjalì ra 'ñó tse nga'ñó t̄jín-la, jngo najo tse iskábé ra najo natsí ra litji 'ki, akjòn yaá isikàtjen-jin ya ajin ndáchikon, kitsò:

—Naxindá Babilonia ra 'ñó nda kijchaxkon-la, 'koaá tì'sín 'ñó nanga skajin-ndá kò ngi jchija-ní kò mì tì yá ra skexkon-isa-ni ya isà'nde. ²²Kò ya i'nde rakìi, mì tì kì kiná'ya-ila jñà ra síkjane arpa kò jñà ra síkjane chrjoo itsjì kò jñà ra síkjane chrjoo i'i. Kò mì tì yá xit̄a 'se-ni ra ma-la síxáko ta mé tsajmì-nioo. Kò mì tì kì mé najo molino koxáko-ni. ²³Ni-ti-jngo ni'í kohisen-ni ya i'nde rakìi, kò mì tì yá xit̄a kixan-ni, ta ngatjì-la nga batoó 'ñó nchiná kina'yà-la nga tíjngo isà'nde jñà xit̄a-la ra tsatínaya-ni tsajmì, kò ta ngatjì-la nga jñà kjoatj'ee ra ki'se jè naxindá rakìi, tsikíndisoko nga'tsi naxindá ra t̄jín isà'nde. ²⁴Jé naxindá rakìi t̄jín-la jé nga kinì'ken kò nga

kixaájten jní-là xítà-là Nainá kò jǎ̀ ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-là, skanda nga'tsi xítà ra kinì'ken nga tíjngo isà'nde.

Kó'sín nga 'yaxkón kò nga nitsjakò Nainá yà ján ngajmi

19 ¹Kia nga ijye tsato jǎ̀ kjoa kì, yà ján ngajmi kí'nchre-là jta ra 'nó jchán ina'yá-là koni tsa kǐn jchán ma-ni xítà nga kitsò:

¡Aleluya! ¡Nda kata'yaxkón Nainá!

Nga jè tsachrjekàjin-ná kjohi'in,

kò jè-ní ra jeya tíjna

kò ra 'nga tíjna

kò ra tse nga'nó tíjn-là;

² nga ndaá tíjn kò kixíí tíjn koni 'sín nga bíndajín ra jè,

koni 'sín nga ijye kitsjá-là kjohi'in jè naxínda je rakì,

ra isìkitsón-jin isà'nde nga tsakón-là xítà nga kǐí nainá

kiitjingi-là,

'koaá ngoya-là koni tsa tsakón-là a'ta 'tse kjoachijngi-là

kò kitsjá ngajo-là kjohi'in

koni 'sín nga tsikíxten jní-là nga kisì'ken jǎ̀ ra chì'nda-là

Nainá kjomà.

³ Ìjngo 'ká kitsò-isa:

—¡Aleluya! ¡Nda kata'yaxkón Nainá! Nga jè ni'ndi ra tífaá'ndi nánnda nga títi naxínda rakì, 'koaá 'sín kjoaá'ndi skanda ta mé nichjin-ni.

⁴ Jǎ̀ xítà jchínga ra kahíjòn ma-ni kò jǎ̀ ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, tsincha-xkó'nchi-niña-ní nga kijtsexkón jè Nainá ra tíjnasòn íxile-là nga tíbatéxoma kò kitsò:

—¡Kò'sín katama, nda kata'yaxkón jè Nainá! ¡Aleluya!

⁵ Jngo jta itjo-ni yà nánnda nga tíjna jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ra kitsò:

Nda jchaxkón Nainá nga'tsiò ra chì'nda-là ma,

kò íchjín kò íchjá kò íxti kò i'ndí,

jiòn ra ngi koó kjoskon-no nga 'yaxkón Nainá.

⁶ Tí'koaá kí'nchre jtaá-te-là ra 'koa 'sín ina'yá-là koni tsa kǐn jchán ma-ni xítà ra kiichja, koni tsa faháya-là jè nandá 'kia nga 'nó fane, kò koni 'sín nga faháya-là jè 'chon 'kia nga 'nó tsin, nga inchitsò:

¡Aleluya!

ĩNda jchaxkón jè Nainá ra Na'ín-ná!
 Nga jè ra bato 'ńó tse nga'ńó tjin-la
 kò ijyeé jè tíbatéxoma.

⁷Tsja 'ké-lá jè inìma-ná
 kò sìtsjakeé jè takén
 kò jeya sikíjneé ra jè,
 nga ijyeé ijchó nichjin-la nga kixan jè Forrè.
 Kò jè chjoón-la ijyeé tijnanda,

⁸kò ijyeé ka'bì-la nikje chraba ra kjónaya,
 jngo nikje tsje ra 'ńó chjí-la ra ngi nikje fate-ní.

Jè nikje chraba ra 'ńó chjí-la jè jngoya-la jñà kjoa ra nda 'sín
 jñà xita-la Nainá.

⁹Jè ìkjalì kitsò-na:

—Xajon ti'tì jñà 'én kì: “Mé ta nda-la jñà xita ra xá
 inakjoá-ila nga ya kokjen-kò jè Forrè 'kia nga kixan nga kijnna
 'sí.”

Kò kitsò-isa-na:

—Jñá kì ra ngi 'én kixi-la Nainá.

¹⁰Tsásen-xkó'nchi'tá-la 'an jè ìkjalì nga mejèn-na nga
 skexkón, tanga kitsò-na:

—Majìn, kì tà chjàn kò'sín 'nì; tì'koaá chì'nda-la Nainá-ná ra
 'an koni nga jì, kò koni jñà 'ndsì ra i'ka ra nda inchifitjìngi-la
 'én kixi ra kitsjà Jesús. Jè Nainá nda jchaxkín.

Jñà 'én kixi ra kitsjà jè Jesús, tijná-ni ra síchiya-la jñà xita ra
 síchjeén Nainá nga chja ngajo-la.

Jè ra tijnasòn-la jè kabàyo chraba

¹¹'Kiaá kítsee jè ngajmi nga tì'xá, kò jngo kabàyo chraba
 tsatsjèn. Kò jè ra tijnakjá-la, jò 'í tjin-la, jngo ra tsò-ni: Ngì
 Kixíí Síhitjasòn, kò ra ijngo: Ngì Xita Kixi-ní. Nga ngi kixíí 'sín
 'kia nga bínda-jín kjoa kò 'kia nga kjaán. ¹²Jñà xkon, 'koaá 'sín
 kjòn koni tsa títi ní'í; kò ya skò kjin jchán corona ra itsíná kjòn
 tíj'a-la, kò jngo 'í tíj'ta-la ra mì kì yá be kótsò-ni; ta jngoó jè
 ra be. ¹³Jè nikje ra kjinaya, jní ijàjno tijnngo. Kò jè 'í-la, 'Én-la
 Nainá 'mì. ¹⁴Yaá tjìngi-la jñà chíchàn ra 'tse ngajmi; kjiya nikje
 chraba ra ngi tsje kjòn kò ra 'ńó chjí-la; títsakjá-la kabàyo ra
 chraba kjòn. ¹⁵Jngo kichà ndajò ra itsjì 'kì ra 'ńó ijò bitjo-ni ya
 tsa'ba jè ra tsjáhi'in-la nga'tsi xita naxindá ra tjin ya isà'nde.
 Kò jngo kichà koaya tsja nga kotéxoma-ila jñà naxindá. Jè

sabá kōsinè to uva ya aya chitso najo nga kochrje nandá xán ra tjiko kjojtí-la Nainá ra tse kjoji'in 'ya, nga bato tse nga'nó tjín-la ra jè. ¹⁶ Ya asòn nikje-la ko ya asòn chrjamí-la tjí'ta 'én ra tsò: “Jè ra xitaxá ítjòn-la ra xitaxá tíjtòn títsajna ko jè ra batéxoma-la nga'tsi xita ra batéxoma.”

¹⁷ Jngo ìkjali kítsee ra ya síjnasòn ya tsá'bí nga 'nó kùichja-la nga'tsi cho ra tjímajin ya ajin isén ra kjine ijo seen nga kitsò-la:

—Nchrabá tíxkóya xàngioo nga'tsi-no, mé-ni nga chjine-no nga'tsi jñà ijo ra jè Nainá ijye tjínda-la, ¹⁸ nga chjinee ijo-la jñà ra xitaxá ítjòn, ko ijo ra 'tse chíchàn ítjòn, ko ra 'tse xita nchiná, ko ijo-la kabàyo, ko 'tse xita ra bitsakjá-la, ko ijo-la ra nga'tsi ta yá xita-ni, ra xita chi'nda ko jñà ra mì tsa xita chi'nda, ko íchjín ko íchjá ko íxti ko i'ndí.

¹⁹ Ko kítse-náa jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ko nga'tsi jñà ra xitaxá ítjòn títsajna ya isà'nde ko jñà chíchàn-la; kjóxkóya-ní mé-ni nga skajàn-ko-ni jè ra tíjnakjá-la jè kabàyo chraba ko chíchàn-la ra tjiko. ²⁰ Tanga indabá'nó jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ko indabá'nó-te jè ra kùichjaya 'én ndiso, jè ra ki'sìn kjojkón ya ngxkón jè cho ra 'nó 'cho 'kioo nga tsikíndacha-la jñà xita ra isi'ta chiba-la nga tí'koaá kijtsexkón jè isén-la jè cho rakíi. Yaá inìkatsajin tíkon ngajòo ya ajin ni'í ra títi jnga ra ngi koó azufre títi-ni. ²¹ Jñà xita ra i'ka, jè 'ken-ni jè kicha ndajò ra tíbitjo ya tsa'ba jè ra tíjnakjá-la jè kabàyo; nga'tsi jñà cho ra bimajin ya ajin isén ra kjine ijo seen, jñà kjoski-ni nga kiskine ijo 'ken-la nga'tsi jñà xita kii.

Jè ra jngo jmi nó

20 ¹ Jngo ìkjali kítse-isa ra ngajmi itjojen-ni; 'ya jè yabi 'tse ngajo natjan, ko jngo cadena ra 'nó je 'ki kjinaya tsja. ² Itsabá'nó jè ye jchá ra 'mì: Xita-níí, ko ra 'mì: Xita Kondra, nga jngo jmi nó tsikíté'nó. ³ Ko yaá isikátjen-ya ya ngajo natjan ko yaá tsikíchjà'ya. Tsikí'ta jngo chiba nga tsikíchjà'nó mé-ni nga mì yá ra koma skííxa-ni ko mì tí kì koma kíindisoko-ni jñà xita naxínda ra tjín ya isà'nde skanda 'kia nga ijye koto jngo jmi nó. Akjòn 'kiaá tjájnda'nó chiba nìchjin india-ni.

⁴ Kítse-náa íxile ra ijncha nándá nga tísatéxoma, ko yaá tsikitsajna jñà ra xá ko'sín tsi'kì-la kjetéxoma nga jñà

kìndajín. Kò kítseé-náa jǎnà inìma tsje-la jǎnà xítà ra kitisín ra ta ngatjì-la jǎnà 'én kixì ra kitsjà a'ta 'tse Jesús kò ra ta ngatjì-la nga jǎnà 'én-la Nainá kijitjìngi-la. Jǎnà xítà ra mì tsa jè kijtsexkón jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò tì'koa mì kì kijtsexkón jè isén-la cho rakìi, kò nga mì kì kitsjá'nde nga isi'ta-la jè chiba-la cho rakìi ya tótjen-la kò ya tsja. Jǎnà xítà kii, tsikitsajnaoón india-ni, kò jngo jmi nó tsatéxoma kò jè Cristo. ⁵Ijndí nga jaáya ítjòn-la xítà. Tanga jǎnà mi'ken ra i'ka, skanda 'kiaá jaáya india-ila 'kia nga ijye tsato ra jngo jmi nó. ⁶Mé ta nda-la jǎnà xítà ra koko-la nga kjoaáya ítjòn-la! Xítà kii, ijye xítà-la Nainá koma. Nga jè kjobiya ra bijchó jò-ni, mì tì kì mé nga'nó tjin-la ra a'ta 'tse; mì tì mé ma siiko-ni. Ta isaá na'mì kama ra a'ta 'tse Nainá kò a'ta 'tse Cristo kò jngo jmi nó taña kotèxoma kò.

⁷Kia nga ijye kje ra jngo jmi nó jè ra xítà kondra kitjo-ni ya ñánda tjna'ya nga tísíkiín kjohi'in; ⁸kojmendií-ní mé-ni nga skoóndacha-la nga'tsi jǎnà xítà naxínda ra tjin nga tjinjo isá'nde, jè Gog kò Magog. Kííxkóya xákjín mé-ni nga skajàn-ni nga 'se kjojchán. Batoó kjín ma-ni, 'koaá jngoya-la koni jǎnà chrjo ra ijncha ya andi ndáchikon. ⁹Tsinchimasòn-ní kóho'ki nga tjinjo isá'nde; jngo tjandi kijì-la ya ñánda nga títsajna jǎnà xítà-la Nainá kò jè naxínda ra Nainá tsjake. Tanga jè Nainá, ni'í isikjinchrabájen-ni ya ján ngajmi nga tsaká nga'tsiò. ¹⁰Kò jè xítà-níí ra tsikíndocho-la, yaá inikátjen-jin ya ñánda nga títi jnga ni'í ra ngi kò azufre títi-ni, ya ñánda nga ijye títsajna jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò jè ra kiichjaya 'én ndiso; yaá siikjiín kjohi'in nga kò nichjin kò nitjen skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo.

'Kia nga sindajín-la jǎnà mi'ken

¹¹Kítseé jngo íxile ra chraba 'ki kò ra 'nó je 'ki nga tijnasòn jè ra ya tíbatéxoma. 'Kia nga tsatsíjen jè ra tijnasòn íxile chraba, jè nangi kò jè ngajmi mì kì kijcha-la kó'sín nga ichijà. ¹²Kò kítse-náa jǎnà mi'ken ra íchjín kò íchjá kò jǎnà ra íxti kò i'ndí kjòn nga ijncha kixì ya ngixkon Nainá. Jǎnà libro itjá'xajin-ní [ñánda tji'ta mé ra ki'sin nga jngó jngó xítà], kò ijngo itjá'xa-isa ra askan-nioo jè ra libro 'tse kjobinachon; isindajín-la jǎnà mi'ken koni 'sín tjin kjoa ra ki'sin nga jngó jngó koni 'sín nga tji'ta jǎnà libro ra itjá'xajin. ¹³Jè ndáchikon

kitsjà jǎ̀nà mi'ken ra ya tǎ́hijyo-là. Jè ì'nde 'tse mi'ken kò jè ì'nde 'tse kjohi'in kitsjà jǎ̀nà mi'ken ra ya tǎ́tsajna-là; kò 'koaá 'sín isindajín-là koni 'sín tǎ́n kjoá ra ki'sín nga jngó jngó.
¹⁴⁻¹⁵ Jè ì'nde-là mi'ken kò jè ì'nde-là kjohi'in yaá inikatsajojín ya ñánda nga títi jnga ni'í. Kò jǎ̀nà mi'ken ra mì kì isakò 'í-là ya a'ta xajon 'tse kjobinachon, yaá iskatsajojín-te ya ajin ni'í ra ngi títi jnga. Jé kjobiya rakìi ra bijchó jò-ni.

Jngo ngajmi xitse kò jngo nangi xitse

21 ¹ Jngo ngajmi xitse kò jngo nangi xitse kǎ́jtsee; jè ngajmi ra tǎ́jna nga tǎ́'sa ítjòn kò jè nangi, ijyee kichija; kò mì tǎ́ kì mé ndáchikon kijna-ni. ² Kò kǎ́jtsee-te naxindá tsje-là Nainá ra jè Jerusalén xitse, nga tǎ́nchrabájen-ni ngajmi ya ñánda nga tǎ́jna Nainá, jè naxindá ra ijye kò'sín tǎ́jnanda koni jngo chjoón ra kixan ra ijye tǎ́jnda-là ijo-là nga tíkoá nga skaábé 'xin-là. ³ Jngo jta ra ngajmi inchrabà-ni kí'nchre-là ra 'ño kiichja nga kitsò:

—Chítsijen-la jè Ni'ya Tsje-là Nainá, ijyee yaá tǎ́jnajin masen-là jǎ̀nà xita. Nga jè Nainá kǎ́jnajin masen-là jǎ̀nà xita, nga xita naxindá-là koma. Jè sabá Nainá kǎ́jnako jǎ̀nà xita kii nga Nainá-là kǎ́tso-là. ⁴ Jè sabá Nainá sǎ́ixi-ni nga'tsi ndáxkon xita; kò mì kì tǎ́ yá xita ra kiyá-ni; kò mì kì tǎ́ yá ra skindaya-ni ndáxkon; kò mì kì tǎ́ yá ra 'on koma-là nga skiíjo-kò ijo-là; nga ijye tsato ra kjoá jchínga.

⁵ Kò jè ra tǎ́jnasòn íxile ñánda nga tǎ́batéxoma, kitsó-ní:

—¡Chítsijen! 'An, tǎ́sǎ́xítseya ijyee-na nga'tsi tsajmì ra tǎ́jn. Kò kitsò-na:

—Xajon ti'ti jǎ̀nà ra 'an kotíxian-la; nga jǎ̀nà 'én kii, ngi 'én kixi-ní kò ngi kixií tǎ́jn.

⁶ Kò kitsò-isa-na:

—Ijyee itjasòn. 'An-ná ra tǎ́jna ítjòn-na skanda kjo'tsia kò 'an-ná ra tǎ́jna skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; 'an-ná ra tsiki'tsiá-na kò 'an-ná ra sikjehe'ta-na. Jǎ̀nà ra xándá-là, ta kjo'tjò tsja-là nandá ra sk'í, ya ì'nde ñánda tǎ́bitjo nandá ra tsjá kjobinachon. ⁷ Jǎ̀nà ra sǎ́ikijne, jǎ̀nà kongatsja ijye nga'tsi kjoanda kii; 'aán koma jè Nainá-là kò jǎ̀nà koma íxti-na. ⁸ Tanga jǎ̀nà xita ra tsakjón, kò jǎ̀nà ra mì makjiín-là, jǎ̀nà ra 'ño 'cho tǎ́jn kjoá ra 'sín, kò jǎ̀nà ra xita sí'ken, jǎ̀nà xita chijngi kò jǎ̀nà xita ra 'sín kjoatj'ee, jǎ̀nà xita ra kǎ́'íi nainá bexkón kò nga'tsi jǎ̀nà ra xita

ndiso, yaá kòkò-la ya ñándà nga títi ni'í-jngà nga ngi kò azufre títi. Jé rakìi, kjobiya ra bijchó jò-ni.

Naxindá xitse ra 'mì Jerusalén

⁹Ji kasi'ta chraña jngo-na jñà ìkjalì ra ito ma-ni, jñà ra tjíma'ya jñà chitsín ra ito ndiyá-la kjobi'in ra fehe'ta-ni tjíya, kò tsakákòd-na nga kitsò-na:

—Nchrabí ya ijndíi, mé-ni nga kokon-la jè chjoón ra tíjnanda jè ra kixan-kò jè Forrè.

¹⁰Kia nga jè Iníma Tsje-la Nainá isikatsíjen jngo-na kjoa, jè ìkjalì yaá ìkò-na ñándà síjna jngo nindo ra je 'ki kò 'nga 'ki, kò tsakón-na jè naxindá ra je 'ki ra naxindá tsje ra 'mì Jerusalén ra ya itjojen-ni ján ngajmi ra 'tse Nainá inchrabà-ni. ¹¹Jè naxindá tsje Jerusalén, 'koaá 'sín 'ñó fate tsatsíjen koni tsa jngo najò chjí ra 'ñó nda 'ki; kò ngi 'koaá 'sín fate koni jè najò ra 'mì jaspe ra kò'sín tsijen-yá-ni koni tsa chitsín. Kì kò'sín fate tsatsíjen-ni nga jé kjoajeya-la Nainá kò'sín isikatsíjen. ¹²Jngo chrjó ra 'ñó je kò 'ñó 'nga tjíchjàndi-ilà jè naxindá rakìi, kò tejò ma-ni jñà xotjoba-la. Nga jngó jngó xotjoba jngo ìkjalì síjnajto. Kò yaá tjí'ta 'í-la jñà ra tejò naxindá ra ya inchrabà'ta-ni ixti-la Israel. ¹³Ya ñándà tjo-ni tsá'bí, jàn xotjoba tjin-la. Kò ya ñándà kàtjì-ni tsá'bí, tì'koaá jàn xotjoba tjin-la. Ya nga kixi-la ñándà tjo-ni tsá'bí jàn xotjoba tjin-la, kò ya ngaskoán-la ñándà nga tjo-ni tsá'bí tì'koa jàn xotjoba tjin-la. ¹⁴Jè chrjó ra tjíchjàndi-ni ya naxindá, tejò chrjó tjà'tsin tjin ya ñándà nga tejò 'í tjí'ta ra 'tse jñà xita ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la jè Forrè.

¹⁵Jè ìkjalì ra túbáko-na, jngo kicha kjiya tsja ra ngi kicha sinè ra koni 'ki jngo yá ra ma machiba-ni 'ki, jè ra síchjeén nga machiba-ni jè naxindá kò jè chrjó ra tjíchjàndi-ni naxindá kò jñà xotjoba-la. ¹⁶Jè naxindá, 'koaá 'ki koni tsa jngo kàxa. 'Koaá tì 'ki ndajò-ni koni 'ki nga teyá. Jè ìkjalì, jé kicha ra tsá'ya kisichiba-ni jè naxindá. Jò jmi kò jò sindò kilómetro tjin-la. 'Koaá tì 'ki tjin-la, jè ra ndajò kò ra teyá kò ra 'nga. ¹⁷Isichibaá-te jè chrjó ra tjíchjàndi-la jè naxindá, jngo sindò kò ichán ijòn xkó ndseé tjin-la ra chiba 'tse xita isichjeén jè ìkjalì, [jè ra ichán nanga tjin-ni].

¹⁸Jè chrjó ra tjíchjàndi-ni, ngi jé kisinda-ni najò chjí ra 'mì jaspe. Tanga ra jè naxindá, ngi kicha sinè ra jè. 'Koaá 'sín

tsijen koni jngo chĩtsín ra tsje. ¹⁹Ko jñà chrjó tjà'tsin jè chrjó ra tjíchjàndi-ni ya naxindá, ngi sabà jñà najo chjí ra 'nó nda kjòn ijájno; jè ra tǐjna ítjòn, jé najo ra 'mì jaspe; jè ra ma-ni jò, jé najo ra 'mì zafiro; jè ra ma-ni jàn, jé najo ra 'mì ágata; jè ra ma-ni ijòn, jé najo ra 'mì esmeralda; ²⁰jè ra ma-ni 'òn, jé najo ra 'mì ónice; jè ra ma-ni jon, jé najo ra 'mì cornalina; jè ra ma-ni ito, jé najo ra 'mì crisólito; jè ra ma-ni jin, jé najo ra 'mì berilo; jè ra ma-ni ijan, jé najo ra 'mì topacio; jè ra ma-ni te, jé najo ra 'mì crisoprasso; jè ra ma-ni tejngo, jé najo ra 'mì jacinto; ko jè ra ma-ni tejò, jé najo ra 'mì amatista. ²¹Jñà tejò xotjòba-la, tejò najo chjí ra 'mì perla tjín-ni. Nga jngó jngó xotjòba, jngoó najo chjí ra 'mì perla tjínda-ni. Jè ndiyá té-la naxindá, ngi kichá sinè-ní; 'koaá 'sín nda fate tsijen koni tsa jngo chĩtsín.

²²Ya ajin naxindá, nijngo ingo kǐjtsee. Nga jè sabá Na'ín-ná ra Nainá ra bato tse nga'nó tjín-la, ko jè Forrè, ra ma ingo-la. ²³Jè naxindá, mì tsa tǐ tsá'bí ko mì tsa tijé sá machjeén-ila nga síhisen-la; nga jè sabá kjoajeya-la Nainá síhisen-la; ko jé Forrè ma ni'í-la. ²⁴Jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde, jè kjoahisen-la Nainá kímahisen-ni; ko jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya a'ta nangi, kiko kjoanchiná-la nga ya siingatsja. ²⁵Jñà xotjòba-la naxindá nikjiá nga sichjà 'kia nga nichjin; nga ya ijndáa, mì kǐ tsa kojñò-jìn. ²⁶Jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde yaá kiko nga'tsi kjoanchiná-la ko nga'tsi ra 'nó nda kjòn nga ya siingatsja. ²⁷Nimé kjoatjé ma kjoaha'sen; nijngo ra kjoa'cho 'sín ko ra 'én ndiso chja ma kjoaha'sen-jin naxindá; ta jñà kjoaha'sen jñà ra tjí'ta 'í-la jè xajon-la Forrè ra 'tse kjobinachon.

22 ¹Ra kjomà askan-nioo jé ìkjalì tsakón jngo-na xangá ñánda nga tí'fa nandá ra kijina tsjé tsje, jè nandá ra tsjá kjobinachon, ra ngi fate-ní koni tsa jngo chĩtsín. Yaá tíbitjo-ni ya ñánda nga tǐjna Nainá nga tǐjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ñánda nga tǐjna-te jè Forrè. ²Jè xangá nandá, yaá 'fa ya nga masen-la jè ndiyá té-la naxindá. Ya nga ngajò 'ka andi-la xangá nandá, síjna jè yá ra tsjá kjobinachon; jè yá, tejò 'ka majchá to-la nga inó; jngo 'ká majchá nga jngó jngó sá; jñà xka-la yá, jñà maxki-ila jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde. ³Mì kǐ tǐ mé kjoa 'se-ni ra mì kǐ sasén-la Nainá. Nga yaá kijna jè Nainá ko jè Forrè nga kotéxoma; ko jñà ra chí'nda-la ma, yaá síxá'ta-la. ⁴Ngi skoó'an tsijen Nainá; ko

jè 'í-là Nainá, yáá sí'ta ya tótjen-là. ⁵Ya ijndáa, mì kì tì nìtjen 'se-ni; kò mì tsa ní'í isen kochjeén-ila, kò mì tsa tì ní'í-là tsá'bí kochjeén-ila; nga jè sabà Nainá ra Na'ín-ná síhisen-là. Kò jñá kotèxoma skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo.

Ijyeé kjochraña nga kji'í jè Cristo

⁶Jè ìkjali kitsò-na:

—Jñà 'én kii, ngi 'én kixi-ní kò ngi kixi'í tjin. Jè Na'ín-ná ra Nainá jè ra síchiya-là jñà xita ra chja ngajo-là, jè kàsikasén jè ìkjali-là mé-ni nga kòkòn-là jñà xita chi'nda-là jñà kjoa ra ta nditon kjón-ní kòkama.

⁷—iNda chítsijen, 'an ijyeé kji'í nditon-ná!

iMé tã nda-là jñà ra nda síhitjasòn jñà 'én ra kitsjà Nainá ra tji'ta jè xajon rakii!

⁸'An ra 'mì-na Juan, 'aán-ná ra kí'nchree kò ra kítsee jñà kjoa kii. 'Kia nga ijye kí'nchree kò nga kítsee, tsásen-xkó'nchi-niña-náa ya анги ndsako jè ìkjali ra tìbakón-na jñà kjoa kii, nga kítsexkóon. ⁹Tanga jè ìkjali kitsò-na:

—Majìn kì tà chjàn kò'sín 'nì. Nga 'an, tì'koaá tì chi'ndaá-te ma koni ngaji, kò koni jñà 'ndsii jñà ra síhjeén Nainá nga chja ngajo-là, kò jñà ra síhitjasòn jñà 'én ra tji'ta jè xajon rakii. Jé Nainá, ra jchaxkiin.

¹⁰Kò kitsò-isa-na:

—Kì tà chjàn bi'ma-jìn jñà 'én ra kitsjà Nainá ra tji'ta jè xajon rakii, nga ijyeé kjochraña nichjin nga kitjasòn koni 'sín tíhja. ¹¹Jñà ra mì tsa xita kixi ya ngixkon Nainá, takó kò'sín katitsajna; kò jñà xita ra 'cho 'sín, takó kò'sín 'cho kata'sín-te; tanga jñà ra xita kixi ya ngixkon Nainá, kò'sín kixi katitsajna; kò jñà ra xita tsje, kò'sín tsje katitsajna-isa.

¹²—Nda chítsijen, 'an, ijyeé kji'í nditon-ná nga 'ya jè kjetjò ra tsja-là nga jngó jngó xita koni 'sín tjin kjoa ra ki'sin nga jngó jngó. ¹³'Aán-ná ra tijná ítjòn-na skanda kjo'tsia kò 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; 'an-ná ra tsiki'tsia-na kò 'an-ná ra sikjehe'ta-na. 'Aán tijná ítjòn kò 'aán fehe'ta-na.

¹⁴Mé tã nda-là jñà xita ra [jè ní-là Forrè] sítsje-ni nikje-là mé-ni nga ki'nde-là nga ma skine to-là jè yá ra tsjá kjobinachon, kò mé-ni nga tjó'nde-là nga ya xotjoba-là naxindá ma kjoaha'sen-ni. ¹⁵Tanga nditsiaán kítsajna jñà ra xita naá, kò jñà xita ra 'sín kjoatj'ee, kò jñà ra kjoa chijngi

'sín, kò jǎ̀nà ra sí'ken xítà, kò jǎ̀nà ra kj'íí nainá be_xkón kò nga'tsì jǎ̀nà ra tsjake kjoandiso kò ra 'én ndiso chja.

¹⁶—'An ra 'mì-na Jesús, 'aán-ná ra ísikásén-no jè ìkjali-na mé-ni nga tsjá-no 'én a'ta 'tse kjoa kii, jìòn ra xita naxindá-na ma. 'An-ná jè jts'én ra itjo'ta-ni tje-là David; 'an-ná jè nitse-xó ra 'nó fate 'ki ra tjo 'kia nga tajñòya.

¹⁷Jè Inìma Tsje-là Nainá kò jè chjoón ra tíjnanda nga kixan, tsó-ní:

—Nchrabí [Nǎ'ìn Jesús].

Kò jìòn ra ìnchina'yá, kotixó-te:

—Nchrabí [Nǎ'ìn Jesús].

Jìòn ra xándá-no kò ra mejèn-no, nchrabá, 'tìo kjotjò jè nandá ra tsjá kjobinachon.

¹⁸'An, 'koáá 'sín tíxian-no nga'tsì-no ra na'yá jǎ̀nà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta xajon rakii: Tsa yá ra kii_sòn-isa-là koni 'sín nga ijye tjí'ta, jè Nainá kii_sòn-isa-là jǎ̀nà kjohi'in ra tjí'ta xajon rakii.

¹⁹Kò tsa yá ra kjohíxìn i'ka-là jǎ̀nà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakii, jé Nainá kjohíxìn-là jè kjonda ra kòkò-là a'ta 'tse yá ra tsjá kjobinachon kò a'ta 'tse naxindá tsje-là Nainá ra tjí'ta xajon rakii.

²⁰Jè ra títsjá kixi 'én-là a'ta 'tse kjoa kii, tsó-ní:

—Ngi kixií kjoa, ijyeé kjí'í ndi_toón-ná ra 'an.

Jon, kò'sín katama. ¡Nchrabí jì Nǎ'ìn Jesús!

²¹Jè kjonda-là Nǎ'ín-ná Jesucristo katijnako-no nga'tsì-no. Kò'sín katama.